॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ

ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰ-ਟੀਕਾ (ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ)

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

ਮੁਤ੍ਤਹਾਰਾਦਿਨਯਗਾਥਾ

ਯੋ ਲੋਕੇ ਲੋਕਲੋਕੋ ਵਰਤਰਪਰਦੋ ਰਾਜਰਾਜਗ੍ਗਜਵ੍ਹੋ।
ਆਕਾਸਾਕਾਰਕਾਰੋ ਪਰਮਰਤਿਰਤੋ ਦੇਵਦੇਵਨ੍ਤਵਜ੍ਜੋ॥

ਸਂਸਾਰਾਸਾਰਸਾਰੋ ਸੁਨਰਨਮਨਤੋ ਮਾਰਹਾਰਨ੍ਤਰਟ੍ਠੋ।
ਲੋਕਾਲਙ੍ਕਾਰਕਾਰੋ ਅਤਿਸਤਿਗਤਿਮਾ ਧੀਰਵੀਰਤ੍ਤਰਮ੍ਮੋ॥

ਸੀਹਨਿਵਤ੍ਤਨਨਯਗਾਥਾ

ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਵਿਦ੍ਧਂਸਂ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਤਂ ਸੁਮਾਨਸਂ।
ਸਂਨਮਾਮਿ ਸੁਗੁਣੇਸਂ, ਸਂਦੇਸਿਤਸੁਦੁਦ੍ਦਸਂ॥

ਅਨੇਤਤ੍ਤੋਦਕਾਵਤ੍ਤਨਯਗਾਥਾ

ਯੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਾ ਪਾਪਾ, ਯੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਪਿਤਾ ਦਰਾ।
ਯੇਨ ਲੋਕਾ ਨਿਸ੍ਸਰਿਸੁਂ, ਯੇਨ ਚਾਹਂ ਨਮਾਮਿ ਤਂ॥

ਚਤੁਦੀਪਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਨਨਯਗਾਥਾ

ਸਙ੍ਘਂ ਸਸਙ੍ਘਂ ਨਮਾਮਿ, ਵਨ੍ਤਨ੍ਤਵਰਧਮ੍ਮਜਂ।
ਮਗ੍ਗਗ੍ਗਮਨਫਲਟ੍ਠਂ, ਸੁਸਂਸਂ ਸੁਭਮਾਨਸਂ॥

ਅਬਜਪੇਤਚਤੁਪਾਦਆਦਿਯਮਕਗਾਥਾ

ਵਿਨਯਂ ਵਿਨਯਂ ਸਾਰਂ, ਸਙ੍ਗਹਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਂ।
ਚਰਿਯਂ ਚਰਿਯਂ ਵਨ੍ਦੇ, ਪਰਮਂ ਪਰਮਂ ਸੁਤਂ॥

ਬਜਪੇਤਚਤੁਪਾਦਆਦਿਅਨੁਯਮਕਗਾਥਾ

ਪਕਾਰੇ ਬਹੁਪਕਾਰੇ, ਸਾਗਰੇ ਗੁਣਸਾਗਰੇ।

ਗਰਵੋ ਮਮ ਗਰਵੋ, ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਅਭਿਵਨ੍ਦਾਮਿ॥

ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯੇ ਗਨ੍ਥਕਾਰੇ, ਗਰੂਸੁ ਸਾਦਰੰ ਮਯਾ।
ਕਤੇਨ ਨਮਕ੍ਕਾਰੇਨ, ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ॥

ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਹਿ ਧੀਰੇਹਿ, ਜਿਨਸਾਸਨਕਾਰਿਭਿ।
ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਨਯਞ੍ਞੂਹਿ, ਸਾਦਰੰ ਅਭਿਯਾਚਿਤੋ॥

ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮਿ **ਵਿਨਯ-ਸਙ੍ਗਹੰ** ਪੀਤਿਵਡ੍ਢਨੰ।
ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵੇਨਯਿਕਾਨੰ, ਯਥਾਸਤ੍ਤਿਬਲੰ ਅਹੰ॥

ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਕਤਾ ਟੀਕਾ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸਾ ਪਨ।
ਅਤਿਸਙ੍ਖੇਪਭਾਵੇਨ, ਨ ਸਾਧੇਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੰ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨਾਨਾਸਤ੍ਥੇਹਿ, ਸਾਰਮਾਦਾਯ ਸਾਧੁਕੰ।
ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰੰ, ਕਰਿਸ੍ਸੰ **ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨੰ**॥

ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੰ ਨਾਮ, ਪੇਸਲਾਨੰ ਪਮੋਦਨੰ।
ਇਮੰ ਪਕਰਣੰ ਸਬ੍ਬੇ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੁ ਸਾਧਵੋਤਿ॥

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਵਿਧਵਿਸੇਸਨਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਕਾਯਵਾਚਾਵਿਨਯਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥੰ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸੰਸਯਵਿਨੋਦਨਕਾਰਕੰ ਯੋਗਾਵਚਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਾਪਕੰ ਜਿਨਸਾਸਨਵੁਡ੍ਢਿਹੇਤੁਭੂਤੰ ਪਕਰਣਮਿਦਮਾਰਭਿਤੁਕਾਮੋ ਅਯਮਾਚਰਿਯਾਸਭੋ ਪਠਮੰ ਤਾਵ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਪਣਾਮਾਰਹਭਾਵਅਭਿਧੇਯ੍ਯਕਰਣਹੇਤੁ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਪਕਰਣਾਭਿਧਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤਪਯੋਜਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯੰ ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯੰ ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬਪਣਾਮਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਸਰਣੰ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਣਾਮਾਰਹਭਾਵੋ ਪਣਾਮਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਭਾਵਤੋ। **ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਮਨੇਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਰਣਹੇਤੁ ਤੇਨੇਵਕਾਰਣੇਨ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ। **ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ, ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਮਨਾਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ। ਪਕਰਣਾਭਿਧਾਨੰ ਪਨ ਸਮਾਹਰਿਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਇਤਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਲਭਨਤੋ।

ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੰ। ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਨਾਮ ਕਰੁਣਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਦਸ੍ਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਬਾਹਿਰੰ ਨਾਮ ਸੋਤੁਜਨਸਮੂਹੋ, ਤੰ **ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਰੁਣਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵਤੋ। ਪਯੋਜਨੰ ਪਨ ਦੁਵਿਧੰ ਪਣਾਮਪਯੋਜਨਪਕਰਣਪਯੋਜਨਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਪਣਾਮਪਯੋਜਨੰ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤਰਾਯਵਿਸੋਸਨਪਸਾਦਜਨਨਾਦਿਕੰ, ਤੰ **ਸਰਣੰ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਫਲਸ੍ਸ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ‘‘ਗੁਣਵਿਸੇਸਵਾ ਹਿ ਪਣਾਮਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਪਣਾਮਾਰਹੇ ਚ ਕਤੋ ਪਣਾਮੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੋਜਨਸਿਦ੍ਧਿਕਰੋਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੧)। ਪਕਰਣਪਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਮੁਖ੍ਯਾਨੁਸਙ੍ਗਿਕਵਸੇਨ। ਤੇਸੁ ਮੁਖ੍ਯਪਯੋਜਨੰ ਨਾਮ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੁਰੂਪੰ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੰ ਪਕਾਸਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸਨੰ ਉਦ੍ਦੇਸਾਪਨਞ੍ਚ, ਤੰ **ਵਿਨਯੇ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨੁਸਙ੍ਗਿਕਪਯੋਜਨੰ

ਨਾਮ ਸੀਲਾਦਿਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ **ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਏਕਤ੍ਥ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੇ ਸਤਿ ਤਦੁਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਨਾ ਕਤਪਯੋਗਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਤਦਤ੍ਥਸਿਜ੍ਝਨਤੋਤਿ।

ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਾਦਯੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਕਤਾ, ਨਨੁ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭੋਵ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਏਤ੍ਥ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਕਰਣਂ ਤਬ੍ਬਿਹਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਯਾਸੇਨ ਗਨ੍ਥਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥਂ। ਪਣਾਮਾਰਹਭਾਵਵਚਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਰਿਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਤੋਸਾਪਨਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਅਭਿਧੇਯਜਕਥਨਂ ਵਿਦਿਤਾਭਿਧੇਯਜਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਉਗ੍ਗਹਧਾਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। ਕਰਣਹੇਤੁਕਥਨਂ ਅਕਾਰਣੇ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾਯਾਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਲਭਾਵਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਨਤ੍ਥਂ। ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਕਥਨਂ ਵਿਦਿਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਸੋਤੂਨਂ ਉਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ਰੁਚਿਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਅਭਿਧਾਨਦਸ੍ਸਨਂ ਵੋਹਾਰਸੁਖਤ੍ਥਂ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਥਨਂ ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਪਯੋਜਨਦਸ੍ਸਨਂ ਦੁਵਿਧਪਯੋਜਨਕਾਮੀਨਂ ਸੋਤੂਨਂ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਜਨਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ।

ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਪਯੋਜਨਂ ਪਨ ਬਹੂਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ, ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਗਨ੍ਥਗਰੁਭਾਵਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਪਯੋਜਨਮੇਵ ਕਥਯਿਮ੍ਹ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ –

''ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਸ੍ਸੇਤਸ੍ਸ ।
ਕਤਸ੍ਸ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ।
ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸੋਸੇਤ੍ਵਾ।
ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਸੇਸਤੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ ੭)।

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮੁਦਾਯਤ੍ਥੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਅਵਯਵਤ੍ਥੋ – ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਪਾਣੀਨਂ ਸਰਣਂ ਸਰਣੀਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਨਯੇ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯ ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਂ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਏਕਤ੍ਥ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਕੁਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਂ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਤ੍ਥੁ। ਕਿਂ ਤਂ? ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਰਣਗਤਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਸਰਣਗਮਨਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਸਨ੍ਤਿ ਆਵਸਨ੍ਤਿ ਨਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਹਿ ਆਧਾਰੋ, ਆਰਮ੍ਮਣਿਕਂ ਆਧੇਯਯੋਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਾਨਿਪਿ ਵਤ੍ਥੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਚਨਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਧ ਪਨ ਗਨ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮੂਹੋਤਿ ਤਯਂ, ਤਯੋ ਅਂਸਾ ਅਵਯਵਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਤਯਂ। ਕਿਂ ਤਂ? ਸਮੁਦਾਯੋ। ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਤਯਨ੍ਤਿ **ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਂ**। ਕਿਂ ਤਂ? ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਤ੍ਤਯਂ। ਨਮਸ੍ਸਾਮੀਤਿ **ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**, ਅਨਮਿਨ੍ਤਿ **ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**। ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਞ੍ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਤ੍ਵਾ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮੋ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ, ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਏਕਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਤਿਯੋ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾਯਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਅਤੀਤਕਾਲਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਕਤਾ।

ਸਰਤਿ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸਰਣਂ**। ਕਿਂ ਤਂ? ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਤ੍ਤਯਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਰਣਗਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਭਯਂ ਸਨ੍ਤਾਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਵਿਨਿਪਾਤਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਸਰਤਿ ਹਿਂਸਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ –

''ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਥਾਗਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦; ੧੧.੧੧),

‘‘ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਨ੍ਤਾਨੰ।
ਧਮ੍ਮੰ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਵੋ।
ਭਯੰ ਵਾ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੰ ਵਾ।
ਲੋਮਹੰਸੋ ਨ ਹੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯)।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ‘‘ਸਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਦੰ ‘‘ਨਾਥ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵੇਵਚਨਭੂਤੰ ਕਿਤਸੁਦ੍ਧਨਾਮਪਦੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਿਤਮਤ੍ਤਪਦੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ ਅਨ੍ਤੋਨੀਤੋ। ‘‘ਸਰ ਹਿੰਸਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹਿੰਸਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਾਣੀਨੰ ਸਰਣੰ ਹਿੰਸਕੰ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯੰ ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣੀਨੰ ਸਰਣੰ ਸਰਣੀਭੂਤੰ ਨਾਥਭੂਤੰ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯੰ ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇਯੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਯੋਜਨਾ ਕਤਾ। **ਸਬ੍ਬ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰਵਸੇਸਤ੍ਥਵਾਚਕੰ ਸਬ੍ਬਨਾਮਪਦੰ। ਸਹ ਅਵੇਨ ਯੋ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬੋਤਿ ਕਤੇ ਪਨ ਸਕਲ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਮੁਦਾਯਵਾਚਕੰ ਸਮਾਸਨਾਮਪਦੰ ਹੋਤਿ। ਪਾਣੋ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਾਣਿਨੋ, ਪਾਣੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਿਨੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨੋ, ਤੇਸੰ **ਸਬ੍ਬਪਾਣੀਨੰ**। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸਰਣਭਾਵੰ, ਤਤੋਯੇਵ ਚ ਨਮਸ੍ਸਨਾਰਹਭਾਵੰ, ਨਮਸ੍ਸਨਾਰਹੇ ਚ ਕਤਾਯਨਮਸ੍ਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਕਰਭਾਵੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਖੇਤ੍ਤਙ੍ਗਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵੰ ਸਹੇਤੁਕੰ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਕਰਣਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਸਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮੁਖਜਪਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਵਿਨਯੇ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯ, ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੂਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਵਿਨਯੇ ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਮੁਖਜਪਯੋਜਨਦਸ੍ਸਨੰ, ਤੰਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚ ਅਨੁਸਙ੍ਗਿਕਪਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਕਾਰਣੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਕਾਰਿਯਸ੍ਸ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ। **ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਹਿਰਨਿਮਿਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਨਿਮਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੀਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਞਾਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣਿਕਸ੍ਸ ਞਾਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਵਿਧਾ ਨਯਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਨਯੋ, ਦੁਵਿਧਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਦੁਵਿਧਵਿਭਙ੍ਗਪਞ੍ਚਵਿਧਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਪਞ੍ਚਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਤ੍ਤਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਵਿਵਿਧਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਨਯਾ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਸੇਸਾ ਨਯਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਨਯੋ, ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਸਿਥਿਲਕਰਣਪਯੋਜਨਾ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਨਯਾਦਯੋ ਵਿਸੇਸਾ ਨਯਾ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਵਿਨਯੋ। ਕਾਯੋ ਵਿਨੇਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਯੋ, ਇਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਨੰ ਵਿਨਯਨਤੋ ਵਿਨਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ –

‘‘ਵਿਵਿਧਵਿਸੇਸਨਯਤ੍ਤਾ ।
ਵਿਨਯਨਤੋ ਚੇਵ ਕਾਯਵਾਚਾਨੰ।
ਵਿਨਯਤ੍ਥਵਿਦੂਹਿ ਅਯੰ।
ਵਿਨਯੋ ‘ਵਿਨਯੋ’ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤੋ’’ਤਿ॥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ; ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ)।

ਕੋ ਸੋ? ਵਿਨਯਪਿਟਕੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ **ਵਿਨਯੇ**। ਪਟਤਿ ਵਿਯਤ੍ਤਭਾਵੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਟੁ। ਕੋ ਸੋ? ਪਣ੍ਡਿਤੋ। ਪਟੁਨੋ ਭਾਵੋ ਪਾਟਵੰ। ਕਿੰ ਤੰ? ਞਾਣੰ। ਅਸਤਿ ਕਾਰਣਾਨੁਰੂਪੰ ਭਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੋ ਸੋ? ਪਯੋਜਨੰ। ਪਾਟਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਪਾਟਵਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ **ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯ,** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਕੋਸਲ੍ਲਞਾਣਪਯੋਜਨਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯੁਞ੍ਜਨੰ ਯੋਗੋ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਅਵਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਵਚਰਾ, ਯੋਗੇ ਅਵਚਰਾ ਯੋਗਾਵਚਰਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਸੰਸਾਰੇ ਭਯੰ ਇਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਯੋਗਾਵਚਰਾ ਚ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਾਤਿ ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੂ, ਤੇਸੰ **ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੂਨੰ**। ਏਤੇਨ ਵਿਨਯੇ ਪਟੁਭਾਵੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਗਹਟ੍ਠਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਦੀਨੰ। ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਭਿਕ੍ਖੂਨੰਯੇਵ, ਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਅਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਨਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵੰ ਪਕਰਣਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਸਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਹੇਤੁਕੰ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਮਨੇਕਤ੍ਥ, ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ ਅਨੇਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਕਰਣਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਹੇਤੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤੁਵਿਸੇਸਨਤ੍ਤਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾਯੇਵ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੇ ਸਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ)। **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਕਰਣਾਭਿਧੇਯ੍ਯੰ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਕਿਣ੍ਣੋ, ਪਕਾਰੇਨ ਕਿਣ੍ਣੋ ਪਕਿਣ੍ਣੋ, ਵਿਵਿਧੇਨ ਪਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੋ। ਕੋ ਸੋ? ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤੰ **ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ**।

ਅਨੇਕਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਾਚਕੋ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੋ ਏਕ-ਸਦ੍ਦੋ, ਨ ਏਕੋ ਅਨੇਕੋ। ਬਹ੍ਵਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਅਨੇਕਸਦ੍ਦੋ। ਏਕਨ੍ਤੁਏਕਵਚਨਨ੍ਤੋਪਿ ਏਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਨ-ਇਤਿਨਿਪਾਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੇਕਤ੍ਥ** ਬਹੂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਅਨੇਕੇਸੁ ਪਕਰਣੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯੰ ਪਨ **ਅਨੇਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਦੇਸੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਉਪਰਿ ''ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ ਏਕਤ੍ਥ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਪਦਾਨੰ ਸਹਯੋਗੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਦੇਸੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਦੇਸੇ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਅਯੁਤ੍ਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨੇਕੇਸੁ ਪਕਰਣੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਕਰਣੇ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਪਨ ''ਏਕਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ''ਏਕਤੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਦੇਸੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ ਏਕਤੋ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਪਕਟ੍ਠਾਨੰ ਆਲੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਉਤ੍ਤਮਾਨੰ ਵਚਨਾਨੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥਾਦਿਭੇਦੰ ਅਤ੍ਥੰ ਪਾਲੇਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਲ਼ਲਾਨਮਵਿਸੇਸੋ। ਕਾ ਸਾ? ਵਿਨਯਤਨ੍ਤਿ। ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਮੁਤ੍ਤੋ, ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਛਿਨ੍ਦਿਯਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ ਛਯੋ, ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਛਯੋ ਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਖਿਲਮਦ੍ਦਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਨਯੋ ਅਤ੍ਥਨਯੋ ਚ। ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤੰ **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ**। ਇਦਞ੍ਚ ''ਆਨਗਰਾ ਖਦਿਰਵਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਯੇਭੁਯ੍ਯਨਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸਪਿ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ। ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਏਵੰ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਵਸੇਨ ਵਾ ਏਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਨਯੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਕਿਮੇਤੇਨ ਗਨ੍ਥਗਰੁਕਰੇਨ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ। ਵਿਸੇਸਨਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਭਵਬ੍ਯਭਿਚਾਰੇ ਚ ਸਤਿ ਸਾਤ੍ਥਕੰ ਸਿਯਾਤਿ ਪਠਮਨਯੋਵ ਆਰਾਧਨੀਯੋ ਹੋਤਿ।

ਏਵੰ ਸਹੇਤੁਕੰ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। ਦੁਵਿਧੋ ਹੇਤ੍ਥ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ ਏਕਤ੍ਥਸਮਾਹਰਣਅਨਾਕੁਲਕਰਣਵਸੇਨ। ਸੋ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ''ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ **ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ,** ਸੰ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਿਪਿਯ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇਨ ''ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਕਾਲਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕੋ ਇਧ ਤ੍ਵਾ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਏਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਇਧ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ। **ਏਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵਾ ਏਕਤੋ। **ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਞਾਪਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਕੁਲਤਿ ਬ੍ਯਾਕੁਲਤੀਤਿ ਆਕੁਲੋ, ਨ ਆਕੁਲੋ ਅਨਾਕੁਲੋ, ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਬ੍ਯਾਕਿਣ੍ਣਵਿਰਹਿਤੋ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। **ਅਨਾਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਰਧਾਤੁਮਯੇਨ ਕਤ੍ਵਾਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਾਦਿਕੰ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਤੇਸੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮਕਰਣਤ੍ਥੰ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਮਾਤਿਕਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਮਾਤਿਕਾਯ ਹਿ ਅਸਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤਿ ਵਿਧਂਸੇਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ। ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ ਨ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਧਂਸੇਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ। ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਜਾਨਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਮਾਤਿਕਾਨੁਸਾਰੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ

ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੋ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਮਾਤਿਕਾ ਠਪਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਮਯਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ। ਮਾਤਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਮਾਤਿਕਾ**। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਮਾਤਿਤੋ ਪਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਦਾਨਿ ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ ਪਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਮਾਤਿਕਾ ਵਿਯਾਤਿ ‘‘ਮਾਤਿਕਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਦਿਵਾਸੇਯਜਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਦਿਵਾਸੇਯਜਾ** ਦਿਵਾਸੇਯਜਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ** ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ...ਪੇ॰... **ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ** ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਦਿਵਾਸਯਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਸਮਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਦਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥੇ ਵਾ। ਤੇਸੁ ਇਦਮਤ੍ਥੇ ਕਾ ਸਾ? ਦਿਵਾਸੇਯਜਾ...ਪੇ॰... ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ ਇਤਿ ਅਯਨ੍ਤਿ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਕਥਂ ਸਾ? ਦਿਵਾਸੇਯਜਾ...ਪੇ॰... ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ ਇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਤਿ। ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥੇ ਸਾ ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਪਰਿਸਮਤ੍ਤਾ? ਦਿਵਾਸੇਯਜਾ...ਪੇ॰... ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ ਇਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਪਰਿਸਮਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਦਿਵਾਸੇਯਜਾਦਿਪਦਾਨਂ ਵਾਕ੍ਯਵਿਗ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੇ ਇਧ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਅਤਿਪਪਞ੍ਚੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਤੂਨਞ੍ਚ ਦੁਸ੍ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੀਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਵਕ੍ਖਾਮ।

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਦਿਵ◌ਾਸੇਯਜਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧. ਏਵ◌ਂ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਨਂ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਠਪਿਤਮਾਤਿਕਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ **“ਤਤ੍ਥ ਦਿਵ◌ਾਸੇਯਜਾਤਿ ਦਿਵ◌ਾਨਿਪਜ੍ਜਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਮਾਤਿਕਾਪਦੇਸੁ ਸਮਭਿਨਿਵ◌ਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ‘‘ਦਿਵ◌ਾਸੇਯਜਾ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ‘‘ਦਿਵ◌ਾਨਿਪਜ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਵ◌ਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਹਵ◌ਾਚਕੋ ਆਕਾਰਨ੍ਤੋ ਨਿਪਾਤੋ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ ‘‘ਆਨੁਕੂਲਜੇਤੁ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਨਤ੍ਤਂ ਦੋਸੋ ਦਿਵ◌ਾ ਤ੍ਵਹੇ’’ਤਿ। ਸਯਨਂ ਸੇਯਜਾ, ਕਰਜਕਾਯਗਤਰੂਪਾਨਂ ਉਦ੍ਧਂ ਅਨੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਦੀਘਵਸੇਨ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਇਰਿਯਾਪਥਵ◌ਿਸੇਸੋ। ਦਿਵ◌ਾਕਾਲਸ੍ਮਿਂ ਸੇਯਜਾ **ਦਿਵ◌ਾਸੇਯਜਾ**। ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਾ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਯਨਇਰਿਯਾਪਥਕਰਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਦਿਵ◌ਾਨਿਪਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵ◌ਾਸਯਨੇ ਅਯਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨੋ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **“ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ…ਪੇ॰… ਵਚਨਤੋ”**ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੭) ਅਯਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਆਗਤੋ ਭਗਵਤਾ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤੋ ਞਾਪਕਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਵ◌ਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਵ◌ਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ। **ਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਸਂਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ। **“ਦਿਵ◌ਾ…ਪੇ॰… ਨਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਪਕਂ। ਨਨੁ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਅਯਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਕਥਮੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **“ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵ◌ਾਨਿਪਜ੍ਜਨੇ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵ◌ਾਕਜਾਰਮ੍ਭਜੋਤਕੋ, **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਸਮੁਦਾਯੋ, ਯਦਿਪੀਤਜਤ੍ਥੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਯਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਪਨ ਤਥਾਪਿ ਅਸਂਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੭੭) ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਸਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇ ਕਥਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **“ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ…ਪੇ॰… ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ”**ਤਿ। ਏਤੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਜਾਨਨਮ੍ਪਿ ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **“ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਤਅਜ੍ਝਾਚਾਰਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭੭) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੭) ਪਨ ‘‘ਮੇਥੁਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮੇਥੁਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੇਤਂ ਵ◌ਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਮੇਥੁਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵ◌ਾ। ਨਨੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਵ◌ਿਸਯੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਭਗਵਤੋ”**ਤਿਆਦਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਾਦੀਹਿ ਏਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਠਪਿਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਅਬਜਾਕਤਂ ਤਨ੍ਤਿਪਦਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਕਥਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨੇਵ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਕ੍ਕਮੋਪਿ ਭਾਸਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕਦੇਸਨਾਯੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤਿ।

ਕਿਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਤਂ ਦਿਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਅਸਂਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇਨਪੀਤਿ ਆਹ **“ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਏਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਅਥ ਖੋ ‘‘ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਦਿਵ◌ਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਰਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩) ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਵ◌ਾਰਪਾਠੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵ◌ੇਸਾਲਿਯਂ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਦਿਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਾਰਗਤੋ ਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਵ◌ਿਵਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨਿ ਵ◌ਾਤੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਮਾਲਞ੍ਚ ਆਦਾਯ ਵ◌ਿਹਾਰਂ ਆਗਮਿਂਸੁ ਵ◌ਿਹਾਰਪੇਕ੍ਖਿਕਾਯੋ। ਅਥ ਖੋ ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ‘ਪੁਰਿਸੁਸਭੋ ਵਤਾਯ’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਮਾਲਞ੍ਚ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਿਲਿਨ੍ਨਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਪਞ੍ਚਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਕਮ੍ਮਨਿਯਂ ਹੋਤਿ ਰਾਗੇਨ, ਵਚ੍ਚੇਨ, ਪਸ੍ਸਾਵ◌ੇਨ, ਵ◌ਾਤੇਨ, ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗਪਾਣਕਦਟ੍ਠੇਨ। ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਕਮ੍ਮਨਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ,

ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਾਗੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਕਮ੍ਮਨਿਯਂ ਅਸ੍ਸ, ਅਰਹਂ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦਿਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵਾਰਂ ਸਂਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੭) ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੨. ਇਦਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕੀਦਿਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਦ੍ਵਾਰਮੇਵਾ**ਤਿ ਸਂਵਰਣਵਿਵਰਣਵਸੇਨ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਯੋਗ੍ਗਦ੍ਵਾਰਮੇਵ। **ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਕਣ੍ਟਕਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਦ੍ਵਾਰਂ ਕਣ੍ਟਕਦ੍ਵਾਰਞ੍ਚ। ''ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਦ੍ਵਾਰਕਣ੍ਟਕਦ੍ਵਾਰ''ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਯਂ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਯੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਦ੍ਵਾਰਂ** ਨਾਮ। ਪਵੇਸਨਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਥਕਨਯੋਗ੍ਗਂ ਏਕਾਯ, ਬਹੂਹਿ ਵਾ ਕਣ੍ਟਕਸਾਖਾਹਿ ਕਤਂ **ਕਣ੍ਟਕਦ੍ਵਾਰਂ** ਨਾਮ। ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਪਿਧਾਨਤ੍ਥਂ ਪਦਰੇਨ ਵਾ ਕਣ੍ਟਕਸਾਖਾਦੀਹਿ ਵਾ ਕਤਸ੍ਸ ਕਵਾਟਸ੍ਸ ਉਦੁਕ੍ਖਲਪਾਸਕਰਹਿਤਤਾਯ ਏਕੇਨ ਸਂਵਰਿਤੁਂ ਵਿਵਰਿਤੁਞ੍ਚ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਕਂ ਚਕ੍ਕਂ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਯੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਕਕਵਾਟਂ ਸੁਖਥਕਨਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਕ੍ਕਲਕਯੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰ"**ਨ੍ਤਿ। ਚਕ੍ਕਮੇਵ ਹਿ ਲਾਤਬ੍ਬਤ੍ਥੇਨ ਸਂਵਰਣਵਿਵਰਣਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਥੇਨ ਚਕ੍ਕਲਕਂ, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਕਵਾਟਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਕਲਕਂ ਨਾਮ, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਂ **ਚਕ੍ਕਲਕਯੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਂ**।

ਮਹਾਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਚਕ੍ਕਲਕਾਨਿ ਯੋਜੇਤੀਤਿ ਆਹ **"ਫਲਕੇਸੂ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕਿਟਿਕਾਸੂ**ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਪੇਸਿਕਾਦੀਹਿ ਕਣ੍ਟਕਸਾਖਾਦੀਹਿ ਚ ਕਤਥਕਨਕੇਸੁ। **ਸਂਸਰਣਕਿਟਿਕਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਲਕਯਨ੍ਤੇਨ ਸਂਸਰਣਕਿਟਿਕਾਯੁਤ੍ਤਮਹਾਦ੍ਵਾਰਂ। **ਗੋਪ੍ਫੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਵੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਰਜ੍ਜੂਹਿ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਵਾ। **ਏਕਂ ਦੁਸ੍ਸਸਾਣਿਦ੍ਵਾਰਮੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਲਞ੍ਜਸਾਣਿਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੭੬-੭੭) ਪਨ ''ਦੁਸ੍ਸਦ੍ਵਾਰਂ ਸਾਣਿਦ੍ਵਾਰਞ੍ਚ ਦੁਸ੍ਸਸਾਣਿਦ੍ਵਾਰਂ। ਦੁਸ੍ਸਸਾਣਿ ਕਿਲਞ੍ਜਸਾਣੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਸ੍ਸਸਾਣਿਯਮੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਏਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩. ਏਵਂ ਦ੍ਵਾਰਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਦ੍ਵਾਰਂ ਸਂਵੁਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ"**ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੂਚੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਸਿਤਾ। **ਘਟਿਕਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਯੋਜਿਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਂ ਸਂਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਚੇ ਬਹੂਨਂ ਵਲ਼ਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬਹੂਨਂ ਅਵਲ਼ਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਏਕਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। **ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ...ਪੇ॰... ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸੇਸਇਰਿਯਾਪਥਸਮਙ੍ਗਿਤਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਪਨ੍ਨੇਪਿ ਆਭੋਗਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇ ਪਨ ਆਭੋਗਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਸਨ੍ਤਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਵਿਯ ਦ੍ਵਾਰਸਂਵਰਣਂ ਨਾਮ ਮਾਤੁਗਾਮਾਨਂ ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਿ ਯੋ ਯੋ ਥੇਰਵਾਦੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਸੋਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਚਨਂ। ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਚਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਤਂ ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਯਂ ਵਚਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵਚਨਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂ...ਪੇ॰... ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਯੋ ਯੋ ਥੇਰਵਾਦੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਸੋਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਪੁਰੇ ਵੁਤ੍ਤੋ ਥੇਰਵਾਦੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਵਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਂ? ਯਂ ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨਆਭੋਗਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਥੇਰਵਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭਾਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਨ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਵਾਕ੍ਯੇ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਂ ਕਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਆਸਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂ

ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਂਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪੀ''ਤ੍ਯਾਦਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੋਕਾਸਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਆਚਰਿਯਵਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਚਨਤੋ ਪੁਰੇ ਪਚ੍ਛਾਭਾਵੋ ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ ''ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਯਂ ''ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਚ।

ਉਪਰਿ ਪਨ ''ਕੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦੋ ਚ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਵਾਦੋ ਚ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਚਾਤਿ ਤਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਾ ਆਗਤਾ, ਏਕੋ ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਚ ਪਮਾਣਾਪਮਾਣਭਾਵੋ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਸੁਵਿਮਲਵਿਪੁਲਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾਸਭੇਨ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਰਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸਂਸਨ੍ਦਨਾਵਸਾਨੇ ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਲੇਖਕੇਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਲਿਖਿਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਪਰਿਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਯੋ ਚ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ, ਯੋ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਤੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤਾ ਸੋਯੇਵ ਪਮਾਣਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋ ਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਵਾ ਥੇਰਵਾਦੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਸੋਯੇਵ ਪਮਾਣਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੪. ਇਦਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਂ ਸਂਵਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਤਿ ਅਸਂਵਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਥ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ"**ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। **ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਤਲਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ, ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵੇਪਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕਵਾਟਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਂਵਰਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ , ਇਤਰਂ ਦ੍ਵਾਰਂ ਅਸਂਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰੇ, ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਮੂਲੇ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਜਗ੍ਗਨਕਸ੍ਸ। **ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਂ ਭਾਰੋ**ਤਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਵਸੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਂਵੁਤਦ੍ਵਾਰੇ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭੇ ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਬਹਿ** ਵਾਤਿ ਗਬ੍ਭਤੋ ਬਹਿ। **ਨਿਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇਪਿ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਜਗ੍ਗਨਕਸ੍ਸ ਤਦਧੀਨਤ੍ਤਾ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਂ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਆਭੋਗਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਪਮਾਣਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੧) ''ਯਞ੍ਹਿ ਸੇਨਾਸਨਂ ਉਪਰਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਸੇਯ੍ਯਾ…ਪੇ॰… ਯਂ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭੂਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਛਦਨਂ ਆਹਚ੍ਚ ਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਸੇਯ੍ਯਾ। ਛਦਨਂ ਅਨਾਹਚ੍ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਾਕਾਰਾਦਿਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੇਵਾਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੋ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੫੧) ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੫੦-੫੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਣਂ। ਤੇਨ ਬਹੁਜਨਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਹਾਬੋਧੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸੁਪਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਸੁਪਤਿ, ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਸਂਵਰਣਾਦਿਨੋ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤੇ ਕਤਨਿਪਜ੍ਜਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਨਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਅਕਿਰਿਯਾ, ਦਿਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਅਸਂਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨਕ੍ਖਣੇ

ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਾ ਚ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਵੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ…ਪੇ॰… ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਦਾ ਅਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਤਾਵ ਰਤ੍ਤਿਯੰ, ''ਦਿਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਰਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟੰ ਪਨ ਦਿਵਾਸਯਨਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਨ ਹੋਤਿ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ ਏਵ। ''ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਪਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭੭) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੨.੭੭) ''ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇਯੇਵ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਦਿਵਾਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਮੂਲਿਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। 'ਏਵੰ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰੰ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇਯੇਵ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਦਿਵਾਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਮੂਲਿਕੰ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਅਰੁਣੇਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਸਚੇ ਦ੍ਵਾਰੰ ਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵਾਰੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਕਾਲੇ ਵਿਵਟੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਦ੍ਵਾਰਪਿਦਹਨਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਦਿਵਾਭਾਗੇਸੁ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਾ। ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਸ੍ਸੇਵ ਕਾਲਵਿਸੇਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਤਪ੍ਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਦ੍ਵਾਰੰ ਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੭੭) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਿਵਾ ਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕੇਨਚਿ ਵਿਵਟੇਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਵ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਵਿਵਟੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮੇਵ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭੭) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇਯੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨਾਦਰਿਯਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਉਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤੇਵ ''ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਚ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੁਤ੍ਤੋਪਿ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੫. ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਏਕਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪਾਦਾਨੰ ਪਨ ਭੂਮਿਤੋ ਅਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯੰ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਨੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਸੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਟਿਟ੍ਠਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੰ ਪਦੇਸੰ ਭੂਮਿੰ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਕਟਿਟ੍ਠਿੰ ਪਨ ਭੂਮਿੰ ਫੁਸਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਯਨੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਿਟ੍ਠਿਪਸਾਰਣਲਕ੍ਖਣਾ ਹਿ ਸੇਯ੍ਯਾ ਦੀਘਾ, ਵਨ੍ਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਤਿਰਿਯੰ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਾਨੰ ਪਸਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨਮੇਵਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਾਵ। ਵਨ੍ਦਨਾਪਿ ਹਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਪਜ੍ਜਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਹਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਲਿਤਾ ਪਤਿਤੋ ਵਿਯ ਸਹਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, **ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ** ਪਤਨਕ੍ਖਣੇ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਵਿਸਯੇ ਜਾਤੇ ਸਹਸਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਅਵਿਸਯੋ ਏਵ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਤਨਕ੍ਖਣੇ ਵਿਯ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਯਤਿ, ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸਯੇਪਿ ਅਕਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਕਾਤੁੰ **"ਕੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਚ੍ਚਰੀ**ਤਿ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ਤਮੇਵ ਨਾਮੰ ਜਾਤੰ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਵਲ੍ਲਿਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਕੁਰੁਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਜਾਤੰ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਮਾਰੁਲ੍ਹਾ ਤੇਪਿਟਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾ। ਯਾ ਮਹਾਮਹਿਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੰ ਆਭਤਾ, ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੇਹਿ ਥੇਰੇਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਹਲਭਾਸਾਯ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਚ ਹੋਤਿ। **ਏਕਭਙ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸਭਞ੍ਜਨੇਨ ਪਾਦੇ ਭੂਮਿਤੋ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਏਕਪਸ੍ਸੇਨ ਸਰੀਰੰ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ

ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲਿਖਿਤਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇ ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਮੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਯਥਾ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਤੋ ਚ ਪਰਵਸੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਪਰਵਸਤ੍ਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤੋ ਕਞ੍ਚਿਕਾਲਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਿਸਞ੍ਞਿਤੇ ਪਨ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

ਦ੍ਵੇ ਜਨਾਤਿਆਦਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਵਚਨਂ, ਤਦੇਵ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਮਾਣਂ। ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਸਞ੍ਞਿਭੂਤੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਏਕਭਙ੍ਗੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਅਨਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿਯੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਞ੍ਚ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੭੭) ''ਯੋ ਚ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ, ਯੋ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਤੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤਾ ਸੋਯੇਵ ਪਮਾਣਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋ ਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਸੋਯੇਵ ਪਮਾਣਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਇਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਸ੍ਸ ਆਨੀਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਸੋ ਪਾਠੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਰਤ੍ਤਿਂ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਸਂਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਅਰੁਣਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਕੋ ਏਸ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ।
ਕੇਨ ਸੋ ਅਰੁਣੋ ਭਵੇ।
ਕੀਦਿਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ ਤੁ।
ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਕੀਦਿਸਂ ਭਵੇ॥

''ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਚ ਦੇਸੇ ਚ, ਅਰੁਣੋ ਸਮੁਗਚ੍ਛਤਿ।
ਕਿਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਿਦ੍ਧੋ ਏਸੋ, ਉਦਾਹੁ ਅਨੁਮਾਨਤੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਏਸ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਸ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਪਭਾਵਿਸੇਸੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ –

''ਸੂਰਸ੍ਸੋਦਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਿਤਰਂਸਿ ਸਿਯਾਰੁਣੋ''ਤਿ।

ਤਟ੍ਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ''ਸੂਰਸ੍ਸ ਉਦਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਟ੍ਠਿਤਰਂਸਿ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਸਿਯਾ''ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਨਾਮਿਕਾਯਂ ਵਿਨਯਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੩) ''ਅਰੁਣੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਸ੍ਸ ਪੁਰੇਚਰੋ ਵਡ੍ਢਨਘਨਰਤ੍ਤੋ ਪਭਾਵਿਸੇਸੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੂਰਿਯਪ੍ਪਭਾਯੇਵ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ, ਨ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਕੇਨ ਸੋ ਅਰੁਣੋ ਭਵੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਰੁਣੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਰੁਣੋ, ਕਿਞ੍ਚਿਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਰੁਣੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾਯਂ ''ਅਰੁਣਵਣ੍ਣਤਾਯ ਅਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਰੁਣੋ''ਤਿ। **ਕੀਦਿਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣੋ ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਭਵੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ ''ਅਰੁਣੋ ਕਿਞ੍ਚਿਰਤ੍ਤੋਥਾ''ਤਿ। ਤਟ੍ਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ''ਕਿਞ੍ਚਿਰਤ੍ਤੋ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣੋ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਯਥਾ ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖੀ''ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੩) ''ਵਡ੍ਢਨਘਨਰਤ੍ਤੋ ਪਭਾਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਪ੍ਪਭਾਯੇਵ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ, ਨ ਸੇਤਪ੍ਪਭਾਦਯੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੮੩) ''ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਓਦਾਤਦਿਸਾਮੁਖਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠਮੁਖਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਥਂ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਨੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਤਕਾਲੇ ਅਰੁਣੋਭਾਸੇਨ ਓਦਾਤਦਿਸਾਮੁਖਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਅਰੁਣੋਭਾਸਸ੍ਸ ਓਦਾਤਭਾਵੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਉਦਾਨਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩) "**ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਰੁਣੋਭਾਯ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕੂਪਜੀਵਿਨੋ ਸਤ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦਾਪਨਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਾਯ ਵਿਭਾਯਮਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ।

ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹ –

> ''ਜਿਘਞ੍ਞਰਤ੍ਤਿਂ ਅਰੁਣਸ੍ਮਿਮੁਹਤੇ।
> ਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਉਤ੍ਤਮਰੂਪਵਣ੍ਣਿਨੀ।
> ਤਥੂਪਮਾ ਮਂ ਪਟਿਭਾਸਿ ਦੇਵਤੇ।
> ਆਚਿਕ੍ਖ ਮੇ ਤਂ ਕਤਮਾਸਿ ਅਚ੍ਛਰਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੨੧.੨੫੪)।

ਇਮਸ੍ਸ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ''ਤਤ੍ਥ **ਜਿਘਞ੍ਞਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਰਤ੍ਤਿਂ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਹਤੇ**ਤਿ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ। **ਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਤਾਯ ਉਤ੍ਤਮਰੂਪਧਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਤਸਮਯੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਰਤ੍ਤਭਾਗੋ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਸੇਸਦਿਸਾਨਂ ਓਦਾਤਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਕੀਦਿਸਂ ਭਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਰਸ੍ਮਿਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਤ੍ਤਕਂ ਪਦੇਸਂ ਫਰਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੨੧.੨੫੫) ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਤਾਯ ਉਤ੍ਤਮਰੂਪਧਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਚ ਦੇਸੇ ਚ, ਅਰੁਣੋ ਸਮੁਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਸ ਅਰੁਣੋ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਕਾਲੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਉਦਾਨਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩) "**ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣੇ, ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯਂ ਸੂਰਿਯੋਦਯਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਉਟ੍ਠਿਤੋਭਾਸੋ''ਤਿ। ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਞ੍ਚ ''ਸੂਰਸ੍ਸੋਦਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਿਤਰਂਸੀ''ਤਿ।

ਕਿਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਿਦ੍ਧੋ ਏਸੋ, ਉਦਾਹੁ ਅਨੁਮਾਨਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਿਦ੍ਧੋ ਏਵ , ਨ ਅਨੁਮਾਨਸਿਦ੍ਧੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਗੋਚਰਵਣ੍ਣਾਯਤਨਭਾਵਤੋ। ਅਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ, ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਾਨਂ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਆਪਾਥਗਤਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੪, ੪੦੦; ੩.੪੨੧, ੪੨੫, ੪੨੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩, ੪੪, ੪੫, ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੦; ਕਥਾ॰ ੪੬੫, ੪੬੭), ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਅਰੁਣਵਣ੍ਣੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਸਤਿ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਨੁਮਾਨੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਨ੍ਤਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ। ਇਮਂ ਪਞ੍ਚਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਰਤ੍ਤੋਭਾਸੋਯੇਵ ਅਰੁਣੋਤਿ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਰੁਣਕਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਰੁਣਕਥਾਯ ਮਹਾਵਿਸਯਭਾਵਤੋ। ਕਥਂ? ਉਪੋਸਥਿਕਾ ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਚ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਤਥਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨੁਗ੍ਗਤੇਯੇਵ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤਸਞ੍ਞਾਯ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਸੀਲਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਾ ਤਥੇਵ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪਨ੍ਨਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਵਿਨਾ ਬਹਿਸੀਮੇ ਚਰਨ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਬਹਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ, ਤੇਚੀਵਰਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯਂ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਨ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯਂ, ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮਾਤੁਗਾਮੇਹਿ ਸਹ ਸਯਨ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦਯੋ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਂ। ਏਵਮਾਦਿਅਨੇਕਾਦੀਨਵਸਮ੍ਭਵਤੋ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਥਤੋ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਸਮਯੇ ਘਟਿਸੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਦਿਵਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਾਦੀਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸਮਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਵੇਦਸਮਯਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਤਂਕਰਣਂ ਪਮਾਣਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਬਹਵੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨੁਮਾਨਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤਿਤੁਞ੍ਚ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨੇਵ ਪਰਵਚਨਂ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯਂ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯਂ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਿਸਹਸ੍ਸਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਮਮ੍ਹਾ ਵਿਹਾਰਾ ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰਂ ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਚੇਤਿਯਂ ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਚਨਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਨਾਮ ਬਲਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਰਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੀਘਂ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਦੀਘਾ ਜਾਗਰਤੋ ਰਤ੍ਤਿ, ਦੀਘਂ ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਂ।
ਦੀਘੋ ਬਾਲਾਨ ਸਂਸਾਰੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਅਵਿਜਾਨਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੬੦)।

ਤਸ੍ਮਾ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਏਕਸਦਿਸਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਂ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਚ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਧਕਭੂਤਂ ਵਚਨਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਅਸਕ੍ਖਿਕਂ ਅਡ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਵਿਯ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਪਮਾਣਂ ਨ ਹੋਤਿ।

ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ –

‘‘ਅਤੀਤਰਤ੍ਤਿਯਾ ਯਾਮੋ।
ਪਚ੍ਛਿਮੋਡ੍ਢਮੁਸ੍ਸ ਵਾ।
ਭਾਵਿਨਿਯਾਦਿਪ੍ਪਹਾਰੋ।
ਤਦਡ੍ਢਂ ਵਾਜ੍ਜਤੇਹਜ ਹੋਤਿ –

ਕਚ੍ਚਾਯਨਸਾਰਪ੍ਪਕਰਣਾਗਤਂ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤੀਤਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ ਅਜ੍ਜ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਰੁਣਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵਾਦੋ ਸਕਾਰਣਸਞ੍ਞਾਪਕਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਗਾਥਾ ਬਾਹਿਰਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਜਙ੍ਘਦਾਸਪ੍ਪਕਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਜ੍ਜ ਭਵਾ ਅਜ੍ਜਤਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਜ੍ਜਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਸ੍ਸ ਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸਾਧਜਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸਾਧਕੇਨ ਸਾਧਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਪਹਾਰੋ ਯਾਮਸਞ੍ਞਿਤੋ’’ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਹਾਰਯਾਮਸਦ੍ਦਾਨਂ ਏਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ‘‘ਤਿਯਾਮਾ ਸਂਵਰੀ ਭਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਤਿਯਾਮਭਾਵਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ (ਉਦਾ॰ ੪੫; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੩) ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ , ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ, ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੋ ਅਰੁਣੋ’’ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਚਤੂਸੁ ਪਹਾਰੇਸੁ ਤਤਿਯਪ੍ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਸੇਸਏਕਪ੍ਪਹਾਰਮਤ੍ਤੋ ਕਾਲੋ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਭਜਤੀਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਯਂ ਵਾਦੋ ਤਤਿਯਵਾਦਤੋਪਿ ਬਲਵਤਰੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਞਾਪਕਞਾਪਯਾਨਂ ਅਨੁਰੂਪਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪਹਾਰੋ ਯਾਮਸਞ੍ਞਿਤੋ’’ਤਿ ਅਯਂ ਞਾਪਕੋ ਪਹਾਰਯਾਮਾਨਂ ਏਕਤ੍ਥਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੋ, ‘‘ਤਿਯਾਮਾ ਸਂਵਰੀਭਵੇ’’ਤਿ ਅਯਂ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਤਿਯਾਮਭਾਵਸ੍ਸ, ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿ ਤਤਿਯਪ੍ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਸ੍ਸ, ਤਥਾਪਿ ਅਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਅਵਸੇਸਏਕਪ੍ਪਹਾਰਮਤ੍ਤੋ ਕਾਲੋ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਭਜਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਹਿ ਦਸਘਟਿਕਾਪਮਾਣਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਰਤ੍ਤਿ ਤਿਯਾਮਾਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਚਤੁਯਾਮਾ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਸਯੇਸੁ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਘਟਿਕਾਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰਕਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਪ੍ਪਹਾਰਾ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਵੋਹਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਞ੍ਚ ‘‘ਤਿਯਾਮਾ ਸਂਵਰੀ ਭਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ (ਉਦਾ॰ ੪੫; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੩) ‘‘ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ,

ਉਦ੍ਧਸ੍ਮੋ ਅਰੁਣੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇਯੇਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁੱਤੁੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੦੧) ''ਤਥਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾਨਂ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੁੱਤੋ, ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੨-੫੪) ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਹ ਨਿਵੁੱਤ੍ਥਭਾਵਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਏਵਂ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਦੀਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਗਮਨਵਸੇਨ ਅਰੁਣੁੱਗ੍ਗਮਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਨ ਅਤੀਤਾਰੁਣਵਸੇਨਾਤਿ। ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੨੧.੨੫੫) ''ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇਸੁ ਰਤ੍ਤਿਯਾਯੇਵ ਤਿਪ੍ਪਹਾਰਭਾਵੋ ਹੋਤਿ , ਅਥ ਖੋ ਦਿਵਸਸ੍ਸਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁੱਤੁੰ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਭਿਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਞ੍ਚ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਤ੍ਤਪ੍ਪਕਰਣਉੱਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਮੂਲਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) **''ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨਾਤਿ** ਏਤ੍ਥ **ਪਹਾਰੋ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਤਿਯਭਾਗੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੋ ਰਤ੍ਤਿਦਿਵੋ ਛਪ੍ਪਹਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਵੋਹਾਰੇਨ ਤਿਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਤਿਪ੍ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਅਰੁਣਂ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਦੇਸਵੋਹਾਰੇਨ ਤਿਪ੍ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰਾਵਸੇਸਕਾਲੇ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਤੋਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਾਦੋ ਅਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਬਹਵੋ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਖੁੱਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਨਿਸ੍ਸਯੇ ਵੁੱਤੁੰ –

'ਸੇਤਰੁਣਞ੍ਚ ਪਠਮਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਨਨ੍ਦਿਯਾਵਟ੍ਟਂ।
ਤਤਿਯਂ ਤਮ੍ਬਵਣ੍ਣਞ੍ਚ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗਦ੍ਰਭਂ ਮੁਖ'ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਏਕਰਤ੍ਤਿਯਂ ਅਰੁਣੋ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਸੇਤਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਨਨ੍ਦਿਯਾਵਟ੍ਟਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਤਿਯਂ ਤਮ੍ਬਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗਦ੍ਰਭਮੁਖਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤੋਭਾਸਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂ ਅਤੀਤਰਤ੍ਤਿਕਾਲੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਂ ਕਰਣਂ ਅਨਿਸਮ੍ਮਕਾਰਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਗਾਥਾ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ, ਨ ਟੀਕਾਸੁ, ਕੇਵਲਂ ਨਿਸ੍ਸਯੇ ਏਵ, ਨਿਸ੍ਸਯੇਸੁ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖੁੱਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਨਿਸ੍ਸਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯੇਸੁ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨੇਵ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹੇਤੁਫਲਾਦਿਭਾਵੋ, ਨ ਚ ਲਿਙ੍ਗਨਿਯਮੋਤਿ ਨ ਨਿਸ੍ਸਯਕਾਰਾਚਰਿਯੇਨ ਠਪਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਲੇਖਕੇਹਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪਂ ਲਿਖਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਕੁਤੋ ਆਭਤਾ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਵਾ ਟੀਕਾਤੋ ਵਾ ਵਿਨਯਤੋ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤੋ ਵਾਤਿ ਪਭਵਂ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸਾਰਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਵੁੱਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਨਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ਅਨਿਸਮ੍ਮਕਾਰਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਸੀਤਾਸੁ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕਾਸੁ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਏਕਚੀਵਰੋ ਨਿਸੀਦਿ, ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੀਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ ਸੀਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਭਗਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿ, ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੀਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ ਸੀਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਤਿਯਂ ਭਗਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿ, ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੀਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸੀਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿ, ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੀਤਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਅਯਂ ਮਹਾਵਗ੍ਗੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੬) ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਾ ਵਿਨਯਪਾਲ਼ਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਮੁਖਿਯਾ, ਪਸਨ੍ਨਦਿਸਾਮੁਖਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਪਾਠੋ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੪੬)।

''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ । ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਯਾਮੋ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ, ਉਦ੍ਧਸ੍ਤਂ ਅਰੁਣਂ, ਨਨ੍ਦਿਮੁਖੀ ਰਤ੍ਤਿ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੩)। ਅਯਂ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਾ ਅਪਰਾਪਿ ਵਿਨਯਪਾਲ਼ਿ।

ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਿਤਕਾਲੇ ਪੀਤਿਮੁਖਾ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਿ ਖਾਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮੩) ਅਯਂ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ। **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣਸੀਸੇ। **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਮੁਖਿਯਾ। ਅਯਂ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਪਾਠੋ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੮੩)। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਓਦਾਤਦਿਸਾਮੁਖਿਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠਮੁਖਿਯਾ। ਅਯਂ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੮੩) ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਪਾਠੋ।

''ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ, ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੋ ਅਰੁਣੋ, ਨਨ੍ਦਿਮੁਖੀ ਰਤ੍ਤਿ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ। ਅਯਂ ਉਦਾਨਾਗਤਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਾਲ਼ਿ (ਉਦਾ॰ ੪੫)। **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣੇ। ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯਂ ਸੂਰਿਯੋਦਯਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਉਟ੍ਠਿਤੋਭਾਸੋ। **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਰੁਣੋਭਾਯ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕੂਪਜੀਵਿਨੋ ਸਤ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦਾਪਨਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਾਯ, ਵਿਭਾਯਮਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤਾ ਉਦਾਨਟ੍ਠਕਥਾ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩)।

ਇਤਿ ਏਤ੍ਤਕਾਸੁ ਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਗਤਾਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਅਰੁਣੋ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਗ੍ਗਤੋਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਣ੍ਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਵਣ੍ਣੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੨੧.੨੫੫) ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਸੇਤਵਣ੍ਣਾਦਿਕੋ। **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖੀ**ਤਿ ਚ ਸਤ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦਾਪਨਦਿਸਾਮੁਖੀ ਰਤ੍ਤਿ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਿਯਾਵਟ੍ਟਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਵਣ੍ਣਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਤ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦਾਪਨਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਪਕਰਣਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯਟ੍ਠਕਥਾਦੀਹਿ ਅਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਦੁਬ੍ਬਲਸਾਧਕਤ੍ਤਾ ਚ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਾਦੋ ਅਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਣਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯਦਿ ਕੇਨਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਿਵਟੋਕਾਸੇ ਹੋਤਿ, ਮਚ੍ਛਕ੍ਖਿਸਮਾਨਅਬਜਤ੍ਤੁਰਤ੍ਤੋਭਾਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਥੁਨਿਕ੍ਖਿਪਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਯਦਿ ਪਨ ਪਬ੍ਬਤਾਦਿਨਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਲੇਨ ਵਿਵਟਟ੍ਠਾਨੇ ਰਤ੍ਤੋਭਾਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਸਨਕਾਲਤੋ ਏਕਘਟਿਕਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵਿਘਟਿਕਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਤਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਸਂਸਯਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਤਤੋਪਿ ਕਞ੍ਚਿਕਾਲਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਕਾਲੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਾਦੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਰਣਵਚਨੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਯਥਾ ਗਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਯਮੁਨੋਦਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ

ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਆਲੋਲੇਨ੍ਤੇਨ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਂਸਯੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਂਸਯਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਾਰਦੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਵਿਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਾਯ ਸੀਲਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਯਸੀਲਿਨਂ।
ਕਤਾਰੁਣਕਥਾ ਏਸਾ, ਨ ਸਾਰਮ੍ਭਾਦਿਕਾਰਣਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਟ੍ਠੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਯੁਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁ ਸਾਧਵੋ।
ਅਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ ਛਡ੍ਡਯਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਦੁਮ੍ਮਨਾਦਯੋਤਿ॥

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਦਿਵਾਸੇਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਪਠਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨. ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੬. ਏਵਂ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **“ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਤਿ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤੇਸੁ ਮਾਤਿਕਾਪਦੇਸੁ ਸਮਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ‘‘ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ‘‘ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਪਿ। ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਗਿਹਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਰਿਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਰਿਯਤੇਤਿ **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ,** ਛਤ੍ਤਾਦਿਕੋ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ। ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯੋ, ਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ, ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੋ, ਸਮਾਹਾਰਦ੍ਵਨ੍ਦੇਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ। ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੋ ਚ ਸੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਚੇਤਿ ਤਥਾ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**।

ਕੇਚਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹਿ ਛਤ੍ਤਂ ਤਥਾਕਰਿਯਮਾਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੮੫) ‘‘ਸਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। **ਨ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥਿਰਕਰਣਤ੍ਥਂ ਏਕਵਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਨਨ੍ਧਿਯਮਾਨਂ ਯਦਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਆਰਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਖਾਦਨਮੁਖੇਨ। ਯਦਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਘਟਕਂ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਵਾ ਦਣ੍ਡੋ ਵੇਠੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਲੇਖਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਥਾ ਵੇਠੇਤਬ੍ਬੋ। **ਦਣ੍ਡਬੁਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਮੂਲੇ, ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਮਣ੍ਡਲਂ, ਛਤ੍ਤਪਞ੍ਜਰੇ ਮਣ੍ਡਲਾਕਾਰੇਨ ਬਦ੍ਧਦਣ੍ਡਵਲਯਂ ਵਾ। **ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਨ੍ਨਂ, ਉਨ੍ਨਤਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਸਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਾ ਲੇਖਾ ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਮਹਾਥੇਰੇਨ –

‘‘ਛਤ੍ਤਂ ਪਣ੍ਣਮਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਬਹਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ, ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਂ ਵਾ, ਪਣ੍ਣੇ ਮਕਰਦਨ੍ਤਕਂ।
ਘਟਕਂ ਵਾਲ਼ਰੂਪਂ ਵਾ, ਲੇਖਾ ਦਣ੍ਡੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ, ਛਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ, ਪਞ੍ਜਰਂ ਵਾ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ॥

‘‘ਘਟਕਂ ਵਾਲ਼ਰੂਪਂ ਵਾ, ਲੇਖਾ ਵਾ ਪਨ ਕੇਵਲਾ।
ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾਪਿ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ, ਧਾਰੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸਣ੍ਠਾਨਂ , ਦਣ੍ਡਬੁਨ੍ਦਮ੍ਹਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਲੇਖਾ, ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ **ਛਤ੍ਤਂ ਪਣ੍ਣਮਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਤ੍ਤਂ। **ਬਹੀ**ਤਿ ਉਪਰਿ। **ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ। **ਸਿਬ੍ਬਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ। **ਪਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਛਦਨਪਣ੍ਣੇ। **ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰਂ। **ਮਕਰਦਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਕਰਦਨ੍ਤਾਕਾਰਂ, ਯਂ ‘‘ਗਿਰਿਕੂਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਪਣ੍ਣਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਮਣ੍ਡਲਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਗਿਰਿਕੂਟਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। **ਦਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡੇ। **ਘਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਾਕਾਰੋ। **ਵਾਲ਼ਰੂਪਂ**

ਵ◌ਾਤਿ ਬਜਗ੍ਘਾਦਿਵ◌ਾਲਾਨਂ ਰੂਪਕਂ ਵ◌ਾ। **ਲੇਖਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਕਤਰਾਜਿ। ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾਨਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਨੀਲਾਦਿਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਛਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ ਵ◌ਾ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਗ੍ਗਾਹਕਸਲਾਕਪਞ੍ਜਰਂ ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵ◌ਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾਨਂ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਥਿਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਞ੍ਚ ਵ◌ਿਨਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਨ ''ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਵ◌ਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ ਵ◌ਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵ◌ਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ''ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੇਨ ਚ ''ਕੇਚਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਬਹਿ ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਕਵਣ੍ਣੇ ਪਨ ਨੀਲੇਨ ਵ◌ਾ ਪੀਤਕੇਨ ਵ◌ਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਬਹਿ ਵ◌ਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਂ, ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਗ੍ਗਾਹਕਂ ਸਲਾਕਪਞ੍ਜਰਂ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਥਿਰਕਰਣਤ੍ਥਂ, ਨ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇਨ ਚ ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਲੇਖਾ ਵ◌ਾ ਪਨ ਕੇਵਲਾਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਸਕਲਾ ਲੇਖਾ ਵ◌ਾ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਘਂਸਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਕਤਂ ਘਂਸਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਦਣ੍ਡਬੁਨ੍ਦਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਞ੍ਜਰੇ ਗਾਹਣਤ੍ਥਾਯ ਫਾਲਿਤਬੁਨ੍ਦਮ੍ਹਿ, ਮੂਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੋ। ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ''ਛਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਯਾ ਮੂਲੇ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸਣ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਫੁਲ੍ਲਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਾਕਾਰਂ। ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਣ੍ਡੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇ **ਵਲਯਮਿਵ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਵਲਯਂ ਵ◌ਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵ◌ਾਤੇਨ ਯਥਾ ਨ ਚਲਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਰਜ੍ਜੂਹਿ ਦਣ੍ਡੇ ਪਞ੍ਜਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ। ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਾ ਲੇਖਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾ ਵ◌ਾਤਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਅਚਲਨਤ੍ਥਂ ਛਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਿਕਂ ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਣ੍ਡੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਲਯਮਿਵ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਲੇਖਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਨ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਬਨ੍ਧਨਾਰਹਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਲਯਂ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਗਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਰਣੇਸੁ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਛਤ੍ਤੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

੭. ਚੀਵਰੇ ਪਨ **ਨਾਨਾਸੁਤ੍ਤਕੇਹੀ**ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੮੫; ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੮੫) ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਏਕਵਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ''ਪਕਤਿਸੂਚਿਕਮ੍ਮਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਟ੍ਟਮੁਖੇ**ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਪਟ੍ਟਾਨਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇ। ਅਨੁਵ◌ਾਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਵ◌ੇਣੀ**ਤਿ ਵਰਕਸੀਸਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਸਙ੍ਖਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਗੁਣਸਙ੍ਖਲਿਕਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ, ਬਿਲਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ ਵ◌ਾ। ਵ◌ੇਣਿਂ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਖਲਿਕਂ ਵ◌ਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਰਣਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਗ੍ਘਿਯਂ** ਨਾਮ ਚੇਤਿਯਸਣ੍ਠਾਨਂ , ਯਂ ''ਅਗ੍ਘਿਯਤ੍ਥਮ੍ਭੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਯਾ** ਨਾਮ ਮੂਲੇ ਤਨੁਕਂ ਅਗ੍ਗੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਗਦਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਮੁਗ੍ਗਰੋ** ਨਾਮ ਮੂਲੇ ਚ ਅਗ੍ਗੇ ਚ ਏਕਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਮੁਗ੍ਗਰਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਕਕ੍ਕਟਕ੍ਖੀਨਿ ਉਕ੍ਕਿਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਕਪਟ੍ਟਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇ ਪਾਲ਼ਿਬਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਕ੍ਕਟਕਾਨਂ ਅਕ੍ਖਿਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਂ ਕੋਣੇਹਿ ਨੀਹਟਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਕੋਟਿਯੋ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਪਨ ਤਾ ਪਿਲ਼ਕਾ ਦੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਰੂਪਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਕੋਣੇਹਿ ਨੀਹਟਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕਵ◌ਾਰਂ ਗਣ੍ਠਿਕਕਰਣੇਨ ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਿਬ੍ਬਨੇਨ ਵ◌ਾ ਦੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਸਭਾਵ◌ਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯੋ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਨ ''ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ, ਦੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਾਵ ਕਪ੍ਪਰੇ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨਪਿ ''ਸੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ ਤਤ੍ਥ, ਦੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਾਵ ਦੀਪਿਤਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ ਚ ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਪਿਲ਼ਕਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੮੫) **ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਂ ਕੋਣੇਹਿ ਬਹਿ ਨਿਗ੍ਗਤਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਲ਼ਕਾਕਾਰੇਨ ਠਪਿਤਕੋਟਿਯੋਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਿਲ਼ਕੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ੇਯੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਗਣ੍ਠਿਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਂ ਕੋਣਤੋ ਕੋਣਂ ਨੀਹਟਸੁਤ੍ਤਾ ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ।

ਸਮਨ੍ਤੋ ਪਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਗਤਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਾ ਪਿਲ਼ਕਾ ਨਾਮ। ਤੰ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕੇਚਿ ਚੀਵਰਤੋ ਵਿਸੁੰ ਪਞ੍ਞਾਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਕਾਰਯੁਤ੍ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨਿਸੇਧਾਯ ''ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਰੂਪਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਚਕ੍ਖੁਗੋਚਰਭਾਵੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਾਯ ਤਥਾਸਿਬ੍ਬਨਸ੍ਸ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾ, ਯਥਾ ਪਕਤਿਚੀਵਰਤੋ ਵਿਕਾਰੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਸਿਬ੍ਬਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਰਜਨਕਮ੍ਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨੋਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਚੀਵਰੇ ਰਤ੍ਤੇ ਏਕਵਣ੍ਣਤੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **''ਚੀਵਰੇ ਰਤ੍ਤੇ''**ਤਿ।

੮. ਮਣਿਨਾਤਿ ਨੀਲਮਣਿਆਦਿਪਾਸਾਣੇਨ, ਅੰਸਬਦ੍ਧਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਦਿਕੰ ਅਚੀਵਰਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਦੀਹਿ ਘੰਸਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦੀਘਤੋ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ ਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਕੋਣੇਸੁ ਚ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨੰ ਸੁਤ੍ਤਸੀਸਾਨਮੇਤੰ ਨਾਮੰ, ਤੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਹ **''ਰਜਿਤਕਾਲੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬ''**ਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਏਕੰ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਪਨ ਨਾਮੇਨ ਸਦਿਸਮ੍ਪਿ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਯੰ ਪਨਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਲਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁਯੰ ਚੀਵਰਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੮੫) ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੮੫) ਪਨ **''ਪਾਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਕਾਲੇ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ, ਸੇਸਕਾਲੇ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਇਦਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ''ਮਜ੍ਝੇਨ ਲਗ੍ਗੇਨ੍ਤਿ, ਉਭਤੋ ਗਲਤਿ, ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਣ੍ਣੇ ਬਨ੍ਧਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਕਣ੍ਣੋ ਜੀਰਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁਯੰ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਪਸਾਰਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਓਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਗਣ੍ਠਿਕੇਤਿ ਚੀਵਰਪਾਰੁਪਨਕਾਲੇ ਪਾਸਕੇ ਲਗ੍ਗਾਪਨਤ੍ਥੰ ਕਤੇ ਦਨ੍ਤਾਦਿਮਯੇ ਗਣ੍ਠਿਕੇ। **ਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਬਿਨ੍ਦੁ ਬਿਨ੍ਦੁ ਕਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਪਿਲ਼ਕਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣੇ –

''ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਮਣ੍ਡਨਤ੍ਥਾਯ ਚੀਵਰੰ।
ਸਮੰ ਸਤਪਦਾਦੀਨੰ, ਸਿਬ੍ਬਿਤੁੰ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਵਾ, ਤਥਾ ਪਤ੍ਤਮੁਖੇਪਿ ਚ।
ਵੇਣਿੰ ਸਙ੍ਖਲਿਕੰ ਵਾਪਿ, ਕਰੋਤੋ ਹੋਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ॥

''ਪਟ੍ਟਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਾਸਾਨੰ, ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕੰ ਵਿਧਿੰ।
ਤਤ੍ਥਗ੍ਘਿਯਗਦਾਰੂਪੰ, ਮੁਗ੍ਗਰਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚ॥

''ਤਤ੍ਥ ਕਕ੍ਕਟਕਕ੍ਖੀਨਿ, ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਸੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ ਤਤ੍ਥ, ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾਵ ਦੀਪਿਤਾ॥

''ਚਤੁਕੋਣਾਵ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਗਣ੍ਠਿਪਾਸਕਪਟ੍ਟਕਾ।
ਕਣ੍ਣਕੋਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਰਤ੍ਤੇ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਚੀਵਰੇ॥

''ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਵਿਕਾਰੰ ਵਾ, ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ।
ਚੀਵਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਾਤੁੰ, ਕਾਰਾਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਯੋ ਚ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵਰੰ,

ਕਞ੍ਜਿਪਿਟ੍ਠਖਲਿਅਲ੍ਲਿਕਾਦਿਸੁ।
ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਮਭਿਪਤ੍ਥਯਂ ਪਰਂ।
ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਪਨ ਮੁਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾ॥

''ਸੁਚਿਹਤ੍ਥਮਲਾਦੀਨਂ, ਕਰਣੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਚ।
ਤਥਾ ਕਿਲਿਟ੍ਠਕਾਲੇ ਚ, ਧੋਵਨਤ੍ਥਂ ਤੁ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਰਜਨੇ ਪਨ ਗਨ੍ਧਂ ਵਾ, ਤੇਲਂ ਵਾ ਲਾਖਮੇਵ ਵਾ।
ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਤਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਸਙ੍ਖੇਨ ਮਣਿਨਾ ਵਾਪਿ, ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਚ ਕੇਨਚਿ।
ਚੀਵਰਂ ਨ ਚ ਘਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਘਂਸਿਤਬ੍ਬਂ ਨ ਦੋਣਿਯਾ॥

''ਚੀਵਰਂ ਦੋਣਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਨਾਤਿਘਟ੍ਟੇਯ੍ਯ ਮੁਟ੍ਠਿਨਾ।
ਰਤ੍ਤਂ ਪਹਰਿਤੁਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਹਤ੍ਥੇਹੇਵ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਗਣ੍ਠਿਕੇ ਪਨ ਲੇਖਾ ਵਾ, ਪਿਲ਼ਕਾ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਵਿਕਾਰੋ ਵਾ, ਪਾਲ਼ਿਕਣ੍ਣਿਕਭੇਦਤੋ''ਤਿ॥

ਵਿਨਯਸਾਰਤ੍ਥਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ **ਸਮਂ ਸਤਪਦਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਪਦਾਦੀਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਪਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ** ਵਾਤਿ ਅਨੁਵਾਤਸ੍ਸ ਉਭਯਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਵਾ। **ਪਟ੍ਟਮੁਖੇਪਿ** ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਪਟ੍ਟਾਨਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠਾਨੇ, ਕਣ੍ਣੇਪਿ ਵਾ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਪਟ੍ਟਸ੍ਸ ਊਨਪੂਰਣਤ੍ਥਂ ਘਟਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਾ । **ਵੇਣੀ**ਤਿ ਕੁਦ੍ਰੂਸਸੀਸਾਕਾਰੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। ਕੇਚਿ ''ਵਰਕਸੀਸਾਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਬਿਲ਼ਾਲਦਾਮਸਦਿਸਸਿਬ੍ਬਨਂ। ਕੇਚਿ ''ਸਤਪਦਿਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਟ੍ਟਮ੍ਪੀਤਿ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕੋ ਵਿਧਿ ਪਕਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕਵਿਧਿ,** ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾਗਮੋ। ''ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕਂ ਵਿਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ''ਪਟ੍ਟ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸੇਸਨਂ, ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ ਵਾ। ''ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਪਟ੍ਟੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਇਧ ਵਕ੍ਖਮਾਨਚਤੁਕੋਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਅਟ੍ਠਕੋਣਾਦਿਕਂ ਨਾਮ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟ੍ਟਦ੍ਵਯੇ। **ਅਗ੍ਘਿਯਗਦਾਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਘਿਯਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਗਦਾਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਮੁਗ੍ਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਲਗੁਲ਼ਸਣ੍ਠਾਨਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤਿਯਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਾਨਂ ਗਹਣਂ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਪਟ੍ਟਦ੍ਵਯੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। **ਕਕ੍ਕਟਕਕ੍ਖੀਨੀ**ਤਿ ਕੁਲ਼ੀਰਕਚ੍ਛਿਸਦਿਸਾਨਿ ਸਿਬ੍ਬਨਵਿਕਾਰਾਨਿ। **ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਣ੍ਠਿਕਪਾਸਕਪਟ੍ਟਕੇ। **ਸੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੋਣਤੋ ਕੋਣਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤਸੁਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਚਤੁਰਸ੍ਸੇ ਸਿਬ੍ਬਿਤਸੁਤ੍ਤਾ ਚ। **ਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਤੇਸਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਕੋਟਿਯੋ ਚ। **ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਵਾਤਿ ਰਜਨਕਾਲੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਰੂਪਾ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕਾ ਦੀਪਿਤਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਪਿਲ਼ਕਾ ਚ ਚੀਵਰੇ ਰਤ੍ਤੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਰੂਪਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫)।

ਗਣ੍ਠਿਕਪਟ੍ਟਿਕਾ ਪਾਸਪਟ੍ਟਿਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਣ੍ਣਕੋਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇ ਸੁਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਂ ਕੋਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚੀਵਰੇ ਆਯਾਮਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਾਤਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤਸੁਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਾਪਨਕਾਲੇ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਿਤੁਂ ਅਨੁਵਾਤੇ ਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ।

ਯਥਾਹ ‘‘ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕਂ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਰਜਿਤਕਾਲੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਂ ਪਨ ‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕ’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਅਨੁਵਾਤੇ ਪਾਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ ਰਜਨਕਾਲੇ ਲਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫)।

ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਵਿਕਾਰਂ ਵਾਤਿ ਚੀਵਰਮਣ੍ਡਨਤ੍ਥਾਯ ਨਾਨਾਸੁਤ੍ਤਕੇਹਿ ਸਤਪਦਿਸਦਿਸਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਵਿਕਾਰਂ ਵਾ। **ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਮਿਗਪਕ੍ਖਿਪਦਾਦਿਕਂ ਸਿਬ੍ਬਨਵਿਕਾਰਂ। **ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਕਾਤੁਂ। **ਕਾਰਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ।

ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਮਭਿਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੋ ਕਞ੍ਜਿਕਪਿਟ੍ਠਖਲਿਅਲ੍ਲਿਕਾਦੀਸੁ ਚੀਵਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਞ੍ਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਯਨਤਨ੍ਤੁਮਕ੍ਖਨਂ ਕਞ੍ਜਿਕਸਦਿਸਾ ਸੁਲਾਕਞ੍ਜਿਕਂ। **ਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਪਿਟ੍ਠਂ। ਤਣ੍ਡੁਲਪਿਟ੍ਠੇਹਿ ਪਕ੍ਕਾ **ਖਲਿ। ਅਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਾਖਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਕਰਣਕਾਲੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਸੂਚਿਹਤ੍ਥਮਲਾਦੀਨਂ ਕਿਲਿਟ੍ਠਕਾਲੇ ਧੋਵਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਞ੍ਜਿਕਪਿਟ੍ਠਖਲਿਅਲ੍ਲਿਕਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਯੇਨ ਕਸਾਵੇਨ ਚੀਵਰਂ ਰਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਜਨੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸੁਗਨ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਾਯ **ਗਨ੍ਧਂ** ਵਾ ਉਜ੍ਜਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯ **ਤੇਲਂ** ਵਾ ਵਣ੍ਣਤ੍ਥਾਯ **ਲਾਖਂ** ਵਾ**। ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ। **ਮਣਿਨਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਣੇਨ। **ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਚ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਉਜ੍ਜਲਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪੇਨ ਮੁਗ੍ਗਰਾਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਕੇਨਚਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾ। **ਦੋਣਿਯਾ**ਤਿ ਰਜਨਮ੍ਬਣੇ **ਨ ਘਂਸਿਤਬ੍ਬਂ** ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਰਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਥੋਕਂ ਪਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਰਜਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਰਜਨਦੋਣੀ। ਤਤ੍ਥ ਅਂਸਬਦ੍ਧਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਦਿਂ ਘਟ੍ਟੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗਣ੍ਠਿਕੇਤਿ ਵੇਲੁਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਾਦਿਮਯਗਣ੍ਠਿਕੇ। **ਲੇਖਾ** ਵਾਤਿ ਵਟ੍ਟਾਦਿਭੇਦਾ ਲੇਖਾ ਵਾ। **ਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਸਾਸਪਬੀਜਸਦਿਸਾ ਖੁਦ੍ਦਕਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਾ। **ਪਾਲ਼ਿਕਣ੍ਣਿਕਭੇਦਤੋ**ਤਿ ਮਣਿਕਾਵਲ਼ਿਰੂਪਪੁਪ੍ਫਕਣ੍ਣਿਕਰੂਪਭੇਦਤੋ। ‘‘ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਵਿਕਾਰੋ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥੇਵ ਚੀਵਰੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

੯. ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ **ਥਾਲਕੇ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਥਾਲਕੇ**ਤਿ ਤਮ੍ਬਾਦਿਮਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਤਿਵਿਧੇਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਥਾਲਕੇ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਮਣਿਵਣ੍ਣਕਰਣਪਯੋਗੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਲਵਣ੍ਣਪਯੋਗੋ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤੇਲਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਵਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਣਿਵਣ੍ਣਂ ਪਨ ਪਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਤਿਪੁਸੀਸਾਦਿਮਯੇ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਪਨਕਮਣ੍ਡਲੇ। ‘‘ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਿਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਰੂਪਕਾਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਕਤਾਨੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **“ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਕਰਦਨ੍ਤਕਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **“ਮਕਰਦਨ੍ਤਕਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

‘‘ਥਾਲਕਸ੍ਸ ਚ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਬਹਿ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਵਾ ਪਨ।
ਆਰਗ੍ਗੇਨ ਕਤਾ ਲੇਖਾ, ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ ਕਾਚਿਪਿ॥

‘‘ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਭਮਂ ਪਤ੍ਤਂ, ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚੇ ਪਚਨ੍ਤਿ ਚ।
‘ਮਣਿਵਣ੍ਣਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ’, ਇਤਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿ।
ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

> ਨ ਦੋਸੋ ਕੋਚਿ ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ।
> ਕਾਤੁੰ ਮਕਰਦਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ॥

ਵਿਨਯਸਾਰਤ੍ਥਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ **ਆਰਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਆਰਕਣ੍ਟਕਗ੍ਗੇਨ, ਸੂਚਿਮੁਖੇਨ ਵਾ। **ਕਾਚਿਪਿ ਲੇਖਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਕਗੋਮੁਤ੍ਤਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਾ ਯਾ ਕਾਚਿਪਿ ਰਾਜਿ। **ਭਮੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਮੇ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਕੇ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਛਵਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਤਿਪੁਸੀਸਾਦੀਹਿ ਕਤੇ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਧਾਰਾਦੀਨੰ ਉਪਰਿ ਕਾਤਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਕੇ। **ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਕਾਰਰੂਪਕਕਮ੍ਮਵਿਚਿਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਹ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਰੂਪਕਾਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਕਤਾਨੀ''ਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲੇ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਮਕਰਦਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਰਿਕੂਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਪਤ੍ਤਥਾਲਕਾਦੀਸੁ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ।

ਧਮਕਰਣ...ਪੇ॰... ਲੇਖਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਰਗ੍ਗੇਨ ਦਿਨ੍ਨਲੇਖਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਿਕਾਦਿਵਣ੍ਣੇਹਿ ਕਤਲੇਖਾ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਛਤ੍ਤਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਧਮਕਰਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਕਤਸ੍ਸ ਛਤ੍ਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯੰ। ''ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਪਿ –

> ''ਨ ਧਮ੍ਮਕਰਣਚ੍ਛਤ੍ਤੇ, ਲੇਖਾ ਕਾਚਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।
> ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ, ਲੇਖੰ ਤੁ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਟ੍ਟੀਕਾਯੰ ਪਨ ''ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਯਾ ਲੇਖਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤੰ ਲੇਖੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਧਮਕਰਣਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਵਾ ਕਾਚਿ ਲੇਖਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਧਮਕਰਣੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ।

੧੦. ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ ਪਨ **ਕਕ੍ਕਟਕ੍ਖੀਨੀ**ਤਿ ਕਕ੍ਕਟਕਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਿਸਦਿਸਾਨਿ। **ਮਕਰਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਮਕਰਮੁਖਸਣ੍ਠਾਨੰ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਸਪ੍ਪਸੀਸਸਦਿਸਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਅਚ੍ਛੀਨੀ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰਚ੍ਛਿਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਏਕਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਰਜ੍ਜੁਕੰ ਦ੍ਵਿਗੁਣਤਿਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਨ ਸਤਵਾਰਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੰ ਮੁਰਜਸਙ੍ਖੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਮੁਰਜਞ੍ਹਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਮੁਰਜਵਟ੍ਟਿਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਇਦੰ ਪਨ ਮੁਰਜੰ ਮਦ੍ਦਵੀਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਦਸਾਸੁ ਵਟ੍ਟਤਿ ''ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਦਸਾ ਜੀਰਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੁਰਜੰ ਮਦ੍ਦਵੀਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਵਿਧੇਤਿ ਦਸਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਥਿਰਭਾਵਾਯ ਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤੇ ਵਿਧੇ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੮੫) ਪਨ ''ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਪਾਸਨ੍ਤੇ ਦਸਾਮੂਲੇ ਤਸ੍ਸ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦਨ੍ਤਵਿਸਾਣਾਦਿਮਯੇ ਵਿਧੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਨਿ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਖੋ, ਚਕ੍ਕੰ, ਪੁਣ੍ਣਕੁਮ੍ਭੋ, ਗਯਾ, ਸਿਰੀਵਚ੍ਛੋ, ਅਙ੍ਕੁਸੋ, ਧਜੰ, ਸੋਵਤ੍ਥਿਕਨ੍ਤਿ। ਮਚ੍ਛਯੁਗਲ਼ਛਤ੍ਤਨਨ੍ਦਿਯਾਵਟ੍ਟਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਿਧਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਕੋਟੀਸੁ ਕਾਤਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛੇਦਰਾਜਿਮਤ੍ਤੰ। ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣੇਪਿ –

> ''ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਦਿਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ ਚ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ।
> ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸੋਭਤ੍ਥੰ, ਤੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

> ''ਦਸਾਮੁਖੇ ਦਲ਼੍ਹਤ੍ਥਾਯ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਵਟ੍ਟਤਿ।
> ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮ-ਚਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਤਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ।
ਕੋਟ੍ਟਿਤੇ ਪਨ ਕਾ ਕਥਾ॥
ਕਕ੍ਕਟਕ੍ਖੀਨਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ।
ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਘਟੰ ਦੇਡ੍ਡੁਭਸੀਸੰ ਵਾ, ਮਕਰਸ੍ਸ ਮੁਖਮ੍ਪਿ ਵਾ।
ਵਿਕਾਰਰੂਪੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਦਸਾਮੁਖੇ॥

‘‘ਉਜੁਕੰ ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟੰ ਵਾ, ਮਟ੍ਠੰ ਵਾ ਪਨ ਪਟ੍ਟਿਕੰ।
ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਕਾਕਾਰੰ, ਕਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ ਕੋਟ੍ਟਿਤੰ॥

‘‘ਪਟ੍ਟਿਕਾ ਸੂਕਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਦੁਵਿਧੰ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ।
ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟਾਦਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਿਕੰ॥

‘‘ਮੁਰਜੰ ਮਦ੍ਦਵੀਣਞ੍ਚ, ਦੇਡ੍ਡੁਭਞ੍ਚ ਕਲਾਬੁਕੰ।
ਰਜ੍ਜੁਯੋ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇਦਸਾ ਸਿਯੁੰ॥

‘‘ਦਸਾ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਾ, ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ।
ਏਕਾ ਦ੍ਵਿਤਿਚਤਸ੍ਸੋ ਵਾ, ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਨ ਤਤੋ ਪਰੰ॥

‘‘ਏਕਰਜ੍ਜੁਮਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਮੁਨਿਨਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ।
ਤਞ੍ਚ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੰ, ਏਕਮ੍ਪਿ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ, ਬਹੂ ਏਕਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ।
ਨਿਰਨ੍ਤਰਞ੍ਹਿ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ, ਕਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ॥

‘‘ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਵਿਸਾਣਟ੍ਠਿ-ਲੋਹਵੇਲੁਨਲਬ੍ਭਵਾ।
ਜਤੁਸਙ੍ਖਮਯਾ ਸੁਤ੍ਤ-ਫਲਜਾ ਵਿਧਕਾ ਮਤਾ॥

‘‘ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਵਿਧੇਪਿ , ਵਿਕਾਰੋ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ-ਲੇਖਾਮਤ੍ਤੰ ਤੁ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਿਨਯਸਾਰਤ੍ਥਸਨ੍ਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ **ਤਹਿੰ ਤਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਟਿਕਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਕੋਟ੍ਟਿਤਦਿਗੁਣਸੁਤ੍ਤਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ। ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਦਲ੍ਹਤ੍ਥਾਯ ਦਸਾਮੁਖੇ ਦਿਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ। **ਅਕ੍ਖੀਨੀ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰਕ੍ਖੀਨਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕਾ ਕਥਾ। **ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤੁੰ।

ਘਟਨ੍ਤਿ ਘਟਸਣ੍ਠਾਨੰ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭਸੀਸੰ** ਵਾਤਿ ਉਦਕਸਪ੍ਪਸੀਸੰ ਮੁਖਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵਾ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰਰੂਪੰ ਦਸਾਮੁਖੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਭਯਪਸ੍ਸੇਸੁ ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਯੁਤ੍ਤੰ ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੰ ਵਿਯ ਯਸ੍ਸਾ ਪਟ੍ਟਿਕਾਯ ਵਾਯਨੰ ਹੋਤਿ, ਇਦੰ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ

ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਂ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਮਿਵ ਵ◌ਾਯਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ **ਖਜ੍ਜੂਰਿਪਤ੍ਤਕਾਕਾਰਂ** ਨਾਮ।

ਪਕਤਿਵ◌ਿਕਾਰਾ ਪਟ੍ਟਿਕਾ **ਸੂਕਰਨ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਕੋਸਸਣ੍ਠਾਨਂ। **ਤਸ੍ਸ** ਦੁਵ◌ਿਧਸ੍ਸ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਸੂਕਰਨ੍ਤਾਨੁਲੋਮਿਕਾ, ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟਂ ਪਟ੍ਟਿਕਾਨੁਲੋਮਿਕਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਸੂਕਰਨ੍ਤਾਨੁਲੋਮਿਕਂ। ਯਥਾਹ ''ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਂ ਪਨ ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਸੂਕਰਨ੍ਤਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੮)। ਤਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਨਾਮ ਏਕਾਵਟ੍ਟਾ, ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵ◌ਂ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਨਾਮ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਸਜ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਮੁਰਜਂ ਨਾਮ ਮੁਰਜਵਟ੍ਟਿਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵ◌ੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਂ। **ਵ◌ੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵ◌ੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਪਨ ''ਬਹੁਕਾ ਰਜ੍ਜੁਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵ◌ੇਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਮਦ੍ਦਵ◌ੀਣਂ** ਨਾਮ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਂ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭਕਂ** ਨਾਮ ਉਦਕਸਪ੍ਪਸਦਿਸਂ। **ਕਲਾਬੁਕਂ** ਨਾਮ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਂ। **ਰਜ੍ਜੁਯੋ**ਤਿ ਉਭਯਕੋਟਿਯਂ ਏਕਤੋ ਅਬਨ੍ਧਾ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਯੋ, ਤਥਾਬਨ੍ਧਾ ਕਲਾਬੁਕਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮੁਰਜਾਦੀਨਿ ਇਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵ**◌ੇਤਿ ਮੁਰਜਂ ਮਦ੍ਦਵ◌ੀਣਨਾਮਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ੇ। ''ਦਸਾਸੁ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਣ੍ਣਲੋਪੇਨ ''ਦਸਾ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਮੁਰਜਂ ਮਦ੍ਦਵ◌ੀਣਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦਸਾਸੁਯੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਾਤਿ ਪਾਮਙ੍ਗਦਾਮਂ ਵ◌ਿਯ ਚਤੁਰਸ੍ਸਸਣ੍ਠਾਨਾ। **ਏਕਰਜ੍ਜੁਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਵਟ੍ਟੇ ਏਕਤੋ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਂ ਰਜ੍ਜੁਮਯਂ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ''ਰਜ੍ਜੁਕਾ ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟਾਦੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਵਟ੍ਟਰਜ੍ਜੁਕਾ ਗਹਿਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਨਾਨਾਵਟ੍ਟੇ ਏਕਤੋ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਾ ਏਕਾਵ ਰਜ੍ਜੁ ਗਹਿਤਾ। **ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਂ ਵ◌ਾ ਨਯਮ੍ਪਿ ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤਂ। **ਏਕਮ੍ਪਿ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਬਹੂ ਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਟ੍ਟਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਰਜਂ ਕਲਾਬੁਕਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਰਜ੍ਜੁਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ''ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕੇਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵ◌ੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਂ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੋ ਇਧ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਸਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ''ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਯੋ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਾਯ ਵ◌ੇਠਿਤਂ ਮੁਰਜਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਇਮਿਨਾ ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਦਨ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਜਤੂ**ਤਿ ਲਾਖਾ। **ਸਙ੍ਖਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯਂ। **ਵ◌ਿਧਕਾ ਮਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵ◌ੀਧਿਕਾ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵ◌ਿਧਪਰਿਯਾਯੋ। **ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਵ◌ਿਧੇ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਦਸਾਯ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥਂ ਕਟ੍ਟਦਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤੇ ਵ◌ਿਧੇ। **ਵ◌ਿਕਾਰੋ** ਅਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਦਿਕੋ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। **ਤੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਘਟਾਕਾਰੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਪਕਾਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਵ◌ਿਚਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ।

੧੧. ਅਞ੍ਜਨਿਯਂ ''ਉਜੁਕਮੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਾਪਿ ਵਙ੍ਕਗਤਿਕਾ **ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਿਪਾਟਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਵ◌ਾਸਿਆਦਿਭਣ੍ਡਪਕ੍ਖਿਪਨੇ। ਵ◌ਿਨਯਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣੇ ਪਨ –

''ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮ-ਨਾਨਾਰੂਪਵ◌ਿਚਿਤ੍ਤਿਤਾ।
ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਅਞ੍ਜਨੀ ਜਨਰਞ੍ਜਨੀ॥

''ਤਾਦਿਸਂ ਪਨ ਘਂਸਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਵ◌ੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਵ◌ਾ।
ਵਲਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਨ ਦੋਸੋ ਕੋਚਿ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ॥

''ਵਟ੍ਟਾ ਵ◌ਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ ਵ◌ਾ, ਅਟ੍ਠਂਸਾ ਵ◌ਾਪਿ ਅਞ੍ਜਨੀ।

ਵਟ੍ਟਤੇਵ਼ਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਤਥਾਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾਪਿ, ਅਞ੍ਜਨਿਥਵ਼ਿਕਾਯ ਚ।
ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

‘‘ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ, ਸਿਪਾਟਿਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ।
ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵ਼ਾ, ਵਲ਼ਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਆਗਤਂ।

ਤਟ੍ਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ **ਮਾਲਾ…ਪੇ॰… ਚਿਤ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮੇਹਿ ਚ ਮਿਗਪਕ੍ਖਿਰੂਪਾਦਿਨਾਨਾਰੂਪੇਹਿ ਚ ਵ਼ਿਚਿਤ੍ਤਿਤਾ। **ਜਨਰਞ੍ਜਨੀ**ਤਿ ਬਾਲਜਨਪਲੋਭਿਨੀ। **ਅਟ੍ਠਂਸਾ** ਵ਼ਾ**ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੋਲ਼ਸਂਸਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਵ**ਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ। ਅਞ੍ਜਨੀਸਲਾਕਾਪਿ ਤਥਾ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਞ੍ਜਨੀਥਵ਼ਿਕਾਯ ਚ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ‘‘ਥਵ਼ਿਕਾਪਿ ਵ਼ਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਪੀਤਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਏਕਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਪਿਲੋਤਿਕਾਦਿਮਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਸਿਪਾਟਿਕਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵ਼ਾ ਵਲ਼ਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ’’ਤਿ ਆਗਤਂ।

੧੨. **ਆਰਕਣ੍ਟਕਾ**ਦੀਸੁ **ਆਰਕਣ੍ਟਕੇ**ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕਾਦਿਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਤ੍ਥਂ ਕਤੇ ਦੀਘਮੁਖਸਤ੍ਥਕੇ। ਭਮਕਾਰਾਨਂ ਦਾਰੁਆਦਿਲਿਖਨਸਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਵ**ਟ੍ਟਮਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕਂ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਿਲ਼ਕਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਿਪ੍ਫਲਿਕੇ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛੇਦਨਕੇ ਖੁਦ੍ਦਕਸਤ੍ਥੇ। **ਮਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਟ੍ਟਮਣਿ। **ਪਿਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਿਕਾਮੁਤ੍ਤਰਾਜਿਸਦਿਸਾ ਬਹੁਵਟ੍ਟਲੇਖਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਾਰੇ ਅਵ਼ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੇਖਨਿਯਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ ਪਨ ‘‘ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਿਯਮਯਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹਾਦਿਮਯਾਵ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਪਰਿਹਰਣੀਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। **ਆਰਕਣ੍ਟਕੋ** ਪੋਤ੍ਥਕਾਦਿਕਰਣਸਤ੍ਥਕਜਾਤਿ, **ਆਮਣ੍ਡਸਾਰਕੋ** ਆਮਲਕਫਲਮਯੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵ**ਲਿਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਖਚ੍ਛੇਦਨਕਾਲੇ ਦਲ਼੍ਹਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਵਲਿਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ** ਵ**ਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵ਼ਿਕਾਰਂ ਦਲ਼੍ਹੀਕਮ੍ਮਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯ, ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ, ਤੇਨ ਚ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡਕੋਟਿਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਸਦ੍ਦਨਿਚ੍ਛਰਣਤ੍ਥਾਯ ਕਤਵਲਯਾਦਿਕਂ ਅਵ਼ੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਯਤੋ ਉਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਦਲ਼੍ਹੀਕਮ੍ਮਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵ਼ਿਨੋਦਨਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯਂ ਕਤਵਲਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਸਦ੍ਦਨਿਚ੍ਛਰਣਂ ਦੀਘਜਾਤਿਕਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਵ਼ਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਆਚਰਿਯਵਰੋ –

‘‘ਮਣਿਕਂ ਪਿਲ਼ਕਂ ਵ਼ਾਪਿ, ਪਿਪ੍ਫਲੇ ਆਰਕਣ੍ਟਕੇ।
ਠਪੇਤੁਂ ਪਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

‘‘ਦਣ੍ਡਕੇਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ-ਲੇਖਾਮਤ੍ਤਂ ਤੁ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਵਲਿਤ੍ਵ਼ਾ ਚ ਨਖਚ੍ਛੇਦਂ, ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਹਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ **ਮਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਥੂਲਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਂ। **ਪੀਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖੁਮਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਂ। **ਪਿਪ੍ਫਲੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦਨਸਤ੍ਥੇ। **ਆਰਕਣ੍ਟਕੇ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਧਾਰਵਲਯਾਨਂ ਵ਼ਿਜ੍ਝਨਕਣ੍ਟਕੇ। **ਠਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਸੇਸਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਚ। **ਦਣ੍ਡਕੇ**ਤਿ ਪਿਪ੍ਫਲਿਦਣ੍ਡਕੇ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪਿਪ੍ਫਲਿਕੇਪਿ ਮਣਿਕਂ ਵ਼ਾ ਪਿਲ਼ਕਂ ਵ਼ਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦਣ੍ਡਕੇ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ।

ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਲੇਖਾਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਣਿਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕਾਵ ਲੇਖਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਵ**ਲਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਉਭਯਕੋਟਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਵਲਿਯੋ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਨਖਚ੍ਛੇਦਂ ਯਸ੍ਮਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾਤਿ ਆਗਤਾ।

ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਯਂ ਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਯਾ ਪਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਵਾਟਮਣ੍ਡਲਂ ਹੋਤਿ। ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਵਾਸਿਯਂ ਉਜੁਕਮੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਜੁਕਮੇ**ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਙ੍ਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਅਞ੍ਜਨਿਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ** ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਵਾਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ, ਵਾਸਿਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦਣ੍ਡਕੋਟੀਨਂ ਅਚਲਨਤ੍ਥਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹੇਨ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸਂ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੧੩. ਆਮਣ੍ਡਸਾਰਕੇਤਿ ਆਮਲਕਫਲਾਨਿ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਕਕ੍ਕੇਨ ਕਤਤੇਲਭਾਜਨੇ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਤੇਲਂ ਸੀਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਚਰਿਯੇਨ –

''ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਯਂ ਵਾਪਿ, ਧਨੁਕੇ ਪੇਲ੍ਲਦਣ੍ਡਕੇ।
ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਸਣ੍ਡਾਸੇ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਥਾ ਛੇਦਨਵਾਸਿਯਾ।
ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਲੋਹੇਨ, ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ॥

''ਤਥਾ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੇਪਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।
ਵਟ੍ਟਲੇਖਾਵ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਏਕਾ ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਹੇਟ੍ਠਤੋ॥

''ਵਿਸਾਣੇ ਨਾਲ਼ਿਯਂ ਵਾਪਿ, ਤਥੇਵਾਮਣ੍ਡਸਾਰਕੇ।
ਤੇਲਭਾਜਨਕੇ ਸਬ੍ਬਂ, ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਤੁ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ॥

ਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਅਰਣਿਸਹਿਤੇ ਭਨ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਦਣ੍ਡੋ **ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ** ਨਾਮ। ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਧਰਾਰਣਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਉਦੁਕ੍ਖਲਦਣ੍ਡਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਞ੍ਛਨਕਯਨ੍ਤਧਨੁ **ਧਨੁਕਂ** ਨਾਮ। ਮੁਸਲਮਤ੍ਥਕਪੀਲ਼ਨਦਣ੍ਡਕੋ **ਪੇਲ੍ਲਦਣ੍ਡਕੋ** ਨਾਮ। **ਸਣ੍ਡਾਸੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਣ੍ਡਾਸੇ। ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਨਂ ਛੇਦਨਵਾਸਿਯਾ ਤਥਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਵਾਸਿਯਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ। **ਲੋਹੇਨਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹੇਨ। **ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਉਜੁਕਮੇਵ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸਂ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਣ੍ਡਾਸੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਣ੍ਡਾਸੇਤਿ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੂਚਿਸਣ੍ਡਾਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ । **ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯੋਪਟ੍ਟਵਲਯੇ। ''ਉਪਰਿ ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਮਕੁਲ਼ਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵ**ਿਸਾਣੇ**ਤਿ ਤੇਲਾਸਿਞ੍ਚਨਕਗਵਯਮਹਿਂਸਾਦਿਸਿਙ੍ਗੇ। **ਨਾਲ਼ਿਯਂ** ਵਾ**ਪੀ**ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਨਾਲ਼ਿਕਾਦਿਨਾਲ਼ਿਯਂ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਲਾਬੁਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਮਣ੍ਡਸਾਰਕੇ**ਤਿ ਆਮਲਕਚੁਣ੍ਣਮਯਤੇਲਘਟੇ । **ਤੇਲਭਾਜਨਕੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਯੇਵ ਤੇਲਭਾਜਨੇ। **ਸਬ੍ਬਂ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਰੂਪਰਹਿਤਂ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਗਤਂ।

ਭੂਮਤ੍ਥਰਣੇਤਿ ਕਟਸਾਰਾਦਿਮਯੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਰਣੇ। **ਪਾਨੀਯਘਟੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਭਾਜਨੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਰੂਪਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਲਭਾਜਨੇਸੁਯੇਵ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਰੂਪਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਲਭਾਜਨੇਨ ਸਹ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਸਂ ਪਨ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਮੇਤ੍ਥ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੮੫) ਪਨ ''ਤਾਲਵਣ੍ਟਬੀਜਨਿਆਦੀਸੁ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਾਨਿ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾ ਵਿਯ ਪਰਿਹਰਣੀਯਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਨ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਾਨਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਿਧੂਪਨਞ੍ਚ

ਤਾਲਵਣ੍ਟਵ੍ਹਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁੱਤਾਨਿ। ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ''ਤੇਲਭਾਜਨੇਸੁ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨਪਿ ਵੁੱਤਮੇਵ –

''ਪਾਨੀਯਸ੍ਸ ਉਲੁਙ੍ਕੇਪਿ, ਦੋਣਿਯਂ ਰਜਨਸ੍ਸਪਿ।
ਘਟੇ ਫਲਕਪੀਠੇਪਿ, ਵਲਯਾਧਾਰਕਾਦਿਕੇ॥

''ਤਥਾ ਪਤ੍ਤਪਿਧਾਨੇ ਚ, ਤਾਲਵਣ੍ਟੇ ਚ ਬੀਜਨੇ।
ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਯਂ ਵਾਪਿ, ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਯਮੇਵ ਚ॥

''ਮਞ੍ਚੇ ਭੂਮਤ੍ਥਰੇ ਪੀਠੇ, ਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇਸੁ ਚ।
ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਾਦਿਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ॥

੧੪. ਏਵਂ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਕਥੇਤੁਂ **"ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਨਾ"**ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਜੋਤਕੋ। ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਜੋਤੇਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਸੇਨਾਸਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ। ਵੁੱਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ –

''ਨਾਨਾਮਣਿਮਯਤ੍ਥਮ੍ਭ-ਕਵਾਟਦ੍ਵਾਰਭਿਤ੍ਤਿਕਂ ।
ਸੇਨਾਸਨਮਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਕਾ ਕਥਾ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕੇ॥

''ਸੋਵਣ੍ਣਿਯਂ ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਬਦ੍ਧਂ।
ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਨਾਮਣਿਭਿਤ੍ਤਿਭੂਮਿਂ।
ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਨਿਸੇਧਨੀਯਂ।
ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ॥

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਮ੍ਪਿ ਪਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧) ''ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਮਯਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਆਮਾਸਾ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਟ੍ਠਾਨੇ ਰਤਨਮਣ੍ਡਪੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਫਲਿਕਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਰਤਨਦਾਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੂਪਕਰਣਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਗਤਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਪਨ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੮੧) **"ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁੱਤਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਾਨਂ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ ਆਮਸਨਗੋਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਸਬ੍ਬਥਾ ਕਪ੍ਪਿਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ 'ਤਸ੍ਮਾ'ਤਿਆਦਿ। 'ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਟ੍ਠਾਨੇ'ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਚ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤਂ।

ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੦) '**ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਵਾਟਾਨਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਤਾਲਵਣ੍ਟਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਯਪਾਨੀਯਘਟਪਾਨੀਯਸਰਾਵਾਨਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਤਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਗੋਮਹਿਂਸਂ ਦੇਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਸਾਦੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਪਨ ਗਿਹਿਵਿਕਤਨੀਹਾਰੇਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਆਗਤਂ। ਤਸ੍ਸਾ

ਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਪਨ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੦) **“ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਰਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਰੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹੰ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਗੋਨਕਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਵਿਸਯੇਵ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਪਿ ਤੇਸੰ ਗਹਣੇ ਦੋਸਾਭਾਵਾ’’ਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤੰ।

ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਖਨ੍ਧਕੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ‘‘ਸਚੇਪਿ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਯੋ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਮਞ੍ਚਸਤੰ ਵਾ ਮਞ੍ਚਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਆਗਤੰ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਣ੍ਣਨਾਯੰਯੇਵ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ **“ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਰੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੰ ‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ‘ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿ ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬਮਿਦੰ ਠਾਨੰ।

ਨਨੁ ਚ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੰ ਨਾਮ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਸੇਨਾਸਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **“ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨਾ”**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨਾ** ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੰ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਾਦਿਕਮ੍ਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੇਨਾਸਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਤਦਭਾਵੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਤੰ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੰ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਕਤਮੰ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੰ ਨਾਮਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਮਾਹ **“ਵਿਰੁਦ੍ਧ…ਪੇ॰… ਵੁਚ੍ਚਤੀ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਮਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨੰ। **ਰਾਜਵਲ੍ਲਭੇਹੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਾਨੰ ਉਪੋਸਥਾਦਿਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਭਿਨ੍ਨਲਦ੍ਧਿਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਤੇਹਿ ਸਹ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਰਣਾਯੋਗਤੋ। ਤੇਨ ਚ ‘‘ਸੀਮਾਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤੇਸੰ ਲਜ੍ਜਿਪਰਿਸਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਸੀਮਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਅਨੁਬਲੰ ਦਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ ਲਜ੍ਜਿਪਰਿਸਾ। **ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਅਲਜ੍ਜੀਨੰ ਸੇਨਾਸਨਭੇਦਨਾਦਿਕੰ ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤੰ, **ਤੰ** ਸਬ੍ਬੰ **ਸੁਕਤਮੇ**ਵ ਅਲਜ੍ਜਿਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਿਯਾ – ‘‘ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸੀਮਾਯਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸੀਮਾ ਨਾਮ ਬਹੁਵਿਧਾ, ਕਤਰਸੀਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ? ਬਦ੍ਧਸੀਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਮਕਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ਟੀ॰ ੨.੮੫) ‘‘ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਰਾਜਕੁਲੂਪਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਉਪੋਸਥਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਏਵ ਸੀਮਾਯ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ । ਯਦਿ ਏਵੰ ਗਾਮਸੀਮਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯੋਪਿ ਤੰਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਤਾਸੰ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਤ੍ਤਾ, ਨ ਤੇ ਤਾਸੰ ਸਾਮਿਕਾ, ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਾਸੰਯੇਵ ਤੇ ਸਾਮਿਕਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਯੰ ਪਨ ਸੀਮਸ੍ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ”**ਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਪਿ ਤੰਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾ’’ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਦਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭਾਵੰ ਉਪਰਿ ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਦੀਸੁ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੫੯ ਆਦਯੋ) ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਅਪਿਚ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸੇਨਾਸਨਕਰਣਸ੍ਸ ਪਟਿਸੇਧਿਤੁਮਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਦਾ ਅਤਿਟ੍ਠਨਤੋ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

ਛਿਨ੍ਨਾਪੇਯਜ ਵਾ **ਭਿਨ੍ਨਾਪੇਯਜ** ਵਾ**, ਅਨੁਪਵਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਕੁਟੀ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਨੁਪਯੋਗਾਰਹੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੰ ਪਨ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਨਦ੍ਧਛਤ੍ਤਾਦਿਕੰ, ਤਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਗੋਵ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਤਦਵਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਛਿਨ੍ਨੋਪਿ ਉਪਵਜ੍ਜੋਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਘਟਕਮ੍ਪਿ ਵਾਲ਼ਰੂਪਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਦੁਤਿਯੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩. ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੫. ਏਵੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਪਰਿਤ੍ਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਭੇਸਜ੍ਜਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਭਿਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ। ਕਿਂ ਤਂ? ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਂ । ਕਰਿਯਤੇ ਕਰਣਂ, ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਕਰਣਂ **ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਂ,** ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਪਰਿਤ੍ਤਂ,** ਆਰਕ੍ਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣਂ **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ,** ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਮਾਤਿਕਾਯਂ ''ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਮ੍ਪਿ ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਂ, ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ) ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋ , ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਸਹਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ,** ਤੇਸਂ, ਏਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਾਸਨੇ ਸਹਸਿਕ੍ਖਮਾਨਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ,** ਤੇਸਂ, ਸਹਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਭਾਵੇਨ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਵਟ੍ਟੂਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਾਦਿਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸਮਤ੍ਤਾ **ਸਮਸੀਲਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ**। ਏਤੇਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਨਂ ਭਿਨ੍ਨਲਦ੍ਧਿਕਾਨਞ੍ਚ ਅਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਾ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਨ ਕਰਿਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਕਤਾ, ਅਯੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਕਤਪੁਬ੍ਬਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੬) ਪਨ **"ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ"**ਤਿ ਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ। ਸਾ ਹਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਕਤਾਪਿ ਅਕਤਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ,** 'ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ ਭਨ੍ਤੇ ਯੇਨਤ੍ਥੋ'ਤਿ ਏਵੰ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੮੫) ''ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਕਤਾਪਿ ਅਕਤਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ,** 'ਵਦ ਭਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇਨਾ'ਤਿ ਏਵੰ ਅਕਤਪਵਾਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**"ਤਿ।

੧੬. **ਪਟਿਯਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਅਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤਤਾਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਕਰਣਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਅਨਾਮਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸਰੀਰਾਦੀਨਂ ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਾਵ ਞਾਤਕਾ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾਵ ਤਸ੍ਸ ਞਾਤਕਾ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਭੂਤਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੬) ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭. ਪਿਤੁ ਭਗਿਨੀ **ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ**। ਮਾਤੁ ਭਾਤਾ **ਮਾਤੁਲੋ। ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਟੀਕਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਪਨ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਚ, ਦੇਥ ਨੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਟਿਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਤ੍ਤਾ ਭੇਸਜ੍ਜਮੇਵ ਯਾਚਨ੍ਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਯਾਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਾਯ ਨ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਗਾਰਵੇਨ ਵਾ। ''ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਦੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੮) ਪਨ **"ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਰਣਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਆਭੋਗਂ ਪਨ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤੀਸੁ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਤਦੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲਿਖਿਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੫) ਪਨ ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਆਭੋਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਸ੍ਸ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ 'ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਏਵੰ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ 'ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਸਨ੍ਤਕ'ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਤੇ ਦਸ ਞਾਤਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਨਤ੍ਤਾਦਯੋਪਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਞਾਤਕਾ ਏਵਾਤਿ ਤੇਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਤੇਨ **ਅਞ੍ਞੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਨਂ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ । ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਏਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਪਰਮ੍ਪਰਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ**ਤਿ ਕੁਲਾਨਂ ਪਟਿਪਾਟਿ, ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ''ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ

ਆਭੋਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਨ ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਨਂ ਵਾ ਕੁਲਦੂਸਨਂ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ “**ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕੁਲਦੂਸਕਾਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। ਞਾਤਕਾਨਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤਕਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲਦੂਸਨਾਦਿ ਨ ਸਿਯਾ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੮੫) ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਞਾਤਕੇਸੁ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕੁਲਦੂਸਕਾਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੬) ਪਨ ‘‘ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕੁਲਦੂਸਕਾਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮੋ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟੋ, ਤਾਵ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਚੂਲ਼ਮਾਤੁਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਚੂਲ਼ਮਾਤੁਯਾ ਸਾਮਿਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਆਹਰਾਮਾਤਿ ਇਦਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਮਮ ਞਾਤਕਾਨਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਹਰਥਾਤਿ ਆਣਤ੍ਤੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨਂ ਅਪਚ੍ਚਾਸਾਯਪਿ ਪਰਜਨਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤੇਨ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ, ‘‘ਞਾਤਿਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। **ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੫) ਆਗਨ੍ਤੁਕਚੋਰਾਦੀਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਾਮ ਉਪਕਾਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੇਹਿ ਲਾਭਂ ਅਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ, ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਕੁਲਦੂਸਨਾਦਿਨਾ ਦੋਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਉਪਕਾਰੇ ਕਤੇ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਕਾਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਰਣੇ ਪਨ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਦੀਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾਨਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤ੍ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਕੁਲਦੂਸਨਾਦਿਦੋਸਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਚੋਰਾਦੀਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਂ ਦਾਨੇਨੇਵ ਤਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੮. ਤੇਨੇਵ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਕਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਦ੍ਧਂ ਕੁਲ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਚਿਕ੍ਖਥਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ **“ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਨ ਕਥਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ”**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਯਾਯਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। **ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠਰੋਗੀਨਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪੁਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸਪਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਕਥਾਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਮੁਲ੍ਲਪੇਸੀ**ਤਿ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੋ ਏਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। **ਆਚਰਿਯਭਾਗੋ**ਤਿ ਵਿਨਯਾਚਾਰਂ ਅਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਾਚਿਕ੍ਖਣੇਨ ਵੇਜ੍ਜਾਚਰਿਯਭਾਗੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੫) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੮੫) ਪਨ ‘‘ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਦਨੁਰੂਪਵੋਹਾਰਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਲਾਭਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ‘ਆਚਰਿਯਭਾਗੋ ਨਾਮ ਅਯ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਨਯੇ ਪਕਤਞ੍ਞੁਨਾ ਆਚਰਿਯੇਨ ਲਭਿਤਬ੍ਬਭਾਗੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵਿਧਾਨਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘ਪੁਪ੍ਫਂ ਆਹਰਥਾ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੮੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੫) ਪਨ ‘‘ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਯਮਾਨਂ ਰੂਪਿਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਭਜਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **‘ਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ। ‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੂਪਿਯਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੬) ਪਨ **“ਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਆਨੇਥਾਤਿਆਦਿਨਾ। ‘ਪੂਜਂ ਅਕਾਸੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ।

੧੯. ਏਵਂ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਮਾਹ **"ਪਰਿਤ੍ਤੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ''ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣਂ ਵਿਯ ਗਿਹਿਕਮ੍ਮਂ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ''ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਨਤ੍ਤਾ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੇਨਪਿ ਭਣਿਤਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਪਗੇਵ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ''ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਾ ''ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਏਤ੍ਥ ਪਵੇਸੇਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਵਂ ਕਤੇ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਾ ਏਤ੍ਥ ਪਵੇਸਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਹਾਰਤੋ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਞ੍ਞਾਤਕੇ ਗਹਟ੍ਠੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਾਦੇਸੁ ਉਦਕਂ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਦੇਸੁ ਰੋਗਵੂਪਸਮਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਉਦਕਂ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਯਦਿ ਪਾਦੇ ਅਪਨੇਨ੍ਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ''ਅਵਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ''ਰੋਗੋ ਨ ਵੂਪਸਮੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਪਾਦਾ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ।

ਮਤਸਰੀਰਦਸ੍ਸਨੇ ਵਿਯ ਕੇਵਲੇ ਸੁਸਾਨਦਸ੍ਸਨੇਪਿ ਇਦਂ ਜਾਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਯਗਮਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਮਰਣਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੀਵਥਿਕਦਸ੍ਸਨੇ...ਪੇ॰... ਮਰਣਸ੍ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ। ਲੇਸਕਪ੍ਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ''ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥਾਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਅਸੁਭਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਲੇਸਕਪ੍ਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਗਤੇ ਮਤਸ੍ਸ ਞਾਤਕਾ ਪਸੀਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਲਾਭਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਪਨ ''ਮਰਣਸ੍ਸਤਿਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਕ੍ਕੋਸਿਤੇਪਿ ਅਪਕ੍ਕੋਸਿਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਾਲਪਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਲੇਖਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਸਞ੍ਞਾਣਤ੍ਤਾ ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਰਿਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਅਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਪਨ ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਾਦੇ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ''ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੫ ਆਦਯੋ) ਵਾ ਭਣਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋਯੇਵ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਭਤੋ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਨ ਪਨ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਧ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੀਸੁ ਟੀਕਾਸੁਪਿ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੋ ਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤੋਵਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਧ ਪਨ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ''ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਭਣਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇ। **ਪਨਾ**ਤਿ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗੇ ਆਗਤਸ੍ਸ ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਦਿ ਪਠਮਮੇਵ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤਿਓਜਵਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਪਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਮਂਸਂ ਵਾਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਮਚ੍ਛਖਣ੍ਡਪੂਵਖਜ੍ਜਕਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਓਤਾਰਂ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਾਯਿਤਖਾਦਨੀਯਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਟ੍ਠਾਨਲਾਭਤਾਯ ਅਵਤਾਰਣਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। **ਹਰਿਤੂਪਲਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲ਼ਲਗੋਮਯਲਿਤ੍ਤਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਪੋਰਾਣਕਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਭੂਮਿਵਿਸੁਦ੍ਧਕਰਣਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ...ਪੇ॰... ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਤ੍ਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਉਭਯਤੋ ਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਟੀਕਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੨੮੨) ਪਨ ''ਸਰੀਰਸੁਦ੍ਧਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦੇਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ''ਕਾਯਸੁਦ੍ਧਿਮਤ੍ਤੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨੇਵ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਮੇਤ੍ਤਾਯ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ...ਪੇ॰... ਏਕਾਦਸਾਨਿਸਂਸਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ। ਕਤਮੇ ਏਕਾਦਸ? ਸੁਖਂ ਸੁਪਤਿ, ਸੁਖਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੧.੧੫; ਪਰਿ॰ ੩੩੧; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੪.੬)।

ਪਰਿਤ੍ਤਕਾਰਕੋ…ਪੇ॰… ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰਿਤੇਨਾਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣੇ ਬਾਹਿਰਤੋ ਆਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨਂ, ''ਮੇਤ੍ਤ…ਪੇ॰… ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਆਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨਂ, ਏਵਂ ਉਭਯਤੋ ਰਕ੍ਖਾਸਂਵਿਧਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਰਿਤ੍ਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਿਸਹਨ੍ਤਿ। **ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਤੋਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ "**ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਟੀਕਾਯਂ ਪਨ ''ਪੁਬ੍ਬੁਪਚਾਰਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ **ਘੋਸੇਤਬ੍ਬੋ** ''ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਨਾਗਨ੍ਤੁਂਨਾਮ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਾਣਾਭਯੇਨ ਰਾਜਾਣਾਭਯੇਨ ਅਨਾਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਰਾਜੂਨਂ ਆਣਾਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ। ਗਹਿਤਕਾਪਦੇਸੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸੋਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ "**ਅਮਨੁਸ੍ਸਗਹਿਤਕੋ 'ਤ੍ਵਂ ਕੋ ਨਾਮੋ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦਿਪੂਜਾਸੁ। **ਆਸਨਪੂਜਾਯਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯੇ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਪੂਜਾਯ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਦਾਨੇ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਚੇਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ।

ਦੇਵਤਾਨਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੩, ੨੯੩) ''ਇਮੇਸਂ ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਮਹਾਯਕ੍ਖਾਨਂ ਸੇਨਾਪਤੀਨਂ ਮਹਾਸੇਨਾਪਤੀਨਂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਆਟਾ**ਤਿ ਦਬ੍ਬਿਮੁਖਸਕੁਣਾ। ਤੇ ਆਟਾ ਨਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਟਾਨਾਦਂ, ਦੇਵਨਗਰਂ, ਆਟਾਨਾਦੇ ਕਤਂ **ਆਟਾਨਾਦਿਯਂ**, ਸੁਤ੍ਤਂ। ਟੀਕਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੨੮੨) "**ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ 'ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਚ 'ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ'ਤਿ ਚ 'ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਵਨੇ'ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਗਿਹੀਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੨੮੨) ''ਏਤਂ ਤਾਵ ਗਿਹੀਨਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੇਨ ਪਨ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਹ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ''ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਅਵਿਸੇਸੇ ਹਿ ਸਤਿ ਭੇਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਨ ਸਿਯਾ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਵ ਬਾਹਿਰਾਰਕ੍ਖਾ ਦੁਕ੍ਕਰਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਹੀਨਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮੇ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨੋ ਮਤਿ।

ਇਦਂ ਪਨ ਇਧ ਆਗਤਂ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਮਨਾਪਂ, ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਪੋਰਾਣਾ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ ਆਰੋਚਿਤਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਂ ਮੂਲਭੂਤਂ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਆਗਤਂ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੫ ਆਦਯੋ) ਪਹਾਯ ਮੂਲਸੁਤ੍ਤਤੋ ਗਾਥਾਛਕ੍ਕਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਗਾਥਾਯੋ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਠਪੇਸੁਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਅਮੂਲਭੂਤਤ੍ਤਾ ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ, ਕੇਚਿ ਏਕਚ੍ਚਾ ਗਾਥਾਯੋ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂਮਿਸ੍ਸਕਪਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਙ੍ਗਲਕਰਣਕਾਲਾਦੀਸੁ ਵਤ੍ਤੁਮਵਿਸਹਨ੍ਤਾ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਇਮਂ ਆਟਾਨਾਟਿਯਂ ਰਕ੍ਖਂ ਸਂਵਿਦਹਮਾਨਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਸਾਦਾਯ, ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਪਰਿਸਾਨਂ ਅਵਿਹੇਠਨਾਯ ਏਵ ਸਂਵਿਦਹਿਂਸੁ , ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਾ ਯਕ੍ਖਾਨਿਵਾਸਿਨੋ, ਯੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਗਵਤੋ ਪਾਵਚਨੇ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ, ਤੇਸਂ ਪਸਾਦਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਆਟਾਨਾਟਿਯਂ ਰਕ੍ਖਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਰਕ੍ਖਾਯ ਅਵਿਹਿਂਸਾਯ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੬)।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨੇ ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਟਾਨਾਟਿਯਂ ਰਕ੍ਖਂ, ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਟਾਨਾਟਿਯਂ ਰਕ੍ਖਂ, ਧਾਰੇਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਟਾਨਾਟਿਯਂ ਰਕ੍ਖਂ, ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਟਾਨਾਟਿਯਾ ਰਕ੍ਖਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਰਕ੍ਖਾਯ ਅਵਿਹਿਂਸਾਯ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੫) ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਾਰਣਂ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਂ ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਪਕਾਸਿਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਚ ''ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤੇ ਏਕਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ ਏਕਪਦਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੂਲ਼੍ਹਂ ਪਕਤਿਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੁਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਭਗਵਤਾ ਅਭਾਸਿਤਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਅਨਾਰੂਲ਼੍ਹਂ ਮਿਸ੍ਸਕਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੨੮੨) ਆਗਤਂ ਇਦਂ ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਪਕਤਿਸਜ੍ਝਾਯਨਵਾਚਨਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨ

ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਗਹਟ੍ਠੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਵਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਗਹਿਤਕਾਲੇ ਮੋਚਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਲੋਕਿਯੇਹਿ ਮਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਭਣਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਅਮਨੁਸ੍ਸਗਹਿਤਕੋ ਤ੍ਵੰ ਕੋ ਨਾਮੋਸੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੨੮੨)।

ਆਟਾਨਾਟਿਯਾ ਰਕ੍ਖਾ ਚ ਨਾਮ ਨ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ''ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਚ ਨਮਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਪਦੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਰਾਜੂਨੰ ਵਸੇਨ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਆਗਤੰ ''ਜਿਨੰ ਵਨ੍ਦਾਮ ਗੋਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇਕਦੇਸੋਯੇਵ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਅਥ ਖੋ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਆਟਾਨਾਟਿਯੰ ਰਕ੍ਖੰ ਅਭਾਸੀ''ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇਕਦੇਸਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ''ਅਯੰ ਖੋ ਮਾਰਿਸਾ ਆਟਾਨਾਟਿਯਾ ਰਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਬਜਗ੍ਘਾਦਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਕ੍ਖੰ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਾਨੰ ਬਲਵਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਮਨੁਸ੍ਸੰ ਮੋਚਾਪੇਨ੍ਤਾਨੰ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਤਥਾ ਮੋਚਾਪੇਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਆਟਾਨਾਟਿਯਪਰਿਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ।

੨੦. **ਅਨਾਮਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ**ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੫) ਏਤ੍ਥ ਅਮਸਿਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਆਮਟ੍ਠੋ, ਨ ਆਮਟ੍ਠੋ **ਅਨਾਮਟ੍ਠੋ**। ਪਿਣ੍ਡੰ ਪਿਣ੍ਡੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤਤੀਤਿ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ**। ਅਨਾਮਟ੍ਠੋ ਚ ਸੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਚਾਤਿ ਤਥਾ, ਅਗ੍ਗਹਿਤਅਗ੍ਗੋ, ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇਪਿ **ਕਹਾਪਣਗ੍ਘਨਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਾਯਕੇਹਿ ਬਹੁਬਜਞ੍ਜਨੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **''ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨੰ ਨਤ੍ਥੀ''**ਤਿ, ਏਵੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸਦ੍ਧਾਯ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਗ੍ਘਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਭੋਜਨੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਮਾਤਾਦਿਪਞ੍ਚਕੰਯੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣੇ ਵਿਯ ਅਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਦਸਨ੍ਨੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਞਾਤਕਾਨਮ੍ਪਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ''ਵਿਹਾਰੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਵਾ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਞਾਤਕਾਨਮ੍ਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ। **ਥਾਲਕੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਕੰਸਾਦਿਮਯੇ ਥਾਲਕੇ। ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦਾਮਰਿਕਚੋਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਚੋਰਸ੍ਸ। ਅਦੀਯਮਾਨੇਪਿ ''ਨ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਅਲਾਭੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਛਿਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਵਰਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣੰ ਪਿਦਹਨੰ **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ**। ਸੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **''ਕਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਕਸ੍ਸ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਵਾ...ਪੇ॰... ਕਾਤਬ੍ਬੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟੰ ਕਾਤੁੰ **''ਆਗਨ੍ਤੁਕੰ ਤਾਵਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਖੀਣਪਰਿਬ੍ਬਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਗਤਿਭਾਵੰ ਕਰੁਣਾਟ੍ਠਾਨਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਾਨੰ ਸਮਿਦ੍ਧਾਨੰ ਆਗਨ੍ਤੁਕਤ੍ਤੇਪਿ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। **''ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਾ''**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਾਮਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨੰ ਪਨ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਪਿ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਾਸਾਯ ਪਨ ਸਤਿ ਕੁਲਦੂਸਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। **ਉਬ੍ਬਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਿਯੋਜਨੰ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਵਰਪੋਤ੍ਥਕਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੰ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਉਤ੍ਤਮਰੂਪਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥਰਣੰ। ਅਯੰ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਤਤਿਯੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੪. ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੨੧. ਏਵ◌ਂ ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਯਾਚਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪਨਾ **ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ,** ''ਇਮਿਨਾ ਨੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪਨਾ, ਯਾਚਨਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਯਾਚਨਾ''ਤਿ। **ਤਤ੍ਰ** ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ **ਅਯਂ** ਮਯਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨੋ **ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੪੨) ਪਰਸਨ੍ਤਕਭਾਵਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਸਨ੍ਤਕਕਰਣਵਸੇਨ। ਏਵ◌ਂ ਯਾਚਤੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚੇਵ ਦਾਸਪਟਿਗ੍ਗਹਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ''ਦਾਸਿਦਾਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵ◌ਿਰਤੋ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪) ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਞਾਤਕਪਵ◌ਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਨ ਦਾਸਂ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾਯ ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਦਿਯਨਵਸੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਸਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਵਧਕਮ੍ਮਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਦੋਸਪਰਿਹਾਰਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਰਾਯ। **ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਨ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਯਾਚਾਮਿ, ਦੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਯਾਚਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤਮ੍ਪਿ ਏਵ◌ਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਏਵ, ਸਾਮੀਚਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਮੂਲਂ ਦੇਥਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਮੂਲਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ''ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਂ ਵ◌ਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਭਤਿਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਦਾਪਨਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸਾਦਿਯਨਂ ਵ◌ਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾਯ** ਵ◌ਾਤਿ ਇਦਂ ਇਧ ਥਮ੍ਭਾਦੀਨਂ ਦਾਸਿਦਾਸਾਦਿਭਾਵ◌ਾਭਾਵਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਜ੍ਝਾਵ◌ੁਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੨. **ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵ◌ਾਰਿਤਤਨ੍ਤਵ◌ਾਯੇਹਿ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਯਾਚਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾਯਾਪਨੇ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਭਾਵ◌ੇਪਿ ਚੀਵਰਵ◌ਾਯਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਹਾਪਣਾਦਿ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਮੁਖੇਨ ਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਇਮਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਂ ਦੇਹੀਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਪਨੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੋਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਮੇਵ◌ਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਤਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਭਤਿਂ ਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ, ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੪੨) ਪਨ **"ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਹਾਪਣਾਦਿ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਹਾਪਣਾਦਿਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰਤੋ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵ◌ਿਹੇਠੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਹਾਪਣਾਦਿਦਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਤਥੇਵ ਪਾਚੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਸੇਨੇਵ ਪਾਚੇਤ੍ਵ◌ਾ। ''ਕਿਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਯਦਤ੍ਥਾਯ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੋ, ਤਂ ਕਥੇਤੁਂ ਲਭਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਤ੍ਤਾ।

੨੩. **ਵਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਸਾਖਾਯ ਮਕ੍ਖਿਕਬੀਜਨੇਨ ਪਣ੍ਣਾਦਿਛੇਦੇ ਬੀਜਗਾਮਕੋਪਨਸ੍ਸ ਚੇਵ ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਰਜਾਦਿਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੁਭਯਾਸਙ੍ਕਾਯ ਅਸਤਿ ਤਥਾ ਅਕਰਣੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੪੨) ਪਨ **"ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਸਾਖਾਯ ਲਗ੍ਗਰਜਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤੇਪਿ ਸਾਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮਤਾਯਪਿ ਸਤਿ ਸੁਖਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਨਦਿਯਾਦੀਸੁ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **"ਆਹਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਗੇਹਤੋ...ਪੇ॰... ਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੁਦਕਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਨ ਆਹਟਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

“ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਵਾ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ”ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਿਵਾਰਿਯਮਾਨੋਪਿ ਬੀਜਨਾਦਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਚੇਤਿਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਪਨ ਤੇਹਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੪੨) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੩੪੨) ਪਨ **“ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ…ਪੇ॰… ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਪਨ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿਪਿ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯) ਅਲਜ੍ਜਿਲਕ੍ਖਣਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂਲਕ੍ਖਣਵਿਰਹਿਤਾਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨਂ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਗੋਤ੍ਰਭੁਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾਨਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਅਲਜ੍ਜਿਲਕ੍ਖਣਂ ਯਥਾਠਪਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤਿਟ੍ਠਨਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੪. ਗੋਣਂ ਪਨ…ਪੇ॰… ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ, ਪਟਿਲਾਭਕ੍ਖਣੇ ਗੋਣਾਨਂ ਸਾਦਿਯਨਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਗੋਣਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘‘ਹਤ੍ਥਿਗਵਾਸ੍ਸਵਲ਼ਵਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋਪਿ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾਯ ਯਾਚਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਾਭਾਵੇਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਯਾਚਨੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। **ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚੋਰਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵਤੋ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਿਣਅਨ੍ਨਾਦੀਹਿ ਪੋਸੇਤ੍ਵਾ। **ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗੋਸਾਦਿਯਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੫. ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਕਟਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਵਸੇਨ ਯਾਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੪੨) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੩੪੨) ਪਨ **“ਸਕਟਂ ਦੇਥਾਤਿ…ਪੇ॰… ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਵਸੇਨ ਸਕਟਂ ਦੇਥਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਾਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਾਸਿਆਦੀਨਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਨਿਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਏਸ ਨਯੋ ਵਾਸੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਸੁ ਚ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ ਏਸ ਨਯੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਰੁਭਣ੍ਡਪ੍ਪਹੋਨਕੇਸੁਯੇਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਪਨ ਤਿਣਸਲਾਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰੋ ਏਵ, ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। **ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਾਨਂ ਵੇਲ਼ੁਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਤਿਣਮਤ੍ਤਿਕਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਹਰਿਤਾਲਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਿਕਾਦਿ ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਤਾਲਪਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ, ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੬. ਸਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। **ਪਰਿਕਥਾਦੀਸੁ** ‘‘ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਮ੍ਬਾਧ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥਨਂ **ਪਰਿਕਥਾ** ਨਾਮ। ਉਜੁਕਮੇਵ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਿਂ ਪਾਸਾਦੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਯਥਾ ਵਿਭੂਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਥਨਂ **ਓਭਾਸੋ** ਨਾਮ। ਸੇਨਾਸਨਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਭੂਮਿਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਣਂ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਤੀਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਰੋਗੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਧਰਾ ‘‘ਭਗਵਤਾ ਰੋਗਸੀਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰੋਗਕਾਲੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾ ਪਨ ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਜੀਵਂ ਪਨ ਕੋਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖਂ ਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੫. ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੨੭. ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਕੁਲਸਙ੍ਗਹੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਕੁਲਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਕੁਲਸਙ੍ਗਹੋ,** ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਦੀਨਂ ਗਿਹੀਨਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਕਰਣਂ। ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥੇ ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹ-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ''ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੬੫)।

੨੮. ਤਤ੍ਥ **ਕੋਟ੍ਟਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਛਿਨ੍ਦਨਂ। **ਕੋਟ੍ਟਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਮਂ ਛਿਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਛੇਦਾਪਨਂ। **ਆਲ਼ਿਯਾ ਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਗਚ੍ਛਮੂਲੇ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਥਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਬਨ੍ਧਨਂ। **ਉਦਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸ੍ਸ ''ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਆਰਾਮਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਰੋਪਨੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਸੁਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਸੁਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਾਦਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਵਿਭਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਾਦਿ ਵਿਸੁਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਤਮਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਂ, ਕਤਮਂ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਨ੍ਤਿ? ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਂ, ਅਪ੍ਪਾਣਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਉਦਕਂ ਤਿਣਂ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਯਥਾ ਕੋਟ੍ਟਨਖਣਨਾਦਿਕਾਯਿਕਕਿਰਿਯਾਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਏਵਂ ਮਾਤਿਕਾਉਜੁਕਰਣਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਪੀਤਿ ਆਹ **"ਸੁਕ੍ਖਮਾਤਿਕਾਯ ਉਜੁਕਰਣ"**ਨ੍ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਪਾਦਮੁਖਧੋਵਨਨ੍ਹਾਨੋਦਕਸਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇ ਕੋਟ੍ਟਨਖਣਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਯਂ ਕਰਣਸ੍ਸਪਿ ਕਥਂ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ? ਅਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਿਯਤੀਤਿ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੋ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਤਂ ਕਰਣਕਾਰਾਪਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੁਕ੍ਖਮਾਤਿਕਾਯ ਉਜੁਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਹਰਣਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕੁਦਾਲਾਦੀਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨਤੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨਮੇਵ ਪਾਕਟਤਰਨ੍ਤਿ **"ਓਭਾਸੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੯. ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵਦਤਿ। **ਵਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕੇਚਿ ''ਵਤਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਤਿਅਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਆਰਾਮਰੋਪਾ ਵਨਰੋਪਾ, ਯੇ ਨਰਾ ਸੇਤੁਕਾਰਕਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੭) ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਪਿ ਏਕਚ੍ਚਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਸੇਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਾਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਮਾਤਿਕਂ ਵਾ ਅਸੁਕ੍ਖਮਾਤਿਕਂ ਵਾ। **ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਂ ਸਿਞ੍ਚਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਂ ਸਿਞ੍ਚਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਯਂ ਰੋਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਰੋਪੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿਪਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

੩੦. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਪਥਵੀਖਣਨਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ''ਇਦਂ ਖਣ, ਇਦਂ ਰੋਪੇਹੀ''ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ। **ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ**ਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਉਭਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵਿਯਂ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਪਰਿਭੋਗਆਰਾਮਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਰੋਪਿਤੇ। **ਦੁਕ੍ਕਟਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਕਪ੍ਪਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕੇਨ। **ਤੇਸਂਯੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਪਰਿਭੋਗਾਨਂ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਸਯਂ ਸਿਞ੍ਚਨੇ, ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਸਯਂ ਸਿਞ੍ਚਨੇ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਸਿਞ੍ਚਾਪਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਪਯੋਗਬਹੁਲਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਕਰਣੇ, ਕਾਯਪਯੋਗਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪਨੇ ਵਚੀਪਯੋਗਸ੍ਸ ਬਹੁਤ੍ਤੇਨ। **ਆਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਯਂ ਸਿਞ੍ਚਨੇ ਧਾਰਾਪਚ੍ਛੇਦਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਗਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਿਞ੍ਚਾਪਨੇ ਪਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਕਿਂ ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਸਿਞ੍ਚਨੇ ਏਕਾਵ।

ਓਚਿਨਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਓਚਿਨਨੇ। **ਸਕਿਂ ਆਣਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਆਣਤ੍ਤੋ । **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਆਣਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦-੯੧) ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਓਚਿਨਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

੩੧. ਗਨ੍ਥੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਦਾਮੰ **ਗਨ੍ਥਿਮੰ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ, ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਧਮ੍ਮਾਸਨਵਿਤਾਨੇ ਬਦ੍ਧਕਣ੍ਟਕੇਸੁ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਸਦਿਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਵੁਣਨਤੋ **"ਛਤ੍ਤਾਧਿਛਤ੍ਤੰ ਵਿਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਕਦਲਿਕ੍ਖਨ੍ਧਮ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਤੰ ਅਤਿਓਲ਼ਾਰਿਕਮੇਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਰਣੇ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਕਾਰਾਪਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਪ੍ਫਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥੰ ਕਣ੍ਟਕਮ੍ਪਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੋਲਮ੍ਬਕਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਾਦਿਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ''ਪੁਪ੍ਫਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥੰ ਕਣ੍ਟਕਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਤਦਤ੍ਥੰ ਕਣ੍ਟਕਮੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪੁਪ੍ਫਪਟਿਚ੍ਛਕੰ** ਨਾਮ ਦਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤੰ ਪੁਪ੍ਫਾਧਾਨੰ। ਏਤਮ੍ਪਿ ਨਾਗਦਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਛਿਦ੍ਦਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਅਸੋਕਪਿਣ੍ਡਿਯਾ**ਤਿ ਅਸੋਕਸਾਖਾਨੰ, ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਵਾ ਸਮੂਹੇ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੩੧) ਪਨ **"ਅਸੋਕਪਿਣ੍ਡਿਯਾ**ਤਿ ਅਸੋਕਪੁਪ੍ਫਮਞ੍ਜਰਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁ** ਨਾਮ ਚੇਤਿਯੰ ਵਾ ਬੋਧਿੰ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥੰ ਆਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਰਜ੍ਜੁ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੩੧) ਪਨ **"ਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁ** ਨਾਮ ਚੇਤਿਯਾਦੀਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਞ੍ਚ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪੁਪ੍ਫਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਬਨ੍ਧਰਜ੍ਜੁ। ਸਿਥਿਲਵਟ੍ਟਿਤਾਯ ਵਾ ਵਟ੍ਟਿਯਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪੁਪ੍ਫਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵੰ ਬਨ੍ਧਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਮਤ੍ਥਕਦਾਮਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਸਨਾਦਿਮਤ੍ਥਕੇ ਪਲਮ੍ਬਕਦਾਮੰ। **ਤੇਸੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨੰ ਏਵ। **ਵਾਕੇਨ ਵਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਨਾਲ਼ੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਟ੍ਠਿਤਵਾਕੇਨ ਦਣ੍ਡੇਨ ਚ ਏਕਾਬਦ੍ਧੇਨੇਵ। ਏਤੇਨ ਪੁਪ੍ਫੰ ਬੀਜਗਾਮਸਙ੍ਗਹੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਬੀਜੇਸੁ ਅਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਣੰ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਕੋਪਨੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਮਕੁਲਸ੍ਸ ਵਿਕਸਨੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਤਰੁਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਵੁਡ੍ਢਿਲਕ੍ਖਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਣਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮਕੁਲ਼ਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਸਿਨੇਹੇ ਪਰਿਯਾਦਾਨੰ ਗਤੇ ਵਿਸੁੰਭਾਵੋ ਏਵ ਵਿਕਾਸੋ, ਤੇਨੇਵ ਛਿਨ੍ਨਮਕੁਲਵਿਕਾਸੋ ਅਛਿਨ੍ਨਮਕੁਲਵਿਕਾਸਤੋ ਪਰਿਹੀਨੋ, ਮਿਲਾਤਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਮਿਲਾਤਸ੍ਸ ਉਦਕਸਞ੍ਞੋਗੇ ਅਮਿਲਾਨਤਾਪਜ੍ਜਨੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਮ੍ਬੁਲਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਸਮਾਨੰ ਵੁਡ੍ਢਿਲਕ੍ਖਣੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣੰ ਆਗਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਪ੍ਫੰ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਬੀਜਮੇਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

"ਪਸਿਬ੍ਬਕੇ ਵਿਯਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫੰ ਪਸਿਬ੍ਬਕੇ ਵਾ ਪਸਿਬ੍ਬਕਸਦਿਸੰ ਬਨ੍ਧੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਚੀਵਰੇ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੩੧) ਪਨ **"ਖਨ੍ਧੇ ਠਪਿਤਕਾਸਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧੇ ਠਪਿਤਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਥਾਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੰ ਕਾਸਾਵੰ ਵਾ ਵਤ੍ਥੰ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਅੰਸਭਣ੍ਡਿਕਪਸਿਬ੍ਬਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵੇਠਿਮੰ ਨਾਮ ਨ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਥਿਲਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਣ੍ਡਕੰ ਪਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਆਦੀਹਿ ਬਨ੍ਧਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ।

ਪੁਪ੍ਫਪਟੇ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਪਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੀਘਤੋ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਸ੍ਸ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਵਸੇਨ ਪੂਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਿਰਿਯਤੋ ਹਰਣੰ ਪਨ ਵਾਯਿਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਰਿਮੰ। **"ਪੁਰਿਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ"**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮੰ ਪੁਪ੍ਫਕੋਟਿੰ

ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨਵਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਰਹਿਤਾਯ ਸੁਤ੍ਤਵਾਕਕੋਟਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਏਕਵਾਰਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤਚੇਤਿਯਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਪੁਪ੍ਫਪਟਕਰਣਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਬੋਧਿਂ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਏਕਵਾਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਨਪਿ ਏਕਵਾਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਪ੍ਫਪਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਚ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਨਪਿ ਤਥੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇਪਿ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਰੇਹਿ ਪੂਰਿਤਨ੍ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਪਸਾਰਿਤਂ। **ਵਾਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਰਿਯਤੋ ਹਰਿਤੁੰ, ਤਂ ਪਨ ਏਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ। **ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਗਨ੍ਥਿਤਾਨਿ ਪਾਕਤਿਕਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ। ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਂ ਪਨ ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੨. **ਘਟਿਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਘਟਿਕਾਕਾਰਯੁਤ੍ਤੋ, ਦਾਰੁਘਟਿਕਾਕਾਰੋ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਕੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੩੧) ਪਨ "**ਘਟਿਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਘਟਿਕਾਕਾਰਯੁਤ੍ਤੋ ਯਮਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੩੧) ਪਨ "**ਘਟਿਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ**ਤਿ ਯਮਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋਤਿ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਏਕੇਕਂ ਪਨ ਦਾਮਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯਾਵ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਦ੍ਵਯਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤੁਕਾਮੇਨਪਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯਾਵ ਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਵਸੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨਂ, ਤੇਨੇਵ ਤਂ ਪੁਰਿਮੇ ਪਵਿਟ੍ਠਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਵਸੇਨ ਪੂਰੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕਵਾਰਂ ਪਨ ਅਡ੍ਢਚਨ੍ਦਾਕਾਰਕਰਣੇ ਮਾਲਾਗੁਣਂ ਹਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਏਕਤੋ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਮਯਂ ਗੇਣ੍ਡੁਕਂ ਨਾਮ, ਗੇਣ੍ਡੁਕਖਰਪਤ੍ਤਦਾਮਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੇਲਾਦੀਹਿ ਕਤਦਾਮਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਦੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇ**ਵਾਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ।

੩੩. **ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਪੁਪ੍ਫਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। "**ਮਣ੍ਡਨਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਸਿਵਲਿਙ੍ਗਾਦਿਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ''ਇਮਂ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਞਾਤਕਾਨਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕਸ੍ਸਚਿਪੀ**ਤਿ ਞਾਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ। **ਞਾਤਿਸਾਮਣੇਰੇਹੇ**ਵਾਤਿ ਤੇਸਂ ਗਿਹਿਪਰਿਕਮ੍ਮਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁੱਤੰ। **ਇਤਰੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾ। ਤੇਹਿਪਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗਂ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਸ੍ਸ ਲਾਭਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਸਾਮਣੇਰਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤੰ। **ਚੂਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗਤੋਪਿ ਉਪਡ੍ਢਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਾਮਣੇਰਾ...ਪੇ॰... ਠਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਰਕ੍ਖਿਤਅਗੋਪਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਪਨ ''ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਅਭਾਜਨੀਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਵਾ।

੩੪. **ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਦਾਪੇਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਗਿਹਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਿਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਨ ਪਨ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨਤੋ। ਵੁੱਤਞ੍ਚ "**ਸਯਮੇ**ਵਾ"ਤਿਆਦਿ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਥਾ ਆਗਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਦਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਂ ਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯ , ਸਾਮਣੇਰੇਹਿਪਿ ਦਾਤੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ। **ਸਯਮੇ**ਵਾਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾ ਸਯਮੇਵ। **ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦਿਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ "**ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁੱਤੰ। ਅਵਿਸੇਸੇਨ** ਵੁੱ**ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੩੫. **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਤਾਵ ਹਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਞ੍ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾਵ। ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਞ੍ਚ ਹਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਞਾਤਿਸਾਮਣੇਰੇਹੇਵ ਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਯਦਿ ਸਯਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਫਲਦਾਨੇਪਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਫਲਮ੍ਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹਰਣਹਰਾਪਨਾਦਿਨਾ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਞ੍ਞਾਤੀਨਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾਵ। ਇਦਾਨਿ ''ਯੋ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯ ਦਦਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੩੬-੪੩੭) ਇਮਂ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਫਲਦਾਨੇ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਖੀਣਪਰਿਬ੍ਬਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਫਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਫਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ। **ਰੁਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ** ਵਾਤਿ ''ਇਮੇਹਿ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਰੁਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁਪਿ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ''ਇਧ ਫਲਾਨਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ, ਇਤੋ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਵਂ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਲ੍ਲੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚੋ, ਸਾ ''ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੩੬. ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਗਿਹੀਨਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰਦੇਸਨ੍ਤਰਾਦੀਸੁ ਸਾਸਨਪਟਿਸਾਸਨਹਰਣਂ **ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਯਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਗਿਹੀਨਂ ਦੂਤੇਯ੍ਯਂ ਸਾਸਨਹਰਣਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ। ਦੂਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ **ਦੂਤੇਯ੍ਯਂ। ਪਠਮਂ ਸਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ...ਪੇ॰... ਪਦੇ ਪਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇ ਠਿਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਰੂਪਂ ਸਾਸਨਂ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਗਿਹੀਨਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਸਾਸਨਂ ਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕੁਲਦੂਸਕਕਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਂ ਫਲਦਾਨਂ ਚੁਣ੍ਣਦਾਨਂ ਮਤ੍ਤਿਕਦਾਨਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨਂ ਵੇਲੁਦਾਨਂ ਪਣ੍ਣਦਾਨਂ ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ। **ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤੋ**ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਨਪਚ੍ਚਯਾ ਕਤਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮੋ।

੩੭. **ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਝਾਨਭੂਮਿਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਵੇਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕਭੂਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਵੇਕਾਨਂ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਸ੍ਸ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਯਾਵ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਭੁਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਣਿਧਾਯ ਚੀਵਰਸਣ੍ਠਾਪਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਪਞ੍ਚਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੬. ਮਚ੍ਛਮਂਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੩੮. ਏਵਂ ਕੁਲਸਙ੍ਗਹਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **“ਮਚ੍ਛਮਂਸੇਸੁ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਥਲੇ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੇ ਮਰਤਿ, ਕੇਵਟ੍ਟਾਦੀਹਿ ਵਾ ਮਾਰਿਯਤੀਤਿ ਮਚ੍ਛੋ। ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਇਦਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਂ, ਮਸਿਯਤੇ ਆਮਸਿਯਤੇਤਿ ਮਂਸਂ, ਮਚ੍ਛਞ੍ਚ ਮਂਸਞ੍ਚ **ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਿ,** ਤੇਸੁ। ਮਚ੍ਛਮਂਸੇਸੁ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਤ੍ਥੋ, ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਾਦੀਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਅਪਰੋ ਮਚ੍ਛਮਂਸੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਯ੍ਹਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ ਗਹਣਂ। ਕਿਂ ਤਂ? ਸਦ੍ਦੋ, ਮਚ੍ਛਇਤਿ ਗਹਣਂ ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣਂ, ਤੇਨ **ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣੇਨ,** ਮਚ੍ਛਸਦ੍ਦੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਂਸੇਸੁ ਪਨ…ਪੇ॰… ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ ਸਮਾਨਜਾਤਿਮਂਸਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਨਂ ਮਂਸਾਨਿ ਰਾਜਙ੍ਗਤੋ, ਸੁਨਖਅਹੀਨਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛਭਾਵਤੋ, ਸੇਸਾਨਂ ਵਾਲਮਿਗਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਬਨ੍ਧਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਸਙ੍ਖਾਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਕੋਟੀਹਿ ਤੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਦਿਟ੍ਠਅਸੁਤਾਨਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ ਪਨ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ, ਤੀਣਿ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਿ ਚ ਏਵਂ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਞ੍ਚ ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇ ਸਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਕਥ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ **ਦਿਟ੍ਠਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ **ਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਤ੍ਵਾ ਤਕ੍ਕੇਨ ਅਨੁਮਾਨੇਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ **ਤਦੁਭਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਤਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕਾ ਕੋਟਿ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ** ਨਾਮ। ਏਵਂ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਸੁਤਂ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

ਜਾਲਂ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਨਂ। **ਵਾਗੁਰਾ** ਮਿਗਬਨ੍ਧਿਨੀ। **ਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਤੇਸਂ ਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਕਾ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਂ ਵਚਨਂ ਲੇਸਕਪ੍ਪਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਯਤ੍ਥ ਚ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ। **ਪਵਤ੍ਤਮਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਣਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਿਕ੍ਕਾਯਿਕਂ ਵਾ ਮਤਮਂਸਂ ਵਾ। **ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਹੁਨਪਾਹੁਨਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਕਤਮੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਞ੍ਚਾਤਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਯਥਾਠਿਤਵਸੇਨ ਅਵਧਾਰਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਯਤ੍ਥ ਚ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਭਾਵਮਾਹ।

੩੯. ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਆਵਿਕਾਤੁਂ **“ਸਚੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਤਰੇਸਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਜਾਨਤੋਵੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਯੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ, ਤੇਯੇਵ। ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਮਂਸਪਰਿਭੋਗਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਪਰਿਭੋਗੇ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ”**ਤਿ। ‘‘ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੯) ਵਚਨਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਮਚ੍ਛਮਂਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਛੱਟੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੭. ਅਨਾਮਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੪੦. ਏਵੰ ਮਚ੍ਛਮੰਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨਾਮਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਅਨਾਮਾਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਆਮਸਿਯਤੇਤਿ ਆਮਾਸਂ, ਨ ਆਮਾਸਂ **ਅਨਾਮਾਸਂ,** ਅਪਰਾਮਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਕੁਪ੍ਪਨਿਕਾ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਦੀਸੋਤੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਂ ਮਾਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਪਨ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਮਾਤਰਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਮਾਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। **ਏਤ੍ਥ ਗਣ੍ਹਾਹੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮੇਨ ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਫੁਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਵਤ੍ਥਾਦਿਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿਂ ''ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਵਸਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਂ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਸਹਸਾ ਅਨਾਮਾਸਨ੍ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੇਸਾਦੀਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਕਡ੍ਢਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਨ ਹਿ ਮੀਯਮਾਨਂ ਮਾਤਰਂ ਉਪੇਕ੍ਖਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯ ਮਾਤੁਯਾਪਿ ਆਮਾਸੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਮਾਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤੇ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਾ।

ਤਿਣਣ੍ਡੁਪਕਨ੍ਤਿ ਹਿਰਿਵੇਰਾਦਿਮੂਲੇਹਿ ਕੇਸਾਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਕਤਚੁਮ੍ਬਟਕਂ। **ਤਾਲਪਣ੍ਣਮੁਦ੍ਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣੇਹਿ ਕਤਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਿਕਂ। ਤੇਨ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਮਯਂ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕਣ੍ਣਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਭਾਵਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ, ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਣਵਿਤਾਨਾਦਿਅਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ, ਪੂਜਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਆਮਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੀਸਪਸਾਧਨਦਨ੍ਤਸੂਚੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸੀਸਾਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਹਿ ਕਤਸੀਸਪਸਾਧਨਕਞ੍ਚੇਵ ਦਨ੍ਤਸੂਚਿਆਦਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ। ਸੀਸਪਸਾਧਨਂ ਸਿਪਾਟਿਕੋਪਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਚੇਵ ਦਨ੍ਤਸੂਚਿਂ ਸੂਚਿਉਪਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕੇਸਕਲਾਪਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਿਰਿਯਂ ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾ ਸੂਚਿ ਏਵ ਸੀਸਪਸਾਧਨਕਦਨ੍ਤਸੂਚੀਤਿ ਏਕਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਪਾਟਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਸੂਚਿਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਿਪਾਟਿਕਸੂਚਿਉਪਕਰਣਂ, ਏਵਂ ਵਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਨ੍ਤਿ ਸੁਧਾਦੀਹਿ ਕਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਨਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀਨਂ ਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਮਾਸਮੇਵ । ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਵਤ੍ਥਭਿਤ੍ਤਿਆਦਿਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਰੂਪੇ ਹਿ ਅਨਾਮਾਸੇ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇ ਅਸਤਿ ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਆਮਸਤੋ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਕੇਨਚਿ ਦਣ੍ਡਾਦਿਨਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨਾਮਾਸਮ੍ਪਿ ਦਣ੍ਡਪਾਸਾਣਾਦੀਹਿ ਭੇਦਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਆਪਦਾਸੁ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਆਮਸਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸਪ੍ਪਿਨਿਆਦਿਵਾਲ਼ਮਿਗੀਹਿ ਗਹਿਤਪਾਣਕਾਨਂ ਮੋਚਨਤ੍ਥਾਯ ਤਂ ਤਂ ਸਪ੍ਪਿਨਿਆਦਿਵਤ੍ਥੁਂ ਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ, ਮਾਤੁਆਦਿਂ ਉਦਕੇ ਮੀਯਮਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਗਹੇਤੁਂ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿਂ ਕੇਸਾਦੀਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਵ। ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ **'ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਵਚਨਂ ਅਮੀਯਮਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੮੧) ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੧. **ਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ''ਮਗ੍ਗੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮੀਚਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਹਿ ਪਨ ''ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸੀਦਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਯਮੇਵ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਕਾਨੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭੂਤਗਾਮਭਾਵੇਨੇਵ ਠਿਤਾਨਿ। **"ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਤਕਂ ਪਨ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਆਮਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਦੁਰੂਪਚਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ। **ਤਾਲਪਨਸਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਲਬੁਜਤਿਪੁਸਅਲਾਬੁਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਪੁਸ੍ਸਫਲਏਲਾਲੁਕਫਲਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਫਲਾਨਂਯੇਵ ਚੇਤ੍ਥ

ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਮਸਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਾਦੀਨਿ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਪਿ ਆਮਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤਾਭਾਵਾ।

੪੨. **ਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨ ਪਥਵੀਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੮੧) ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭਜਾਤਿਕਾ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਮੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭਂ, ਵਰਾਹਦਾਠਂ, ਭੁਜਗਸੀਸਂ, ਵਲਾਹਕਂ, ਵੇਲ਼ੁ, ਮਚ੍ਛਸਿਰੋ, ਸਙ੍ਖੋ, ਸਿਪ੍ਪੀਤਿ ਅਟ੍ਠ ਮੁਤ੍ਤਾਯੋਨਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭਜਾ** ਪੀਤਵਣ੍ਣਾ ਪਭਾਹੀਨਾ। **ਵਰਾਹਦਾਠਾ** ਵਰਾਹਦਾਠਾਵਣ੍ਣਾਵ। **ਭੁਜਗਸੀਸਜਾ** ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਾ ਵਟ੍ਟਲਾ ਚ। **ਵਲਾਹਕਜਾ** ਭਾਸੁਰਾ ਦੁਬ੍ਬਿਭਾਗਾ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮੇਨ੍ਤਿਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਦੇਵੂਪਭੋਗਾ ਏਵ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਵੇਲ਼ੁਜਾ** ਕਰਕਫਲਸਮਾਨਵਣ੍ਣਾ ਨ ਭਾਸੁਰਾ, ਤੇ ਚ ਵੇਲ਼ੂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਗੋਚਰੇਯੇਵ ਪਦੇਸੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ । **ਮਚ੍ਛਸਿਰਜਾ** ਪਾਠੀਨਪਿਟ੍ਠਿਸਮਾਨਵਣ੍ਣਾ ਵਟ੍ਟਲਾ ਲਘਵੋ ਚ ਤੇਜਵਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਭਾਵਿਹੀਨਾ ਚ, ਤੇ ਚ ਮਚ੍ਛਾ ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਜਾਯਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖਜਾ** ਸਙ੍ਖਉਦਰਚ੍ਛਵਿਵਣ੍ਣਾ ਕੋਲਫਲਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਭਾਵਿਹੀਨਾਵ। **ਸਿਪ੍ਪਿਜਾ** ਪਭਾਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਸਣ੍ਠਾਨਾ। ਏਵਂ ਜਾਤਿਤੋ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾਸੁ ਮੁਤ੍ਤਾਸੁ ਯਾ ਮਚ੍ਛਸਙ੍ਖਸਿਪ੍ਪਿਜਾ, ਤਾ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਾ। ਭੁਜਗਜਾਪਿ ਕਾਚਿ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਾ ਅਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਲਂ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਾਵ ਮੁਤ੍ਤਾ ਲੋਕੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਿਪ੍ਪਿਜਾਵ, ਇਤਰਾ ਕਦਾਚਿ ਕਾਚਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੭੩) ‘‘ਮੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਾ ਮੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮਣੀਤਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਾਦਿਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਜੋਤਿਰਸਾਦਿਭੇਦੋ ਸਬ੍ਬੋ ਮਣਿ। **ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ**ਤਿ ਅਲ੍ਲਵੇਲ਼ੁਵਣ੍ਣੋ ਮਣਿ, ‘‘ਮਜ੍ਜਾਰਕ੍ਖਿਮਣ੍ਡਲਵਣ੍ਣੋ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖੋ**ਤਿ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਸਙ੍ਖੋ। **ਸਿਲਾ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਾ ਅਤਿਸਿਨਿਦ੍ਧਾ ਕਾਲ਼ਸਿਲਾ। ਮਣਿਵੋਹਾਰਂ ਅਗਤਾ ਰਤ੍ਤਸੇਤਾਦਿਵਣ੍ਣਾ ਸੁਮਟ੍ਠਾਪਿ ਸਿਲਾ ਅਨਾਮਾਸਾ ਏਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੮੧) ਪਨ “**ਸਙ੍ਖੋ**ਤਿ ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਕਸਙ੍ਖੋ। **ਸਿਲਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਸਿਲਾਪਣ੍ਡੁਸਿਲਾਸੇਤਸਿਲਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਿਲਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਵਾਲ਼ਂ** ਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਜਾਤਨਾਤਿਰਤ੍ਤਮਣਿ। **ਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਹਾਪਣਮਾਸਾਦਿਭੇਦਂ ਜਤੁਮਾਸਾਦਿਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਰੂਪਿਯਂ ਗਹਿਤਂ। **ਜਾਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ। **ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਮਣਿ। **ਮਸਾਰਗਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਬਰਵਣ੍ਣੋ ਮਣਿ। ‘‘ਮਰਕਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਭਣ੍ਡਮੂਲਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਮੂਲਤ੍ਥਾਯ। **ਕੁਟ੍ਠਰੋਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ਤਾਯ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਰੋਗਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ‘‘ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਵਿਦ੍ਧਾਯੇਵ ਮੁਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਿਤਾਨਂ ਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਰਤਨਭਾਵਵਿਜਹਨਤੋ ਗਹਣਕ੍ਖਣੇਪਿ ਰਤਨਾਕਾਰੇਨ ਅਪੇਕ੍ਖਾਭਾਵਾ “**ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਾਵ ਪਨ ਤਾ ਮੁਤ੍ਤਾ ਰਤਨਰੂਪੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਆਮਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਰਤਨਪਾਸਾਣਂ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਯੋਜਨਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯਦਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਰੂਪੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਿਯੋਜੇਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਾਦਿਸਂ ਭੇਸਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤਗਤਞ੍ਚੇ ਵਟ੍ਟਤਿ। “**ਜਾਤਿਫਲਿਕਂ ਉਪਾਦਾਯਾ**’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੂਰਿਯਕਨ੍ਤਚਨ੍ਦਕਨ੍ਤਾਦਿਕਂ ਜਾਤਿਪਾਸਾਣਂ ਮਣਿਮ੍ਹਿ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਆਕਰਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਕਰਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋ। **ਭਣ੍ਡਮੂਲਤ੍ਥਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਆਮਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ**ਤਿ ਕਾਚਕਾਰੇਹਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ।

ਧਮਨਸਙ੍ਖੋ ਚ ਧੋਤਵਿਦ੍ਧੋ ਚ ਰਤਨਮਿਸ੍ਸੋ ਚਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਦ੍ਧੋ**ਤਿਆਦਿਭਾਵੇਨ ਕਤਛਿਦ੍ਦੋ। **ਰਤਨਮਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਨਲਤਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਤਨਖਚਿਤੋ ਚ। ਏਤੇਨ ਧਮਨਸਙ੍ਖਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਰਤਨਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੋ ਅਨਾਮਾਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਿਲਾਯਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਾਨੀਯਸਙ੍ਖੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥਾਲਕਾਦਿਆਕਾਰੇਨ ਕਤਸਙ੍ਖਮਯਭਾਜਨਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਮਿਸ੍ਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ। ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਂਯੇਵ ਰਤਨਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਾਵਾ**’’ਤਿ, ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਾ ਰਤਨਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਾਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਰਤਨਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਸਿਲਾ।

ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਧਾਤੁਪਾਸਾਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਕਰਣ੍ਡਕਂ। **ਪਟਿਕ੍ਖਿਪੀ**ਤਿ ‘‘ਧਾਤੁਟ੍ਠਪਨਤ੍ਥਾਯ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੮੧) ਪਨ “**ਪਟਿਕ੍ਖਿਪੀ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਸ੍ਸ ਧਾਤੁਕਰਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਕਰਣੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਵਣ੍ਣਬੁਬ੍ਬੁਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤਾਰਕਂ। “**ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਕਟ੍ਠਾਨੇ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਕਸ੍ਸ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੇਲ਼ਾਪਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਞ੍ਚਾਰੇਤੁਂ। **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਚਵਰਮੇਵ ਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਗੋਪਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ, ਹਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਚਵਰਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘‘ਮਲਮ੍ਪਿ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੮੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੮੧) ਪਨ “**ਕਚਵਰਮੇਵ ਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਗੋਪਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ, ਹਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਚਵਰਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਲਮ੍ਪਿ ਮਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ ਕੇਲ਼ਾਯਨਸਦਿਸਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਨ ਸਮੇਤਿ? ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਚੇਤਿਯਘਰਗੋਪਕਾ ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਕੇਲ਼ਾਯਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਗੋਪਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ।

ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੇ ਕਚਵਰਮੇਵ ਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਹਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਮਲਮ੍ਪਿ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵਾ’’ਤਿ ਚ ਵਚਨਂ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਤਨ੍ਤਿ। **ਆਰਕੂਟਲੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਕਿਤ੍ತਿਮਲੋਹਵਿਸੇਸੋ। ਤਿਵਿਧਞ੍ਹਿ ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਹਂ – ਕਂਸਲੋਹਂ ਵਟ੍ਟਲੋਹਂ ਆਰਕੂਟਲੋਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਿਪੁਤਮ੍ਬੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ **ਕਂਸਲੋਹਂ** ਨਾਮ, ਸੀਸਤਮ੍ਬੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ **ਵਟ੍ਟਲੋਹਂ,** ਰਸਤਮ੍ਬੇਹਿ ਰਞ੍ਜਿਤਂ ਤਮ੍ਬਂ **ਆਰਕੂਟਲੋਹਂ** ਨਾਮ। ‘‘ਪਕਤਿਰਸਤਮ੍ਬੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਆਰਕੂਟ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੮੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਪਨ ‘‘ਜਾਤਰੂਪਗਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਰੂਪਿਯੇਸੁ ਪਨ ਅਗਣਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਮਸਨੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਾਨਂ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ ਆਮਸਨਗੋਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਸਬ੍ਬਥਾ ਕਪ੍ਪਿਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਸ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਟ੍ਠਾਨੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਚ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਬਨ੍ਧਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੩. ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਂ। **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਠਮਮੇਵ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣਾਦਿਨਾ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤਂ ਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਤ੍ਥਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤਞ੍ਚ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਫਲਕਜਾਲਿਕਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਰਪਰਿਤ੍ਤਾਣਾਯ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਟਿਕਾਫਲਕਂ ਅਕ੍ਖਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਅਯਲੋਹਾਦੀਹਿ ਜਾਲਾਕਾਰੇਨ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਸਾਦੀਸੁ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬਂ ਜਾਲਿਕਂ ਨਾਮ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਵਚਾਦਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਨਾਮਾਸਾਨੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਜਾਲਾਦਿਪਰੂਪਰੋਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਰਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਤਸ੍ਸ ਆਵੁਧਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾਭਾਵਾ। ਤੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਪਰੂਪਰੋਧਨਿਵਾਰਣਞ੍ਹੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੩)। **ਆਸਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸਸਮਨ੍ਤਾ ਕਤਪਰਿਭਣ੍ਡਸ੍ਸ। **ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕਾਕਾਦੀਨਂ ਅਦੂਸਨਤ੍ਥਾਯ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮਿ।

“**ਭੇਰਿਸਙ੍ਘਾਟੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਟਿਤਚਮ੍ਮਭੇਰੀ। **ਵੀਣਾਸਙ੍ਘਾਟੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਟਿਤਚਮ੍ਮਵੀਣਾ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੮੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਚਮ੍ਮਵਿਨਦ੍ਧਾ ਵੀਣਾਭੇਰਿਆਦੀਨੀ’’ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਤੋ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਾ “**ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਭੇਰਿਆਦੀਨਂ ਵਿਨਦ੍ਧੋਪਕਰਣਸਮੂਹੋ ਭੇਰਿਵੀਣਾਸਙ੍ਘਾਟੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਸਙ੍ਘਟਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟੋ’’ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤੁਚ੍ਛਪੋਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਨਦ੍ਧਚਮ੍ਮਭੇਰਿਵੀਣਾਨਂ ਪੋਕ੍ਖਰਂ। **ਆਰੋਪਿਤਚਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਪਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਤਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਠਪਿਤਮੁਖਚਮ੍ਮਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਸੇਸੋਪਕਰਣਸਹਿਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਾਤੋਤਿ ਅਯਂ

ਵਿਸੇਸੋ। **ਓਨਹਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਰਿਪੋਕ੍ਖਰਾਦੀਨਿ ਚਮ੍ਮੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਵਦ੍ਧਿਆਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਉਪਕਰਣੇਹਿ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁੰ। **ਓਨਹਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਥੇਵ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਿਨਨ੍ਧਾਪੇਤੁੰ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਅਨਾਮਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਸਤ੍ਤਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੮. ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੪੪. ਏਵਂ ਅਨਾਮਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ “**ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨੇਸੁ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਿਯਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਗਹਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਕਪ੍ਪਿਯਤੇ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਂ ਚਿਨ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ “**ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। **ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਨ ‘ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ‘ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ‘ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ’ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਿਚੀਵਰਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ, ਯਦਿ ਤਂ ਤਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ , ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੯) ਪਨ “**ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦਿਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। **ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮੇਨ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ, ਏਤੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਤਿਚੀਵਰੋ ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਤਿਚੀਵਰੇ ਵਿਯ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਦਿਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਵਿਧਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ ਦੋਸੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੬੯) ਪਨ “**ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਚੀਵਰਂ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ, ਯਂ ਵਾ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂਯੇਵ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਤਂ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਸਤਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੇ ਯਦਾ ਤਦਾ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਤੀਸੁ ਟੀਕਾਵਾਦੇਸੁ ਤਤਿਯਵਾਦੋ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ। ਕਥਂ? ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ਕਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਸੁਯੇਵ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀਸੁ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਇਚ੍ਚੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਨਿਚ੍ਚਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਤਰਾਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਲੇਯੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਿਚੀਵਰਂ ਤਿਚੀਵਰਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਪਰਿਹਰਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਮੇਵ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ। ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਪਨ ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਮੇਵ, ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਯੋ ਤਿਚੀਵਰੇ ਏਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੁਖਤ੍ਥਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਠਮਵਾਦੇ ‘‘ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤੋ ਪਰਂ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਧਿਕਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ‘‘ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਵਿਸੇਸਨੇ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬੇ ਸਤਿ ‘‘ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਭੇਦਵਚਨਂ ਨ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਚੀਵਰੇਸੁ ਨਾਮਂ ਅਵਤ੍ਵਾਵ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਤੋ, ਦੁਤਿਯਵਾਦੇ ਚ ‘‘ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮੇਨ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਪਠਮੇ ਚ ‘‘ਤਿਚੀਵਰਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ, ਯਦਿ ਤਂ ਤਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ। ਦੁਤਿਯੇ ਚ ‘‘ਨ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ ਦੋਸੋ’’ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਤਂ।

ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਆਗਾਮਿਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ, ਤਾਵ ਠਪੇਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ

ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਞ੍ਚ ਤਂ ਤਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਦਿਨਾਮਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨਪਿ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਅਞ੍ਞਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੯) "**ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਆਗਾਮਿਵਸ੍ਸਾਨਂ ਤਾਵ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ 'ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ ਨ ਦੋਸੋ, ਤਥਾ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਦਿਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੬੯) ਪਨ ''ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂਯੇਵ, ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। ਵਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤਂ ਅਨ੍ਤੋਚਾਤੁਮਾਸੇ ਵਸ੍ਸਾਨਦਿਵਸਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਕਾਮੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਵਾਦੋ ਪਸਤ੍ਥਤਰੋਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਯੇਵ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ ਨਾਨਾਵਾਦਸ੍ਸੇਵ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। **ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਂ ਪਞ੍ਚਕਂ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਂ, ਚਤੁਹਤ੍ਥੇ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮਂ ਹਤ੍ਥਮੁਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮੁਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਾਨਂ ਪਞ੍ਚਕਂ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਂ। ਪਞ੍ਚਪਿ ਹਤ੍ਥਾ ਮੁਟ੍ਠੀ ਕਤ੍ਵਾਵ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮੁਟ੍ਠਿਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥੇਨ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ "**ਪਾਰੁਪਨੇਨਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਤਿਰੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਗਤਚੀਵਰਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ। **ਊਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾਦਿਤੋ ਊਨਕਂ। ਤੇਨ ਚ ਤੇਸੁ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀਤਿ ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਉਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੯) ਪਨ "**ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ**ਤਿ ਠਪੇਮਿ, ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮੀਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਾਯਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰਂ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੇਨ, ਚਾਲੇਨ੍ਤੇਨ ਵਾ। **ਵਾਚਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯੇਨਪਿ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ''ਕਾਯੇਨ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਹਤ੍ਥਪਾਸਹਤ੍ਥਪਾਸਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ "**ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ** ਨਾਮ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। 'ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥ'ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਇਧ ਨ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦਾਨਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਰਮ੍ਮੁਖਾਭੇਦੇਨ ਦੁਵਿਧਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਚੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੯) ਪਨ ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੇਤਿ ਚ ਇਦਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਂ 'ਇਮ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ 'ਏਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਾਲਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ 'ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ'ਤਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਵਿਸੇਸਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਕਾਰਣਂ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਪਾਲਿਯਟ੍ਠਕਥਾਸੁਪਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਮੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਹਿ ਚ ਤਦੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ''ਇਮ''ਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਬਹਿਭੂਤਂ ''ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ।

"**ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਯੋਗ੍ਗੇ ਠਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਠਪਿਤਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ 'ਤਥਾਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇ ਨ ਦੋਸੋ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੯) ਪਨ "**ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇਤਿ ਇਦਂ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਚੀਵਰਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਞ੍ਚ

(ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੬੯) ‘‘ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨੰ ਸਮਾਨਮੇਵ ਨਾਮੰ। ‘ਅਯੰ ਸਙ੍ਘਾਟੀ’ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ‘ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਗੋਚਰਗਾਮਤੋ ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ। ਦੂਰਤਰੇਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇਪਿ ‘ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇਤਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ। ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਤਤੋ ਦੂਰੇ ਠਿਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵੰ ਕਿਰ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ‘ਚੀਵਰਵੰਸੇ ਠਪਿਤੰ ਅਞ੍ਞੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ, ਤੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਰੁਹਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਮਤਭੇਦੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਵਤ੍ਥੇਹੀਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਵਤ੍ਥੇਹਿ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਇਮੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ’’ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਏਤੇਨ ਚ ਤੇਚੀਵਰਿਕਧੁਤਙ੍ਗੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਪੰਸੁਕੂਲਾਦਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧੰ ਵਤ੍ਥੰ ਦਸਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਵ ਦਸਾਹਮਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਇਤਰਥਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਰਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਧੁਤਙ੍ਗਚੋਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੫) ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦਿਤਿਚੀਵਰਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਰਿਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਅਲਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਦਾਨਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਮਹਨ੍ਤਤਰਮੇ**ਵਾਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਾਧਿਟ੍ਠਾਨਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸਭੂਤਤ੍ਤਾ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚੇ, ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਏਕਦੇਸਭੂਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚੇ, ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸਭੂਤੰ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਲਕ੍ਖਣੰ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਪਟ੍ਟਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਤਿਯਪਟ੍ਟਾਦਿਕਮ੍ਪਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ…ਪੇ॰… ਉਤੁਦ੍ਧਟਾਨੰ ਦੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ…ਪੇ॰… ਪੰਸੁਕੂਲੇ ਯਾਵਦਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੮)।

ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾਦਿਤਿਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਤਿਚੀਵਰੰ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ। **ਅਵਸੇਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਕਾਲੇ ਨਿਸ੍ਸਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਚ ਸਙ੍ਖਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੀਣਿਪਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਧਾਨਮੁਖਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਨਿਧਾਨਮੁਖੰ ਠਪਨਮੁਖੰ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਟ੍ਠਪਨਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥੰ ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ, ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ ਤਿਚੀਵਰੰ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਹੋਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇਹਿਪਿ ਥਵਿਕਾਹਿਪਿ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਕ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਏਕਮੇਵ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੰ, ਥਵਿਕਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ, ਅਤਿਰੇਕਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਾਦੀਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਿ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਪਠਮੰ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ, ਪੁਨ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ , ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਆਦਿਤੋਵ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋਤਿ ਨ ਤਤ੍ਥ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਾਰੋਤਿ ਆਹ **“ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਾਰ”**ਨ੍ਤਿ।

੪੫. ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾਯ ਛੇਦਨਕੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾ”**ਤਿ। **ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਮਾਸਤੋ ਪਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਿਕਮਾਸਾਨੰ ਉਪਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਸਤੋ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਯੋਗਾ, ਯਞ੍ਚ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਿ ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਆਬਾਧਵੂਪਸਮੇਨਾਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਜਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਗਿਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਤਂ ਵੁੱਤਂ, ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁੱਤਂ। ''ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਨਿਵਾਸਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁੱਤਂ, ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਪਚ੍ਚਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁੱਤਨਯੇਨਪਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਵਸ੍ਸਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨੇਸੁ ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਆਬਾਧਾਨਂ ਵਿਗਮੇ ਵਿਜਹਨਂ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਨ ਉਦ੍ਧਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਆਗਤਨਯੇਨ ਯਾਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਨਹਾਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ "**ਵਣ੍ਣਭੇਦਮਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾਪਿ ਚੇਸਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਵੁੱਤਂ। **ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦੀਸੁਪਿ ਦੁਤਿਯਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਚੀਵਰਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਾ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇ ਵਿਯ। ਯਂ ਪਨ ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ, ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਤ੍ਥਾਯੇਵਾਤਿ ਨਿਯਮਿਤਂ ਨ ਹੋਤਿ ਨਵਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਵਿਯ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਿਨਿਯੁਜ੍ਜਿਤਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, **ਪਾਵਾਰੋਕੋਜਵਾਤਿ** ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਾਦਿਨਾ ਲੋਕੇਪਿ ਵੋਹਰਣਤੋ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਤੋ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ ਕਤਂ। ਸਚੇ ਅਵਸਾਨੇ ਅਪਰਾਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਨਿਸੀਦਨਮ੍ਪਿ **ਪਮਾਣਯੁੱਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਦੀਘਤੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢਂ, ਦਸਾ ਵਿਦਤ੍ਥੀ''ਤਿਇਮਿਨਾ ਪਮਾਣੇਨ ਯੁੱਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਹਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਡ੍ਢਕੀਹਤ੍ਥੇਨ ਦੀਘਤੋ ਤਿਹਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਂ, ਦਸਾ ਵਿਦਤ੍ਥਾਧਿਕਹਤ੍ਥਂ, ਇਦਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੇਨ ਦੀਘਤੋ ਵਿਦਤ੍ਥਾਧਿਕਚਤੁਹਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਨਵਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਤਿਹਤ੍ਥਂ, ਦਸਾ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਾ, ਤਤੋ ਊਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਅਧਿਕਂ ''ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਛੇਦਨਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩੩) ਵੁੱਤੱਤਾ। ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਯਾ **ਪਮਾਣਿਕਾ**ਤਿ ''ਦੀਘਤੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩੮) ਵੁੱਤੱਤਾ ਏਵਂ ਵੁੱਤਪ੍ਪਮਾਣਯੁੱਤਾ, ਸਾ ਪਨ ਵਡ੍ਢਕੀਹਤ੍ਥੇਨ ਦੀਘਤੋ ਛਹਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਤਿਹਤ੍ਥਾ, ਇਦਾਨਿ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਦੀਘਤੋ ਨਵਹਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਰਿਯਤੋ ਵਿਦਤ੍ਥਾਧਿਕਚਤੁਹਤ੍ਥਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਨਾਮ ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੇਨ ਦੀਘਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਂ ਹੋਤਿ, ਤਿਰਿਯਤੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਂ, ਵਡ੍ਢਕੀਹਤ੍ਥੇਨ ਦੀਘਤੋ ਏਕਹਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ, ਤਿਰਿਯਤੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਦੀਘਤੋ ਵਿਦਤ੍ਥਾਧਿਕਹਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ, ਤਿਰਿਯਤੋ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯਾਤਿਆਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁੱਤਂ, ''ਇਦਂ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ, ਇਦਂ ਮਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਕਸਨ੍ਤਕਭਾਵਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਇਮਿਨਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦਂ ਮਾਤੁਯਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸ੍ਵੇਵ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁੱਤੱਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਨ੍ਤੇ ਠਿਤਂਯੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਾ ਵੀਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ

ਅਨੁਰਨੁਰਾ ਵੀਤਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਪ੍ਪਮਾਣਮਤ੍ਤੇ ਵੀਤੇ ਤਨ੍ਤੇ ਠਿਤਂਯੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੬. "**ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ**ਤਿ 'ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨਾ'ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨੇ ਵਿਯ ਚੀਵਰੇ ਨਿਰਾਲਯਭਾਵੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ 'ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨੇਵਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨ ਵਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੋਪਿ ਯਾਵ ਸਿਕ੍ਖਂ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ 'ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ'ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਿ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਂ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਬ੍ਭਮਨੇਨੇਵ ਅਸ੍ਸਮਣੀਭਾਵਤੋ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਨ ਇਦਂ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋਵ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਲਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੯) ਪਨ "**ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗਤਿਤ੍ਥਿਯਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਦਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਵਿਜਹਨਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਵਚਨਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤੇਪਿ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਹੀਨਾਯ ਅਨਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਕੇਵਲਂ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਵਿਜਹਨਂ, ਤਥਾਪਿ ''ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਂ ਸਿਯਾ ਯਥਾ ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ। ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ ਕੇਵਲਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਵਿਜਹਨਂ, ਤਥਾਪਿ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਂ ਸਿਯਾ ਯਥਾ ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਹੋਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ, ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਚੀਵਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਾਭਾਵਾਤਿ ਅਯਮਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਕਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਨਂ ਪਨ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਞ੍ਚ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਾਨਵੋਹਾਰਾਭਾਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਨਖਵਸੇਨਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਓਰਤੋ ਪਰਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ "**ਓਰਤੋ ਛਿਦ੍ਦਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਪਰਤੋ ਨ ਭਿਨ੍ਦਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਓਰਪਰਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਯਥਾ ਨਦੀਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਦੇਸੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸਨਦਿਸਾਭਾਗੇ ਤੀਰਂ ਓਰਿਮਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਦਿਸਾਭਾਗੇ ਤੀਰਂ ਪਾਰਿਮਂ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਦਤ੍ਥਿਆਦਿਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਓਰਂ ਨਾਮ, ਚੀਵਰਪਰਿਯਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਂ ਨਾਮ, ਇਤਿ ਲੋਕਤੋ ਵਾ ਯਥਾ ਚ ਓਰਤੋ ਭੋਗਂ ਪਰਤੋ ਅਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਿਮੁਖਟ੍ਠਾਨਂ ਓਰਂ ਨਾਮ, ਇਤਰਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਂ ਨਾਮ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਟ੍ਠਾਨਂ ਓਰਂ ਨਾਮ, ਇਤਰਂ ਪਰਂ ਨਾਮ। ਏਵਂ ਸਾਸਨਤੋ ਵਾ ਓਰਪਰਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ **ਯੋ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨੇ ਪਠਮਂ ਅਗ੍ਗਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤਿ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਮਣ੍ਡਲਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਿਜ੍ਜਨਾਭਿਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੯) "**ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਛਿਦ੍ਦੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤੀਤਿਆਦਿਅਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ।

ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾਦਿਭੇਦਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਨੂਨਮੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕਚੀਵਰਂ। **ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਚਤੂਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਛਿਦ੍ਦਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਾ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾਦਿਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਛਿਨ੍ਨੇਨਪਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਛਿਦ੍ਦਸਙ੍ਖਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ ਏਵਾਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, 'ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਤਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਚ ਸਮੇਤਿ। ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਛਿਦ੍ਦਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ, ਤਾਨਿ ਪੁਨ ਬਦ੍ਧਾਨਿ ਘਟਿਤਾਨਿ ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ 'ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰੇ ਦ੍ਵਿਧਾ ਛਿਨ੍ਨੇ ਯਦਿਪਿ ਏਕੇਕਂ ਖਣ੍ਡਂ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣ੍ਡੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ, ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

੪੧. ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਤਞ੍ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਵਿਸੇਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮੁਖੇ''ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਮੁਖੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਚਾਯ ਏਵ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ**। ਪਰਮ੍ਮੁਖੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ **ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ**ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਯਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। **ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਆਸਨ੍ਨਦੂਰਭਾਵਂ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਿਧੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਯਂ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਣਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਧਿਟ੍ਠਹਨੇ ਪਰੇਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਭੋਗਾਦਯੋਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਧੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇਪਿ ਕਤੇ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਚੀਵਰਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਾਦਿਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਚੀਵਰਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਂ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਯਾਵ ਪਰਿਭੋਗਕਾਲਾ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇ ਪਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਪੇਯ੍ਯ, ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇਨੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਤ੍ਤੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਦੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇ ਚ ਕਤੇ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇਯੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) 'ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਰਿਭੋਗਾਦਿ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ''ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੯) ਚ ''ਸਾਮਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਣਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੩) ਚ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸੋ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸਨ੍ਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੭੬) ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ''ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹਿ ਵਾ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਂ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ''ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਰਿਭੋਗਾਦਯੋਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਨਾਪਿ ਵਿਸੁਂ ਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਨਿਧਾਨਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਚ ਤਿਚੀਵਰਰਹਿਤਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਰਹਂ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਞ੍ਚ ਨਿਦਹਿਤੁਞ੍ਚ ਇਦਂ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਖਾਯਤਿ। ਅਪਿਚ ਬਹੂਨਂ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰੇਤੁਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇ ਤੇਸਂ ਅਤਿਰੇਕਪਤ੍ਤਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਿਤ੍ਤੋਤਿ ਦਲ਼੍ਹਮਿਤ੍ਤੋ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੋ, ਨ ਦਲ਼੍ਹਮਿਤ੍ਤੋ। **ਪਞ੍ਚਤ੍ਤਿਕੋਵਿਦੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤੁ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਚੇਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ

‘‘ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। **ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਨਾਮੇਸਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੮. ਏਵਂ ਚੀਵਰੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਪਤ੍ਤੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਤਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਪਤ੍ਤੋ, ਜਿਨਸਾਸਨਭਾਵੋ ਭਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਵਿਸੇਸੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖੇ ਦਲੇ ਪਤ੍ਤੋ, ਭਾਜਨੇ ਸੋ ਗਤੇ ਤਿਸੂ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਪਤ੍ਤੇ। ਪਨਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਨਯੋ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਯੋ। ਚੀਵਰੇ ਵੁਤ੍ਤਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਯਤੋ ਅਞ੍ਞਭੂਤੋ ਅਯਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਨ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੋਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਾਧਿਕੇ ਪਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਂ ਪਤ੍ਤਂ ਭਾਜਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ‘‘ਏਤੇ ਭਾਜਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗਾ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਾ’’ਤਿ।

ਦ੍ਵੇ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਯਾ ਮਾਗਧਿਕਾਯ ਤੁਲਾਯ ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਪਲਪਰਿਮਿਤਂ ਉਦਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਪਕਤਿਨਾਲ਼ਿਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਹੋਤਿ, ਦਮਿਲ਼ਨਾਲ਼ਿਤੋ ਪਨ ਮਹਨ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੨) ‘‘ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਪਲਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਪਕਤਿਨਾਲ਼ਿ ਮਹਨ੍ਤਾ, ਦਮਿਲ਼ਨਾਲ਼ਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾ, ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦਿਯਡ੍ਢਨਾਲ਼ਿ ਏਕਾ ਸੀਹਲ਼ਨਾਲ਼ਿ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਯਾ ਪਞ੍ਚ ਕੁਡੁਵਾਨਿ ਏਕਞ੍ਚ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਏਕਾਯ ਚ ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਤਤਿਯਭਾਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੯੮-੬੦੨) ‘‘ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਛਪਸਤਾ ਨਾਲ਼ੀਤਿ ਕੇਚਿ। ‘ਅਟ੍ਠਪਸਤਾ’ਤਿ ਅਪਰੇ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਮਤੇਨ ਤਿਪਸਤਾਯ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਏਕਾ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਂ ਚਤੁਪਸਤਾਯ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਏਕਾ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ। ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਨ ਪਕਤਿਯਾ ਚਤੁਮੁਟ੍ਠਿਕਂ ਕੁਡੁਵਂ, ਚਤੁਕੁਡੁਵਂ ਨਾਲ਼ਿਕਂ, ਤਾਯ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਸੋਲ਼ਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਦੋਣਂ, ਤਂ ਪਨ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਕੁਡੁਵਾਨਿ ਏਕਞ੍ਚ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਏਕਾਯ ਮੁਟ੍ਠਿਯਾ ਤਤਿਯਭਾਗਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਡੁਵੋਤਿ ਪਸਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ –

‘‘ਕੁਡੁਵੋ ਪਸਤੋ ਏਕੋ।
ਪਤ੍ਥੋ ਤੇ ਚਤੁਰੋ ਸਿਯੁਂ।
ਆਲ਼੍ਹਕੋ ਚਤੁਰੋ ਪਤ੍ਥਾ।
ਦੋਣਂ ਵਾ ਚਤੁਰਾਲ਼੍ਹਕ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਵਾ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਯਾ ਚਤੁਕੁਡੁਵਾਯ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੦੨) **“ਦਮਿਲ਼ਨਾਲ਼ੀ**ਤਿ ਪੁਰਾਣਕਨਾਲ਼ਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਚ ਚਤੁਮੁਟ੍ਠਿਕੇਹਿ ਕੁਡੁਵੇਹਿ ਅਟ੍ਠਕੁਡੁਵਾ, ਤਾਯ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੁਰਾਣਾ ਪਨ ਸੀਹਲ਼ਨਾਲ਼ਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਲ਼ਿਯੋ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਚਤੁਕੁਡੁਵਾਯ ਦਮਿਲ਼ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਚਤੁਨਾਲ਼ਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਤੋ ਉਪਡ੍ਢਞ੍ਚ ਪੁਰਾਣਦਮਿਲ਼ਨਾਲ਼ਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਤੇਨ ਚ ਓਮਕੋ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤੋ ਪਤ੍ਥੋਦਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਂ ਸਮੇਤਿ। ਲੋਕਿਯੇਹਿਪਿ –

‘ਲੋਕਿਯਂ ਮਗਧਞ੍ਚੇਤਿ, ਪਤ੍ਥਦ੍ਵਯਮੁਦਾਹਟਂ।
ਲੋਕਿਯਂ ਸੋਲ਼ਸਪਲਂ, ਮਾਗਧਂ ਦਿਗੁਣਂ ਮਤ’ਨ੍ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੦੨) –

ਏਵਂ ਲੋਕੇ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿ ਦਿਗੁਣਾਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਓਮਕਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤੋਦਨਗਾਹਿਕਾ ਚ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਟ੍ਠਕੁਡੁਵਤੋ ਊਨੋਦਨਗਾਹਿਨਾ ਪਤ੍ਤੇਨ ਅਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਪੇਤੁਂ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ

वੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਟ੍ਠਕਥਾਯਂ 'ਪਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਲਂ ਯਾਪਨਾਯਾ'ਤਿ''। वੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੨੧.੧੯੨) ''ਪਤ੍ਥੋਦਨੋ ਨਾਲ਼ਮਯਂ ਦੁवਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ, ''ਏਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਦ੍वਿਨ੍ਨੰ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ वੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਨਸ੍ਸ ਚਤੁਭਾਗਮਤ੍ਤੰ। वੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਸਂवਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੭) ''ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਓਦਨਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗੋ''ਤਿ। **ਓਦਨਗਤਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਓਦਨਸ੍ਸ ਗਤਿ ਗਤਿ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਓਦਨਗਤਿਕਾਨਿ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਚ ਓਕਾਸੋ ਓਦਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪवਿਸਨਸੀਲਤ੍ਤਾ ਓਦਨਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋਯੇव ਤੇਸਂ ਓਕਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਕਾਸਂ ਗवੇਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਾਜਨਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਕਾਹਰਣਾਦਿਨਾ ਭਾਜਨਪਰਿਭੋਗੇਨ।

ਏवਂ ਪਮਾਣਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗवਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗਪਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍वਾ ਇਦਾਨਿ ਪਾਕਤੋ ਮੂਲਤੋ ਚ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯੋਪਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਾਕੇਹਿ ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰਪਕ੍ਕਂਯੇव ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍वਾ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਨੀਲवਣ੍ਣਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਪਚਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਯੋਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤਿਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਾਰਪਾਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚवਾਰਪਕ੍ਕੋਯੇव ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਨੀਲवਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। **ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੋ ਦ੍वੀਹਿ ਪਾਕੇਹਿ ਪਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇव ਨਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮੁਦੁਕਤ੍ਤਾ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਕਪਾਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍वਿवਾਰਪਕ੍ਕੋਪਿ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਨੀਲवਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਏवਂ ਕਤੋਯੇव ਹਿ ਪਤ੍ਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗੋ वਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਨਾਕਤੋ। ਤੇਨ वਕ੍ਖਤਿ ''ਪਾਕੇ ਚ ਮੂਲੇ ਚ ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤੇਯੇव ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗੋ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗੋ, ਸ੍वੇव वਿਕਪ੍ਪਨੂਪਗੋ''ਤਿ (वਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮)। **ਸੋ ਹਤ੍ਥਂ ਆਗਤੋਪਿ ਅਨਾਗਤੋਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ** **वਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ वਿਕਪ੍ਪੇਤੁਞ੍ਚ ਲਭਤਿ, ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਮੇव ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇवਤ੍ਥਂ वਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁਮਾਹ "**ਯਦਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ वਿਤ੍ਥਾਰਜੋਤਕੋ। ਤਤ੍ਥ **ਪਚਿਤ੍वਾ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕਾਲ਼वਣ੍ਣਪਾਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ वੁਤ੍ਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਤਤ੍ਥ ਦ੍वੇ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮਨ੍ਤवਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣवਸੇਨ वੁਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇव। **ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍वਾ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਉਪਚਾਰਮਤ੍ਤਂ, ਪਤ੍ਤਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਮੇवੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ।

ਇਦਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨवਿਜਹਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏवਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ**"ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਤ੍ਤੇ** **वਾ ਛਿਦ੍ਦਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮੁਖवਟ੍ਟਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦ੍वਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋਕਾਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਛਿਦ੍ਦਂ ਹੋਤਿ।

ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਨ੍ਤਿ –

''ਸਾਲਿ वੀਹਿ ਚ ਕੁਦ੍ਰੂਸੋ।
ਗੋਧੁਮੋ वਰਕੋ ਯवੋ।
ਕਙ੍ਗੁਤਿ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ।
ਨੀवਾਰਾਦੀ ਤੁ ਤਬ੍ਭਿਦਾ''ਤਿ॥ –

वੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤवਿਧਾਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ।

੪੯. ਏवਂ ਪਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍वਾ ਇਦਾਨਿ ਪਤ੍ਤवਿਕਪ੍ਪਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**वਿਕਪ੍ਪਨੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਚੀवਰवਿਕਪ੍ਪਨੇ वੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇव वੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੫੦. ਏवਂ वਿਕਪ੍ਪਨਾਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍वਾ ਇਦਾਨਿ ਪਤ੍ਤੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬवਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਏवਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍वਾ**"ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨवਿਜਹਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇਪਿ ਪਤ੍ਤੇ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਾਕੇ ਪਤ੍ਤੇ

ਵਿਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਰੁਹਤਿ। “**ਤਿਪੁਪਟ੍ਟੇਨ ਵਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਮ੍ਬਲੋਹਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹੇਹਿ ਅਯੋਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਛਿਦ੍ਦਂ ਛਾਦੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ “**ਲੋਹਮਣ੍ਡਲਕੇਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਦ੍ਧੇਹਿ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਣ੍ਹਭੋਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵਿਲੀਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਫਾਣਿਤਂ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣਚੁਣ੍ਣੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਾਸਾਣਚੁਣ੍ਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਫਾਣਿਤਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਪਕ੍ਕੇਨ ਪਾਸਾਣਚੁਣ੍ਣੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗੇਨ। “**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਆਧਾਰਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਧਾਰਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਆਧਾਰਕਟ੍ਠਪਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਅਟ੍ਠਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੯. ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੫੧. ਏਵਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾਵਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਚੀਵਰੇਨਵਿਨਾਵਾਸੋ**”ਤਜਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਚੀਯਤੀਤਿ ਚੀਵਰਂ, ਚਯਂ ਸਞ੍ਚਯਂ ਕਰੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਰਿਯਦ੍ਧਜੋ ਵਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ। ਇਧ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰਿਤਂ ਚੀਵਰਤ੍ਤਯਮੇਵ। **ਵਿਨਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਵਸਨਂ ਵਾਸੋ, ਵਿਨਾ ਵਾਸੋ ਵਿਨਾਵਾਸੋ, ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਨਾਵਾਸੋ **ਚੀਵਰਵਿਨਾਵਾਸੋ,** ‘‘ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ, ਗਾਥਾਪਾਦਪੂਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ...ਪੇ॰... ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ’’ਤਿ, ‘‘ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮਿ, ਇਮਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮਿ, ਇਮਂ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਏਕੇਕੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਕੇਨਪਿ ਵਿਨਾ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਹ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਚੀਵਰਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਸਨਕਿਰਿਯਾ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਸਾਧਾਰਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਯਲਗ੍ਗਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਲਗ੍ਗਂ ਵਾ, ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਰਤਨਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋਪਿ ਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਨਿਪਨ੍ਨੋਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਗਾਮਾਦਿਪਨ੍ਨਰਸੋਕਾਸਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਗਾਮਿ**”ਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗਾਮਨਿਵੇਸਨਾਨਿ** ਪਾਕਟਾਨੇਵ। **ਉਦੋਸਿਤੋ** ਨਾਮ ਯਾਨਾਦੀਨਂ ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਸਾਲਾ। **ਅਟ੍ਟੋ** ਨਾਮ ਪਟਿਰਾਜਾਦਿਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਕਤੋ ਬਹਲਭਿਤ੍ਤਿਕੋ ਚਤੁਪਞ੍ਚਭੂਮਿਕੋ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵਿਸੇਸੋ। **ਮਾਲ਼ੋ** ਨਾਮ ਏਕਕੂਟਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋ। **ਪਾਸਾਦੋ** ਨਾਮ ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ। **ਹਮ੍ਮਿਯਂ** ਨਾਮ ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦਨਪਾਸਾਦੋ, **ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦਨਪਾਸਾਦੋ**ਤਿ ਚ ਚਨ੍ਦਿਕਙ੍ਗਣਯੁਤ੍ਤੋ ਪਾਸਾਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਤ੍ਥੋ** ਨਾਮ ਜਙ੍ਘਸਤ੍ਥੋ ਵਾ ਸਕਟਸਤ੍ਥੋ ਵਾ। **ਖੇਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਾਨਂ ਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਧਞ੍ਞਕਰਣਂ** ਨਾਮ ਖਲਮਣ੍ਡਲਂ। **ਆਰਾਮੋ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮੋ ਫਲਾਰਾਮੋ। **ਵਿਹਾਰਾ**ਦਯੋ ਪਾਕਟਾ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਵੇਸਨਾਦੀਨਿ ਗਾਮਤੋ ਬਹਿ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਠਿਤਾਨਞ੍ਹਿ ਗਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਪਰਿਹਾਰੋਯੇਵਾਤਿ। ਗਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਨਿਗਮਨਗਰਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਖਾਯ ਵਾ **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਦੀਤਲਾਕਾਦਿਉਦਕੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਘਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਆਕਾਸੇ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਸਭਾਯੇ** ਵਾ **ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਭਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੋ ਸਭਾਯਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਭਾਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ, ਸਭਾਯਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋਤਿ। **ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ** ਵਾਤਿ ਨਗਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਵਾ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਯਨਗਰਦ੍ਵਾਰਮੂਲਾਨਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਵੀਥਿਯਾ ਸਭਾਯਦ੍ਵਾਰਾਨਂ ਗਹਣੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਗੇਹਾਨਿ, ਸਾ ਚ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿ ਗਹਿਤਾਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿਘਰੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਸਹਸੇਯਜਾਦਿਦੋਸਂ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤਾਦਿਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਭਾ ਪਨ ਯਦਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਪਾਸਦਿਸਾ ਕਤਾ, ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਵਿਯ ਯਥਾਸੁਖਂ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਘਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਵੀਥਿਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਵੀਥਿਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਨ ਰਕ੍ਖਤੀ**”ਤਿ। **ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ**ਤਿ ਘਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਏਵਂ ਗਾਮਵਸੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਵੇਸਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਚੇ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਨਿਵੇਸਨਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਓਵਰਕੋ** ਨਾਮ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੋ ਗਬ੍ਭੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਮੇਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਉਦੋਸਿਤਾਦਿਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਉਦੋਸਿਤਿ**”ਚ੍ਚਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ‘‘ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋ

ਉਦੋਸਿਤੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਵੇਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਨਿਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਸੁ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਚੇ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਨਾਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ, ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਗਾਮਸ੍ਸ, ਨਦਿਯਾ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠੇਨ। ''ਸਤ੍ਥੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਨਦੀਪਰਿਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਿਸੁੰ ਨਦੀਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਾਦੀਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਿਯ ਚੀਵਰਹਤ੍ਥਪਾਸੋਯੇਵ ਨਦੀਪਰਿਹਾਰੋ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ''ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਨਦੀਪਰਿਹਾਰੋਪਿ ਵਿਸੁੰ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਨਦੀਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਅਰਞ੍ਞਪਰਿਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵੰ ਨਦਿਯੰ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਨਦੀਪਰਿਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਨਦੀਪਰਿਹਾਰੋ ਵਿਸੁੰ ਅਵੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਨੰ ਅਰਞ੍ਞਨਦੀਸੁ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇਸੁਪਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਨਦਿਯਾ ਸਮਾਨਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ, ਨਦੀਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਨਦਿਯਾ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਤ੍ਤਾ ਬਹੁਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯੰ ਚੀਵਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਦੀਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇਸੁਪਿ। ਅਨ੍ਤੋਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੇ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਵਿਹਾਰਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕੁਲਸਨ੍ਤਕਭਾਵੇਪਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚੀਵਰਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥਪਰਿਹਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **"ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਤ੍ਥਸਮੀਪੇ**ਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯਸ੍ਮਾ ''ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਖੇਤ੍ਤੇਪਿ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾਯੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬੰ।

ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਸਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸਕਲੋ ਆਵਾਸੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਕਗੇਹਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੯੧-੪੯੪) ਪਨ "**ਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ। **ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਵੇਣਾਦਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਕੁਲਾਦਿਸਨ੍ਤਕਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਾਪਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯੰ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਛਾਯਾ ਫਰਤੀਤਿ ਯਦਾ ਮਹਾਵੀਥਿਯੰ ਉਜੁਕਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੰ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਦਾ ਯੰ ਓਕਾਸੰ ਛਾਯਾ ਫਰਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ ਪਨ "**ਛਾਯਾਯ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਜੁਕੰ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਗਮਨਪਥੇ**ਤਿ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਕੇ ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇ ਯੇ ਦੀਪਕਾ, ਤੇਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਤਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਚੀਵਰੇ।

੫੨. ਨਦਿੰ ਓਤਰਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਓਤਰਤਿ। **ਨਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਰਿਭੋਗਾਰਹਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਚੀਵਰੰ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਅਚਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। **ਏਕੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਅੰਸਕੂਟੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਬਹੂਨੰ ਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਮਨੰ ਨ ਸਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਬਹਿਗਾਮੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਸਭਾਗੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਆਸਨਸਾਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਆਸਨਸਾਲੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਕਿੰ ਤੀਹਿ ਚੀਵਰੇਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨਾ"**ਤਿ ਨਟ੍ਠਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਸਾਦਿਯਨਤੋ। ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਪਨ ਕਿੰ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ **"ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਬਹਿਗਾਮੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇ ਚ ਬਹਿਗਾਮੇ ਠਪਿਤਸਙ੍ਘਾਟਿਯਞ੍ਚ ਪਠਮੰ

ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਬਹਿਗਾਮੇ ਠਪਿਤਸ੍ਸਪਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਵਚਨਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਠਿਤਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੁਂ, ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਦਾਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦਹਰਾਨਂ ਗਮਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ "**ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਨ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ...ਪੇ॰... ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤੇ ਗਮਨਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਅਰੁਣੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਉਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ ''ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਸਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ "**ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ ਗਮਨਕ੍ਖਣੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਧੇਨੁਭਯੇਨਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਗਾਵੀਨਂ ਆਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਿਙ੍ਗੇਨ ਪਹਰਣਭਯੇਨ। **ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧੇਨੁਭਯਾਦੀਹਿ ਠਿਤਾਨਂ ਯਾਵ ਭਯਵੂਪਸਮਾ ਠਾਤਬ੍ਬਤੋ ''ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਏਵਂ ਨਿਯਮੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਗਾਮਂ ਪਵਿਟ੍ਠਦਹਰਾਨਂ ਵਿਯ।

ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯਂ ਗਾਮਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਗਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਪਵਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਗਤਾਨਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਤ੍ਤਾ **ਨੇਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ,** ਸਉਸ੍ਸਾਹਤਾਯ **ਨ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ**। **ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਨਵਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੦. ਭਣ੍ਡਪਟਿਸਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੫੩. ਏਵੰ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭਣ੍ਡਪਟਿਸਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਟਿਸਾਮਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਭਣਿਤਬ੍ਬਂ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਭਣ੍ਡਂ,** ਭਣਿਤਬ੍ਬਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਭਣ੍ਡਂ,** ਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਭਣ੍ਡਂ,** ਮੂਲਧਨਂ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ –

''ਭਾਜਨਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ, ਭਣ੍ਡਂ ਮੂਲਧਨੇਪਿ ਚਾ''ਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਪਟਿਸਾਮਿਯਤੇ **ਪਟਿਸਾਮਨਂ,** ਰਕ੍ਖਣਂ ਗੋਪਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਰੇਸਂ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਗੋਪਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਮਾਤੁ ਕਣ੍ਣਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸੀਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਾਦਿਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਛਨ੍ਦੇਨਪਿ ਭਯੇਨਪੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀਆਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦੇਨ , ਰਾਜਵਲ੍ਲਭਾਦੀਸੁ ਭਯੇਨ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਚ ਪਟਿਸਾਮੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਙ੍ਗੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਾਮਨਪਯੋਗਂ ਵਿਨਾ ''ਨਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਯੋਗੇ ਅਕਤੇ ਰਜ੍ਜਸਙ੍ਖੋਭਾਦਿਕਾਲੇ ''ਨ ਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਭੋਹਿਪਿ ਸਕਸਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਕਤੇਪਿ ਅਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਪਟਿਸਾਮਨਪਯੋਗਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਟਿਸਾਮਨਕਾਲੇ ਹਿਸ੍ਸ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਨ ਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਚ ਸਾਮਿਨੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਭੂਤੋ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਨ ਹਿ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਅਯਂ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ। **ਦਾਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਤਾਵਾ**ਤਿ ਅਵਹਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਨਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦਕਰਣੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ ਸਹਪਯੋਗਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਯਦਿਪਿ ਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ...ਪੇ॰... ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਤਰਪਯੋਗੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਪਠਮੇਨ ਭਣ੍ਡਪਟਿਸਾਮਨਪਯੋਗੇਨ ਤਦਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵਾ, ਨਾਪਿ ''ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਥਨਪਯੋਗੇਨ ਤਦਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਾਮਿਨਾ ''ਦੇਹੀ''ਤਿ ਬਹੁਸੋ ਯਾਚਿਯਮਾਨੋਪਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਦਾਤੁਕਾਮਤਂ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਞਾਪੇਸਿ, ਯੇਨ ਚ ਸੋ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਯਂ ਵਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਯੋਗੇਨਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਣ੍ਡੇ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਮੁਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਹਿ ''ਕਦਾ ਤੇ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਕਤ੍ਥ ਤੇ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇਨਪਿ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਧੁਰੇਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪਿਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਣਥ...ਪੇ॰... ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ। ਪਰਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਰੇਹਿ ਗਣ੍ਹਾਪਨੇ ਏਵ ਹਿ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਮੁਤ੍ਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਨਾ ਦਿਨ੍ਨਤਾਯ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਅਵਹਾਰੋ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਅਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੫੪. **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸਾਮਣੇਰਸਾਮਣੇਰੀਨਂ। ਏਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਗਿਹੀਨਂ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਟ੍ਠੇਪਿ ਗੀਵਾ ਨ ਹੋਤਿ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯੇ **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਗੀਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਅਜਾਨਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਤਿਯੇ ਚ **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਗੀਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਤਸ੍ਸੇਵ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਨੰ, ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋ। **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਗੀਵਾ ਨ ਹੋਤਿ** ਅਲਸਜਾਤਿਕਸ੍ਸੇਵ ਪਮਾਦੇਨ ਹਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਦੁਤਿਯੇ **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਗੀਵਾ ਨ ਹੋਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਿਤਤ੍ਤਾ। **ਨਟ੍ਠੇ ਤਸ੍ਸ ਗੀਵਾ** ਤੇਨ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਤਸ੍ਸੇਵ ਗੀਵਾ,** ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਤੇਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। **ਨਤ੍ਥਿ ਗੀਵਾ** ਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਨਟ੍ਠੰ ਸੁਨਟ੍ਠਮੇਵ** ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪਨਤੋ। **ਨਟ੍ਠੇ ਗੀਵਾ** ਤੇਨ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਬ੍ਬੰ ਤਸ੍ਸ ਗੀਵਾ** ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪਮਾਦੇਨ ਹਰਣਤੋ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪਚਾਰੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇਯੇਵ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ।

੫੫. **ਮਯਿ ਚ ਮਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਨਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੰ ਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਿਵਰਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਤੰ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ **ਵਿਵਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ** ''ਗਿਲਾਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਮਰਣਤੋ ਹਿ ਪਰੰ ਗੇਲਞ੍ਞੰ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਦ੍ਵਾਰੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵਿਵਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। **ਸਹਾਯੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਾਦੀਹਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਯਞ੍ਚ ਸਾਮੀਚੀ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਇਦੰ ਵਤ੍ਤੰ। **ਲੋਲਮਹਾਥੇਰੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਹੋ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰੀ ਸਦਾ ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤੋ ਵਾ ਮਹਾਥੇਰੋ।

੫੬. **ਇਤਰੇਹੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗਬ੍ਭੇ ਵਸਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ। ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਵਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਵਿਹਾਰਵਾਰਿਕੋ,** ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਰੇ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਕੋ। **ਨਿਵਾਪਨ੍ਤਿ** ਭਤ੍ਤਵੇਤਨੰ। **ਚੋਰਾਨੰ ਪਟਿਪਥੰ ਗਤੇਸੂ**ਤਿ ਚੋਰਾਨੰ ਆਗਮਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਪਠਮਤਰੰਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚੋਰਾਨੰ ਅਭਿਮੁਖੰ ਗਤੇਸੁ। ''ਚੋਰੇਹਿ ਹਟਭਣ੍ਡੰ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਨੁਪਥੰ ਗਤੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਬਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਅਸੁਕਕੁਲੇ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤੰ ਵਿਹਾਰਵਾਰਿਕਾਨੰਯੇਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਨਿਯਮਨੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਯਾਗੁਸਲਾਕਾ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਲਭਮਾਨੇ**ਵਾਤਿ ਇਦੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ, ਤਤੋ ਊਨੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਧਿਕੰ ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਸ੍ਸ ਚ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤੰ ਲਭਨਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਜਗ੍ਗਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ ਪੋਸੇਨ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇਹਿ ਵਿਹਾਰੰ ਜਗ੍ਗਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਅਸਹਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਹਾਯਰਹਿਤਸ੍ਸ। ''ਅਸਹਾਯਸ੍ਸ ਅਦੁਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। ਅਸਹਾਯਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਤਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਾਠੇ ਏਕੇਨ ਆਨੀਤੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਦੁਤਿਯਸ੍ਸਪਿ ਵਾਰੋ ਨਿਵਾਰਿਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ''ਯਸ੍ਸ ਸਭਾਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਤ੍ਤੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੧੨) ਪਨ "**ਅਤ੍ਤਦੁਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸ। ਅਤ੍ਤਾਸਰੀਰਮੇਵ ਦੁਤਿਯੋ, ਨ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਦੁਤਿਯੋ, ਤਦੁਭਯਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨੰ 'ਯਸ੍ਸਾ'ਤਿਆਦਿ। ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਵਾਰੋ ਨ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਾਕਵਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚੰ ਪਚਿਤਬ੍ਬਯਾਗੁਭਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਵਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। **ਠਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਾਯਕਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੰ ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਹਿ ਦੀਯਮਾਨੰ ਭਾਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਜੀਵਨ੍ਤੇਨ ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੇਨਪਿ ਪਾਕਵਤ੍ਤੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਠਾਤਬ੍ਬੰ। **ਨ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਚੇ ਠਪਿਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਚੀਵਰਾਦਿਸਙ੍ਘਿਕਭਾਗੇਪਿ ਆਲਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋਪਿ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ । **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ, ਅਟ੍ਠਕਥੰ ਵਾ। **ਦਿਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤੋ ਦ੍ਵਿਗੁਣੰ। **ਪਕ੍ਖਵਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਡ੍ਢਮਾਸਵਾਰੇਨ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਭਣ੍ਡਪਟਿਸਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੧. ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੫੭. ਏਵਂ ਭਣ੍ਡਪਟਿਸਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **“ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਮਾਪਤ੍ਤੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਯਨਂ ਕਯੋ, ਪਰਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਗਹਣਂ, ਵਿਕ੍ਕਯਨਂ ਵਿਕ੍ਕਯੋ, ਸਕਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਦਾਨਂ, ਕਯੋ ਚ ਵਿਕ੍ਕਯੋ ਚ **ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਂ**। ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਸ੍ਸ ਕਰਣਂ। ਤਸ੍ਸਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **“ਇਮਿਨਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਸੇਸਞਾਤਕੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤਦਭਾਵਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਮਾਤਰਂ ਵਾ ਪਨ ਪਿਤਰਂ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਂ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਉਪਰਿ ਅਞ੍ਞਾਤਕਨ੍ਤਜਾਦਿਨਾ ਚ ਸੇਸਞਾਤਕਂ ‘‘ਇਮਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਦਤੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ‘‘ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ ਪਨ ਦਦਤੋ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਂ, ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ ਮਿਗਪਦਵਲਞ੍ਜਨਨਯੇਨ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਇਚ੍ਚਾਦਿਕੇਪਿ ‘‘ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਂ, ਸੇਸਞਾਤਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਅਞ੍ਞਾਤਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਞਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਬ੍ਯਾਪਿਤਦੋਸੋ ਸਿਯਾ।

‘‘ਇਦਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਯ ਕਿਰਿਯਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਇਦਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤੋਸਿ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਰੋਹਿ, ਇਦਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਯ ਕਿਰਿਯਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਵਿਘਾਸਾਦਾਨਂ ਭਤ੍ਤਦਾਨੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਾਰਾਪਨੇ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **“ਏਤ੍ਥ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਸਤਿਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਗ੍ਘਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਮੂਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। **ਪਤ੍ਤੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ** ਪਰਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਤਾਯ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਕਥਂ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **“ਮਮ ਵਤ੍ਥੁ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। **ਭਣ੍ਡਂ ਅਗ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ** ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਊਨਮਾਸਕਂ ਚੇ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਮਾਸਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਊਨਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਚੇ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਂ ਚੇ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ** ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕਸ੍ਸ। **ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਸ੍ਸ ਪਨ... ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤਿ** ਉਭਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾ। ਏਕਤੋ ਉਭਤੋ ਵਾ ਚੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **“ਮਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ”ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਸ੍ਸ ਅਛੇਕਤ੍ਤਾ।

ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਸ੍ਮਾ? ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਤੇਲਸ੍ਸ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤੇਲਂ ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਮਂ ਏਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਠਪਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤੇਲੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਦੂਸੇਯ੍ਯ,** ਅਨਿਯਮਿਤਕਾਲਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤੇਲਂ ਨਾਲਿਯਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤੇਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲਂ ਵਤ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯ।

੫੮. **ਇਦਂ ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਞ੍ਚਮੋ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ। ਤੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹੋ’’ਤਿ। **ਅਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਮਹਾਅਕਪ੍ਪਿਯੋ ਨਾਮ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਰੂਪਿਯਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਯਬੀਜਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਲੋਹੇਨ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਿਤਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੂਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਚ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਿਸਯੇ ਥਾਵਰਪਯੋਗੇਸੁ ਪਾਸਸੂਲਾਦੀਸੁ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਾਰਿਤੇਸੁ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੇ ਵਾ ਵਾਕਮਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਨਟ੍ਠੇਯੇਵ

ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਤ੍ਤੇ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪਤ੍ਤੇ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਭਵਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਤਥਾ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਚੇਪਿ ਤੰ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਥਾਲਕੰ ਕਾਰੇਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਮੂਲੇ ਚ ਮੂਲਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨੰ, ਪਤ੍ਤੇ ਚ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨੇ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਯਮਾਹ **"ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤੰ ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹੀਹਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਮੇਵ ਕਿਣਾਤਿ, ਨ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੂਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਇਧ ਪਨ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੂਸਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪੁਨ ਅਯਪਾਸਾਣਬੀਜੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਰੂਪਿਯਸ੍ਸ ਚ ਵਲਞ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁੰ **"ਸਚੇਪੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੯੧) **"ਰੂਪਿਯੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਰਿਤਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। **ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ 'ਇਮੰ ਕਹਾਪਣਾਦਿੰ ਕਮ੍ਮਕਾਰਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਬੀਜੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਹੀ'ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। **ਮਹਾਅਕਪ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੂਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮੂਲਸ੍ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੋ ਹਿ ਚੋਰੇਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਪਿ ਪੁਨ ਲਦ੍ਧੋ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਤਲਾਕਾਦੀਸੁ ਵਿਯ 'ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ। **ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਚੋਰਾਦਿਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਇਦਞ੍ਚ ਤੇਨ ਰੂਪੇਨ ਠਿਤੰ ਤਮ੍ਮੂਲਕੇਨ ਵਤ੍ਥੁਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰੂਪੇਨ ਠਿਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਮ੍ਮੂਲਕਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਤੇਨ ਰੂਪੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਤੁੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ, ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵਾ ਪੁਨ ਰੂਪਿਯੰ ਚੇਤਾਪੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਰੂਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ, ਯਞ੍ਚ ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯੰ ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ, ਤੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੰ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਞ੍ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਤੂਨਞ੍ਚ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਦਿਮ੍ਹ, ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਪਨ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਪਕਰਣੇਸੁ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤੇ **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸ੍ਸ ਚ ਕਤਤ੍ਤਾ। **ਸਕ੍ਕਾ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਿਣਿਤਤ੍ਤਾ , ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਦੂਸਿਤਤ੍ਤਾ, ਮੂਲਮੂਲਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਮੂਲੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤਿਯਪਤ੍ਤੇ **ਸਦਿਸੋਯੇ**ਵਾਤਿ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਕ੍ਕਾ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਨਯੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਨਨੁ ਤਤਿਯਪਤ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਗਹਿਤੋਪਿ ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤਸਦਿਸੋਯੇਵ, ਮੂਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ"**ਤਿ। ਦੁਤਿਯਚੋਦਨੰ ਪਨ ਸਯਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤਸਦਿਸੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮੂਲੇ ਚ ਮੂਲਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨੰ, ਪਤ੍ਤੇ ਚ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨੇ ਕਪ੍ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਮੂਲਸ੍ਸ ਅਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਮੂਲੇਨ ਪਤ੍ਤੋ ਕੀਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਅਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਏਤੇਨ ਰੂਪਿਯਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਤਮ੍ਮੂਲਕੰ ਅਰੂਪਿਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਮੂਲੰ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ ਸਿਯਾ, ਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨੰ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਤ੍ਤੇ **ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਕਹਾਪਣੇ ਦਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਾਨੰ ਕਹਾਪਣਾਨੰ ਦੁਟ੍ਠਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਣਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੂਲਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਮੂਲਸ੍ਸ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਿਯਸੰਵੋਹਾਰੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਾਭਾਵੰ,

ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ତਿਯਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਵਸੇਨ। ਤੇਨੇਵ ਚ “**ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਪੂਰਾਪੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਚਮਪਤ੍ਤੇ **ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਯੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹੋ**”ਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਏਕਾਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੨. ਰੂਪਿਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੫੯. ਏਵੰ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਰੂਪਿਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **“ਰੂਪਿਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਹੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਵਾਣਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਰੂਪਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਰੂਪਿਯਂ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੋਹਾਰੂਪਗਂ ਧਨਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪) ‘‘ਇਧ ਪਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੋਹਾਰਗਮਨੀਯਂ ਕਹਾਪਣਾਦਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ ਆਦੀਯਤੀਤਿਆਦਿ, ਕਿਂ ਤਂ? ਰੂਪਿਯਂ, ਰੂਪਿਯਂ ਆਦਿ ਯੇਸਂ ਤੇਤਿ ਰੂਪਿਯਾਦਯੋ, ਦਾਸਿਦਾਸਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਆਦਯੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੂਪਿਯਾਦੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ **ਰੂਪਿਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**। ਜਾਤਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੂਪਮੇਵ ਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸ ਭਵਤਿ, ਨ ਵਿਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਜਾਤਰੂਪਂ,** ਸੁਵਣ੍ਣਂ। ਧਵਲਸਭਾਵਤਾਯ ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਰਞ੍ਜਿਯਤੇਤਿ **ਰਜਤਂ,** ਸਜ੍ਝੁ। ਜਾਤਰੂਪੇਨ ਕਤੋ ਮਾਸਕੋ **ਜਾਤਰੂਪਮਾਸਕੋ**। ਰਜਤੇਨ ਕਤੋ ਮਾਸਕੋ **ਰਜਤਮਾਸਕੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਨ ਲੋਹਮਾਸਕਾਦਯੋਤਿ ਆਹ **“ਤਮ੍ਬਲੋਹਾਦੀਹਿ…ਪੇ॰… ਸਙ੍ਖਹਿਤੋ”**ਤਿ। **ਤਮ੍ਬਲੋਹਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਂਸਲੋਹਵਟ੍ਟਲੋਹਤਿਪੁਸੀਸਾਦੀਹਿ ਕਤੋਪਿ **ਲੋਹਮਾਸਕੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਂ ਇਦਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਮੁਤ੍ਤਾਦਯੋਪੀਤਿ ਆਹ **“ਮੁਤ੍ਤਾ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂ”**ਤਿ। ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਆਹ **“ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਂ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸੇਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਹ **“ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ,** ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਦਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਅਦਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਕੀਆਦੀਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਗਿਹੀਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਨਾਮਸਿਤਤ੍ਤਾ। **“ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ”ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ** ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਪਰਿਭੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਸ੍ਵੇਵ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ** ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰੇਯੇਵ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਂ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਯਥਾ ਦਾਯਕਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਸੇਨਾਸਨਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਇਤਰਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਯਤੋ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸੇਨਾਸਨਤ੍ਥਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਮਿਨਾ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਅਵੇਭਙ੍ਗਿਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਆਪਦਾਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸਚੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੬੦. ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਮਯ੍ਹ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਲਾਕਸ੍ਸਪਿ ਖੇਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **“ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਤਲਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਵਾ ‘ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ ਤਲਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ‘ਇਤੋ ਤਲਾਕਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੩੭-੫੩੯) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੩੮-੫੩੯) ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੀਯਮਾਨਞ੍ਞੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਮ੍ਪਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤਲਾਕਖੇਤ੍ਤਾਦਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਉਦਕਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ ਕੂਪਪੋਕ੍ਖਰਣਿਆਦਯੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਲਾਕਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਕਥ’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹਤ੍ਥੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਸੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਠਪੇਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਤਿ ਸਾਮੀਚਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਉਦਕਂ ਵਾਰੇਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤੀ”**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਾਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਨ ਸਸ੍ਸਕਾਲੇ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਸ੍ਸਕਾਲੇਪਿ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਂ

ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਮੁਞ੍ਚਤੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ। **ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਯੋ ਤਂ ਜਨਪਦਂ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਤੇਨਪਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੁਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਇਸ੍ਸਰੇਨ ''ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮਿਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਦਕਵਾਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਮਾਤਿਕਂ। ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਉਦਕਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਕਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ। ਇਦਂ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਨ ਸਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਆਣਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। **ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਹਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਕਤਤਲ਼ਾਕਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਕਾਰਾਪਿਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਲਜ੍ਜਿਭਿਕ੍ਖੁਨਾ"**ਤਿ, ਮਤ੍ਤਿਕੁਦ੍ਧਰਣਾਦੀਸੁ ਕਾਰਾਪਿਤੇਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੬੧. ਨਵਸਸ੍ਸੇਤਿ ਅਕਤਪੁਬ੍ਬੇ ਕੇਦਾਰੇ। **ਕਹਾਪਣੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧਞ੍ਞੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਗੇ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਏਤ੍ਤਕੋ ਭਾਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਗੇ। ਧਞ੍ਞੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਕਸਤਿ, ਪਯੋਗੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਨ ਕਹਾਪਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਵਿਯ। ''ਕਸਥ ਵਪਥਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਵਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਏਤ੍ਤਕੋ ਨਾਮ ਭਾਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਹਾਪਣੋਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਥਾਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਹਿ ਤਦਾ ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਪਰਿਭੋਗੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਧਞ੍ਞਪਰਿਭੋਗੇ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਯੇਨ ਮਿਨਨਰਕ੍ਖਣਾਦਿਨਾ ਪਯੋਗੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਧਞ੍ਞਪਰਿਭੋਗੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਯਾਯਕਥਾਯ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **"ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਵੀਹੀਹਿ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਆਹਰਥਾ"**ਤਿ ਨਿਯਮਵਚਨੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਹਾਪਣਵਿਚਾਰਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ''ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਏਵਰੂਪਂ ਨਾਮ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ। **ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਦੇਹਿਪਿ ਮਿਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਖਲੇ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਥੇਨੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਾ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ, ਸਚੇ ਪਨ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋਵ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਸਚੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇ ਚੋਰਿਕਾਯ ਹਰਨ੍ਤਿ, 'ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੀਹਰਾਪੇਤਿ ਪਟਿਸਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਸਚੇ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤਸ੍ਸੇਵੇਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯ"**ਨ੍ਤਿ।

ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੩੭-੫੩੯) ਏਵਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਤਾ – ਨਨੁ ਚ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸੇਵੇਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰੇ ਚਤੁਤ੍ਥਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੯) ''ਯੋ ਪਨ ਰੂਪਿਯਂ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ 'ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਪਹਿਤਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਮ੍ਮਾਰਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ 'ਇਮੇ ਕਹਾਪਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਕਹਾਪਣੇ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋ, ਅਯਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ , ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਮੂਲਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਯਂ ਤੇ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਕਹਾਪਣੇ ਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਪਨ ਤੀਸੁਪਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਚਤੁਤ੍ਥਪਤ੍ਤੋ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਾਨਂਯੇਵ ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਙ੍ਘਿਕਾਨਂ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾਦੋ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵਾਤਿ।

੬੨. ਚਤੁਸਾਲਦ੍ਵ◌ਾਰੇਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁੰ।

੬੩. “ਵਨੰ ਦਮ੍ਮਿ, ਅਰਞ੍ਞੰ ਦਮ੍ਮੀ”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਵ◌ਾਸਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਪਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੀਮੰ ਦੇਮਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਹਾਰਸੀਮਾਦਿਸਾਧਾਰਣਵਚਨੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਸੀਮਾ ਗਤਾ’’ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। ਪਕਤਿਭੂਮਿਕਰਣਤ੍ਥੰ **“ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਹਿਤੰ ਪੰਸੁ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਦਾਸੰ ਦਮ੍ਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸੰ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵ◌ੇ**ਯਜਾਵਚ੍ਚਕਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਪਿ ਦਾਸੰ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ ਆਰਾਮਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੇਨ ਗਹਿਤਪਰਿਭੁਤ੍ਤਕ੍ਕਮੇਨ, ਨ ਗਹਟ੍ਠਾਨੰ ਦਾਸਪਰਿਭੋਗਕ੍ਕਮੇਨ। ਖੇਤ੍ਤਾਦਯੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਗਹੇਤੁੰ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰੇ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰੇਸੁ ਦੀਯਮਾਨੇਸੁ ‘‘ਇਮੇਹਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੁਖੰ ਜੀਵਨ੍ਤੁ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ । **ਵ◌ਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਵ◌ਿਹਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵ◌ਿਰਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪) ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਆਗਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਭਗਵਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਹੇਤੁਭਾਵ◌ੇਨ ਕਤੋਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਖੇਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਯੰ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

੬੪. ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਮੂਲੰ। **ਪਹਿਣੇਯਜਾ**ਤਿ ਪੇਸੇਯਜ। **ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਚ੍ਛਾਦੇਹੀ**ਤਿ ਵ◌ੋਹਾਰਵਚਨਮੇਤੰ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਹੀਤਿ ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਭਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਨੀਤੰ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੨੮-੫੩੧) ਏਵ◌ੰ ਵ◌ਿਚਾਰਣਾ ਕਤਾ – ਏਤ੍ਥ ਚ ਯੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨੇਨ ਚੀਵਰੰ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਚੀਵਰੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਹੀਤਿ ਇਦੰ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਹਿ ‘ਇਦੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਹੀ’ਤਿ ਪੇਸੇਯਜ, ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋਪਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਭਵ◌ੇਯਜਾ’’ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵ◌ਾ ਅਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸੇਸਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਤਿਪਿ ਹਿ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਅਸੁਦ੍ਧਭਾਵ◌ੇ ਦੂਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸਲਤਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ਵਦਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਦੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਨ ਚ ਦੂਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਦਾਯਕੇਨ ‘‘ਇਦੰ ਕਥੰ ਪੇਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਈਦਿਸੀ ਵ◌ਿਚਾਰਣਾ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਵ◌ਿਚਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚ ਤੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਭਵ◌ੇਯਜ, ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦੂਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪੇਸਿਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਾਯਕੇਨ ਕਥੰ ਪੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾਵ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਭਵ◌ੇਯਜ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਤਿਪਿ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਯੰ ਸਚੇ ਸੋ ਦੂਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸਲਤਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵਦਤਿ, ਦੂਤਸ੍ਸੇਵ ਵਚਨੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਹਿ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਯੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣੰ, ਮੂਲਸ੍ਸਾਮਿਕੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰਵਸੇਨ ਪੇਸਿਤਸ੍ਸ ਦੂਤਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵਦਤੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਭਵ◌ੇਯਜ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੂਤਵਚਨਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨ ਆਭਤਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਮੂਲੰ ਈਦਿਸੇਨ ਦੂਤਵਚਨੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ ‘‘ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸੋ ਦੂਤੋ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋਤਿਆਦੀ’’ਤਿ।

ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੩੮-੫੩੯) ਪਨ ਏਵ◌ੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ – ਯੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨੇਨ ਚੀਵਰੰ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਚੀਵਰੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਹੀਤਿ ਇਦੰ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਹਿ ‘ਇਦੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਹੀ’ਤਿ ਪੇਸੇਯਜ, ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋਪਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਭਵ◌ੇਯਜਾ’’ਤਿ, ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਭੂਤੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨੰ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਗਤਨਯੇਨ ਦੂਤਵਚਨੇ

ਚ ਅਸੁਦ੍ਧੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪਨ ''ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਖੋ ਮਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਞ੍ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਆਗਮਨਦੂਤਵਚਨਾਨਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨ ਪਨ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਦੂਤਵਚਨੇ ਅਸੁਦ੍ਧੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਗਤਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਚ ਯਥਾ ਦੂਤਵਚਨਾਸੁਦ੍ਧਿਯਮ੍ਪਿ ਆਗਮਨੇ ਸੁਦ੍ਧੇ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਆਗਮਨਾਸੁਦ੍ਧਿਯਮ੍ਪਿ ਦੂਤਵਚਨੇ ਸੁਦ੍ਧੇ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ। ਉਭਯਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਭਯਾਸੁਦ੍ਧਿਪਕ੍ਖਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋਪਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੨੩੭-੫੩੯) ''ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਅਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਵਿਸੇਸਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਨਾ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਮੂਲਸ੍ਸਾਮਿਕੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰਵਸੇਨ, ਪੇਸਿਤਦੂਤਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵਦਤੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਏਵ ਨ ਹੋਤਿ ਅਭਿਮਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਏਵ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵਦਤੋ ਦੂਤਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਆਗਮਨਸ੍ਸਪਿ ਅਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿਅਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਯੋਜਨਂ। ਕਥਂ ਪਨ ਦੂਤਵਚਨੇਨ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਨਾਯਂ ਭਾਰੋ। ਦੂਤੇਨ ਹਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਇਤਰਤ੍ਥ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਕ੍ਕਮੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚ ਯੁਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਇਧਾਪਿ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਆਭਤ''ਨ੍ਤਿ ਦੂਤਵਚਨੇਨੇਵ ਚੀਵਰਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਪੇਸਿਤਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਏਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਰਜਤਂ ਕਹਾਪਣੋ ਮਾਸਕੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲ਼ਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਂ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮਫਲਾਰਾਮਾਦਯੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਾਦਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਨ ਖੋ ਮਯਂ ਆਵੁਸੋ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਖੋ ਮਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ''ਤਿਆਦਿ ਦੂਤਵਚਨਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤੇਪਿ ਆਗਮਨਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਾਲੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੇਨ ਯਦਾ ਨੋ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰੋ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "ਵੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਇਦਂ ''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਕੋਚਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ''ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਦੂਤੋ ''ਕੋ ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ** ਵਾਤਿ ਇਦਂ ਸਾਰੁਪ੍ਪਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਏਸੋ ਖੋ ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ** ਵੇ**ਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਦੂਤੇਨ ''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਕੋਚਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਮੇਵ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ **"ਤਸ੍ਸ ਦੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਤਸ੍ਸ ਦੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੩੯-੫੩੯) ਪਨ ''ਏਸੋ ਖੋ...ਪੇ॰... ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਤਸ੍ਸ ਦੇਹੀਤਿਆਦਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸਾਦਿਯਨਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਣਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਯਾਤਿ ਯਥਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਚੀਵਰਂ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ ''ਸਞ੍ਞਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿ ਏਵਂ ਦੂਤੇਨ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਚੋਦੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਇਤਰਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਸਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਯਾ''ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਪੁਰਿਮਵਾਕ੍ਯੇ ਪਨ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੪) ''ਆਣਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਯਾ''ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਪਿਤਭਾਵੋ ਦੂਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਰੋਚਿਤੇ ਏਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਨਾਰੋਚਿਤੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਤ੍ਥੋ ਮੇ ਆਵੁਸੋ ਚੀਵਰੇਨਾਤਿ ਚੋਦਨਾਲਕ੍ਖਣਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ। ਇਦਂ ਵਾ ਹਿ ਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਦੇਹਿ ਮੇ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਵਚਨਾਨਿ, ਏਤੇਸਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ''ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਚੋਦਨਾ ਪਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਮਹਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਮਜ੍ਝਿਮਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੩੮-੫੩੯) ਪਨ ''ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ 'ਦੇਹਿ ਮੇ ਚੀਵਰਂ...ਪੇ॰... ਚੇਤਾਪੇਹਿ ਮੇ ਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦੂਤੇਨਾਭਤਰੂਪਿਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਤ੍ਤਾਵ 'ਦੇਹਿ ਮੇ ਚੀਵਰਂ... ਪੇ॰... ਚੇਤਾਪੇਹਿ ਮੇ ਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਰੂਪਿਯਸ੍ਸ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਰੂਪਿਯੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ 'ਦੇਹਿ ਚੇਤਾਪੇਹੀ'ਤਿ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ਦੋਸਂ ਦੂਰਤੋ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਰੂਪਿਯੇ ਵਿਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ 'ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਇਮਂ ਵਾ ਇਮਂ ਵਾ ਆਹਰਾ'ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੩-੫੮੪), ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਇਦਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੋਸੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ 'ਅਤ੍ਥੋ ਮੇ ਆਵੁਸੋ ਚੀਵਰੇਨਾ'ਤਿਪਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਦੂਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰਸਙ੍ਕਾਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਆਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ''ਦੂਤੇਨ ਠਪਿਤਰੂਪਿਯੇਨ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਆਹਰਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ''ਚੀਵਰਂ ਆਹਰਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ। **ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਵਚਨਮੇਤਂ। **ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਚੀਵਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਂ। ਤੇਨੇਵ **"ਨ ਆਸਨੇਤਿਆਦੀ"**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਪਨ –

''ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਂ ਸਤ੍ਥੇ, ਵੁਤ੍ਤਂ ਧਾਤੁਵਿਸੇਸਨਂ।
ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨ੍ਤੁਜੇਵ, ਸਾਸਨੇ ਸਮੁਦੀਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਮੇਵ ਸਾਸਨਵੋਹਾਰੇਨ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ ਨਾਮ ਜਾਤਂ।
''ਮੁਦੁਂ ਪਚਤਿਇਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਪਚਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਚ।
ਸੁਖਂ ਸਯਤਿਇਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਕਰੋਤਿ ਸਯਨਨ੍ਤਿ ਚਾ''ਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਭੂਤਂ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਜਪਦਂ ਅਕਮ੍ਮਕਮ੍ਪਿ ਸਕਮ੍ਮਕਮ੍ਪਿ ਭੂਧਾਤੁਕਰਧਾਤੂਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਞਾਯੇਨ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਠਾਨਂ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਠਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਏਵਂ ਠਾਨਂ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤਤੋ ਅਧਿਕਂ , ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਂ ਏਵ ਠਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਧ ਭਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਆਮਿਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਦਿਭੇਦਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸਂ ਗਣ੍ਹਥ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਵਾ ਭਾਸਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਕੇਵਲਂ ''ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੇਨ ''ਜਾਨਾਹਿ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ।

ਠਾਨਂ ਭਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਗਤਕਾਰਣਂ ਭਞ੍ਜਤਿ ਕੋਪੇਤਿ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਠਿਤਿਯਾ ਚ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਨੇਨ ਠਾਨਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਆਗਤਕਾਰਣਮ੍ਪਿ, ਆਮਿਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ਪਨ ਆਗਤਕਾਰਣਮੇਵ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਨ ਠਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਆਗਤਕਾਰਣਂ ਭਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਆਮਿਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਨਾ ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਭਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਨਾਨਾਵਾਦੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨਭਞ੍ਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਅਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਗਨ੍ਥਗਰੁਭਯੇਨ ਨ ਵਦਿਮ੍ਹ। ਇਦਾਨਿ ਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ

ਚੋਦਨਾ, ਛ ਚ ਠਾਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਤ੍ਥ ਵੁਦ੍ਧਿਹਾਨਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਚੇ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਕਚੋਦਨਾਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਠਾਨਾਨਂ ਹਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਚੋਦਨਾ ਦ੍ਵਿਗੁਣਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਸਕਿਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਇਦਂ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਠਾਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਨਾਨਾਦਿਵਸੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਵਸੇਸੁ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ, ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਸਾਮਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਦੂਤੋ ਵਾ ਪਾਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਭਾਵਤੋ ਚੋਦੇਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ"ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਭੋਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ। **ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਧਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੁ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੩੮-੫੩੯) ਪਨ **"ਯਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਅਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਤ੍ਥੁਸਾਮਿਕਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ 'ਸਾਮਿਕਾ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੪੧) ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਸੋ ਸਯਂ ਅਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕਾਦੀਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਚੋਦਾਪੇਤਿ , ਤੇਸੁ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਦਾਪੇਨ੍ਤੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੫. ਕੇਨਚਿ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੇਨੇਵ ਬ੍ਯਾਵਟਭਾਵਂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ **ਮੁਖਵੇਵਟਿਕੋ, ਅਵਿਚਾਰੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾਪਿ ਵਞ੍ਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਨਾ ਵੋਹਾਰਤੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੩੭-੫੩੯) ਪਨ **"ਅਵਿਚਾਰੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ 'ਨਤ੍ਥਮ੍ਹਾਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ'ਤਿ ਇਦਂ ਤਾਦਿਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤ"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੯) ਵੁਤ੍ਤਂ "ਸਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ"ਤਿਆਦਿਵਚਨਮੇਵ **ਮੇਣ੍ਡਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਮੇਣ੍ਡਕੇਨ ਨਾਮ ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ "ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਭਨ੍ਤੇ ਮਗ੍ਗਾ ਕਨ੍ਤਾਰਾ ਅਪ੍ਪੋਦਕਾ ਅਪ੍ਪਭਕ੍ਖਾ ਨ ਸੁਕਰਾ ਅਪਾਥੇਯ੍ਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤੂ"ਤਿ ਯਾਚਿਤੇਨ ਭਗਵਤਾ "ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ। ਤਣ੍ਡੁਲੋ ਤਣ੍ਡੁਲਤ੍ਥਿਕੇਨ, ਮੁਗ੍ਗੋ ਮੁਗ੍ਗਤ੍ਥਿਕੇਨ, ਮਾਸੋ ਮਾਸਤ੍ਥਿਕੇਨ, ਲੋਣਂ ਲੋਣਤ੍ਥਿਕੇਨ, ਗੁਲੋ ਗੁਲਤ੍ਥਿਕੇਨ, ਤੇਲਂ ਤੇਲਤ੍ਥਿਕੇਨ, ਸਪ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਿਤ੍ਥਿਕੇਨਾ"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ "ਸਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ 'ਇਮਿਨਾ ਯਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਤਂ ਦੇਥਾ'ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਤਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਤਂ ਸਾਦਿਤੁਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ"ਤਿ। "ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੀ"ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਂ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤੀਤਿ ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਇਦਂ ਪਨ ਦੂਤੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਏਤ੍ਥ ਚੋਦਨਾਯ ਪਰਿਮਾਣਂ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਮੂਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਚੋਦੇਤਿ, ਤਂ ਸਾਦਿਤਮੇਵ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਮੂਲਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਵਿਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚੋਦਨਾਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯੇਵ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਸਾਮਿਨਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਸੁਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇ ਚ ਠਾਨਚੋਦਨਾਦਿਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੬੬. **ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨੇ ਪਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ "ਇਦਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਹੋਤੂ"ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ "ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਮਮ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਹੋਤੂ"ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਵਾ "ਤੁਯ੍ਹ"ਨ੍ਤਿ

ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚੂਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਾਦਿਯਨੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨੰ ਨਾਮ। **ਸਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ।

ਇਦੰ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੰਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯਜ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਇਦੰ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਠਾਨਸ੍ਸ ਗੁਤ੍ਤਭਾਵਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀ''ਤਿ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀਤਿ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪਰਾਮਸਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਪਰਤੋ **ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੋ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਣਾਯ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੋ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ਇਦੰ ਧਨੰ ਯਸ੍ਮਾ ''ਨਯਿਦੰ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਤੰ ਧਨੰ ਯਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੁਟ੍ਠੁਵਿਚਾਰਣਾਯ ਸਤਿਯਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਣਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ ਪਨ **"ਏਕੋ ਸਤੰ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੰ** ਵਾਤਿਆਦਿ ਰੂਪਿਯੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਨ ਪਨ ਏਵੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, 'ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ 'ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀ'ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਸਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਣਾਯ ਸਤਿ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੬੭. **ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਰੂਪਿਯੰ ਨਾਮ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਚੇਤਾਪਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਯੇਨ ਪਰਿਭੋਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮੪) ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨ ਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਚੇਤਾਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੇਤਾਪਿਤਞ੍ਚੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਰਿਭੋਗੂਪਾਯੋ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਰੂਪਿਯੇਨ ਚੇਤਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਈਦਿਸਞ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾਵ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਚੇਤਾਪਿਤੰ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਰੂਪਿਯੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਨੀਤਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਸਦਿਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਾਵ ਉਪਾਯੰ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕਾਦਿਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਰੂਪਿਯੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਭੋਗੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਿਚਾਰੋਤਿ। **ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਤੇਲੰ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ ਉਪਾਸਕਾਤਿ ਏਵੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ।

ਆਰਾਮਿਕਾਨੰ ਵਾ ਪਤ੍ਤਭਾਗਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਗਿਹੀਨੰ ਹਤ੍ਥਗਤੋਪਿ ਸੋਯੇਵ ਭਾਗੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮਿਕਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਚੂਲ਼ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਤੋ ਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਤ੍ਤਭਾਗਤੋ ਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਲੋਕਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ। **ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤੋ ਗਹਿਤਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਚੇ ਗਹਿਤੰ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਛਾਯਾਪੀ**ਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਨੰ ਛਾਯਾਪਿ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਗੇਹਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਛਾਯਾਯ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੰ ਗੇਹੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਗ੍ਗੇਨਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਮਗ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਗ੍ਗੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੀਤਾਯਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਕੀਤਾਯ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ** ਸਚੇ ਉਪਾਸਕੋ ''ਅਤਿਬਹੁ ਏਤੰ ਹਿਰਞ੍ਞੰ, ਇਦੰ ਭਨ੍ਤੇ ਅਜ੍ਜੇਵ ਨ ਵਿਨਾਸੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਠਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਠਪਾਪੇਤਿ, ਏਵੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ,

ਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ “**ਅਕਪ੍ਪਿਯ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੮੩-੫੮੪) ਪਨ “**ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਪਯੋਜਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਚੇ ਸੋ ਛਡ੍ਡੇਤੀਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਖਿਪਤਿ, ਅਥਾਪਿ ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਸਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨੋ ਚੇ ਛਡ੍ਡੇਤੀ**ਤਿ ਅਥ ਨੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ‘‘ਕਿੰ ਮਯ੍ਹੰ ਇਮਿਨਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਯੇਨਕਾਮੰ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਕੋ ਸਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ। **ਯੋ ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਲੋਭਵਸੇਨ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕੰਸੇਨ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿੰ ਨਾਮ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਦੋਸਵਸੇਨ ‘‘ਨੇਵਾਯੰ ਮਾਤਿਕੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵਿਨਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਰੰ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਦੋਸਾਗਤਿੰ ਨਾਮ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮੋਹਵਸੇਨ ਪਮੁਟ੍ਠੋ ਪਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਮੋਹਾਗਤਿੰ ਨਾਮ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਛਡ੍ਡੇਤੁੰ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ ਭਯਾਗਤਿੰ ਨਾਮ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਦੋਸਾਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਮੋਹਾਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਭਯਾਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੯੮. ਪਤਿਤੋਕਾਸੰ ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੇਨ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਭਾਵਦਸ੍ਸਨਪਰਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਗੂਥੰ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਭਾਵੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਸਨ੍ਤਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਥੇਯ੍ਯਪਰਿਭੋਗੋ** ਨਾਮ ਅਨਰਹਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨੇ ਸੀਲਵਤੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ। ਦਾਯਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸੀਲਵਤੋ ਏਵ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਾਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨਤੋ। ਇਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਦਾਯਕੇਹਿ ਚ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ ਥੇਯ੍ਯਪਰਿਭੋਗੋ। ਇਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ,** ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਇਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ‘‘ਸੀਲਵਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ। **ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ...ਪੇ॰... ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਲਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਕਿੰਯੇਵ ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ।

ਸਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿਯ੍ਯੋ ਯੰ ਮਯਾ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯ...ਪੇ॰... ਹਿਰਿਕੋਪਿਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥੰ। ਹਿਯ੍ਯੋ ਯੋ ਮਯਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਨੇਵ ਦਵਾਯਾਤਿਆਦਿਨਾ ਸਚੇ ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ**ਤਿ ਪਵੇਸੇ ਪਵੇਸੇ। ਏਵੰ ਪਨ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਇਧ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਸਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ । ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ “**ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ**ਤਿ ਸਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇ, ਪਚ੍ਚਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿਪੀ’’ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਯਸਬ੍ਭਾਵਮਤ੍ਤੇਨ।

ਨਨੁ ਚ “**ਪਰਿਭੋਗੇ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਤਾਵ ਤੀਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਵਿਸੇਸੋ ਪਾਕਟੋਯੇਵ, ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਯਥਾ ਵਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਗੋਪਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿਪਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲੇ ਰਕ੍ਖਿਤੇ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਮ੍ਪਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੰ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਲੰ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਮੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲੰ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਪੁਰਿਮਯਾਮਾਦੀਸੁ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ

ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਦਮੇਤੇਸੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੮੫) ਆਗਤੰ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੮੫) ਪਨ "**ਥੇਯ੍ਯਪਰਿਭੋਗੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾਮਿਨਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲੰ ਵਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੇ। ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ 'ਹਿਯ੍ਯੋ ਯੰ ਮਯਾ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ**ਤਿ ਉਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਪਵੇਸਨੇਸੁ ਨਿਸੀਦਨਸਯਨੇਸੁ ਚ। **ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤੰ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਪਰਿਭੋਗੇ ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਸਤਿ ਅਵਸ੍ਸੰ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ '**ਸਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ**'ਤਿਆਦਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ 'ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਕਾਰਣੇ ਸਤੀ'ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਭ੍ਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇ ਸਤੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਪਚ੍ਚਯਸਭ੍ਭਾਵਮਤ੍ਤੇਨ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਸੁਜ੍ਝਨਤੋ। **ਪਰਿਭੋਗੇ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਸ੍ਸ ਭੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨਤੋ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸੇਸਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਚ ਇਣਪਰਿਭੋਗਾਦਿਵਚਨੇਨ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਸ੍ਸੇਵ ਭੇਦੋਤਿ ਏਵਮਿਮੇਸੰ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤੰ।

ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਕਰਣੇਸੁ ''ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿਯ੍ਯੋ ਯੰ ਮਯਾ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਆਗਤੰ। ਇਮੰ ਪਨ ਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਦਾਨਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਅਜ੍ਜਪਾਤੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਸਾਯੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਅਜ੍ਜ ਯੰ ਮਯਾ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤੀਤਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਤੀਤਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਜ੍ਜ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮੂਲਵਚਨੇ ਏਵੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਕਥੰ? ਇਦੰ ਹਿਯ੍ਯੋਤਜਾਦਿਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ ਵਾ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਤਾਵ ਸੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ''ਸੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਸਕਲੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਾਲ਼ੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਵਚਨਸ੍ਸ ਨ ਪਾਲ਼ਿਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ ''ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਮਹਾਪਦੇਸਭਾਵਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਚ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ''ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਰਹਨ੍ਤਸਤੇਹਿ ਠਪਿਤਾ ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਭਾਵਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਆਚਰਿਯਵਾਦੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਾਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਕਾਰਕਥਨੰ, ਅਪਿਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਥੇਰਵਾਦੋ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤਤ੍ਥੇਰਵਾਦਭਾਵਾਭਾਵਤੋ।

ਇਤਿ –

''ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਞ੍ਹਿ ਵਿਨਯੰ, ਮਹਾਥੇਰਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ।
ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਸੁੰ, ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਾ ਪੁਰਾ''ਤਿ॥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫) –

ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਨਯੇਸੁ ਅਨਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਇਦੰ ਵਚਨੰ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੫੮੫) ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ''ਤੰ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਕਾਰਕਥਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਕਾਰਵਸੇਨ ਕਥਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਸਿਯਾ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ''ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਆਚਰਿਯਵਾਦੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਓਤਰਤਿ ਚੇਵ ਸਮੇਤਿ ਚ, ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਨੇਵ ਓਤਰਤਿ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ

ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫) ਵਚਨਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ਅਨੋਤਰਣਤੋ ਅਪ੍ਪਵਿਸਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਕਿਂ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਵਾ ਟੀਕਾਵਚਨਂ ਵਾ ਗਨ੍ਥਨ੍ਤਰਵਚਨਂ ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਤਾਵ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਂ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ, ਨ ਗਨ੍ਥਨ੍ਤਰਵਚਨਂ, ਅਥ ਖੋ ਟੀਕਾਵਚਨਨ੍ਤਿ। ਹੋਤੁ ਟੀਕਾਵਚਨਂ, ਸਕਵਚਨਂ ਵਾ ਪਰਵਚਨਂ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਵਚਨਂ ਵਾ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਵਚਨਂ ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਸਕਵਚਨਂ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਰਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਨ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਵਚਨਂ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਂ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਇਦਂ ਅਤੀਤਪਅਭੋਗਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤੀਤਵਾਚਕੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਅਤੀਤੇ ਪਰਿਭੋਗੋ ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗੋ, ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਤਿ ਏਵਂ ਪਨ ਕਤੇ ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮੀਪਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਚਕੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਥਨਂ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਨਗਰਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਂ ''ਕੁਤੋ ਆਗਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਨਗਰਤੋ ਆਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਚਕਸਦ੍ਦੇਨ ਕਥਨਂ।

ਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੮) ਚ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨੇਨੇਵ ਪਾਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਤੀਤਵਚਨੇਨ, ਅਤੀਤਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਾਦਿਕਾਲਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਪਰਿਭੋਗੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਰਿਭੋਗੋ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੫) ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਆਲੋਪੇ ਆਲੋਪੇ, ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਪੁਰਿਮਯਾਮਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਸੁ। ਸਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ। ਏਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਆਲੋਪੇ ਆਲੋਪੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭੋਜਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਮੁਖਜਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਹੋਤਿ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭੋਜਨਕਿਰਿਯਾਯ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮੀਪਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨੇਨ ਵਿਧੀਯਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਿਯੁਂ, ਅਤੀਤਦੁਤਿਯਦਿਵਸਤਤਿਯਦਿਵਸਾਦਿਮਾਸਸਂਵਚ੍ਛਰਾਦਿਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਿਯੁਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵ ਪਮਾਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ –

''ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ।
ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤਥੇਵ ਞਾਤੋ।
ਸੋ ਯੇਹਿ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਚ੍ਚਜਨ੍ਤਾ।
ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਅਕਂਸੁ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ।
ਤਂ ਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਪਮਾਦਲੇਖਂ।
ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਗਾਰਵਾਨਂ।
ਯਸ੍ਮਾ ਪਮਾਣਂ ਇਧ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ)।

ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩) ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੁਕਤ੍ਤੁਕਤ੍ਤਾ ਨਾਮਯੋਗਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਪਠਮਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਦਨੁਕਰਣੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਕਤ੍ਤੁਕਤ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹਯੋਗਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਾਮੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ,

‘‘ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਤਦਤ੍ਥਸਮ੍ਪਦਾਨਪਦਾਨਿ ਚ ‘‘ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਪਟਿਸੇਵਾਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਸੇਵਨਕਿਰਿਯਾਯਮੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਕਿਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮੀਪਅਤੀਤਵਸੇਨ ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਅਤੀਤਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਕਾਲੇ ‘‘ਪਟਿਸੇਵਾਮੀ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਨੁਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪਪਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਨੁਵਚਨੇਪਿ ਏਵਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ‘‘ਅਜ੍ਜ ਪਾਤੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਸਾਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਅਜ੍ਜ ਯਂ ਮਯਾ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤੀਤਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਯੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ – ਕਿਂ ਭਵਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ ਅਤੀਤਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਤੀਤਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ? ਨ ਦੇਸਿਤਾ। ਕਥਂ ਦੇਸਿਤਾਤਿ? ‘‘ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨੇਵ ਦੇਸਿਤਾਤਿ। ਕਿਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਅਤੀਤਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ? ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮੀਪਵਸੇਨ ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਵਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਕਰਣੇਨ ਇਦਾਨਿਪਿ ਅਤੀਤਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਜ੍ਜ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯੇਵਾ’’ਤਿ, ਤੇ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਕਿਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇਸੁ ਤੇਪਿਟਕੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇਸੁ ਅਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਚਨਂ ਕਥਂ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਵਸੇਨ। ਹੋਤੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਲਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਕਥਨਂ, ਕਾਲੋ ਨਾਮ ਤਿਵਿਧੋ ਅਤੀਤੋ ਅਨਾਗਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਰਿਯਾ ਅਤੀਤੋ ਨਾਮ, ਅਭਿਮੁਖਕਿਰਿਯਾ ਅਨਾਗਤੋ ਨਾਮ, ਆਰਦ੍ਧਅਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਰਿਯਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

‘‘ਆਰਦ੍ਧਾਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਭਾਵੋ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੁਪ੍ਪਾਦ-ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਭਿਮੁਖਾ ਕਿਰਿਯਾ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਹੋਤੁ ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ, ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯੋ ਸੁਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਭੁਞ੍ਜਨਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਅਤੀਤੋ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤ੍ਤਾ ਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਰਹੋ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਸਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਣਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ। ਅਜ੍ਜੇਵ ਪਨ ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਆਲੋਪੇ ਆਲੋਪੇ, ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਪਰਿਭੋਗੇ ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਭੁਞ੍ਜਨਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪੁਰੇ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਸੁਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਭੁਞ੍ਜਨਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਅਤੀਤਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ। ਯਥਾਹ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਸੀਲਵਤੋ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗੋ ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ…ਪੇ॰… ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇਪਿ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਣਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ ਤਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਨੁਕਰਣੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇਨ ‘‘ਪਟਿਸੇਵਾਮੀ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਸੂਪਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਈਦਿਸਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਾਦੀਸੁ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੯੫) ‘‘ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਸ੍ਸ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਨੇਵ ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਹਿ ਸੁਦ੍ਧੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਨਾਵ ਸੁਦ੍ਧਿ **ਦੇਸਨਾਸੁਦ੍ਧਿ**। ਵੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਯ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਨ ਅਭਿਕ੍ਖੁਤਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯੇਵ ਦੇਸਨਾ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਸਂਵਰੋਵ ਸੁਦ੍ਧਿ **ਸਂਵਰਸੁਦ੍ਧਿ**। ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿ ਏਵ ਸੁਦ੍ਧਿ **ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਸੁਦ੍ਧਿ**। ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਵ

ਸੁਦ੍ਧਿ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸੁਦ੍ਧਿ**। ਏਸ ਤਾਵ ਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਸਮਾਸਨਯੋ। ਸੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਪਨ ਦੇਸਨਾ ਸੁਦ੍ਧਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੇਸਨਾਸੁਦ੍ਧਿ**। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨ ਪੁਨੇਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਵਰਭੇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ ''ਸੁਜ੍ਝਤਿ ਦੇਸਨਾਦੀਹਿ, ਸੋਧੀਯਤੀਤਿ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸੀਲਂ। ਤੇਨਾਹ '**ਦੇਸਨਾਯ ਸੁਜ੍ਝਨਤੋ**'ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਖੁਤਾਪਟਿਞ੍ਞਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾਪਤ੍ਤੀਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਰਿਰਕ੍ਖਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸੀਲਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਪਟਿਲਾਭੋਪਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ਦੇਸੀਯਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੀਤਿ **ਦੇਸਨਾ**, ਦਿਸੀ ਉਚ੍ਚਾਰਣੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਦੇਸੀਯਤਿ ਞਾਪੀਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਾ **ਦੇਸਨਾ**, ਦਿਸ ਪੇਕ੍ਖਨੇਤਿ ਧਾਤੁ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਵਿਰਤਿਪਧਾਨਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਦੇਸਨਾਵਚੀਭੇਦਸਦ੍ਦੋ। ਸਂਵਰਣਂ **ਸਂਵਰੋ**, ਸਂ-ਪੁਬ੍ਬ ਵਰ ਸਂਵਰਣੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਸਤਿਪਧਾਨੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਪਰਿਯੇਸਨਾ **ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿ**, ਪਰਿ-ਪੁਬ੍ਬ ਇਸ ਪਰਿਯੇਸਨੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਵੀਰਿਯਪਧਾਨੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਪਟਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਇਕ੍ਖਨਾ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ**, ਪਟਿ-ਪੁਬ੍ਬ ਅਵ-ਪੁਬ੍ਬ ਇਕ੍ਖ ਦਸ੍ਸਨਙ੍ਕੇਸੂਤਿ ਧਾਤੁ, ਪਞ੍ਞਾਪਧਾਨੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਤੇਸੁ ਦੇਸਨਾਯ ਵਚੀਭੇਦਸਦ੍ਦਭਾਵਤੋ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਤਿਯਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੇਸਾ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਦੁਤਿਯਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨਾਦਿਕਾਲੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਪਾਠਂ ਪਠਿਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਦਾਯਂ, ਤਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਦਾਯਾਦਾ**, ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਭੋਗਾਭਾਵਤੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਸ੍ਵੇਵ ਚ ਪਰਿਭੋਗਸਬ੍ਭਾਵਭਾਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਕਾ। **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ , ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯) ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਾਧਕਂ। ਅਵੀਤਰਾਗਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਵਸੀਕਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੇ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦਭਾਵੇਨ ਵੀਤਰਾਗਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਭੋਗਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਪਟਿਕੂਲਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਕਾਰੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕੂਲਾਕਾਰੇਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਣਾਕਾਰੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦਾਯਕਾਨਞ੍ਚ ਮਨੋਰਥਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਤੇ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਦਾਸਬਜਂ ਅਤੀਤਤ੍ਤਾ ਸਾਮਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਯੋ ਪਨਾਯਂ ਸੀਲਵਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗੋ, ਸੋ ਇਣਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਤ੍ਤਾ ਆਨਣਜਪਰਿਭੋਗੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਇਣਾਯਿਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਦੇਸਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਇਣਪਰਿਭੋਗਯੁਤ੍ਤੋ ਲੋਕਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸੀਲਵਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗੋ ਆਨਣਜਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਚਤੁਪਰਿਭੋਗਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸੁਂਯੇਵਾਯਂ ਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਇਧ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੇਯੇਵ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਸੀਲਵਾਪਿ ਹਿ ਇਮਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸੇਕ੍ਖੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਞ੍ਚ। ਕਥਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਇਮੇ ਪਰਿਭੋਗਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ? ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ। ਯੋ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸਪਿ ਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਗੇਧਂ ਪਹਾਯ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ, ਸੋ ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਸੀਲਵਤੋ ਪਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗੋ ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ ਦਾਯਕਾਨਂ ਮਨੋਰਥਸ੍ਸਾਵਿਰਾਧਨਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੇਯੇਵ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ਕਲਜਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਸਙ੍ਗਹਤੋ। ਸੇਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤ ਞ੍ਚੇਤਸ੍ਸ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬) ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੮੫) ਪਨ ''ਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਦਾਯਂ, ਤਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਦਾਯਾਦਾ**। **ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸੇਕ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਲਜਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਤੇਸਂ ਆਨਣਜਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਦਾਯਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯)। ਤਤ੍ਥ

''ਮਾ ਮੇ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾਤਿ ਏਵਂ ਮੇ-ਸਦ੍ਦੂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸਾਧਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਮਮ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭੁਞ੍ਜਕਾਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਭੂਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਯਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤਂ ਸਾਧਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗੋ ਨਾਮ ਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ। **ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠੇਸੁਯੇਵ ਆਸਙ੍ਕਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਭੂਤਾ** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋ। ਤੇਪਿ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪਾਠੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ "**ਯੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਭੂਤੇਨ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਭਯਥਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਭਾਵਤੋ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਹਿ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾਵ। **ਸਚੇ ਨ ਓਰਮਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਲਜ੍ਜੀਯੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਨਿਵਾਰਿਤੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗਤੋ ਓਰਮਤਿ ਵਿਰਮਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਓਰਮਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਲਜ੍ਜੀਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੋਪਿ ਅਲਜ੍ਜੀਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਏਵਂ ਏਕੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਅਲਜ੍ਜਿਸਤਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤੀ**"ਤਿ। **ਅਧਮ੍ਮਿਯੋ**ਤਿ ਅਨੇਸਨਾਦੀਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਧਮ੍ਮਿਯੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਦੀਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਸਲਾਕਂਯੇਵ ਦੇਤਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ "**ਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਵਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵੋ। **ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਆਸਙ੍ਕਾ ਨਾਮ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਾਦਿਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਏਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਭੂਤਾ** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋ। **ਸਚੇ ਨ ਓਰਮਤੀ**ਤਿ ਅਗਤਿਗਮਨਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗਤੋ ਨ ਓਰਮਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਲਜ੍ਜੀਨਂ ਧਮ੍ਮੇਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕੁਲਦੂਸਨਾਦਿਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। '**ਧਮ੍ਮਿਯਾਧਮ੍ਮਿਯਪਰਿਭੋਗੋ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗਾਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗਾ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫-੩੮੬) ਚੋਦਕਚੁਦਿਤਕਭਾਵੇ ਠਿਤਾ ਦ੍ਵੇ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਪਰਿਭੋਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਵਾ। ਲਜ੍ਜੀਨਮੇਵ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਹ ਤਦੁਭਯਪਰਿਭੋਗੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਪਨ ਲਜ੍ਜੀ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ...ਪੇ॰... ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸੋਤੂਨਞ੍ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਰਿਮਨਯੇਨ "**ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਦ੍ਦੇਸਗ੍ਗਹਣਾਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋ**। ਧਮ੍ਮਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਪਿ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਅਲਜ੍ਜਿਭਾਵਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਪਾਪੋ ਕਿਰਾਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਮਹਾਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੮੫) ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ। ਕਥਂ? **ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋ**ਤਿ ''ਏਕਕਮ੍ਮਂ ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਸਂਵਾਸੋ ਚੇਵ ਨਿਸ੍ਸਯਗ੍ਗਹਣਾਦਿਕੋ ਸਬ੍ਬੋ ਨਿਰਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। "**ਨ ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਅਲਜ੍ਜਿਪਗ੍ਗਹੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਇਤਰੋਪੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜੀਪਿ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਵਣ੍ਣਭਣਨਾਦਿਲਾਭਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਆਮਿਸਗਰੁਕਤਾਯ ਵਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮੇਨ ਵਾ ਤਂ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਲਜ੍ਜੀ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਂ ਗਹਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਬਲਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੇਸਲੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਾਸਨਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ।

ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਮਿਸਪਰਿਭੋਗਤੋ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋਵ ਗਰੁਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤਿਵਿਯ ਅਲਜ੍ਜੀਵਿਵੇਕੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਧਮ੍ਮਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਲਜ੍ਜੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯਸਾਸਨੇ ਓਸਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਲਜ੍ਜੀਸੁ ਚ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇਸੁ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਪਕਤਤ੍ਤਂ ਗਣਪੂਰਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਰਣੇਨ ਚੇਵ ਕੇਚਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਲਜ੍ਜਿਗਣਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਚ ਸਾਸਨਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕੋਟਿਯਂ ਠਿਤੋ ਗਣ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਣ੍ਠਿਪਰਿਯਾਪੁਣਨਮੇਵ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋ, ਨ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਏਕਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਬਹੂਸੁ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਵਤ੍ਥਾਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਧ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਗਣ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਸਮੁਦ੍ਧਟਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੋ ਵਿਧਿ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਨਾਮਿਸਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸੇਸੁ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਾ। ਤੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਥਾਯਂ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੫੧) ''ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ, ਧਮ੍ਮੋ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬੋ... ਪੇ॰... ਅਬ੍ਭਾਨਵੁਟ੍ਠਾਨਮਾਨਤ੍ਤਪਰਿਵਾਸਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਰਹੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਰਹੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਦਿਪਿ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਯਂ ਗਣਪੂਰਕਾਦਿਵਸੇਨ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਾਦਿ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਧਮ੍ਮੁਗ੍ਗਹਣਨਿਸ੍ਸਯਗ੍ਗਹਣਾਦਿ ਵਾ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਂ ਧਮ੍ਮੋ ਚੇਵ ਪਰਿਭੋਗੋ ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤਂ ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਂ ਵਿਨਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗੋ ਚ ਹੋਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ। ਯਂ ਪਨ ਅਲਜ੍ਜਿਸਤਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਉਪਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਾਨਾਦਿ ਵਾ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਂ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ, ਨੋ ਪਰਿਭੋਗੋ, ਏਤਂ ਅਨੁਰੂਪਾਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਮਿਸਦਾਨੇ ਵਿਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਰਸਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਾਦਿ ਚ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਦਿਯਨਾਦਿਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸਪਿ ਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਮਹਾਅਲਜ੍ਜੀ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿ ਉਪਕਾਰਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਾਨਾਦਿ ਚ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਅਲਜ੍ਜਿਪਗ੍ਗਹੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗਵਿਵਜ੍ਜਨੇਨਪਿ ਹਿ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਸੋ ਚ ਪੇਸਲਾਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਵਿਨਯਾਨੁਗ੍ਗਹਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਏਤਦਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਯਂ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਾਯ, ਪੇਸਲਾਨਂ ਅਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਰਿਹਾਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਪਰਿਭੋਗੋ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਚੇਤ੍ਥ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋ ਏਵ ਪੇਸਲਾਨਂ ਅਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਰਿਹਾਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਆਮਿਸਪਰਿਭੋਗੋ। ਨ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤੇਨ ਪੇਸਲਾਨਂ ਅਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਦਿ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਤਪ੍ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਦਯੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾ ਅਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲਾ ਉਪੋਸਥਾਦੀਸੁ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਚੇਵ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਵਿਨਯਞ੍ਚ ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਤੋ ਬਹਿਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਹ ਸਂਵਸਨ੍ਤਾਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ''ਏਕੋਪਿ ਅਲਜ੍ਜੀ ਅਲਜ੍ਜਿਸਤਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੮੫)। ਯਦਿ ਹਿ ਤੇ ਏਵਂ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਸਿਯੁਂ, ਸਙ੍ਘੇ ਕਲਹਾਦਿਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਾਦਿਸਾਮਗ੍ਗਿਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਾਦਿਨਾ ਪੇਸਲਾਨਂ ਅਫਾਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਤੇ ਦੇਵਦਤ੍ਤਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਰਿਸਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਨਯਤੋ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਦਿਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਸਙ੍ਘਤੋ ਬਹਿਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਯਂ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਪੁਗ੍ਗਲੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਨ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਦੁਸ੍ਸੀਲੇਸੁ ਪਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਯਂ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪੇਸਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੋਵ ਆਮਿਸਪਰਿਭੋਗਤੋਪਿ ਅਤਿਵਿਯ ਅਲਜ੍ਜੀਵਿਵੇਕੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਕਰੋ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਰਿਹਾਨਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ''ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਕਰਣਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਚੇਤਂ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਥਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾਯਂ ''ਆਰਾਧਿਕਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਲਜ੍ਜਿਨਿਯੋ, ਤਾ ਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਗਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਗਾਮਨ੍ਤਰਨਦੀਪਾਰਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ...ਪੇ॰... ਅਲਜ੍ਜਿਨਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਗਹਂ ਪਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਲਜ੍ਜਿਨੀਸੁ ਦੁਤਿਯਿਕਾਗਹਣਾਦੀਸੁ ਸਂਵਾਸਾਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਰਾਯ ਨਦੀਪਾਰਾਗਮਨਾਦਿਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਸਂਵਾਸਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਹੇਤੁਭੂਤੋ ਗਰੁਕਤਰਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਹਿ ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਆਚਰਿਯਾ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਂਵਾਸਪਦਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਸਮਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਸਮਸਿਕ੍ਖਾਤਾ ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਏਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਸਹ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕੋਪਿ ਤਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਸੋ ਸਂਵਾਸੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਲਜ੍ਜੀਹੇਵ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਸਂਵਾਸੋ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਅਸਂਵਾਸਿਕੇਸੁ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ? ਨਾਯਂ ਵਿਰੋਧੋ, ਯੇ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਅਪਕਤਤ੍ਤਾਨਞ੍ਞੇਵ ਅਸਂਵਾਸਿਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਪਨ ਪਕਤਤ੍ਤਭੂਤਾਪਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚੇ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਤਿਗਮਨੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਆਪਨ੍ਨਾ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਲਜ੍ਜਿਤਞ੍ਚ ਲਜ੍ਜਿਤਞ੍ਚ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਪਟਿਬਦ੍ਧਂ, ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਂ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਹਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ''ਨ ਪੁਨ ਈਦਿਸਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤੇਸੁ ਚ ਯੇ ਪੇਸਲੇਹਿ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾਪਿ ਨ ਓਰਮਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵ ਅਸਂਵਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਇਤਰੇ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਅਸਂਵਾਸਿਕੇਸੁ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਵ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਰਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਰੋਚੇਥ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਉਪੋਸਥਕਰਣਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾ, ''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸੋ ਆਵਿਕਰੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਏਵਂ ਅਲਜ੍ਜਿਮ੍ਪਿ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ''ਕਚ੍ਚਿਤ੍ਥ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ...ਪੇ॰... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਤ੍ਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੩) ਚ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੇ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮) ਚ ਏਵਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾ ਚ ਪਕਾਸਿਤਾ, ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਅਨੋਰਮਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਟ੍ਠਪਨਵਿਧਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਥਾ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮਂ ਅਨੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਹਿ ਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਨਗ੍ਗਹਣਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਕਰਣਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਸਾਨੁਵਤ੍ਤਕਪਰਿਸਸ੍ਸ ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਅਸਂਵਾਸਿਕਤ੍ਤਪਾਪਨਵਿਧਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਹਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਹਿ ਚ ਪਕਤਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਅਪਕਤਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਸਂਵਾਸੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯੇਵ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਯਂ ਪਕਤਤ੍ਤਾਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਯਸਤ੍ਥੇਰਾਦੀਹਿ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਵਾਯਾਮੇਨ ਸਙ੍ਘਤੋ ਵਿਯੋਜਿਤਾ। ਨ ਹਿ ਤੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਅਸਂਵਾਸਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਹਿ ਦੀਪਿਤਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇਤਿ ਮਹਾਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਰੂਪਿਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੩. ਦਾਨਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੬੯. ਏਵਂ ਰੂਪਿਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਲਾਭਪਰਿਣਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ “**ਦਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦੀਯਤੇ **ਦਾਨਂ,** ਚੀਵਰਾਦਿਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਲੋਭਪ੍ਪਧਾਨੋ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਸਸਨਂ **ਸਾਸੋ,** ਸਸੁ ਹਿਂਸਾਯਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁ, ਹਿਂਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਵਿਗਤੋ ਸਾਸੋ ਏਤਸ੍ਮਾ ਗਾਹਾਤਿ **ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ**। ਗਹਣਂ ਗਾਹੋ, ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਗਾਹੋ **ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੋ**। ਵਿਸੇਸਨੇ ਚੇਤ੍ਥ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਵਿਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਗਾਹੋ, ਨ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲਚ੍ਛਤੇਤਿ ਲਾਭੋ, ਚੀਵਰਾਦਿਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸ **ਲਾਭਸ੍ਸ**। ਪਰਿਣਮਿਯਤੇ **ਪਰਿਣਾਮਨਂ,** ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮਨਂ, ਦਾਪਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇਹਿ ਲਾਭਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਸਮਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ‘‘ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਤਾਵ ਪਠਮਂ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਦਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਦਿਦਂ ‘‘ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਦਾਨਲਕ੍ਖਣ**”ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵਦਤੀਤਿ ਇਦਂ ਤਿਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਤੁਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਦੇਮੀ**ਤਿ ਦਾਯਕਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਦਦਾਮੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਦੇਯ੍ਯਦਾਯਕਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਵਿਯ ਦਾਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ, ‘‘ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਾ ਕੁਸਲਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਚ। ‘‘ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਦਾਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਏਕਦੇਸਲਕ੍ਖਣਕਥਨਮੇਵ, ਕਿਂ ਏਵਂ ਦੀਯਮਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਯੇਵ ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪੀਤਿ ਆਹ “**ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਦਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਤੁਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – ‘‘ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੁਖਜਤੋ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ** ਹੋਤਿ, ‘‘ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮੁਖਜਤੋ ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ** ਹੋਤਿ। ‘‘ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪਟਿਬਨ੍ਧਤਾਕਰਣੇ ਵਚਨਾਨਿ। **ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਹੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਦਾਨਗ੍ਗਹਣਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦੁਦਿਨ੍ਨਂ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚ** ਹੋਤਿ। ਲੋਕੇ ਹਿ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤੁਕਾਮਾਪਿ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਾਪਿ ‘‘ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਕੁਸਰਞ੍ਞੋ ਮਾਤੁ ਰਜ੍ਜਨਿਯ੍ਯਾਤਨਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਨੇਵ ਦਾਤਾ ਦਾਤੁਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਇਤਰੋ ਗਹੇਤੁ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸਚੇ ਪਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਦਾਯਕੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਅਕੋਵਿਦਤਾਯ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਕੋਵਿਦਤਾਯ ਮੁਖਜਵਚਨੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਸੁਗ੍ਗਹਿਤ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਪਨ ਏਕੋਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਦਾਯਕੋ ਮੁਖਜਵਚਨੇਨ ਦੇਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਪਿ ਮੁਖਜਵਚਨੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਦਾਨਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸਪਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਤ੍ਤਾ ਪਂਸੁਕੂਲਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨ ਪਂਸੁਕੂਲਭਾਵੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਦਾਯਕੇਨ ਪੁਬ੍ਬਅਧਿਟ੍ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਦਾਨਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਿਜਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਇਤਰੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦੇਹੀਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਆਣਤਜਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਪਞ੍ਚਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਯੋ ਪਹਿਣਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ**ਤਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ,

ਤਸ੍ਮਾ “**ਯਸ੍ਸ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਪੇਸਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤੇਸੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਾਧਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਸ੍ਵਾਧਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਨ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਸਾਮਿਕੇ ਜੀਵਨ੍ਤੇ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਚੀਵਰਭਾਵੇਨ ਚ ਸਾਮਿਕੇ ਮਤੇ ਮਤਕਚੀਵਰਭਾਵੇਨ ਚ ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤੋ ਪਨ ਦਸਾਹੇ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਯੇਵ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਯੋ ਪਹਿਣਤੀ**ਤਿ ਦਾਯਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, **ਯਸ੍ਸ ਪਹੀਯਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਂ।

ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਨ ਲਭਤਿ, ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਨਾ…ਪੇ॰… ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਸਨ੍ਤਕਭੂਤਤ੍ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਥੇਯ੍ਯਪਸਯ੍ਹਵਸੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਂ ਪਨ ‘‘ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਨਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਂ ਅਗ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਨਾਪਿ ਤਾਵਕਾਲਿਕਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਪਸਯ੍ਹਾਕਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸਚੇ ਪਨ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਦਾਨਂ ਆਹ, **ਅਥ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਕੁਪਿਤਦਾਨਂ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਸਯਂ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ…ਪੇ॰… ਏਵਂ ਪਨ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਦਾਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦਾਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ। **ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਾਦੀਨਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਭਵੇਯ੍ਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ‘‘ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ। ਟੀਕਾਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੩੫) ਪਨ ‘‘ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭਤਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਤਿਸਦਿਸੇ ਸਤਿਪਿ ਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਭਤਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੩੫) ਪਨ “**ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮੇ ਅਕਤੇ ਭਤਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਸਾਮਣੇਰਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੋਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਯਂ ਤਾਵ ਦਾਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨਂ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਤਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ।

ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੦. ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਯਾਯ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਸਯਿਤੋ **ਯਾਵ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ**, ਤਾਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਦਦਮਾਨੇਨ ਚ ਮਤਕਧਨਂ ਤਾਵ ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਧਨੇ ਇਸ੍ਸਰਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵਾ, ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇ ਗਹਟ੍ਠਾ ਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਧਨੇ ਇਸ੍ਸਰਾਤਿ? ਗਹਟ੍ਠਾ ਤਾਵ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭੂਤਾ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਾਗਭੂਤੇ ਤਸ੍ਸ ਧਨੇ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਯੇਸਞ੍ਚ ਵਾਣਿਜਾਨਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਨ ਪਤ੍ਤਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਗਾਹਾਪਿਤੋ, ਤੇਸਂ ਯਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮੂਲਂ, ਤੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਧਨੇ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਯੇਸਞ੍ਚ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਠਪਿਤਾਨਿ, ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾ। ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਯੇਨ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਯਂ ਯਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਧਨਂ ਯੇਹਿ ਯੇਹਿ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਲਭਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤੇ ਤੇ ਗਹਟ੍ਠਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾ।

ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਨ ਬਾਹਿਰਕਾ ਤਥੇਵ ਸਤਿ ਕਾਰਣੇ ਇਸ੍ਸਰਾ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਨ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਮਣੇਰਾ ਚ ਮਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਧਨਂ ਵਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਦਾਯਾਦਭਾਵੇਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤਰਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸਾਮਣੇਰੀਨਮ੍ਪਿ ਧਨਂ ਤਾਯੇਵ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤਰੇ। ਤਂ ਪਨ ਮਤਕਧਨਭਾਜਨਂ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਬਹੂ ਪਨ ਵਿਨਯਧਰਤ੍ਥੇਰਾ ‘‘ਯੇ

ਤਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਮਤਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਧਨਂ ਗਹਟ੍ਠਭੂਤਾ ਞਾਤਕਾ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਤਸ੍ਸ ਚ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਭਾਵਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਕ੍ਖਾਮ।

ਅਨਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ''ਦੁਟ੍ਠੁ ਕਤਂ ਤਯਾ ਮਯਾ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ। **ਯੋ ਪਨ ਪਠਮਂਯੇਵ "ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤਂ ਤਯਾ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨਾ"ਤਿ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਕੁਪਿਤੋ, ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯੋਪਿ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ** ਵ**ਦਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੩੧) **"ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **'ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੀ**'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਵਾਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਰਣਂ ਹੋਤਿ। **ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤਮੇਵ ਕਰਣਂ ਸਿਯਾ, ਤਤੋ ''ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿਵਚਨਂ ਓਚਿਤਜਸਮ੍ਪੋਸਕਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯੇਨਾਤਿ ਵਾ ਵਾਚਾਯਾਤਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਕਰਣਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਦਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤਿ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਪਨ-ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਵਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਰਣਂ ''ਵਾਚਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਅਧਿਵਾਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਰਣਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਰਣਂ, ਅਞ੍ਞਾ ਅਧਿਵਾਸਨਕਿਰਿਯਾ, ਅਞ੍ਞਾ ਵਦਨਕਿਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਨ ਤਥਾਪਿ ਵਾਚਾਯ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੀਤਿ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ''ਅਧਿਵਾਸੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮਰਹਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਪਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਰੁਚਿਲਕ੍ਖਣਸੂਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਦਾਤੁਕਾਮਕਿਰਿਯਾਯ ਕਰਣਂ, ''ਵਾਚਾਯਾ''ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਵਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਕਰਣਂ। ਅਧਿਵਾਸਨਕਿਰਿਯਾ ਚ ਅਵਦਨਕਿਰਿਯਾਯੇਵ । ''ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਅਪਾਕਟਭਾਵਤੋ ਤਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ''ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਚਨਤ੍ਥੋ ਓਚਿਤਜਸਮ੍ਪੋਸਕੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕਵਿਵਰੇਹਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਲਾਭਪਰਿਣਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੭੧. ਲਾਭਪਰਿਣਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ **ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਆਭਤਾਨੀ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਭਤਾਨਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ। ਪਰਿਣਤਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਮੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦੇਥਾਤਿ** ਵ**ਦਤਿ,** ਵ**ਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ।

"ਪੁਪ੍ਫਮ੍ਪਿ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਣਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚੇਤਿਯੇ ਪੂਜਿਤਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੇਤਿਯੇ ਪੂਜੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੬੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੬੦) ਪਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਰੋਪਿਤਮਾਲਾਵਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਰਿਣਤਭਾਵੋਯੇਵ ਕਥਿਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਰੋਪਿਤਭਾਵੋਪਿ। **ਪੁਪ੍ਫਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਤੋ ਮਾਲਾਵਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੬੦) ਪਨ **"ਰੋਪਿਤਮਾਲਾਵਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਰੋਪਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਨੋਚਿਤਂ ਮਿਲਾਯਮਾਨਂ ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੂਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਠਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੇਸਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਨਖਸ੍ਸ ਮਾ ਦੇਹਿ, ਏਤਸ੍ਸ ਦੇਹੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਣਤੇਯੇਵ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਤਂ ਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭੁਞ੍ਜਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਕਤ੍ਥ ਦੇਮਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵਂ ਪਨ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ 'ਅਪਰਿਣਤਂ ਇਦ'ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਯਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਥ, ਤਤ੍ਥ ਦੇਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਪੇਤੁਂ ਲਭਤਿ।

ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯) ਪਨ **ਨਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ ਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਂ ਅਞ੍ਞਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਂ ਅਞ੍ਞਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਂ ਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਨਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਪਰਿਭੋਗਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਦਾਨਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਚ ਪਰਿਭੋਗਾ ਚ। **ਤੀਣਿ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ ਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤਿ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਨਿਨ੍ਨਂ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਿਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਪਟਿਭੋਗਾਪਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਚ ਪਰਿਭੋਗਾ ਚਾਤਿ ਆਗਤਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਦਾਨਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਤੇਰਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੪. ਪਥਵੀਖਣਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੨. ਏਵਂ ਦਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਲਾਭਪਰਿਣਾਮਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਥਵੀਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **“ਪਥਵੀ”**ਤਜਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਥਰਤੀਤਿ **ਪਥਵੀ,** ਪ-ਪੁਬ੍ਬ ਥਰ ਸਨ੍ਥਰਣੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਰ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਵ-ਕਾਰੋ, ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀ। ਤਪ੍ਪਭੇਦਮਾਹ **“ਦ੍ਵੇ ਪਥਵੀ, ਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ ਅਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ”**ਤਿ। ਤਾਸਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾ ਨਾਮ ਪਥਵੀ”**ਤਜਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਕਾ...ਪੇ॰... ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਮਤ੍ਤਿਕਾਪਥਵੀ ਜਾਤਾ ਨਾਮ ਪਥਵੀ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਾਯੇਵ, ਅਦਡ੍ਢਾ ਪਥਵੀਪਿ ‘‘ਜਾਤਾ ਪਥਵੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇਯੇਵ, ਯੋਪਿ ਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜੋ ਵਾ...ਪੇ॰... ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੋ, ਸੋਪਿ ‘‘ਜਾਤਾ ਪਥਵੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਾ ਪਂਸੁਕਾਯੇਵ ਏਤ੍ਥ ਪਥਵਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਪਾਸਾਣਾਦਯੋਤਿ **ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਕਾ**। ਤਥਾ **ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਿਕਾ**। ਅਪ੍ਪਾ ਪਾਸਾਣਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਪਾਸਾਣਾ**। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਂਸੁਕਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਕਾ**, ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯਂ, ਤਥਾ **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਮਤ੍ਤਿਕਾ**। ਤਤ੍ਥ ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਉਪਰਿ **ਪਾਸਾਣਾ**। ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਾ **ਸਕ੍ਖਰਾ। ਕਥਲਾ**ਤਿ ਕਪਾਲਖਣ੍ਡਾਦਿ। **ਮਰੁਮ੍ਪਾ**ਤਿ ਕਟਸਕ੍ਖਰਾ। **ਵਾਲੁਕਾ** ਵਾਲੁਕਾਯੇਵ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੀਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਪਂਸੁ, ਏਕੋ ਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। **ਅਦਡ੍ਢਾਪੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਨਪਤ੍ਤਪਚਨਕੁਮ੍ਭਕਾਰਾਤਪਾਦਿਵਸੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਦਡ੍ਢਾ, ਸਾ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਆਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਸਕ੍ਖਰਾ**ਤਿ ਬਹੁਤਰਸਕ੍ਖਰਾ। ਹਤ੍ਥਿਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਕਿਰ ਏਕਂ ਪਚ੍ਛਿਪੂਰਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੋਣਿਯਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਸਕ੍ਖਰਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਿਂਸੂਤਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਮਜ੍ਝੇ ‘‘ਅਪ੍ਪਪਂਸੁਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਾਸਾਣਾਦਿਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਭੇਦਵਚਨਮੇਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਣਾਦਿਆਦਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਂਸੁਂ ਅਪ੍ਪਪਂਸੁਞ੍ਚ ਪਥਵਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਪਂਸੁਕਾਪਥਵੀ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਾਵਸੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਉਪਡ੍ਢਪਂਸੁਕਾਯਪਿ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਦੁਵਿਧਂ ਪਥਵਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਤਤਿਯਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਹਿ ਪਥਵਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ‘‘ਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ ਅਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਗਰੁਕਲਹੁਕੇਸੁ ਗਰੁਕੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤੁਂ। ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨੋ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੮੬) ‘‘ਅਪ੍ਪਪਂਸੁਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਡ੍ਢਪਂਸੁਮਤ੍ਤਿਕਾਯਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹੇਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਜਾਤਾਜਾਤਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਯ ਤਤਿਯਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨਪਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾਯਪਿ ਸਯਂ ਵਾ ਖਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਖਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **“ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਾ”ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ’’ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **“ਇਮਂ ਵਲ੍ਲਿਂ ਖਣਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਥਵਿਖਣਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਨ ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ, ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੧੩. **ਕੁਟੇਹੀ**ਤਿ ਘਟੇਹਿ। **ਤਨੁਕਕਦ੍ਦਮੋ**ਤਿ ਉਦਕਮਿਸ੍ਸਕਕਦ੍ਦਮੋ, ਸੋ ਚ ਉਦਕਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕੋ**ਤਿ ਉਦਕੇ ਅਨ੍ਤੋਭੂਮਿਯਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਨੁਕਪਂਸੁ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵਾ ਪਟਲਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਲਵਮਾਨਾ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ

ਉਦਕੇ ਸੁਕ੍ਖੇਪਿ ਤਂ ਪਟਲਂ ਵਾਤੇਨ ਚਲਮਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਂ ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕੋ ਨਾਮ। **ਓਮਕਚਾਤੁਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਚਾਤੁਮਾਸਂ। **ਓਵਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵੇਨ ਓਵਟ੍ਠਂ। **ਅਕਤਪਬ੍ਭਾਰੇ**ਤਿ ਅਵਲਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਦਿਸੇ ਹਿ ਵਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵੋਤਿ। **ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕੁਰਂ** ਨਾਮ ਮੂਸਿਕਾਹਿ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਕਤਪਂਸੁਰਾਸਿ।

ਏਸੇਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਓਮਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੋਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਓਵਟ੍ਠਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਏਕਦਿਵਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਪਿ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਭੂਮਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਚ ਗੋਕਣ੍ਟਕੇ ਭੂਮਿਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਂ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਗਹੇਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਤਿਟ੍ਠਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਹਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਲੋਲ਼ਿਤਕਦ੍ਦਮਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਚ੍ਛਦਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਜੁਕਂ ਆਕਾਸਤੋ ਪਤਿਤਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਓਵਟ੍ਠਮੇਵ ਜਾਤਪਥਵੀ ਹੋਤਿ, ਨ ਛਦਨਾਦੀਸੁ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤਉਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਪੁਰਾਣਸੇਨਾਸਨਤੋ। **ਇਟ੍ਠਕਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ**ਤਿਆਦਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। “**ਉਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਉਜੁਕਂ ਆਕਾਸਤੋਯੇਵ ਪਤਿਤਉਦਕੇਨ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਤੇਮਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਣ੍ਡਪਤ੍ਥਮ੍ਭ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪਤ੍ਥਮ੍ਭਂ।

੧੪. **ਉਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨ ਅਪਦੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਲੇਸੇਨ। **ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਪਠਮਂ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦਹਤੂਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਮਹਾਮਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਲੇਪਨਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਪਥਵੀਖਣਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਚੁਦ੍ਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੫. ਭੂਤਗਾਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੫. ਏਵਂ ਪਥਵਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭੂਤਗਾਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ “**ਭੂਤਗਾਮੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਹੁਵੁਞ੍ਚਾਤਿ **ਭੂਤਾ,** ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਾਮੋ**ਤਿ ਰਾਸਿ, ਭੂਤਾਨਂ ਗਾਮੋਤਿ **ਭੂਤਗਾਮੋ,** ਭੂਤਾ ਏਵ ਵਾ ਗਾਮੋ **ਭੂਤਗਾਮੋ,** ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਹਰਿਤਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣਂ ‘‘ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ’’ਤਿ , ‘‘ਅਹੁਵੁ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ‘‘ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਭੂਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤੀਤਵਿਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੯੦) “**ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, **ਅਹੁਵੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਭੂਵੁ’’ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭੂਤਗਾਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਭੂਤਗਾਮੋਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਬੀਜੇਹਿ ਜਾਤਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਲਤਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਓਸਧਿਗਚ੍ਛਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਬੀਜਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਮੂਲਮੇਵ ਬੀਜਂ **ਮੂਲਬੀਜਂ**। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਅਥ ਵਾ ਮੂਲਂ ਬੀਜਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮੂਲਬੀਜਂ,** ਮੂਲਬੀਜਤੋ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ **ਮੂਲਬੀਜਂ**। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਵਿਗ੍ਗਹੇਨ ਬੀਜਗਾਮੋ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਦੁਤਿਯਤਤਿਯੇਹਿ ਭੂਤਗਾਮੋ। ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਭੂਤਗਾਮੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤਤ੍ਥ ਮੂਲਬੀਜਂ ਨਾਮਾ**”ਤਜਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਮੂਲਬੀਜਾਦੀਸੁ ਹਲਿਦ੍ਦਿ...ਪੇ॰... ਭਦ੍ਦਮੁਤ੍ਤਕਂ ਮੂਲਬੀਜਂ ਨਾਮ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਮਾਨਿਯੇਵ ਮੂਲਬੀਜਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨ ਭੂਤਗਾਮਜਾਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਮੂਲੇ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਭੂਤਗਾਮਜਾਤਂ ਮੂਲਬੀਜਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੧) ‘‘ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭੂਤਗਾਮਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਜਾਤਾਨੀ’ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾਤਿ ਭੂਤਗਾਮਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਭੂਤਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਜਾਤਾਨੀਤਿ ਆਹਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਸਮੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਮੂਲਬੀਜਾਦੀਨਿ ਮੂਲਾਦੀਸੁ ਜਾਯਨ੍ਤਿ। ਮੂਲਾਦੀਸੁ ਜਾਯਮਾਨਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਬੀਜਜਾਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਪਦਂ। **ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਬੀਜਜਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਧਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਤੋ ਬੀਜੇਹਿ ਜਾਤਾਨਿ ਬੀਜਜਾਤਾਨਿ, ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਚ। ਯਥਾ ‘‘ਸਾਲੀਨਂ ਚੇਪਿ ਓਦਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੬) ਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲਾਨਂ ਓਦਨੋ ਸਾਲਿਓਦਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਬੀਜਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਭੂਤਗਾਮੋ ‘‘ਬੀਜ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚ।

ਫਲੁਬੀਜਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਬੀਜਂ। ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ ਸਦਿਸਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਵਿਰੁਹਣਸਮਤ੍ਥੇ ਸਾਰਫਲੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ ਬੀਜ-ਸਦ੍ਦੋ ਤਦਤ੍ਥਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਮੂਲਾਦੀਸੁਪਿ ਕੇਸੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਮੂਲਾਦਿਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਏਕੇਨ ਬੀਜਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਬੀਜ**”ਨ੍ਤਿ ‘‘ਰੂਪਰੂਪਂ, ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਯਥਾ। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ‘‘ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਮੂਲੇ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬੀਜਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਬੀਜਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ – ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਲੁਵਕਸੇਰੁਕਮਲਨੀਲੁਪ੍ਪਲਪੁਣ੍ਡਰੀਕਕੁਵਲਯਕੁਨ੍ਦੁਪਾਟਲਿਮੂਲਾਦਿਭੇਦੇ ਮੂਲੇ ਗਚ੍ਛਵਲ੍ਲਿਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ, ਯਸ੍ਮਿ ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਞ੍ਚ ਪਾਲਿਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ੯੧) ਵੁਤ੍ਤਹਲਿਦ੍ਦਾਦਿ ਚ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਮੂਲਬੀਜਂ ਨਾਮ, ਏਤੇਨ ਕਾਰਿਯੋਪਚਾਰੇਨ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਖਨ੍ਧਬੀਜਾਦੀਸੁ। ਯੇਵਾਪਨਕਖਨ੍ਧਬੀਜੇਸੁ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਬਾਟਕਇਨ੍ਦਸਾਲਨੁਹਿਪਾਲਿਭਦ੍ਦਕਕਣਿਕਾਰਾਦੀਨਿ ਖਨ੍ਧਬੀਜਾਨਿ । ਅਮ੍ਬਿਲਾਵਲ੍ਲਿਚਤੁਰਸ੍ਸਵਲ੍ਲਿਕਣਵੇਰਾਦੀਨਿ ਫਲੁਬੀਜਾਨਿ। ਮਕਚਿਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਮਨਜਯਸੁਮਨਾਦੀਨਿ ਅਗ੍ਗਬੀਜਾਨਿ। ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੁਪਨਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਬੀਜਬੀਜਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। **ਭੂਤਗਾਮੇ ਭੂਤਗਾਮਸਞ੍ਞੀ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਸਤ੍ਥਕਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ। **ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਭੇਦਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਪਾਸਾਣਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਭੇਦਾਪੇਤਿ। **ਪਚਤਿ ਵਾ ਪਚਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਉਪਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਪਚਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਪਚਾਪੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਭੂਤਗਾਮਞ੍ਚੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤਗਾਮਪਰਿਮੋਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਵਿਯੋਜਿਤਂ।

੧੬. **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਰੀਰੇ ਲਗ੍ਗਭਾਵ◌ਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ''ਤਂ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨਨ੍ਤਕ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਿਕਾ ਗਹਿਤਾ। ਨਾਮਞ੍ਹੇਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਸੇਵ◌ਾਲਜਾਤਿਯਾ। ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਾਵ◌ੇਨ **"ਅਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੂਤਗਾਮੋ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਭੂਤਗਾਮਮੂਲੋ, ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਮੂਲਂ। ਬੀਜਗਾਮੋ ਹਿ ਨਾਮ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨਂ ਖਾਣੂ ਉਦ੍ਧਂ ਅਵਡ੍ਢਨਤੋ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਭੂਤਗਾਮਸਙ੍ਖੁਪਗਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਬੀਜਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਸੋ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ**ਤਿ ਅਵਡ੍ਢਮਾਨੇਪਿ ਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

"ਅਙ੍ਕੁਰੇ ਹਰਿਤੇ"ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤਿ **"ਨੀਲਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ"**ਤਿ, ਨੀਲਪਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਸਦਿਸੇ ਪਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਨੀਲਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਮੂਲਕਭੂਤਗਾਮੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਸ੍ਸ ਆਵ◌ੇਣਿਕਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵਦਤਿ। ''ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਨਂ ਬਹਿ ਸੇਵ◌ਾਲੋ ਉਦਕੇ ਅਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਬੀਜਗਾਮਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਣ੍ਣਕਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਮੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਮੇਵ।

੧੭. **ਸੇਲੇਯ੍ਯਕਂ** ਨਾਮ ਸਿਲਾਯ ਸਮ੍ਭੂਤਾ ਏਕਾ ਗਨ੍ਧਜਾਤਿ। **ਪੁਪ੍ਫਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਕਸਿਤਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ। **ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵ◌ਿਕਸਿਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ। ਮਕੁਲ਼ਂ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਅਕੋਪੇਨ੍ਤੇਨਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **"ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਵ◌ਿਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖੇ ਜਾਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਂ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਅਵ◌ਿਕੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤਂ ''ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਂ ਯਾਵ ਮਕੁਲ਼ਂ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਦਿਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਵ◌ਿਂ ਨ ਵ◌ਿਕੋਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਂ ਅਵ◌ਿਕੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਚਾਪਲ੍ਲੇਨ। **ਪਾਨੀਯਂ ਨ ਵ◌ਾਸੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਾਮਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਵਲਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਾਮਿਤੇ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਤਤੋ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਵ◌ਾਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੯੨) ਪਨ **"ਪਾਨੀਯਂ ਨ ਵ◌ਾਸੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਵਨਪਾਨੀਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **ਅਤ੍ਤਨਾ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੇਨਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **"ਯੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤੀ**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੇਸਂ ਸਾਖਾ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ **"ਯੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤੀ**ਤਿ ਮੂਲਂ ਅਨੋਤਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਣ੍ਣਮਤ੍ਤਨਿਗ੍ਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਨਨਾਲ਼ਿਕੇਰਵ◌ੇਲ਼ੁਦਣ੍ਡਾਦਯੋ ਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **"ਚਙ੍ਕਮਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਂ ਚਙ੍ਕਮਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵ◌ਾ ਮਗ੍ਗਗਮਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵ◌ਾ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਿਣਾਨਂ ਉਪਰਿ ਨਿਸੀਦਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੮. **ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹੀ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਵ◌ੋਹਾਰੇਹਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਬੀਜਾਦੀਨਂ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨ, ਨਖਾਦੀਹਿ ਵ◌ਿਲਿਖਨਮਤ੍ਤੇਨ ਚ ਅਵ◌ਿਰੁਲ਼੍ਹਿਧਮ੍ਮਤਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਏਵ◌ਂ ਕਤੇਯੇਵ ਸਮਣਾਨਂ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦਯੋ ਸਮਣਵ◌ੋਹਾਰਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਸਮਣਵ◌ੋਹਾਰੇਹਿ ਕਰਣਭੂਤੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਬੀਜਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਾਨਿਪਿ ਸਮਣਾਨਂ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਤ੍ਤਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਸਮਣਵ◌ੋਹਾਰਾਇਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾਨਿ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਤੋਯੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਪਰਿਚਿਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਅਬੀਜਂ** ਨਾਮ ਤਰੁਣਅਮ੍ਬਫਲਾਦਿ। **ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਂ** ਨਾਮ ਅਮ੍ਬਪਨਸਾਦਿ, ਯਂ ਬੀਜਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬਂ ਵ◌ਿਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ਬੀਜਂ ਯਸ੍ਮਿਂ, ਤਂ ਪਨਸਾਦਿ

ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਂ ਨਾਮ। "**ਕਪ੍ਪਿਯ"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਪਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਾਪਨਸ੍ਸ ਪਠਮਮੇਵ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਠਮਂ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਿਆਦਿਨਾ ਫੁਸਨਾਦਿ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਠਮਂ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਨਖਾਦਿਨਾ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵ◌ਾਵ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੯੨) ਪਨ "**ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾਵ◌ਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵਚਨਕ੍ਖਣੇਵ ਅਗ੍ਗਿਸਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਬੀਜਗਾਮੇ ਵਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਦ੍ਵ◌ਿਧਾ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਛੇਦਨਭੇਦਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ 'ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ'ਤਿ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਬੀਜਗਾਮਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਾਰਾਪਨਸ੍ਸ ਪਠਮਮੇਵ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਬੀਜੇ ਵ◌ਾਤਿਆਦੀਸੁ ''ਏਕਂਯੇਵ ਕਾਰੇਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿਪਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਂ ਕਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦਾਰੁਂ ਵ◌ਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਵ◌ਿਜ੍ਝਤਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਜ੍ਝਾਪੇਤਿ ਵ◌ਾ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥੇ ਵ◌ਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। "**ਤਂ ਵ◌ਿਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਆਦੀਨਂ ਭਾਜਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਰੀਚਪਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਚ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍**ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਫਲਾਨਂਯੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ। "**ਕਟਾਹੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਟਾਹਤੋ ਨੀਹਟਾਯ ਮਿਞ੍ਜਾਯ ਵ◌ਾ ਬੀਜੇ ਵ◌ਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। **ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਤੋ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਟਾਹਸ੍ਸ ਭਾਜਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਇਤਿ ਵ◌ਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵ◌ਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਭੂਤਗਾਮਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਪਨ੍ਨਰਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੬. ਸਹਸੇਯਜਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੭੯. ਏਵ◌ੰ ਭੂਤਗਾਮਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਸਹਸੇਯਜਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤੁੰ “**ਦ੍ਵ◌ਿਧੰ ਸਹਸੇਯਜਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵ◌ੇ ਵ◌ਿਧਾ ਪਕਾਰਾ ਯਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯਜਕਸ੍ਸ ਤੰ **ਦ੍ਵ◌ਿਧੰ,** ਸਹ ਸਯਨੰ, ਸਹ ਵ◌ਾ ਸਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਹਸੇਯਜਾ, ਸਹਸੇਯਜਾ ਏਵ **ਸਹਸੇਯਜਕੰ** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕ-ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ। ਤੰ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਸਹਸੇਯਜਾਮਾਤੁਗਾਮੇਨਸਹਸੇਯਜਾਵਸੇਨ ਦ੍ਵ◌ਿਧੰ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਦ੍ਵ◌ਿਧੰ ਸਹਸੇਯਜਕ’’ਨ੍ਤਿ। **ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਮਤ੍ਤੇਨ ਦਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਿਰਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਹਵ◌ਾਸੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਦਿਰਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਵ◌ਿਸੁੰ ਨ ਪਯੋਜੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ ‘‘ਉਤ੍ਤਰਿਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਗਵ◌ਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਤਿਰਤ੍ਤਪਰਿਹਾਰੰ ਅਦਾਸੀ’’ਤਿ। ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਤਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਵ◌ਾ ਦਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤੰ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ‘‘ਤਿਰਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵ◌ਾਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਿਕਮ੍ਪਿ ਤਿਰਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਦਿਰਤ੍ਤਵ◌ਿਸਿਟ੍ਠੰ ਪਨ ਤਿਰਤ੍ਤੰ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨੰ ਤੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਿਕਮੇਵ ਤਿਰਤ੍ਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੫੦-੫੧) ‘‘ਦਿਰਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਵਚਨਾਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥੰ। ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਤਿਸ੍ਸੋਵ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਸਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਸਹਸੇਯਜੰ** ਏਕਤੋ ਸੇਯਜੰ। **ਸੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਯਨਮ੍ਪਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਸੇਨਾਸਨੇ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੇਯਜੰ ਕਪ੍ਪੇਯਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸੇਯਜੰ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸੇਯਜੰ ਕਪ੍ਪੇਯਜ ਸਮ੍ਪਾਦੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੋ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹੀ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾਸਿਲਾਸੁਧਾਤਿਣਪਣ੍ਣਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹਿ। **ਵ◌ਾਚੁਗ੍ਗਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਗੁਣਵਸੇਨ।

ਏਕੂਪਚਾਰੋਤਿ ਵਲਞ੍ਜਨਦ੍ਵ◌ਾਰਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੫੦-੫੧) ਪਨ “**ਏਕੂਪਚਾਰੋ** ਏਕੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੰ ਅਨੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੁਪਰਿਗਮਨਯੋਗ੍ਗੋ, ਏਤੰ ਬਹੁਦ੍ਵ◌ਾਰਮ੍ਪਿ ਏਕੂਪਚਾਰੋਵ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਕੁਟ੍ਟਾਦੀਹਿ ਰੁਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸੁੰ ਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਰੁਨ੍ਧਤਿ ਏਵ, ਵ◌ਿਸੁੰ ਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਨ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਏਕੂਪਚਾਰਮੇਵ ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵ◌ਾਰੋ ਵ◌ਿਯ ਗਬ੍ਭੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਬ੍ਭੇ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਮੁਖਾਦੀਸੁ ਨਿਪਨ੍ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਹਸੇਯਜਾਪਰਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਗਬ੍ਭਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਪਿਦਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਅਰੁਣੇ ਵ◌ਿਵਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਵ◌ੇਯਜਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਚਤੁਸਾਲੰ ਏਕੂਪਚਾਰੰ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤੇਸੰ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ‘‘ਅਨੁਟ੍ਠਹਨੇਨ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਭਾਵ◌ਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਚਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬਹੁਲਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਚੇਤੰ, ਏਵ◌ੰ ਦਿਵ◌ਾਸਯਨਮ੍ਪਿ। ਅਨੁਟ੍ਠਹਨੇਨ, ਹਿ ਦ੍ਵ◌ਾਰਾਸੰਵਰਣੇਨ ਚੇਤੰ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤੰ ਵ◌ਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵ◌ੀਮੰਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

੮੦. **ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਉਪਰਿਮਤਲੇ ਸਯਿਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ “**ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਨਾਨੂਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਬਹਿ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿਮਤਲੰ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ “**ਉਪਰਿਮਤਲੇਪੀ**”ਤਿ। ਆਕਾਸਙ੍ਗਣੇ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਅਭਾਵਤੋ “**ਛਦਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਸਭਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਕਾਰੇਨ। **ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੇ ਸੇਨਾਸਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੰ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਉਪਡ੍ਢੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਯਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਸ੍ਸੇ ਭਿਤ੍ਤਿੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪਡ੍ਢੰ ਉਪਡ੍ਢੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਸੇਨਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ‘‘ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੇਤਿ ਛਦਨੰ ਅਡ੍ਢੇਨ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕੁਟ੍ਟਕੇ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਨੇ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯੰ ਪਨ “**ਸਭਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾ**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ **ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਤੀਸੁ, ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਵ◌ਾ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਬਦ੍ਧਾ, ਛਦਨੰ ਵ◌ਾ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਡ੍ਢਭਿਤ੍ਤਿ, ਇਦੰ ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਵ◌ਾਲ਼ਸਙ੍ਘਾਟੋ** ਨਾਮ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਥਮ੍ਭਾਦੀਨੰ ਉਪਰਿ ਵ◌ਾਲ਼ਰੂਪੇਹਿ ਕਤਸਙ੍ਘਾਟੋ।

ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਬਹਿ ਗਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਪਦੇਸਤੋ ਬਹਿ ਗਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੫੦-੫੧) ਪਨ "**ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਬਹਿ ਗਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਭੂਮਿਤੋ ਵਤ੍ਥੁ ਉਚ੍ਚਂ ਹੋਤਿ, ਉਭਤੋ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਵੋਹਾਰਾਭਾਵਤੋ। ਅਥ ਵਤ੍ਥੁ ਨੀਚਂ ਭੂਮਿਸਮਮੇਵ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਰਹਿਤਦਿਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਬਹਿ ਏਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣਵਨ੍ਤਾਸੁ ਮਹਾਚਤੁਸਾਲਾਸੁ ਯਥਾ ਆਕਾਸਙ੍ਗਣਂ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਮੁਖੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਗਬ੍ਭੇ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਏਕੇਕਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਕੁਟ੍ਟਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ **ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰਂ** ਨਾਮ, ਇਦਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਗਬ੍ਭੇਪਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਕਾਸਙ੍ਗਣਂ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਮੁਖੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਗਬ੍ਭਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਗਬ੍ਭਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ**"ਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਬ੍ਭਭਿਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੁਸਾਲਵਸੇਨ ਹਿ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਗਬ੍ਭਪਮੁਖਂ ਵਿਸੁਂ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਠਿਤਂ ਗਬ੍ਭਭਿਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

੮੧. ਏਕਦਿਸਾਯ ਉਜੁਕਮੇਵ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਿਤੋ ਪਾਸਾਦੋ **ਏਕਸਾਲਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ**। ਦ੍ਵੀਸੁ ਤੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕਤਾ **ਦ੍ਵਿਸਾਲਾਦਿਸਨ੍ਨਿਵੇਸਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾਲਪ੍ਪਭੇਦਦੀਪਨਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਤੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਧਿਕਂ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਤ੍ਤਾ, ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬਤੋ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। "**ਸਤ੍ਤ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ**"ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪) ''ਤਤਿਯਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਯਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਛਦਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪੁਨ ਦਿਵਸੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਭਾਗੋ **ਚੂਲ਼ਕਂ**, ਦ੍ਵੇਭਾਗਾ **ਉਪਡ੍ਢਂ**, ਤੀਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਅਤਿਦਿਸਨ੍ਤੋ "**ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ...ਪੇ॰... ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**"ਤਿ ਆਹ। ''ਮਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਯਪਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭) ਵਚਨਤੋ ਦਿਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਸਹਸੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਸੋਲ਼ਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੭. ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੇਸੁਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੮੨. ਏਵਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸੇਯ੍ਯਾਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸੇਯ੍ਯ"**ਨ੍ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਗ੍ਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਮੁਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਮੇਵ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਸਾਧਾਰਣੋ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ **ਸਙ੍ਘਿਕੋ,** ਵਿਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਹਾਰੋ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੇਯ੍ਯਾ,** ਤਂ। ਅਸਨ੍ਥਰੀਤਿ **ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਨ**। ਪਕ੍ਕਮਨਂ **ਪਕ੍ਕਮੋ,** ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਸੇਯ੍ਯਂ, ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਨ ਪਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਪਾਠਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ... ਪੇ॰... ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਕਮਨੇ ਅਯਂ ਈਦਿਸੋ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਮੋ ਸੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਆਹ **"ਸਙ੍ਘਿਕੇ...ਪੇ॰... ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ** ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿਚ੍ਚਾਹ **"ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਵਚਨਤੋ"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਵਿਹਾਰੋ ਪਾਕਟੋ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਅਪਾਕਟਾ, ਸਾ ਕਤਿਵਿਧਾਇਚ੍ਚਾਹ **"ਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਦਸਵਿਧਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਤਮਾ ਭਿਸਿ, ਕਤਮਾ ਚਿਮਿਲਿਕਾਦਯੋਤਿ ਆਹ **"ਤਤ੍ਥ ਭਿਸੀਤਿ...ਪੇ॰... ਏਸ ਨਯੋ ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਾਰੇ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਮਞ੍ਚਕਭਿਸਿ,** ਏਵਂ ਇਤਰਤ੍ਰ, **ਵਣ੍ਣਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਕਤਾ**ਤਿ ਪਟਖਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ। **ਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਚਿਮਿਲਿਕਾਯ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿ, ਅਸਤਿ ਸੁਦ੍ਧਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਹਰਣੇ ਏਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਣਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਹਰਣਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਖਨ੍ਧਕੇ ਹਿ ''ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹਿਪਿ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਣਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਚਮ੍ਮਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸੀਹਚਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਗ੍ਘਚਮ੍ਮਂ ਦੀਪਿਚਮ੍ਮਂ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੫) ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੧੨) ਪਨ ''ਯਦਿ ਏਵਂ 'ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ'ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗ'ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੨੦) ਵਚਨਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਾਦਿਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਮਿਦਂ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯੇਵ ਠਪਿਤਾ ਉਗ੍ਗਤਲੋਮਾ ਅਤ੍ਥਰਣਵਿਸੇਸਾ। **ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਤਥਾਵੁਤ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਰਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਨਾਮ ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਮੇਤਿ, ''ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੧੬) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੀਮਂਸਿਤੇ ਪਨ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ – ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਨਿਯਮਨੇ ਸਤਿਪਿ ਯਥਾ ''ਲਦ੍ਧਾਤਪਤ੍ਤੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਆਤਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਭਾਵੇਯੇਵ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨਯਵਸੇਨ ਰਾਜਕਕੁਧਭਣ੍ਡਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਮਾਨਾ ਵਾਲਬੀਜਨਾਦਯੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ''ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨਯਵਸੇਨ ਤੇਹਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞੇ ਅਤ੍ਥਰਣਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਪਟਿਲੋਮਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਲੋਮਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ‘‘ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ’’ਤਿ ਪਾਠੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਿਨਯਧਰਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਹਾਰਦਾਯਕੋਯੇਵ ਸਾਮਿਕੋ, ਸੋਯੇਵ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਏਵ ਵਸਿਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਰੁਚਿਯਾ’’ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਕਥੰ ਅਯੰ ਪਾਠੋ ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਤਿ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਥੰ ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਥੰ ਵਾਤਿ? ਏਵੰ ਵੀਮੰਸਿਤੇ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਥਮੇਵ ਸਾਧੇਤਿ, ਨ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਅਥ ਸਿਯਾ ‘‘ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਥੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋਯੇਵ ਹਿ ਸੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥੇਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ – ‘‘ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਆਰਾਮਿਕੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਮਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਆਰਾਮਿਕੋਪਿ ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੇ ਵਾ ਸਤਿ ਤੇਯੇਵ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਨ ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੋ। ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿਯੇਵ ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੋ ਇਸ੍ਸਰੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਅਧਿਕਾਰੇ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰਯੇਵ ਵਦਤਿ, ਨ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ‘‘ਅਨਾਪੁਚ੍ਛੰ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿ।

ਅਥਾਪਿ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ ‘‘ਨ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵਾਕ੍ਯਪਾਠਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ‘ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਦਤ੍ਥੰਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਥੰ? ਸੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਾਮਿਕੋ, ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ**। ‘ਕੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਨਾਮਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਨਾਮਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੋ ਦਾਯਕੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਸਤਿ ਸਾਮਿਕੋ ਨਾਮ ਸਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਏਵ ਅਞ੍ਞੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕਭੂਤਸ੍ਸ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਏਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਿਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਰੁਚਿਯਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਮਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਅਵਚੁਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਨਾਮ ‘‘ਘਟਿਕਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਘਟੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਘਟੰ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੇਨ ‘‘ਘਟਿਕਾਰੋ’’ਤਿ ਨਾਮੰ ਲਭਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲਦ੍ਧਨਾਮਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋਪਿ ‘‘ਘਟਿਕਾਰੋ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਸੋ ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਦਾਨਸ੍ਸ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਕਾਰਕਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਵੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲਦ੍ਧਨਾਮਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ‘‘ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ‘‘ਵਿਹਾਰਦਾਯਕਾਨੰ ਰੁਚਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੫) ‘‘ਤੇਸੰ ਗੇਹਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕੰਯੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਕਥਾ ਪਾਠਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਕਥਿਤਾ। ਵਿਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਨ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੪ ਆਦਯੋ) ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਯੋ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਞਾਤਕੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ। ਯੇਨ ਮਞ੍ਚੰ ਪੀਠੰ ਵਾ ਵਿਨਨ੍ਤਿ, ਤੰ **ਮਞ੍ਚਪੀਠਕਵਾਨੰ**।

੮੩. **ਸਿਲੁਚ੍ਚਯਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯੇ ਲੇਣੰ, ਪਬ੍ਬਤਗੁਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸੇਨਾਸਨੰ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਖਾਯਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਉਪਚਿਕਾਸਙ੍ਕਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲਵ॰ ੩੬੦ ਆਦਯੋ) ਗਮਿਕਵਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਸੇਨਾਸਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲੰ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **“ਆਪੁਚ੍ਛਨੰ ਪਨ ਵਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ , ਨ ਪਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ, ਤੇਨੇਵ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਸੇਨਾਸਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯੰ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਵਾ ਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇਸੁ ਵਾ ਕਤਸੇਨਾਸਨੰ ਯਤ੍ਥ ਉਪਚਿਕਾ ਨਾਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ

ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ''ਤਾਦਿਸੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਮਿਕਵਤ੍ਤੇ ਸੇਨਾਸਨਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਆਭੋਗੇਨ ਮੁਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਂ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਮਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਮਣ੍ਡਪੇ** ਵਾਤਿ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਪਦਰਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ। **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ। **ਪਲੁਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ।

੮੪. **ਮਜ੍ਝੇ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ ਪਣਵਸਣ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਰਕਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਵੇਣਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਵੇਣਿਯਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਵਿਤ੍ਥਤਟ੍ਠਾਨੇ ਬਹੁਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਾਵ ਅਨ੍ਤੋਆਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਸਂਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। **ਯਤ੍ਥ ਕਾਕਾ ਵਾ ਕੁਲਲਾ ਵਾ ਨ ਊਹਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਧੁਵਨਿਵਾਸੇਨ ਕੁਲਾਵਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਮਾਨਾ ਏਤੇ ਕਾਕਕੁਲਲਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਸਕੁਣਾ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਊਹਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੮੫. **ਨਵਵਾਯਿਮੋ**ਤਿ ਅਧੁਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵੀਤਕਚ੍ਛੇਨ ਪਲਿਵੇਠਿਤਮਞ੍ਚੋ। **ਓਨਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮੇਨ ਓਨਦ੍ਧੋ, ਸੋਵ **ਓਨਦ੍ਧਕੋ** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕ-ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ। ਤੇਨ ਹਿ ਵਸ੍ਸੇਨ ਸੀਘਂ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ , ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਸ੍ਸਾਪਿ ਪਨ ਚੀਵਰਕੁਟਿ ਵਟ੍ਟਤੇਵ। **ਕਾਯਾਨੁਗਤਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਵਸ੍ਸਭਯੇਨ ਸਯਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਾਨਂ ਅਤੇਮਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ''ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਬਲਂ 'ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤਥੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਸੇਨਾਸਨਂ 'ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇਪਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ'ਤਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੇ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਾਲੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੦੮-੧੧੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਂ।

ਵਲਾਹਕਾਨਂ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਿਮ੍ਹਾਨੇਪਿ ਮੇਘੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਾਦਿਕੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। **ਮਜ੍ਝਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਣਮਜ੍ਝੇ ਸਬ੍ਬਦਾ ਕਚਵਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕਡ੍ਢਨੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਵਾਲਿਕਾ ਸਞ੍ਚਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਂ, ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਂ ਵਾ ਵਾਲਿਕਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਨ ਕੋਣੇਸੁ ਵਾਲਿਕਾ ਸਞ੍ਚਿਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਦਿਸਾਭਿਮੁਖਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਮ੍ਮਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਦਵਲਞ੍ਜੇਨ ਅਵਿਕੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਸਯਂ ਅਸਮ੍ਮਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦਾਭਿਮੁਖਂ ਵਾਲਿਕਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਜ੍ਝਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਪਨ "**ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਾਨਂ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ, ਬਹਿਵਾਲਿਕਾਯ ਅਗਮਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਚਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਲਿਕਾ ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੮੬. **ਕਪ੍ਪਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਕਪ੍ਪਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ।

ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੁਪਚਾਰਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ "**ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਕਤਿਕਂ**

ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਰਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ**ਤਿ ਅਨੁਰਨੁਰਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ।

੮੭. ਆਵਾਸਿਕਾਨੰਯੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਸੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁਪਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਆਵਾਸਿਕਾਯੇਵ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਤੇਸੁਪਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਮੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦੇ ਪਨ ''ਇਦੰ ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੇ ''ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪਨ ਸਨ੍ਥਰਾਪਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਸ੍ਸਾਰਕੋ**ਤਿ ਸਰਭਾਣਕੋ। ਸੋ ਹਿ ਉਦ੍ਧੰਉਦ੍ਧੰ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੰ ਸਾਰੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ''ਉਸ੍ਸਾਰਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਇਦੰ ਉਸ੍ਸਾਰਕਸ੍ਸ, ਇਦੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **“ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਹਿ ਉਟ੍ਠਾਪਨੀਯਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

੮੮. ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨੀ ਨਾਮ ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਵਾ ਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਵਾ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਤ੍ਥੰ ਕਤਾ। **ਫਲਕਪੀਠੰ** ਨਾਮ ਫਲਕਮਯੰ ਪੀਠੰ। ਅਥ ਵਾ ਫਲਕਞ੍ਚੇਵ ਦਾਰੁਮਯਪੀਠਞ੍ਚ। **ਦਾਰੁਮਯਪੀਠ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਫਲਕਮਯਮੇਵ ਪੀਠੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਪਾਦਕਠਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਤਪਾਦਟ੍ਠਾਪਨਕੰ। **ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਰਜਨੰ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ...ਪੇ॰... ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਥੇਵੇ ਅਸਤਿ ਰਜਨਕਮ੍ਮੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਲਜ੍ਜਿੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਓਤਾਪੇਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ 'ਏਤ੍ਤਕੰ ਦੂਰੰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨਾਤਿਦੂਰੰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੇਸੁਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ-

ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਸਤ੍ਤਰਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੮. ਕਾਲਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੮੯. ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਕਾਲਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **“ਕਾਲਿਕਾਨਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਰਣਂ ਕਾਰੋ, ਕਿਰਿਯਾ। ਕਾਰੋ ਏਵ ਕਾਲੋ ਰ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਲ-ਕਾਰੋ ਯਥਾ ‘‘ਮਹਾਸਾਲੋ’’ਤਿ। **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

‘‘ਆਰਦ੍ਧਾਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਭਾਵੋ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੁਪ੍ਪਾਦ-ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਭਿਮੁਖਾ ਕਿਰਿਯਾ’’ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ ਪਭੇਦਭੂਤੋ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇਕਅਹੋਰਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਜੀਵਿਕਪਰਿਯਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਲਵਿਸੇਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਕਾਲੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲਵਿਸੇਸੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ **ਕਾਲਿਕਾਨਿ**। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਾ ਚਤੁਭੂਮਿਯੋਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚੇਤਿ। **ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤੇਨ ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੀਣਿ ਨ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਇਦਂ ਮਾਤਿਕਾਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਵਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਯਂ ਮਾਤਿਕਾਯਂ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ) ‘‘ਕਾਲਿਕਾਨਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਮਾਤਿਕਾਪਦੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਤਮਾਨਿ ਤਾਨੀਤਿ ਆਹ **“ਯਾਵਕਾਲਿਕ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ । ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ...ਪੇ॰... ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਥੂਨਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸਨਞ੍ਚ ਨਾਮਲਾਭਹੇਤੁਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਤ੍ਥ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ, ਅਟ੍ਠਵਿਧਪਾਨਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ, ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਭੇਸਜ੍ਜਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਇਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਬਜਾਪਿਤਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਵਿਸੇਸਨਮਾਹ **“ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤੁਜਾਦਿ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਨ੍ਤੁਜਤ੍ਥੋ। **ਯਾਵ...ਪੇ॰... ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਲਾਭਹੇਤੁਂ, ਏਤੇਨ ਯਾਵ ਕਾਲੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਯਾਵਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਬਜਾਪਿਤਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਾਹ **“ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਲੋਮਪਾਨੇਹੀ”**ਤਿ। **ਯਾਵ...ਪੇ॰... ਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਲਾਭਹੇਤੁਂ, ਏਤੇਨ ਯਾਮੋ ਕਾਲੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਯਾਮਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਧੇਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਲਾਭਹੇਤੁਂ, ਏਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹੋ ਕਾਲੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਬਜਾਪਿਤਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ **“ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕ”**ਨ੍ਤੁਜਾਹ। **ਯਾਵ...ਪੇ॰... ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਲਾਭਹੇਤੁਂ, ਤੇਨ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕਾਲੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਯਾਵਜੀਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਰੇਯਜ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਨਨੁ ਉਦਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਅਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਉਦਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਦ੍ਦਮਾਦਿਸਹਿਤਂ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਭਾਵਤੋ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਪਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਦ੍ਧਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸਪਿ ਗਹਣਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਥਾਪਿ ਉਦਕਭਾਵੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ‘‘ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਨਾਮਾਤਿ ਞਾਯੇਯਜ, ਨ ਪਨ ਉਦਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇ ਸਤਿਪਿ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਂ ਉਦਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

੯੦. **ਮੂਲਕਮੂਲਾਦੀਨਿ** ਉਪਦੇਸਤੋਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨਿਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤਂ ਤਂ ਨਾਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਕ੍ਖਾਮ। **ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪੂਵਾਦਿਖਾਦਨੀਯੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਕਿਚ੍ਚਂ ਖਾਦਨੀਯੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਜਿਘਚ੍ਛਾਹਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਯੋਜਨਂ **ਨੇਵ ਫਰਨ੍ਤਿ** ਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਉਟ੍ਠਿਤਭੂਮਿਰਸਾਦਿਭੇਦੇਨ ਆਹਾਰਜਿਘਚ੍ਛਾਹਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਅਸਾਧੇਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ "**ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੂ**"ਤਿਆਦਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਸੇਸਜਨਪਦੇਸੁਪਿ ਵਿਕਾਲੇ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਹਿ ਅਯੋਜਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਯਾਵ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਕਰਣਵਸੇਨ। **ਸਮ੍ਮੋਹੋਯੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਤ੍ਥਾਨਂ ਨਾਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਏਵ ਸਿਯਾ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਮਯਮ੍ਪਿ ਮੂਲਕਮੂਲਾਦੀਨਂ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰਦਸ੍ਸਨੇ ਆਦਰਂ ਨ ਕਰਿਮ੍ਹ ਉਪਦੇਸਤੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ।

ਯਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਕਨ੍ਦਂ।

ਮੁਲ਼ਾਲਨ੍ਤਿ ਥੂਲਤਰੁਣਮੂਲਮੇਵ।

ਰੁਕ੍ਖਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨ੍ਤੋਪਥਵੀਗਤੋਤਿ ਸਾਲਕਲ੍ਯਾਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯਾਨੀਤਿ ਮੂਲਤਚਪਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨਾਮਵਸੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਅਚ੍ਛਿਵਾਦੀਨਂ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨੇਵ ਫਲਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਹਰੀਤਕਾਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠੀਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਿਞ੍ਜਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ ਕਪਾਲਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨੀਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਮਿਞ੍ਜਮ੍ਪਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੪੮-੨੪੯) ਪਨ "**ਹਰੀਤਕਾਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠੀਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ 'ਮਿਞ੍ਜਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕ'ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਹਿਙ੍ਗੂਤਿ ਹਿਙ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਗ੍ਘਰਿਤਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁਆਦਯੋਪਿ ਹਿਙ੍ਗੁਵਿਕਤਿਯੋ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ **ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁ** ਨਾਮ ਹਿਙ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। **ਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕਂ** ਨਾਮ ਹਿਙ੍ਗੁਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਯ੍ਯਾਸੋ। ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਕੋਟਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸਿਲੇਸੋ। **ਤਕਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸਿਲੇਸੋ। **ਤਕਪਣ੍ਣੀ**ਤਿ ਪਲਾਸੇ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਸਿਲੇਸੋ। ''ਦਣ੍ਡਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸਿਲੇਸੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੯੧. **ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਸੁ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਪਦੇਹਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ, ਨ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ, ਤਥਾਪਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਯਾਮੇ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਇਧ ਚੇਵ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ...ਪੇ॰... ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਯਾਮੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੫) ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕ''ਨ੍ਤਿਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਧਞ੍ਞਫਲਰਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਣ੍ਡੁਲਧੋਵਨੋਦਕਮ੍ਪਿ ਧਞ੍ਞਫਲਰਸੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੯੨. ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇ **ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨੀ**ਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਏਵਂਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾਨਿ ਪਞ੍ਚ। **“ਗੋਸਪ੍ਪੀ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **“ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਰੋਹਿਤਮਿਗਾਦੀਨਂ ਸਪ੍ਪਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਖੀਰਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ, ਤਂ ਪਨ ਸੁਲਭਂ ਵਾ ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਵਾ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਏਵਂ ਨਵਨੀਤਮ੍ਪਿ। ‘‘ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਖੀਰਾਦੀਨਿਪਿ ਹਿ ਨੋ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ।

੯੩. **ਯਾਵ ਕਾਲੋ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭੋਜਨਕਾਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ। ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋਪਿ ਹਿ ਕਾਲਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਸਹਸਾ ਪਿਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੇਨ ਪਨ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਾਲਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ**ਤਿ ਗਹਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹਿ ਤਂ, ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ‘‘ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣੇ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਾਗੁਯਾ ਉਪਰਿ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਲਵਣ੍ਣੇ ਪਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਨਿਸ੍ਨੇਹਭਾਵੇ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਘਂਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨੇਵ ਲੇਖਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **“ਸਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਦਾਨੇਨ ਵਾ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ‘‘ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਪਤ੍ਤੋ ਦੁਦ੍ਧੋਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਸਯਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਤੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ਲਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਅਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ‘ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰਾਲਯਭਾਵੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਜਹਿਤੇਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦਹਿਤੇਯੇਵ ਚ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੫੨-੨੫੩) ਪਨ **“ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵਾ**”ਤਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਚ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਨ ਤਗ੍ਗਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ। ਨ ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥਗਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਚ ਤਾਦਿਸਂ ਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯ , ‘ਸਚੇ ਪਤ੍ਤੋ ਦੁਦ੍ਧੋਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਨ ਹਿ ਧੋਵਨੇਨ ਆਮਿਸਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਪੇਕ੍ਖਾ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਯੇਨ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਜਨੇਯ੍ਯ, ਪਤ੍ਤੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ ਤਗ੍ਗਤਿਕੇ ਆਮਿਸੇਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਏਵ ਨਾਮਾਤਿ ਆਮਿਸੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾ ਏਤ੍ਥ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤੋ ਆਮਿਸੇ ਅਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਮਤਂ ‘ਯਦਗ੍ਗੇਨੇਤ੍ਥ ਆਮਿਸਾਨਪੇਕ੍ਖਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਨਪੇਕ੍ਖਤਾਪਿ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ’ਤਿ। ਤਥਾ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਆਮਿਸਾਪੇਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚੇਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਜਹਨਂ ਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਮਤਂ ਸਿਯਾ। ਇਦਂ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯਪਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਂ ਵਿਯ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਉਪਾਯੇ ਸਤਿ ਗਣ੍ਠਿਕਾਹਤਪਤ੍ਤੇਸੁ ਅਵਟ੍ਟਨਤਾ ਨਾਮ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੨੫੨-੨੫੩) ‘ਯਂ ਪਰਸ੍ਸ

ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿਆਦਿ, ਤੰ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੫) ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕੇਸੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਪਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਵਿਸੁੰ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪਕਤਿਆਮਿਸੇ**ਤਿ ਓਦਨਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਾਮਿਸੇ। **ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਏਕੰ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਸੰਸਟ੍ਠਤਾਯ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤਭਜਨੇਨ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਏਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ।** **ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇ**ਤਿ ਸਾਮਿਸਨਿਰਾਮਿਸਪਕ੍ਖਦ੍ਵਯੇ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਸੇਸਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵਡ੍ਢਤਿ।

ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

੯੪. **ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਸਯਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੨੨) **"ਉਗ੍ਗਹਿਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਸਯੰ ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਯੰ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ। **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਹੁਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਾਮੁਕ੍ਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਯੰਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਨੀਤੰ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ। **ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵਾ**ਤਿ ਤਦਹੁਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੯੫. ਅਜ੍ਜ ਸਯੰਕਤੰ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਮਾ ਸਾਮੰਪਾਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨਵਨੀਤੰ ਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੇਹੀ**ਤਿ ਖੀਰਦਧੀਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੇਹਿ ਕਤੰ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨਾਦੀਸੁ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਭਯੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਖੀਰਦਧੀਹਿ ਚ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੇਹਿ ਚ ਕਤਾਨੰ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨੰ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ। **ਕਾਰਣਪਤਿਰੂਪਕੰ ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਜਾਤਿਕਾਨੰ ਸਪ੍ਪਿਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਕਾਰਣਪਤਿਰੂਪਕੰ ਵਤ੍ਵਾ। **ਸਪ੍ਪਿਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨਵਨੀਤੇ। **ਧੋਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਧੋਤਞ੍ਚੇ, ਸਾਮੁਕ੍ਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧੋਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਥੇਰਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਵਤ੍ਥਨੇ ਵਿਯੋਜਿਤਤ੍ਤਾ ਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦੀਹਿ ਯੁਤ੍ਤਤਾਮਤ੍ਤੇਨ ਸਾਮੁਕ੍ਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਕ੍ਕਤੋ ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਨ ਪਨ ਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦੀਹਿ ਸਹ ਵਿਕਾਲੇ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸੂਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ ਨਵਨੀਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ...ਪੇ॰... ਸਾਮੁਕ੍ਕਪਟਿਗ੍ਗਹੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਧੋਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਤੰ ਨਵਨੀਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਦਧਿਆਦੀਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਕ੍ਕਤੋ ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤਮੇਵ ਖਾਦਿਸ੍ਸੂ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ''ਤਕ੍ਕਤੋ ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤੰ ਅਧੋਤਮ੍ਪਿ ਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦਿਸਹਿਤੰ ਵਿਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦਿਆਮਿਸੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠਰਸੰ ਨਵਨੀਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। **ਨਵਨੀਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਨਵਨੀਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ। ਦਧਿ ਏਵ **ਦਧਿਗਤੰ** ਯਥਾ ''ਗੂਥਗਤੰ ਮੁਤ੍ਤਗਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੧੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੧੧)। ''ਖਯੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਖੀਰੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਸਪ੍ਪਿਆਦਿਪਿ ਵਿਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਖਯੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਾਮਿਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਨਵਨੀਤੇ ਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਸੁੰ ਦਧਿਆਦਿਵੋਹਾਰੰ ਅਲਦ੍ਧੇਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਦਧਿਆਦਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤੇਨ ਵਿਸੁੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਦਧਿਆਦੀਹਿ ਸਹ ਪਕ੍ਕੰ ਸਾਮੁਕ੍ਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪੀ**ਤਿ

ਨਿਰਾਮਿਸਭੂਤੇਪਿ। ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਾਨਂ ਪਨ ਅਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਤਾਵ ਦਧਿਆਦੀਹਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਤ੍ਤਾ ਭਤ੍ਤੇਨ ਸਹਿਤਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਾਦਿ ਵਿਯ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਪਚਨ੍ਤੇਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾਵ ਪਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਥਾ ਪਚਨਕ੍ਖਣੇ ਪਚ੍ਚਮਾਨਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਤਾਯ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ ਜਾਤਂ, ਤੇਸੁ ਖੀਣੇਸੁਪਿ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਪਚਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਆਮਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਭਾਵੇ ਆਮਿਸੇਨ ਸਹ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਯਂਪਾਕਦੋਸੋ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕੀਯਤਿ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਤਾ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਤਾਵ ਸਯਂਪਾਕਦੋਸੋ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਦਧਿਆਦਿ ਆਮਿਸਗਤਂ, ਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਦਿਨਾ ਸਹ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪਰਿਸਙ੍ਕੀਯਤਿ, ਤਦਾ ''ਆਮਿਸੇਨ ਸਹ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਨ ''ਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ, ਤਥਾ ਚ ਉਪਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਾਨਂ ਮਤਮੇਵ ਅਙ੍ਗੀਕਤਂ ਸਿਯਾ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਹਿ ਪਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਸਿਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਖੀਰਾਦਿਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕਤਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਵਿਯ, ਨ ਚ ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੇਨ ਲਦ੍ਧਨਵਨੀਤਾਦੀਨਂ ਤਕ੍ਕਾਦਿਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਸਮ੍ਭਵੇਨ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਨ ਹਿ ਗਹਟ੍ਠਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਯਮੋ ਅਤ੍ਥਿ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ''ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤਤਣ੍ਡੁਲਕਣਾਦਯੋ ਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ...ਪੇ॰... ਪੁਨ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨਪੇਤਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਾਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ''ਲਜ੍ਜੀ ਸਾਮਣੇਰੋ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਡੁਲਕਣਾਦਯੋ ਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਵਿਲੀਯਾਪੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਾਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਏਤਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਸਂਸਗ੍ਗਪਰਿਹਾਰਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਤਥਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਸਪ੍ਪਿਆਦੀਸੁ ਚ ਆਮਿਸਸਂਸਗ੍ਗਸਙ੍ਕਾ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਨ ਹਿ ਗਹਟ੍ਠਾ ਏਵਂ ਵਿਲੀਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਣਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਚਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਖੀਰਾਦਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਖੀਰਾਦਿ ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਪਰੇਹਿ ਪਕ੍ਕਭੇਸਜ੍ਜਤੇਲਾਦਿਪਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਸਿਯਾ, ਨ ਚ ਤਮ੍ਪਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਦਧਿਆਦਿਖਯਕਰਣਤ੍ਥਂ ''ਪੁਨ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਧੋਤਮ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਂ ਤਦਹੁਪਿ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦੀਸੁਪਿ ਪਚਿਤੁਂ, ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਮਿਸ੍ਸਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਂ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਵਿਲੀਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਕ੍ਕਾਦਿਖਯਤ੍ਥਂ ਪਚਿਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪਚ੍ਚਮਾਨਕ੍ਖਣੇ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਸ੍ਸ ਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤੇਨ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤੋਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਸੁਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਪਨ ਖੀਰਾਦਿਨਾ ਆਮਿਸੇਨ ਨਵਨੀਤਾਦਿਂ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਪਕ੍ਕਤੇਲਾਦਿਭੇਸਜ੍ਜਂ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਟ੍ਠਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤਾਭਾਵਾ। ਯਂ ਪਨ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਖੀਰਾਦਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਤੇਲਾਦਿਕਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹੇਵ ਪਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਖੀਰਾਦਿਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਤਾਯ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਸਚੇ ਪਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹੇਵ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਪਕ੍ਕਤੇਲਾਦੀਸੁਪਿ ਆਮਿਸਰਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੨੨) ਆਗਤੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੨੨) ਪਨ **''ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸਬ੍ਭਾਵਮ੍ਪਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) 'ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਿਤਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਨਵਨੀਤਂ ਵਾ ਪਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਆਗਤੋ।

ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਯਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਾਨਿ ਖੀਰਦਧੀਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ** ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਵਿਗਮਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚ ਠਪਿਤਭੇਸਜ੍ਜੇਹੀ**ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਸਤ੍ਤਾਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹਿ

ਯਾਵਜੀਵ◌ਿਕਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ, ਏਤੇਨ ਤੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਅਤਿਰੇਕਸਤ੍ਤਾਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵ**ਦ੍ਦਲਿਸਮਯੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਕਾਲਸਮਯੇ, ਅਨਾਤਪਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਥਾ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਲਜ੍ਜੀਯੇਵ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀਤਿ ਲਜ੍ਜਿਸਾਮਣੇਰਗ੍ਗਹਣਂ। ਅਪਿਚ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਏਵਮਾਹ।

੯੬. **ਤਿਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਤੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਭਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਤੇਲਂ। ਤੇਨੇਵ **"ਸਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤੋ ਵ◌ਿਵ◌ੇਚਿਤਤ੍ਤਾ, ਏਤੇਨ ਏਲਾਅਭਾਵਤੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾਭਾਵ◌ਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤੁਪਗਮਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਭਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਕਤਂ।

ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਕਤਤੇਲਂ ਸਚੇ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ।

ਅਚ੍ਛਵਸਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨੋ ਵਸਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਂਸਦਿਸਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨਂਯੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸਾਤਿ ਆਹ **"ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਨੁਸ੍ਸਵਸ"**ਨ੍ਤਿ। **ਸਂਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵ◌ਿਤਂ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਤੀਣਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਵ◌ਿਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚਨਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਾਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਵ◌ਿਕਾਲੇ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਵ◌ਿਯ। ''ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵ◌ਿਕਾਲੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾਪਿ ਨਿਪਕ੍ਕਂ ਸਂਸਟ੍ਠਞ੍ਚ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵ◌ੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਖੀਰਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਭੇਸਜ੍ਜਤੇਲੇ ਕਸਟਂ ਆਮਿਸਗਤਿਕਂ, ਤੇਨ ਸਹ ਤੇਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ, ਪਚਿਤੁਂ ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਪਕ੍ਕਤੇਲਕਸਟੇ ਵ◌ਿਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਤੀ"**ਤਿ। ''ਸਚੇ ਵਸਾਯ ਸਹ ਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ **"ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਆਹਂਸੁ, ਥੇਰੋ ਅਤਿਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਤਾਯ **"ਏਤਮ੍ਪਿ ਆਵ◌ੁਸੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਆਹ, ਰੋਗਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਵਸਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ **"ਸਾਧੂ"**ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ।

੯੭. **"ਮਧੁਕਰੀਹਿ ਮਧੁਮਕ੍ਖਿਕਾਹੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਖੁਦ੍ਦਕਭਮਰਾਨਂ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਏਵ ਵ◌ਿਸੇਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ''ਦਣ੍ਡਕੇਸੁ ਮਧੁਕਾਰਿਕਾ ਮਧੁਕਰਿਮਕ੍ਖਿਕਾ ਨਾਮ, ਤਾਹਿ ਸਹ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਧੁਮਕ੍ਖਿਕਜਾਤਿਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਮਰਮਕ੍ਖਿਕਾ**ਤਿ ਮਹਾਪਟਲਕਾਰਿਕਾ। **ਸਿਲੇਸਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਤਾਯ ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਤਾਯ ਵ◌ਾ ਘਨੀਭੂਤਂ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਨੁਕਮਧੁ। **ਮਧੁਪਟਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਰਹਿਤਂ ਕੇਵਲਂ ਮਧੁਪਟਲਂ। ''ਸਚੇ ਮਧੁਸਹਿਤਂ ਪਟਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਪਟਲਸ੍ਸ ਭਾਜਨਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ ਮਧੁਨੋ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਮਧੁਮਕ੍ਖਿਤਂ ਪਨ ਮਧੁਗਤਿਕਮੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਂ ਸਮੇਤਿ।

੯੮. ''ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੦) ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯ...ਪੇ॰... ਅਵਤ੍ਥੁਕਾ ਉਚ੍ਛੁਵ◌ਿਕਤਿ 'ਫਾਣਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋਪਿ ਨਿਕ੍ਕਸਟੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਨਚਿ ਪਨ ''ਮਧੁਮ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਾਲਿਕਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵ◌ਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਿ ਚਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਸਮਕ੍ਖਿਕਣ੍ਡਂ ਸੇਲਕਂ ਮਧੁ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ, ਅਨੇਲਕਂ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ, ਮਧੁਸਿਤ੍ਥਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਯਾਵਜੀਵ◌ਿਕਂ, ਤਥਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਕਸਟੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ, ਨਿਕ੍ਕਸਟੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ, ਸੁਦ੍ਧਕਸਟਂ ਯਾਵਜੀਵ◌ਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਉਤ੍ਤਰਿਪਿ ਬਹੁਧਾ ਪਪਞ੍ਚਿਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਮਧੁ ਵ◌ਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਵ◌ਾ ਸਕਸਟੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ, ਨਿਕ੍ਕਸਟੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਸਮਾਨਂ ਗਰੁਤਰਮ੍ਪਿ ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਜਾਤਿਰਸਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਲਹੁਕਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਭਾਵ◌ਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਲਹੁਤਰਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਗਰੁਤਰਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਭਾਵ◌ਂ ਉਪਨੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਸੋਯੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਗਰੁਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਲਹੁਭਾਵ◌ੋਪਗਮਨਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੪) ਹਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ਂ,

ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਅਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਗੁਲ਼ੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ।

ਯਮ੍ਪਿ ਚ ''ਉਚ੍ਛੁ ਚੇ, ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ, ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਚੇ, ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ, ਫਾਣਿਤੰ ਚੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ, ਤਚੋ ਚੇ, ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਤਤੋਯੇਵ ਚ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋਪਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਚ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਛੁਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ। **ਸਯੰਕਤੰ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਕਰਣਸਮਯੇ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਕਸਟੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਯੰ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਪਾਠੋ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੨੩)।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੨੩) ਪਨ **ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਸਟਰਸਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯੰ ਪਨ **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਉਚ੍ਛੁ ਚੇ, ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ, ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਚੇ, ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ, ਫਾਣਿਤੰ ਚੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ, ਤਚੋ ਚੇ, ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਮ੍ਬਫਲਰਸਾਦਿਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਯਾਮਕਾਲਿਕਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਵਿਨਯਵਚਨਤ੍ਤਾ ਤੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ **''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤਉਚ੍ਛੁਰਸੇਨਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਟ੍ਠਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਇਦੰ ਗੁਲ਼ੇ ਕਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਸਟੰ ਪਾਕੇਨ ਸੁਕ੍ਖਤਾਯ ਯਾਵਜੀਵਿਕਤ੍ਤੰ ਭਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤੇ ਹਿ ਸਾਮੰਪਾਕੇਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯੰ ਸਿਯਾਤਿ। **''ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ''**ਤਿ ਇਦੰ ਉਚ੍ਛੁਰਸੇ ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਸਟੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਚ ''ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕਤੰ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਝਾਮਉਚ੍ਛੁਫਾਣਿਤਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਉਚ੍ਛੁੰ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੰ। **ਕੋਟ੍ਟਿਤਉਚ੍ਛੁਫਾਣਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕੰ। ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਸਟੰ ਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤੰ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਆਹ **''ਤੰ ਯੁਤ੍ਤ''**ਨ੍ਤਿ। **ਸੀਤੋਦਕੇਨ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਸੀਤੋਦਕੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ। ''ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਖੀਰੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਮਧੁਕਫਾਣਿਤੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖੀਰੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਤੇਲ਼ੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਤੇਲ਼ੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਖੀਰੰ ਤੇਲ਼ਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਪਨ ਖੀਰੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਖੀਰਭਾਵੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਖਣ੍ਡਸਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ ਖੀਰੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **''ਖਣ੍ਡਸਕ੍ਖਰੰ ਪਨਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਖੀਰਜਲ੍ਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਰਫੇਣੰ।

੯੯. **''ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫੰ ਪਨਾ''**ਤਿਆਦਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਰੂਪੇਨ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਵਟ੍ਟਨਕੰ ਮੇਰਯਬੀਜਵਤ੍ਥੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਿ ਏਤਾਨਿ ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਚੋਦਨਾਪਰਿਹਾਰਾਯ ਭੇਸਜ੍ਜੋਦਿਸ੍ਸੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਓਦਿਸ੍ਸਕਾਨਿ ਏਕਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਸਤ੍ਤਵਿਧਞ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩)।
ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ ਪਨ ਤੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟੇਸੂ**ਤਿ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਵਾਤਪਾਨਾਨਞ੍ਚ ਕਵਾਟਫਲਕੇਸੁ। ਕਸਾਵੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੀਤਿ **''ਕਸਾਵੇ…ਪੇ॰… ਮਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਘੁਣਪਾਣਕਾਦਿਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਮਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯੰ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਸਪ੍ਪਿਞ੍ਚ ਤੇਲਞ੍ਚ ਵਸਞ੍ਚ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਤੇਲੰ ਵਾ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨੰ ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ, ਏਵੰ ਪਰਿਭੋਗੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ

ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵੰ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਮੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਸੁੰ ਏਕੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਜਹਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਏਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਨ ਹੋਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਭਾਵਤੋ, ਏਵਮਿਦਮ੍ਪਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਯਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਾਭਾਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨੰ ਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ‘‘ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਮੰ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

“ਆਵੁਸੋ ਇਮੰ ਤੇਲੰ ਸਤ੍ਤਾਹਮਤ੍ਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇਯੇਵ ਪਰਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਪਠਮੰ ਤਾਵ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਏਕੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਉਭਯਸਾਧਾਰਣਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਸਦਿਸੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਏਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ‘‘ਕਿੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਤੋਯੇਵ ਚ ਇਧ ‘‘ਅਵਿਭਤ੍ਤਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਕਾਰਣੰ ਅਵਤ੍ਵਾ **“ਯੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਦਞ੍ਚ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਭਾਵਤੋ ਉਭਯਸਾਧਾਰਣਤੰ ਪਹਾਯ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਹੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਸਨ੍ਤਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਯ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ‘‘ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਸਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਅਵਿਭਤ੍ਤਭਾਵਤੋਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਇਤਰੋ ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਮ੍ਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਮਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **“ਇਤਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵੇਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਕਸਨ੍ਤਕੇ ਵਿਯ ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਇਮੰ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਣ੍ਠਿਪਦਕਾਰਾਦੀਹਿ ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ, ਨ ਤੰ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਵਚਨੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੨੫)।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੨੫) ਪਨ – **ਸਚੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਗਲਿਤੋ, ਏਵੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਸਚੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਏਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਨ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋਪਿ ਨ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ‘‘ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਪਿ ਚ ਅਯਮੇਵ ਪਾਠੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੨੫) ਵੁਤ੍ਤੰ। **“ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**”ਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **“ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਮੰ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੩) ਵਚਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। **“ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ’’ਤਿ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਵਿਗਤਤ੍ਤੇਪਿ ਸਕਸਨ੍ਤਕਤਾ ਵਿਗਤਾਵ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਨ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤੰ ਸਕਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਕੇਨ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਦਾਨੇ ਪਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਵਿਜਹਤਿ, ਪਰਿਭੋਗੋਪੇਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਸਾਪੇਕ੍ਖਦਾਨੇ ਦਾਨਲਕ੍ਖਣਾਭਾਵਤੋ। ‘‘ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਛਡ੍ਡਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **“ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਦਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਜਹਨਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਹਿ ਵਿਜਹਿਤੇ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਸਯਮੇਵ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਜਹਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਸਕਸਨ੍ਤਕਤਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤੇਨ ਚ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਨਾਮ ਵਿਸੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ

ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, **"ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ''ਪੁਨ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚਤ੍ਤਂ ਪਰਾਮਸਤਿ। **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੂਲਿਕਾਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਭੋਗੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਕਾਯਿਕਪਰਿਭੋਗਾਦੀਸੁ ਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੦੦. ਏਵਂ ਚਤੁਕਾਲਿਕਪਚ੍ਚਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਵਿਸੇਸਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਮੇਸੁ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਹੋਨਕੇ ਗੇਹੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਞ੍ਚ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਪਿਤਂ **ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਞ੍ਚ **ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਪਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤਂ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਂ ਪਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇ ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਪਨ ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਾਨੀ**ਤਿ ਸਂਸਟ੍ਠਰਸਾਨਿ। ਦੀਘਕਾਲਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਰਸ੍ਸਕਾਲੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਰਸ੍ਸਕਾਲਮੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਪਨ...ਪੇ॰... ਤੀਣਿਪਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨੀ"**ਤਿ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਦਹੁਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਦਹੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ, ਨ ਰਤ੍ਤਿਯਂ, ਨ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਾਦੀਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਤਦਹੁਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **"ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਚੇਪਿ ਸਂਸਟ੍ਠਂ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਂ ਸੇਸਕਾਲਿਕਤ੍ਤਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । **ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਤਤਿਯਨ੍ਤਵਿਸੇਸਨਪਦਂ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਪੁਬ੍ਬਵਾਕ੍ਯਤੋ ਵਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਫਲਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਪਨ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਪਨ ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਯਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਮੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਦੁਤਿਯਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਸੇਸਨਪਦਂ ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸੇਸੇਤਿ। ਤਤੋ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਞ੍ਚ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਂ ਅਸਨ੍ਨਿਧਿਜਨਕਤ੍ਤਾ, ''ਦੀਘਕਾਲਿਕਾਨਿ ਰਸ੍ਸਕਾਲਿਕਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਞ੍ਚ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਪਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਮਂ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਅਪਿਚ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਪਨ ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਤਦਹੁ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਾਠੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਲੇਖਕੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਾਠੇਸੁ ''ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਇਧ ਤਦਹੁਪਦਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਪਦਂ ਗਲਿਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੇਹਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਲਿਖਿਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ''ਤਦਹੂ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ''ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਸੇਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਯਾਵ ਤਦਹੁਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਦੁਤਿਯਾਹਾਦਿਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਉਪਰਿਪਾਠੇਪਿ ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਪਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਰਸ੍ਸਕਾਲਿਕਤ੍ਥਪਦੇਨ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਸੇਸਨਪਦਂ ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੇਤਿ, ਨ ਦੀਘਕਾਲਿਕਤ੍ਥਂ

ਯਾਵਜੀਵਿਕਪਦਂ , ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦ੍ਵੀਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ‘‘ਦ੍ਵੀਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਛਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੀਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਪਞ੍ਚਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਚਤੂਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਚਤੁਰਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਞ੍ਚਾਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤੀਹਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਛਾਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਦ੍ਵੀਹਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤਦਹੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਸ੍ਸੇਵ ਅਤੀਤਦਿਵਸਂ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਦਿਵਸਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਸ੍ਸ। ਨ ਹਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਸ੍ਸ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤੀਤਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਞ੍ਞੇਵ ਉਪਨੇਤੀ’’ਤਿ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ‘‘ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਪਨ ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ ਪਾਠਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਾਠੇ ‘‘ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ‘‘ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਕੇਸੁਚਿ ‘‘ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ’’ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਅਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ, ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਮਾਹ **“ਕਾਲਯਾਮ”**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਕਾਲੇ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ (ਪਾਚਿ॰ ੨੪੮) ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੩) ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਸਾਯਨੀਯਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਂ ਤੇਲਂ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤਂ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਮਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੨) ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ।

ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਾਲਿਕਾਨਿ ਏਕਤੋ ਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਾਨਿ ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਕਾਲਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਾਨਿ ਚੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਥਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਆਹ **“ਸਚੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਵ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਚਤੁਕਾਲਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਅਟ੍ਠਾਰਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੯. ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੦੧. ਏਵਂ ਚਤੁਕਾਲਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਕਪ੍ਪਿਯਾ ਚਤੁਭੂਮਿਯੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਪ੍ਪਿਯਾ,** ਕਪ੍ਪ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਤਿ ਧਾਤੁ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤਾਸੁ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕ੍ਕਾਨੀਤਿ ਭੂਮਿਯੋ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਭੂਮਿਯੋ **ਚਤੁਭੂਮਿਯੋ,** ਚਤਸ੍ਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਮਾ ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾ…ਪੇ॰… ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿਚ੍ਚਾਹ **"ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ…ਪੇ॰… ਵਚਨਤੋ"**ਤਿ। ਇਦਂ ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਂ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੫) ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਂ ਸਾਵਨਾ ਉਸ੍ਸਾਵਨਾ, ਉਸ੍ਸਾਵਨਾ ਅਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸਾ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਾਤਿ **ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਾ**। ਗਾਵੋ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਗੋਨਿਸਾਦਿਕਾ,** ਗੋ-ਸਦ੍ਦੂਪਪਦ ਨਿ-ਪੁਬ੍ਬਸਦ ਵਿਸਰਣਗਤਜਾਵਸਾਨੇਸੂਤਿ ਧਾਤੁ। ਗਹਪਤੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾਤਿ **ਗਹਪਤਿ,** ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪਤਤਿਯਾਤਪ੍ਪੁਰਿਸੋਯਂ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਸਮ੍ਮੁਤੀ**ਤਿ ਏਵਮਿਮਾਸਂ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਤਂ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾਪੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਅਵਤ੍ਵਾਪਿ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟੀ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ। **ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਉਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿਕਕੁਟਿਕਰਣਲਕ੍ਖਣਂ। **ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਂ। **ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਇਟ੍ਠਕਤੋ ਸਿਲਤੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਪਠਮਿਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਿਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਯਮਾਨਾ ਇਟ੍ਠਕਾਦਯੋ ਭੂਮਿਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਯਮਾਨਾ ਥਮ੍ਭਾ ਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਥਮ੍ਭਾ ਪਨ… ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਮੇਵਾਤਿ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਕਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸੇਨਾਸਨਂ।

੧੦੨. **ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੫) ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ – **ਤਂ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੂ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਵਿਰਹਿਤਾਸੁ ਸੇਸਟ੍ਠਕਥਾਸੁ। **ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਹ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਨਂ ਸਮਾਨਂ। **ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਂ। **ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਇਟ੍ਠਕਾਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਯਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਕਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਥਮ੍ਭਾ ਪਨ ਉਪਰਿ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਇਟ੍ਠਕਪਾਸਾਣਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਯਮਾਨਾਪਿ ਯਦਿ ਚਯਤੋ, ਭੂਮਿਤੋ ਵਾ ਏਕਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਗ੍ਗਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

ਆਰਾਮੋਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਕਲੋ ਵਿਹਾਰੋ। **ਸੇਨਾਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਤਿਣਕੁਟਿਆਦਿਕਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਗੇਹਾਨਿ। **ਵਿਹਾਰਗੋਨਿਸਾਦਿਕਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਗੋਨਿਸਾਦਿਕਾ ਨਾਮ। ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਹਿ ਸਯਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਆਰਾਮਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵੇਨ ''ਗੋਨਿਸਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **"ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਪੀ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤੋ ਊਨਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ। **ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਗੋਨਿਸਾਦਿਕਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਸੇਸਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟੀਸੁ ਤੀਸੁ ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਸਂ ਗੇਹਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂਯੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਵਿਹਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਗੇਹਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸਗੇਹਂ। ਤਦਞ੍ਞਂ ਪਨ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਿਵਾਸਗੇਹਂ ਚਤੁਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਮੀ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ। ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੇਪਿ ਹਿ ਏਤਾਦਿਸੇ ਗੇਹੇ ਸੁਟ੍ਠ

ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਰਾਮਟ੍ਠੇਪਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਿਯ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਾਦਿਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਛਨ੍ਨੇ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚ ਸਹਸੇਯਜਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਵਾਸਗੇਹੇ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਾਦਿਦੋਸੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **"ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਵਾ"**ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ, ਤਾਸਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਨ੍ਨਿਹਿਤਦੋਸੋ ਹਿ ਮੁਖਪ੍ਪਵੇਸਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੫) ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਖਣ੍ਡਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਉਪਡ੍ਢਤੋ ਅਧਿਕਂ ਖਣ੍ਡਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਛਦਨੇ ਵਿਨਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਵਸ੍ਸਪਰਿਤ੍ਤਾਯਕੇ ਛਦਨੇ ਵਿਨਟ੍ਠੇ। ਗੋਪਾਨਸੀਨਂ ਪਨ ਉਪਰਿ ਵਲ੍ਲੀਹਿ ਬਦ੍ਧਦਣ੍ਡਕੇਸੁ ਠਿਤੇਸੁਪਿ ਜਹਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਏਵ। **ਪਕ੍ਖਪਾਸਕਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਗੋਪਾਨਸੀਨਂ ਉਪਰਿ ਠਿਤਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਛਦਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੧੦੩. **"ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਂ ਵੁਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਸਾਪੇਕ੍ਖਦਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਸਾਮਂਪਕ੍ਕੇਸੁ ਪਨ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਬਹਿਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਬਹਿਪਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਬਹਿਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥਂ ਬਹਿਪਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਏਕਂ ਤਿਰਾਪਤ੍ਤਿਕਂ, ਤੀਣਿ ਦੁਰਾਪਤ੍ਤਿਕਾਨਿ, ਤੀਣਿ ਏਕਾਪਤ੍ਤਿਕਾਨਿ, ਏਕਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਂ ਵੁਤ੍ਥਂ। **ਅਨ੍ਤੋਪਕ੍ਕੇਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਾਮਂਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਚਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨੦. ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੦੪. ਏਵਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **“ਖਾਦਨੀਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਖਾਦਿਯਤੇਤਿ ਖਾਦਨੀਯਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਆਦਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਭੋਜਨੀਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ, ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ **ਖਾਦਨੀਯਾਦਿਪਟਿਗ੍ਗਾਹੋ**। ਤੇਨਾਹ **“ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਖਾਦਨੀਯਸ੍ਸ** ਵਾ **ਭੋਜਨੀਯਸ੍ਸ** ਵਾ **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣ**”ਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ **ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਨਮਤ੍ਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬਭਾਰਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਨੀਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **“ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਸਨ੍ਨਭਾਵਂ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਭਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਪਰਿਣਾਮਿਤਭਾਵੋ, ਤੇਨ ਚ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਕਾਦੀਸੁ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **“ਦੇਵੋ** ਵਾ”ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਾਯਕਤੋ ਪਯੋਗਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **“ਤਞ੍ਚੇ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਪਯੋਗਦ੍ਵਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਹਤ੍ਥਪਾਸਸ੍ਸ ਦੁਰਾਜਾਨਤਾਯ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਤਤ੍ਥਾ”**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **“ਤਸ੍ਸ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਸੇ ਉਜੁਂ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਸਨ੍ਨਙ੍ਗਭੂਤਪਾਦਤਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **“ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯) ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਆਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਙ੍ਗਭੂਤਪਾਦਤਲਸ੍ਸ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਭੂਤਤੋ ਪਣ੍ਹਿਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਪਨ ਓਰਿਮਨ੍ਤਭੂਤਤੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਲਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸੀਸਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਸਨ੍ਨਸੀਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਭੂਤਤੋ ਗੀਵਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਾਦਤਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਏਵਂ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨੇਪਿ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਯਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਅਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮-੨੩੯) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਕਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮੁਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੬੫) ਪਨ **“ਅਕਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਗਹੇਤੁਂ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਤੇਨ **ਅਕਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਅਥ ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਅਕਲ੍ਲਕੋ ਅਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਚੇਪਿ ਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿਯਂ ਦੀਯਮਾਨਂ ਨਾਸਾਪੁਟੇਨ ਅਕਲ੍ਲਕੋ** ਵਾ **ਮੁਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**”ਤਿ।

੧੦੫. ਏਕਦੇਸੇਨਾਪੀਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨ।

ਤਞ੍ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵਾਤਿ ਵੇਣੁਕੋਟਿਯਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਮੇਵ ਘਟਂ ਦਾਯਕੇਨ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ‘‘ਘਟਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵੇਣੁਕੋਟਿਯਾ ਗਹਣਵਸੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਉਭਯਕੋਟਿਬਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਅਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਯਾ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਂ ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **“ਅਭਿਹਾਰੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਂ ਉਚ੍ਛੁਤੋ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ ਰਸਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦੋਣਿਕਾਯ ਸਯਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਮਜ੍ਝੇ ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਮਞ੍ਚਾਦਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਸਞ੍ਞਾਯ, ਇਮਿਨਾ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ, ਪਦੇਸੇਸੁ ਵਾ। **ਅਸੰਹਾਰਿਮੇ ਫਲਕੇ**ਤਿ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਅਸੰਹਾਰਿਯੇ। ‘‘ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੂਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਾਖਾਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੨੬੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੇਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ‘‘ਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਤੇਸੁ ਸੁਖੁਮੇਸੁ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣਾਨਂ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਠਪਿਤਆਮਿਸਸ੍ਸ ਅਸਣ੍ਠਹਨਤੋ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਿਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਨ ਰੁਹਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਸਾਖਾਸੁ ਠਪਿਤੇਪਿ ਏਵਮੇਵ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਾਖਾਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਰੁਹਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਨ ਰੁਹਤੀ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ’’ਤਿ ਹੇਤੁਪਰਿਯੇਸਨੇ ਸਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਸੁਖੁਮੇਸੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਸੇਸਨਪਦਂਯੇਵ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤਵਿਸੇਸਨਂ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਂ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ। ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਨ ਪਦੁਮਿਨੀਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਰੁਹਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਂ ਓਲਾਰਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਹੇਤੁਫਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਦੇਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਨੀਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਪਦੁਮਿਨੀਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਰੁਹਤੀ’’ਤਿ।

੧੦੬. ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਪੁਞ੍ਛਿਤੇਪਿ ਰਜਨਚੁਣ੍ਣਾਸਙ੍ਕਾਯ ਸਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਾਸਤਿ। **ਤਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਪਤਿਤਰਜਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਗਹਿਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਰੂਪਚਿਣ੍ਣਾਦਿਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ **“ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਂ ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਦਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਪਿ ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਕਞ੍ਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਰਰਸਾਦਿਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦ੍ਰਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਮੋਚੇਨ੍ਤੇਨੇਵਾ”**ਤਿ। **ਆਲੁਲ਼ੇਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਲੋਲ਼ੇਨ੍ਤਾਨਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **“ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ”**ਤਿ।

੧੦੭. ਪਠਮਤਰਂ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਤੋ ਥੇਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯਥਾ ਪਠਮਤਰਂ ਪਤਿਤਥੇਵੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਤਿਤਥੇਵੇਪਿ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਚਰੁਕੇਨਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਭਾਜਨੇਨ। **“ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੀਯਮਾਨਕ੍ਖਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਤ੍ਵਾ ਅਪਨਯਨਕਾਲੇ ਪਨ ਛਾਰਿਕਾ ਵਾ ਬਿਨ੍ਦੂਨਿ ਵਾ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਅਭਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯਥਾ ਨ ਪਤਤਿ, ਤਥਾ ਅਪਨੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਹਰਨ੍ਤੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਪਕਤਿਸਞ੍ਞਾਯ ਅਪਨੇਨ੍ਤੇ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਪਤਿਤਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹਿ ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਫੁਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਾਦੇਨ ਪੇਲ੍ਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਦੇਨ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਨੋ। **ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਪਟਿਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਨਂ, ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ‘‘ਪਟਿਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਮੇਵਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ। ਤਥਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤੇਨ ਆਹਰਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤਂ, ਤਂ ‘‘ਇਧ ਨਂ ਆਨੇਹੀ’’ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਇਤਰਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਭੋਗੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ। ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **“ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। **“ਨ ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਹੇਵ ਸਾਮਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਦਹੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪਨ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੦੮. ਖੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਚੁਣ੍ਣੇਹਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਤ੍ਥਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਤ੍ਥਕੇਨ। **ਨਵਸਮੁਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਉਚ੍ਛੁਆਦੀਸੁ ਅਭਿਨਵਲਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਦੋਸਾਦਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਚ੍ਚਯਾ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਦੋਸੋ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਨ ਹਿ ਤੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਤ੍ਤਸਮ੍ਮਕ੍ਖਨਾਦਿਅਤ੍ਥੰ ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤਤੇਲਾਦਿੰ ਸਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਪਨ ਸਾਮੰ ਗਹਿਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਙ੍ਗੀਲੋਣਕਪ੍ਪੋ ਵਿਯ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਰੁਹਣਤੋ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਤਿ ਇਧ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ। ''ਨ ਹਿ ਤੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥੰ ਗਹਿਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਯਦਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਙ੍ਗੇਸੁ ''ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਹਿ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ''ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਤਞ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਸਤਿਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ 'ਨ ਹਿ ਤੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਇਧ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਙ੍ਗੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਮਿਦ੍ਧੇਸੁ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਹਿਤਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬੇਸੁਯੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਤੇਲਾਦਿੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਦੀਨਿ ਖੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਨੰ ਖਯੇਨ ਪਿਸਿਤਕੋਟ੍ਟਿਤਭੇਸਜ੍ਜੇਸੁ ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਣ੍ਣੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੁਦ੍ਧੰ ਉਦਕੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦੀਹਿ ਗਲਿਤ੍ਵਾ ਪਤਨਉਦਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੦੯. ਪਤ੍ਤੇ ਵਾਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਤ੍ਤਗਤੰ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਲਗ੍ਗੇਨ ਆਮਿਸੇਨ ਦੋਸਾਭਾਵਤ੍ਥੰ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਯੰ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ…ਪੇ॰… ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਰਣਤੋ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਸਮਯੇਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤਿ। **ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨੇਵ ਠਪਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਾਮਣੇਰ…ਪੇ॰… ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਕੇਸਞ੍ਚੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਪਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਏਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਾਜਨੇ ਪਤਿਤਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤਿ। ਭਾਜਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪੁਨਦਿਵਸਤ੍ਥਾਯ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਮੇਵਾਤਿ ਤਗ੍ਗਤਮ੍ਪਿ ਆਮਿਸੰ ਦੁਦ੍ਧੋਤਪਤ੍ਤਗਤੰ ਵਿਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਸਙ੍ਕਾਯ ''ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਿ ਨ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ।

੧੧੦. ਪਤ੍ਤਗਤਾ ਯਾਗੂਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਤ੍ਤਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠੇਪਿ ਕੁਟੇ ਯਾਗੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਾ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਫੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਆਰੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੰ ਫੁਸਾਪੇਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਗੰ ਭਾਰੰ** ਨਾਮ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖੇਪਾਰਹੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਿਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਪਿਦਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ

ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੬੫) ਪਨ "**ਨ ਪਿਦਹਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਪਨ ਇਤਰੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਿਦਹਤੋ, ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਿਧਾਨਂ ਪਾਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੧. **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਛਾਯਤ੍ਥਾਯ ਉਪਰਿ ਧਾਰਿਯਮਾਨਾ ਮਹਾਸਾਖਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਛਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਰਜਂ ਮੁਖੇ ਪਾਤੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਚੇਪਿ ਸਾਖਾਯ ਲਗ੍ਗਰਜਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ, ਸੁਖੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਸਾਖਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਮੇਵਿਧ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਣ੍ਡਕੇ**ਤਿ ਮਹਾਘਟੇ। **ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਚਾਟਿਘਟੇਪਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ।

ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾਤਿ ''ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਤੁਯ੍ਹਂ ਯਾਗੁਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਪਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। **ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ**ਤਿ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸਾਮਣੇਰੋ''ਤਿਆਦਿਪਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕਥਾਯਂ। **ਕਾਰਣਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਮਾਤੁਆਦੀਨਂ ਤੇਲਾਦੀਨਿ ਹਰਨ੍ਤੋ ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਮਿਧ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਗਹਿਤਤਣ੍ਡੁਲੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇਸੁ ਅਵਸ੍ਸਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਮਣੇਰਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਛਾਯਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਗਹਣੇ ਪਰਿਭੋਗਾਸਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮਤ੍ਥਾਯ, ਤੇਲਾਦਿਂ ਹਰਤੋਪਿ ਚ।
ਸਾਖਂ ਛਾਯਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ, ਇਮਸ੍ਸ ਨ ਵਿਸੇਸਤਾ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਕਾਰਣਂ।
ਤਸ੍ਸ ਸਾਲਯਭਾਵਂ ਤੁ, ਵਿਸੇਸਂ ਤਕ੍ਕਯਾਮਹ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਦਮੇਵੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਤਥਾਵਿਧਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸੋਧੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਮਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਰਣੇ ਪਨ ਨਾਵਸ੍ਸਂ ਤਥਾਵਿਧਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸੋਧੇਤੁਂ। ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਤ੍ਥ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਚੇ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸੋਧੇਤੁਂ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਖਾਦਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੬੫) ਪਨ "**ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ। **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸਾਮਣੇਰਾ ਇਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੨. **ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਾਦਿਅਪਨਯਨਂ ਕਾਤੁਂ। **ਉਦ੍ਧਨਂ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਗ੍ਗਿਕਂ ਉਦ੍ਧਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਦ੍ਧਨੇ ਪਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ਆਲੁਲਨੇ ਉਪਰਿ ਅਪਕ੍ਕਤਣ੍ਡੁਲਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਾਮਂਪਾਕਞ੍ਚੇਵ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

੧੧੩. **ਆਧਾਰਕੇ ਪਤ੍ਤੋ ਠਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਮਿਸੋ ਪਤ੍ਤੋ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤੋ। **ਚਾਲੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਕਾਰਣਂ ਚਾਲੇਤਿ, ਸਤਿਪਿ ਕਾਰਣੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹਂ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧੇ

ਆਮਕਮੰਸੰ ਆਮਕਲੋਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪) ਤਾਦਿਸੇ ਆਬਾਧੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਮਕਮੰਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ''ਆਮਕਮੰਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦, ੧੯੪) ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **"ਸੀਹਵਿਘਾਸਾਦਿੰ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ , ''ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਯਾ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦਦੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੧੪. ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਮਣੇਰਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਰੁਚਿਤੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਮਕੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਰੋਤਿ। **ਗਹਿਤਾਵਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਗਹਿਤਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਅਵਸੇਸੰ। **ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਮਯ੍ਹੰ ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਇਧ **ਗਹਿਤਾਵਸੇਸੰ** ਨਾਮ ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਠਪਿਤੰ।

ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਤਦਹੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵ **"ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਸੰਸਗ੍ਗੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਵਟ੍ਟਿਯਾ ਧੂਮੰ ਪਿਵਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੇਨ।

ਹਿਮਕਰਕਾ ਨਾਮ ਕਦਾਚਿ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਸਹ ਪਤਨਕਾ ਪਾਸਾਣਲੇਖਾ ਵਿਯ ਘਨੀਭੂਤਾ ਉਦਕਵਿਸੇਸਾ, ਤੇਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਦਕਗਤਿਕਾ ਏਵਾ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਕਤਕਟ੍ਠਿ ਉਦਕੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੰ, ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤੀਹਿਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਲਗ੍ਗਤੀ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਖੇ ਮੁਖੇ ਚ ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਮਤ੍ਤਿਕਾਵਣ੍ਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੰ ਲਗ੍ਗਤਿ। **ਬਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਖੇਸੁ ਅਲਗ੍ਗਨਕਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਵਾਸਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਰੇਣੁਖੀਰਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਾਨੀਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਪੀਤਾਵਸੇਸਕੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਕਿਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਆਕਿਰਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਰਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ, ਅਪਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੫. ਮਹਾਭੂਤੇਸੂਤਿ ਪਾਣਸਰੀਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਪਥਵੀਆਦਿਮਹਾਭੂਤੇਸੁ। **ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਸਰੀਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸਾਨੁਲੋਮਤਾਯ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਿੰ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਤਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਤੋ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤਤਿ। ''ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਤਿਕਤ੍ਥਾਯ ਪਥਵਿੰ ਖਣਿਤੁੰ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਦਿਵਿਸਭੇਸਜ੍ਜੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕੰ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨੧. ਪਵਾਰਣਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੧੬. ਏਵਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਵਾਰਣਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ "**ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵਾਰਣਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਵਾਰਿਯਤੇ ਪਵਾਰਣਾ, ਪਟਿਸੇਧਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਵਾਰਣਾ **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵਾਰਣਾ**। ਅਥ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਪਵਾਰਣਾ **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵਾਰਣਾ**। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭੋਜਨੇ ਅਭਿਹਟੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਵਾਰਣਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੧੧੭. **ਯਂ ਅਸ੍ਨਾਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। **ਅਮ੍ਬਿਲਪਾਯਾਸਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖੀਰਪਾਯਾਸਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਮ੍ਬਿਲਪਾਯਾਸ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਕ੍ਕਾਦਿਅਮ੍ਬਿਲਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਘਨਯਾਗੁ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਖੀਰਪਾਯਾਸ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਖੀਰਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਯਾਗੁ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਨਿਬਨ੍ਧਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਕਤੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਨਿਬਨ੍ਧਨੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤੀ**"ਤਿ।

''ਯਾਗੁ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਜਨਕਯਾਗੁਯਾਪਿ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ 'ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਪਰਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ''ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ – ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਉਦਕਕਞ੍ਜਿਕਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ''ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਯਾਗੁਯਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਾਗੁਯਾਵ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਪਰਤੋ ''ਯੇਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਪਿ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁਯੇਵ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ। **ਸਚੇ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਮਂਸਖਣ੍ਡਸ੍ਸ ਨਹਾਰੁਨੋ ਵਾ ਸਬ੍ਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਾਹੀ**ਤਿ ਪੁਥੁਕਾਹਿ।

ਸਾਲਿਵੀਹਿਯਵੇਹਿ ਕਤਸਤ੍ਤੂਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਜਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਤੁ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਪਨ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋਪਿ ਸਤ੍ਤੁਯੇਵ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਕਙ੍ਗੁਵਰਕ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤੁਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ। **ਸਤ੍ਤੁਮੋਦਕੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਯੋ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਅਪਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਤੁਗੁਲ਼ੋ । ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੩੮-੨੩੯) ਪਨ "**ਸਤ੍ਤੁਮੋਦਕੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਂ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਅਪਕ੍ਕੋ, ਸਤ੍ਤੁਂ ਪਨ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਪੂਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ "**ਮੁਖੇ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਾਪੁਣਨ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਲਜ੍ਜਿਸਨ੍ਤਕਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। **ਅਵਤ੍ਥੁਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਸਾਧਿਕਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ। ਏਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਵਤ੍ਥੂਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੧੧੮. **ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਨਾਮੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਾਭਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਇਦਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵਦਤੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਵਾਚਾਭਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਗਹੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਭਿਹਾਰੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵੇਨੇਵ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਦੂਰਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵਤੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਨ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਹਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸਚੇਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਧਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **"ਦੂਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਭਿਹਰਣ੍ਤੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨ 'ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ 'ਸਚੇ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਤ੍ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਉਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ 'ਇਮਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਚਾਭਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਪਰਿਵੇਸਨਾਯਾਤਿ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ। **ਅਭਿਹਟਾਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਸਕੇਨੇਵ ਅਭਿਹਟਾ ਹੋਤਿ। **ਤਤੋ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ, ''ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਅਭਿਹਟਾਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ''ਦਾਤੁਕਾਮਾਭਿਹਾਰੇ ਸਤਿ ਕੇਵਲਂ 'ਦਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਗਹਣਮੇਵ ਅਭਿਹਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, 'ਦਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਭਿਹਾਰੋਵ ਅਭਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਹਣਸਮਯੇ ਵਾ ਅਗ੍ਗਹਣਸਮਯੇ ਵਾ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸਤਿ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਭਿਹਾਰੇ ਗਹਣਸਮਯੇਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਚੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਟਚ੍ਛੁਨਾ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ **"ਅਭਿਹਟਾਵ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਭਾਜਨਤੋ ਵਿਯੋਜਿਤਮਤ੍ਤੇ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਮਭਾਰੇਪੀ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਸਕਸ੍ਸ ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਭਾਰਗ੍ਗਹਣੇ ਸਮ੍ਭੂਤੇਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੯. ਰਸਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲਂ ਮਂਸਰਸਸ੍ਸ ਅਪਵਾਰਣਾਜਨਕਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ। **ਮਚ੍ਛਰਸ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਮਚ੍ਛੋ ਚ ਰਸਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਵਤ੍ਥੁਨੋਪਿ ਤਾਦਿਸਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ''ਇਦਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋਪਿ ਹੋਤਿ ਏਵ।

ਕਰਮ੍ਬਕੋਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਾਧਿਵਚਨਮੇਤਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਬਹੂਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ''ਕਰਮ੍ਬਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਸਚੇਪਿ ਮਂਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ''ਕਰਮ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਅਪਵਾਰਣਾਰਹਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ। ''ਮਂਸਕਰਮ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਮਂਸਮਿਸ੍ਸਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਣਾਵ ਹੋਤਿ।

੧੨੦. "ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤ"ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋਪਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਉਦਕਕਞ੍ਜਿਕਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, 'ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਯਾਗੁਯਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ''ਯੇਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਕਾਰਣਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦੁਦ੍ਦਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੇ ਤਾਵ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਯਸ੍ਮਾ ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕਂ ਨਾਮ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਹੋਤਿ, ਖੀਰਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਰਮ੍ਬਕੇ ਵਿਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ 'ਯਾਗੁ ਬਹੁਤਰਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਮਸਮਾ ਵਾ , ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਯਾਗੁ ਮਨ੍ਦਾ, ਭਤ੍ਤਂ ਬਹੁਤਰਂ, ਪਵਾਰੇਤੀ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦੁਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕਂ ਨਾਮ ਭਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾਯ ਏਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ 'ਇਧ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦੁਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਏਵਂ ਪਰਤੋ ''ਮਿਸ੍ਸਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਰਣਂ ਦੁਦ੍ਦਸਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਪਵਾਰਣਪ੍ਪਹੋਨਕਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਬਹੁਭਾਵੋ ਪਵਾਰਣਾਯ ਭਾਵਾਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਪਵਾਰਣਾਜਨਕਸ੍ਸ ਨਾਮ ਗਹਣਮੇਵੇਤ੍ਥ

ਪਮਾਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਇਦਞ੍ਚ ਕਰਮ੍ਬਕੇਨ ਨ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣੰ ਵ◌ੁੱਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁੱਤੇਨ ਸੰਸਨ੍ਦਿਯਮਾਨੰ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਮਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇਯੇਵ ਰੁਲ੍ਹੰ ਸਿਯਾ, ਏਵ◌ੰ ਸਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਭਤ੍ਤੰ ਬਹੁਤਰੰ ਵ◌ਾ ਸਮੰ ਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪਤਰੰ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ, ਪਵ◌ਾਰੇਤਿਯੇਵ, ਏਵ◌ੰ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇਪਿ ਅਪ੍ਪਤਰੇਪਿ ਭਤ੍ਤੇ ਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬੰ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇਯੇਵ ਰੁਲ੍ਹੱਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇਯੇਵ ਰੁਲ੍ਹਵ◌ੋਹਾਰੱਤਾ ਇਦੰ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਮੇਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੁੱਤ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਅਥ ਮਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇ ਰੁਲ੍ਹੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤੰ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਖੀਰਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਿਤੰ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਯਾਗੁੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਭਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪੰ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ, ਬਹੁ ਵ◌ਾ, ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਏਵ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇ ਰੁਲ੍ਹੰ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ, ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤੰ ਵ◌ਾ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਚਿਨ੍ਤਾਯ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਪਨ ਠਾਨੇਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ।

ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੩੮-੨੩੯) ਪਨ “**ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੱਤਨੇ ਕਪ੍ਪਿਯੱਤਾ ‘ਪਵ◌ਾਰਿਤੋਵ ਹੋਤੀ’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਤਞ੍ਚੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਪੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਯਮੇਤ੍ਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ‘ਯੇਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੋ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੁੱਤਮੇਵੱਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਕਾਰਣੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦੁਦ੍ਦਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਤਰਭਾਵ◌ੇ ਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਸਮ੍ਭਵਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਰਮ੍ਬਕੇਪਿ ਮਚ੍ਛਾਦਿਬਹੁਭਾਵ◌ੇ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸੰ, ਏਵ◌ੰ ਪਰਤੋ ‘ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਰਣੰ ਦੁਦ੍ਦਸਮੇਵ◌ਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯਞ੍ਚ ‘ਇਦੰ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਮੇਵ◌ਾ’ਤਿਆਦਿ ਕਾਰਣੰ ਵ◌ੁੱਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ‘ਅਪ੍ਪਤਰੰ ਨ ਪਵ◌ਾਰੇਤੀ’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵ◌ੁੱਤੰ।

“**ਵ◌ਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਠਿਤੰ ਰਸਾਦਿੰ ਵ◌ਿਸੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਕੇਹਿਚਿ ਪਨ ‘‘ਯਥਾ ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥੰ ਨ ਪਤਤਿ, ਤਥਾ ਗਾਲ੍ਹੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪੀਲੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵ◌ੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਰਣੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੰ ਯਾਗੁੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਯਾਗੁੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕੰ ਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੇਨ੍ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਬਹੁਖੀਰਰਸਾਦੀਸੁ ਭਤ੍ਤੇਸੁ ‘‘ਖੀਰੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਖੀਰਾਦੀਨਿ ਵ◌ਾ ਦੇਤੁ ਖੀਰਾਦਿਮਿਸ੍ਸਕੰ ਭਤ੍ਤੰ ਵ◌ਾ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਨ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵ◌ਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦੇਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁੱਤੰ, ਨ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੀਯਮਾਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੀਯਮਾਨੇ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਵ◌ਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ, ਏਵ◌ੰ ਸਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਪਨ ਕਾਰਣਨ੍ਤਰੰ ਗਵ◌ੇਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੩੮-੨੩੯) ਪਨ “**ਵ◌ਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ‘ਰਸੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ਾਚਾਯ ਵ◌ਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਨ ਕਾਯੇਨ ਰਸਾਦਿੰ ਵ◌ਿਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਤਥਾ ਅਵ◌ਿਯੋਜਿਤੇਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਪਵ◌ਾਰਣਾਪਹੋਨਕਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਵ◌ੁੱਤੱਤਾ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਯਾਗੁੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘ਯਾਗੁੰ ਗਣ੍ਹਥਾ’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰੰ ਨ ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ।

ਨਾਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਸੇਤੁ ਵ◌ਾਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਨਾਵ◌ਾਦਿਅਭਿਰੁਹਨਾਦਿਕ੍ਖਣੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਅਭਿਰੁਹਨਾਦਿਕਾਤਬ੍ਬੱਤੇਪਿ ਗਮਨਤਪ੍ਪਰਤਾਯ ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਜਨਸਮ੍ਮਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਅਨੋਕਾਸਾਦਿਭਾਵ◌ੇਨ ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਚਾਲੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਵ◌ੁੱਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਪੀਠਪ੍ਪਦੇਸੇ ਵ◌ਾ ਉਦ੍ਧੰ ਵ◌ਾ ਅਪੇਲ੍ਲੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਏਵ ਪਨ ਠਾਨੇ ਪਰਿਵੱਤੇਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਯੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਸਚੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਾਦੇ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਇਰਿਯਾਪਥੰ ਵ◌ਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਸਨੰ ਅਵ◌ਿਕੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਖੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ “**ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ…ਪੇ॰… ਨਿਸੀਦਨਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। “**ਆਸਨੰ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਪੀਠੇ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਤੋ ਆਨਿਸਦਮੰਸੰ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵ◌ਿਯ ਠਾਨਾਚਾਵਨੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵ◌ੁੱਤੰ।

੧੨੧. **ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਮੂਲਫਲਾਦਿਯੇਵ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਵ◌ਾ ਕੁਲਦੂਸਨਾਦਿਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਸੇਸਂ ਪਨ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਮੂਲਫਲਾਦਿਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੇਨ ਤਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੨੨. ਸੋ ਪੁਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਾਜਨੇ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਪਠਮਂ ਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਪੁਨ ਸੋਯੇਵ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਲਭਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਭਾਜਨੇ ਤੇਨ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵ◌ਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਯੇਨ ਅਕਤਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਯਞ੍ਚ ਅਕਤਂ, ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ◌ਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਏਵ◌ਂ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਕਤਂ।

ਪੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨਯਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋ “**ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਪਨ ਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਮੁਖਗਤੇਨਾਪਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਆਮਿਸੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵ◌ਾਰਿਤੇਨ ਭੋਜਨਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨਪਿ ਯਥਾ ਅਕਤੇਨ ਮਿਸ੍ਸਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਮੁਖਞ੍ਚ ਹਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਪਵ◌ਾਰਿਤਸ੍ਸ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਵ◌ਾਰਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਵ◌ਾਰਣਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿਯੇਵ◌ਾਤਿ ‘‘ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ…ਪੇ॰… ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ੨੪੦) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਇਤਿ ਵ◌ਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵ◌ਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵ◌ਾਰਣਾਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਏਕਵ◌ੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨੨. ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੨੩. ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵ◌ਾਰਣਾਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ"**ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਵਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ,** ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਤੋ ਪਠਮਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪ-ਪੁਬ੍ਬ ਵਜ ਗਤਿਮ੍ਹੀਤਿ ਧਾਤੁ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੋਸਵ◌ਿਰਹਿਤੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਨੁਰਾਯਕਰੇਹਿ ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਵ◌ਿਰਹਿਤੋ। **ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਨਖਪਿਟ੍ਠਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **"ਤਞ੍ਚੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਵਡ੍ਢਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵ◌ੇਸੁ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਚੇ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਚੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਞ੍ਚ ਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਪਦੇਸਵ◌ਿਸੇਸੇਯੇਵ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **'ਸਚੇ ਪਨਾ'**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਚੇ ਹਿ ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, 'ਨਿਵ◌ਾਸਨਪਾਰੁਪਨੇਹਿ ਪਕਤਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ'ਤਿ ਪਦੇਸਨਿਯਮਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਵ◌ਾਸਨਪਾਰੁਪਨੇਹਿ ਪਕਤਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰਂ ਪਨ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਵ◌ਾ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਵ◌ਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤੁ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਵ◌ਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੁਖਾਦੀਸੁਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੮੮) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੮੮-੮੯) ਪਨ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਦਿਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਚ ਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਪਾਕਟਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਪਨ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਤਰਂ ਅਵਡ੍ਢਨਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੇ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਗਹਣਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤੁਂ **'ਮੁਖੇ ਪਨਾ'**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਗੋਧਾ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਾਦਿਸੋਪਿ ਰੋਗੋ ਕੁਟ੍ਠੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਗਣ੍ਡੇਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਮੁਖਾਦੀਸੁ ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਪਿ ਗਣ੍ਡੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ਿਸੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੇਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਕੁਟ੍ਠੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮੁਖਾਦੀਸੁ ਕੋਲਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਪਿ ਗਣ੍ਡੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਵਡ੍ਢਨਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵ◌ੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵ◌ਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। **ਪਕਤਿਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ**ਤਿ ਰੋਗਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਵ◌ਿਕਾਰਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵ◌ਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਕੋਤਿ ਬਦਰਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣੋ। ''ਸਞ੍ਜਾਤਛਵ◌ਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਛਵ◌ਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੮੮-੮੯) ਪਨ **"ਸਚ੍ਛਵ◌ਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਛਵ◌ਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਞ੍ਛਵ◌ਿਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ, ਸਞ੍ਜਾਤਛਵਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਵ◌ੂਪਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਵ◌ਿਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਪਦੁਮਪੁਣ੍ਡਰੀਕਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਪਦੁਮਸੇਤਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਦਲਵਣ੍ਣਂ। **ਕੁਟ੍ਠੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ◌ਾ**ਤਿ ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵਡ੍ਢਨਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੋਸਬ੍ਯਾਧੀ**ਤਿ ਖਯਰੋਗੋ। **ਯਕ੍ਖੁਮ੍ਮਾਦੋ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਹਤ੍ਥਮੁਖਾਦਿਕਂ ਅਵਯਵ◌ਂ ਭੂਮਿਯਂ ਘਂਸਨਕੋ ਯਕ੍ਖੋਵ ਰੋਗੋ।

੧੨੪. ਮਹਾਮਤ੍ਤੋਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਤ੍ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **"ਨ ਦਾਨਾਹਂ ਦੇਵਸ੍ਸ ਭਟੋ"ਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਏਵ ਦਿਨ੍ਨਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਰਾਜਕਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਅਮਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਠਪਿਤੋ, ਅਮਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਏਵ ਵ◌ਾ ਭਟੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤਂ ਤਂ

ਅਮਚ੍ਚਾਦਿਮ੍ਪਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

੧੨੫. “**ਧਜਬਨ੍ਧੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪਾਕਟਚੋਰੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਯੇ ਪਨ ਅਮ੍ਬਲਬੁਜਾਦਿਚੋਰਕਾ’’ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸੀਲਵਾ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

੧੨੬. **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਬਨ੍ਧਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਮਬਨ੍ਧਨਾਦੀਸੁ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਨਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ। **ਅਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨਂ ਵਾ ਪਲਾਯਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਗੁਤ੍ਤਿਯਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਗੋਪਕਾਨਂ ਅਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨਂ ਪਲਾਯਤਿ।

੧੨੯. **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਕਸਾਹਤੋ ਕਤਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ।

੧੩੦. **ਪਲਾਤੋਪੀ**ਤਿ ਇਣਸ੍ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਆਗਮਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਯੇਨ ਪਲਾਤੋਪਿ ਇਣਾਯਿਕੋ। **ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ** ਇਣਾਯਿਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨਾਦਰੇਨ ਇਣਮੁਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਪਵੇਸਿਤਤ੍ਤਾ।

ਉਪਡ੍ਢੁਪਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ। **ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ**ਤਿ ਇਣਾਯਿਕੇਨ ਧਨਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੁ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਦਾਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ‘‘ਮਾ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਹਾਯਕੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਹਿਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਤਾ ਸਿਯਾਤਿ।

੧੩੧. **ਦਾਸਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕੀਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਾਸਭਾਵਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਾਯ ਕੀਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤਾਦਿਸੋ ਹਿ ਧਨਕ੍ਕੀਤੋਪਿ ਅਦਾਸੋ ਏਵ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੯੭) ਪਨ “**ਦੇਸਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਨਪਣ੍ਣਾਰੋਪਨਾਦਿਕਂ ਤਂ ਤਂ ਦੇਸਚਾਰਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਦਾਸਪਣ੍ਣਜ੍ਝਾਪਨਾਦਿਨਾ ਅਦਾਸਕਰਣਨਿਯਾਮੇਨ। ਅਭਿਸੇਕਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਮੋਚਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੇਨਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਸਯਮੇਵ ਪਣ੍ਣਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ‘‘ਮਯਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਦਾਸਿਯੋ ਹੋਮਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਸਯਮੇਵ ਰਾਜੂਨਂ ਦਾਸਿਪਣ੍ਣੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮਂ ਲਿਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾਪਿ ਰਾਜਦਾਸਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤੇਹਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਤੇਸਂ ਸਾਮਿਨੋ, ਤੇਸੁ ਏਕੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਭੁਜਿਸ੍ਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਤੇ ਆਰਾਮਿਕਾ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਂ ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਫਾਤਿਕਮ੍ਮੇਨ ਧਨਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੯੭) ਪਨ ‘‘ਦੇਵਦਾਸਿਪੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘ਆਰਾਮਿਕਞ੍ਚੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਕਾਮੋ, ਅਞ੍ਞਮੇਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦਸ੍ਸ ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰਾਮਿਕੇ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨ ਤੇ ਤੇਸਂ ਦਾਸਾ, ‘ਆਰਾਮਿਕੋ ਚ ਨੇਵ ਦਾਸੋ ਨ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨ ਦਾਸੋਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਕ੍ਕਾਸਿਞ੍ਚਨਂ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ, ਤੇ ਚ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਰਾਮਿਕਤ੍ਤਾ। ਨਿਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਦਾਸਂ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੯੭) ਪਨ “**ਤਕ੍ਕਂ ਸੀਸੇ ਆਸਿਤ੍ਤਕਸਦਿਸਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਦਾਸੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤਕ੍ਕੇਨ ਸੀਸਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਆਰਾਮਿਕਵਚਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਦਾਸਾਵ ਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘ਤਕ੍ਕਾਸਿਞ੍ਚਨਂ ਪਨ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਚਾਰਿਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰਾਮਿਕਦਾਸਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੯੭) “**ਤਕ੍ਕਂ ਸੀਸੇ ਆਸਿਤ੍ਤਕਸਦਿਸਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਸੁਚਿ ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਦਾਸੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤਕ੍ਕਂ ਸੀਸੇ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਕਿਰ ਤੇ ਅਦਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਦਮ੍ਪਿ ਆਰਾਮਿਕਵਚਨੇਨ

ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਥਾ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰਾਮਿਕਦਾਸੋ ਏਵਾਤਿ ‘**ਨੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘**ਤਾਵਕਾਲਿਕੋ ਨਾਮਾ**’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਗਹੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਸਬ੍ਬੰ ਤਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਨਿਸ੍ਸਾਮਿਕਦਾਸੋ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੁਲੰ ਅਵ੍ਵਾਤਿਕੰ ਮਰਣੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੰ, ਨ ਕੋਚਿ ਤਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ, ਸੋ ਪਨ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕੇਹਿ ਵਾ ਨਿਵਾਸਗਾਮਵਾਸੀਹਿ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰੇਹਿ ਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਕਤੋਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਦੇਵਦਾਸਾਪਿ ਦਾਸਾ ਏਵ। ਤੇ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦੇਸੇ ਰਾਜਦਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਹਾਰਦਾਸਾ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੯੭) ਪਨ “**ਨਿਸ੍ਸਾਮਿਕਦਾਸੋ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕਾ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਮਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕੋ, ਸੋਪਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰਟ੍ਠੇ ਸਾਮਿਨੋ, ਤੇਹਿਪਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ‘ਦੇਵਦਾਸਿਪੁਤ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘ਦਾਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ ਪਨ ‘‘ਦਾਸਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥੰ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋ ਪਦਵਾਰੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਦਾਸਸ੍ਸ ਪਨ ਪਲਾਯਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੩੨. ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ **ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਛੇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਕਣ੍ਣਸਕ੍ਖਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਾਯ । **ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਣ੍ਣਾਵਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕੁਣ੍ਡਲਾਦਿਠਪਨਛਿਦ੍ਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਤਞ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਕ੍ਖਮੰ। **ਅਜਪਦਕੇ**ਤਿ ਅਜਪਦਨਾਸਿਕਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯੰ। ਤਤੋ ਹਿ ਉਦ੍ਧੰ ਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। **ਸਨ੍ਧੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਰੂਪਸਣ੍ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਰੂਪੰ ਪਨ ਪਰਿਸਦੂਸਕੰ ਆਪਾਦੇਤਿ।

ਖੁਜ੍ਜਸਰੀਰੋਤਿ ਵਙ੍ਕਸਰੀਰੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਵਿਯ ਉਜੁਕੰ ਗਤ੍ਤੰ ਸਰੀਰੰ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋ,** ਭਗਵਾ। **ਅਵਸੇਸੋ ਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਰਹਿਤਸਤ੍ਤੋ। ਏਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸੰ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਇਤਰੇ ਸਤ੍ਤਾ ਖੁਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧੇ ਕਟਿਯੰ ਜਾਣੂਸੂਤਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਮਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕਟਿਯੰ ਨਮਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਨਮਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਮਨ੍ਤਾ ਪੁਰਤੋ ਨਮਨ੍ਤਿ, ਦੀਘਸਰੀਰਾ ਪਨ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਵਙ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਮੁਖੰ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਗਣਯਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਅਪ੍ਪਮੰਸਲੋਹਿਤਾ ਸੂਲਸਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਪੁਰਤੋ ਪਬ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਵੇਧਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਵਟੁਮੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਟ੍ਟਕਾਯੋ। ਏਤੇਨ ਏਵਰੂਪਾ ਏਵ ਵਾਮਨਕਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੩੩. **ਅਟ੍ਠਿਸਿਰਾਚਮ੍ਮਸਰੀਰੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਸਿਰਾਚਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸਰੀਰੋ। **ਕੂਟਕੂਟਸੀਸੋ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡਿਤਮੰਸਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਮੇਡਿਤੰ ਕਤੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਾਲਫਲਪਿਣ੍ਡਿਸਦਿਸੇਨਾ**”ਤਿ। ਤਾਲਫਲਾਨੰ ਮਞ੍ਜਰੀ **ਪਿਣ੍ਡਿ** ਨਾਮ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਤਨੁਕੇਨ ਸੀਸੇਨਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਥੂਪਿਕਾ ਵਿਯ ਕਮੇਨ ਕਿਸੇਨ ਸੀਸੇਨ। ਮਹਾਵੇਲੁਪਬ੍ਬੰ ਵਿਯ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਅਵਿਸਮਥੂਲੇਨ ਸੀਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ **ਨਾਲ਼ਿਸੀਸੋ** ਨਾਮ। **ਕਪ੍ਪਸੀਸੋ**ਤਿ ਗਜਮਤ੍ਥਕੰ ਵਿਯ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸੀਸੋ। “**ਕਣ੍ਣਿਕਕੇਸੋ** ਵਾ”ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣੰ “**ਪਾਣਕੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਮਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਨਲਾਟੇਪਿ ਕੇਸਾਨੰ ਉਟ੍ਠਿਤਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਸੀਸਲੋਮੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਮਕ੍ਕਟਭਮੁਕੋਤਿ ਨਲਾਟਲੋਮੇਹਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਲੋਮਭਮੁਕੋ। **ਅਕ੍ਖਿਚਕ੍ਕੇਹੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਮਣ੍ਡਲੇਹਿ। **ਕੇਕਰੋ**ਤਿ ਤਿਰਿਯੰ ਪਸ੍ਸਨਕੋ। **ਉਦਕਤਾਰਕਾ**ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨੰ ਉਦਕੇ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਿਕਚ੍ਛਾਯਾ। ਉਦਕਬੁਬ੍ਬੁਲਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖੇ ਠਿਤਾਨੰ ਛਾਯਾ। ਅਕ੍ਖਿਭਣ੍ਡਕਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤਿਪਿਙ੍ਗਲਕ੍ਖਿ** ਮਜ੍ਜਾਰਕ੍ਖਿ। **ਮਧੁਪਿਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਵਣ੍ਣਪਿਙ੍ਗਲੰ। **ਨਿਪ੍ਪਖੁਮਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਖੁਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਕ੍ਖਿਦਲਲੋਮੇਸੁ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਤਦਭਾਵਾ ਨਿਪ੍ਪਖੁਮਕ੍ਖਿ। **ਅਕ੍ਖਿਪਾਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਦਲਪਰਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਪੂਤਿਤਾਪਜ੍ਜਨਰੋਗੇਨ।

ਚਿਪਿਟਨਾਸਿਕੋਤਿ ਅਨੁਨ੍ਨਤਨਾਸਿਕੋ। **ਪਟਙ੍ਗਮਣ੍ਡੂਕੋ** ਨਾਮ ਮਹਾਮੁਖਮਣ੍ਡੂਕੋ। **ਭਿਨ੍ਨਮੁਖੋ**ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮੁਖਪਰਿਯੋਸਾਨੋ, ਸਬ੍ਬਦਾ ਵਿਵਟਮੁਖੋ ਵਾ। **ਵਙ੍ਕਮੁਖੋ**ਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤਹੇਟ੍ਠਿਮਹਨੁਕਟ੍ਠਿਕੋ। **ਓਟ੍ਠਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕੋ**ਤਿ ਉਭੋਸੁ ਓਟ੍ਠੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ

ਜਾਤਿਯਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਅਪਨੀਤਮਂਸੇਨ ਓਟ੍ਠੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਏਲ਼ਮੁਖੋ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਪਗ੍ਘਰਿਤਲਾਲਾਮੁਖੋ।

ਭਿਨ੍ਨਗਲੋਤਿ ਅਵਨਤਗਲੋ। **ਭਿਨ੍ਨਉਰੋ**ਤਿ ਅਤਿਨਿਨ੍ਨਉਰਮਜ੍ਝੋ। ਏਵਂ **ਭਿਨ੍ਨਪਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੇਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਚ੍ਛੁਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕੁਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**"ਤਿਆਦਿ।

ਵਾਤਣ੍ਡਿਕੋਤਿ ਅਣ੍ਡਕੇਸੁ ਵੁਦ੍ਧਿਰੋਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਣ੍ਡਵਾਤਰੋਗੇਨ ਉਦ੍ਧੁਤਬੀਜਣ੍ਡਕੋਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਾ। ਯਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਣ੍ਣਤਂ ਪਕਾਸਤਿ, ਸੋਵ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਕਟੋ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਗਮਨਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾ ਬਹਿ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਤੋ ਜਾਣੁਕਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। **ਮਹਾਜਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਥੂਲਜਙ੍ਘੋ। **ਮਹਾਪਾਦੋ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਪਾਦਤਲੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਦਵੇਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਵੇਮਜ੍ਝੇ। ਏਤੇਨ ਅਗ੍ਗਪਾਦੋ ਚ ਪਣ੍ਹਿ ਚ ਸਦਿਸਾਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੩੪. ਮਜ੍ਝੇ ਸਂਕੁਟਿਤਪਾਦਤ੍ਤਾਤਿ ਕੁਣ੍ਠਪਾਦਤਾਯ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਅਗ੍ਗੇ ਸਂਕੁਟਿਤਪਾਦਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੁਣ੍ਠਪਾਦਤਾਯ। ਕੁਣ੍ਠਪਾਦਸ੍ਸੇਵ ਚਙ੍ਕਮਨਵਿਭਾਵਨਂ "**ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਗ੍ਗੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। "**ਪਾਦਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ ਚ "**ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਪਾਦਤਲਸ੍ਸ ਉਭੋਹਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਹਿ ਚਙ੍ਕਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮਮ੍ਮਨਨ੍ਤਿ ਖਲਿਤਵਚਨਂ, ਯੋ ਏਕਮੇਵਕ੍ਖਰਂ ਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਠਾਨਕਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਅਫੁਟ੍ਠਕ੍ਖਰਵਚਨਂ। ਵਚਨਾਨੁਕਰਣੇਨ ਹਿ ਸੋ ''ਮਮ੍ਮਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਚ ਕਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਏਕਮੇਵਕ੍ਖਰਂ ਹਿਕ੍ਕਾਰਬਹੁਸੋ ਵਦਤਿ, ਸੋਪਿ ਇਧੇਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨਾਮੇਡਿਤਕ੍ਖਰਮੇਵ ਸਿਥਿਲਂ ਸਿਲਿਟ੍ਠਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਾਵ ਨ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਦਿਆਪਦਾਸੁ ਅਰੁਚਿਯਾ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਦੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੧੩੫. ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਕਥਾਸੁ ''ਯੋ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਇਤ੍ਥੀ ਹੋਤਿ, ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਪੁਰਿਸੋ, ਅਯਂ **ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ**''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਹੋਤਿ, ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਪਨਸ੍ਸ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹਵੂਪਸਮਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਾਵਕੋ**। "**ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਚੇ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ। ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਹਿ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਖੀਣਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਚ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਾਨਾਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਆਸਿਤ੍ਤਉਸੂਯਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯੇਵ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵੋ, ਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਬਧਿਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਣ੍ਡਕੋ ਜਾਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੩੩) ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਪਣ੍ਡਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾ ਤਯੋ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ, ਤੇਸਂ ਸਗ੍ਗੋ ਅਵਾਰਿਤੋ, ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਵਾਰਿਤੋਤਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੦੯) ਆਗਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੦੯) ਪਨ ਪਣ੍ਡਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਆਸਿਤ੍ਤਉਸੂਯਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਾ ਤਯੋਪਿ ਪੁਰਿਸਭਾਵਲਿਙ੍ਗਾਦਿਯੁਤ੍ਤਾ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ, ਤੇ ਚ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਬਲਵਤਾਯ ਨਪੁਂਸਕਪਣ੍ਡਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਪਣ੍ਡਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੁ ਆਸਿਤ੍ਤਉਸੂਯਪਣ੍ਡਕਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਦੀਹਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਨਿਵਾਰੇਤੁਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਾ, ਤੇਨ ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਪਨ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਉਮ੍ਮਾਦੋ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਅਵਤ੍ਥਰਨ੍ਤੋ

ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਪਤ੍ਵਾ ਏਵ ਚ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਖੇ ਸੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਦੇਤੰ ਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਸ੍ਸ ਪਰੇਸ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਆਸਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੁਖੇ ਆਸਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਅਸੁਚਿਮੁਚ੍ਚਨੇਨ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। **ਉਸੂਯਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਉਸੂਯਾਯ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਵੇਤੁਕਾਮਤਾਰਾਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸੁਚਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ।

"**ਬੀਜਾਨਿ ਅਪਨੀਤਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬੀਜੇਸੁ ਠਿਤੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਅਪਨੀਤੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਪਿ ਅਨਾਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਤਦਪਨਯਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ, ਨ ਪਣ੍ਡਕਤ੍ਤੰ। ਬੀਜੇਸੁ ਪਨ ਅਪਨੀਤੇਸੁ ਅਙ੍ਗਜਾਤਮ੍ਪਿ ਰਾਗੇਨ ਕਮ੍ਮਨਿਯੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਪੁਮਭਾਵੋ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਸ੍ਸੁਆਦਿਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹੋਪਿ ਦੁਨ੍ਨਿਵਾਰਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤਿ ਨਪੁੰਸਕਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਬੀਜੁਦ੍ਧਰਣੇ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵੇਤੰ ਭਗਵਤਾ 'ਪਣ੍ਡਕੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਬੀਜੁਦ੍ਧਰਣਕ੍ਖਣੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਉਦ੍ਧਟਬੀਜੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਣ੍ਡਕਤ੍ਤੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਭਾਵਕੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁ, ਤਤੋ ਏਵ ਚਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਸ ਪਣ੍ਡਕਤ੍ਤੁਪਗਮਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਨਪੁੰਸਕਪਣ੍ਡਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ 'ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਅਭਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ। ਅਯਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਹੇਤੁਕੋ, ਭਾਵਕ੍ਖਯੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਅਹੇਤੁਕਸਦਿਸਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਮਾਪਨ੍ਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਅਭਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਦਿ ਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਭਾਵਕੋ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਗਹਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਯਸ੍ਸ ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਮਿੰ** ਯੇਵਸ੍ਸ **ਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇਪਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਲਭਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਤਦਾਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਨ ਆਗਤੋ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੩੬. **ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸਯੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਯੰ, ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਅਥ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਏਕਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਦ੍ਵੇਤਿ? ਏਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਦ੍ਵੇ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਯਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ, ਨੋ। ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ, ਨੋ''ਤਿ (ਯਮ॰ ੩.ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਯਮਕ.੧੮੮) ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭੂਤਭਾਵਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਸੇਧਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਦਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਹਿ ਯਦਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਗੁਲ੍ਹੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਇਤਰੰ। ਯਦਿ ਚ ਤੇਸੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਦਾਪਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਦ੍ਵਯੰ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤੰ ''ਨ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣੰ, ਕਮ੍ਮਸਹਾਯੰ ਪਨ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਏਕਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਗਬ੍ਭੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਰਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਪਰੰ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ, ਸਯੰ ਪਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੧੬) ਆਗਤੰ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੧੬) ਪਨ – **ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਯੁਤ੍ਤੋ, ਇਤਰੋ ਪਨ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਯੁਤ੍ਤੋ। ਏਕਸ੍ਸ ਹਿ ਭਾਵਦ੍ਵਯਂ ਸਹ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਯਮਕੇ (ਯਮ॰ ੩.ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਯਮਕ.੧੮੮) ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਦੁਤਿਯਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਸਹਾਯੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਭਾਵਰਹਿਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਪਕਤਿਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਕਾਰਣਂ, ਨ ਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸ ਕੇਨਚਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕੇਵਲਂ ਭਾਵਸਹਿਤਾਨਂਯੇਵ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੁਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੩੨-੬੩੩) ''ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਅਕੁਸਲਬਲੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਨਾਪਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚੇ ਤੇਸਂ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਨਂ। ਯਦਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ। ਯਦਾ ਪੁਰਿਸੇ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਇਤ੍ਥਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ।

੧੩੭. ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਸਂਵਾਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ**। ਸੋ ਚ ਨ ਸਂਵਾਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਥੇਨਕੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਚ ਥੇਨਕੋਪੀਤਿ ਆਹ **''ਤਯੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਾ''**ਤਿਆਦਿ। **ਨ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ। **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਵਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਂ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੋਵ ਇਧ ਸਂਵਾਸੋ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੩੮. ਰਾਜ…ਪੇ॰… ਭਯੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ''ਰਾਜਭਯੇਨ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਭਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਯਾਵ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ**ਤਿ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤਾਯ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਹਿ ਰਾਜਭਯਾਦਿਂ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਲਿਙ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ 'ਗਿਹੀ ਮਂ ਸਮਣੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੂ'ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਾਵਾ ਦੋਸੋ ਨ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਤਾ ਇਧ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਸੋ ਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯੋ ਯਾਵ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਸਾਦਿਯਨੇਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਸਾਦਿਯਨੇਪਿ ਅਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਭਯੇਨਪਿ ਸਂਵਾਸਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ'ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤਾਯੇਵੇਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਮਯਿਕਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿਚਤੁਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਾਨਿ। **ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨੁਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕਮ੍ਮਾਕਰਣੇਨ। **ਤਦੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਵਸੇਨ ਆਦਾਯ, ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਂਸਕੂਟੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਨਾਪਿ ਸਯਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ''ਯੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਸੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਣੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਯੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਸੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ…ਪੇ॰… ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ ਹੋਤਿ, ਲਿਙ੍ਗਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਸਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਨਾਪਿ ਸਂਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਸਾਯੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋਵ ਓਦਾਤਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਦਮੇਵ ਕਾਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਰਤੋ **“ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨੇਸੁਪਿ ਅਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਪਕ੍ਖੇ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ। **“ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ **“ਸਾਪਿ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਸਾਮਣੇਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪੇਲ਼ਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਸਾਮਣੇਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ…ਪੇ॰… ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੧੦) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੧੦) ਪਨ – ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਧ ਸਂਵਾਸੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਤਯੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਾ”**ਤਿ। **ਨ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ। **ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਵਸ੍ਸਕ੍ਕਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ। ਦਹਰਸਾਮਣੇਰੋ ਪਨ ਵੁਡ੍ਢਸਾਮਣੇਰਾਨਂ, ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਸਂਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕਤ੍ਥੇ। **ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਂਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੇ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਯਮੇਵ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਣੇਨ੍ਤੋਪਿ ਉਭਯਤ੍ਥੇਨਕੋ ਏਵ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸੋਵ, ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਿਕਾਵ। ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਏਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕੋਪਿ ਨ ਮੁਤ੍ਤੋ।

ਰਾਜ…ਪੇ॰… ਭਯੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਯ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਯਾਵ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ**ਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਲਿਙ੍ਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਂਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਹਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਲਿਙ੍ਗੇ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹ ਸਂਵਸਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਸਂਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਅਭਬ੍ਬੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਂਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯਤ੍ਥੇਨਕੋਪਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੇ ਏਵ ਪਵਿਸਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਪਨ ਰਾਜਾਦਿਭਯੇਨ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋਵ ਲਿਙ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਂਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ, ਉਭਯਤ੍ਥੇਨਕੋ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਪਰਤੋ ‘‘ਸਹ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਸਂਵਾਸਾਧਿਵਾਸਨਵਸੇਨ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਯਾਵਾ”**ਤਿ , ਤਸ੍ਸ ਤਾਵ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚੋਰਾਦਿਭਯਂ ਵਿਨਾਪਿ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਲਿਙ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਲਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਾਦਿਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਸੋਭਤਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਲਿਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਮਯਿਕਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਞੇਵ ਨਿਯਮਿਤਭਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇ ਸਂਵਾਸੋਪਿ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਭਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਂਵਾਸਂ ਪਨ ਅਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਵਿਹਾਰਾਦੀਸੁ ਵਿਹਾਰਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ ਏਵ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨੁਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਸਿਆਦਿਕਮ੍ਮਾਕਰਣੇਨ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਸਰੀਰੇਨ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ।

ਯੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਸੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ‘‘ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ’’ਤਿ ਪਨ ਨਾਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਯਦਿ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਛਡ੍ਡਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ

ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਮੇ ਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਪਠਮਂ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਏਵਂ ਮੇ ਗਹਿਤਾ''ਤਿ ਸਵ੍ਵੀ ਕੇਵਲਂ ਅਨੁਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਤਵਤ੍ਥਨਿਵਾਸਨਾਦਿਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਲਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨ ਕਥੇਤਿ, ਸੋ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕਲਕ੍ਖਣਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਞ੍ਚਨਾਯਪਿ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਗੁਣਸ੍ਸੇਵ ਸੰਵਾਸਸ੍ਸ ਸਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਸੰਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੰਵਾਸਾਰਹਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸੰਵਾਸਸਾਦਿਯਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸੰਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ ਹੋਤਿ।

ਸਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋਤਿ ਸਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇ ਠਿਤੋ। **ਥੇਯ੍ਯਸੰਵਾਸਕੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੰਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਲਿਙ੍ਗਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਸੰਵਾਸਸ੍ਸ ਸਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਨਾਪਿ ਸੰਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਇਦਮੇਵ ਕਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗਾਨੁਰੂਪਸੰਵਾਸੋ ਏਵ ਸਾਦਿਤੋਤਿ ਸੰਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕਤਾ ਨ ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਾਮਣੇਰਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੰਵਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸੋਭਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਸਾਵਧਾਰਣੇ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ।

ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਸਾਮਣੇਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਪੇਲ਼ਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਵਲੀਵਾਦਿਮਯੇਸੁ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਠਪਿਤੇਸੁ ਭਤ੍ਤਭਾਜਨਵਿਸੇਸੇਸੁ। ਏਤੇਨ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦੀਨਂ ਅਕਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੩੯. ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਯਂ **ਤੇਸਂ ਲਿਙ੍ਗੇ ਆਦਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿਪਿ ਗਹਿਤਾਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਨਚਿ ਪਨ ''ਤੇਸਂ ਲਿਙ੍ਗੇ ਆਦਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਲਦ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨੇਵ ਹਿ ਸੋ ਗਹਿਤਲਦ੍ਧਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਵੀਮੰਸਨਤ੍ਥਂ ਕੁਸਚੀਰਾਦੀਨਿ...ਪੇ॰... ਯਾਵ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਤਂ ਲਦ੍ਧਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਗ੍ਗੋਵ ਆਜੀਵਕਾਨਂ ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਜੀਵਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਗ੍ਗੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿਯੇਵਾਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੧੦) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੧੦) ਪਨ – ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਦਿਕਥਾਸੁ **ਤੇਸਂ ਲਿਙ੍ਗੇ ਆਦਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਵੀਮੰਸਾਦਿਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਨਾ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗੇ ਕਾਯੇਨ ਧਾਰਿਤਮਤ੍ਤੇ। **ਸਯਮੇਵਾ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮੇਪਿ ਕੁਸਚੀਰਾਦੀਨਿ ਨਿਵਾਸੇਤਿ। **ਆਜੀਵਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਆਜੀਵਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜਨਵਿਧਿਨਾ ''ਆਜੀਵਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਭਾਵੂਪਗਮਨਂ ਪਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ''ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਤ੍ਤਾ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਮੇਥੁਨਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਾਨੁਲੋਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਚ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਪਯੋਗੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖਣੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦੇਪਿ ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਪਾਰਾਜਿਕਾਹਿ ਮੁਚ੍ਚਨਸੀਮਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾਸਨਵਿਰੁਦ੍ਧਤਾਯੇਤ੍ਥ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਪਿ ਅਭਬ੍ਬਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਨੇਤੇ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡੇ ਵਿਸੁਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਅਭਬ੍ਬੇਸੁ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤੰ ਲਦ੍ਧੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਵੇਸੇ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਗ੍ਗਾਹੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਲਿਙ੍ਗੇ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਲਦ੍ਧਿੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ''ਏਤੇਸੰ ਵਤਚਰਿਯਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤਿ ਏਵ। **ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਸਾਲਯਤਾਯ ਤਿਤ੍ਥਿਯਭਾਵੂਪਗਮਨਲਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ। ਏਤੇਨ ਚ ਆਪਦਾਸੁ ਕੁਸਚੀਰਾਦਿੰ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਥਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁਨਾਵ ਕਥਿਤੋ, ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਯੋ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾਤਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਗਤੰ।

੧੪੦. ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਯੰ **"ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯੋ, ਸਬ੍ਬੋਵ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯੋ ਏਵ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਾ ਲਭਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਖੋਤ੍ਥ ਨਾਗਾ ਅਵਿਰੁਲ੍ਹਿਧਮ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੧)।

੧੪੧. ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਥਾਯੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦਿਅਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾਨਞ੍ਞੇਵ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਦਯੋਪਿ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਾ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾ ਜਨਿਕਾ ਮਾਤਾ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਞੇਵ ਕੁਸਲਪਵਤ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਾ, ਏਵੰ ਅਕੁਸਲਪਵਤ੍ਤਿਪੀਤਿ ਆਹ **"ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ਸਮਾਨਜਾਤਿਯਸ੍ਸ ਵਿਕੋਪਨੇ ਕਮ੍ਮੰ ਗਰੁਤਰੰ, ਨ ਤਥਾ ਵਿਜਾਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਭੂਤਾ"**ਤਿ। ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਮਾਤੁਪਿਤੁਸਮਞ੍ਞਾ , ਦਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਿਮਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਪੁਤ੍ਤਵੋਹਾਰੋ ਲੋਕੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਪਰਿਯਾਯਤੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਸਿਦ੍ਧਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਜਨਿਕਾ ਮਾਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੰ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਬੋਧਿਤ੍ਤਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯੰ, ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸੂਰਭਾਵਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨੇਵਾ"**ਤਿ। **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰੰ ਨਿਰਯੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਫਲੰ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਜਨਕਤ੍ਤੇਨ ਨਿਯੁਤ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ, ਤੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰੰ ਫਲੰ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੰ, ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਕਰਣਸੀਲੰ, ਅਨਨ੍ਤਰਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਵਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ, ਤੇਨ **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਮਾਤੁਘਾਤਕਕਮ੍ਮੇਨ**। ਪਿਤੁਘਾਤਕੇਪਿ ''ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਜਨਕੋ ਪਿਤਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੇਨੇਵ ਸਤਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤੋ, ਅਯੰ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੇਨ ਪਿਤੁਘਾਤਕਕਮ੍ਮੇਨ ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਿਤੁਘਾਤਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ।

ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਮਾਤਰੰ ਵਾ ਪਿਤਰੰ ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਸਤਿਪਿ ਹਿ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਸੋ ਏਵ ਏਕਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਭਵਙ੍ਗਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਜੀਵਿਤਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ, ਨ ਅਞ੍ਞੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤੰ ਪਿਤਰੰ ਵਾ ਮਾਤਰੰ ਵਾ, ਸਯੰ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੰ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੋਯੇਵ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਭਾਰਿਯੰ ਪਨ ਹੋਤਿ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ ਆਹਚ੍ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਲ਼ਕਚਤੁਕ੍ਕੰ ਸਙ੍ਗਾਮਚਤੁਕ੍ਕੰ ਚੋਰਚਤੁਕ੍ਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਏਲ਼ਕੰ ਮਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾਪਿ ਹਿ ਏਲ਼ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੰ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੰ ਮਾਤਰੰ ਵਾ ਪਿਤਰੰ ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ ਫੁਸਤਿ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨੇਵ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਨੋ ਵਿਕੋਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਲ਼ਕਾਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ, ਪਨ ਮਾਤਾਪਿਤਿਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਵਾ ਏਲ਼ਕੰ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ ਨ ਫੁਸਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਵਤ੍ਥੁਨੋ ਅਭਾਵਤੋ। ਮਾਤਾਪਿਤਿਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਫੁਸ੍ਸਤੇਵ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕਦ੍ਵਯੇ। ਯਥਾ ਚ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ, ਏਵੰ ਅਰਹਨ੍ਤੇਸੁ ਏਤਾਨਿ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਹਿ ਪੁਰਿਮੰ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੰ, ਪਨ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਚ ਪਮਾਣੰ। ਕਤਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੋ ਚ ''ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੰ ਪਟਿਬਾਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੰ ਮਹਾਚੇਤਿਯਪ੍ਪਮਾਣੇਹਿ ਕਞ੍ਚਨਥੂਪੇਹਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣੰ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਨਿਰਯਮੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤਿ। ਪਿਤੁਘਾਤਕੇ **ਵੇਸਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੰ, ਕੁਲਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਤਿਚਾਰਿਨਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਤਰੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਘਾਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਿਤੁਘਾਤਕੋਵ ਹੋਤਿ।

ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕਕਮ੍ਮੇ **ਅਵਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਆਦਿਕੰ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

“ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨਾ”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤਿ **“ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ। ਵਧਕਚੇਤਨਾਯ ਹਿ ਦੂਸਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਇਧ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। **ਲੋਹਿਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਭੇਜ੍ਜਕਾਯਤਾਯ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਨ ਚਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਲੋਹਿਤਪਗ੍ਘਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਲੋਹਿਤੰ ਸਮੋਸਰਤਿ, ਆਘਾਤੇਨ ਪਕੁਪ੍ਪਮਾਨੰ ਸਞ੍ਚਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਪਵ◌ਿਦ੍ਧਸਿਲਤੋ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਾ ਸਕ੍ਖਲਿਕਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਾਦਨ੍ਤੰ ਪਹਰਿ, ਫਰਸੁਨਾ ਪਹਟੋ ਵ◌ਿਯ ਪਾਦੋ ਅਨ੍ਤੋਲੋਹਿਤੋਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਜੀਵਕੋ ਪਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਚਮ੍ਮੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਦੁਟ੍ਠਲੋਹਿਤੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਫਾਸੁਮਕਾਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਜੀਵਕੋ ਵ◌ਿਯਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਅਥ ਯੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤਥਾਗਤੇ ਚੇਤਿਯੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਬੋਧਿੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਕਿੰ ਹੋਤੀਤਿ? ਭਾਰਿਯੰ ਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਸਦਿਸੰ। ਸਧਾਤੁਕੰ ਪਨ ਥੂਪੰ ਵ◌ਾ ਪਟਿਮੰ ਵ◌ਾ ਬਾਧਮਾਨੰ ਬੋਧਿਸਾਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਲੀਨਾ ਸਕੁਣਾ ਚੇਤਿਯੇ ਵਚ੍ਚੰ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਪਰਿਭੋਗਚੇਤਿਯਤੋ ਹਿ ਸਰੀਰਚੇਤਿਯੰ ਗਰੁਤਰੰ। ਚੇਤਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਬੋਧਿਮੂਲੇਪਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਹਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਬੋਧਿਸਾਖਾ ਬੋਧਿਘਰੰ ਬਾਧਤਿ, ਤੰ ਗੇਹਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਬੋਧਿਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿ ਗੇਹੰ, ਨ ਗੇਹਤ੍ਥਾਯ ਬੋਧਿ। ਆਸਨਘਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਆਸਨਘਰੇ ਧਾਤੁ ਨਿਹਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਤੰ ਸਾਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬੋਧਿਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥੰ ਓਜੋਹਰਣਸਾਖੰ ਵ◌ਾ ਪੂਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵ◌ਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ, ਸਤ੍ਥੁ ਰੂਪਕਾਯਪਟਿਜਗ੍ਗਨੇ ਵ◌ਿਯ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ।

ਸਙ੍ਘਭੇਦੇ **ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ। **ਅਯੰ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਥਾਦਿਦੋਸੇਨ ਵ◌ਿਪਨ੍ਨੁਪਸਮ੍ਪਦੋ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋਪਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯੰ ਨ ਫੁਸਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚਸ੍ਸ ਨ ਵ◌ਾਰਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਨੇ **ਇਚ੍ਛਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਵਸਨੰ ਇਚ੍ਛਮਾਨੰ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ **“ਗਿਹਿਭਾਵ◌ੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ◌ਾ”**ਤਿ। ਨੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯੋ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਅਭਬ੍ਬੇ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ ਵ◌ਾ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੧੪੨. ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵ◌ੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਬ੍ਭਵ◌ੀਸੋ**। **ਹਾਯਨਵਡ੍ਢਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਸੁ ਅਧਿਕੇਸੁ ਉਤ੍ਤਰਿ ਹਾਯਨੰ, ਊਨੇਸੁ ਵਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਏਕੂਨਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ ਮਾਸੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿੰ ਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਜਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕੂਨਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੰ। **ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਦਿਵਸੇ। ‘‘ਤਿੰਸਰਤ੍ਤਿਦਿਵ◌ੋ ਮਾਸੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧; ੮.੪੩; ਵ◌ਿਭ॰ ੧੦੨੩) ਵਚਨਤੋ **“ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਵਸ੍ਸੰ ਉਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸੰ ਉਦ੍ਧੰ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਏਕਮਾਸਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤ੍ਤਾ ਮਾਸਪਰਿਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ ਵਸ੍ਸੰ ਉਦ੍ਧੰ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤਿਯੋ ਸੰਵਚ੍ਛਰੋ ਤੇਰਸਮਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਸੰਵਚ੍ਛਰਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਮਾਸਿਕਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਵ◌ਿਸੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ **“ਛ ਮਾਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਛਮਾਸਤੋ। **ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਮਾਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ। ਯੰ ਪਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ‘‘ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨੰਯੇਵ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣਿਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਵਸ੍ਸਦ੍ਵਯਸ੍ਸਪਿ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਨਾਮ ਵ◌ਿਸੁੰ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਤਿਰੇਕਮਾਸਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਤਿਰੇਕਦਿਵਸਾਨਿ ਵ◌ਿਸੁੰ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ।

‘‘ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਮ੍ਹਿ ਚ ਪੁਨ ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਏਤ੍ਥ ਪਨ…ਪੇ॰… ਵੁਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਨਿਪਾਤਾਨਂ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ, ਏਤ੍ਥ ਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮਤ੍ਥਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਸਾਮਣੇਰਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਕਮਾਸੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁ ਏਵ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਗਬ੍ਭਮਾਸਾਪਿ ਗਣਨੂਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਏਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਜਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਸਮਾਨੋ ਗਬ੍ਭਮਾਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੪੦੬) ਆਗਤਂ।

ਗਬ੍ਭੇ ਸਯਿਤਕਾਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੀਸਤਿਮਂ ਵਸ੍ਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਬ੍ਭਵੀਸੋ। ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸੀ**ਤਿ ਸਾਵਣਮਾਸਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਆਸਾਲ੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਪੁਣ੍ਣਮੀ। **ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਸੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਜਾਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤਿਂਸਰਤ੍ਤਿਦਿਵੋ ਮਾਸੋ, ਦ੍ਵਾਦਸਮਾਸਿਕੋ ਸਂਵਚ੍ਛਰੋ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ **“ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਸ੍ਸਂ ਉਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਂ ਉਦ੍ਧਂ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ‘‘ਏਕਮਾਸਂ ਅਧਿਕਮਾਸੋ’’ਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤਿਯੇ ਤਤਿਯੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਤੇਰਸਮਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ। **ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਤੋ ਯਾਵ ਜਾਤਦਿਵਸਭੂਤਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾ, ਤਾਵ ਯੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾ ਅਨਾਗਤਾ, ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਧਿਕਮਾਸਤੋ ਲਦ੍ਧੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਯੋ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿ। **“ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਏਵ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੀਸਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸੇਸੁਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਪਰਿਹਾਪਨੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਗਬ੍ਭਵਸ੍ਸੇਨ ਸਹ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਗਬ੍ਭਮਾਸਾਪਿ ਗਣਨੂਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਏਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਆਚਰਿਯੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਸੋਪੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੪੦੬) ਆਗਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ‘‘ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਛ ਮਾਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ‘‘ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾ ਅਧਿਕਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਥਮੇਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਸਾਸਨਵੋਹਾਰੇਨ ਲੋਕਿਯਗਤਿਂ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਤੀਸੁ ਤੀਸੁ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇਸੁ ਮਾਸਛਡ੍ਡਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਛ ਮਾਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਵੇਦਵੋਹਾਰੇਨ ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਗਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਿਥਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਣੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾ ਅਧਿਕਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ, ਤਂ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕਥਾਯਂ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੪੩. ਮਾਤਾ ਵਾ ਮਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੋ ਏਵ।

੧੪੪. **“ਏਕਸੀਮਾਯਞ੍ਹ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ** ਇਮਿਨਾ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀਨਿ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸੀਮਟ੍ਠਕਭਿਕ੍ਖੂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੧੪੫. ਅਨਾਮਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਪਾਤਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਅਗ੍ਗਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ। **ਸਾਮਣੇਰਭਾਗਸਮਕੋ ਆਮਿਸਭਾਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਆਮਿਸਭਾਗਸ੍ਸ ਸਮਕਮੇਵ ਦੀਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਸਾਮਣੇਰਭਾਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪਨ ਭਤ੍ਤਂ ਕਦਾਚਿ ਮਨ੍ਦਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਰਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਪਾਲ਼ਿਯਾਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਿਯਤਪਬ੍ਬਜ੍ਜਸ੍ਸੇਵ ਚਾਯਂ ਭਾਗੋ ਦੀਯਤਿ। ਤੇਨੇਵ “**ਅਪਕ੍ਕਂ ਪਤ੍ਤੁ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੧੪੬. ਸਯਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਾਦੀਨਿ ਸਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਂ ਕਾਸਾਯਚ੍ਛਾਦਨਂ ਸਰਣਦਾਨਨ੍ਤਿ ਹਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਸੁ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਵਾਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਵੋਹਰੀਯਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ**ਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਂ ਕਾਸਾਯਚ੍ਛਾਦਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਰਣਦਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦੀਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੪) ਆਗਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੪) ਪਨ – **ਸਯਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਕਾਸਾਯਚ੍ਛਾਦਨਸਰਣਦਾਨਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜਨਂ ਨਾਮ, ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਵਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਵਾ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹਿ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸੀਮਾਯ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਆਣਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਸਾਦਿਚ੍ਛੇਦਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਰਣਦਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਰਣਂ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੪) – **ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। “**ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ “**ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਹੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਓਰੋਪਨਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤ੍ਥਂ ਸਰਣਾਨਿ ਦੇਤਿ, ਨ ਰੁਹਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਰੁਹਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਚੇਤਂ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

‘‘ਸਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਵਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸਾਪਿ ਚੇਤਰਾ।
ਅਪੇਤਪੁਬ੍ਬਵੇਸਸ੍ਸ, ਤਂਦ੍ਵਯਾ ਇਤਿ ਚਾਪਰੇ’’ਤਿ॥

ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਹਿ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਕਾਸਾਵਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਨ ਸਨ੍ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਕਾਸਾਵੇਸੁ, ਨਾਸਨ੍ਤੇਸੁ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਆਗਤੋ।

ਭਬ੍ਬਰੂਪੋਤਿ ਭਬ੍ਬਸਭਾਵੋ। ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤਿ “**ਸਹੇਤੁਕੋ**”ਤਿ। **ਞਾਤੋ**ਤਿ ਪਾਕਟੋ। **ਯਸਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਗਨ੍ਧਾਸਯੋਕਾਸਵਸੇਨ ਅਸੁਚਿਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕੂਲਭਾਵਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਸਾ** ਨਾਮੇਤੇ ਵਣ੍ਣਤੋਪਿ ਪਟਿਕੂਲਾ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਪਿ ਗਨ੍ਧਤੋਪਿ ਆਸਯਤੋਪਿ ਓਕਾਸਤੋਪਿ ਪਟਿਕੂਲਾ। ਮਨੁਞ੍ਞੇਪਿ ਹਿ ਯਾਗੁਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਭਤ੍ਤਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਕੇਸਵਣ੍ਣਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕੇਸਮਿਸ੍ਸਕਮਿਦਂ, ਹਰਥ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕੇਸਾ **ਵਣ੍ਣਤੋ** ਪਟਿਕੂਲਾ। ਰਤ੍ਤਿਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਪਿ ਕੇਸਸਣ੍ਠਾਨਂ ਅਕ੍ਕਵਾਕਂ ਵਾ ਮਕਚਿਵਾਕਂ ਵਾ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ **ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਪਿ** ਪਟਿਕੂਲਾ। ਤੇਲਮਕ੍ਖਨਪੁਪ੍ਫਧੂਮਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਰਹਿਤਾਨਞ੍ਚ ਕੇਸਾਨਂ **ਗਨ੍ਧੋ** ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਜੇਗੁਚ੍ਛਤਰੋ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ।

ਕੇਸਾ ਹਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਪਿ ਸਿਯੁਂ, **ਗਨ੍ਧੇਨ** ਪਨ ਪਟਿਕੂਲਾਯੇਵ। ਯਥਾ ਹਿ ਦਹਰਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸ ਵਚ੍ਚਂ ਵਣ੍ਣਤੋ ਹਲਿਦ੍ਦਿਵਣ੍ਣਂ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਹਲਿਦ੍ਦਿਪਿਣ੍ਡਿਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਸਙ੍ਕਰਟ੍ਠਾਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਕਾਲਸੁਨਖਸਰੀਰਂ ਵਣ੍ਣਤੋ ਤਾਲਪਕ੍ਕਵਣ੍ਣਂ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਂ, ਦਾਠਾਪਿਸ੍ਸ ਸੁਮਨਮਕੁਲ਼ਸਦਿਸਾ, ਤਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਸਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਂ, ਗਨ੍ਧੇਨ ਪਨ ਪਟਿਕੂਲਮੇਵ, ਏਵ◌ਂ ਕੇਸਾਪਿ ਸਿਯੁਂ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾ, ਗਨ੍ਧੇਨ ਪਨ ਪਟਿਕੂਲਾਯੇਵ◌ਾਤਿ।

ਯਥਾ ਪਨ ਅਸੁਚਿਟ੍ਠਾਨੇ ਗਾਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਜਾਤਾਨਿ ਸੂਪੇਯ੍ਯਪਣ੍ਣਾਨਿ ਨਾਗਰਿਕਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਭੋਗਾਨਿ, ਏਵ◌ਂ ਕੇਸਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਾਤਿ। ਏਵ◌ਂ **ਆਸਯਤੋਪਿ** ਪਟਿਕੂਲਾ। ਇਮੇ ਚ ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਗੂਥਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤਕਣ੍ਣਕਾ ਵ◌ਿਯ ਏਕਤਿਂਸਕੋਟ੍ਠਾਸਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ, ਤੇ ਸੁਸਾਨਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਜਾਤਸਾਕਂ ਵ◌ਿਯ, ਪਰਿਖਾਦੀਸੁ ਜਾਤਕਮਲਕੁਵਲਯਾਦਿਪੁਪ੍ਫਂ ਵ◌ਿਯ ਚ ਅਸੁਚਿਟ੍ਠਾਨੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵ◌ਂ **ਓਕਾਸਤੋ** ਪਟਿਕੂਲਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਚਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਕੂਲਭਾਵ◌ਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਿਜ੍ਜੀਵਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਇਮੇ ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਸੀਸਕਟਾਹਪਲਿਵ◌ੇਠਨਚਮ੍ਮੇ ਜਾਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤੇਸੁ ਕੁਣ੍ਠਤਿਣੇਸੁ ਨ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੋ ਜਾਨਾਤਿ ''ਮਯਿ ਕੁਣ੍ਠਤਿਣਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ, ਨਾਪਿ ਕੁਣ੍ਠਤਿਣਾਨਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ''ਮਯਂ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਨ ਸੀਸਕਟਾਹਪਲਿਵ◌ੇਠਨਚਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਤਿ ''ਮਯਿ ਕੇਸਾ ਜਾਤਾ''ਤਿ, ਨਾਪਿ ਕੇਸਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ''ਮਯਂ ਸੀਸਕਟਾਹਪਲਿਵ◌ੇਠਨਚਮ੍ਮੇ ਜਾਤਾ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਭੋਗਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਰਹਿਤਾ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ। ਇਤਿ ''ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਰੀਰੇ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਚੇਤਨੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤੋ ਸੁਞ੍ਞੋ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤੋ ਥਦ੍ਧੋ ਪਥਵ◌ੀਧਾਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਿਜ੍ਜੀਵਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵ◌ਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। **ਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਚ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰੋ। **ਭਾਵ◌ਿਤਭਾਵਨੋ**ਤਿ ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨਾਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੁਸਲਭਾਵਨਾਯ ਪੂਰਣੇਨ ਭਾਵ◌ਿਤਭਾਵਨੋ । **ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੪) ਪਨ – **ਯਸਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਪਰਿਵ◌ਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਨਿਜ੍ਜੀਵਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ''ਕੇਸਾ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਰੀਰੇ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਚੇਤਨੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤੋ ਸੁਞ੍ਞੋ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤੋ ਥਦ੍ਧੋ ਪਥਵ◌ੀਧਾਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਯਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੩੧੧) ਆਗਤਨਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ । **ਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਭਾਵ◌ਿਤਭਾਵਨੋ**ਤਿ ਸਮਥਵਸੇਨਪਿ।

ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥਾਯ ਇਮਂ ਕਾਸਾਵ◌ਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ਾ ''ਤਂ ਕਾਸਾਵ◌ਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਯਾਚਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤਿ। **ਅਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪਨਤੋ ਪਰਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵ◌ਿਧਿਦਸ੍ਸਨਂ, **ਅਥਾਪੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਚੀਵਰਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਾਜਨਪ੍ਪਕਾਰਭੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ '**ਅਥਾਪੀ**'ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਅਥਾਪੀ**ਤਿ ਅਥ ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੪੭. ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਪਾਦਾਭਿਮੁਖਂ ਨਮਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਦੂਰੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ** ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਂ **ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ**। ਯਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਵ◌ਿਨਯਨਤ੍ਥਾਯ ਆਚਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਆਚਰਿਯੋ**। ਸਚੇ ਪਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਸਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤਿ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋਵਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੋਪਿ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਾਲੇ ਸਯਮੇਵ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਂ ਵ◌ਾਚੇਨ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋਵ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਚਰਿਯੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਠਾਨਕਰਣਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਰਆਦੀਨਿ ਠਾਨਾਨਿ, ਸੰਵੁਤਾਦੀਨਿ ਕਰਣਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾਵਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮ-ਕਾਰਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਸਮਯੇ ਵਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ।

੧੪੮. ਸਬ੍ਬਮਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੰ ਪਰਾਮਾਸਾਪਰਾਮਾਸਾਦਿਭੇਦੰ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਸੇਖਿਯਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸੀਲਮਨੇਨ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ, ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਕਰਣੇ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੪) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾਵਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨੀ**"ਤਿ। **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਖਿਯਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਿਲੋਕਵਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਚ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਤ੍ਥ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੪)।

ਉਰਾਦੀਨਿ **ਠਾਨਾਨਿ** ਨਾਮ, ਸੰਵੁਤਾਦੀਨਿ **ਕਰਣਾਨਿ** ਨਾਮ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਵਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤੇ ਦੀਯਮਾਨੇ ਖਲਿਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਮ-ਕਾਰੇਨ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਓਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਮਿਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਚਨਕਾਲੇ ਪਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ''ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿਯਾਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਹਾਥੇਰੋ ਪਤਿਤਦਨ੍ਤਾਦਿਕਾਰਣਤਾਯ ਅਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਬਜਤ੍ਤੁਸਾਮਣੇਰੋ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੰ ਬਜਤ੍ਤੁੰ ਵਦਾਪੇਤਿ, ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤੰ ਵਦਾਪੇਤੀਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਇਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸਙ੍ਘੋ ਹਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ। ਨ, ਨਾਨਾਸੀਮਪਵਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਾਮਞ੍ਞਨਯੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਥੇਰੇਨ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੰ ਵਤ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੰ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਯੰ ਵਤ੍ਵਾ ਵਦਾਪੇਤਿ, ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿ ਏਵ ਹੋਤਿ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਸਾਧਾਰਣੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ, ਧਮ੍ਮੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਸਙ੍ਘੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੰ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਰਣਤ੍ਤਯਸਙ੍ਕਰਦੋਸੋ। **ਸਬ੍ਬਮਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੰ ਪਰਾਮਾਸਾਪਰਾਮਾਸਾਦਿਭੇਦੰ। "**ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੇਖਿਯਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸੀਲਮਨੇਨ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ, ਵਾਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੪) ਆਗਤੋ।

ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿਆਦੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਦਾਨਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ,** ਸਿਕ੍ਖਾਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਪਦਾਨਿ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ,** ਅਧਿਸੀਲਅਧਿਚਿਤ੍ਤਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਨੰ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿਯੋ, ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਪਾਣੋ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਤਿਪਾਤਨੰ ਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਨੰ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ,** ਪਾਣਵਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਾਣੇ ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਨੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਵਧਕਚੇਤਨਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿ, ਵੇਰਹੇਤੁਤਾਯ ਵੇਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮੰ ਮਣਤਿ ਨੀਹਰਤੀਤਿ ਵਿਰਤਿ "**ਵੇਰਮਣੀ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਰਮਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਾ ''ਵਿਰਮਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ''ਵੇਰਮਣੀ''ਤਿ ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਦਾਨਂ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ,** ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾ। **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਂ, ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਮੇਥੁਨਚੇਤਨਾ। **ਮੁਸਾ**ਤਿ ਅਭੂਤਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਦੋ ਅਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਭੂਤਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਚੇਤਨਾ **ਮੁਸਾਵਾਦੋ**। ਪਿਟ੍ਠਪੂਵਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੁਰਾ ਚੇਵ ਪੁਪ੍ਫਾਸਵਾਦਿਭੇਦਂ ਮੇਰਯਞ੍ਚ **ਸੁਰਾਮੇਰਯਂ**। ਤਦੇਵ ਮਦਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਮਜ੍ਜਞ੍ਚੇਵ ਪਮਾਦਕਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ, ਤਂ ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਪਿਵਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਏਵਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾ, ਅਯਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਨਾਮ, ਤਦਞ੍ਞੋ **ਵਿਕਾਲੋ**। ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਸਬ੍ਬਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਂ ਇਧ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਵਿਕਾਲੇ ਭੋਜਨਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਂ **ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ,** ਵਿਕਾਲੇ ਵਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਭੋਜਨਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਂ **ਵਿਕਾਲਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਿਕਾਲੇ ਯਾਵਕਾਲਿਕਅਜ੍ਝੋਹਰਣਚੇਤਨਾਵ।

ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਨਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਵਿਸੂਕਂ ਪਟਾਣੀਭੂਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ "**ਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਂ,** ਨਚ੍ਚਗੀਤਾਦਿਦਸ੍ਸਨਸਵਨਾਨਞ੍ਚੇਵ ਵਟ੍ਟਕਯੁਦ੍ਧਜੂਤਕੀਲਾਦਿਸਬ੍ਬਕੀਲਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮਂ। **ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਯਥਾਸਕਂ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਆਲੋਚਨਸਭਾਵਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਵਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਸਦ੍ਦੇਹਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਚ੍ਚਨਗਾਯਨਾਦੀਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਮਾਲਾਤਿ ਬਦ੍ਧਮਬਦ੍ਧਂ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਮਯਮ੍ਪਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਿਲਨ੍ਧਿਯਮਾਨਂ ਮਾਲਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਸਚੁਣ੍ਣਾਦਿਵਿਲੇਪਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਨ੍ਧਜਾਤਂ। **ਵਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਞ੍ਚੇਵ ਗਨ੍ਧਜਾਤਞ੍ਚ। **ਧਾਰਣਂ** ਨਾਮ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ। **ਮਣ੍ਡਨਂ** ਨਾਮ ਊਨਟ੍ਠਾਨਪੂਰਣਂ। ਗਨ੍ਧਵਸੇਨ, ਛਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਵਾ ਸਾਦਿਯਨਂ **ਵਿਭੂਸਨਂ** ਨਾਮ, ਮਾਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਧਾਰਣਾਦੀਨਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਧਾਰਣਾਦੀਨਂ ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾ।

ਉਚ੍ਚਾਤਿ ਉਚ੍ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਨਿਪਾਤੋ। **ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਆਸਨ੍ਦਾਦਿ। **ਮਹਾਸਯਨਂ** ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਤਂ ਸਲੋਹਿਤਵਿਤਾਨਞ੍ਚ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਆਸਨਂ ਸਯਨਞ੍ਚ ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਸਦ੍ਦੇਹਿ ਗਹਿਤਾਨਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ। **ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਰਜਤ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਾਰੁਮਾਸਕਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਿਯਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਆਦਯੋਪੇਤ੍ਥ ਧਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦਯੋ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪਨਸਾਦਿਯਨਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ।

੧੪੯. ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰਣਗਮਨਾਦਿਸਾਮਣੇਰਭਾਵਸ੍ਸਪਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨਤੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਸਙ੍ਘਲਾਭਮ੍ਪਿ ਤੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਪੁਨ ਸਰਣਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਰਣਗਹਣੇਨ ਸਹ ਤਦਹੇਵ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਗ੍ਗਹਣਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ, ਤਤੋ ਪੁਰੇਪਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਞ੍ਚ ਚੀਵਰਮਾਸੇਸੁ ਸਙ੍ਘੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਿਪਨ੍ਨਸੀਲੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਲਭਤਿ ਏਵ। **ਸਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਲਚੀਵਰਲਾਭੋ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭੋ ਪਨ ਯਦਿ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸਾਮਿਕਾ ਦਾਯਕਾ ਸੇਨਾਸਨਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋਵ। ਯਂ ਪਨ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੦੯) "**ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਲਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਪੁਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ ਲਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੇ ਦਾਯਕਾਨਂ ਇਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਸਙ੍ਘਿਕਂ, ਕਾਲਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ, ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਸੁਰਾ''ਤਿ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿਆਦਿਸਬ੍ਬਸੀਲਭੇਦਂ ਸਰਣਭੇਦਞ੍ਚ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਕੁਸਲਂ ਪਨ ਸੁਰਾਪਾਨਾਵੇਰਮਣਿਸੀਲਭੇਦੋ ਚ ਹੋਤਿ ਮਾਲਾਦਿਧਾਰਣਾਦੀਸੁ ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਇਤਰਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਵੇਰਮਣਿਆਦੀਨਿ। ਤਾਨਿਪਿ ਹਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਤਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਏਵ, ਇਤਰੀਤਰੇਸਂ ਪਨ ਅਭਿਜ੍ਜਨੇਨ ਨਾਸਨਙ੍ਗਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ "**ਏਤੇਸੁ ਭਿਨ੍ਨੇਸੂ**"ਤਿ ਭੇਦਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਚ੍ਚਯਂ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ''ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ ਭਨ੍ਤੇ ਅਚ੍ਚਾਗਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਰਣਸੀਲਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। **ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਨਾਸਨਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਕਾਰਣੇਹਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਅਵਣ੍ਣਭਾਸਨਾਦੀਨਂ ਸਹ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਨੁ ਚ ਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਏਵ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਨਾਸਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੋ ਇਮੇਸਂ ਭੇਦੋਤਿ ਚੋਦਨਂ ਮਨਸਿ ਨਿਧਾਯਾਹ "**ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਾਨਞ੍ਹਿ ਅਞ੍ਞਤਰਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**"ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚਾਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯੋ ਹਿ ''ਅਤ੍ਤਾ ਇਸ੍ਸਰੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ''ਅਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਂ ਦਲ਼੍ਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੋਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਪਨ ਈਦਿਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਿਕੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਪਰੀਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਓਵਦਿਯਮਾਨੋਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੋਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਕਣ੍ਟਕਨਾਸਨਾਯ ਏਵ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਦਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾ ਆਗਤਾ, ਸਾ ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੋਤ੍ਥਕਂ ਆਰੂਲ੍ਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਿਮ੍ਹ।

੧੫੦. "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਗਣ੍ਠਿਪਦਕਾਰਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – **ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸੇਨਾਸਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ – **ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਵਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਕਸੇਨਾਸਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਯਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਿਬਦ੍ਧਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਪਵਿਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, **ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਵਾ, ਆਵਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ। **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। ਦਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਦਣ੍ਡੋ, ਸੋਯੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ,** ਆਵਰਣਾਦਿ। **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਮਸ੍ਸ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਯੋਜੇਥ ਆਣਾਪੇਥ। **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਗ੍ਗਹਮਸ੍ਸ ਕਰੋਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਚੇ ਆਕਿਣ੍ਣਦੋਸੋਵ ਹੋਤਿ, ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨ ਓਰਮਤਿ, ਸਙ੍ਘਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਮਾਨੋਪਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਲਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਪੁਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ ਲਚ੍ਛਤਿ। **ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਤਰਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ। **ਅਚ੍ਚਯਂ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ ਭਨ੍ਤੇ ਅਚ੍ਚਾਗਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੦੮) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਏਵੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਪਾਲਿਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨੇਵ ਆਗਤਾ, ਨੋ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਸੇਨ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਭੂਤਤ੍ਤਾ ਤਮਕਥੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਵ ਆਚਰਿਯੇਨ ਕਥਿਤੋ, ਮਯੰ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਅਤਿਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ ਸਾਸਨਾਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥੰ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਆਦਿਪ੍ਪਕਰਣੇਸੁ ਆਗਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ''ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ''ਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ। **ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਜ੍ਝੰ ਅਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਿਰਹਿਤੰ, ਏਵੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨੇਵ ਧਮ੍ਮਤੋ ਨ ਆਮਿਸਤੋ ਸਙ੍ਗਹੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। **ਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝੰ ਅਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, **ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵੰ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਕੁਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੁਪਜ੍ਝਾਯਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਪਤ੍ਤਕਾ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਆਜੀਵਕਨਾਮਕਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ। ਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਠਪਿਤਪਿਣ੍ਡਮੇਵ ਹਿ ਤੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਅਚੀਵਰਕਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਯਾਚਿਤਕੇਨਾਤਿ ''ਯਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਕਰੋਮ, ਤਾਵ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇਨ, ਤਾਵਕਾਲਿਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਈਦਿਸੇਨ ਹਿ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਚੀਵਰੋਵ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਚਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੇਹਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੂਪਗੰ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ।

ਗੋਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤੁਨ੍ਤਿ ''ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਗੋਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵੇ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ, ਏਕੇਨ ਏਕਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਏਕੇਨ ਵਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਨ੍ਤੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਜਨੇ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਿਰਿਯੰ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਾ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਏਕੇਨ ਏਕਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵੰ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਨਾਨਾਚਰਿਯਾ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ, ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੋ ਆਚਰਿਯੋ ਹੋਤਿ, ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਹਿ ਏਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਪਠਮੰ ਉਪਜ੍ਝੰ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜੰ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾ, ਤੰ **ਉਪਜ੍ਝੰ** ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਤ੍ਥਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਦ੍ਧਗਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਯੰ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਤਵ ਸਰੀਰੇ ਜਾਤੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ, ਤੰ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਸਨ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਤੁ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਤੁ ਮੰ।

ਤਾਵਦੇਵਾਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ। **ਛਾਯਾ ਮੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਕਪੋਰਿਸਾ ਵਾ ਦ੍ਵਿਪੋਰਿਸਾ ਵਾਤਿ ਛਾਯਾ ਮੇਤਬ੍ਬਾ। **ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਵਸ੍ਸਾਨੋ ਹੇਮਨ੍ਤੋ ਗਿਮ੍ਹੋ''ਤਿ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਤੁਯੇਵ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣੰ। ਸਚੇ ਵਸ੍ਸਾਨਾਦਯੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਯਸ੍ਸ ਯੋ ਉਤੁ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ, ਤੇ ਦਿਵਸੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸੋ ਦਿਵਸਭਾਗੋ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ''ਅਯੰ ਨਾਮ ਉਤੁ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ''ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੋ ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹੋ ਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ **ਦਿਵਸਭਾਗੋ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਙ੍ਗੀਤੀ**ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ''ਤ੍ਵੰ ਕਿੰ ਲਭਸਿ, ਕਾ ਤੇ ਛਾਯਾ, ਕਿੰ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਕੋ ਦਿਵਸਭਾਗੋ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਲਭਾਮਿ ਵਸ੍ਸੰ ਵਾ ਹੇਮਨ੍ਤੰ ਵਾ ਗਿਮ੍ਹੰ ਵਾ, ਅਯੰ ਮੇ ਛਾਯਾ, ਇਦੰ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਅਯੰ ਦਿਵਸਭਾਗੋਤਿ ਵਦੇਯਜਾਸੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ।

ਓਹਾਯਾਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। **ਦੁਤਿਯੰ ਦਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ਕਤੋ ਪਰਿਵੇਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਕੰ ਦਾਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਅਕਰਣੀਯਾਨਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਪਤ੍ਤੋ। **ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਟਤੋ ਪਤਿਤੋ। **ਅਭਬ੍ਬੋ ਹਰਿਤਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਨ ਹਰਿਤੋ ਭਵਿਤੁੰ ਅਭਬ੍ਬੋ। **ਪੁਥੁਸਿਲਾ**ਤਿ ਮਹਾਸਿਲਾ। ਅਯੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਭਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਨ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੭) ਇਧੇਵ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਮ੍ਮੰ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਭਾਵੇਪਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਮਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਰਾਣਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯਕਿਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਹਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਕਿਤ੍ਤਨੰ ਨ ਕਰੇਯਜ, ''ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਸਿਯਾ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੭) ''ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੭) ਅਸ੍ਸ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਅਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਿਰਹਿਤੰ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਯਾਚਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਙ੍ਘਮੇਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ **ਗਣੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਗਣਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਦੇਯਜ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਙ੍ਘੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਉਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਕੇ ਵਿਨਾਵ ਯਦਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਾਦਿਗਣੋ ਪੂਰਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਇਤਰਥਾ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਵਤ੍ਥੂਸੁਪਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨੰ ਅਭਾਵੇਪਿ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਕੋਪੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਰਥਾ ਸਾਵਨਾਯ ਹਾਪਨਤੋ ਕਮ੍ਮਕੋਪੋ ਏਵ ਸਿਯਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਠਮੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਯ ਇਦਾਨਿਪਿ 'ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਅਪਰਾਮਸਨੰ ਸਾਵਨਾਯ ਹਾਪਨਵਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਹੋਤਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਯਾਚਤੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਹਾਪਨੇ ਵਿਯ । ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ''ਸਙ੍ਘੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਵਾਕਜੇਨ ਅਯਾਚੇਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ''ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਯਾਚਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਯਦਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਕਰੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਵਿਪਨ੍ਨੰ। ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਮ੍ਮਵਾਚਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਪਰਿਹਾਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਾਵਨਾਯ

ਹਾਪਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਾ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੧੭) ਆਭਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਨ ਇਧੇਵ ਅਨੋਗਧਾ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਤਰਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ ਚ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੧੭) ਪਨ ''ਕੇਚਿ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ''ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਞ੍ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਞ੍ਚਮੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੦) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕਾਨਂ ਗਣਪੂਰਣਭਾਵੇ ਏਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਥਾ ''ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਯਥਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਂ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਤਾਯ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿ, ਏਵਂ ''ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਥੁਂ ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਂ, ਅਸਨ੍ਤਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਯਪਿ ਗਣਪੂਰਕਾਨਮਤ੍ਥਿਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤੇਵ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਨਂ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ...ਪੇ॰... ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੦੩)। ਤਥਾ ''ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੧) ਵਚਨਤੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਾਦਿਆਚਰਿਯੇਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨ ਰੁਹਤਿ ਤੇਸਂ ਅਭਿਕ੍ਖੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ''ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੪੮੨) ਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥਿਯਮਾਨਾਯ ''ਸਤ੍ਤਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਵਾ ਸੀਮਤੋ ਵਾ ਪਰਿਸਤੋ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਤੋ ਵਾ ਆਚਰਿਯਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਅਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਰਿਸਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਰਿਸਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਤੇਸਮਨਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਯਮੁਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿਗਵੇਸਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਂਸੁ, ਉਦਾਹੁ ਮੁਸਾਵਾਦਭਯਾ ਤਾਨੇਵ ਪਦਾਨਿ ਨ ਸਾਵੇਸੁਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਤਾਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਭਾਵਤੋ ਨ ਸਾਵੇਸੁਂ, ''ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਸਾਵੇਸੁਂ, ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਨੇਸਂ ਭਵਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਾਵੇਸੁਂਯੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ, ''ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਨ, ਮੁਸਾਵਾਦਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਮੁਸਾਵਾਦੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਚ ਉਭਯਦੋਸਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ – ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਸਮ੍ਪਦੁਪਜ੍ਝਾਯੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਕ੍ਕਮੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੇਨ ਪਨ ''ਗਹਿਤੋ ਤੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਿ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਾਦਿਸੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੇ ਵਾ ਅਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੇ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਦਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਕੋ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਛਨ੍ਦਹਾਰਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸੀਮਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ

ਰੁਹਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਗਣੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕੇਚਿ ‘‘ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਚ ਪਾਠੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ ਮਜ੍ਝਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ। ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਰੁਹਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਰਾਮਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠੋਵ ਨੋ ਪਮਾਣਂ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਾਮਸਨਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਪਰਾਮਸਨਂ ਵਿਯ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਾਮਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਗਣੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਾ, ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਕਾਲੇ ਅਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੋ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਸਵ੍ਵਾਯ, ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤੁਪਦਨੀਹਾਰੇਨ ਵਾ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਿ। ਯਥਾ ਏਤਰਹਿ ਮਤਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਮਾਤਾਪਿਤਿਕੋਪਿ ‘‘ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹੀ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਆਮ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਕਿਂ ਬਹੁਨਾ? ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ – ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਨ ਤਾਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਵਜ੍ਜਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਰਸਨ੍ਤਰਾਯਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਦਸ੍ਸਨਤ੍ਤਾ ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੯) ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਚਨਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ।

ਇਦਂ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਥਾ ਹੋਤੁ, ‘‘ਮੂਗਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ ਬਧਿਰਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਂ ਸਮ੍ਭਵਿਤੁਮਰਹਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਵਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੂਗਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ‘‘ਏਵਂ ਵਦੇਹੀ’’ਤਿ ਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਾ ਤਥਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਚਨਸ੍ਸ ਅਨੁ ਅਨੁ ਵਦਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ‘‘ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਵਾਚਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ। ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਛਨ੍ਦੋ, ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਵਾਰਣਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ । ਤਦਨੁਮਾਨੇਨ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਸਰਣਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਲੋਕੇਪਿ ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਵਦਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੂਗਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ‘‘ਮੂਗਂ ਕਥਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਪਸਾਦਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਾਯੇਨ ਪਹਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਬਹੁਨਾ?

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ – ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਧਿਕਾਰੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੯) ਨਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਵਸੇਨੇਵ ਅਭਿਲਾਪੋ ਕਤੋ। ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਪਦੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਨ ਕਤੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ ਤਤ੍ਥ ਕਤਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਭਿਲਾਪੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਤਦਨੁਭਾਵਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਵਾਰਿਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਵਾਰਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਥਾ ਇਧ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਧਿਕਾਰੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਭਿਲਾਪਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੋ ਕਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਮਂ ਸੋ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਮੂਗਪਦੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਭਿਲਾਪੋਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੂਗਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੋਵ ਕਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ। ਕਥਂ? ‘‘ਮੂਗੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਸੋਸਾਰਿਤੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੬) ਵਚਨਤੋ ਹਿ ਮੂਗੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਸੋ ਕੇਵਲਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਇਮਂ ਸਮ੍ਮਾਗਾਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਭਗਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਤੇਸਂ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਾਵਸਙ੍ਕਾਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੋ ਕਤੋ। ਕਥਂ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੯) ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ, ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵੇਨ ਚ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਾਵਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਪਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇ, ਤਥਾ ਪਸਙ੍ਕਂ ਠਪੇਯ੍ਯ। ਖਨ੍ਧਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਸੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੬) ਨਯੇਨ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਨੇਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬੇਪੇਤੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਅਯਮਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ? ''ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਸੋ ਚ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੯) ਵਾ ਤਨ੍ਤਿਯਾ ਠਪਿਤਾਯ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ''ਸੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਂ ''ਇਮੇ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਚੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ''ਸੋ ਚ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ ਮੂਗਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਿਦ੍ਧਿਪਸਙ੍ਗਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿ ਏਕਤੋਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਨਿਟ੍ਠਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਕਥਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਗਾਹੇਨ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਯਥਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਾਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਪਰੋ ਅਨਿਟ੍ਠਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੂਗੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸਾਵਿਪ੍ਪਕਤਾਯ। ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹਿ ਪਠਮਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਗਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਰਿਯੋਸਾਨਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਚ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਸੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਡਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨੇਤਰਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧਮੇਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਕਾਯਪਯੋਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿਆਦਿਤ੍ਤਿਕਾ ਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਆਗਤੋ।

''ਗੋਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੨) ਵਚਨਤੋ ਯੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਵੋਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੋ ਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੇਨਪਿ ਗੋਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਸੁ ਨਾਮੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਬਹੂਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਨਾਮਂ ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਏਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਚ ਅਭਿਨ੍ਨਾਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ''ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਯੋਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਨ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠੋ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਚ੍ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ''ਤਿ ਚ ਪਠਮਂ ''ਆਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੇਵਲਂ ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਵੇਤਿ, ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤੀਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਹਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਚੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਸਾਵੇਤਿ, ਪਾਠਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ ਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਓਤਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭੇਦਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਂ ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਏਕੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਤਿ ਅਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸਯੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਤੋ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਚਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ''ਏਕੇਨ ਏਕਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਏਕੇਨ ਵਾ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁੰ। ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜੰ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਦ੍ਦਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਉਪਜ੍ਝਾਸਦ੍ਦੋਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੨੩)।

ਗੋਤ੍ਤੇਨਾਪੀਤਿ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਪ੍ਪਲਿਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਗੋਤ੍ਤਨਾਮੇਨਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ''ਕੋ ਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਗੋਤ੍ਤਨਾਮੇਨ ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਪਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਖਣੇ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਨਾਮੰ ਪਞ੍ਞਾਪਿਤੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸਾਪਿ ਗੋਤ੍ਤਾਦਿਨਾਮੇਨ ਤਙ੍ਖਣਿਕਨਾਮੇਨ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਖਣੇ ''ਅਯੰ ਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਨਾਗੋ''ਤਿ ਵਾ ਨਾਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨੁਸਾਸਕਸਮ੍ਮੁਤਿਤੋ ਪਠਮਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਸਨਪੁਚ੍ਛਨਕਾਲੇਸੁ ''ਕਿਨ੍ਨਾਮੋਸਿ, ਅਹੰ ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗੋ ਨਾਮ, ਕੋ ਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ''ਮਮੇਤੰ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਪਕਤਿਨਾਮੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਅਪੁਬ੍ਬਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਨਾਮੇਨ ''ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਾਮਟ੍ਠੇ ਕਮ੍ਮੰ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦੀਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮੰ ਵਿਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਪਿ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤੇਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਾਮਟ੍ਠੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਨ ਯਥਾਸਕੰ ਨਾਮੰ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਿਤੇ ਕਮ੍ਮੰ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਗਹਿਤਨਾਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਾ, ਏਤਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਕਤਿਨਾਮੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪੁਬ੍ਬੇਨ ਨਾਗਾਦਿਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਿਤੁਕਾਮੇਨ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ''ਤ੍ਵੰ ਨਾਗੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਨਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਧਮ੍ਮਾਪੁਚ੍ਛਨਕ੍ਖਣੇਸੁਪਿ ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਯਥਾ ਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾਵ ਨਾਗਾਦਿਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਸ੍ਸ ਬਹੂਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਏਕੰ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯੰ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਉਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਏਕਤ੍ਥ ਗਹਿਤੰ ਨਾਮੰ ਤਦੇਵ ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਸੁ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਗਹਿਤਤੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਗਹਿਤੇ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਭਿਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਚ ਅਭਿਨ੍ਨਾ ਏਵ ਞਤ੍ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਚ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਉਪਜ੍ਝਾਯਨਾਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਰਤੋ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਪਦੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ। ਤਥਾ ਅਯੋਜਿਤੇਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬) ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਪਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਾਮਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ 'ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਪਦ'ਯੋਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪੁਰਤੋਵ ਪਯੋਗੋ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ, ਤਞ੍ਚ ਏਕਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਯੋਜਿਤੇਪਿ ਏਕਤ੍ਥ ਪੁਰਤੋ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਤੋ ਯੋਜਨੇਪਿ ਸਾਵਨਾਯ ਹਾਪਨੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਹਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਏਕਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਨ ਯੋਜਿਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਵੰ, ਤਥਾਪਿ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਏਕੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਵਾ ਅਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੰ ਪਸਤ੍ਥਤਰਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਏਕਤੋ ਸਹੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ, ਏਤੇ **ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ** ਕਾਤੁੰ। ਤੇਨਾਹ ''ਏਕਤੋਅਨੁਸਾਵਨੇ''ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਏਕੰ ਪਦੰ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਏਕੇਨ** ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਏਕਾਯ ਏਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਚ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤੋ

ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਨਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਕੇਨ ਏਕਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤੀਹਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ, ਏਕੇਨ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਨ ਤਯੋਪਿ ਏਕਤੋਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **“ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ”**ਤਿ ਇਦਂ ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੇ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਏਕਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਦਂ, ਨ ਪਨ ਨਾਨਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਤਯੋ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **“ਸਚੇ ਪਨ ਨਾਨਾਚਰਿਯਾ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਾ…ਪੇ॰… ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ। ਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ‘‘ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ, ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ, ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਸ੍ਸਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਿਤੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਸਉਪਜ੍ਝਾਯਕਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਨਵਟ੍ਟਨਪਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਚੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਉਪਜ੍ਝਾਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਦ੍ਦਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਆਕਾਰਨ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਸਦ੍ਦੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਉਪਜ੍ਝਾਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾ, ਉਪਯੋਗਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇਸੁ ਯ-ਕਾਰ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕਰਣਵਚਨਾਦੀਸੁ ਉਪਜ੍ਝਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਯੋਗਾਭਾਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਕਤ੍ਤੁਭੂਤੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ਪਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, **ਅਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥੇਵ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਤੇਰਸਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦੀਸੁ ਇਮਿਨਾਵ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋਵ। ਅਪਿਚ ਸਯਂ ਕਮ੍ਮਾਰਹਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਕੋ ਗਣੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਚ੍ਚਕਾਲੇਤਿ ‘‘ਨਿਗ੍ਗੂਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਂ ਪਹਾਯ ਸਚ੍ਚਸ੍ਸੇਵ ਤੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕਾਲੋ। **ਭੂਤਕਾਲੇ**ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਾਯ ਅਭਾਵੇਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਾਦਿਵਤ੍ਥੁਨੋ ਭੂਤਤਾਯ ਅਵਸ੍ਸਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕਾਲੋ, ਇਤਰਥਾ ਕਮ੍ਮਕੋਪਾਦਿਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਙ੍ਕੂ**ਤਿ ਅਧੋਮੁਖੋ। **ਉਦ੍ਧਰਤੂ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸੁ ਅਤ੍ਥਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ – **ਸੁਣਾਤੂ**ਤਿ ਸਵਨਾਣਤ੍ਤਿਯਂ ਪਠਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ। ਤਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯੋ ਸੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਯਂ ਨਿਯੋਜੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਤ੍ਤਾ ‘‘ਸੁਣਾਹੀ’’ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਵਚਨੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਪਠਮਪੁਰਿਸਪ੍ਪਯੋਗੋਵ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂਹਿ ਸਮਾਚਿਣ੍ਣੋ ਭਵਨ੍ਤੁਭਗਵਨ੍ਤੁਆਯਸ੍ਮਾਦਿਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇਸੁ ਵਿਯ ‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ (ਪਾਰਾ॰ ੨੨), ਏਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤ ਕਾਲੋ, ਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯ (ਪਾਰਾ॰ ੨੧), ਪਕ੍ਕਮਤਾਯਸ੍ਮਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩੬), ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮)। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਪਠਮਪੁਰਿਸਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਗਾਰਵਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯੇਸੁ ਹਿ ਗਾਰਵਵਸੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਪਯੋਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪਠਮਪੁਰਿਸਪ੍ਪਯੋਗਂ ਪਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ‘‘ਦੇਸੇਤੁ ਸੁਗਤੋ ਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੮; ਮਹਾਵ॰ ੮) ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ ਆਵੁਸੋਤਿ ਪਦੇ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਇਧ ਪਠਮਪੁਰਿਸਪ੍ਪਯੋਗੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ‘‘ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੭), ਇਙ੍ਘਾਵੁਸੋ ਉਪਾਲਿ, ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਾਹੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੭) ਤਪ੍ਪਯੋਗੇਪਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਪ੍ਪਯੋਗਸ੍ਸੇਵ ਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਮੇਤਿ ਯੋ ਸਾਵੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਆਲਪਨਤ੍ਥੇ ਵੁਡ੍ਢੇਸੁ ਸਗਾਰਵਵਚਨਂ, **"ਆਵੁਸੋ"**ਤਿ ਪਦਂ ਪਨ ਨਵਕੇਸੁ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਨਿਪਾਤੋ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਨ੍ਤੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਬਹੂਸੁਪਿ ਸਮਾਨਰੂਪਤ੍ਤਾ। **ਸਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਕੇ ਪਕਤਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਮਜ੍ਝਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਦਸਵਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ – ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ ਮਮ ਵਚਨਂ ਸੁਣਾਤੂਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਨਵਕਤਰੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਕੋ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤਿ, ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸੋਪਿ ਚੇ ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਨਵਕਤਰੋ ਵਾ ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ, ਕਮ੍ਮਕੋਪੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਏਕਤ੍ਥ 'ਆਵੁਸੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ 'ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ ਉਭਯੇਨਪਿ ਆਲਪਨਸ੍ਸ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਮਤ੍ਥਂ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ''ਸੁਣਾਤੂ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਤਂ ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ **"ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ, ਤੇਨ ਚ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਅਨੁਸਾਸਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ ਸੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ**ਤਿ ਅਯਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਯੁਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਨਾਮਪਯੋਗੇ ਏਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **"ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ"**ਤਿ ਇਦਂ ਅਨਿਯਮਤੋ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਦਸ੍ਸਨਂ, ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋਤਿਆਦਿਨਾਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣਵਿਸਯੇ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਸਮਾਸੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਮੇ ਸਙ੍ਘੋ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਉਪਜ੍ਝਾਯਤਂ ਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ''ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਭੂਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਮਯੋਜਨਾਯ ਸਹ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਅਵਤ੍ਵਾਪਿ ''ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਏਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਮਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਨਾਮਪਰਾਮਸਨੇਪਿ ਇਦਂ-ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ ਨ ਕਤੋਤਿ? ਨਾਯਂ ਵਿਰੋਧੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਪਿ ਕਮ੍ਮਕੋਪਾਭਾਵਤੋ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਸਨ੍ਤੁਪਦਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਨਾਮਕਿਤ੍ਤਨਂ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦੀਸੁਪਿ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਯਪਿ ਤਪ੍ਪਰਾਮਸਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ''ਇਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾਦਿਕੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਕਰੇਹਿ ਚੇਵ ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰੇਹਿ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸਭਾਵੇਹਿ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਕਰੇਹਿ ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਾਦੀਹਿ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਥਾ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਥਾ। **ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਯਾਚਤੀ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬) ਯਾਚਾਪਿਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਅਯਾਚਿਤੇਪਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਯਾਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਕਮ੍ਮਂ ਅਵਿਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਥਾ। **ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਦਾਤੁਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤੁਂ ਕਤ੍ਤੁਭੂਤਂ ਸਙ੍ਘਂ ਯਾਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਾਚਧਾਤੁਨੋ ਪਨ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ''ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਮ੍ਮਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤੋ ਕਾਲੋ ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਪਤ੍ਤਕਾਲਂ, ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਙ੍ਘਗਣਕਮ੍ਮਂ, ਤਦੇਵ ਸਕਤ੍ਥੇ ਯ-ਪਚ੍ਚਯੇਨ **"ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ

ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਜਾਤਂ। **ਯਦੀ**ਤਿ ਅਨੁਮਤਿਗਹਣਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਤਂ ਞਾਪੇਤਿ, ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਤਤ੍ਥ ਅਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਤਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਸੁ ''ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ...ਪੇ॰... ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੭) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦੇਤਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਦਾ, ਅਨੁਰਾਯਿਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾ, ਸੀਮਾਸਮ੍ਪਦਾ, ਪਰਿਸਾਸਮ੍ਪਦਾ, ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਦਾ** ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਏਕਾਦਸਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਚੇਵ ਅਨਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੇਹਿ ਚ ਅਞ੍ਞੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੋ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਤਿ ਏਵ ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤਿ, ਕਤਞ੍ਚ ਕੁਪ੍ਪਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਅਨੁਰਾਯਿਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾ ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਤ੍ਥੁਭੂਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯੇ ਇਮੇ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਫੁਟ੍ਠਤਾਦਯੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤਾਪਅਯੋਸਾਨਾ ਚੇਵ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋ ਚ ਦੋਸਧਮ੍ਮਾ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਾਦਿਅਨੁਰਾਯਹੇਤੁਤਾਯ ''ਅਨੁਰਾਯਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਅਨੁਰਾਯਿਕੇਹਿ ਦੋਸਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤਤਾ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਸਤਿ ਏਵ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤਿ, ਕਤਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ।

ਸੀਮਾਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮ ਆਦਯੋ) ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਦੋਸਰਹਿਤਾਯ ਬਦ੍ਧਾਬਦ੍ਧਵਸੇਨੇਵ ਦੁਵਿਧਾਯ ਸੀਮਾਯ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਾਦਿਸਾਯ ਹਿ ਸੀਮਾਯ ਸਤਿ ਏਵ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤਿ, ਕਤਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ।

ਪਰਿਸਾਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਯੇ ਇਮੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਸਹਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਅਨੂਨਾਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਚ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤੇਸਂ ਏਕਸੀਮਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਂ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਞ੍ਚ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਨਯਨਂ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਕੋਸਨਂ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਰਹਿਤਾਨਂ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ ਗਹਟ੍ਠਾਦਿਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਅਭਾਵੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਏਵਰੂਪਾਯ ਚ ਪਰਿਸਾਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਤਿ ਏਵ ਇਦਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵੇ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ।

ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਯਾਨਿਮਾਨਿ ''ਪਠਮਂ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ''ਉਪਜ੍ਝਾਗਾਹਾਪਨਂ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਚਿਕ੍ਖਣਂ, ਤਤੋ ਤਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਕਰਣਂ, ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਚ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਨਂ, ਤੇਨ ਚ ਪਠਮਤਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਂ ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਂ 'ਆਗਚ੍ਛਾਹੀ'ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਏਵ ਅਬ੍ਭਾਨਂ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯਾਚਾਪਨਂ, ਤਤੋ ਅਨੁਰਾਯਿਕਧਮ੍ਮਪੁਚ੍ਛਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਕਰਣਂ, ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਚ ਪੁਚ੍ਛਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਕਰਣੇਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨਿਟ੍ਠਾਪਨੇ ਸਤਿ ਏਵ ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਕਤੇਸੁਪਿ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਅਕੁਪ੍ਪਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਦੇਵਮੇਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ, ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਤਾ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ ਕਰੋਤੂਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾਯਂ, ਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਇਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਦੇਵਦਤ੍ਤਂ ਸੁਖਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੁਖਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸਮਙ੍ਗਿਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਯੋਜਕਬ੍ਯਾਪਾਰੇ ਚੇਤਂ। ਯਥਾ ਸੁਖਯਨ੍ਤਂ

ਕਿਞ੍ਚਿ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤਾਰੰ ਕੋਚਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਸੁਖਹੇਤੁਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਸੁਖਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੰ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤਾਰੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਭੂਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਹੇਤੁਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤੇਨ ਚ ਸੁਖੰ ਵਿਯ ਸੁਖਦਾਯਕੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੀਯਮਾਨਾ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ ਉਪਾਦਾਯ ਅਰਿਯਜਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਤਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਯਾਚਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਵਾਸਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਯਾਚਨਾਨੁਗੁਣੰ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਦੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮੰ ਦਾਨੇ ਅਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਅਤੀਤਕਾਲਵਸੇਨ, ਇਧ ਪਨ ਅਨਾਮਟ੍ਠਕਾਲਵਸੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ।

ਏਸਾ ਞਤ੍ਤੀਤਿ ''ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਞਾਪਨਾ ਏਸਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਭਾਵਸੂਚਨਤ੍ਥੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਵਸ੍ਸਞ੍ਚੇਤੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮੇ ਏਵ ਤੰ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਯ੍ਯ-ਕਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਏਵ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਖਮਤੀ**ਤਿ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦੀਯਮਾਨਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਯਮਾਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਯਸ੍ਸ ਖਮਤਿ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤੁਣ੍ਹੀ**ਤਿ ਚ ਅਕਥਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਅਕਥਨਕੋ **ਅਸ੍ਸ** ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਪਕਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਆਸੀ''ਤਿ ਸੇਸੋ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਰਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ। ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨੇਵੇਤੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਰੁਚ੍ਚਨਭਾਵੰ ਧਾਰਯਾਮਿ, ਬੁਜ੍ਝਾਮਿ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥੇ ਕਤੋ, ਸੋ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨਙ੍ਗੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਕੇਨ ''ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਿ-ਕਾਰਪਰਿਯੋਸਾਨਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਪਯੁਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਕਪੋਰਿਸਾ ਵਾਤਿਆਦਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਰੀਰਛਾਯੰ ਪਾਦੇਹਿ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨਪ੍ਪਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ। ਛਸਤ੍ਤਪਦਪਰਿਮਿਤਾ ਹਿ ਛਾਯਾ ''ਪੋਰਿਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣਾਚਿਕ੍ਖਣਾਦਿ ਚ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਨਵਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਵਨ੍ਦਾਪਨਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਗਚ੍ਛਤਿ ਚਾਤਿ ਉਤੁ, ਸੋਵ ਪਮੀਯਤੇ ਅਨੇਨ ਸੰਵਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਤੁਯੇਵ ਉਤੁਪ੍ਪਮਾਣ"**ਨ੍ਤਿ। **ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ। ਯਦਿ ਉਤੁਵੇਮਜ੍ਝੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤੋ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਦਿਵਸਾਚਿਕ੍ਖਣੰ ਦਿਵਸਭਾਗਾਚਿਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਯਸ੍ਸ ਯੋ ਉਤੁ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ, ਤੇ ਦਿਵਸੇ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਤਙ੍ਖਣੰ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀ ਯੋ ਉਤੁ ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ, ਤੇ ਦਿਵਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਛਾਯਾਦਿਕਮੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸਙ੍ਗੀਤੀਤਿ ਆਹ **"ਇਦਮੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। **ਤ੍ਵੰ ਕਿੰ ਲਭਸੀ**ਤਿ ਤ੍ਵੰ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਕਾਲੇ ਕਤਰਵਸ੍ਸੰ, ਕਤਰਉਤੁਞ੍ਚ ਲਭਸਿ, ਕਤਰਸ੍ਮਿੰ ਤੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਉਤੁ, ਇਦਞ੍ਚ ਸੰਵਚ੍ਛਰਾਚਿਕ੍ਖਣੰ ਵਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਤੁਆਚਿਕ੍ਖਣੇਨੇਵ ਸਾਸਨਵਸ੍ਸੇਸੁ ਵਾ ਕਲਿਯੁਗਵਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਿਮੇ ਵਾ ਸਤਿਮੇ ਵਾ ਅਸੁਕਉਤੁੰ ਲਭਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਛਾਯਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਤੋ ਪਨ ਕਲਿਯੁਗਵਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਦੇਸਪਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਅਸੁਕਵਸ੍ਸੇ ਅਸੁਕਉਤੁਮ੍ਹਿ ਅਸੁਕਮਾਸੇ ਅਸੁਕਕਣ੍ਹੇ ਵਾ ਸੁਕ੍ਕੇ ਵਾ ਪਕ੍ਖੇ ਅਸੁਕੇ ਤਿਥਿਵਾਰਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਦਿਦਿਵਸਭਾਗੇ ਏਤ੍ਤਕੇ ਛਾਯਾਪਮਾਣੇ, ਨਾਡਿਕਾਪਮਾਣੇ ਵਾ ਮਯਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਏਵੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਦੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿੰ ਞਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ ਆਗਤੋ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਨਯੋ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੋ ਇਧੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਤੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਤਾ ਸੰਸਯਹੇਤੁਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ।

੨੩. ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੫੧. ਏਵਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ “**ਨਿਸ੍ਸਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯਨਂ **ਨਿਸ੍ਸਯੋ,** ਸੇਵਨਂ ਭਜਨਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਨਿਪੁਬ੍ਬਸਿ ਸੇਵਾਯਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁ ਭਾਵਸਾਧਨੋ, ਨ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਂ ਵਸਤੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ’’ਤਿ ਇਧ ਵਿਯ ਅਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਸੇਵਨਕਿਰਿਯਾਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਠਪੇਤੁਂ “**ਕੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਕੇਨ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕਂ ਕਤ੍ਤਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, **ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਕਸ੍ਸ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਂ ਸਮ੍ਪਦਾਨਂ, **ਕਥਂ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਂ, **ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੇਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਕੇਨ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪਨ੍ਨਕਂ। ਤਤੋ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ “**ਤਤ੍ਥ**”ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਤ੍ਥੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਙ੍ਗੇਪਿ ‘‘ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਆਗਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਏਤ੍ਥ ਚ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਆਹ “**ਏਤ੍ਥ ਚ ‘ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕੇਨ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਸਕਲੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ। **ਵਿਨੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੁਂ। **ਦ੍ਵੇ ਵਿਭਙ੍ਗਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਹਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਪਮੁਟ੍ਠਂ, ਇਤਰੇਸਂ ਪਗੁਣਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ “**ਤੀਹਿ ਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕ੍ਖਮਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ। **ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਵਾ ਤਯੋ ਵਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਮਹਾਵਗ੍ਗਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੋ ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗੋ ਖਨ੍ਧਵਗ੍ਗੋਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਵਗ੍ਗਾ। ‘‘ਧਮ੍ਮਪਦਮ੍ਪਿ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਜਾਤਕਭਾਣਕੇਨ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਜਾਤਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪਿ ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖੋ, ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸਪਿ ਵਸੇਨ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਯਂ ਕਥਾ। **ਅਸੇਕ੍ਖਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਨ ਅਗ੍ਗਫਲਸੀਲਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸੇਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਸੀਲਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕਿਯਮਿਸ੍ਸਕਾ ਕਥਿਤਾ, ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪੀਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਯੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਲੋਕਿਯਮੇਵ। ਤੇਨੇਵ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੫) ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਦੇਹਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਕਥਿਤਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਲੋਕਿਯਮੇਵਾ’’ਤਿ।

ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋਤਿਆਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਏਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ**। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਹਿਰੀਤਿ **ਅਹਿਰਿਕੋ,** ਅਕੁਸਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਨ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀ,** ਅਕੁਸਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਭਾਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਸੀਦਤੀਤਿ **ਕੁਸੀਤੋ,** ਹੀਨਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਵੀਰਿਯਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ,** ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਮੁਟ੍ਠਾ ਸਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ,** ਨਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀ,** ਨਿਚ੍ਚਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਪਵਤ੍ਤਸਤਿਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਚ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੇ ਆਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨੋ ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਗਾਹਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਨ੍ਤੁਗ੍ਗਾਹਿਕਾ,** ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨੀ**ਤਿ ‘‘ਨ ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਵਾ

ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਂ ਵਾ ਗਿਲਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਵਾ, ਅਨਭਿਰਤਂ ਵੂਪਕਾਸੇਤੁਂ ਵਾ ਵੂਪਕਾਸਾਪੇਤੁਂ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ।

ਅਭਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਸਮਾਚਾਰੋ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੋ, ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੋਵ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੋਤਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਚ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸਿਕ੍ਖਾ**। ਅਭਿਸਮਾਚਾਰਂ ਵਾ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸਿਕ੍ਖਾ**, ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾਤਿ **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਾ**, ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤੇਨੇਵ ''ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਂ, ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੧) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੇਕ੍ਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸੇਕ੍ਖਾ, ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ''ਸੇਕ੍ਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸੇਕ੍ਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੮੪)।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯਕਥਾਯਂ **ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ **ਅਸੇਕ੍ਖੋ**, ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। **ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਕੋਟ੍ਠਾਸਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ। **ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਤੀਣੀ**ਤਿ ਨ ਪਟਿਬਲੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਨੋਦੇਤੁਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ। ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਨੋਦੇਤੁਂ ਅਪ੍ਪਟਿਬਲਤਾ ਨਾਮ ਅਬਜਤ੍ਤਤਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਭਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਸਮਾਚਾਰੋ ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੋ, ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੀਲਂ, ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਾ**। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਉਗ੍ਗਹਣਾਦਿਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾ ਕਾਰਣਭੂਤਾ **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਾ**, ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਪਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੧) ''ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਂ, ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸੇਕ੍ਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸੇਕ੍ਖਾ, ਭਗਵਤਾਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ''ਸੇਕ੍ਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਜਾਤਿਭੂਮਿਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਪਯੋਗਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਲਕ੍ਖਣਰਸਾਦਿਭੇਦੇਹਿ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮਂ, ਭੂਤੋਪਾਦਾਯਭੇਦਂ ਰੂਪਞ੍ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ, ਤਪ੍ਪਕਾਸਕੋ ਚ ਗਨ੍ਥੋ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੮੪) ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੫੩. **ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) ''ਬਜਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋਯੇਵਾ''ਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਕਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਉਪਸਮ੍ਪਦਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਪਨ...ਪੇ॰... ਤਾਵ ਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯਾਨਂ ਏਤੇਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਅਯਂ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ**। ਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਯਂ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯੋ**। ਯੋ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੧੫੪. ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਯਂ **ਦਿਸਂ ਗਤੋ**ਤਿ ਪੁਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਅਨਾਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਕਞ੍ਚਿ ਦਿਸਂ ਗਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਭਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੇਸਲਭਾਵਂ। **ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇ…ਪੇ॰… ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਚੇ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ 'ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਗਮਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋ ਹੋਤਿ, ਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਾ ਇਧ ਪਟਿਕ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਮਾ ਇਧ ਪਵਿਸਿ। **ਤਤ੍ਰੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਂਯੇਵ ਵਿਹਾਰਂ…ਪੇ॰… ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨਗਤਸ੍ਸਪਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਹਿਤਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ।

ਆਚਰਿਯਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀਸੁ ਆਚਰਿਯੋ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ ਦਿਸਂ ਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਕ੍ਕਮਨੇ ਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਇਧਾਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ **"ਕੋਚਿ ਆਚਰਿਯੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞੋਯੇਵ ਨਯੋ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਪਕ੍ਕਮਨੇਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਏਕਤ੍ਥਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। **ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਸਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ''ਸਚੇਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨਾਯ ਪਣਾਮੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੮੩) ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੫੩. **ਸਾਹੂ**ਤਿ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਲਹੂ**ਤਿ ਅਗਰੁ, ਸੁਭਰਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਪਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਂ ਨਿਤ੍ਥਰਣੁਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਮਿਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਪਾਸਾਦਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹੇਨ, ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤਦਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਕਂ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਦਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। **"ਸਾਧੂ"ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ''ਸਾਹੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਆਯਾਚਨਦਾਨਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਆਯਾਚਨਮਤ੍ਤੇਨ, ਤਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚ ''ਸਾਹੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਯਗ੍ਗਹਣੇ **ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੫੪. ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਯਂ **ਯੋ ਵਾ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਪਰਿਭੋਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਜ੍ਜੀਸੁ ਏਵ ਨਿਸ੍ਸਯਗ੍ਗਹਣਂ ਨਿਯੋਜੇਤਿ ਅਲਜ੍ਜੀਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਰਿਭੋਗਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੋ ਸਂਵਾਸੋ ਗਹਿਤੋ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭੋਗਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਤੇਨ ਚ ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਵਾਸਾਨਂ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਤਾਦਿਸੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹਿਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਚ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਪਰਿਭੋਗੋ, ਤਾਦਿਸੋ। **ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਲਹੁਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਦਿਵਸਾਨੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਕਾਹਦ੍ਵੀਹੇਨ ਸਭਾਗਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਞਾਤਦਿਵਸੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਵ। ਅਥਾਪਿ ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਹੇਨਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਭਾਗਤਂ ਓਲੋਕੇਮੀਤਿ ਪਨ ਲੇਸੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। **ਦਹਰਾ ਸੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ''ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਚਿਰਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਤਿਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵ ਪਰਿਹਾਰੋ । ਤੇਨਾਹ **"ਇਧੇਵਾਹਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਹਿਣਤਿ, ਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ"**ਤਿ। **ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਗਮਨੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸਾਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕਤਿਪਾਹੇ ਗਤੇਪਿ ਨ ਦੋਸੋ।

ਤਤ੍ਰੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਸਭਾਗਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਂਯੇਵ ਵਿਹਾਰਂ...ਪੇ॰... ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ
ਇਮਿਨਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਯੇਵ ਤਂਸਮੋਧਾਨੇ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਕੋਧੇਨ ਵਾ ਗਣਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਵਾ
ਅਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਗਹਿਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਆਚਰਿਯਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਕੋਚਿ ਆਚਰਿਯੋ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਨਯੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਪਕ੍ਕਮਨਾਦੀਸੁਪਿ ਨੇਤ੍ਵਾ
ਤਤ੍ਥ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਇਧਾਪਿ ਨੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ
ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ
ਬਹਿਉਪਚਾਰੇਪਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਆਸਨ੍ਨੇ ਪਦੇਸੇ ਵਸਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ
ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਸਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ
ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੇਵਾਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੮੩) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਤੇਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨੪. ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੫੬. ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਸੀਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ"**ਤਜਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਮਾ**ਤਿ ਸਿਨੀਯਤੇ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਬਨ੍ਧੀਯਤੇਤਿ ਸੀਮਾ। ਸਿ ਬਨ੍ਧਨੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਮ-ਪਚ੍ਚਯੋ, ਕਿਯਾਦਿਗਣੋਯਂ। ਵਿਭਾਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਭਾਵਵਿਭਾਵਨਂ ਵਿਭਾਗੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੀਮਾ ਨਾਮੇਸਾ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥ ਏਕਾਦਸ"**ਤਜਾਦਿਮਾਹ।

ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਪਰਮਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਯਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਾਰਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਓਰਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸਂ ਪਨ ਦਿਸਾਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਠਮਂ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਅਨੁਦਿਸਾਯ, ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਅਨੁਦਿਸਾਯਾ''ਤਿ ਪਠਮਕਿਤ੍ਤਿਤਂ ਪਟਿਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਤੀਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਸਣ੍ਠਾਨਾਯਪਿ ਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਸਯਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਵਚਨੇਨੇਵ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਹਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਾਯਪਿ ਸੀਮਾਯ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਨੁਪਰਿਗਮਨਸ੍ਸ ਏਕਦਿਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਸਯਂ ਅਦਿਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਯਥਾਵਵਤ੍ਥਿਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ''ਪਾਸਾਣੋ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ।

ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਕਰਤਨਮਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਤਰਾ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤਾਪਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਹਿ ਸੀਮਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਵ ਹੋਤਿ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਮਤੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਤਾ ਸੀਮਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੀਮਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ, ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਨ ਹਿ ਸੀਮਾ ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਅਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਸੀਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਡ੍ਢਿਤਰੁਕ੍ਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਇਤਰਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਤਸ੍ਸਾ ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ, ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਠਿਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਂਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੫੮. **ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤੋ ਸਯਂਜਾਤੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਸੇਸਾਪਿ। **ਇਤਰੋਪੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤਾਦਿਕੋ ਪਬ੍ਬਤੋਪਿ। **ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੂਮਿਤੋ ਉਗ੍ਗਤਪਦੇਸੇਨ ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) ਪਨ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੩੮) **"ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤੂਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ**ਤਿ ਸੀਮਭੂਮਿਯਂ ਚਤੂਸੁ, ਤੀਸੁ ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਠਿਤੇਹਿ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਏਵ ਪਨ ਦਿਸਾਯ ਠਿਤੇਹਿ ਤਤੋ ਬਹੂਹਿਪਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਠਿਤੇਹਿਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸੀਮਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਕਰਣਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਚੇ"**ਤਿਆਦਿ।

ਦੵਤ੍ਤਿੰਸਪਲਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਤਾ ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਤੁਲਗਣਨਾੵਸੇਨ, ਭਾਰਤੋ ਪਲਪਰਿਮਾਣਞ੍ਚ ਮਗਧਤੁਲਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਸਾ ਚ ਲੋਕਿਯਤੁਲਾਯ ਦ੍ੵਿਗੁਣਾਤਿ ੵਦਨ੍ਤਿ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾੵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) ਪਨ "**ਦ੍ੵਤ੍ਤਿੰਸਪਲਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਤਾ** ਤੁਲਤਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਤੁਲਗਣਨਾਯਾ''ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਭੂਮਿਤੋ ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੰ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ੵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯੰ ਓਤਿਣ੍ਣਘਨਤੋ ਅਨੇਕਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ। ਸਚੇ ਹਿ ਤਤੋ ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੰ ਕੂਟੰ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਬ੍ਬਤਸਙ੍ਖਮੇੵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ੵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ੵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾੵਗ੍ਗ ੧੩੮) – **ਸਚੇ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਾਨੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਸਦਿਸੇ ਪਾਸਾਣੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾੵੇ ਸਤਿਪਿ ਪਥੵਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਤੇਸੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਅਸਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥੵੀਗਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਤ੍ਤੇ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੰ ਕਤ੍ੵਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ੵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇੵ ''ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੋ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋਪਿ ਪਾਸਾਣਸਙ੍ਖ੍ਜਮੇੵ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਪਥੵਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾੵੇ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪਬ੍ਬਤਮੇੵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਚਿਨਿਤ੍ੵਾ ਕਤਪੰਸੁਪੁਞ੍ਜੇ ਤਿਣਗੁਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਾ ਚੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ, ਨੇੵਾਤਿ ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਾਸਾਣੋ**ਤਿ ਸੁਧਾਮਯਪਾਸਾਣੋਪਿ ੵਟ੍ਟਤੀਤਿ ੵਦਨ੍ਤਿ, ੵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ ਇਟ੍ਠਕਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸੋਪੀ**ਤਿ ਖਾਣੁਕੋ ੵਿਯ ਉਟ੍ਠਿਤਪਾਸਾਣੋਪਿ। **ਚਤੁਪਞ੍ਚਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾਨਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਤਰੁਣਤਾਯ ਸਾਰੇ ਅੵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਪਰਿਣਾਮੇਨ ਭੵਿਸ੍ਸਮਾਨਸਾਰੇਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ੵੁਤ੍ਤੰ । ਤਾਦਿਸਾਨਞ੍ਹਿ ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਕਪ੍ਪਮਾਣਪਰਿਣਾਹਾਨੰ ਚਤੁਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ੵਨੰ ੵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਮਿਸ੍ਸਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰੇਹਿ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਾਨੰ। ਏਤੇਨ ਤਚਸਾਰਰੁਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਕਾਨਮ੍ਪਿ ੵਨੰ ੵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਤੁਪਞ੍ਚਰੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਸਾਰਰੁਕ੍ਖੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ੵੁਤ੍ਤੰ। ੵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ੵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾੵਗ੍ਗ ੧੩੮) ਪਨ ''ਏਤ੍ਥ ਤਯੋ ਚੇ ਸਾਰਰੁਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ੵੇ ਅਸਾਰਾ, ਸਾਰਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਬਹੁਤ੍ਤੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੁਸਾਨਮ੍ਪਿ ਇਧ ੵਨਮੇੵਾਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਯੰਜਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ 'ਚਤੂਸੁ ਦ੍ੵੇ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ ਚੇ, ੵਟ੍ਟਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ ਅਧਿਕਾ, ਸਮਾ ੵਾ, ੵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੂਸੁਪਿ ਦ੍ੵੇ ਚੇ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ ਅਤ੍ਥਿ, ੵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ੵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। **ੵਨਮਜ੍ਝੇ ੵਿਹਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਘਟਾਯ ਅਨ੍ਤਰੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ੵਾ ੵਤਿਆਦੀਹਿ ੵਿਹਾਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ੵਾੵ ਅਨ੍ਤੋਰੁਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇਸੁ ਏੵ ਪਰਿੵੇਣਪਣ੍ਣਸਾਲਾਦੀਨੰ ਕਰਣੵਸੇਨ ਯਥਾ ਅਨ੍ਤੋੵਿਹਾਰਮ੍ਪਿ ੵਨਮੇੵ ਹੋਤਿ, ਏੵੰ ੵਿਹਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ੵਾ ੵਿਹਾਰੰ ਕਰੇਯ੍ਯੁੰ, ੵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅੵਨਤ੍ਤਾ ਤੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ੵਾ ਠਿਤੵਨੰ ਏਕਤ੍ਥ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਇਧ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ੵਨਤ੍ਤਾ ''ੵਨੰ ਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਹਿ ਤੰ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ੵਿਹਾਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ੵੁਤ੍ਤਦੋਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ । **ਏਕਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ੵਨੇਕਦੇਸੰ, ਰੁਕ੍ਖੵਿਰਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤੵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤੵਨਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਕਪ੍ਪਮਾਣੋਤਿ ੵੰਸਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋ। ''ਲੇਖਨਿਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦੵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ਅੵੇਭਙ੍ਗਿਯੵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ''ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋਪਿ ੵੇਲੁ…ਪੇ॰… ਗਰੁਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ੵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਨੁਤਰੋ ੵੇਲੁਦਣ੍ਡੋਤਿ ਚ ਸੂਚਿਦਣ੍ਡੋਤਿ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ੵੰਸਨਲ਼ਕਸਰਾੵਾਦੀਸੂ**ਤਿ ੵੇਲੁਪਬ੍ਬੇ ੵਾ ਨਲ਼ਪਬ੍ਬੇ ੵਾ ਕਪਲ੍ਲਕਾਦਿਮਤ੍ਤਿਕਭਾਜਨੇਸੁ ੵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਙ੍ਖਣਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਰੁਣਪੋਤਕੇ ਅਮਿਲਾਯਿਤ੍ੵਾ ੵਿਰੁਹਨਜਾਤਿਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਯੇ ਪਨ ਪਰਿਣਤਾ ਸਮੂਲੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ੵਾ ਰੋਪਿਤਾਪਿ ਛਿਨ੍ਨਸਾਖਾ ੵਿਯ ਮਿਲਾਯਿਤ੍ੵਾ ਚਿਰੇਨ ਨੵਮੂਲਙ੍ਕੁਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜੀੵਨ੍ਤਿ, ਮਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿਯੇੵ ੵਾ, ਤਾਦਿਸੇ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨ ੵਟ੍ਟਤਿ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਨੵਮੂਲਸਾਖਾਨਿਗ੍ਗਮਨੰ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾੵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) ਪਨ "**ਸੂਚਿਦਣ੍ਡਕਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਲੇਖਨਿਦਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋਤਿ ੵਦਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਕਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਿਪਰਿਮਾਣੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ।

ਮਜ੍ਝੇਤਿ ਸੀਮਾਯ ਮਹਾਦਿਸਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ। **ਕੋਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਮਾਯ ਚਤੂਸੁ ਕੋਣੇਸੁ ਦ੍ੵਿਨ੍ਨੰ ਦ੍ੵਿਨ੍ਨੰ ਮਗ੍ਗਾਨੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨੰ। **ਪਰਭਾਗੇ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ੵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕੋਣਾਨੰ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ੵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦਿਸਾਯ ਏਕੰ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਦਿਸਾਯ ਚਾਪਰਨ੍ਤਿ ਏੵੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਗ੍ਗਾ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ੵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏੵੰ ਪਨ ਕਿਤ੍ਤਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਕਥੰ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤਾ ੵਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ੵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪਰਤੋ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਏਤੇ ਏੵ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਹਿ

ਵੁੱਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵਿਚਿਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) ਵੁੱਤਂ। ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਪਨ ਏਵਂ ਕਾਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ – ਪੁਬ੍ਬਵਾਕ੍ਯੇਪਿ ''ਵਿਹਾਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ''ਤਿ, ਪਰਵਾਕ੍ਯੇਪਿ ''ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਮਗ੍ਗੋਪੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ''ਕੋਣਂ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਂ ਪਨਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁੱਤੱਤਾ ਏਤੇ ਮਗ੍ਗਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਕੋਣਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਂਸੁ, ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਿਸ੍ਸਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾਵਾਭਾਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਿੱਤੇਤੁਂ ਵੱਟਤੀਤਿ। ਸਾਰੱਥਦੀਪਨਿਯਂ ਪਨ **"ਪਰਭਾਗੇ ਕਿੱਤੇਤੁਂ ਵੱਟਤੀ**ਤਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦਿਸਾਯ ਏਕਂ, ਅਪਰਾਯ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਿੱਤੇਤੁਂ ਵੱਟਤੀ''ਤਿ ਏੱਤਕਮੇਵ ਵੁੱਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੩੮) ਪਨ **"ਪਰਭਾਗੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤੇਹਿ ਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਗਤੱਤਾ ਵੱਟਤਿ, ਤਥਾ ਦੀਘਮਗ੍ਗੇਪਿ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੱਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਨਿਮਿੱਤੱਤਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਉੱਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਨਦੀਪਾਰਗਮਨੇ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਆਗਤੱਤਾ ਵੁੱਤਂ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਤੇਮਨਮੱਤਮ੍ਪਿ ਵੱਟਤਿਯੇਵ। ਸਾਰੱਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰੱਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵ ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਸੇਨ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤੱਤਾ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕਤਂ। **ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾਨਂ ਨਿਮਿੱਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਵੁੱਤਲਕ੍ਖਣਾ ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਵਾ ਪਵਿਸਤੁ ਤਲ਼ਾਕਂ ਵਾ, ਪਭਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਮਿੱਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੩੮) ਪਨ ''ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤੀਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ਤੱਤਕਪ੍ਪਮਾਣਉਦਕੇਯੇਵ ਕਾਤੁਂ ਵੱਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। 'ਤੇਮਿਯਤੀ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁੱਤਂ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਨਦਿਯਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਚੱਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਅਜ੍ਝੋੱਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵੱਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪੋਦਕੇਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵੱਟਤੀਤਿ ਏਕੇ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਨਦੀਚਤੁਕ੍ਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕੱਥ ਕਿੱਤੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੱਥ ਪਰਤੋ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਕਿੱਤੇਤੁਂ ਨ ਵੱਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ''ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯੋ ਪਨ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਕਿੱਤੇਤੁਂ ਵੱਟਤੀ''ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। **ਅਜ੍ਝੋੱਥਰਿਤ੍ਵਾ ਆਵਰਣਂ ਪਵੱਤਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਆਵਰਣਂ ਅਜ੍ਝੋੱਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਤਿਯੇਵ। **ਅਪਵੱਤਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਦਮਾਨੁਦਕਾ। ਆਵਰਣਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ ਨਦਿਯਾ ਯੱਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਉਦਕਂ ਅਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੱਥ ਨਦੀਨਿਮਿੱਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵੱਟਤਿ, ਉਪਰਿ ਸਨ੍ਦਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਵੱਟਤਿ। ਅਸਨ੍ਦਮਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਉਦਕਨਿਮਿੱਤਂ ਕਾਤੁਂ ਵੱਟਤਿ। ਠਿਤਮੇਵ ਹਿ ਉਦਕਂ ਉਦਕਨਿਮਿੱਤੇ ਵੱਟਤਿ, ਨ ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਪਵੱਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਦੀਨਿਮਿੱਤਂ, ਅਪਵੱਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਨਿਮਿੱਤਂ ਕਾਤੁਂ ਵੱਟਤੀ**"ਤਿ। ''ਪਵੱਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਦੀਨਿਮਿੱਤਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ਸੇਤੁਤੋ ਪਰਤੋ ਤੱਤਕਂ ਉਦਕਂ ਯਦਿ ਪਵੱਤਤਿ, ਨਦੀ ਏਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦੀਸੁ ਠਿਤੋਦਕਂ ਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦਿਪਦੇਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਿਕਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿੱਤਂ ਕਾਤੁਂ ਵੱਟਤਿ ਨਦੀਪਾਰਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿੱਤਂ ਵਿਯ। ਸਚੇ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਨ ਗਾਮਖੇੱਤਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੱਥ ਅਞ੍ਞਂ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵੱਟਤੀ''ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੩੮) ਵੁੱਤਂ। **ਮੂਲੇ**ਤਿ ਆਦਿਕਾਲੇ। **ਨਦਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਉਦਕਂ ਅਨਿੱਛਨ੍ਤੇਹਿ ਕਸ੍ਸਕੇਹਿ ਮਹੋਘੇ ਨਿਵੱਤੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਂ ਕੂਲਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਨਦਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾ ਮਾਤਿਕਾਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਦੀਕੂਲਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ।

ਉਕ੍ਖੇਪਿਮਨ੍ਤਿ ਦੀਘਰਜ੍ਜੁਨਾ ਕੂਟੇਹਿ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਨੀਯਂ। **ਉਕ੍ਖੇਪਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕੂਪਤੋ ਵਿਯ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਉਕ੍ਖੇਪਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਕਂ।

ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੇਹੀਤਿ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਠਿਤਪਬ੍ਬਤੇਹਿ ਏਵ ਵਾ ਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਹਿ ਵਾ ਨਿਮਿੱਤਨ੍ਤਰਾਬ੍ਯਵਹਿਤੇਹਿ। **ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਏਕੱਥ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਅਞ੍ਞੱਥ ਪਾਸਾਣੋਤਿ ਏਵਂ ਠਿਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ। **ਨਿਮਿੱਤਾਨਂ ਸਤੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਦਿਸਾਯ ਬਹੂਨਿਪਿ ਨਿਮਿੱਤਾਨਿ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿੱਤਂ, ਪਬ੍ਬਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ। ਪੁਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿੱਤਂ, ਪਾਸਾਣੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ਕਿੱਤੇਤੁਂ ਵੱਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਤਿਕੋਣਾ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਵਾ

ਤਿਕੋਣਰਚ੍ਛਾਸਣ੍ਠਾਨਾ। **ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਚਤੁਰਸ੍ਸਾ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਾ** ਪਨ ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸਾ, ਏਕਕੋਟਿਯਂ ਸਙ੍ਕੋਚਿਤਾ, ਤਦਞ੍ਞਾਯ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਾ ਵਾ ਹੋਤਿ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਮੁਦਿਙ੍ਗਭੇਰੀ ਵਿਯ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਤ੍ਥਤਾ ਉਭੋਸੁ ਕੋਟੀਸੁ ਸਙ੍ਕੋਚਿਤਾ ਹੋਤਿ।

੧੫੯. ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਹੇਟ੍ਠਿਮੇਨ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ, ਅਪ੍ਪਤਰੋ ਚੇ ਗਣੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾ "**ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ। ਇਮਿਨਾ ''ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯੇ ਕਮ੍ਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਆਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਠਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯਾਵਤਿਕਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਕਸ੍ਸ ਗਾਮਭੋਜਕਸ੍ਸ ਆਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਵਾ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਵਾ ਅਨੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਤਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਦਯੋ ਗਾਮਸੀਮਤੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਭੂਤਾ, ਨ ਤਾਸੁ ਠਿਤਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਵਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੇ ਤੇ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਨ੍ਦਂ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਯਦਿਪਿ ਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋਯੇਵ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਅਵਸੇਸਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਗਤਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਿਨਾ ''ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਟੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਤਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਮਾਹ। ''ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਤਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਨ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੬੦. ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ "**ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ**"ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋਵ । **ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮-੧੩੯) ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੋਸਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਦੋਸੇਹਿ ਪਰਿਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੁਦ੍ਧਾਯ। **ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਰਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਞਤ੍ਤਿ ਏਵ ਦੁਤਿਯਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾ, ਤਾਯ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਮਤੋ ਬਹਿ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਉਦਕਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਯ ਗਤਤ੍ਤਾ।

੧੬੧. ਏਵਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਤੇਚੀਵਰਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੀਵਰੇ ਸੁਖਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਾਯ ਚਾ**"ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਦੁਤਿਯਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੧ ਆਦਯੋ) ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਤਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਯਦਿ ਤਿਸ੍ਸਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਗਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਤਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਮਸਙ੍ਖ੍ਯਂਯੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਸਙ੍ਖ੍ਯਂਯੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਕਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ** ਵਾਤਿ ਅਭਿਨਵਕਤਗੇਹੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਗਤਂ** ਵਾਤਿ ਪੋਰਾਣਕਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਕੁਲੇਸੁ ਗੇਹਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁਪਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ਅਗਤਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੬੨. ਏਵ◌ਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸੀਮਾਯ ਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਆਯਤਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਯ ਸੀਮਾਯ ਨੇਸਂ ਵ◌ਿਹਾਰਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਬਦ੍ਧਾ ਸੀਮਾਯੇਸੁ ਵ◌ਿਹਾਰੇਸੁ, ਤੇ **ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ। ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ। **ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੁ ਠਿਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਛਨ੍ਦਾਦਿਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਗਾਮਸੀਮਾਸੁ ਠਿਤਾਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਞ੍ਞੋਨਿਮਿਤ੍ਤੁਗਤੇਹਿ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਂ ਅਞ੍ਞੋਕਤ੍ਥੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਗਮਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਆਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਮੀਚਿਵ◌ਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨਾਯਂ ਨਿਯਮੋ ''ਆਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਮੇਵ◌ਾ''ਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ **"ਆਗਮਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ। ਅਬਦ੍ਧਾਯ ਹਿ ਸੀਮਾਯ ਨਾਨਾਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨਾਸੀਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਅਨਾਗਮਨੇਪਿ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬਦ੍ਧਾਯ ਪਨ ਸੀਮਾਯ ਏਕਸੀਮਭਾਵਤੋ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਅਞ੍ਞੋਸੀਮਗਤੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਮੇਵ◌ਾਤਿ ਆਹ **"ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾ…ਪੇ॰… ਆਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਕਾਲੇ ਅਸੋਧਿਤਾਯਪਿ ਸੀਮਾਯ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਭਾਵਤੋ।

ਭੇਰਿਸਞ੍ਞਂ ਵ◌ਾਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਕਰੋਮਾਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤੇਨ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਤਂ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। **ਭੇਰਿਸਞ੍ਞਂ** ਵ◌ਾ **ਸਙ੍ਖਸਞ੍ਞਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਪਨ ਤੇਸਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਵ◌ੇਸਨਤ੍ਥਂ, ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਤੇਸਂ ਨਿਵ◌ਾਰਣਤ੍ਥਂ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਰਦ੍ਧਕਾਲੇਯੇਵ ਸਞ੍ਞਾ ਕਰੀਯਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਸਤਿ ਤਂ ਕਰਣਂ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਭੇਰਿਸਙ੍ਖਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਭੇਰਿਸਙ੍ਖਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। **"ਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵ**◌ਾ"ਤਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ **"ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਸੀਮਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ ਅਪਰਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਵਦਤਿ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਾਲੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤੂਰਿਯਾਤਾਲਿਕਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੬੩. ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਪੁਚ੍ਛਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਗ੍ਗਹਣਂ**। **ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਨਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪਤਰੇਹਿ ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥਂ। **ਏਕਵ◌ੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਵ◌ੀਸਤਿਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਪਰਮਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵ◌ੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਏਕਵ◌ੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਾਰਹੇਨ ਸਹ ਅਬ੍ਭਾਨਕਾਰਕਾਨਮ੍ਪਿ ਪਹੋਨਕਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਾ ਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਰੁਚਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਦੁਲ੍ਲਭਤਾਯ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਸਙ੍ਕਰਕਰਣਤੋ ਚ ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਦਭਾਵਤੋ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪੇਤੁਂ ਸੁਕਰਤਾਯ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ **ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਪੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਾਸਾਣਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਵਸੇਸਂ ਠਾਨਂ ਅਞ੍ਞੋਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਏਵ◌ਂ ਤੇਸੁ ਠਪਿਤੇਸੁ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾਤਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਠਪਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਪਾਸਾਣਾ। ਤੇ ਪਨ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਤਥਾ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ''ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਤਥਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ''ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਤਥਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ''ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਕਿਤ੍ਤਿਤਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪੁਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ◌ਂ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਨਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ। **ਅਵਸੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤਰੇਸੁ ਅਵਸੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। **ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਭਾਵ◌ਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਸਮਾਨਸਂਵ◌ਾਸਕਸੀਮਮੇਵ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵ◌ਾਯਮਨ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਬਦ੍ਧਾਯ ਹਿ ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਯ ਤਂ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਸਮਾਨਸਂਵ◌ਾਸਕਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਕਤਾਯਪਿ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਅਸਮੂਹਤਾਵ ਹੋਤਿ ਸੀਮਾ। ਪਠਮਞ੍ਚ

ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣੰ, ਆਚਿਣ੍ਣਕਰਣੇਨੇਵ ਚ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋਵ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ। **ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤਿ। **ਏਵੰ ਬਦ੍ਧਾਸੁ ਪਨ...ਪੇ॰... ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਹਿ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਭਜਤੀ**ਤਿ ਨ ਆਵਾਸਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸੀਮਾਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕੁਟਿਗੇਹੇਤਿ ਭੂਮਿਯੰ ਕਤਤਿਣ੍ਣਕੁਟਿਯੰ। **ਉਦੁਕ੍ਖਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਦੁਕ੍ਖਲਾਵਾਟਸਦਿਸਖੁਦ੍ਦਕਾਵਾਟੰ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਿ ਵਾ ਉਦੁਕ੍ਖਲੰ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਇਦਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ‘‘ਅਵਿਨਸ੍ਸਕਸਞ੍ਞਾਣਮਿਦ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਕੋਚਿ ਮੋਹੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦੂਰਤੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਾਰਿਮਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਪਨਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ ਉਪਰਿ ‘‘ਭਿਤ੍ਤਿੰ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਥਨੇ ਕਾਰਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੀਮਾਵਿਪਤ੍ਤਿ ਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਮੂਲਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਪਿਦਹਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਵਾਵ ਇਧ ਆਚਰਿਯਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਭਿਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਦਾਰੁਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯੰ। ਸਿਲਾਮਯਾਯ ਪਨ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗੰ ਏਕੰ ਪਾਸਾਣੰ ਤੰਤੰਦਿਸਾਯ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨੇਕਸਿਲਾਹਿ ਚਿਨਿਤੰ ਸਕਲੰ ਭਿਤ੍ਤਿੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘‘ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਚਨੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। **ਅਨ੍ਤੋਕੁਟ੍ਟਮੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਕੁਟ੍ਟੇਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤੋਕਾਸਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਏਵ ਸੀਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪਮੁਖੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਾਭਿਮੁਖੇਪਿ ਬਹਿਪਮੁਖੇ ਗਬ੍ਭਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੇ ਠਾਨੇ ਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਗਬ੍ਭਪਮੁਖਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਕੁਟ੍ਟਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਚਤੁਰਸ੍ਸਸਣ੍ਠਾਨਾਵ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ। **ਬਹੀ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸ ਕੁਟਿਲੇਣਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਬਹਿ।

ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸੀਮਾ ਹੋਤੀਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ ਚਤੁਰਸ੍ਸਸੀਮਾ ਹੋਤਿ। **ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇਯੇਵ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਚ ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਠਿਤਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਚ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਕਾਸਾਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਉਪਰਿਭਿਤ੍ਤਿ ਪਨ ਸੀਮਟ੍ਠਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਓਤਰਤੀ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਤੋ ਓਰੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਕਾਸਪ੍ਪਦੇਸੰ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਉਪਰਿ ਕਤੇ ਪਾਸਾਦੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਕੁਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਠਿਤਕੁਟ੍ਟੋ। ਸਚੇ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਤੀਸੁ ਏਵ ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਕੁਟ੍ਟੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਓਤਰਤਿ। **ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਓਤਰਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨ੍ਤੋਭਿਤ੍ਤਿਯੰ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਕਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਓਤਰਤਿ। ਓਤਰਮਾਨਾ ਚ ਨ ਉਪਰਿਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਓਤਰਤਿ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਭਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਓਤਰਤਿ। ਚਤੂਨ੍ਨੰ ਪਨ ਭਿਤ੍ਤੀਨੰ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਭਾਗੇ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਓਤਰਤਿ, ਨ ਪਨ ਭਿਤ੍ਤੀਨੰ ਬਹਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨੰ। **ਪਾਸਾਦਭਿਤ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਤਲੇ ਭਿਤ੍ਤਿਤੋ। **ਓਤਰਣਾਨੋਤਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਕਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਓਤਰਤਿ, ਨੋ ਚੇ, ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) ਪਨ ‘‘ਉਪਰਿਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਨੰ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਕੁਟ੍ਟਾਨੰ ਤੁਲਾਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤੰ, ਤਦਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣਤਾਦਿਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ । ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਨਿਯ੍ਯੂਹਕਾਦਯੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤੋਕਾਸਤਾਯ ਬਜ੍ਝਮਾਨਕ੍ਖਣੇ ਸੀਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਦ੍ਧਾਯ ਪਨ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਟ੍ਠਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਪਰਿਯਨ੍ਤਥਮ੍ਭਾਨਨ੍ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗਤਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਕੁਟ੍ਟਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸੀਮਟ੍ਠਾਨੰ ਥਮ੍ਭਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਹਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰ, ਕੁਟ੍ਟੇ ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਸੀਮਟ੍ਠਥਮ੍ਭਾਨੰ ਉਪਰਿ ਠਿਤੋ ਪਾਸਾਦੋ ਸੀਮਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਬਹੂਨੰ ਥਮ੍ਭਪਨ੍ਤੀਨੰ ਉਪਰਿ ਕਤਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵਿਯੰ ਸਬ੍ਬਬਾਹਿਰਾਯ ਥਮ੍ਭਪਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਯੰ ਤਾਵ ਸੀਮਟ੍ਠਥਮ੍ਭੇਹੇਵ ਧਾਰਿਯਮਾਨਾਨੰ ਤੁਲਾਨੰ ਉਪਰਿਮਤਲੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਸੀਮਟ੍ਠਮੇਵ, ਏਤ੍ਥ ਵਿਵਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੰ ਪਨ ਸੀਮਟ੍ਠਥਮ੍ਭਪਨ੍ਤਿਯਾ, ਅਸੀਮਟ੍ਠਾਯ ਬਾਹਿਰਥਮ੍ਭਪਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸਮਧੁਰੰ ਧਾਰਯਮਾਨਾਨੰ ਤੁਲਾਨੰ ਉਪਰਿਮਤਲੰ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਡ੍ਢੰ ਸੀਮਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾ’’ਤਿ ਅਪਰੇ।

''ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਵ੍ਵੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਗਰੂਹਿ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਆਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਾਰਣਂ ਵਾ ਗਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਗੁਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਤਾਲਮੂਲਕਪਬ੍ਬਤੇਤਿ ਤਾਲਕ੍ਖਨ੍ਧਮੂਲਸਦਿਸੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਥੂਲੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਕਿਸੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤੇ ਹਿਨ੍ਤਾਲਮੂਲਸਦਿਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਵਿਤਾਨਸਣ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸਣ੍ਠਾਨੋ। **ਪਣਵਸਣ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਤਨੁਕੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੋ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਵਾ**ਤਿ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਪਣਵਸਣ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ। **ਸਪ੍ਪਫਣਸਦਿਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਫਣੋ ਵਿਯ ਖੁਜ੍ਜੋ, ਮੂਲਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਵਨਤਸੀਸੋ। **ਆਕਾਸਪਬ੍ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਬ੍ਭਾਰਂ। **ਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਛਿਮਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣੋ। **ਸੋ ਚ ਪਾਸਾਣੋ ਸੀਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਈਦਿਸੇਹਿ ਸੁਸਿਰਪਾਸਾਣਲੇਣਕੁਟ੍ਟਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਏਵ ਸੀਮਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਨ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ। ਤੇ ਪਨ ਸੀਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਰੂਪੇਨ ਸੀਮਟ੍ਠਮਞ੍ਚਾਦਿ ਵਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ ਸੁਸਿਰਪਾਸਾਣੋ ਭੂਮਿਂ ਅਨਾਹਚ੍ਚ ਆਕਾਸਗਤੋ ਓਲਮ੍ਬਤਿ, ਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤਿ। ਸੁਸਿਰਪਾਸਾਣੋ ਪਨ ਸਯਂ ਸੀਮਾਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਰਹਿਤੇਹਿ ਏਤੇਹਿ ਸੁਸਿਰਪਾਸਾਣਾਦੀਹਿ ਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਇਦਂ ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣਤੋ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸੁਸਿਰਪਾਸਾਣਭਿਤ੍ਤਿਅਨੁਸਾਰੇਨ ਮੂਸਿਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਸੀਮਾਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਓਤਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣੇ ਆਕਾਸੇ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਬਹਲੇਹਿ ਪਾਸਾਣਭਿਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿਪਿ ਉਪਰਿਮਤਲਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਸਤਿ ਉਪਰਿ ਬਜ੍ਝਮਾਨਾ ਸੀਮਾ ਤੇਹਿ ਪਾਸਾਣਾਦੀਹਿ ਅਨ੍ਤਰਿਤਾਯ ਤਪ੍ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯਾਪਿ ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਨਦੀਪਾਰਸੀਮਾ ਵਿਯ ਨਦੀਅਨ੍ਤਰਿਤੇਸੁ ਉਭੋਸੁ ਤੀਰੇਸੁ ਲੇਣਾਦੀਸੁ ਅਪਨੀਤੇਸੁਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਤਿਣ੍ਣਸੀਮਾ ਯਾਵ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਾ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਠਮਂ ਪਨ ਉਪਰਿ ਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਲੇਣਾਦਿਕਤੇਸੁਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯਂ ਸੀਮਾ ਓਤਰਤਿ ਏਵ, ਕੇਚਿ ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਸਾ ਸੀਮਾ ਏਕਾਵ ਹੋਤਿ ਗੋਤ੍ਤਾਦਿਜਾਤਿ ਵਿਯ ਬਜਤ੍ਤਿਭੇਦੇਸੂਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਾ ਏਵ ਹਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਨਿਸ੍ਸਯਕੇ ਗਾਮਾਰਞ੍ਞਾਦਿਕੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਾਕਲ੍ਯੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਬਜਾਪਿਨੀ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇ ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੇ ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ, ਤਂ ਤਂ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ ਉਪਾਦਾਯ ਲੋਕਿਯੇਹਿ ਸਾਸਨਿਕੇਹਿ ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਨਿਸ੍ਸਯੇਕਰੂਪਾ ਏਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਏਕੋ ਗਾਮੋ ਅਰਞ੍ਞਂ ਨਦੀ ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋਤਿ ਏਵਂ ਲੋਕੇ, ''ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਾ ਸੀਮਾ ਸਙ੍ਘੇਨ, ਅਗਾਮਕੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਸਨੇ ਚ ਏਕਵੋਹਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ। ਏਕਸ੍ਸ ਅਨੇਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਬਜਾਪਨਮਤ੍ਥਿ ਕਸਿਣੇਕਦੇਸਾਦਿਵਿਕਪ੍ਪਾਸਮਾਨਤਾਯ ਏਕਤ੍ਤਹਾਨਿਤੋਤਿ ਅਯਂ ਨੋ ਮਤਿ।

ਅਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਸਪ੍ਪਫਣਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਕਾਸਪਬ੍ਭਾਰੇ। **ਲੇਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਲੇਣਂ ਚੇ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਲੇਣਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਮੇਵ ਪੁਨ ਲੇਣਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਓਤਰਣਾਨੋਤਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਆਹ **"ਸਚੇ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਹੇਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ''ਲੇਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਲੇਣਞ੍ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇਤਿ ਆਹ **"ਅਨ੍ਤੋ"**ਤਿ, ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ, ਪਬ੍ਬਤਮੂਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਮੇਵ ਅਨ੍ਤੋਸਦ੍ਦਂ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ **"ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਪਾਰਤੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਂ ਪਨ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਓਰਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਪਿ ਸੀਮਾਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪਬ੍ਬਤਗ੍ਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਾਰਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ''ਬਹਿ ਲੇਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬਹਿਸਦ੍ਦਂ ਵਿਸੇਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਓਰਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਬਹਿਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬਹੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਲੇਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੇਣਸ੍ਸ ਚ ਬਹਿਭੂਤੇ ਉਪਰਿਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾ**ਤਿ ਲੇਣਸ੍ਸ ਚ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਤਰਣਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਬਹਿ ਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਅਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤੀ''ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਤਰਣਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇ ਲੇਣਾਭਾਵੇਨ ਸੀਮਾਯ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਨੋਤਰਣਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਨੋਤਰਨ੍ਤੀ ਉਪਰਿ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) ਆਗਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) ਪਨ “**ਅਨ੍ਤੋਲੇਣਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਲੇਣਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਆਗਤੋ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੩੮) ਨ “**ਅਨ੍ਤੋਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਲੇਣਂ। ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘**ਪਾਰਤੋ ਓਰਤੋ**’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਸੀਮਤੋ ਬਹਿਲੇਣੇਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿ ਆਗਤੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਲੇਣਬਹਿਲੇਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) ਆਗਤਂ ਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀਤਿ। **ਬਹਿ ਪਤਿਤਂ ਅਸੀਮਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਾਦੀਸੁ ਅਥਿਰਨਿਸ੍ਸਯੇਸੁ ਠਿਤਾ ਸੀਮਾਪਿ ਤੇਸਂ ਵਿਨਾਸੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਨ੍ਤਿ, ਸੀਮਾਯੇਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਮਙ੍ਗਨਦੀ ਸੀਮਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਨੂਨਾ ਪਠਮਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਸੀਮਾ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਬਦ੍ਧਾ ਨਦਿਤੋ ਉਪਰਿ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਨਦਿਂ ਆਹਚ੍ਚ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਚ ਖਤਾਯ ਸੀਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵੀਤਲੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਭੂਮਿਵਿਵਰੇ।

ਸੀਮਮਾਲ਼ਕੇਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਙ੍ਗਣੇ। **ਵਟਰੁਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਾਰੋਹੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ ਅਤਿਦੂਰਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਸਾਖਾਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਤੇਨੇਵ ਨਾਵਾਰਜ੍ਜੁਸੇਤੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਸਾਖਤੋ। **ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਥਵੀਤਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਸਨ੍ਨਤਰਮ੍ਪਿ ਗਾਮਸੀਮਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਏਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਸੀਮਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਸਮ੍ਭੇਦਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕਥਂ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ ਭਵੇਯ੍ਯ? ਯਸ੍ਸਾ ਹਿ ਸੀਮਾਯ ਯਾਯ ਸੀਮਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਦੋਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤੁਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਸੁ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਿਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਗਾਮਸੀਮਾਦੀਸੁ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਵਿਯ ਚ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਾਖਾ ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਪਾਰੋਹੋ ਵਾ ਬਹਿਨਦੀਤੀਰੇ ਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਵਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਗਾਮਸੀਮਾਦੀਹਿ ਏਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਨਦੀਸੀਮਾਯ , ਏਵਮਿਧਾਪੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਚਤ੍ਥੋ ਉਪਰਿ ਪਾਕਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਆਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ।

ਮਹਾਸੀਮਂ ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਤਿ ਮਹਾਸੀਮਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਛਨ੍ਦਾਹਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਸਕਲਂ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਬਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਈਦਿਸੋ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਸੋ ਚ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੇਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੮) ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਨੇਨ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੇ ਵਿਯ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਬਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਤਾਸਂ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਏਕਰੁਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤੋ ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਬਦ੍ਧਾਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਬਜ੍ਝਮਾਨਕ੍ਖਣੇ ਵਿਯ ਅਸੀਮਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਅਪਨੀਤਮਤ੍ਤੇ ਤਾ ਸੀਮਾ ਪਾਕਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚਾਯਂ ਪਚ੍ਛਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਬਜ੍ਝਮਾਨਕ੍ਖਣੇਪਿ ਤਾਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਤਿ ਤਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨ **ਮਹਾਸੀਮਂ ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਹਾਸੀਮਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਥਾ ਤਂ ਸਾਖਂ ਵਾ ਪਾਰੋਹਂ ਵਾ ਕਾਯਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਹਿ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੋਧਨਮੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਸਕਲਸੀਮਾਸੋਧਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਥਵੀਤਲਂ ਵਾ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਵਾ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਾਖਾਪਾਰੋਹਾਨਂ

ਮਹਾਸੀਮਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਮੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੇ ਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਾਖਾਦੀਨਂ ਫੁਸਨਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਮੇਵ ਕਾਰਣਂ ਸਿਯਾ, ‘‘ਤਸ੍ਸ ਸਾਖਂ ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਗ੍ਗਤਪਾਰੋਹਂ ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਫੁਸਨਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਸੀਮਾਸੋਧਨੇ ਕਾਰਣਂ, ਤਦੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਕ੍ਯੇ ਪਧਾਨਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਆਹਚ੍ਚਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬੋ ਆਕਾਸਟ੍ਠਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਪਿ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਤੋ, ਕਿਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕੇਨ ਆਹਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਵਚਨੇਨ, ਆਕਾਸਟ੍ਠਸਾਖਾਸੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਫੁਸਨਮੇਵ ਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਸੋਧਨਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸੋਧਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ‘‘ਮਹਾਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸਕਲਸੀਮਾਸਾਧਾਰਣਵਚਨੇਨ ਸੋਧਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਪਿ ਚ ਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁਮਤ੍ਤਸੋਧਨੇ ਅਭਿਮਤੇ ‘‘ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਥਵੀਤਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਸੀਮੋਪਾਦਾਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਆਕਾਸੇਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਤੋ।

ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਟ੍ਠਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਵਿਯੋਜਨਵਚਨਤੋ ਚ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਨਂ ਫੁਸਨੇਨੇਵ ਸਕਲਸੀਮਾਸੋਧਨਹੇਤੁਕੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸਿਦ੍ਧੋਯਂ ਏਕੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) ‘‘ਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਵਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਨਦੀਤੀਰੇ ਪਨ ਖਾਣੁਕਂ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਨਾਵਾਯ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਸੇਤੁ ਵਾ ਸੇਤੁਪਾਦਾ ਵਾ ਬਹਿਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਵਿਸਭਾਗਾਸੁ ਗਾਮਸੀਮਾਸੁ ਸਾਖਾਦੀਨਂ ਫੁਸਨਮੇਵ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਫੁਸਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯਂ ਜਾਤਰੁਕ੍ਖੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਨਦਿਯਂ ਨਾਵਾਬਨ੍ਧਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤੇਨ ਨਦੀਸੀਮਾਯ ਸਭਾਗਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਫੁਸਨਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ, ਨਦਿਯਮ੍ਪਿ ਬਨ੍ਧਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਫੁਸਨਂ ਕਮ੍ਮਕੋਪਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਭਾਗਸੀਮਾਸੁ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਆਦਿਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ, ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਾਖਾਦਿਮ੍ਹਿ ਠਿਤੇ ਤਂ ਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਨ੍ਤੋਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਸੁ ਪਨ ਸਾਖਾਦਿਮ੍ਹਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਤਂ ਸਾਖਾਦਿਂ ਅਫੁਸਨ੍ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਪਨ ਤਂ ਸਾਖਾਦਿਂ ਫੁਸਨ੍ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ‘‘ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤਦਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਤਿ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਸੀਮਂ ਵਿਯ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਸਭਾਗਵਿਸਭਾਗਭੇਦੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ ਸਭਾਗਸੀਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸਾਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਨਮੇਵ ਤਬ੍ਭਾਵਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਾਦਿਵਿਨਯਨਯੇਹਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮) ਗਾਮਸੀਮਾਯਮੇਵ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਾਸਂ ਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵੇਨ ਸਭਾਗਤਾ, ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਦੋਸਾਭਾਵੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਤੋਵ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਪਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸਞ੍ਜਾਤਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਪਿ ਤਾਸਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ‘‘ਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਤਂ ਵੋ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਤਾਵ ਗਾਮਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਭਾਗਤਾ, ਸਮ੍ਭੇਦਾਦਿਦੋਸਾਭਾਵੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਇਮਿਨਾ ਏਵ ਨਯੇਨ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਨਂ ਨਦੀਆਦਿਸੀਮਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਨਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਭਾਗਤਾ, ਸਮ੍ਭੇਦਾਦਿਦੋਸਾਭਾਵੋ ਚ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਪਨ ਅਞ੍ਞਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਨਦੀਆਦਿਸੀਮਾਸੁ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਚੇਵ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਨਂ ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਏਵ ਕਾਤੁਂ ਨਿਯਮਨਸੁਤ੍ਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਸੁ ਕਰਣਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਿਦ੍ਧੋ ਚ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਭਾਗਤਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਪਚ੍ਛਾ ਚ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਭੇਦਾਦਿਦੋਸਸਮ੍ਭਵੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋਵ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਨਮੇਵ ਵਟਰੁਕ੍ਖਾਦਿਵਚਨੇਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਭਾਗਾਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਤਾਸਂ ਸਭਾਗਸੀਮਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਪਿ

ਦੋਸਾਭਾਵੋਪਿ ਪਾਲਿਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਞਾਪਿਤੋ ਏਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮) ‘‘ਪਬ੍ਬਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਡ੍ਢਨਕਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਿ, ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਡ੍ਢਨੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਨਂ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸਾਭਾਵੋ ਞਾਪਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਈਦਿਸੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਏਕਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਸੀਮਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੦) ਵਚਨਤੋਪਿ ਚਾਯਂ ਞਾਪਿਤੋ। ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਾਯ ਹਿ ਸੀਮਾਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਗੁਮ੍ਬਾਦੀਹਿ ਬਦ੍ਧਗਾਮਸੀਮਾਨਂ ਨਿਯਮੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ‘‘ਈਦਿਸਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾਵ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਦਿ ਚੇਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਵਸ੍ਸਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਆਚਰਿਯਾ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇਸੁਪਿ ‘‘ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਵੋਚੁਂ, ਇਧ ਪਨ ‘‘ਵਨਮਜ੍ਝੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਵਨਂ ਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਹਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰੇ ਵਨਮਜ੍ਝੇਪਿ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਮਵੋਚੁਂ। ਤਥਾ ਥਮ੍ਭਾਨਂ ਉਪਰਿ ਕਤਪਾਸਾਦਾਦੀਸੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਥਮ੍ਭਾਦੀਹਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧੇਸੁ ਉਪਰਿਮਤਲਾਦੀਸੁ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਂ ਬਹੁਧਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਤੇਹਿ ਮੁਖਤੋਵ ਵਿਹਿਤੋ, ਅਪਿਚ ਗਾਮਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਤਾਯ ਏਕਾਯ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਦਬ੍ਬਤਿਣਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਰਮ੍ਪਰਾ ਅਰਞ੍ਞਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਾ ਚ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਕਲਂ ਦੀਪਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਏਵਂ ਪਨ ਅਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਤਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤੀਨਞ੍ਚ ਵਿਪਜ੍ਜਨਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਙ੍ਕਾਪਸਙ੍ਗੋ ਚ ਦੁਨ੍ਨਿਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚੇਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਨਮੇਵ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ, ਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਦੀਨਂ ਸਭਾਗਸੀਮਾਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਹਾਸੀਮਾਸੋਧਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਤਾਯ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਮੇਵ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਕਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਸੀਮਮਾਲ਼ਕੇ**”ਤਿਆਦਿ। ਮਹਾਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਸੁ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਤਾਯ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਵ। **ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਸੀਮਂ ਫੁਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸੀਮਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਪੀ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਮਹਾਸੀਮਂ ਪਵਿਟ੍ਠਸਾਖਾਨਯੇਪਿ। ਸੀਮਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸੀਮਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **‘ਹਤ੍ਥਪਾਸਮੇਵ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋ**’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦੀਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਸੁ ਏਤਾਸੁ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੀਮਾਸੁ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਞ੍ਚ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਨਾਨਾਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਚਤੁਤ੍ਥੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮੯)। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥਾਪਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਮ੍ਮਕਰਣਂ ਵਿਹਿਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਭਿਨ੍ਨਸੀਮਟ੍ਠਤਾਯ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਗਣਪੂਰਕਤ੍ਤਾਭਾਵਾ ਕਮ੍ਮਕੋਪੋਵ ਹੋਤੀਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਆਹਰਣਵਸੇਨ ਮਹਾਸੀਮਾਸੋਧਨਨ੍ਤਿ? ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਞ੍ਞੂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਬਹਿਸੀਮਕਰਣਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੋਧਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨਾਗਮਨੇਨ ਮਹਾਸੀਮਟ੍ਠੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀਤਿ। ਯਦਿ ਚਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਾਦਿ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਥਂ ਸੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸਤੋ, ਸੋ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ। ਨ ਹਿ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁਂ ਬੁਦ੍ਧਗੋਚਰਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸਚੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸੀਮਾਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਠਿਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕਾਯ ਏਵ ਸੀਮਾਯ ਗਣੋ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਕੋ ਚ ਏਕਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ , ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਕੋ ਵਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਦਿਸਭਾਗਸੀਮਾਸੁ ਏਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਾਸੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਸੁਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਸੁ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਤਾਸੁ, ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਸੁ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਤਿ ਏਕਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਇਤਰਟ੍ਠਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ ਏਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਸੋਧਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੩੮) “**ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਮੇਵ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੩੮) ਪਨ “**ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥਵੀਗਤਂ ਮੂਲਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ ਵਾਤਿ ਅਪਰੇ। ‘ਮਜ੍ਝੇ ਪਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਠਿਤਂ ਮੂਲਂ ਮਹਾਸੀਮਮੇਵ ਭਜਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਿਤਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਮੇਵ ਭਜਤਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਪਥਵੀਆਦੀਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘ਸੀਮਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਾਯਂ ਕਤਗੇਹੇ ਵਿਯਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਠਿਤੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਉਪਰਿਸੀਮਾਯ ਅਗਮਨਤੋ’ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਪੁਨ ਆਰੋਹਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਬਨ੍ਧਿਤਕਾਲੇ ਏਵ ਆਰੋਹਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੋ ਪਨ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਤੋ। ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੋਪੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਿਣਾਦਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ, ਮਹਾਥੇਰਾਪਿ ਤਿਣਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਵ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਪਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਮਾਣਰਹਿਤਂ ਠਾਨਂ ਨ ਓਤਰਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਬਜ੍ਝਮਾਨਕ੍ਖਣੇ ਉਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਪਮਾਣਰਹਿਤਪਬ੍ਬਤਾਦਿ ਨਾਰੋਹਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਟ੍ਠਤਾਯ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿ ਪਨ ਉਪਰਿ ਬਦ੍ਧਾਯਪਿ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ‘‘ਨ ਓਤਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਥਾ ਓਰੋਹਣਾਰੋਹਣਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ‘‘ਨ ਓਤਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। **ਜਾਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਿਤਸੀਮਾਯ ਉਪਰਿ ਜਾਤਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਿਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਪਵਿਟ੍ਠਞ੍ਚ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਵਿਞ੍ਞਾਣਕਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਮਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। **ਬਦ੍ਧਾਯ ਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਪਕਰਣਵਸੇਨ ਉਪਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੁਪਿ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਠਿਤਂ ਤਂ ਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦਿਤਤ੍ਰਜਾਤਮੇਵਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ‘‘ਇਤੋ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ।

ਯਂ ਪਨ ‘‘ਇਤੋ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਤਤੋ ਆਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਉਭੋਸੁ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਸੁ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਨਦੀਆਦੀਸੁ ਚ ਤਿਰਿਯਂ ਪਤਿਤਰਜ੍ਜੁਦਣ੍ਡਾਦਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਗੋ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ, ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਗੋ ਗਾਮਸੀਮਾ ਤਦੁਭਯਸੀਮਟ੍ਠਪਬ੍ਬਤਾਦਿ ਵਿਯ, ਬਦ੍ਧਸੀਮਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਵਟਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰੋਹੇ, ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਗਾਮਸੀਮਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਵਟਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰੋਹੇ ਚ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਮੂਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ‘ਇਤੋ ਗਤਂ, ਤਤੋ ਆਗਤ’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤੋ ਸੋ ਭਾਗੋ ਯਥਾਪਵਿਟ੍ਠਸੀਮਟ੍ਠਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਪਾਰੋਹਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਨ ਆਕਾਸਟ੍ਠਸਾਖਾ ਭੂਮਿਯਂ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਤਦੁਭਯਸੀਮਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸਾ ਸਾਖਾਯ ਪਾਰੋਹੋ ਪਵਿਟ੍ਠਸੀਮਾਯ ਪਥਵਿਯਂ ਮੂਲੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਾਵ ਸਾਖਂ ਵਿਨਾ ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਾਵ ਮੂਲਸੀਮਟ੍ਠਤਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਦਾਪਿ ਪਾਰੋਹਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠਸੀਮਤਂ ਸਮੁਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਆਕਾਸਟ੍ਠਸਾਖਾਭਾਗੋ ਪੁਰਿਮਸੀਮਟ੍ਠਤਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ ਤਤੋ ਆਗਤਭਾਗਸ੍ਸ ਅਵਿਜਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਨਦੀਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਯ ਏਵ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਸਕਲਸੀਮਾਸੋਧਨਂ, ਸਭਾਗਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਸੋਧਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੧੬੪. ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਦੀਪਾਰਸੀਮਾਕਥਾਯ **ਪਾਰਯਤੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ। ਨਦਿਯਾ ਉਭੋਸੁ ਤੀਰੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਮਾਨਾ ਸੀਮਾ ਨਦੀਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨਦਿਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਮਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯਞ੍ਹਿ ਸੀਮਾ ਨ ਓਤਰਤਿ। ਨਦੀਲਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਅਸਤਿ ਓਤਰਤਿ। ਸਾ ਚ ਤਦਾ ਨਦੀਪਾਰਸੀਮਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨਦਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਦੀਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾ**”ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਅਵਸ੍ਸਂ ਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਾ ਪਨ ਧੁਵਨਾਵਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਨ ਨਾਵਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਵਂ ਵਿਨਾਪਿ ਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਾ ਸੁਬਦ੍ਧਾ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਾ ਨਾਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਸਙ੍ਘਾਟਮਯੋਤਿ ਅਨੇਕਰੁਕ੍ਖੇ ਏਕਤੋ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸੇਤੁ। ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। “**ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਤੀਰਾਨਂ ਏਕਗਾਮਖੇਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਬ੍ਬਤਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਉਗ੍ਗਤਦੀਪਸਿਖਰਤ੍ਤਾ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੬੫. ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਕਥਾਯਂ **ਸੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ। **ਦ੍ਵੇਪੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯੋ। **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ**ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਤਿ। **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਬਾਹਿਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯ ਸਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। **ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਰਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ। ਇਦਞ੍ਚ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯਪਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣਸੁਖਤ੍ਥਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਤਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਾਦਿਬਹੁਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਾ ਬਦ੍ਧਾ ਸੁਬਦ੍ਧਾ ਏਵ ਮਹਾਸੀਮਾ ਵਿਯ। **ਪਟਿਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਤੋ ਚ ਮਹਾਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਪਨ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵ। **ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਕ੍ਖੇ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਸਮ੍ਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਕ੍ਖੇਪਿ ਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾਯ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਵਿਹਾਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਾਰਹਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਿ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਾਦਿਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਇਦਾਨਿ ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਨਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਉਭੋਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਦੇਸਨਿਯਮਂ ਵਾ ਤਾਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਂ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਙ੍ਕਾ ਏਵ ਹੋਤਿ। **ਨੇਵ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ, ਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਪਟਿਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ…ਪੇ॰… ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਈਦਿਸੇਸੁਪਿ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਛਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਓਕਾਸੇ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਠਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਂ, ਤਤੋ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਞ੍ਚ ਸਮੂਹਨਨਵਸੇਨ ਸੀਮਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇ ਕਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ, ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਵਾ ਠਿਤਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਸਂ ਮਜ੍ਝਗਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਤੋ ਗਾਮਸੀਮਾ ਏਵ ਅਵਸਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸੀਮਾਯ, ਤਪ੍ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਵਾ ਜਾਨਨਂ ਅਙ੍ਗਂ। ਸੀਮਾਯ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਠਾਨਂ ‘ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨੇਪਿ ਸਮੂਹਨਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਏਵ ਚ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਯ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਰੁਚਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ਆਗਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੪੪) ਪਨ “**ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨ੍ਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਾਦੀਨਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਅਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਞ੍ਹਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਂ ਠਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਓਕਾਸੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਂਯੇਵ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ। **ਪਟਿਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਅਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੬੬. ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਪਨਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਕਤਿਵਿਧਾਤਿ ਆਹ **"ਗਾਮਸੀਮਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਤਿ ਤਿਵਿਧਾ"**ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ''ਅਸਮ੍ਮਤਾਯ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਮਸੀਮਾ ਏਵ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਰਞ੍ਞਨਦੀਆਦਯੋ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾਦੀਨਂ, ਸਾ ਚ ਗਾਮਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਰਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਯਮੇਵ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਗਾਮਸੀਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਮਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਅਰਞ੍ਞਪਬ੍ਬਤਾਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਗਾਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਨ੍ਤਰਘਰਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਾ ਗਾਮਸੀਮਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਹਿ ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰਖੇਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਨੇਕੇਸੁ ਭੂਮਿਭਾਗੇਸੁ ''ਗਾਮੋ''ਤਿ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਲੋਕਜਨੇਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਗਾਮਵੋਹਾਰੋ, ਸੋਵ ਇਧ ''ਗਾਮਸੀਮਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਗਾਮੋ ਏਵ ਹਿ ਗਾਮਸੀਮਾ। ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਉਪਰਿ ਅਰਞ੍ਞਂ ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇਸੁ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਲੋਕਜਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਅਰਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਲੋਕੇ ਪਨ ਗਾਮਸੀਮਾਦਿਵੋਹਾਰੋ ਗਾਮਾਦੀਨਂ ਮਰਿਯਾਦਾਯਮੇਵ ਵਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਤੇ ਗਾਮਾਦਯੋ ਇਤਰਨਿਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇਨ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਰਿਯਾਦਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਮੋ ਏਵ ਗਾਮਸੀਮਾ, ਅਰਞ੍ਞਮੇਵ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਏਵ ਸਮੁਦ੍ਦਸੀਮਾਤਿ ਸੀਮਾਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਨਿਗਮਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਇਦਂ ਗਾਮਸੀਮਪ੍ਪਭੇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵਾ"**ਤਿ।

ਬਲਿਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਯਂ ਗਾਮੋ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਰੀਸਭਾਗੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਰਾਜਪਣ੍ਣੇਸੁ ਆਰੋਪਿਤੇਸੁ ਭੂਮਿਭਾਗੇਸੁ ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਤਲ਼ਾਕਮਾਤਿਕਾਸੁਸਾਨਪਬ੍ਬਤਾਦਿਕੇ ਪਦੇਸੇ ਬਲਿਂ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਸੋਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾ ਏਵ। ਰਾਜਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭੂਮਿਭਾਗੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਦੀਲੋਣਿਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਗਾਮਸੀਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤੀ"**ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਕਞ੍ਚਿ ਪਦੇਸਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇਨ ਯੋਜੇਤਿ, ਸੋ ਪਵਿਟ੍ਠਗਾਮਸੀਮਤਂ ਏਵ ਭਜਤਿ। ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਲ਼ਾਕਾਦਿਭਾਵਂ ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਂ ਵਾ ਪਾਪਿਤੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਯੇ ਪਨ ਗਾਮਾ ਰਾਜਚੋਰਾਦਿਭਯਪੀਲ਼ਿਤੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਛਡ੍ਡਿਤਾ ਚਿਰਮ੍ਪਿ ਨਿਮ੍ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਨ ਗਾਮਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਗਾਮਸੀਮਾਵ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਸਮਨ੍ਤਗਾਮਵਾਸੀਹਿ ਕਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਬਲਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਗਾਮੇਨ ਏਕੀਭਾਵਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਪਨ ਗਾਮਾ ਰਾਜੂਹਿਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰਿਕਾ ਮਹਾਅਰਞ੍ਞੇਨ ਏਕੀਭੂਤਾ, ਤੇ ਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞਸੀਮਤਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮਾ ਗਾਮਸੀਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਰਾਜਾਨੋ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਰਞ੍ਞਾਦਿਪਦੇਸੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸੀਨਂ ਭੋਗਗਾਮਾਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਭੂਤਗਾਮੇ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਾਣਨਾਮਂ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਞ੍ਚ ਨ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਗਾਮਸੀਮਾ ਏਵ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪੁਰਿਮਗਾਮਸੀਮਤਂ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। **ਸਾ ਚ ਇਤਰਾ ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ''ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਦਸ੍ਸ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੩) ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਵਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸਾ ਚ ਰਾਜਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਭਿਨਵਾ, ਇਤਰਾ ਚ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾ ਯਥਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਮੇਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਰਹਤਾਸਦਿਸੇਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ''ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਿਚੀਵਰਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਏਵ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂਸਦਿਸਤਾਨਿਵਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਉਪਰਿਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਤਂਸਦਿਸਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਨਯਸ੍ਸ ਇਧੇਵ ਪਸਙ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕੇਵਲ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਞ੍ਝਾਟਵਿਸਦਿਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਯਤ੍ਥ ''ਅਸੁਕਗਾਮਸ੍ਸ ਇਦਂ ਖੇਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਵੋਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਤ੍ਥ ਚ ਨੇਵ ਕਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵਪਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇ। ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ ਅਗਮਨਪਥਾ ਨਿਮ੍ਮਨੁਸ੍ਸਾਵਾਸਾ ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਰਦੀਪਕਾਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਯਞ੍ਹਿ ਅਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭੂਤਂ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਵਿਰਹਿਤਪਦੇਸਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾ ਚ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਂ ਵਿਨਾ ਸਯਮੇਵ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾ, ਨਦੀਆਦਿਸੀਮਾਸੁ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਾਨਂ ਤਾਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੀਮਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ।

ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਮਤਾ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਸੁਤ੍ਤਾਦਿਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਬਹੂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਾਸਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਮ੍ਭੇਦਤ੍ਥਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਏਵਮਿਧ ਅਰਞ੍ਞੇਪਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ। ਤਾਸਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਪਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵਿਧਾਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸਪਿ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਨਦੀਆਦੀਨਂ ਵਿਯ ਸੀਮਭਾਵੋ ਤਤ੍ਥ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਮੇਵ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਵ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਮਾਯਮੇਵ ਹਿ ਠਿਤਾ ਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਸੀਮਾਯਂ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤਾ ਵਿਯ ਆਕਾਸਟ੍ਠਾਨਂ। ਏਵਮੇਵ ਹਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਸੀਮਭਾਵੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥਸ੍ਸ ਠਿਤੋਕਾਸਤੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਠਿਤੋਕਾਸਤੋ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਠਿਤੋਕਾਸਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਤਾਯ ਸਹ ਸਯਮੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਸਙ੍ਕਾਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕੇਵਲਾਰਞ੍ਞਸੀਮਾਯਮੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਨਦੀਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਸਚੇ ਨਦੀ ਨਾਤਿਦੀਘਾ ਹੋਤਿ, ਪਭਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੭), ਇਮਿਨਾ ਏਵ ਚ ਵਚਨੇਨ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਤਿ ਏਵ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨਾਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਰਣੇਨੇਵ ਸੀਮਾ ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ, ਨ ਸਯਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸੀਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਵ ਨ ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਿਰਿਯਾਪਕਾਰਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਅਪਿਚ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥਾਨਂ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਅਨੇਕਵਿਧਤ੍ਤਾ, ਵਿਨਯੇ ''ਈਦਿਸਂ ਹਤ੍ਥਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ''ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਮਿਨਿਤੇ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਨ ਨੁ ਖੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਮਿਨਿਤਂ, ਨ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸੀਮਾਯ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਿਨਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਅਨੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਊਨਮਧਿਕਮਕਤ੍ਵਾ ਮਿਨਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਸਿਯਾ, ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਚਾਯਂ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾ ਤੇਸਂ ਮਿਨਨੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਹਾਯਤਿ ਵਾ। ਸਙ੍ਘੇ ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਯੋਗੇਨ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸੀਮਾ ਤੇਸਂ ਪਯੋਗੇਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ ਚ, ਕਥਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਿਯ ਯਾਵ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਠਿਤਿਯਾ ਚ ਪੁਰਾਣਵਿਹਾਰੇਸੁ ਵਿਯ ਸਕਲੇਪਿ ਵਿਸੁਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਕਤਸੀਮਾ ਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਏਵ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਗਮੇਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯਮ੍ਪਿ ਨਦੀਆਦੀਸੁਪਿ।

ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਹਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਖਿਪਨਂ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਯਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸ੍ਸ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਾ ਓਕਾਸੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਮਿਨਨਂ, ਖਿਪਨਂ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਪਵਿਸਨਤੋ ਅਖੇਤ੍ਤੇ ਸੀਮਾ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਕਿਨ੍ਨਾਮ ਸੀਮਾ ਨ ਵਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸੀਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਯਤੋ ਪਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਸਯਮੇਵ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ। ਯਤੋ ਪਨ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖੇਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਬਹਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਿਨਨਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਵਾਲੁਕਾਦਿਖਿਪਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਂ ਸਯਂਜਾਤਸੀਮਾਨਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ ਕਤਂ ਗਾਮੂਪਚਾਰਘਰੂਪਚਾਰਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਲੇਡ੍ਡੁਸੁਪ੍ਪਾਦਿਖਿਪਨਵਿਧਾਨਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ। ਤੇਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਸੀਮਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਂ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਕਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਪੁਥੁਲਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਹਿ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞੇ ਬਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਤਿਦੂਰੇ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਗ੍ਗਗਮਨਨਹਾਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਹਿ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਾ ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਵਾ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਤੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਸਯਮੇਵ ਪਭਾ ਵਿਯ ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਤਸ੍ਮਿੰ ਓਤਿਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘਾਨੰ ਵਿਸੁੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਸੀਮਾਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਞ੍ਚ ਠਪੇਤੁੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ। ਸੀਮਾਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਹਿ ਕੇਨਚਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪੇਸਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਸੀਮਾ ਇਤਰੇਸੰ ਸੀਮਾਯ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ ਵਾ, ਇਤਰਥਾ ਹਤ੍ਥਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਾਯਪੇਤ੍ਥ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਅਪਿਚ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਕੋਪਵਚਨਤੋਪਿ ਚੇਤੰ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਸਞ੍ਜਾਤਾਯ ਸੀਮਾਯ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸੀਮਾਨੰ, ਏਕਾਯ ਏਵ ਵਾ ਸਙ੍ਕਰਤੋ। ਇਤਰਥਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕੋਪਵਚਨੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ‘ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞੰ ਤਤ੍ਤਕੰਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤੀ’ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕਰਣਿਚ੍ਛਾਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਸੋ ਚ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਸੀਮਾ, ਏਵੰ ਅਪੇਕ੍ਖੰ ਵਿਨਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ‘ਅਯੰ ਸੀਮਾ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਰਿਹਾਰਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀ’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਕਰਣਿਚ੍ਛੰ ਵਿਨਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਪਦੀਪਪਭਾ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭਵੇਨ ਸਙ੍ਘੇ, ਗਣੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਨੇਕਸੀਮਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਚਸ੍ਸਾ ਵਡ੍ਢਿ ਹਾਨਿ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨੰ ਅਭਿਨਵਸੀਮਨ੍ਤਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਵ, ਗਤਾਨੰ ਸਮਨ੍ਤਾ ਠਿਤਸੀਮਾਵਿਨਾਸੋ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ਪਨ ‘‘ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ, ਅਯੰ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕਾ ਏਵ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨ ਚੇਸਾ ਸੀਮਾ ਸਭਾਵੇਨ, ਕਾਰਣਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਵਾ ਪਭਾ ਵਿਯ ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਜਾਨਨੇਨੇਵ। ਭਗਵਾ ਚ ਇਮਾ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਕਰਣਸੁਖਤ੍ਥਮੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਕਥੰ ਨਹਾਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਤਾਸੰ ਸੀਮਾਨੰ ਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ, ਪਯੋਜਨੇ ਚ ਏਕੰ ਏਵ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਕਥੰ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾਯ ਅਨੇਕਸੀਮਾਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਏਕਸੀਮਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ’’ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੰ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸੀਮਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਤਤ੍ਤਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਠਪਨਵਚਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਕੋਪਵਚਨਞ੍ਚ, ਤਮ੍ਪਿ ਇਮਾਸੰ ਸੀਮਾਨੰ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬੋਧਤਾਯ ਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕੰ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਙ੍ਕਞ੍ਚ ਦੂਰਤੋ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯੋ ਚ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਤ੍ਥੰ ਭਗਵਤਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਸੋ ਸੀਮਾ ਏਵ ਨ ਹੋਤਿ, ਖੇਤ੍ਤਤਲਾਕਾਦਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵਿਯ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਏਕੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਵ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਬਹੂਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਏਕਤੋ ਠਿਤੇਸੁ ਤੇਸੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਚੀਵਰੰ ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ। ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਠਪਿਤਚੀਵਰੰ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਬਹਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤੰ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਸਿਯਾ। ਸੀਮਾ ਪਨ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਰਿਹਾਰੋਪੇਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਨ ਯਾਵ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਵੋਹਾਰੋ ਵਿਯ। ਮਹਾਸੀਮਾਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਗਾਮਗਾਮੂਪਚਾਰੇਸੁ ਚੀਵਰੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਇਧਾਪਿ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸੀਮਾਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨੇਵ ਤਾਸੰ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਗਮੇਨ ਵਿਨਾਸੋ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਪਕਾਰੋ ਇਤੋ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਧ ਪਨ ‘‘ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭), ‘‘ਵਿਞ੍ਝਾਟਵਿਸਦਿਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਨਿਰਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਵਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ

ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾਯ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਯ ਸਹ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਦੋਸਾਭਾਵੋ, ਪਗੇਵ ਅਗਾਮਕੇ ਰੁਕ੍ਖੇਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਪਿ ਪਦੇਸੇ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਪਰਿਹਾਰਂ ਵਿਨਾਵ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਪਰਿਹਾਰੋ ਚ ਅਨੁਮਤੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਚਾਰਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ। ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋ ਅਧਿਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਊਨਕਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਂ ਵਿਨਾ ਏਕੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਬਹਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੂਰੇ ਏਵ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਥਾ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਙ੍ਕਰਤੋ। ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਊਨਕਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੭)। ਇਦਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਵਿਧਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਨੁਜਾਨਨਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਨਿਦਾਨਵਸੇਨ ਏਕਗਾਮਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਏਕਸਭਾਗਾਨਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਮੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਭੇਦਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਦੋਸਪਰਿਹਾਰਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਏਕਂ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਂ ਨਦੀਆਦਿਸੀਮਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਂ ਏਕਸਭਾਗਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ, ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਵਿਨਾ ਅਬਜਵਧਾਨੇਨ ਠਾਨਞ੍ਚ ਭਗਵਤਾ ਅਨਭਿਮਤਮੇਵਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਇਧਾਪਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਵਿਧਾਨਮਕਂਸੁ। ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਏਕਸੀਮਾਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਂ ਏਕਸਭਾਗਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇ ਸਤਿ ਏਵ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਵਿਨਾ ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਭੇਦਾਯ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਵਿਧਾਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨੇਵ ਚੇਤਾਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੬੭. ਸਭਾਵੇਨੇਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਮਸੀਮਾ ਵਿਯ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੂਕਰਾਦਿਨਾ ਸਤ੍ਤੇਨ। ਮਹੋਘੇਨ ਪਨ ਉਨ੍ਨਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਤਨ੍ਤੇਨ ਖਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਯੁਤ੍ਤੋ ''ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ। **ਪੁਨ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾਸੁ ਏਵ ਤਾਸੁ ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੁ ਪੁਨ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਸਾਸਨਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾਯ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ''ਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਦਕਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖਿਪੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ, ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਤਨੋਕਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ,** ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ – ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਤਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਾਵ ਯਂ ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਅਪਰਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਬਹਿਪਿ, ''ਏਕਸ੍ਸ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨਤੋ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਙ੍ਕਾ ਹੋਤੀਤਿ । ਤੇਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਤਤ੍ਤਕਂਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੪੭) **''ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਬਹੁ ਪਪਞ੍ਚਿਤਂ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਇਧ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਨਯਤੋ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਸਙ੍ਘਟਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਅਚ੍ਛੇਦਾਨਮਨ੍ਤਰਾ ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਅਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ''ਤਤੋ ਅਧਿਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ, ਊਨਕਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਇਧੇਵ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕੋਪਚਾਰੇ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਤੋ ਊਨਕੇ ਠਪਿਤੇ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਤੋ ਕਮ੍ਮਕੋਪੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਤਤ੍ਥ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਵੇਸੇਪਿ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੀਮਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਕਮ੍ਮਕੋਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਊਨਕਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕਥਨਞ੍ਚੇਤਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ

ਵ◌ੁੱਤੰ। ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਨਮਨ੍ਤਰਾ ਤਤ੍ਤਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਵ◌ਿਧਾਨਵਚਨਤੋਪਿ ਏਤਾਸੰ ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਠਿਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਙ੍ਕਾ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯਾ ਦੂਰਤੋ ਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ‘‘ਕਮ੍ਮਕੋਪਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾਵ ਠਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੪੭) ਪਨ – **ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਵਸੇਨ ਅਕਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਯ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਖਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਕਤੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਨਪਿ ਖਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਕਤੋ। **ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਵ◌ਿਜਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਵ◌ੁੱਤੰ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵ◌ਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਵ◌ਿਜਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞੰ ਤਤ੍ਤਕੰਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ, ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੰ ਤਤ੍ਤਕੰਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਯਦਿ ਚੇਤੰ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘਾਨੰ ਵ◌ਿਸੁੰ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਮ੍ਮਕਰਣਾਧਿਕਾਰੇ ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞੰ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥੰ ਠਿਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵ◌ੁੱਤੰ ਸਿਯਾ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤੇਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਿਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਵ◌ਣ੍ਣਨਾ) ਵ◌ੁੱਤੰ ‘‘ਅਞ੍ਞੰ ਤਤ੍ਤਕੰਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯੰ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਕੋਪੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਪਰੇਸੰ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਵ◌ਿਜਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। **ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਨਦੀਪਦੇਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨਦਿਯਾ ਅਭਾਵ◌ਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਰਾ ਹੋਤਿ, ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾ ਚ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਸਾਮੀਚਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ “**ਅਞ੍ਞੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਪਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ ‘‘ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। **ਊਨਕੰ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਨਤੋ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਙ੍ਕਾ ਸਿਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵ◌ਾਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੪੭) – **ਯੰ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ**ਤਿ ਪਨ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਘਾਨੰ ਵ◌ਿਸੁੰ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੇ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁੱਤੰ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਾਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨੰ ਵ◌ਿਯਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵ◌ੇਪਿ ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਵ◌ਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ਨਾਵ◌ਾਗਤੋ ਚੇ, ਨਾਵ◌ਾਯੰ ਵ◌ੁੱਤਨਯੇਨ, ਸਤ੍ਥਗਤੋ ਚੇ, ਸਤ੍ਥੇ ਵ◌ੁੱਤਨਯੇਨ। ਸੋ ਚੇ ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਨਿਵ◌ੁੱਤ੍ਥੋ ਚੇ, ਗਾਮੇ ਵ◌ੁੱਤਨਯੇਨ ਤਿਚੀਵਰਾਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯੰ ਵ◌ਿਸੇਸੋ – ਸਚੇ ਸਤ੍ਥੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਸਤ੍ਥੋਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। **ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕੇਚਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥੰ, ਕੇਚਿ ਗਣੁਪੋਸਥੰ, ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ‘‘ਬਹੂ ਸਙ੍ਘਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। **ਊਨਕੰ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ। ਠਪੇਨ੍ਤੇ ਹਿ ਊਨਕੰ ਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ, ‘‘ਅਟ੍ਠਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ।

ਤਨ੍ਤਿ ਸੀਮੰ। ਸੀਘਮੇਵ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਏਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਵ◌ਾਲਿਕਾਦੀਹਿ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੰ, ਇਤਰਥਾ ਬਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ ਵ◌ਾਤਿ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਙ੍ਕਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਅਞ੍ਞਵਿਸ੍ਸਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਤਿ ਕੇਵਲਾਯ ਨਦੀਸੀਮਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ। **ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯਂ ਜਾਤਰੁਕ੍ਖੇ** ਵ◌ਾਤਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਬਹਿ ਠਿਤੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵ◌ਾ। ਬਹਿਨਦੀਤੀਰਮੇਵ ਹਿ ਵ◌ਿਸਭਾਗਸੀਮਤ੍ਤਾ ਅਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ, ਨ ਅਨ੍ਤੋਨਦੀ ਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤੇਨ ਸਭਾਗਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ''ਬਹਿਨਦੀਤੀਰੇ ਵ◌ਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੀਰਮੇਵ ਅਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਨ ਪਨ ਨਦੀ। **ਜਾਤਰੁਕ੍ਖੇਪਿ ਠਿਤੇਹੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਨ੍ਤੋਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਬਹਿਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤੋਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਸੀਮਂ ਵ◌ਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਗਾਮਸੀਮਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਬਹਿਸੀਮਕਰਣਵਸੇਨੇਵ ਸੋਧੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਯਥਾ ਚ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ, ਏਵ◌ਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯਂ ਵ◌ਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯਂ ਵ◌ਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਟ੍ਠੇ ਸੋਧੇਤ੍ਵ◌ਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ, ਇਮਾਯ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋਪਿ ਨਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਗਾਮਸੀਮਾਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ, ਏਤਾਸਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨੇਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਤੋਵ ਸਕ੍ਕਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਸਨ੍ਨਾਨਮੇਵ◌ੇਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਨਯਗ੍ਗਹਣਮੁਖਂ – ਯਥਾ ਹਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯਂ ਸਮ੍ਮਤਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾ ਹੋਤੀਤਿ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਤਾਪਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਾਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਸ੍ਸਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਗਾਮਨਦੀਆਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਚ ਅਰਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸਨਵਟ੍ਟਨਕਭਾਵ◌ੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਮੇਤਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯਵ◌ਿਰਹਿਤਾਹਿ ਇਤਰੀਤਰਾਸਂ ਨਿਸ੍ਸਯਸੀਮਾਹਿ ਚ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਤਿ ਸਮ੍ਭੇਦਦੋਸਮਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਨਯੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋਵ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਗਾਮਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਦੀਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵ◌ਂ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਬਦ੍ਧਸੀਮਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕਸ੍ਮਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਨ ਵ◌ਿਹਿਤਾਤਿ? ਨਿਸ੍ਸਯਭੇਦਸਭਾਵਭੇਦੇਹਿ ਸਯਮੇਵ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਏਕਨਿਸ੍ਸਯਏਕਸਭਾਵ◌ਾਨਮੇਵ ਹਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਵ◌ਿਨਾਸਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਵ◌ਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਦੀਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਬਦ੍ਧਾਯ ਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਘੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਨਦਿਯਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾਯ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਪਨੇਤਾ ਲੋਕਵ◌ੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾ ਗਾਮਾਰਞ੍ਞਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਸੀਮਾ ਪਞ੍ਚ, ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪਿ ਸਮ੍ਭੇਦਦੋਸਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ ਤਥਾ ਲੋਕਵ◌ੋਹਾਰਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਗਾਮਾਦਯੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ ਨਦੀਆਦੀਹਿ ਚ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਤਿ ਲੋਕੇ ਵ◌ੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਲੋਕਵ◌ੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕਵ◌ੋਹਾਰਤੋਵ ਸਮ੍ਭੇਦੋ ਵ◌ਾ ਅਸਮ੍ਭੇਦੋ ਵ◌ਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਤੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਸਮ੍ਭੇਦਨਯੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਸਾਸਨਵ◌ੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧੋ ਏਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਤਾਵ ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥਵ◌ੀਸਨ੍ਧਾਰਕਂ ਉਦਕਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਸੀਮਾ ਗਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਧੋਭਾਗਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਗਾਮਸੀਮਾਦੀਨਂ ਪਨ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਕਥਮਯਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਕੇਚਿ ਤਾਵ◌ੇਤ੍ਥ ''ਗਾਮਸੀਮਾਦਯੋਪਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵ◌ਿਯ ਪਥਵ◌ੀਸਨ੍ਧਾਰਕਂ ਉਦਕਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਸੀਮਾ, ਤਾਵ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਚ ਪਥਵ◌ਿਯਾ ਉਪਰਿਤਲੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਦਕੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਪ੍ਪਦੇਸੇ ਏਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਾਭਾਵ◌ਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਦਕੋਘਾਦਿਨਾ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨਦੀਸੀਮਾਦਯੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਦੀਆਦੀਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਬਹਿਤੀਰਮੁਖੇਨ ਉਮਙ੍ਗੇਨ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਦਿਯਂ ਠਿਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਆਸਨ੍ਨਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ

ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਤੀਰਗਾਮਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਉਭਯਗਾਮਟ੍ਠਾਨੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੀਰੰ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਤੀਰਦ੍ਵਯੇਪਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮੰ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕਾਰਞ੍ਞਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ। ਸਚੇ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਯਦਿ ਤੇਸੰ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਏਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਪਰਤੋ ਏਕੰ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਨ ਕਮ੍ਮਕੋਪੋ। ਨੋ ਚੇ, ਕਮ੍ਮਕੋਪੋ। ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਉਮਙ੍ਗੇ ਵਾ ਬਿਲੇ ਵਾ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਪਵਿਸਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਮਣਿਆਦਿੰ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਗਹੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਪਕਤਿਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਵੇਸਸਮ੍ਭਾਵਨਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਯਾਵ ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਕਉਦਕਾ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਵ, ਨ ਗਾਮਸੀਮਾ। ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਯਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਹਿ ਯਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਪਵੇਸਸਮ੍ਭਾਵਨਾ, ਤਤ੍ਤਕਮੇਵ ਉਪਰਿਤਲੇ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਰਿਤਲੇਨ ਸਹ ਏਕਾਰਞ੍ਞਵੋਹਾਰਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਟ੍ਠੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠੋ ਉਪਰਿ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨੰ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕੋਪੇਤਿ ਉਮਙ੍ਗਨਦਿਯੰ ਠਿਤੋ ਵਿਯ ਉਪਰਿਨਦਿਯੰ ਠਿਤਾਨੰ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਗਾਮਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਦਵਸੇਸੰ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਵਾਸੰ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੰ ਅਰਞ੍ਞਮੇਵ। 'ਗਾਮਾ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹਿ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦਿਪਿ ਅਰਞ੍ਞਮੇਵ। ਇਧ ਪਨ ਨਦੀਆਦੀਨੰ ਵਿਸੁੰ ਸੀਮਾਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਦਵਸੇਸਮੇਵ ਅਰਞ੍ਞੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਯਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਏਕੰ ਅਰਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਅਯਮੇਕਾ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾ। ਇਨ੍ਦਪੁਰਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬੰ ਏਕਾਰਞ੍ਞਸੀਮਾ, ਤਥਾ ਅਸੁਰਯਕ੍ਖਪੁਰਾਦਿ। ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਮਾਨਾਨਿ ਪਨ ਸਮਨ੍ਤਾ ਆਕਾਸਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾ ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇ ਪਬ੍ਬਤਦੀਪਕਾ ਵਿਯ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯੰ, ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਯਮੇਵ ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ਉਪਰਿਅਰਞ੍ਞਤਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵਿਯਾ ਏਕਾਰਞ੍ਞਵੋਹਾਰਾਭਾਵਾ ਵਿਸੁੰ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਗਾਮਨਦੀਆਦਿਸੀਮਾਕਥਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) 'ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵਿਤਲੇ ਠਿਤੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤੀ'ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੰ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਦਞ੍ਚੇਤਾਸੰ ਗਾਮਸੀਮਾਦੀਨੰ ਹੇਟ੍ਠਾਪਮਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਿਰੋਧਾਭਾਵਾ ਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਗਹਣੇ ਚ ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਸਮ੍ਮਤਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਉਪਰਿਗਾਮਸੀਮੰ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਞ੍ਚ ਅਵਤ੍ਥਰਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਪਿ ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਭਗਵਤਾ ਚ ''ਸਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਅਖੇਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਨ ਅਰਞ੍ਞੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਖੇਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਾ ਨ ਬਜ੍ਝਤੀਤਿ? ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ। ਸੀਮਾਪੇਕ੍ਖਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਹਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਉਪਰਿ ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਾਨੁਲੋਮਤੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾ ਏਵ ਸਿਯਾ। ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਨ ਠਤ੍ਵਾ ਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞੇਕਦੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਸਮ੍ਮਤਾ ਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞੇ ਭਗਵਤਾ ਵਿਹਿਤਾਯ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯਪਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਬਹਿ ਕੇਵਲਾਰਞ੍ਞੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਤੀਣਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨਿ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਸਿਯਾਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵ ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸਾਖਾਯਾਤਿ ਨਦਿਯਾ ਪਥਵੀਤਲੰ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾਯ ਸਾਖਾਯਪਿ, ਪਗੇਵ ਅਨਾਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾਯ। ਪਾਰੋਹੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤੇਨ ਸਭਾਗਨਦੀਸੀਮੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਵਿਸਭਾਗਸੀਮਾਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸਾਖਾਦਿਨਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਮਹਾਸੀਮੰ ਗਾਮਸੀਮਞ੍ਚ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਸਾਖਾਦਿਨਾ ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਞਾਪਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯੰਯੇ**ਵਾਤਿ ਸੇਤੁਪਾਦਾਨੰ ਤੀਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿਨਦਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤੇਪਿ ਸਮ੍ਭੇਦਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਬਹਿਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹਿ ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯਮ੍ਪਿ

ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਭੇਦੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸ੍ਸ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਭੇਦਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਆਵਰਣੇਨ ਵਾਤਿ ਦਾਰੁਆਦੀਨਿ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਨਿਵਾਰਣੇਨ। **ਕੋਟ੍ਟਕਬਨ੍ਧਨੇਨ** ਵਾਤਿ ਮਤ੍ତਿਕਾਦੀਹਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਤਸੇਤੁਬਨ੍ਧਨੇਨ ਵਾ, ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਆਵਰਣਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਨਦਿਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਲ਼ਿ ਬਦ੍ਧਾ"**ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਦਿਂ ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿ ਬਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਡ੍ਡਿਤੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੋਦਕਂ। **ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਨਟ੍ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਲ਼ਾਕਨਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੀਰਾਦਿਭਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਵਿਪੁਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਵਿਹਾਰਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ।

ਅਗਮਨਪਥੇਤਿ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੇ। **ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਂ ਅਗਾਮਕਾਰਞ੍ਞਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ ਗਮਨਪਥੇਸੁ ਦੀਪਕੇਸੁ।

ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਆਵਾਟਾਦੀਨਂ ਕਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ, ਨ ਅਕਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲੋਣੀ**ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵੇਗਨਿਨ੍ਨੋ ਮਾਤਿਕਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਕੋ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੪੭) ਪਨ – **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਨਾਵਾਯ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਮਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸੀਮਂ ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੀਮਾਸੋਧਨਂ ਨਾਮ ਗਾਮਸੀਮਾਦੀਸੁ ਠਿਤਾਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਾਦਿ। ''ਨਦਿਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਲ਼ਾਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਲ਼ਿ ਬਦ੍ਧਾ"**ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਦਿਂ ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿ ਬਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਡ੍ਡਿਤੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਲ਼ਾਕਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਏਕਮਨ੍ਤੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਮੁਦਕਂ। **ਦੇਵੇ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਿਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸਾਨੇਪਿ ਦੇਵੇ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ। **ਗਾਮਨਿਗਮਸੀਮਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਵਿਹਾਰਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਅਗਮਨਪਥੇਤਿ ਯਤ੍ਥ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਪਦੇਸੇ। **ਅਰਞ੍ਞਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ। **ਗਮਨਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰਤੋ**ਤਿ ਗਮਨਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰਿਮਭਾਗੇ ਦੀਪਕਂ ਪਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਮੁਦ੍ਦਪ੍ਪਦੇਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀਤਿ ਯਤ੍ਥ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਹੋਨਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮਹਾਸਾਖਮੂਲਾ, ਏਤੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤਿਆਸਨ੍ਨਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਾਖਾਯ ਸਾਖਂ ਫੁਸਨ੍ਤਾਪਿ ਹਿ ਦੂਰਟ੍ਠਾਪਿ ਸਿਯੁਂ, ਤਤੋ ਏਕਂਸਤੋ ਸਮ੍ਭੇਦਲਕ੍ਖਣਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਿਟਪਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਵਿਹਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪੋਰਾਣਕਵਿਹਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਂ ਅਮ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਪੁਰਾਣਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਦੀਨਂ ਵਿਨਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਤਂ ਪੁਰਾਣਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਂ ਅਮ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਵਿਹਾਰਸੀਮਟ੍ਠਂ ਜਮ੍ਬੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੂਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਯਂ ਠਾਨਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਰਾਣਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਸ੍ਸ ਗਾਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਾਯ ਜਮ੍ਬੁਯਾ ਸਹ ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਤ੍ਤੇਪਿ ਸੀਮਾਯ ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਸਹ ਸਮ੍ਭੇਦੋ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਨਾਹੋਸੀਤਿ ਮੁਖਤੋਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਦੇਸਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਨਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਪਦੇਸਂ। **ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਯਵਧਾਨੇਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਪਿ ਅਸੀਮਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਾਪਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਸਾ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬੋਧਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਦਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਮਤੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਤਾ ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਤਾਵ ਸਮ੍ਭੇਦਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤੋ ਏਵ ਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਠਿਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖੋ ਕਰੋਤਿ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਵਡ੍ਢਨਕਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਪਰਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਖਨ੍ਧਸਾਖਾਦਿਪਵੇਸੇਸੁ ਏਵ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਨਂ ਮੂਲਾਨਂ ਪਵੇਸੇਪਿ ਭੂਮਿਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲਾਨਿਪਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਨਿ ਨੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਕਰੋਵ, ਪਬ੍ਬਤਪਾਸਾਣਾ ਪਨ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਪਿ ਭੂਮਿਗਤਿਕਾਯੇਵ। ਯਦਿ ਪਨ ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਏਵ ਏਕੋ ਥੂਲਰੁਕ੍ਖੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸੀਮਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਬਦ੍ਧਾ ਅਸੀਮਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੀਮਸਙ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਸੀਮਸਮ੍ਭੇਦਂ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੪੮) ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸੀਮਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਗਾਮਸੀਮਾਯਪਿ ਸਹ ਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵਡ੍ਢਿਤੇ ਗਾਮਸੀਮਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਮੇਵ ਸਙ੍ਕਰਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦੋਸੋਵ ਸਙ੍ਕਰਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੮) ਪਨ ਨਿਦਾਨਵਸੇਨ ''ਯੇਸਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਅਸੀਮਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਾਮਸੀਮਾਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਙ੍ਘੇਹਿ ਸਮ੍ਭੇਦਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਪਾਰੋਹਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਅਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਿਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਮਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸੀਮਾਨਂ ਅਸੀਮਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੪੮) "**ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਸ੍ਸਾ ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਠਿਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਮਤੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਤਾ ਸੀਮਸਮ੍ਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੀਮਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਨ ਹਿ ਸੀਮਾ ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਅਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਸੀਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਡ੍ਢਿਤੇਨ ਰੁਕ੍ਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਇਤਰਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਚਤੁਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਏਵਂ ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸੀਮਕਥਾਯ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਨਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋਪਿ ਸਾਸਨਵੁਦ੍ਧਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮਾਨਂ

ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਞਾਸਤਿਵੀਰਿਯਜਨਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਥਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਆਰਭੀਯਤੇ। ਤਤ੍ਥ ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਸੀਮਾ ਨਾਮ ਬਦ੍ਧਅਬਦ੍ਧਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ, ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾ, ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਤਿ ਤਿਬ੍ਬਿਧਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ, ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ –

''ਖਣ੍ਡਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ-ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਤਿ ਭੇਦਤੋ।
ਇਤਿ ਬਦ੍ਧਾ ਤਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਬਦ੍ਧਾਪਿ ਤਿਧਾ ਮਤਾ॥

''ਗਾਮਤੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ, ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤੋਪਿ ਚ।
ਤਤ੍ਥ ਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਗਾਮਸੀਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੇਨ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ, ਅਤਿਮਹਤੀ, ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ, ਨਦਿਯਾ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਮਾ ਏਕਾਦਸ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਕਿਤ੍ਤਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਕਿਤ੍ਤਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਤਤ੍ਥ ਏਕਾਦਸ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ਏਤੇਨ ਏਤੇਸੁ ਏਕਾਦਸਸੁ ਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਏਕਾਯਪਿ ਯੁਤ੍ਤਾਯ, ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਏਕਾਯਪਿ ਅਯੁਤ੍ਤਾਯ, ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਚ ਸਤਿ ਸੀਮਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਬ੍ਬਲਕ੍ਖਣਪਰਿਪੂਰਤ੍ਥਂ ਮਹਨ੍ਤੋ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਤੀਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਗਾਮਸੀਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਾਹ ''ਨਨੁ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਗਾਮਸੀਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ? ਗਾਮਸੀਮਾਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਅਸਮ੍ਮਤਾਯ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਾਯ ਅਟ੍ਠਪਿਤਾਯ ਯਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ, ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਾਮਸ੍ਸ ਗਾਮਸੀਮਾ, ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਗਮਸੀਮਾ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭)। ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਰੂਪੇਨ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) ''ਗਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਗਰਸੀਮਾਪਿ ਗਹਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਂ ਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਗਾਮਸੀਮਾ ਨਾਮ। ਯਂ ਨਿਗਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਿਗਮਸੀਮਾ ਨਾਮ। ਯਂ ਨਗਰਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਗਰਸੀਮਾ ਨਾਮ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਿਯ ਏਕਤੋ ਉਪੋਸਥਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਕਰਣਾਰਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਈਦਿਸੇਯੇਵ ਚ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਮਰਹਤਿ, ਨ ਉਪੋਸਥਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਰਹੇ ਪਦੇਸੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਯਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਗਾਮਭੋਜਕਾ ਬਲਿਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਅਪ੍ਪੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾ, ਗਾਮਸੀਮਾਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਚਨਤੋ ਗਾਮਾਦਿਭੋਜਕਾਨਂ ਬਲਿਲਭਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਾਮਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬਲਿਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਰਾਜਪਣ੍ਣੇ ਆਰੋਪਿਤਪਦੇਸੇ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਗਾਮਸੀਮਾਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੭) "**ਬਲਿਂ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਅਯਂ ਗਾਮੋ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਰੀਸਭਾਗੋ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਰਾਜਪਣ੍ਣੇਸੁ ਆਰੋਪਿਤੇਸੁ ਭੂਮਿਭਾਗੇਸੁ ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਤਲ਼ਾਕਮਾਤਿਕਾਸੁਸਾਨਪਬ੍ਬਤਾਦਿਕੇ ਪਦੇਸੇ ਬਲਿਂ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਸੋਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾ

ਏਵ। ਰਾਜਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭੂਮਿਭਾਗੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਦੀਲੋਣਿਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਗਾਮਸੀਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। ਅਯੰ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾ ਨਾਮ। ‘‘ਯਮ੍ਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਏਕੰ ਪਦੇਸੰ, ‘ਅਯੰ ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਹੋਤੂ’ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤਿ, ਸੋਪਿ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮਾ ਹੋਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੭) ਵਚਨਤੋ ਰਾਜਾ ‘‘ਪਕਤਿਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਕਤਿਗਾਮਤੋ ਵਿਸੁੰ ਪਕਤਿਗਾਮੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੋ ਗਾਮੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਯੰ ਪਦੇਸੰ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮਾ ਨਾਮ। ਇਤਿ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾ ਚ ਰਾਜੂਨੰ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮਾ ਚ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਰਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਨਵਬਦ੍ਧਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮੰ ਵਾ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮੰ ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਚ ਇਤਰਾ ਚ ਪਕਤਿਗਾਮਨਗਰਨਿਗਮਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੭) ‘‘ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸਾ ਚ ਰਾਜਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਭਿਨਵਾ ਚ ਇਤਰਾ ਚ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾ, ਯਥਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਮੇਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਰਹਤਾਸਦਿਸੇਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾ, ਸਾ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ‘‘ਮਯੰ ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕੋ ਭੂਮਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵਿਸੁੰ ਖੇਤ੍ਤੰ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਰਾਜਾਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਓਕਾਸੇ ਕਤੇ ‘‘ਇਦੰ ਠਾਨੰ ਵਿਸੁੰਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠੇਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਾਦਿਨਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਰਣੰ ‘‘ਅਯੰ ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਹੋਤੂਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ, ‘‘ਸਾ ਚ ਰਾਜਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਭਿਨਵਾ ਚਾ’’ਤਿ ਆਗਤੇਨ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਟੀਕਾਵਚਨੇਨ ਚ ਸਮੇਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥੰ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ਤਾਵ ‘‘ਅਯੰ ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਪੁਰਿਮਗਾਮੋਯੇਵ ਗਾਮੋ ਹੋਤੁ, ਅਥ ਖੋ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਦੇਸੋਪਿ ਵਿਸੁੰਯੇਵ ਗਾਮੋ ਹੋਤੂਤਿ ਏਕੰਯੇਵ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਦ੍ਵੇ ਗਾਮੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਮਭੋਜਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਗਾਮੇ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਚ ਗਾਮਭੋਜਕਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਵਸੇਨੇਵ ਓਕਾਸੰ ਕਰੋਤਿ, ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨਪਿ ਸਮੇਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਟੀਕਾਵਚਨੇਨਪਿ ‘‘ਰਾਜਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਗਾਮਭੂਤੰ ਖੇਤ੍ਤੰ ਰਾਜਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਅਭਿਨਵਾ ਚਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਾਣਗਾਮਸੀਮਾ ਚ ਅਭਿਨਵਗਾਮਸੀਮਾ ਚਾਤਿ ਪੁਰਿਮਗਾਮੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸੰ ਵਿਸੁੰਗਾਮਲਕ੍ਖਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਰਾਜਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰਗਾਮਭੂਤਭਾਵੋ ਚ ਅਭਿਨਵਭਾਵੇਨ ਵਿਸੁੰਗਾਮਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਟੀਕਾਵਚਨੇਨਪਿ ਸਮੇਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ‘‘**ਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘ਇਮਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਰੋ’ਤਿ ਏਵੰ ਕਰੇਨ ਨਿਯਮਿਤੋ ਗਾਮਪ੍ਪਦੇਸੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਆਯਵਸੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਅਨੁਮਤਿਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁੰਗਾਮਲਕ੍ਖਣੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਪਕਤਿਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਕਰੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁਮਰਹਤਿ, ਉਪੋਸਥਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਕਰਣਾਰਹਪਦੇਸੇਯੇਵ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਕਰਣਾਰਹੰ ਹੋਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਤੰ ਕਰਣੰ ਅਞ੍ਞੇ ਆਚਰਿਯਾ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ‘‘ਤੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੰ ‘ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਹੋਤੂ’ਤਿ ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤਿ, ਗਾਮਭੋਜਕੋ ਚ ਤਤੋ ਬਲਿੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਤੰ ਵਚਨੰ ‘‘ਏਵੰ ਕਰੇਨ ਨਿਯਮਿਤੋ ਪਦੇਸੋ’’ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਵਚਨਞ੍ਚ ‘‘ਗਾਮਾਦੀਨੰ ਕਰਗ੍ਗਾਹਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਦੇਸੋ ਗਾਮਸੀਮਾ’’ਤਿ ਸੀਮਾਲਙ੍ਕਾਰਗਣ੍ਠਿਵਚਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ, ਤੇਸੁ ਪਨ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕੋ ਕਰੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਕਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਗਾਮਭੋਜਕਸ੍ਸ ਬਲਿਗ੍ਗਹਣੰ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ‘‘ਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਦਾਨਮੇਵ ਵਦਤਿ, ਨ ‘‘ਗਾਮਭੋਜਕੋ ਚ ਬਲਿੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਵਚਨੰ ਅਞ੍ਞੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਥਵਿਸ੍ਸਰੋ ਰਾਜਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਏਤ੍ਤਕਕਰੀਸਮਤ੍ਤੋ ਪਦੇਸੋ ਪੁਰਿਮਗਾਮਤੋ ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਬਲਿੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਵਾ, ਵਿਸੁੰਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਵਂ ਪਕਤਿਗਾਮਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਵਿਸੁਂਗਾਮਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਤਥਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੋ ਯਦਿ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾ ਨਾਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਤਮੇਵ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਹੋਤਿ, ਨਿਗਮਸੀਮਾ, ਨਗਰਸੀਮਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸੋਧੇਤੁਂ ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਪਥਵਿਸ੍ਸਰਰਾਜੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਵਿਸੁਂਗਾਮਸੀਮਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ ਪਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੋਧਨਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਕਾਤਬ੍ਬਂ? ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੇਨ ਹਿ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾਨਂ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ, ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾਨਂ ਸੀਮਾਯ ਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਸਾਚਾਰਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸ੍ਸਞ੍ਚਾਰਸਮਯੇ ਸਚੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮਾ, ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ''ਮਯਂ ਅਜ੍ਜ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਕਸਕਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਥਾ''ਤਿ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਯੇ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੇ ਆਹਟੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਚ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਗਾਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਚ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਬਹਿਸੀਮਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਆਰਾਮਿਕੇ ਚੇਵ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੇ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੇਰਿਸਦ੍ਦਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਸਦ੍ਦਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਇਦਂ ਸੋਧਨਂ ਰਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਲੇਯੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਜਨਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਇਦਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਯਦਿ ਪੋਰਾਣਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਦਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤੇ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਗਾਮਸੀਮਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮਭੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਪੋਰਾਣਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਕੇਵਲਂ ਗਾਮਸੀਮਾਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮੇ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸੋਧਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਥਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਹਿ ਮਹਤਿਯਾ ਪੋਰਾਣਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਙ੍ਘੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੁਸ੍ਸਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹੁਸ੍ਸਾਹੇਨ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਗਾਮਸੀਮਸੋਧਨਂ ''ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਤਿਕਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਵਾ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਵਾ ਅਨੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਂ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤੋ ''ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਸੀਮਾਯ ਅਸਮੂਹਤਾਯ ਸਤਿ ਕਥਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਯਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਤਥਾ ਸੋਧਿਤਾਯਪਿ ਗਾਮਸੀਮਾਯ। ਯਦਿ ਪੋਰਾਣਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਨਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁਂ। ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯ ਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਂ ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) **"ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਪਰੇਸਂ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਸਚੇ ਹਿ ਪੋਰਾਣਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਅਮ੍ਬੋ ਚੇਵ ਜਮ੍ਬੂ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਰੁਕ੍ਖਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਮ੍ਬਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਜਮ੍ਬੂ। ਵਿਹਾਰਸੀਮਾ ਚ ਜਮ੍ਬੁਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯਂ ਵਿਹਾਰੇ ਕਤੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਮ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਜਮ੍ਬੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯ ਚ ਏਕਦੇਸਂ ਵਾ ਸਕਲਪੋਰਾਣਸੀਮਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਨਵਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮ । ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ

ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) “**ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਪਰੇਸਂ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਸਚੇ ਹਿ ਪਰੇਸਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਸਕਲਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਦੇਸਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤਿ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪੋਰਾਣਬਦ੍ਧਸੀਮਪ੍ਪਦੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਪਹੋਨਕਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪੋਰਾਣਬਦ੍ਧਸੀਮਾਪਦੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਾ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) “**ਤਸ੍ਸਾ ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਦੇਸਂ, ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਏਕਦੇਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਠਿਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਦੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਨ ਤੁ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੮) ''ਯਤ੍ਥ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਤ੍ਤਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਹੋਨਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਸੀਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਪੋਰਾਣਕਸੀਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਂ ਸਾਤ੍ਥਕਂ, ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਕਥਂ ਸਾਤ੍ਥਕਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਵਸੀਮਾਯ ਬਜ੍ਝਮਾਨਾਯ ਸਙ੍ਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਭਗਵਤੋ ਧਰਮਾਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਜ੍ਜਤਨਾ ਗਣਨਪਥਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਸੀਮਾ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪੋਰਾਣਕਸੀਮਾ ਭਵੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਸਾ ਅਭਿਨਵਸੀਮਾ ਚ ਆਸਙ੍ਕਨੀਯਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸੀਮਾਯਂ ਕਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਆਸਙ੍ਕਨੀਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਅਭਿਨਵਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਯਤਿਪੁਙ੍ਗਵੇਹਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਸਮੂਹਨਨ੍ਤੇਹਿ ਪਨ ''ਸੀਮਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮੂਹਨਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਸਮੂਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੪) ਵਚਨਤੋ ਪਠਮਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮੂਹਨਨਕਾਲੇ ਚ ''ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਪਿ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਪਨ ਠਿਤੇਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਵ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਇਤਰਾਯ ਠਿਤੇਨ ਇਤਰਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੪) ਵਚਨਤੋ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਠਤ੍ਵਾਵ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਮਹਾਸੀਮਾਯਮੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾ ਸੀਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ**ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਵਦਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਨਤੋ।

''ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਖਣ੍ਡਸੀਮਞ੍ਚ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਞ੍ਚ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਪਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂਯੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵ। ਸਚੇ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਅਵਿਹਾਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੇ ਪਨ ਉਭੋਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਨ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੀਮਾ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਸੀਮਾ ਹੋਤਿ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨੇਨ ਵਾ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਸੀਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾਧੁਕਂ ਪਨ ਞਤ੍ਵਾਯੇਵ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ ਚਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੪) ਵਚਨਤੋ ''ਇਦਾਨਿ ਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਖਣ੍ਡਸੀਮਮਹਾਸੀਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਵਾ ਤਾਸਂ ਸੀਮਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ,

ਏਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯੋ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੁੰ, ਪੋਰਾਣਸੀਮੰ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਚ ਕਥੰ ਅਭਿਨਵਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ ਅਨੁਲੋਮਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਹਨ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੰ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਹਿਤਨਯੇਨ ਪੋਰਾਣਸੀਮੰ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕਥੰ? ਤਸ੍ਮਿੰ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਾਲੇ ਯਦਿ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਆਰਦ੍ਧੰ, ਤੰ ਪਕਤਿਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ, ਯਦਿ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਆਰਦ੍ਧੰ, ਤੰ ਵਿਸੁੰਗਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਪ੍ਪਵਿਸਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤਾਰਕ੍ਖੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਸਾਵੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੇਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤਿਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਸਹ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕੇ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲੇ ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਕਤਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤਤੋ ਅਧਿਕਪ੍ਪਮਾਣੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਯ ਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਠਾਨੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਾ, ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਾ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚੰ, ਤਤੋ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇ ਕਤੇ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤੇਨ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨਿਸੀਦਨਾਰਹਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਯ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਵਸ੍ਸੰ ਤਾਸੁ ਸੀਮਾਸੁ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਮਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯੁੰ। ਤਤੋ ਪੋਰਾਣਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨੰ ਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ‘‘ਕੇਚਿ ਪਨ ਈਦਿਸੇਸੁ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਓਕਾਸੇ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮੰ , ਤਤੋ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਞ੍ਚ ਸਮੂਹਨਨਵਸੇਨ ਸੀਮਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇ ਕਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਅਵਸ੍ਸੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਸੰ ਮਜ੍ਝਗਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਤੋ ਗਾਮਸੀਮਾ ਏਵ ਅਵਸਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ।

‘‘ਸਾਧੁਕੰ ਪਨ ਞਤ੍ਵਾਯੇਵ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ ਚਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੪) ਵਚਨਤੋ ਸੀਮੰ ਜਾਨਨ੍ਤਾਯੇਵ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਥੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਾਧਿਕਾਰੇ ਸੀਮੰ ਵਾ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਵਾ ਜਾਨਨਭਾਵੋ ਅਙ੍ਗੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤਭਾਵੋ, ‘‘ਸੀਮੰ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਦ੍ਵਯੰ ਅਙ੍ਗੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤਿ ਇਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤਿ ਸੀਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੋ ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਜਾਨਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਸਮੂਹਨਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ‘‘ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸੀਮਾਯ, ਤਪ੍ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਵਾ ਜਾਨਨੰ ਅਙ੍ਗੰ, ਸੀਮਾਯ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਠਾਨੰ, ‘ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗੰ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੪) ‘ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਏਵੰ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨੇਪਿ ਸਮੂਹਨਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤੋ ਪੋਰਾਣਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨੰ ਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਯ ਤਤੋ ਪਰੰ ਕਿੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਯ ਸਤਿ ਤੰ ਗਾਮਸੀਮੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੋਧਨੰ ਰਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੰ ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਮਹਾਸੀਮਞ੍ਚ ਯਥਾਰੁਚਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਸੀਮੰ ਅਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਵ ਕੇਵਲਾਯ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤਿ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) – ‘‘ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਏਵ ਚ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਯ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਰੁਚਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਾਯਾਮੰ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਖਣ੍ਡਸੀਮਮੇਵ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਪਦੇਸੇ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ

ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਕੋ ਮਞ੍ਚੋਤਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੋ ਮਞ੍ਚੋ। ਸੋ ਹਿ ਪਕਤਿਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵਵਿਦਤ੍ਥਿਕੋ, ਅਟ੍ਠਵਿਦਤ੍ਥਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਮਞ੍ਚੋ ਸੀਸੁਪਧਾਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਆਯਾਮਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਧਿਕਾਯਾਮੋਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਆਯਾਮਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣਟ੍ਠਾਨਂ ਆਯਾਮਤੋ ਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਞ੍ਚਵਿਦਤ੍ਥਿਕਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਾਯਾਮਂ ਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਚਤੁਵੀਸਤਿਮਞ੍ਚਕਂ ਹੋਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਅਟ੍ਠਮਞ੍ਚਕਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰਾਯਾਮੋ ਮਞ੍ਚੋ ਹੋਤਿ, ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਾਯਾਮਂ ਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦ੍ਵਾਦਸਮਞ੍ਚਕਂ ਹੋਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਸੋਲ਼ਸਮਞ੍ਚਕਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਾਚੀਨਪਚ੍ਛਿਮਾਯਾਮੋ ਮਞ੍ਚੋ ਹੋਤਿ। ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਆਯਾਮਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਗੁਣਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਕਲਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦ੍ਵਾਨਹੁਤ੍ਤਰਸਤਮਞ੍ਚਕਂ ਹੋਤਿ, ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਏਕਮਞ੍ਚਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਤਿਮਞ੍ਚਕਂ ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਸਹ ਗਣਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ਪਨ ‘‘ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਮਹਾਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਬਹਿਉਪਚਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਪਿ ਦੂਰਤੋ ਸਮੂਹਨਨੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਪਨ ਕਾਰਕਾਨਂ ਪਮਾਣਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਂ ਨਾਮ ਸੀਮਾਯਂ ਪਨ ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਧਿਕਮੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਅਮ੍ਹੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਪਕਰਣਨਯੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਮੂਹਨਨਾਕਾਰੋ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਇਦਾਨਿ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਯ ਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਦਾਸਤਲਂ ਵਿਯ ਸਮਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਿਮਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣਂ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਅਟ੍ਠਪਦਕਲੇਖਂ ਵਿਯ ਰਜ੍ਜੁਨਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਲੇਖਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਲੇਖਾਨੁਸਾਰੇਨ ਤਮ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਚੁਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਸੇਤਮਤ੍ਤਿਕਚੁਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਰਕ੍ਖਂ ਸੋਧਨਞ੍ਚ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਵਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਪਨ੍ਤਿਯਂ ਪਠਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚਂ, ਤਤੋ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਪਨ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਦੁਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਠਮਪਨ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਨਯੇਨ ਯਾਵ ਅਨ੍ਤਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮਪਨ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯ ਦੁਤਿਯਪਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੁਤਿਯਪਨ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਪਟਿਲੋਮਨਯੇਨ ਯਾਵ ਆਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਤਤਿਯਪਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਕਦਾ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਏਕਦਾ ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਪਨ੍ਤੀਸੁ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਇਦਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਵਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕਤਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ ‘‘ਛਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕਲ੍ਯਾਣੀਸੀਮਾਯਂ ਪਨ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਤੋ ਅਭਿਨਵਸਿਕ੍ਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿ ਗਰਹਵਿਵਾਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਰਞ੍ਞਾ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇਹਿ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਣਲੇਖਾਯਂ ਆਗਤਂ। ਰਤਨਪੂਰਨਗਰੇ ਪਨ ਸਿਰੀਸੁਧਮ੍ਮਰਾਜਾਧਿਪਤਿਨਾਮਕਸ੍ਸ ਚੂਲ਼ਅਗ੍ਗਰਾਜਿਨੋ ਕਾਲੇ ਮਹਾਸੀਹਲ਼ਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ ਸਿਰੀਸਦ੍ਧਮ੍ਮਕਿਤ੍ਤਿਨਾਮਕੋ ਮਹਾਥੇਰਵਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਭਿਰੁਚਿਤੇ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤੇ ਅਞ੍ਞੇ ਮਹਾਥੇਰੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਚਤੁਤ੍ਥੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਤੇਸਞ੍ਚ ਥੇਰਾਨਂ ਪਕਤਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤ੍ਤਾ ਕਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕਤਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਵਗ੍ਗੇਨ ਕਰਣੇ ਦੋਸਾਭਾਵਤੋ ਅਤਿਰੇਕਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤਭਾਵੋ ਪਸਤ੍ਥਤਰੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਨਾਮਿਕਾਯਂ ਵਿਨਯਟੀਕਾਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ‘‘ਛਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ

ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁੰ, ਕਲਜਾਣੀਸੀਮਾਯਞ੍ਚ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਪਨ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮੇ ਨਾਨਾਵਾਦਾਨੰ ਨਾਨਾਚਰਿਯਾਨੰ ਨਾਨਾਨਿਕਾਯਾਨੰ ਨਾਨਾਦੇਸਵਾਸਿਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਰਾਧਨਤ੍ਥੰ ਗਰਹਵਿਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤੇਹਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਥੇਵ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨-੪੮੩; ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੧) ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਕੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਕੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਥਿਰਕਮ੍ਮਭਾਵਾਯ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਹੰਸਾਵਤੀਨਗਰੇ ਅਨੇਕਪਣ੍ਡਰਹਤ੍ਥਿਸਾਮਿਮਹਾਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਸਹਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਭੂਤਤੋ ਮਹਾਚੇਤਿਯਤੋ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਾਲੇ ਰਾਮਞ੍ਞਦੇਸਵਾਸੀਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਚ ਮਰਮ੍ਮਦੇਸਵਾਸੀਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਚ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਕਾਰਾਪੇਸੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਯਦਿ ਪਨ ਮਹਾਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਉਸਭਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਦ੍ਵਿਉਸਭਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਤਦੂਤ੍ਤਰਿ ਵਾ ਪਦੇਸੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਵਿਹਾਰੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਓਕਾਸੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਨ੍ਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਤਤੋ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾ ਚ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵੰ ਸੀਮਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇ ਕਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਵਸ੍ਸੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਸੰ ਮਜ੍ਝਗਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਤੋ ਗਾਮਸੀਮਾ ਏਵ ਅਵਸਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸੰ ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਮਹਾਸੀਮਾਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਸੀਮਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਬਨ੍ਧਨਾਕਾਰੰ ਪਨ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਾਮ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਬਹਿਪਿ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੰ ਕਤੰ, ਨਨੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਭਿਨਵਸੀਮਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਮ੍ਭੇਦਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਪੋਰਾਣਕਸੀਮਾਯ ਸਮੂਹਨਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ, ਦ੍ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਵੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹਿ ਪੋਰਾਣਕਸੀਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਬਹਿ ਪੋਰਾਣਕਸੀਮਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੰ ਠਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਠਾਨੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਠਕੇਨ ਸਹ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨਪ੍ਪਹੋਨਕੰ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਸਾ ਪੋਰਾਣਕਸੀਮਾ ਅਸਮੂਹਤਾਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤੰ ਸਮੂਹਤਸਞ੍ਞਾਯ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੰ ਅਸਮੂਹਤਪੋਰਾਣਸੀਮਾਕੋਟਿਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮੰ ਸਮ੍ਭੇਦਦੋਸੋ, ਯਦਿ ਪਨ ਤੰ ਠਾਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪ੍ਪਹੋਨਕੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਦੋਸੋ, ਯਦਿਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਨ ਪਵਿਸਤਿ, ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸੀਮਾਸਙ੍ਕਰਦੋਸੋਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਦੋਸਤ੍ਤਯਾ ਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਬਹਿਪਿ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੰ ਕਤੰ। ਤੇਨੇਵ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ‘‘ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਰਜ੍ਜੁਪਸਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਦੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਤੋ ਬਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤੰ ਠਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦੇਤੰ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਦਗ੍ਗਟ੍ਠਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਠਕੇਨ ਸਹ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਾਠਨੇਨ ਚ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਪ੍ਪਕਰਣੇ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ‘‘ਸੀਮਾਯ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਠਾਨੰ, ‘ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਦੇਸੇਨ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠਾਯ ਚ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਠਿਤਾਯ ਪੋਰਾਣਕਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇ ਅਕਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦੋਸਤ੍ਤਯਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਬਹਿਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਨਕਰਣਭਾਵੋਵ ਪਾਸੰਸਤਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਦਵਲਞ੍ਜਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਗਰੁਕਰਣਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਥੇਰਾ ‘‘ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਤਾ, ਨ ਅਨਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪਠਮਤਰੰ ਸਾਲੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਾਯ ਸਮੂਹਤਾਯ ਥਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨੇ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਮੂਹਤਾ ਸੀਮਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਸਿਰੀਖੇਤ੍ਤੁਨਗਰੇ ਮਹਾਸਤ੍ਤੁਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਤੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਕਤਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਨਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਸੀਮਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾਯ ਪਠਮਂ ਜੇਤਵਨਸਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਂਸੁ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਗਣਪਾਮੋਕ੍ਖਤ੍ਥੇਰੋ ''ਸਚੇ ਥਮ੍ਭਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਠਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਹਂ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਥੇਰਾ ''ਨ ਥਮ੍ਭਮਤ੍ਤੇਨ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਿਂਸੁ ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ ਚ। ਹਂਸਾਵਤੀਨਗਰੇ ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਰਞ੍ਞੋ ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇਪਿ ਪਠਮਂ ਸਾਲਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮੂਹਨਿਂਸੁ, ਨ ਚ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਦੀਸੁ ''ਪਦਵਲਞ੍ਜਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ, ''ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਞ੍ਚਪ੍ਪਮਾਣੇ ਠਾਨੇ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ। ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾਯ ਸਕਲਾਪਿ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਤਾਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਦਵਲਞ੍ਜਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਈਦਿਸਂ ਪਨ ਵਚਨਂ ਗਰੁਕਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਸਿਸ੍ਸਾਨੁਸਿਸ੍ਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਹਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਲ਼੍ਹੀਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਕਤੇ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਤਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕਰਣਾਗਤਨਯਵਸੇਨੇਵ ਕਰਣਂ ਵਰਂ ਪਸਤ੍ਥਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਾਧਿਕਾਰੇ ਧਮ੍ਮਗਾਰਵੇਹਿ ਵਿਨਯਧਰੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਚੇ? ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੦) ਵਚਨਤੋ ਨਾਨਾਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਤਿਯੋਜਨਿਕਾਦਿਕਾਯੋ ਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਏਕਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਯ ਸਮੂਹਤਾਯ ਯਦਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਗਾਮਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮੇ ਵਗ੍ਗਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਸੀਮਾ ਸਮੂਹਤਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਾਯ ਅਸਮੂਹਤਾਯ ਸਤਿ ਅਭਿਨਵਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਇਤਿ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤੇਹਿ ਵਿਨਯਵਿਦੂਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਾਰੇ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ – ਤਿਯੋਜਨਿਕਾਦਿਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੁਂ ਵਾ ਵਿਸੋਧੇਤੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ ਤਮਾਰਬ੍ਭ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਜਾਨਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾਦਿਸਂ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਚ ਭਗਵਾ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਂ ਕਾਰਣਂ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਭਗਵਤੋ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਰਾਜਗਹਨਗਰੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਹਾਵਿਹਾਰਾ ਏਕਸੀਮਾਵ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ। ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਮਹਾਵਿਹਾਰਸੀਮਾ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਂ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਮਹਾਮਹਿਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਚ ਪਕਰਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਦੇਸੇ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਿਕਾ ਵਾ ਤਿਯੋਜਨਿਕਾ ਵਾ ਸੀਮਾ ਅਸੁਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਮਰਮ੍ਮਦੇਸੇ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨੇਕਸਤਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਵਸ੍ਸਕਾਲਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਪਾਸਾਣਥਮ੍ਭਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਰਿਮਦ੍ਦਨਪੁਰੇ ਚ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਮਹਾਰਾਜੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਾਪਿਤਾ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠ੍ਯਾਧਿਕਸਤਹਤ੍ਥਾਯਾਮਾ ਸਤ੍ਤਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਧਿਕਸਤਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਮਹਾਸੀਮਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਰਤਨਪੂਰਨਗਰੇ ਚ ਨਰਪਤਿਜੇਯ੍ਯਸੂਰਮਹਾਰਾਜਕਾਲੇ ਅਟ੍ਠਸਤ੍ਤਤਾਧਿਕਚਤੁਸਤਕਲਿਯੁਗੇ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਾ ਸੀਮਾ ਪਾਸਾਣਲੇਖਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਾਦਿਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੋਰਾਣਾਚਰਿਯਾ ਨਵਂ ਨਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਨ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਾਸੁ ਚ ਨਵਸੀਮਾਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਚ ਗਣਨਪਥਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਾ ਯਾਵਜ੍ਜਤਨਾ ਸਾਸਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਤਿਯੋਜਨਾ ਸੀਮਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ''ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰਭੂਤੇ ਬਹਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਚ ਠਾਨੇਯੇਵ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਸ੍ਸ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੪੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ਤਾਦਿਸਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਦਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਂ ਪਕਰਣਾਚਰਿਯਾ ਨ ਕਥੇਯ੍ਯੁਂ। ਕਥੇਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਤਿਯੋਜਨਂ ਠਾਨਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਥਾ ਪਨ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰੇਸੁਯੇਵ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਸ੍ਸ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਤਿਯੋਜਨਿਕਾਦਯੋ ਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ''ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁਞ੍ਚੇਵ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪੪) ਵਚਨਤੋਪਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਤਿਯੋਜਨਿਕਾਦਿਕਾਯੋ ਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਥਂ? ਯਦਿ ਤਾਦਿਸਾ ਸੀਮਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਤਂ ਸੀਮਂ ਅਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਨ ਕਥੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸੀਮਂ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਞ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਕਥਾ ਖਨ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਨ੍ਤਰਿਤਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਕਥੀਯਤਿ, ਨ ਨਾਨਾਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਤਿਯੋਜਨਿਕਾਦਿਭੇਦਾਯ ਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ''ਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਤਿਯੋਜਨਿਕਾਦਿਭੇਦਾਯੋ ਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਨ ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਈਦਿਸਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਵਿਦੂਹਿ ਵਿਨਯਧਰੇਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ''ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਕਾਤੁਕਾਮਾ, ਤੇਸੁ ਗਾਮੇਸੁ ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿਪਿ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸੀਮਂ ਨ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾਯ ਸੀਮਾਯ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ ਪਕਤਿਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਸੁਂਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸੋਧਿਤਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਙ੍ਖਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨਸਮਯੇ ਤੇਨ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਬਹਿ ਦੂਰੇ ਵਾਸਾਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯਪਿ ਤੇ ਵਗ੍ਗਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੋ ਸੁਖੁਮੋ ਨਿਪੁਣੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਨਯਧਰੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਵਿਧਾਨੇਨ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ''ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਯ ਪਮਾਣਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ? ਸੀਮਾ ਨਾਮ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਤਾਪਿ ਸੀਮਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਿਯੋਜਨਤੋ ਪਰਂ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਤਿਮਹਤੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਤਾਪਿ ਸੀਮਾ ਨ ਹੋਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸੀਦਨਪ੍ਪਹੋਨਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਯਂ ਪਮਾਣਂ ਸਙ੍ਘੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਤਤ੍ਥ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੀ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਸੀਮਾਯ ਪਮਾਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ''ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦੋਸੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ''ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਸੀਮਾ ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਕਥਂ? ਸੀਮਾਯ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ

ਠਪਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਕਤੇ ਅਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਪੁਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਿ, ਏਵੰ **ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਪਰਾਪਿ **ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਪਾਸਾਣੰ ਵਾ ਬਹਿਸਾਰਰੁਕ੍ਖੰ ਵਾ ਖਾਣੁਕੰ ਵਾ ਪੰਸੁਪੁਞ੍ਜੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ। ਪਬ੍ਬਤਚ੍ਛਾਯਾਦੀਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਾਯੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ **ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ। ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਦੋਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ।

ਕਥੰ? ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪੋਰਾਣਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਕੇਵਲਾਯ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯੰ ਗਹਿਤਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਾ ਦਿਸਾਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਪਲਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੇ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਠਕੇਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞੇਨ ''ਪਾਸਾਣੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਪੁਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ''ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਅਨੁਦਿਸਾਯ, ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ, ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਅਨੁਦਿਸਾਯ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਅਨੁਦਿਸਾਯ, ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ, ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਅਨੁਦਿਸਾਯ ਕਿੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ? ਪਾਸਾਣੋ, ਭਨ੍ਤੇ। ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ? ਪਾਸਾਣੋ, ਭਨ੍ਤੇ। ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਘਟਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿ। ਏਵੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ''ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ਪਰੰ ''ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥੰ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਠਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ? ਯਦਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸੀਮੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ, ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸੀਮਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯੰ ''ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਬਹਿ ਠਿਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ। ਏਵੰ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਟ੍ਠਾਨਨਿਯਮੇਨ ''ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ਪਰੰ ''ਨਦਿਯੰ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸੇਹਿ ਚ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥੰ ਏਵੰ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ – ''ਸਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ, ਸਬ੍ਬੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਸੀਮੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ ਅਸੀਮੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੭) ਭਗਵਤਾ ਵਚਨਤੋ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸੀਮਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਪੋਰਾਣਸੀਮਵਿਗਤਾਯ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਮਤਾ ਏਵ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯਮੇਵ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਨਦੀਆਦੀਸੂਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਨਦਿਯਾ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਸਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮ ਏਤੇਸੁ ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਅਯੰ ਸੀਮਾ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਾ , ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੀ, ਖਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਛਾਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਾ, ਨਦਿਯੰ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮੰ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਦੋਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਅਬ੍ਭਾ ਮਹਿਕਾ ਧੂਮੋ ਰਜੋ ਰਾਹੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤੰ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ ਵਿਯ, ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੰ ਵਿਯ ਚ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ।

ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਾਸੁ ‘‘ਪਬ੍ਬਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਮ੍ਮਿਕਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਦੀਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮) ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਤਸ੍ਸਂ ਤਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ? ਪਾਸਾਣੋ, ਭਨ੍ਤੇ। ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾ’’ਤਿ। ਤੇਸੁ ਚ ਅਟ੍ਠਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਦੁਲ੍ਲਭਭਾਵਤੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਨਂ ਸਙ੍ਕਰਕਰਣਤੋ ਚ ਪਾਸਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਥਾ ਸਙ੍ਕਰਕਰਣਾਭਾਵਤੋ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਸੁਕਰਭਾਵਤੋ ਚ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਾ ਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਹਾਵਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ‘‘ਤਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਾ ਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) “**ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਾ ਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਰੁਚਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਦੁਲ੍ਲਭਤਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਠਮਙ੍ਗਂ ਸੂਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਵਾ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਵਾ ਅਨੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਂ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਸਾ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਅਥ ਤਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਯੇ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਸੀਮਾਯ ਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਸਾਚਾਰਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸ੍ਸਞ੍ਚਾਰਸਮਯੇ ਯਦਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮਾ , ਤਸ੍ਮਿਂ ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਮਯਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਕਸਕਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਥਾ’’ਤਿ। ਯੇ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਦਿ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਕਾਲੇ ਆਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਕਾਲੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮਿਤ੍ਤਗਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ‘‘ਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੇ ਆਹਟੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਗਾਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਚ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਬਹਿਸੀਮਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਆਰਾਮਿਕਸਾਮਣੇਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੇਰਿਸਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਸਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿਆਦਿਕਾਯ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੯) ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸੀਮਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ‘‘ਏਵਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਸੂ’’ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦੁਤਿਯਙ੍ਗਂ ਸੂਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ਪਰਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਾਠਸਮਯੇ ‘‘ਸੀਮਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੪) ਵਚਨਤੋ ਪਠਮਂ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਪਮਾਣੇਨੇਵ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾ ਚਤੁਨਹੁਤਾਧਿਕਦ੍ਵਿਲਕ੍ਖਯੋਜਨਪੁਥੁਲਂ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਕਉਦਕਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ‘‘ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਯੇਵ...ਪੇ॰... ਗਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਯਦਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਗਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਯ ਗਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਗਤਾ। ਇਤਿ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਨ

ਅਵਤ੍ਥਰਤਿ, ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾਵ ਅਵਤ੍ਥਰਤਿ, ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ''ਇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ...ਪੇ॰... ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ –

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾਵਤਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ। ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਏਤੇਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਂ ਏਕੂਪੋਸਥਂ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾਵਤਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ, ਸਙ੍ਘੋ ਏਤੇਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਂ ਏਕੂਪੋਸਥਂ। ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਏਤੇਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾਯ ਏਕੂਪੋਸਥਾਯ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਾ ਸੀਮਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਏਤੇਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ। ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੯)।

ਏਸਾ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਕਮ੍ਮਵਾਚਾ,

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾ ਸਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ। ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਤਂ ਸੀਮਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਾ ਸਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ ਏਕੂਪੋਸਥਾ। ਸਙ੍ਘੋ ਤਂ ਸੀਮਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ। ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਾ ਸੀਮਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ। ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੪)।

ਏਸਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਞਤ੍ਤਿਦੋਸਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਦੋਸੇ ਅਨੁਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਣਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਤਿਯਙ੍ਗਂ ਸੁਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਮਯਂ ਸੀਮਾ ਅਨ੍ਤੋ ਮਣਿਵਿਮਾਨਂ ਬਹਿ ਰਜਤਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮਾਨਸਾਮਿਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯ, ਅਨ੍ਤੋ ਕਨਕਵਿਮਾਨਂ ਬਹਿ ਫਲਿਕਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮਾਨਸਾਮਿਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤਿਵਿਯ ਸੋਭਤਿ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਜਿਨਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਰਣਭੂਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਸੀਮਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿ।

''ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਨੁਦਿਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਤ੍ਤਿਤਂ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪੁਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਤਾ ਅਯਂ ਸੀਮਾ ਏਕਾਦਸਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤੀਹਿ ਮੁਤ੍ਤਾ, ਤੀਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਕਾਲਂ ਅਪਰਿਮਾਣਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਯਦਿ ਪਨ ਸਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਮਹਾਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਕਾਮਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸਮੂਹਨਿਤਪੋਰਾਣਸੀਮਾਯ ਕੇਵਲਾਯ ਪਕਤਿਗਾਮਸੀਮਾਯ ਵਾ ਵਿਸੁੰਗਾਮਸੀਮਾਯ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਾਸੁ ਚ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੀਮਾਸੁਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾ ਪਠਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਂ ਪਨ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਬੋਧਿਚੇਤਿਯਭਤ੍ਤਸਾਲਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਵਿਹਾਰੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਬਹੂਨਂ ਸਮੋਸਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਅਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋਕਾਸੇ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਕਤਵਿਹਾਰੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ ਬੋਧਿਚੇਤਿਯਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋਕਾਸੇ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ''ਇਮਂ ਪਨ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣਾ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਚੇ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਓਰਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੮) ''ਸਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਞ੍ਚ ਅਬ੍ਭਾਨਕਰਣਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਾਰਹਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੀਸਤਿਗਣਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਨਪ੍ਪਹੋਨਕਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) ''ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿ। ਤਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸੀਮਮਾਲਕਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੂਪਗਾ ਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਨ੍ਤੋਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਮੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਏਸੋ ਪਾਸਾਣੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸੀਮਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸੀਮਾਯ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ''ਤਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਏਕਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਵਿਹਾਰੋ ਮਹਾ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯੋ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਲੇ ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਅਵਸੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ''ਏਵਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ।

''ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵਾ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵਾ ''ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵਾ ''ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੇਨ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਂ ਕਿਤ੍ਤਿਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪੁਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਨਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਸੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਬਾਹਿਰਬਨ੍ਧਨੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਏਵਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੀਮਾਨਂ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸਾਪਗਮਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾਨਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੩੮) **''ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਪਾਸਾਣਾ**ਤਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਠਪਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਪਾਸਾਣਾ, ਤੇ ਪਨ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ ਪਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਉਦਾਹੁ ਅਵ੍ਵੇਨਪਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਸਚੇ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਸੀਮਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਠਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋਵ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ''ਸਚੇ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਮਹਾਸੀਮਬਨ੍ਧਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੋ ਗੁਣੋਤਿ ਚੇ? ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਾਸੁ ਪਨ ਸੀਮਾਸੁ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਾਸੀਮਾਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਵਾ ਠਿਤਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ, ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਪਨ ਠਿਤਾ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤਿ। ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਠਿਤਾ ਕੋਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਹਿ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਭਜਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਾਸੁ ਪਨ ਸੀਮਾਸੂ''ਤਿਆਦਿ, ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇਹਿ ਤਿਚੀਵਰੇਹਿ ਵਿਨਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਵਸਿਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਗਾਮਗਾਮੂਪਚਾਰੇਸੁ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ।

੨੫. ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੬੮. ਏਵੰ ਸੀਮਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤੁੰ “**ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ**”ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥਸਦ੍ਦੋ ਤਾਵ –

> ‘‘ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਮੁਪੋਸਥੋ।
> ਉਪਵਾਸੇ ਚ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੇ, ਉਪੋਸਥਦਿਨੇ ਸਿਯਾ’’ਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯੰ ਉਪਵਾਸੇ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸੀਲੇ ਉਪੋਸਥਦਿਨੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ‘‘ਆਯਾਮਾਵੁਸੋ ਕਪ੍ਪਿਨ ਉਪੋਸਥੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੫੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੮੫) ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਆਗਤੋ, ‘‘ਉਪੋਸਥੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੬) ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯੰ, ‘‘ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵੇ ਸਦਾ ਫੇਗ੍ਗੁ, ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥੋ ਸਦਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੯) ਉਪਵਾਸੇ, ‘‘ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖੋ, ਵਿਸਾਖੇ, ਉਪੋਸਥੋ ਉਪਵੁਤ੍ਥੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੪੩) ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸੀਲੇ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥੇ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾਆਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੪੮) ਉਪੋਸਥਦਿਨੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਉਪੋਸਥਦਿਨੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਉਪਵਸਨੰ **ਉਪੋਸਥੋ,** ਸੀਲੇਨ ਉਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਉਪੋਸਥਦਿਨੇ ਉਪਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਪੋਸਥੋ,** ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਸੀਲੇਨ ਉਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤ੍ਯਤ੍ਥੋ।

ਪਵਾਰਣਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ‘‘ਪਵਾਰਣਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਕਥਿਤਾਜ੍ਝੇਸਨਾਯ ਚਾ’’ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯੰ ਵਚਨਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਜ੍ਝੇਸਨੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਪਵਾਰਿਤੋ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯੰ ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੮) ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ, ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧੦) ਅਜ੍ਝੇਸਨੇ, ‘‘ਅਜ੍ਜਪਵਾਰਣਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੨) ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸੇ। ਸੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝੇਸਨਦਿਵਸੋਯੇਵਾਤਿ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਅਜ੍ਝੇਸਨੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰੀਯਤੇ **ਪਵਾਰਣਾ,** ਪਕਾਰੇਨ ਇਚ੍ਛੀਯਤੇਤ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਪ-ਪੁਬ੍ਬ ਵਰਧਾਤੁ ਚੁਰਾਦਿਗਣਿਕਾਯੰ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਨਨ੍ਤਰੰ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੋ, ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕੋ ਸਙ੍ਗੀਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਕਮ੍ਮਾਨੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਯਮਕਮਿਵ ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ ਸਲ੍ਲਹੁਕਗਨ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧਕਦ੍ਵਯਸਙ੍ਗਹਿਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਏਕੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੋਤਿ ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਤਯੋ ਉਪੋਸਥਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਚਤੁਦ੍ਦਸਿਯੰ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ,** ਏਵੰ **ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੋ। ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੋ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਕਦਿਵਸੇ ਕਾਤਬ੍ਬਉਪੋਸਥੋ। **ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹਵਸ੍ਸਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਉਤੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹੇਮਨ੍ਤਉਤੁ** ਨਾਮ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਫਗ੍ਗੁਨਪੁਣ੍ਣਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ। **ਗਿਮ੍ਹਉਤੁ** ਨਾਮ ਫਗ੍ਗੁਨਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ। ਵ**ਸ੍ਸਾਨਉਤੁ** ਨਾਮ ਆਸਾਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ। **ਤਤਿਯਸਤ੍ਤਮਪਕ੍ਖੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਕਤ੍ਵਾ ਛ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤੁਨੋ ਤਤਿਯੇ ਚ ਸਤ੍ਤਮੇ ਚ ਪਕ੍ਖੇ ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ, ਮਿਗਸਿਰਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ, ਮਾਘਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਗਿਮ੍ਹਸ੍ਸ ਉਤੁਨੋ ਤਤਿਯੇ ਚਿਤ੍ਤਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਸਤ੍ਤਮੇ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚ, ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਉਤੁਨੋ ਤਤਿਯੇ ਸਾਵਣਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚ ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਸ੍ਸਯੁਜਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਾ**ਤਿ ਸੇਸਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਾ।

ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਕਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਚ ਕਾਲ਼ਮ੍ਹਾ।
ਯਾਵ ਫਗ੍ਗੁਨਪੁਣ੍ਣਮਾ।
ਹੇਮਨ੍ਤਕਾਲੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।
ਅਟ੍ਠ ਹੋਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਾ॥

''ਫਗ੍ਗੁਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਲ਼ਮ੍ਹਾ।
ਯਾਵ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾ।
ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।
ਅਟ੍ਠ ਹੋਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਾ॥

''ਆਸਾਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਚ ਕਾਲ਼ਮ੍ਹਾ।
ਯਾਵ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ।
ਵਸ੍ਸਕਾਲੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।
ਅਟ੍ਠ ਹੋਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਾ॥

''ਉਤ੍ਤੂਨਂ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਂ, ਪਕ੍ਖੇ ਤਤਿਯਸਤ੍ਤਮੇ।
ਚਤੁਦ੍ਦਸੋਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ ਨਯਞ੍ਞੁਨੋ''ਤਿ॥ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ)।

ਏਵਂ ਏਕਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਉਪੋਸਥਾਤਿ ਏਵਂ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਹੇਮਨ੍ਤਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਤ੍ਤੂਨਂ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਉਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਅਟ੍ਠਅਟ੍ਠਉਪੋਸਥਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤੁਤ੍ਤਯਸਮੋਧਾਨਭੂਤੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਉਪੋਸਥਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਂ ਤਾਵ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਛਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਅਟ੍ਠਾਰਸਪਨ੍ਨਰਸਿਕਉਪੋਸਥਕਰਣਂ ਤਾਵ ਪਠਮਂ ਪਕਤਿਯਾ ਸਭਾਵੇਨ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਬਹੁਤਰਾਵਾਸਿਕਾਦਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ''ਸਕਿਂ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੬) ਵਚਨਤੋ ''ਯੇ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੮) ਚ ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਾਰਂ। **ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ''ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਉਪੋਸਥੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੇ ਕਾਤੁਂ, ਕਥਂ ਮਯਂ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੦) ਵਚਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਉਤੁਨੋ ਤਤਿਯਸਤ੍ਤਮਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਅਵਸੇਸਸ੍ਸ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਾ ਸਕਿਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਅਨੁਰੂਪੇ ਆਵਾਸਿਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਤ੍ਤੂਨਂ ਤਤਿਯਸਤ੍ਤਮਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੮) –

''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਪਨ੍ਨਰਸੋ। ਸਚੇ ਆਵਾਸਿਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ

ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ। ਸਚੇ ਆਵਾਸਿਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਟਿਪਦੋ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਪਨ੍ਨਰਸੋ। ਸਚੇ ਆਵਾਸਿਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਨਾਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਨਾਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਪਾਟਿਪਦੋ। ਸਚੇ ਆਵਾਸਿਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਨਾਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੭੮) –

ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਪਨ੍ਨਰਸੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਸਂ ਪਨ੍ਨਰਸੋ, ਤੇ ਤਿਰੋਰਟ੍ਠਤੋ ਵਾ ਆਗਤਾ, ਅਤੀਤਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਅਕਂਸੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ''ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨਾਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਨ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ।

''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਯਂ ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਗਤਾ ਪਾਲ਼ਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੦) – ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾ ਕਲਹਕਾਰਕਾ ਵਿਵਾਦਕਾਰਕਾ ਭਸ੍ਸਕਾਰਕਾ ਸਙ੍ਘੇ ਅਧਿਕਰਣਕਾਰਕਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ''ਮਯਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਣਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਉਪੋਸਥੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੇ ਕਾਤੁਂ, ਕਥਂ ਮਯਂ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੦) – **ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਉਪੋਸਥੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੇ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਾ ਦ੍ਵੇ, ਤਤਿਯੋ ਪਨ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋਯੇਵਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾ ਵਾ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਾ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਕਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਚਮੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾਨਂ ਤੇਰਸੇ ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਇਮੇ ਪਨ੍ਨਰਸੀਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਅਯਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਪਾਠੋ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੪੦) – **ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਕਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੁਪੋਸਥੇ ਕਤੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਵਾਰਣਂ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। **ਏਵਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀਪਾਠੋ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੦) – **ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤਿਯਪਕ੍ਖੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾਨਂ ਤੇਰਸੇ ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਇਮੇ ਪਨ੍ਨਰਸੀਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਸਕਂ ਉਪੋਸਥਕਰਣਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਨ੍ਨਰਸੀਵੋਹਾਰੋ, ਨ ਚਨ੍ਦਗਤਿਸਿਦ੍ਧਿਯਾ

ਤਿਥਿਯਾ ਵਸੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਵੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜੂਨੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੬) ਵਚਨਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਾਨੰ ਤਿਥਿੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਕ੍ਕਮੇਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿੰ ਪਨ੍ਨਰਸਿੰ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿੰ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿੰ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਪਨ ਸੋਲ਼ਸਮਦਿਵਸੰ ਵਾ ਤੇਰਸਮਦਿਵਸੰ ਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੦) ''ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਉਪੋਸਥੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੇ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਦ੍ਵਾਦਸਿਯੰ, ਤੇਰਸਿਯੰ ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ''ਸਕਿੰ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਮ੍ਪਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੬) ਉਪਵੁਤ੍ਤਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਤਿਥਿਕ੍ਕਮੇਨਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਨ ਕੇਵਲੰ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾਯੇਵ ਤਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਾਪੀਤਿ ਆਹ **"ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨੰ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਮਾ**ਇਤਿ ਚਨ੍ਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗਤਿਯਾ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਸੋ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਕਲਾਪਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪੁਣ੍ਣੋਤਿ **ਪੁਣ੍ਣਮਾ**। ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪੁਣ੍ਣਮਾ **ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ,** ਅਸ੍ਸਯੁਜਪੁਣ੍ਣਮਾ। ਸਾ ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਤੇਸੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨੰਯੇਵ। **ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇਹੀ**ਤਿ ਕਲਹਕਾਰਕੇਹਿ। **ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇ ਅਨੁਵਾਦਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਯੁਜਪੁਣ੍ਣਮਾਦਿੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣੰ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੰ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਵਾਸਿਕਾ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੇਯਜਾਮ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯਜਾਮ, ਆਗਮੇ ਕਾਲ਼ੇ ਪਵਾਰੇਯਜਾਮਾ''ਤਿ, ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਵਾਸਿਕਾ, ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਇਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੇਯਜਾਮ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯਜਾਮ, ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਪਵਾਰੇਯਜਾਮਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੦) ਚ ਏਵੰ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਵਾਰਣੰ ਉਦ੍ਧੰ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਅਥਾਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਚਤੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨੰ ਪੂਰਣੋ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ,** ਦਿਵਸੋ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਗਮੇ ਕਾਲ਼ੇ ਪਵਾਰੇਯਜਾਮਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪਯਿੰਸੁ। **ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ** ਵਾਤਿ ਕੋਮੁਦਿਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੋ ਵਾ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਪਵਾਰੇਯਜਾਮਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪਯਿੰਸੁ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਕੋਮੁਦਿਯਾ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਾ ਅਵਸ੍ਸੰ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤੁੰ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਤੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾ ਕਲਹਕਾਰਕਾ ਵਿਵਾਦਕਾਰਕਾ ਭਸ੍ਸਕਾਰਕਾ ਸਙ੍ਘੇ ਅਧਿਕਰਣਕਾਰਕਾ ਤਮ੍ਪਿ ਜੁਣ੍ਹੰ ਅਨੁਵਸੇਯਜੁੰ। ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਕੋਮੁਦਿਯਾ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਾ ਅਕਾਮਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੦)। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਏਵ ਵਾ"**ਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਯਜ, ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜੁੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੩੩)। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾਯੋਗਤੋ **ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਾ**। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨ ਕੇਵਲੰ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਾਵ , ਅਥ ਖੋ ਤਦਞ੍ਞੇ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਦਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਤ੍ਤਯਮ੍ਪਿ। **ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਬਹੁਤਰਾਵਾਸਿਕਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਅਸ੍ਸਯੁਜਕੋਮੁਦਿਪੁਣ੍ਣਮਾਨੰ।

ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਸੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਞ੍ਚ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਦਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਓਸਾਰਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿੰ ਓਸਾਰਿਤੇ, ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪਵੇਸਿਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ। ਤਦਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚੁਦ੍ਦਸਪਨ੍ਨਰਸੇ ਅਞ੍ਞੋ ਯੋ ਕੋਚਿ ਦਿਵਸੋ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਆਹ **"ਤਾਵਦੇਵ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। 'ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਤੰ ਦਿਵਸਮੇਵ। **ਵਚਨਤੋ**ਤਿ ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੪੭੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਤ੍ਰ ਪਨ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾ ਉਪੋਸਥੰ ਵਾ ਪਵਾਰਣੰ ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੇ ''ਸਮਗ੍ਗਾ ਜਾਤਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਉਪੋਸਥੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੋ** ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਕਾਲਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ, ਤਾਵ ਏਕੂਨਤਿੰਸਰਤ੍ਤਿਦਿਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। ਤਤੋ ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਯਮੇ**ਵਾਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਦਿਵਸੋਯੇਵ। ਇਧਾਪਿ ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਸਦਿਸਾਵ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੇ ਪਨ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇ ਪਵਾਰਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਪਵਾਰਣਾਯਮੇਵ ਪਵਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਾਵਦੇਵ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਣਾ ਕਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ''ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਨ ਯਦਿ ਕਰੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਉਪੋਸਥਕਰਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩)।

੧੬੯. ਸਙ੍ਘੇ ਉਪੋਸਥੋ ਨਾਮ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਉਪੋਸਥੋ, ਸੋ ਚ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋਯੇਵ। **ਗਣੇ ਉਪੋਸਥੋ** ਨਾਮ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ, ਤੀਹਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਉਪੋਸਥੋ, ਸੋ ਚ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋਯੇਵ। **ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਉਪੋਸਥੋ** ਨਾਮ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਉਪੋਸਥੋ, ਸੋ ਚ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥੋਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਾਰਕਵਸੇਨ ਅਪਰੇਪਿ ਤਯੋ ਉਪੋਸਥਾ**"ਤਿ। ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਉਪੋਸਥੇਸੁ **ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋ** ਨਾਮ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ। ਸੋ ਦੁਵਿਧੋ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਚ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਚ। ਤਤ੍ਰ ਓਵਾਦੋਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਸਰੂਪੇਨ ਕਥਨਂ **ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ**। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਅਯਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਆਣਾਪਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਨਂ **ਆਣਾ**। ਸੇਸਂ ਅਨਨ੍ਤਰਸਦਿਸਮੇਵ।

ਤਤ੍ਥ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਨਾਮ –

''ਖਨ੍ਤਿ ਪਰਮਂ ਤਪੋ ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ।
ਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਰੂਪਘਾਤੀ।
ਨ ਸਮਣੋ ਹੋਤਿ ਪਰਂ ਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤੋ॥

''ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ।
ਸਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯੋਦਪਨਂ, ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨਂ॥

''ਅਨੁਪਵਾਦੋ ਅਨੁਪਘਾਤੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਚ ਸਂਵਰੋ।
ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਚ ਭਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨਂ।
ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ, ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੩-੧੮੫) –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਖਨ੍ਤਿ ਪਰਮਂ ਤਪੋ**ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪਰਮਂ ਤਪੋ। **ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਵੇਵਚਨਂ, ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਤਪੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ। **ਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਰੂਪਘਾਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਂ ਉਪਘਾਤੇਤਿ ਬਾਧਤਿ ਵਿਹਿਂਸਤਿ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ । ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ''ਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਹਿ **ਨ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੇਵਚਨਂ। ''ਪਰੂਪਘਾਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ **ਪਰਂ ਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੇਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ **ਪਰੂਪਘਾਤੀ**ਤਿ ਸੀਲੂਪਘਾਤੀ। ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਪਰਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਚ ਸਮਣੋ ਪਰਂ ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤਂ ਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤੋ ਪਰੂਪਘਾਤੀ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਵਿਨਾਸਕੋ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯੋ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਾ ਪਰੂਪਘਾਤੀ ਹੋਤਿ, ਪਰਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਡਂਸਮਕਸਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, **ਸੋ ਨ ਹਿ**

ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਮਲਸ੍ਸ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਪਬ੍ਬਾਜਯਮਤ੍ਤਨੋ ਮਲਂ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੮੮) ਇਦਞ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਲਕ੍ਖਣਂ। ਯੋਪਿ ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਉਪਘਾਤੇਤਿ ਨ ਮਾਰੇਤਿ, ਅਪਿਚ ਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਵਿਹੇਠੇਤਿ, ਸੋਪਿ **ਪਰਂ ਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤੋ ਨ ਸਮਣੋ ਹੋਤਿ**। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਵਿਹੇਸਾਯ ਅਸਮਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ ਹਿ ਪਾਪਾਨਂ, ਸਮਣੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੬੫) ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਮਣਲਕ੍ਖਣਂ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਸ੍ਸ। **ਅਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਂ। **ਕੁਸਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਭੂਮਕਕੁਸਲਸ੍ਸ। **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ। **ਸਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯੋਦਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੋਦਾਪਨਂ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵਕਰਣਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਸੋਧਨਂ, ਤਂ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਸੀਲਸਂਵਰੇਨ ਸਬ੍ਬਪਾਪਂ ਪਹਾਯ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਹਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਕੁਸਲਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੋਦਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨਂ** ਓਵਾਦੋ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ।

ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਅਨੁਪਵਾਦੋ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨੁਪਵਦਨਂ। **ਅਨੁਪਘਾਤੋ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਪਘਾਤਾਕਰਣਂ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਯਂ ਤਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਅਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਅਤਿਪਮੋਕ੍ਖਂ ਉਤ੍ਤਮਸੀਲਂ। ਪਾਤਿ ਵਾ ਅਗਤਿਵਿਸੇਸੇਹਿ ਮੋਕ੍ਖੇਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਭਯੇਹਿ, ਯੋ ਵਾ ਨਂ ਪਾਤਿ, ਤਂ ਮੋਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਚ। ਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣੋ ਸਂਵਰੋ। **ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਮਾਣਞ੍ਞੁਤਾ। **ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਨਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਵਿਰਹਿਤਂ ਨਿਜ੍ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦ੍ਵੀਹਿਯੇਵ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਤਰਦ੍ਵਯਸ੍ਸਪਿ ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਂ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਤੋਪਿ ਮਗ੍ਗਫਲਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਆਯੋਗੋ ਚ ਅਨੁਯੋਗੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਸ੍ਸ ਅਨੁਪਵਦਨਂ, ਅਨੁਪਘਾਤਨਂ , ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ , ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸਿਭਾਵਾਯ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸੇਵਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਓਵਾਦੋ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੀਤਿ। ਇਮਾ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਗਾਥਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਾਵਕਾ। ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ** ਨਾਮ, ਤਂ ਸਾਵਕਾ ਏਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ। ਇਦਮੇਵ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ।

ਅਨੁਪਗਤੋ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਸਤਿਯਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ **ਅਨੁਪਗਤੋ** ਵਾ। **ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਮਾਸਿਯਂ। ਸਾ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਭੂਤਾਤਿ ਚਾਤੁਮਾਸੀ, ਸਾ ਏਵ ''ਚਾਤੁਮਾਸਿਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸਂ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਂ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੂਪਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਪਿ ਪਞ੍ਚ, ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵੇ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤਯੋ ਦ੍ਵੇ ਏਕੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਥ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤਯੋ ਦ੍ਵੇ ਏਕੋ ਵਾ, ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਥ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਤਯੋ, ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਤਯੋ ਦ੍ਵੇ ਏਕੋ ਵਾ, ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਦਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਂ – ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤੇਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਥੋਕਤਰਾ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਮਸਮਾ ਚ, ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਾਯ ਚ ਗਣਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਾਵਸੇਨ ਞਤ੍ਤਿ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਏਕੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਣਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਸੋ ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਣਵਸੇਨ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰੇਨ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਦ੍ਵੇ, ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਏਕੋ ਵਾ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯਪਿ ਏਕੋ, ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਪਿ ਏਕੋ, ਏਕੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਕੇਨ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਏਕੇਨਪਿ ਅਧਿਕਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਠਮਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ

ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਥੋਕਤਰੇਹਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਤਿਕਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਪਵਾਰਣਾਯ ਪਨ ਸਚੇ ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇਹਿ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੇਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਗਤਾ ਅਧਿਕਤਰਾ ਵਾ ਸਮਸਮਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਵਾਰਣਾਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਹਿ ਪਵਾਰਿਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਇਤਰੇਹਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਥੋਕਾ ਵਾ ਏਕੋ ਵਾ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਪਚ੍ਛਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੇਨ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ। **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ**ਤਿ ''ਪਰਿਯੋਸਿਤਮਤ੍ਤੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ''ਤਿ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤੇ ਆਗਤੇ ਸਤਿ ਅਵਸੇਸਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੋਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਮੇਵ ਪਰਿਸਾਯ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਸਮਸਮਾ** ਵਾਤਿ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਸਮਪਰਿਮਾਣਾ। **ਥੋਕਤਰਾ** ਵਾਤਿ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਥੋਕਤਰਪਰਿਮਾਣਾ। ਏਤੇਨ ਬਹੁਤਰੇਸੁ ਆਗਤੇਸੁ ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਂਸੇ ਸਾਧੁਕਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੫) ਪਨ **"ਏਕਂਸਂ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਨ ਸਣ੍ਠਾਪਨੇਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਾਮਂਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਤੋ ਯਥਾ ਵਾਮਂਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਪਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਮਾਨੇ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਿਹਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਵਾਰਣਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਦਿਨਵਵਿਧਂ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ। ਇਮਿਨਾ ਬਹੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੧) ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਮੇਤ੍ਥਾਪਿ ਤੀਹਿ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਭਾਗਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਾ, ਯਦਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਣਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ''ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕੇਨਪਿ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਤਦਹੂਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਹੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੇਹੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੇਹਿ। **ਅਨਾਵਾਸੋ** ਨਾਮ ਨਵਕਮ੍ਮਸਾਲਾਦਿਕੋ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਦੇਸੋ । **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਹੋਨਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਨਾ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦਸਵਿਧਮਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਿਨਾ। ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਤ੍ਤਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਵਾ ਸਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਆਵਾਸਾਦਯੋ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਂ ਸਚੇ ਵਿਹਾਰੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਉਪੋਸਥਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਂ ਸੀਮਾਪਿ ਨਦੀਪਿ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਉਪੋਸਥਾਪਿ ਆਵਾਸਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਗਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤਿ। ਆਰਞ੍ਞਕੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਹਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਯਂ ਜਞ੍ਞਾ ''ਅਜ੍ਜੇਵ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਪਨ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਨੇਵ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ ਕਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੧੭੦. ਬਹਿ ਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨਾਤਿ ਨਦਿਯਾ ਵਾ ਸੀਮਾਯ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨ ਛਨ੍ਦੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ''ਕਤੋ ਮਯਾ ਉਪੋਸਥੋ''ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤੋ** ਵਾਤਿ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤੋ ਵਾ। **ਸਙ੍ਘੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਾਤੁਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ।

‘‘ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਸੀਮਾਯ ਚਤੂਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਚ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋਵ, ਇਧ ਪਨ ਤਥਾ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਧਮ੍ਮੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਸਙ੍ਘੇ ਏਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਗਣੇ ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵਗ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਘਾ ਏਕਸੀਮਾਯੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਛਨ੍ਦੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਵਿਸੁੰ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਥਾ ਵਚਨਾਭਾਵਾ, ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਸੀਮਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਪਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਕੇਨਚਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਤੀਸੁ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮੰ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗਮੇਵ ਭਿਨ੍ਨਸੀਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਛਨ੍ਦਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁੰ, ਸਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ **‘‘ਛਨ੍ਦੰ ਦਮ੍ਮੀ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਛਨ੍ਦਹਾਰਕੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਨ੍ਨੇ ਛਨ੍ਦੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਛਨ੍ਦੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੫) ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਨ੍ਦਦਾਨਪਰਿਸ੍ਸਮਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ **‘‘ਛਨ੍ਦੰ ਮੇ ਹਰਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਛਨ੍ਦਹਾਰਕੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਨ੍ਨੇ ਛਨ੍ਦੇ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਆਹਟੋ ਹੋਤਿ ਛਨ੍ਦੋ, ਛਨ੍ਦਹਾਰਕਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਤੋ ਤੰ ਮੋਚੇਤੁੰ **‘‘ਛਨ੍ਦੰ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹੀ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਉਭਯੇਨ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਮਨਸਾਵ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਪ੍ਪਯੋਗੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਨ ਵਾ, ਵਾਚੰ ਪਨ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਤਥੇਵ ਵਾਚਾਯ ਵਾ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਜਾਨਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **‘‘ਅਯਮਤ੍ਥੋ’’**ਤਿਵਚਨਤੋ ਪਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿਪਿ ਭਾਸਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨੇਪਿ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤੰ ਪਨ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮੰ ਸਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਹਿ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਸਮਾਨੋ ‘‘ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦਮ੍ਮਿ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਮੇ ਹਰ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮਰਹਤਿ। ‘‘ਸਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਰਣੀਯਾਨੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ **‘‘ਸਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਰਣੀਯ’’**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦੋ ਚ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚ **ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ,** ਤੰ ਦੇਤੀਤਿ ਸਰੂਪੇਕਸੇਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਤਰਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ। **ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ** ਨਾਮ ਬਿਲ਼ਾਲਬਨ੍ਧਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਯ ਪਠਮਵਲਯੰ ਦੁਤਿਯਵਲਯੰਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਤਤਿਯੰ, ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਦਾਯਕੇਨ ਯਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਾਸੰ ਕਾਸਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਨੰ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

੧੭੩. ਪਵਾਰਣਾਦਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ‘‘ਛਨ੍ਦੰ ਮੇ ਆਰੋਚੇਹੀ’’ਤਿ, ਇਧ ਪਨ ‘‘ਮਮਤ੍ਥਾਯ ਪਵਾਰੇਹੀ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਹਾਰਕੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੰ ਉਪਗਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਆਗਤਾ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਏਵੰ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਣਾਹਾਰਕੇਨ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬੰ ‘‘ਤਿਸ੍ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ **‘‘ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮਿ, ਸੁਤਾ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨੰ, ਸੁਤਾ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ਏਵਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤਪਦੇਨ।

੧੭੪. ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸੇ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਉਦ੍ਦੇਸੇਸੂ’’**ਤਿਆਦਿ।

੧੭੫. ਤੀਹਿਪਿ ਵਿਧੀਹੀਤਿ ਓਸਾਰਣਕਥਨਸਰਭਞ੍ਞੇਹਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਭਣਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਾ ਭਣਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਤਾਰਣੰ **ਓਸਾਰਣੰ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ **ਕਥਨੰ** ਨਾਮ। ਕੇਵਲੰ ਪਾਠਸ੍ਸੇਵ ਸਰੇਨ ਭਣਨੰ **ਸਰਭਞ੍ਞੰ** ਨਾਮ।

ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਓਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪਾਠਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ। **ਨਵਵਿਧਾ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਤਯੋ, ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਤਯੋ, ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਨ੍ਨਰਸੀਸਾਮਗ੍ਗੀਵਸੇਨ ਤਯੋਤਿ ਨਵਵਿਧਂ। **ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮੇਨਵਗ੍ਗਾਦਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ। **ਦੁਵਿਧਾ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। **ਨਵਵਿਧਾ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਨਵਵਿਧਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ। **ਕਤਿਮੀ**ਤਿ ਕਤਿਸਦ੍ਦਾਪੇਕ੍ਖਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਉਤੁਵਸ੍ਸੇਯੇਵਾਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਸੁਯੇਵ। **ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਨਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਿਕਾਰਕਰਣਮੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਯਕੇਨ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ''ਭੂਤਂ ਏਵ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵਂ ਆਰੋਚੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਤੇਹਿ ਆਹਟਾਪਿ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੪) ਹਿ ''ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ...ਪੇ॰... ਪਣ੍ਡਕੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਆਹਟਾ ਹੋਤਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲੇਸੁ ਪਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾਵ ਆਗਮਨਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ"**ਤਿ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਾਟ੍ਟਾਨਂ ਪਨ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਭਾਵੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇਪਿ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਛਨ੍ਦਾਦਿ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨਾਗਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤੋ ਪਠਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ **ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਂ** ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਕਾਤਬ੍ਬਂ **ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨੋ ਚੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਉਪਰਿਪਿ, ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਕ੍ਖਾਮ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਿਸੁਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਏਵ ਨਯੇਨ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਸੁਤ੍ਤਨਯਤੋਵ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦; ਉਦਾ॰ ੪੫; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੬) ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਕਰਣਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਲਜ੍ਜੀਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨਪਞ੍ਞਾਪਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਿ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੭੬. ਉਭੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਮੇਨੇਵ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਚਿਤ੍ਤਕਮੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਤਯੋਪਿ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਭਾਗਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਗਣਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕੇਨ ਪਨ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਕਾਤੁਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਸਮ੍ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪਟਿਕਰਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪੁਨ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ । **ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਬਹਿਭੂਤਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪੋਸਥਞਤ੍ਤਿਯਾ ਠਪਨਕਾਲੇ ਸਮਗ੍ਗਾ ਏਵ ਤੇ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੨) ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਨ੍ਨਰਸਕੇਸੁਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਪਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਵਾਰਣਦਾਯਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤਿ। **ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਵਾਰਿਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾਕਮ੍ਮਂ ਸਮਗ੍ਗਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਦਾਯਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਬਹੂਪਿ ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਾ ਏਕਤੋ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਲਦ੍ਧੁਪਸਮ੍ਪਦਤਾਯ ਸਮਾਨੁਪਸਮ੍ਪਦਵਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬੇ ਏਕਤੋ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਇਦਾਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਾਲੇ –

‘‘ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਪਦੀਪੋ ਚ, ਉਦਕਂ ਆਸਨੇਨ ਚ।
ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ, ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

‘‘ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਤੁਕ੍ਖਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾ ਚ ਓਵਾਦੋ।
ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ, ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

‘‘ਉਪੋਸਥੋ ਯਾਵਤਿਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ।
ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।
ਵਜ੍ਜਨੀਯਾ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ।
ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੮) –

ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ਪਾਠਂਯੇਵ ਭਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਤਿ। ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਦੇਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਆਰਾਧਨਂ ਕਰੋਮਾ’’ਤਿ ਇਮਂ ਵਾਕ੍ਯਂ ਪਾਠਮੇਵ ਅਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ਭਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਅਵਤ੍ਵਾਵ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਪਵਾਰਣਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ‘‘ਪਵਾਰਣਾਯ ਏਤਾਨੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਪਵਾਰਣਂ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿਯੇਵ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਿ।

ਕਿਂ ਇਮਾਨਿ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨਿ, ਉਦਾਹੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਸ੍ਸਾਤਿ? ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸੋ ਏਵ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਏਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਨਿ ਚ ਏਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਚ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਾਨਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਸਮਾਨੀਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਅਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਜ੍ਝੇਸਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਅਜ੍ਝੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ...ਪੇ॰... ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਨਿ ਕਤਾਨੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ‘‘ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ...ਪੇ॰... ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਤਾਨੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਉਪੋਸਥੋ...ਪੇ॰... ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਦਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਸਮਾਨੀਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਆਮ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੇ ਸਮਾਨੀਤੇ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਆਰਾਧਨਂ ਮਯਂ ਕਰੋਮਾ’’ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਜ੍ਝੇਸਕਅਜ੍ਝੇਸਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਵਚਨਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਆਗਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਵਾਕ੍ਯਂ ਪਨ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ, ਨ ਟੀਕਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਪਕਰਣੇਪਿ –

‘‘ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਚ ਕਰਣੇ।
ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੇ ਸਮਾਨਿਤੇ।
ਸੁਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ ਸਙ੍ਘੋ।
ਪਞ੍ਚਧਾ ਸੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ’’ਤਿ ਚ॥

''ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਚ ਕਰਣੇ।
ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੇ ਸਮਾਨਿਤੇ।
ਞਤ੍ਤਿਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸਙ੍ਘੇਨ।
ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਵਂ ਪਵਾਰਣਾ''ਤਿ ਚ॥ –

ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਥਾ। ਮੂਲਸਿਕ੍ਖਾਪਕਰਣੇਯੇਵ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਤਤ੍ਥ ''ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਕਥਿਤੋ। ''ਦੇਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਭਾਵੋਯੇਵ ਕਥਿਤੋ, ਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ। ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਭਾਵੇ ਚ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਭਾਵੋਯੇਵ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋ, ਨ ਇਤਰੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਏਤਾਸੁ ਹਿ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁ, ਵਿਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁਪਿ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ। ''ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਆਰਾਧਨਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਙ੍ਗਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਉਪੋਸਥੋ, ਯਾਵਤਿਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਵਜ੍ਜਨੀਯਾ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੮)। ਤੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਚ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮) ਚ, ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਗਹਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੪) ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਸੁ ਸਙ੍ਘੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਸਚੇ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਮ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ, ਏਕਂ ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਪਟਿਬਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ – ਸਙ੍ਘੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਜ੍ਝੇਸਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ ਥੇਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ ਥੇਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ –

''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਪਦੀਪੋ ਚ, ਉਦਕਂ ਆਸਨੇਨ ਚ।
ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ, ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੮; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) –

ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਨਿ, ਕਿਂ ਤਾਨਿ ਕਤਾਨੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ''ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ –

''ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਤੁਕ੍ਖਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾ ਚ ਓਵਾਦੋ।
ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ, ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੮; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) –

ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਕਿਂ ਤਾਨਿ ਕਤਾਨੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ''ਆਮ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ –

''ਉਪੋਸਥੋ ਯਾਵਤਿਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ।
ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।
ਵਜ੍ਜਨੀਯਾ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ॥ (ਮਹਾਵ· ਅਟ੍ਠ· ੧੬੮; ਕਙ੍ਖਾ ਅਟ੍ਠ· ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) –

ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਙ੍ਗਾਨਿ, ਕਿਂ ਤਾਨਿ ਸਮਾਨੀਤਾਨੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ''ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ''ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਙ੍ਗੇ ਸਮਾਨੀਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਤੀਤਿ ਅਯਮਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ...ਪੇ·... ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ ਵਚਨੀਯਭਾਵੋ ਕਥਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ· ੧੫੪) ਵਚਨਤੋਤਿ। ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ''ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕਾਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਾਯਤ੍ਤਾ ਵਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਸਙ੍ਘੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਜ੍ਝੇਸਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਅਜ੍ਝੇਸਨਾਕਾਰੋ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਪਾਲ਼ਿਤੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ (ਮਹਾਵ· ੧੫੫) ''ਤੇ ਥੇਰਂ ਅਜ੍ਝੇਸਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤੋ।

ਸਚੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਨਵਕੋ, ''ਸਙ੍ਘੋ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਜ੍ਝੇਸਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ? ਪਾਲ਼ਿਤੋਯੇਵ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ (ਮਹਾਵ· ੧੫੫) ''ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਯਾਵ ਸਙ੍ਘਨਵਕਂ ਅਜ੍ਝੇਸਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤੋ। ਤਤੋ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ...ਪੇ·... ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੇਨ 'ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ। ਨਿਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ''ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਕਙ੍ਖਾ· ਅਟ੍ਠ· ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) **"ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ...ਪੇ·... ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਾਮੇਹਿ ਨਵਵਿਧਂ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਕਿਂ ਤਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਆਗਤਨ੍ਤਿ।

ਨਨੁ ਚੇਤਂ ਅਨ੍ਤੋਨਿਦਾਨੇਯੇਵ ਆਗਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਥਾਪਿ ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਦਿਭਾਵਞ੍ਞਾਪਕਭਾਵੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਰਮ੍ਭਕਾਲੇ ਭਣਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਇਦਾਨਿ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ਅਨ੍ਤੋਨਿਦਾਨੇ ''ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪੁਚ੍ਛਾਨੁਲੋਮੇਨ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਦੀਨਂ ਨਿਟ੍ਠਭਾਵਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਂ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਵਿ· ਸਙ੍ਗ· ਅਟ੍ਠ· ੧੭੭), ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਨੁਲੋਮਤੋ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਤੇ ਸਤਿ ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੇਸਨਾਕਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਦੀਨਂ ਨਿਟ੍ਠਭਾਵਪੁਚ੍ਛਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਧਮ੍ਮਜ੍ਝੇਸਕਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਾਨਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਇਮੇਸਂ ਗਾਥਾਵਾਕ੍ਯਾਨਂ ਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵਿਨਯਞ੍ਞੂਹਿ ਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਅਯਂ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਪਵਾਰਣਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਪਾਲ਼ਿਯਟ੍ਠਕਥਾਦੀਨਞ੍ਹਿ , ਅਨੁਰੂਪਂ ਇਮਂ ਨਯਂ।
ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੁ, ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਨਯਞ੍ਞੁਨੋ॥

ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ, ਯੁਤ੍ਤਂ ਚੇ ਧਾਰਯਨ੍ਤੁ ਤਂ।
ਨੋ ਚੇ ਯੁਤ੍ਤਂ ਛਡ੍ਡਯਨ੍ਤੁ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਤਿ॥

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨੬. ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੧੭੯. ਏਵ◌ਂ ਉਪੋਸਥਪਵ◌ਾਰਣਾਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ "**ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਤਿ ਏਤ੍ਥ**"ਤਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵਸਨਂ **ਵਸ੍ਸਂ**। ਕਿਂ ਤਂ? ਵਸਨਕਿਰਿਯਾ ਭਾਵਤ੍ਥੇ ਣ੍ਯ-ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ। ਉਪਨਯਨਂ **ਉਪਨਯੋ**। ਕੋ ਸੋ? ਉਪਗਮਨਕਿਰਿਯਾ, ਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪਨਯੋ **ਵਸ੍ਸੂਪਨਯੋ,** ਸੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ**। ਕਾ ਸਾ? ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਉਪਨਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਉਪਨਾਯਿਕਾ** ਮਜ੍ਝੇ ਦੀਘਵਸੇਨ। ਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪਨਾਯਿਕਾ **ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ,** ਸਾ ਏਵ ਪੁਰੇ ਭਵ◌ਾ **ਪੁਰਿਮਾ** ਭਵਤ੍ਥੇ ਇਮ-ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ, ਸਾ ਏਵ **ਪੁਰਿਮਿਕਾ** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕ-ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਅ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਇ-ਕਾਰਾਦੇਸੋ। ਪਚ੍ਛਾ ਭਵ◌ਾ **ਪਚ੍ਛਿਮਾ,** ਸਾਵ **ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾ**।

ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਨ ਉਪੇਤੀਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਉਪੇਤਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ◌ ੨੦੪) ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਨ ਆਲਯਕਰਣਵਸੇਨ ਉਪਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਲਿਯਂ ਪਨ ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਂਵ◌ਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਪਾਰਾ◌ ਅਟ੍ਠ◌ ੧.੮੪) ''ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਨਾਲਕਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨਪਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਛਦਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਛਨ੍ਨੇਯੇਵ ਸਦ੍ਵ◌ਾਰਬਨ੍ਧੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਚੇ ਸੇਨਾਸਨਂ ਲਭਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਲਭਤਿ, ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਸਾਮਮ੍ਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ◌ ੨੦੪) ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕਸ੍ਸ ਨਾਵ◌ਾਦਿਂ ਵ◌ਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਆਲਯਮਤ੍ਤੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਨਾਵ◌ਾਸਤ੍ਥਵਜੇਸੁਯੇਵ ਹਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਨਾਵ◌ਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ◌ ੨੦੩) ਸਤਿ, ਅਸਤਿ ਵ◌ਾ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ◌ ੨੦੪) ਅਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। **ਤਤ੍ਥ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਸਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਆਲਯਵਸੇਨਪਿ ਨਾਵ◌ਾਦੀਸੁ ਉਪਗਮਨਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਚਤੂਸੁ ਹਿ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਵ◌ਿਹਾਰਸੇਨਾਸਨਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਇਤਰਤ੍ਤਯਂ।

ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚਾਦਿਭੇਦਾ ਕੁਟੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ ਦੀਘੇ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਮਜ੍ਝੇ ਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਟਨਿਯੋ ਪਵ◌ੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤੋ ਮਞ੍ਚੋ, ਤਸ੍ਸ ਇਦਂ ਉਪਰਿ, ਇਦਂ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਥਤੋਪਿ ਤਾਦਿਸੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸੁਸਾਨੇ ਦੇਵਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਸਾਣਾਨਂ ਉਪਰਿ ਪਾਸਾਣਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਂ ਗੇਹਮ੍ਪਿ ''ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ।

"ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ"ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵ◌ਿਹਾਰਤ੍ਤਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਹਾਰੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਸਤ੍ਥੇ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕੁਟਿਕਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵ◌ੇਨ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਲਯਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਿਰਤੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਸੁਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵ◌ਿਯੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਮਨੇ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਪਵ◌ਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤਿ।

ਪਵ◌ਿਸਨਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸਕਵ◌ਾਟਬਦ੍ਧਮੇਵ ਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ...ਪੇ◌... ਨ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਸਾਲ੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸ੍ਸਾਨਉਤ੍ਤਨੋ ਚਤੂਸੁ ਮਾਸੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਮਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਵਣਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਪਠਮਮਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ◌ਂ ਅਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਮਹਾਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤੇਨ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਪਾਲਿਯਾ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਂ **"ਨ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ...ਪੇ◌...**

ਵਚਨਤੋ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਕਰਣੀਯੇ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਸਿਯਾਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਦਹੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਨ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ "**ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ**"ਤਿਆਦਿ।

੧੯੦. ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਲਕ੍ਖਣੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਹਿਤੇ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਉਪਾਸਿਕਾਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੭) ਏਕੰ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਪਗੇਵ ਪਹਿਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਮਾਤੁਯਾ ਚ ਪਿਤੁਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੯੮) ਏਕੰ, ''ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਾਤਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਞਾਤਕੋ ਗਿਲਾਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਸਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਤ੍ਤਿਕੋ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਨਭਿਰਤਿ ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਰੁਧਮ੍ਮੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਪਿ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਾਯਾ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ...ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਸਾਮਣੇਰੀ ਵਾ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਤਜ੍ਜਨੀਯੰ ਵਾ''ਤਿ ਏਕੰ, ''ਸਚੇਪਿ ਕਤੰਯੇਵ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੰ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੯੯) ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਕਾਦਸ ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਵਸੇਨ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਹਿਤੇ ਏਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਨੋ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇ। ਸੇਸੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਪਗੇਵ ਪਹਿਤੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੯੯) "**ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਕਰਣੀਯੇਨ ਅਪ੍ਪਹਿਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਪਾਸਕੇਹਿਪਿ ਸਾਸਨਭਾਵੰ ਞਾਤੁਕਾਮੇਹਿ ਪਹਿਤੇ ਤੇਸੰ ਪਸਾਦਵਡ੍ਢਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਭਿਕ੍ਖੁਭਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਸਨ੍ਤੋ**"ਤਿ।

੧੯੧. **ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਪਿਚ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਛੇਦੋ, ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਅਪਿਚ ਅਪਰੋ ਅਯੰ ਈਦਿਸੋ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਨਯੋ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੯) ਪਨ ''ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੯੯) "**ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੯੯) ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੰ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿ। **ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣੰ ਵਿਨਾ ਤਿਰੋਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਰਿਮਕ੍ਖਣੇ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕ੍ਖਣੇ ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਆਭੋਗੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਨਿਮਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਪਿ ''ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਭਣ੍ਡਕਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਭਣ੍ਡੰ। **ਪਹਿਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਧੋਵਨਾਦਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਹਿਣਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਜ੍ਜੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਚੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੰ ਹੋਤਿ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਹੇਵ ਆਗਮਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਆਚਰਿਯੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਲਭਤੀ**ਤਿ ''ਅਗਿਲਾਨਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯੰ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯੰ ਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯਞ੍ਚ, ਪਗੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯਉਪਜ੍ਝਾਯੇ। **ਸਚੇ ਨੰ ਆਚਰਿਯੋ**

''ਅਜ੍ਜ ਮਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਆਗਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇਯੇਵ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁਂ ਸਚੇ ਆਚਰਿਯੋ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ ਮਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਤ੍ਤਾ।

ਸਚੇ ਦੂਰਂ ਗਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਛ ਦਿਵਸਾਨਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਏਵ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਹੇਵ ਦਿਵਸਭਾਗੇਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ''ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਤਤ੍ਥ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਮੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੯੯) ''ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਸਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚ ਅਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋ ਏਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਬਹਿ ਏਵ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਇਤਰਥਾ ''ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ। ''ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਠਾਨੇਸੁ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੪) ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣਮੇਵ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੀ''ਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ਯਂ ਤੇ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਯਦਾ ਕਦਾਚਿ ਪਵਿਟ੍ਠੇਨ ਤਂਦਿਵਸਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਤੀਤਾਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਦ੍ਦਗਤਿਯਾਪਿ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਅਰੁਣੇ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਜਕੋ ਉਟ੍ਠਾਪਕੋ ਭਵਿਤੁਮਰਹਤਿ। ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ''ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਹੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਪੀਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੭) ਏਤ੍ਥ ''ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਤੇਨਪਿ ਤਂਦਿਵਸਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਆਰਞ੍ਞਕਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਅਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਏਵ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਧੁਤਙ੍ਗਞ੍ਚ ਵਿਸੋਧਿਤਂ ਸਿਯਾ, ਨ ਚੇਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਕਾਲੇ ਏਵ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਨਵੇਲਾਯਂ ਤੇਸਂ ਆਬਾਧੋ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਤੇਸਂ ਏਵ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਧੁਤਙ੍ਗਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੩੧)। ਤਥਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾਨਂ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਹ ਨਿਵੁਤ੍ਥਭਾਵਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ''ਪੁਰਾਰੁਣਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵੰ ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਦੀਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਗਾਮਿਅਰੁਣਵਸੇਨੇਵ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਨ ਅਤੀਤਾਰੁਣਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਤ੍ਤਾ।

ਯਂ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਤਦਹੇਵ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਰਣੀਯਸ੍ਸ ਪਕ੍ਕਮਨਵਚਨਂ, ਤਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਦਾ ਕਦਾਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਗਮਨਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਗਤਸ੍ਸ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਹੇਵਗਮਨਂ ''ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਵਾ ''ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਆਵਾਸਂ ਨ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ਪਚ੍ਛਿਮਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਨਾਗਮਨੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾਹੇਸੁ ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵੰ ਪਠਮਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਪਿ ਤਤੋ ਪਰੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹੇਸੁ ਆਗਤਸ੍ਸ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਸਚੇ ਪਵਾਰਿਤਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਵਿਯ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਵਿਹਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **''ਯਦਿ ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪਯਿਂਸੁ, ਗਹੇਤਬ੍ਬ**''ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਆਗਤਾ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਤੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ

ਹਿ ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਤਾਪਿ ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡਂ ਲਭਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਰੂਪਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਵਤ੍ਤਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੨)। **ਇਧ ਆਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਆਨੀਤਂ।

ਵਾ**ਲ਼ੇਹਿ ਉਬ੍ਬਾਲ਼੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਪਿ ਪਰਿਪਾਤੇਨ੍ਤਿਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਪਾਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਲਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮੇਸੁ ''ਗਾਲ਼ੇਹਿ ਉਬ੍ਬਾਲ਼੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਙ੍ਘਭੇਦਪਰਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਕੇਵਲਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਪਨ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਪਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਨਾਸੀਮਾਯਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਦੁਤਿਯੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਚਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪਠਮੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ''ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੇ ਪਨ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੇਵ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਵਾ ਪਨ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ''ਪਠਮਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਤਿਯੇਵ ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਵਿਸਂਵਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਤਞ੍ਚ ਖੋ…ਪੇ॰… ਵਿਸਂਵਾਦਨਪਚ੍ਚਯਾ"**ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ''ਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਂ ਵਿਨਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ''ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਕਞ੍ਚਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਤੋ ਉਪਨਿਧਾਯ ਨਵਮੀ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਉਦਾਹੁ ਲੋਕਿਯਤਿਥਿਵਸੇਨਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ – ਪੁਰਿਮਭਦ੍ਦਪਦਮਾਸਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਦਿਵਸਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਲੋਕਿਯਤਿਥਿਵਸੇਨ। ਭਦ੍ਦਪਦਮਾਸਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਦਿਵਸਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਣਿਯਮਾਨੇ ਸਤਿ ਯੋ ਦਿਵਸੋ ਨਵਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਿਥਿਪੇਕ੍ਖਾਯ ਪਨ ਇਟ੍ਠਿਲਿਙ੍ਗਵੋਹਾਰੋ, ਤਤੋ ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨਾਗਤਸਤ੍ਤਾਹੇ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ।

ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਨਾਗਤਾਯ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਾਗਤਾ**। ਕਾ ਸਾ? ਪਵਾਰਣਾ। ਅਸ੍ਸਯੁਜਮਾਸਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਨਵਮਿਯਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਮਤ੍ਤਾਵਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਮਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤਮਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਦਸਮਿਯਂ ਛਾਹਮਤ੍ਤਂ, ਏਕਾਦਸਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚਾਹਮਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਿਯਂ ਚਤੁਰਾਹਮਤ੍ਤਂ, ਤੇਰਸਿਯਂ ਤੀਹਮਤ੍ਤਂ, ਚੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਦ੍ਵੀਹਮਤ੍ਤਂ, ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਏਕਾਹਮਤ੍ਤਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤਅਰੁਣਸ੍ਮਿਂ ਉਗ੍ਗਤੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ ''ਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਆਵਾਸਂ ਨ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ਆਹ। **ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਾਗਤਾਯ ਕੋਮੁਦਿਯਾ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋਮੁਦਿਯਾ ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ। ਸਾ ਹਿ ਕੁਮੁਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ **ਕੋਮੁਦੀ,** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਿਕਮਾਸਾਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ **ਚਾਤੁਮਾਸਿਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਕੁਮੁਦਾਨਿ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਮੁਦਾ ਏਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤੀਤਿ ਕੋਮੁਦੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੁਮੁਦਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੮੨. ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਵਤ੍ਤਕਥਾਯਂ **ਨਿਬਦ੍ਧਵਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਮਨਸਿਕਾਰਾਦੀਸੁ ਨਿਰਨ੍ਤਰਕਰਣੀਯੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਸਾਵਪਰਿਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਕਸਾਵੇਹਿ ਭੂਮਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ। **ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ।

ਏਵਰੂਪਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਵਤ੍ਤਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਅਪ੍ਪਥਾਮਾ ਏਵਰੂਪਂ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪਾਲੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਆਗਤਞ੍ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੨੭) ਆਗਤਂ ਆਵਾਸਂ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪਂ ਵਾ ਸੀਮਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਇਮਮ੍ਹਾ ਆਵਾਸਾ ਪਠਮਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ 'ਅਰਹਾ'ਤਿ

ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਕਤਾਯ ਕਤਿਕਾਯ ਯੋ ‘‘ਮਂ ‘ਅਰਹਾ’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਪਠਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਵਾ ਕਿਚ੍ਚੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਵਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿਸ੍ਸ ਏਵਂ ਗਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ‘‘ਨ ਦਾਨਾਹਂ ਤਤ੍ਥ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵਂ ਮਂ ਅਰਹਾਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

ਯੋਪਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਯਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਵਾ ਅਨੁਬਦ੍ਧੋ ਮੇਘਂ ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਯਾਨੇਨ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਦਗਮਨੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਯੇਹਿ ਸਹ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਮਣ੍ਡਪਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਯੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਤਿ ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਤਿ ਵਾ, ਤਂ ‘ਅਰਹਾ’ਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ’’, ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਯੋ ਇਮਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ‘ਅਰਹਾ’ਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰਵਸੇਨ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ। ਸਚੇਪਿ ਉਪਾਸਕੇਨ ਅਨੁਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵਿਹਾਰੋ ਵਾ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਾ ਠਪਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ‘‘ਯੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੁ, ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ’’ਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰਵਸੇਨ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਾਨਿ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ, ਏਤਂ ਪਨ ਅਧਮ੍ਮਿਕਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਏਵਰੂਪਂ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤੇਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਆਰਞ੍ਞਕਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਧੁਤਙ੍ਗਾਦਿਅਵਸੇਸਧੁਤਙ੍ਗਧਰਾ ਵਾ, ਅਥ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਾਸਵਾ ਹੋਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਅਪ੍ਪਥਾਮਾ ਏਵਰੂਪਂ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪਾਲੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਮੂਗਬ੍ਬਤਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸਪਿ ਸਙ੍ਘਲਾਭੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਤਿਵਿਧਮ੍ਪੀਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ। **ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ**ਤਿ ਭਬ੍ਬੇ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ। **ਭਸ੍ਸੇ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਚਨੇ ਪਮਾਣਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੂ** ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾ ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ ਸੀਲਕਥਾ ਸਮਾਧਿਕਥਾ ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕਥਾਤਿ।

ਵਿਗ੍ਗਹਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ ਵਚਨਂ **ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਂ। ਚਤੁਰਾਰਕ੍ਖਂ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭਂ ਮਰਣਾਨੁਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮਂ ਚਤੁਰਾਰਕ੍ਖਂ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤਾ। **ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨਵਤ੍ਤਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨਵਤ੍ਤਂ – ਯੋ ਦੇਵਸਿਕਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਓਸਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਹਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮਾਲ਼ਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਸੁ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕਮੇਵ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਪਨ ਦੇਵਸਿਕਂ ਨ ਓਸਰਤਿ, ਪਧਾਨਘਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਵਾ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੇ ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨ ਪਮਾਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਖੀਣੇਸੁ ਸਚੇ ਪੁਨਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮਾਲ਼ਕੇ ਬਹੂਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਪੁਨਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਪਮਾਣਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਖੀਣੇਸੁਯੇਵ ਮਾਲ਼ਕੇ ਖੀਯਤਿ, ਤਤੋ ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ ‘‘ਯੇਹਿ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤੇ ਪਟਿਹਰਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਕੇਚਿ ‘‘ਖਾਦਨ੍ਤੁ, ਪੁਨ ਸਾਮਣੇਰਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਵਾਦਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਪਮਾਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ, ਗਹਣੇ ਪਨ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਪਿ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਵਤ੍ਤੇ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ...ਪੇ॰... ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਚੀਵਰੇ ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਪਰਿਕਥਾਪਿ। ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਾਨਿ ਤੀਣਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਆਜੀਵਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਰਕ੍ਖਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ**

ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਸੀਲੰ। **ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸੇਖਿਯਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੰ। ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸੀਲੰ ਪਨ ਤੀਹਿਪਿ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਇਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਕਥਾ ਬਹੁਕਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਵਿਸਯੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਨਗਰੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰਾਜਕਾਲੇ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਵਿਵਾਦਕਥਾ ਹੋਤਿ। ਕਥੰ? ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੬) ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਵਸ੍ਸੰ ਉਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤੰ ਪਾਹੇਸਿ ‘ਯਦਿ ਪਨਾਯ੍ਯਾ ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁ’ਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ, ‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜੂਨੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੁ’’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਮਾਸੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਵੇਦਸਮਯੇਨ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਵਿਵਾਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਵੇਦਸਮਯੇ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਅਧਿਮਾਸਾਨਿ ਯਾਚਾਧਿਮਾਸਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਾਧਿਮਾਸਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਲਿਯੁਗਗਣਨੇ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਗਣਨੇਨ ਭਾਜਿਤੇ ਦ੍ਵੇਪਞ੍ਚਟ੍ਠਦਸਤੇਰਸਸੋਲਸਟ੍ਠਾਰਸਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਧਾ ਸੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਚਮ੍ਮਾਧਿਮਾਸ ਪਞ੍ਚਾਧਿਮਾਸ ਪਸ੍ਵਾਧਿਮਾਸ ਦਸਾਧਿਮਾਸ ਤੇਰਸਾਧਿਮਾਸ ਸੋਲਸਾਧਿਮਾਸ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਧਿਮਾਸਾਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਧਿਮਾਸੰ ਪਨ ਅਵਸਾਨਾਧਿਮਾਸਨ੍ਤਿਪਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਪਸੁਸੋਲਸਾਨਿ ਅਪਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਧਿਮਾਸਪਤਨਕਲਿਯੁਗੇ ਸੰਵਚ੍ਛਰਮਾਸਾਦਿਵਿਸਮਭਯੇਨ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਮਾਸਸ੍ਸ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਯਾਚਾਧਿਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਸੇਸਾਨਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਧਿਮਾਸਪਤਨਕਲਿਯੁਗੇ ਮਾਸਸ੍ਸ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਤ੍ਤਾਧਿਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਤੰ ਯਾਚਾਧਿਮਾਸਲਕ੍ਖਣੰ – ਤਥਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਰਞ੍ਞਾ ਭਗਵਤੋ ਯਾਚਿਤਾਧਿਮਾਸਤ੍ਤਾ ਯਾਚਾਧਿਮਾਸੰ ਨਾਮ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਵ ਯਾਚਾਧਿਮਾਸੇਸੁ ਦਿਵਸੇਨ ਸਹ ਮਾਸੋ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਇਤਰੇਸੂਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਤ੍ਤਾਧਿਮਾਸੇਸੁ ਏਵ ਸਹ ਦਿਵਸੇਨ ਮਾਸੋ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਯਾਚਾਧਿਮਾਸੇਸੂਤਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨ – ‘‘ਦ੍ਵੇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਤਿ, ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਮਾਸਗਤਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੪) ਆਗਤਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਥਿਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੇ ਏਵ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨੰ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਭੂਤੋ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੋ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿਥਿਯਾ ਚ ਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੁ, ਪੁਬ੍ਬਾਸਾਲ਼੍ਹਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ਼੍ਹਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਸੁ ਏਕੇਕੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਚ, ਏਵੰਭੂਤੋ ਕਾਲੋ ਯਦਿ ਵਿਨਾ ਦਿਵਸੇਨ ਮਾਸਕਡ੍ਢਨੇ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ ਮਾਸਮਤ੍ਤਾਕਡ੍ਢਨਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਯਦਿ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਹ ਦਿਵਸੇਨ ਮਾਸਾਕਡ੍ਢਨੰ, ਅਯੰ ਪਿਟਕੇਨ ਚ ਵੇਦੇਨ ਚ ਅਨੁਲੋਮੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਪਰੇਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ – ‘‘ਮਾ ਇਤਿ ਚਨ੍ਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗਤਿਯਾ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਸੋ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਕਲਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪੁਣ੍ਣੋਤਿ ਪੁਣ੍ਣਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਦੀਸੁ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਮਨਤੋ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿਥਿਯੋਗੋਪਿ ਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਏਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਾਟਿਪਦੇ, ਤਥਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੋਪਿ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਉਪੋਸਥੇ ‘‘ਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ਼੍ਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ, ਏਵੰ ਧਾਤੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਮਹਾਵੰਸੇ ਵਚਨਤੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਯੇਵ ਚਨ੍ਦਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਸੂਰਿਯਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਾਦੀਸੁਯੇਵ ਚਨ੍ਦਗ੍ਗਾਹੋ, ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਪਾਟਿਪਦਾਦੀਸੁਯੇਵ ਸੂਰਿਯਗ੍ਗਾਹੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਟਿਪਦੇਯੇਵ ਤਿਥਿਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨੰ ਵਾਦੀਨੰ ਵਚਨੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਦਿਵਸਾਨੰ ਅਨਾਕਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਦਿਵਸਪੁਞ੍ਜਭਾਵੇਨ ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਸਚ੍ਚਤੋ ਪਨ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਯੇਵ ਚਨ੍ਦਗ੍ਗਾਹੋ ਸੂਰਿਯਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਹੋਤੁ, ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਥ, ਤਥਾ ਵਦਥ, ਏਵੰ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ। ਗਨ੍ਧਾਰਜਾਤਕੇ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੭.੭੫ ਗਨ੍ਧਾਰਜਾਤਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਹਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਚਨ੍ਦਗ੍ਗਾਹੋ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਆਗਤੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਜਾਤਕੰ ਤੀਸੁ ਪਿਟਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੰ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਨਿਕਾਯੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੰ, ਨਵਸੁ ਸਾਸਨਙ੍ਗੇਸੁ ਜਾਤਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਰਿਮਕਾ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ।

ਅਥੇਕਚ੍ਚੇ ‘‘ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਅਧਿਕਮਾਸਾਯੇਵ ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੪੦੪) ‘ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂਯੇਵ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਣਿਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਵਸ੍ਸਦ੍ਵਯਸ੍ਸਪਿ ਅਧਿਕਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੇਵ, ਤਾਨਿ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਅਧਿਕਮਾਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਧਿਕਮਾਸਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਅਤਿਰੇਕਦਿਵਸਾ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵਚਨਤੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਥਞ੍ਞੇ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਤਿ ਆਗਤਾ ਅਤ੍ਥਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੪੦੪) ‘‘ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਧਿਕਦਿਵਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਵਿਵਿਧੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਸੁਦ੍ਧਵੇਦਿਕਾਪਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਯਧਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਨਯਸਮਯਵਸੇਨ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਵੇਦਸਮਯੇ ਹਤ੍ਥਗਤਗਣਨਵਸੇਨੇਵ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਲਮਤਿਪਪਞ੍ਚੇਨ। ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਤਿਵਸ੍ਸਾਧਿਕਸਹਸ੍ਸਕਲਿਯੁਗੇ ਧਮ੍ਮਰਾਜੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਕਤਂ ਅਧਿਮਾਸਪਕਰਣਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਧ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮੇਵ ਕਥਯਾਮ। ਪਠਮਦੁਤਿਯਵਾਦੇਸੁ ਨ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਧਿਮਾਸਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਯਾਚਤਿ, ਨ ਚ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਨ ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਇਦਂ ਨਾਮ ਅਧਿਮਾਸਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਹਦਿਵਸਂ ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਰਾਜਾ ਪਨ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵੇਦਸਮਯੇ ਵਸ੍ਸੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਮ੍ਭਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਠਮਆਸਾਲ਼੍ਹਮਾਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਆਸਾਲ਼੍ਹਮਾਸੇ ਉਪਗਮਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਯਦਿ ਪਨਾਯ੍ਯਾ ਆਗਮੇ ਜੁਣ੍ਹੇ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ ਦੂਤਂ ਪਾਹੇਸਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਾਧੁ ਵਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਰਞ੍ਞੋ ਪਹਿਤਸਾਸਨਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਵਸ੍ਸੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਗੁਣਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜੂਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੬) ਅਵੋਚ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੫) ‘‘**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਰਾਜੂਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸੁਕ੍ਕਡ੍ਢਨਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਾਚਿ ਪਰਿਹਾਨਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੮੫) ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘**ਪਰਿਹਾਨੀ**ਤਿ ਗੁਣਪਰਿਹਾਨੀ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਚਾਧਿਮਾਸੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪਤ੍ਤਾਧਿਮਾਸੋ ਵਾ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕਥਂ ਪਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਥਂ ਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ? ਯਦਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਵੁਤ੍ਥਦਿਵਸਤੋ ਇਦਾਨਿ ਉਪਵਸਿਤਬ੍ਬਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਤੇਰਸਮੋ ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਮੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਹਿ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਗੁਣਪਰਿਹਾਨਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੦) ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜੂਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਾਨਂ ਤਿਥਿਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਕ੍ਕਮੇਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਨ੍ਨਰਸਿਂ ਵਾ, ਪਨ੍ਨਰਸਿਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਨ ਸੋਲ਼ਸਮਦਿਵਸਂ ਵਾ ਤੇਰਸਮਦਿਵਸਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹੀ’’ਤਿ।

ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਵਾਦੇਪਿ ‘‘ਕਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ’’ਤਿ ਸਂਸਯਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਦ੍ਵੇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੪) ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। ਤਤੋ ਤਾਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਨਂ ਉਪਗਮਨਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਮਾਸਗਤਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ – ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਸਾਵਣਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੪) ‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ, ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਿਤੋ ਵਾ ਅਪਰਾਯ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇਯੇਵ ਵਿਹਾਰਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਾਦਿਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ

ਉਪੇਮੀ’ਤਿ ਸਕਿੰ ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਾ ਵਾਚੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ , ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੧੮੪) **“ਅਪਰਜ੍ਜੂ**ਤਿ ਆਸਾਲ੍ਹਿਤੋ ਅਪਰੰ ਦਿਨੰ, ਪਾਟਿਪਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੮੪) **“ਅਪਰਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਲ੍ਹਿਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇਯੇਵ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਮੁਕਤਿਥਿਯੋਗੇ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਅਮੁਕਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੇ’’ਤਿ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਪਾਤੋ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕਲਦਿਵਸੰ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿ ਯਾਵ ਦੁਤਿਯਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਯਥਾਰੁਚਿਤੇ ਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਤੋ ਏਵ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕਾਲੇ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿਥਿਯਾ ਯੋਗੋ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ੍ਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਯੋਗੋ ਹੋਤੂਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨੰ ਵਚਨੰ ਵਿਨਯਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਵਚਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿਥਿਯੋਗੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ੍ਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗਞ੍ਚ ਆਗਮੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾਪਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਪਾਲ੍ਹਿਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਚ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿਥਿਯੋਗੇ ਏਵ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਏਕਾਯ ਤਿਥਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤੇਤਿ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ੍ਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੇਯੇਵ, ਨ ਸਾਵਣਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੇਤਿ ਵਾ ਅਨਾਗਤਮੇਵ ਛਾਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਕੇਹਿਚਿ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਸਕਲੰ ਵਿਨਯਪਿਟਕੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵੇਦਸਾਮਯਿਕਾ ਤੰ ਵਚਨੰ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਕਾਲੇ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿਥਿਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ੍ਹਯੋਗਮੇਵ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ ਮਾਸਦਿਵਸੇਨ ਸਹ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਕਾਲੇਪਿ ਮਾਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਮਾਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਆਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਕਾਲੇਪਿ ਸਹ ਦਿਵਸੇਨ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਤਥਾਗਤੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਤਥਾਗਤੇਨਾਤਿ ਦੀਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਿ ਗਾਰਵਸਹਿਤਾ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਏਵੰ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਿਥਿਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗੋ ਪਨ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਯੇਵ ਬਹੁਧਾ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਆਗਤੋ, ਪੋਰਾਣਵੇਦਗਨ੍ਥੇਸੁ ਚ ਪਸੰਸਿਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਪਨ ਵੋਹਾਰਕਾਲੋ ਤਿਥਿਯਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਚ ਵਿਸਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਸਮੇਤੁੰ ਅਧਿਮਾਸਪਤਨਕਾਲੇ ਮਾਸਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਵਿਸਮੇਪਿ ਆਕਡ੍ਢਨਕਾਲੇ ਸਮਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਸਤਿ ਮਾਸਉਤੁਸੰਵਚ੍ਛਰਾਨੰ ਸਮਭਾਵੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਵਾਦੇਸੁ **ਅਧਿਮਾਸੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸਤੋ ਅਧਿਕਮਾਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਧਿਕੋ ਮਾਸੋ **ਅਧਿਮਾਸੋ**”ਤਿ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸਤ੍ਤਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ ਮਾਸਪੁਞ੍ਜਤੋ ਅਧਿਕਘਟਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਮਾਸਤੋ ਅਧਿਕੰ **ਅਧਿਮਾਸ**”ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਯਯੀਭਾਵਸਮਾਸਤ੍ਤਾ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਧ ਪਨ ‘‘ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੰ ਸਾਮਣੇਰੰ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਸ੍ਮਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਸ੍ਸੇ ਛ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਵੀਸਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਰਾਜਾਨੋ ਤਤਿਯੇ ਤਤਿਯੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਛ ਮਾਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਉਪੋਸਥਵਸੇਨ ਪਰਿਹੀਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾ ਅਵਸੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਾਟਿਪਦੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੦੪) **“ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਮਾਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੪੦੪) ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਨਨੁ ਚ ‘‘ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨੰ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਯੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੰ...ਪੇ॰... ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਤੰ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਨ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **“ਤਤਿਯੇ**”ਤਿਆਦਿ। ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਹੇਤੁਫਲਯੋਜਨਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿਆਦਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣੰ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ ਪਨ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਏਤਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਸਾਧਕਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਧਿਮਾਸਪਤਨਵਾਰੇਸੁ ਸਦਿਵਸਮਾਸਾਕਡ੍ਢਨਭਾਵਸਾਧਕਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਾਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਬਹੂਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਠੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ

ਸੋਭਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਈਦਿਸਂ ਪਾਠਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ। ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯਪਣ੍ਡਿਤਾ ਪਨ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਸਾਧਕਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪਂ ਨ ਆਹਰਨ੍ਤਿ। ਸੁਦ੍ਧਵੇਦਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਚਨੇ ਵਿਨਯਧਰਾ ਵਿਨਯਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਬਾਹਿਰਸਮਯਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਕਥਾ ਬਾਹਿਰਸਮਯੇ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਅਵਿਸਯੋਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਿਨਯਧਰਾ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਿਨਯਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਕਲਂ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਬਾਹਿਰਸਮਯਂ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੋਯੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਵੇਦਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਵੇਦਪ੍ਪਕਰਣਾਗਤਮੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹਤ੍ਥਗਤਗਣਨਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਾ ਪਥਵਿਸ੍ਸਰੋ ਰਾਜਾ ਸਦਿਵਸਂ ਮਾਸਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੋ ''ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਂ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਯਾਚਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ''ਸਕਿਂ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਉਪੋਸਥਕਰਣੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਦਾ ਸੁਦ੍ਧਮਾਸਮੇਵ ਆਕਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੋ ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਯਾਚਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੁਪੋਸਥੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਉਪੋਸਥੋ ਸੁਕਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਠਮਾਸਾਲ਼੍ਹਮਾਸਸ੍ਸ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇਪਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇਪਿ ਦੁਤਿਯਾਸਾਲ਼੍ਹਮਾਸਸ੍ਸ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇਪਿ ਪਨ੍ਨਰਸੀਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਤਿਥਿਯੋਗਂ ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗਂ ਵਾ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੋ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾਨਨ੍ਤਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪੁਨ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਸਕਲਦਿਵਸਰਤ੍ਤਿਯਂ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੂਪਗਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਭਵਤ੍ਵੇਵਂ, ਪਾਤੋਵ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ''ਸਚੇ ਪਾਤੋਵ ਗਾਹਿਤੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਤਕ੍ਕਚਾਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਯਾਚਤਿ, 'ਗਹਿਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੇਨਾਸਨਂ, ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਰਮਣੀਯੋ ਵਿਹਾਰੋ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਥ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਥਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਛਬ੍ਬੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰ-ਟੀਕਾ (ਦੁਤਿਯੋ ਭਾਗੋ)

੨੭. ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਵਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣਨਾ

੧੮੩. ਏਵਂ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਵਤ੍ਤਕਥਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਵਤ੍ਤਂ,** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਹਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸੀਲਂ। **ਤਂ** ਕਤਿਵਿਧਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤਂ...ਪੇ॰... ਬਹੁਵਿਧਾ"**ਨ੍ਤਿ। **ਵਚ੍ਛਕੁਟਿਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ''ਚੁਦ੍ਦਸ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ। ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲਵ॰ ੩੫੬) ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਮੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਂ, ਇਧ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਤੋ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ ਸੇਖਿਯਵਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇਅਸੀਤਿ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਵਤ੍ਤਮੇਵ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਸੇਖਿਯਵਤ੍ਤਾਨਿ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤਾਨਿ, ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇਸੁ (ਚੂਲਵ॰ ੭੫ ਆਦਯੋ), ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਚੁਦ੍ਦਸ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ ਪਠਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ"**ਨ੍ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਕਥਂ ਗਹਿਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ**ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੭੬) ਬ੍ਯਤ੍ਤਿਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਦਸਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ। **ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ,** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਜ੍ਜਂ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜਂ ਵਾ ਭੁਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਥਂ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ''ਸਾਹੂ''ਤਿ ਵਾ ''ਲਹੂ''ਤਿ ਵਾ ''ਓਪਾਯਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਪਤਿਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਾ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਦੇਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਵਾ ''ਗਹਿਤੋ ਤਯਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਹੂ**ਤਿ ਸਾਧੁ। **ਲਹੂ**ਤਿ ਅਗਰੁ, ਸੁਭਰਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਪਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਂ ਨਿਤ੍ਥਰਣੂਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਮਿਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਸਾਦਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹੇਨ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। **ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਆਗਤਮੇਵ, ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਉਪਾਹਨਾ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਚਙ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਧੋਤਪਾਦਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਾ ਉਪਾਹਨਾ ਪਾਦਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਮੁਖਧੋਵਨੋਦਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਤੁਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਸਭਾਵੇ ਚ ਏਕਾਕਾਰੇ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

ਸਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਾਟੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਙ੍ਘਾਟਿਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬਾ"**ਤਿ। **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦਂ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ,** ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ। ਦੁਤਵਿਲਮ੍ਬਿਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਗਮਨੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਮਤ੍ਤਂ। ਪਦਾਨਂ ਵਾ ਵੀਤਿਹਰਣਂ ਅਭਿਮੁਖਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਾ ਓਪਾਤੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਾ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਅਞ੍ਞਾ ਕਥਾ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ। **ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ''ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ-ਕਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਤੇਨ **ਨਾਤਿਦੂਰੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨ-ਕਾਰਪਟਿਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਪਦਾਉਮ੍ਮਤ੍ਤਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਾਟ੍ਟਾਦੀਹਿ ਵਿਨਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਆਪਦਾਸੁ ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਮਞ੍ਞੇਸੁ ਨ-ਕਾਰਪਟਿਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਈਦਿਸੇਸੁ, ਇਤਰੇਸੁ ਪਨ ਗਿਲਾਨੋਪਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਈਦਿਸੇਸੁ ਗਿਲਾਨੋਪਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸੇਨਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਨ-ਕਾਰਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਪਦੇਸੁ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿਸਾਮਨ੍ਤਾ ਭਣਮਾਨੋ**ਤਿ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮ(ਪਾਚਿ॰ ੪੪ ਆਦਯੋ)-ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦਿਵਸੇਨ (ਪਾਰਾ॰

੨੮੩) ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਵਾਚਂ ਭਣਮਾਨੋ। **ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਵਾਚਨ੍ਤਿ** ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਜਨਕਮੇਵ ਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਯਾਯ ਹਿ ਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਾ ਵਾਚਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਚੀਵਰੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਏਕੇਨ ਕਣ੍ਣੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹੇਟ੍ਠਾਪੀਠਂ ਵਾ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਤ੍ਥ ਠਪਿਤਪਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਵ੍ਵੇਸਂ ਅਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਂ ਕਣ੍ਣਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਤਿਰੇਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਓਭੋਗੇ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਭੋਗੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਗਾਮੇਯੇਵ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨੇ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਿਣ੍ਡਂ ਵਾ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਗਾਮੇ ਅਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਲਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਚੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਗਾਮੇ**ਤਿ ਗਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਤਾਦਿਸੇ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪਦੇਸੇ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨੇ**ਤਿ ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ। ਸਚੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਉਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਤੋਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਾਨੀਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਮਜ੍ਝੇ ਅਨ੍ਤੇਤਿ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਕਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ। **ਧੋਤਵਾਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਉਦਕੇਨ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਰਜਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਾਲਿਕਾਯ।

ਨਿਦ੍ਧੂਮੇਤਿ ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ ਜਲਮਾਨਅਗ੍ਗਿਧੂਮਰਹਿਤੇ। ਜਨ੍ਤਾਘਰਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਹਿਮਪਾਤਬਹੁਕੇਸੁ ਦੇਸੇਸੁ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਰੋਗਪੀਲਾਦਿਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਸਰੀਰਸੇਦਤਾਪਨਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਅਨ੍ਧਕਾਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤਾਯ ਬਹੂਪਿ ਏਕਤੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਤਾਪਪਰਿਹਾਰਾਯ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਮੁਖਂ ਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਸੇਦੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ''ਚੁਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਨੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਚੇ ਉਸ੍ਸਹਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਪਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **"ਕੇਨਚਿ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। **ਅਪਟਿਘਂਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਅਪਟਿਘਂਸਨ੍ਤੇਨ। **ਕਵਾਟਪੀਠਨ੍ਤਿ** ਕਵਾਟਪੀਠਞ੍ਚ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਤਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛੁਪਨ੍ਤੇਨ। **ਸਨ੍ਤਾਨਕਨ੍ਤਿ** ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੀਟਕੁਲਾਵਕਮਕ੍ਕਟਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿ। **ਉਲ੍ਲੋਕਾ ਪਠਮਂ ਓਹਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਉਲ੍ਲੋਕਤੋ ਪਠਮਂ ਉਲ੍ਲੋਕਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਲ੍ਲੋਕਨ੍ਤਿ** ਚ ਉਦ੍ਧਂ ਓਲੋਕਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਉਪਰਿਭਾਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿਕਣ੍ਣਭਾਗਾ**ਤਿ ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿਭਾਗਾ ਚ ਕਣ੍ਣਭਾਗਾ ਚ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਕਾਨਿ ਚ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਣਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰਤੋ ਸਾਸਨੇ ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਚ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਥੇਵੇ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਰਜਿਤਚੀਵਰਤੋ ਯਾਵ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਰਜਨਂ ਗਲ਼ਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਸੇਨ ਕਥਿਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਾਨਨ੍ਤਿ** ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਵਾ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਅਵਡ੍ਢਿਕਾਮੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਓਵਾਦਮ੍ਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਚ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਵਿਹਾਯ ਲਜ੍ਜੀਹੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਮਿਸਾਦਿਪਰਿਭੋਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਭਾਵੋ ਹੇਤ੍ਥ ਨਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪਰਿਵੇਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਸੁਸਾਨਨ੍ਤਿ** ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ। ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨਮਸ੍ਸ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਗੇਲਞ੍ਞਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸ੍ਸ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਯਂ ਕੋ ਆਚਰਿਯੋ, ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਆਚਰਿਯੋ, ਕਤਿਵਿਧੋ ਆਚਰਿਯੋ, ਕਥਂ ਗਹਿਤੋ ਆਚਰਿਯੋ, ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਂ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਵਸ੍ਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੭੭) ਬ੍ਯਤ੍ਤਿਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਦਸਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਚਰਿਯੋ। **ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਆਭੁਸੋ ਚਰਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ,** ਉਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਤਿਵਿਧੋ ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬੋ **ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯੋ**। ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਕੋ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ**। ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨੁਸ੍ਸਾਵਕੋ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯੋ**। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਕੋ **ਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯੋ** ਨਾਮ। **ਕਥਂ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਹਿ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੇ

ਆਚਰਿਯੋ ‘‘ਸਾਹੂ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਲਹੂ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਓਪਾਯਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪਤਿਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ , ਵਾਚਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਂ। ਬਜਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਅਬਜਤ੍ਤੇਨ ਯਾਵਜੀਵਂ। ਏਤ੍ਥ ਸਚਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਆਚਰਿਯਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਸਤ੍ਤਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਨਵਕਤਰਸ੍ਸਪਿ ਬਜਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਹੋਹਿ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਪਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਆਚਰਿਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਆਪੁਚ੍ਛਨੇਸੁ। **ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਇਦਮੇਵ ਚ…ਪੇ॰… ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’**ਤਿ। ਨਨੁ ਉਪਜ੍ਝਾਚਰਿਯਾ ਭਿਨ੍ਨਪਦਤ੍ਥਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਇਦਮੇਵ ‘‘ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **‘‘ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ’’**ਤਿ। ਯਥਾ ਏਕੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਭਾਤਾਭੂਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਾਤੁਲੋ’’ਤਿ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕਤ੍ਤਾ ‘‘ਆਚਰਿਯੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਏਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ‘‘ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨਾਮੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਅਤ੍ਥੋ ਭਿਨ੍ਨੋ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ **‘‘ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਨਾਨ’’**ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ‘‘ਇਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਕੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਭਿਨ੍ਨਂ, ਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਵਮੇਤ੍ਥਾਪੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਕਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਤਤ੍ਥ ਯਾਵ ਚੀਵਰਰਜਨ’’**ਨ੍ਤੁਜਾਦਿਮਾਹ। ਤਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ’’**ਤਜਾਦਿਮਾਹ। ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਸੁ , ਏਕਸ੍ਸ ਭਾਰਕਰਣੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’**ਤਿਆਦਿ।

ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤੇ ਕੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ, ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ, ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ, ਯੋ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਨਾਮ। **ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੭੮) ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। **ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਕਰਣਾਗਤਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਕਰਣੇ ਸਙ੍ਖੇਪਰੁਚਿਤ੍ਤਾ, ਆਚਰਿਯਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਕਥਯਾਮ।

ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਹਿਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਹੋ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਦੇਸੋ**ਤਿ ਪਾਲਿਵਚਨਂ। **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪਾਲਿਯਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ। **ਓਵਾਦੋ**ਤਿ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ‘‘ਇਦਂ ਕਰੋਹਿ, ਇਦਂ ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਚਨਂ। **ਅਨੁਸਾਸਨੀ**ਤਿ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ। ਅਪਿਚ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਵਾ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣੇ ਵਾ ਪਠਮਂ ਵਚਨਂ **ਓਵਾਦੋ,** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਚਨਂ **ਅਨੁਸਾਸਨੀ**ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਅਤਿਰੇਕਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ। ਇਧ **ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ** ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਿਯੇਨ ਨਯੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਉਪਾਯਪਰਿਯੇਸਨਂ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਵਤ੍ਤਂ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸੇਵ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਭਿਰਤਿਵੂਪਕਾਸਨਾਦਿ ਪਨ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਚੀਵਰਂ ਰਜਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਰਜੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਤੋ ਉਪਾਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਜਨ੍ਤੇਨ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸੇਹਿ ਅਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਤ੍ਤਭੇਦਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਵਾਰੇਪਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੨) ‘‘ਨ ਦੇਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤੇ ਕੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ, ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ, ਕਤਿਵਿਧਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ, ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਂ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ, ਯੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਯੋ ਵਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਓਵਾਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਯੋ ਵਾ ਤੇਨਾਨੁਸ੍ਸਾਵਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੋ ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਨਾਮ, ਦੁਤਿਯੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਨਾਮ, ਤਤਿਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਨਾਮ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਨਾਮ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋਪਿ ਆਗਤੋ, ਸੋ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ । **ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਵਸਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸਵਸੇਨ। **ਕਤਿਵਿਧਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ।

ਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲਵ॰ ੩੮੨) ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਭਗਵਤਾ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਚ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਏਤੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਚ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਯਾਵਜੀਵਂ ਭਾਰੋ, ਨਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਚ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਚ ਯਾਵ ਸਮੀਪੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿਪਿ ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਹਿ ਯੋ ਯੋ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤੇ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਂ**। ''ਇਦਾਨਿ ਆਰਾਮਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਸਮੀਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਸਮੀਪਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾਓਮੁਞ੍ਚਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਾਹਨਦਣ੍ਡਕੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਾਹਨਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ਕਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾ ਪੁਞ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਉਪਾਹਨਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ਕ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਸਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਆਤਪੇ ਪਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਨਵਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਭਿਵਾਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਯਦਿ ਦਹਰੋ ਹੋਤਿ, ਸਯਮੇਵ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਇਮਿਨਾ ਵਨ੍ਦਾਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨਿਲ੍ਲੋਕੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬੋ। **ਬਹਿ ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਹਿਨੋ ਵਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਠਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਨਿਲ੍ਲੋਕੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੬. ਆਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤੇ ਆਵਸਤੀਤਿ ਆਵਾਸਿਕੋ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਆਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਂ**। ਤਤ੍ਥ **ਆਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਚੂਲਵ॰ ੩੫੯) ਆਗਤਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਞ੍ਚ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੯) ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਪਾਕਟਮੇਵ, ਉਪਾਹਨਪੁਞ੍ਛਨਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਹੇਤ੍ਥ **"ਸਚੇ ਉਸ੍ਸਹਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਹਨਾ ਅਪੁਞ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤ੍ਥ ਮਯ੍ਹਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਏਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਏਤੇਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਂ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਹਾਆਵਾਸੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ ਅਕਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਆਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਗਮਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. ਗਮਿਕਵਤ੍ਤੇ ਗਨ੍ਤੁੰ ਭਬ੍ਬੋਤਿ ਗਮਿਕੋ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਗਮਿਕਵਤ੍ਤੁੰ**। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ** ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੨੨) ਵੁਤ੍ਤੰ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿ। **ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਰਜਨਭਾਜਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ** ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਮੇਵ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾਯਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੇ ਪਬ੍ਭਾਰੇਪਿ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੇਨਾਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇਸੁ ਵਾ ਕਤਸੇਨਾਸਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਉਪਚਿਕਾ ਨਾਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਚਤੂਸੁ ਪਾਸਾਣੇਸੂ**ਤਿਆਦਿ ਉਪਚਿਕਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਦਿਸੇਨਾਸਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਸੇਸੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ** ਅਯਂ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਠਪਿਤਮ੍ਹਿ ਆਨਿਸਂਸੋ। ਓਵਸ੍ਸਕਗੇਹੇ ਪਨ ਤਿਣੇਸੁ ਚ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੇਸੁ ਚ ਉਪਰਿ ਪਤਨ੍ਤੇਸੁ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਗਮਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੮. ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤੰ ਆਗਤਂ, ਤਤੋ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤੰ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਞ੍ਚ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੭੩-੩੭੪) ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੫੬) ਆਗਤਾਨਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਵਾਸਿਕਗਮਿਯਾਨੁਮੋਦਨਭਤ੍ਤਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਾਰਞ੍ਞਿਕਸੇਨਾਸਨਜਨ੍ਤਾਘਰਵਚ੍ਚਕੁਟਿਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ ਗਮਿਕਵਤ੍ਤਤੋ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤੰ ਆਗਤਂ, ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤੰ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤੇ ਭੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨੁਮੋਦਨਾਕਰਣਤੋ, ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਵਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਯ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਾ ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰਪਕਰਣਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ ਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਭਤ੍ਤੰ**। ਅਜਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਗ੍ਗਂ। ''ਆਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਕੋਟੀਸੁ, ਪੁਰਤੋਗ੍ਗਂ ਵਰੇ ਤੀਸੁ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ ਆਗਤੇਪਿ **"ਰਾਜਗ੍ਗਨ੍ਤਿ** ਰਾਜਾਰਹਂ, **ਸਲਾਕਗ੍ਗਨ੍ਤਿ** ਸਲਾਕਗ੍ਗਹਣਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇਸੁਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਂ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਂ, ਭਤ੍ਤਪਰਿਵਿਸਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤੰ **ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਤ੍ਥ **ਆਰਾਮੇ ਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤੇ ਹੋਤੀ**ਤਿ ''ਕਾਲੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਿਤੇ ਹੋਤਿ। **ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ। ਉਦ੍ਧਂ ਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਂ, ਅਧੋ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਜਙ੍ਘਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੰ ਨਿਵਾਸਨਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨ ਗਾਮੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **"ਗਣ੍ਠਿਕਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਸਕੇ ਗਣ੍ਠਿਕਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾ ਹੋਤੁ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿਵਿਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿਵਿਸਨਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਆਵਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿ।

ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨਾਤਿ ਨ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਗਣ੍ਠਿਕਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਾਤਨ੍ਤੇਨ ਗੀਵਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਮਣਿਬਨ੍ਧਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ। **ਸੁਸਂਵੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਾਦਂ ਵਾ ਅਕੀਲ਼ਾਪੇਨ੍ਤੇਨ, ਸੁਵਿਨੀਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ। ਯੋ ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਹਂ ਤਹਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਪਾਸਾਦਂ ਕੂਟਾਗਾਰਂ ਵੀਥਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵਂ ਓਲੋਕੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ? ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਗੇਹੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਮਜ੍ਝੇ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਅਨ੍ਤੇ ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ਏਵਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਞ੍ਚੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਥਞ੍ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਸਦ੍ਦਮੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਥਂ ਨ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਕਥਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਯਾਤਿ ਨ ਉਕ੍ਖੇਪੇਨ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਏਕਤੋ ਵਾ ਉਭਤੋ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚੀਵਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤੋਇਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਏਵਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਪਨ ਧਮਕਰਣਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤੇਨਪਿ ਚੀਵਰਂ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਵ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਮਹਾਹਸਿਤਂ ਹਸਨ੍ਤੋ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਨ ਕਾਯਪ੍ਪਚਾਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲਂ

ਕਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕੇਨ ਕਾਯੇਨ ਸਮੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ। **ਨ ਬਾਹੁਪ੍ਪਚਾਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਹੁਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਬਾਹੁਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਨ ਸੀਸਪ੍ਪਚਾਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸੀਸਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲਂ ਉਜੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਨ ਖਮ੍ਭਕਤੋ**ਤਿ ਖਮ੍ਭਕਤੋ ਨਾਮ ਕਟਿਯਂ ਹਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਖਮ੍ਭੋ। **ਨ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਣ੍ਹਿਯੋ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਹਿ ਵਾ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਹੇਹਿਯੇਵ ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮਨਂ। ਕਰਣਵਚਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ। **ਨ ਓਗੁਣ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤੇਨ। **ਨ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ। ਏਤ੍ਥ ਆਯੋਗਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਪਿ ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾ ਏਵ। **ਨ ਥੇਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਥੇਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤਿਅਲ੍ਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਮਸੂਪਕੋ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣੋ ਸੂਪੋ ਹੋਤਿ। **ਸਮਤਿਤ੍ਥਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਪੁਣ੍ਣਂ ਸਮਭਰਿਤਂ। **ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਥੂਪੀਕਤੋ** ਨਾਮ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਵਟ੍ਟਿਲੇਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ, ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਭਰਿਤੋ ਪੂਰਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਕਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਵਟ੍ਟਿਲੇਖਾਸਮਪ੍ਪਮਾਣੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਫਲਾਫਲਂ ਵਾ ਆਮਿਸਜਾਤਿਕਂ ਸਮਤਿਤ੍ਥਿਕਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ, ਇਤਰੇਨ ਪਨ ਥੂਪੀਕਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾਮਕਾਲਿਕਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ ਪਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਪਤ੍ਤੇ ਥੂਪੀਕਤਾਨਿਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨਂ ਪੂਵਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਫਲਾਫਲਾਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੋਹਤਿ, ਤਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਪੂਵਵਟਂਸਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਥੂਪੀਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਪੁਪ੍ਫਵਟਂਸਕਤਕ੍ਕੋਲਕਟੁਕਫਲਾਦਿਵਟਂਸਕੇ ਪਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਥਾਲਕਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਥੂਪੀਕਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਥਾਲਕੇ ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਭਾਜਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਧ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿ ਚ ਉਭਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਸਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਓਧਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। ਸਮਸੂਪਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਥੂਪਕਤੋ**ਤਿ ਮਤ੍ਥਕਤੋ, ਵੇਮਜ੍ਝਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਸੂਪਂ ਵਾ ਬਞ੍ਜਨਂ** ਵਾਤਿਆਦਿ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞੀਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਾਤਿਮਹਨ੍ਤੋ ਕਬਲੋ**ਤਿ ਮਯੂਰਣ੍ਡਂ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਣ੍ਡਂ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਂ, ਤੇਸਂ ਵੇਮਜ੍ਝਪ੍ਪਮਾਣੋ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਆਲੋਪੋ**ਤਿ ਨਾਤਿਦੀਘੋ ਆਲੋਪੋ। **ਅਨਾਹਟੇ**ਤਿ ਅਨਾਹਰਿਤੇ, ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਅਸਮ੍ਪਾਪਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੋ ਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਸਦ੍ਦੋ ਤਦੇਕਦੇਸੇਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ‘‘ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਮੁਦਾਯੇ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਯਵੇ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਮ੍ਪਿ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨ ਸਕਬਲੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਹਰੀਤਕਂ ਵਾ ਲਟ੍ਠਿਮਧੁਕਂ ਵਾ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਵਚਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਮੁਖਮ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤੇ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡੁਕ੍ਖੇਪਕਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਕਬਲਾਵਚ੍ਛੇਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਬਲਂ ਅਵਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਵਗਣ੍ਡਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਗਣ੍ਡੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਹਤ੍ਥਨਿਦ੍ਧੁਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ। **ਸਿਤ੍ਥਾਵਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਤ੍ਥਾਨਿ ਅਵਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਵਕਿਰਿਤ੍ਵਾ। **ਜਿਵ੍ਹਾਨਿਚ੍ਛਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਵ੍ਹਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਚਪੁਚਪੁਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਚਪੁਚਪੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸੁਰੁਸੁਰੁਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸੁਰੁਸੁਰੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਹਤ੍ਥਨਿਲ੍ਲੇਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤ੍ਵਾ। ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਘਨਯਾਗੁਫਾਣਿਤਪਾਯਾਸਾਦਿਕੇ ਪਨ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਮੁਖੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਤ੍ਤਨਿਲ੍ਲੇਹਕਓਟ੍ਠਨਿਲ੍ਲੇਹਕੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਪਤ੍ਤੋ ਨ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਕਓਟ੍ਠੋਪਿ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਨ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤਬ੍ਬੋ, ਓਟ੍ਠਮਂਸੇਹਿ ਏਵ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਨ ਸਾਮਿਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਾਨੀਯਥਾਲਕੋਤਿ ਏਤਂ ਪਟਿਕੂਲਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਸਰਾਵਮ੍ਪਿ ਆਮਿਸਮਕ੍ਖਿਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸੋ ਆਮਿਸਮਕ੍ਖਿਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਦੇਸੇਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨ ਸਸਿਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨਂ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ** ਵਾਤਿ ਸਿਤ੍ਥਾਨਿ ਏਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਰਾਸਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ। ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਉਦਕਗਤਿਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਏਵਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਨ ਤਾਵ ਥੇਰੇਨ ਉਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਹਤ੍ਥਧੋਵਨਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਿਪਾਸਿਤੇਨ , ਪਨ ਗਲੇ ਵਿਲਗ੍ਗਾਮਿਸੇਨ ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਨ ਧੋਵਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤੇ ਅਨੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਮੋਦਿਯਤੇ ਪਮੋਦਿਯਤੇਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਾ। ਕਾ ਸਾ? ਧਮ੍ਮਕਥਾ। ਅਨੁਮੋਦਨਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਂ **ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤਂ**। **ਪਞ੍ਚਮੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ। ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾ ਨਾਮ ਬਹੂਸੁ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਪਰਿਕਥਾਕਥਨਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡਿਤਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘਰਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਂ ਸੀਲਮਸ੍ਸਾਤਿ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰੀ, ਸੋ ਏਵ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੋ ਸਕਤ੍ਥੇ ਕਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ। ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਂ **ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ**। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਨਿਵੇਸਨਂ** ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਿਕੁਮਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਿਸਨਨਿਕ੍ਖਮਨਦ੍ਵਾਰਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਸਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਵਿਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਪਰਿਸ੍ਸਯੋ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਨਿਵੇਸਨਂ…ਪੇ॰… ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤਿਦੂਰੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ। ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਅਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਅਸੁਣਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਗਾਰਵੋ ਵਾ ਅਪ੍ਪਸਾਦੋ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਠਾਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤਿਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਅਦਾਤੁਕਾਮਾਨਂ ਮਨੋਪਦੋਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਾ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਯੇਯ੍ਯ, ਅਤਿਲਹੁਕਂ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਦਾਤੁਕਾਮਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਹਾਨਿ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਨਾਤਿਚਿਰਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਨਾਤਿਲਹੁਕਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਠਿਤੇਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਸਚੇ ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਾਸਂ ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਂ ਵਾ ਮੁਸਲਂ ਵਾ ਯਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਠਿਤਾ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਪਰਾਮਸਤੀ**ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਠਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ''ਤਿਟ੍ਠਥ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ ਠਪੇਤਿ ਨਾਮ। **ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤ੍ਥਾਯ ਏਕਾ ਸਮੁਗ੍ਗਪਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਮੁਗ੍ਗਪਾਤਿ** ਨਾਮ ਸਮੁਗ੍ਗਪੁਟਸਦਿਸਾ ਪਾਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਰਞ੍ਞਿਕਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੦. ਆਰਞ੍ਞਿਕਵਤ੍ਤੇ ਨ ਰਮਨ੍ਤਿ ਜਨਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਰਞ੍ਞਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

''ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ, ਯਤ੍ਥ ਨ ਰਮਤੀ ਜਨੋ।
ਵੀਤਰਾਗਾ ਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਕਾਮਗਵੇਸਿਨੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੯੯)।

ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਤੀਤਿ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਂ **ਆਰਞ੍ਞਿਕਵਤ੍ਤਂ**। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਸੇਸਪਦਾਨਮਤ੍ਥੋ – **ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਉਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਗਾਮਤੋ ਦੂਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ''ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸ੍ਸਮੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਤ੍ਤਂ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਂਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਖਨ੍ਧੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ** ਅਰਞ੍ਞਮਗ੍ਗੋ ਨ ਦੁਸ੍ਸੋਧਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਣ੍ਟਕਸਰੀਸਪਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ **ਉਪਾਹਨਾ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ**। ਅਰਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਾ ਚੋਰਾਦੀਨਂ ਵਿਚਰਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਂ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਵਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨੇਵ। ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਬਹਿਗਾਮੇ ਉਦਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇਯੇਵ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਥ ਬਹਿਗਾਮੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਅਂਸੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਭਾਜਨਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨਾਤਿਆਦਿ ਅਰਞ੍ਞਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਦੁਲ੍ਲਭਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਅਗ੍ਗਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿਆਦਿ ਵਾਲਮਿਗਸਰੀਸਪਾਦਿਬਾਹਿਰਪਰਿਸ੍ਸਯਕਾਲੇ ਚ ਵਾਤਪਿਤ੍ਤਾਦਿਅਜ੍ਝਤ੍ਤਪਅਸ੍ਸਯਕਾਲੇ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਬਹੂਨਂ ਪਨ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਦਿਸਾਨਿ

ਸੁਲਭਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਗਣਵਾਸਿਨੋ ਪਨ ਤੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ। ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਨੋਦਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਅਵਸ੍ਸੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨੇਵ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਪਦਾਨਿ। ਚੋਰਾਦੀਸੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੇਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਚਨ੍ਦੋ ਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਸੁ ''ਨ ਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਕਲਾਨਿ ਵਾ ਏਕਦੇਸਾਨਿ** ਵਾ"ਤਿ, ਤਥਾ ਦਿਸਾਮੂਲ੍ਹੇਸੁ ''ਕਤਮਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦਿਸਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਦਿਸਾਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ।

ਆਰਞ੍ਞਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੧. ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਤੇ ਸਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸੇਨੰ, ਸਯਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਸਨੰ। ਸੇਨਞ੍ਚ ਆਸਨਞ੍ਚ ਸੇਨਾਸਨੰ। ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤੰ **ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਤੰ** । ਇਧ ਪਨ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਯੰ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੩) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਥਵਿਹਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਤ੍ਥਵਿਹਾਰੋਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। **ਨ ਵੁਡ੍ਢੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਓਵਰਕੇ ਤਦੁਪਚਾਰੇ ਚ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਸੁਪਿ ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਸੁਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਦਾਨਾਦਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਜਨ੍ਤਾਘਰਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੨. ਜਨ੍ਤਾਘਰਵਤ੍ਤੇ ਜਾਯਤੀਤਿ ਜੰ, ਕਿੰ ਤੰ? ਸਰੀਰੰ। ਜੰ ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਜਨ੍ਤਾ, ਕਾ ਸਾ? ਤਿਕਿਚ੍ਛਾ। ਗਯ੍ਹਤੇਤਿ ਘਰੰ, ਕਿੰ ਤੰ? ਨਿਵੇਸਨੰ, ਜਨ੍ਤਾਯ ਸਰੀਰਤਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਕਤੰ ਘਰੰ ਜਨ੍ਤਾਘਰੰ, ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤੰ **ਜਨ੍ਤਾਘਰਵਤ੍ਤੰ**। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਜਗਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਜਨ੍ਤਾਘਰਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੩. ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਤੇ ਵਚ੍ਚਯਤੇ ਊਹਦਯਤੇਤਿ ਵਚ੍ਚੰ, ਕਰੀਸੰ। ਕੁਟੀਯਤਿ ਛਿਨ੍ਦੀਯਤਿ ਆਤਪੋ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕੁਟਿ, ਵਚ੍ਚਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾ ਕੁਟਿ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ, ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤੰ **ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਤੰ**, ਇਧ ਚ ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਚਮਨਵਤ੍ਤੰ ਪਠਮੰ ਆਗਤੰ, ਪਚ੍ਛਾ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਤੰ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਪਕਰਣੇ ਪਠਮੰ ਵਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਆਚਮਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਤੰ ਪਠਮੰ ਆਗਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੰ ਖਾਦਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਾਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। **ਨਿਬਦ੍ਧਗਮਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਬਦ੍ਧਗਮਨਤ੍ਥਾਯ। **ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਟ੍ਠਾਨੰ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾਤਿ।

ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਵਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨੮. ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨੀਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਚੀਵਰਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੪. ਏਵਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਵਤ੍ਤੁਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਭਾਜਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **"ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤੂ**ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਬ੍ਬਨਾਮਪਦਂ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਏਤਿ ਸੀਤਪਟਿਘਾਤਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਚੀਵਰਾਦਿ, ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਂ, ਭਾਜੀਯਤੇ ਵਿਭਾਜੀਯਤੇ ਭਾਜਨਂ। ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਭਾਜਨਂ **ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਭਾਜਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨੇ ਸਮਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੇ **ਚੀਵਰਭਾਜਨੇ ਤਾਵ** ਪਠਮਂ **ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ...ਪੇ॰... ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਜਨਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਾਗਤਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤਮੇਵਸ੍ਸ ਭਾਰੋਤਿ **ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ**। ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਦਹਤਿ, ਨਿਦਹਨਮਤ੍ਤਮੇਵਸ੍ਸ ਭਾਰੋਤਿ **ਚੀਵਰਨਿਦਹਕੋ**। ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ**। ਚੀਵਰਾਦਿਕਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਠਪਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਅਗਾਰਂ **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ**। ਚੀਵਰਂ ਭਾਜੇਤਿ ਭਾਗਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਚੀਵਰਭਾਜਕੋ**। ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਭਾਜਨਂ ਵਿਭਾਗਕਰਣਂ **ਚੀਵਰਭਾਜਨਂ,** ਵਿਭਜਨਕਿਰਿਯਾ।

ਤਤ੍ਥ ''ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਤੇਤਿ ਆਹ **"ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ...ਪੇ॰... ਵਚਨਤੋ"**ਤਿ। ਛਨ੍ਦਨਂ **ਛਨ੍ਦੋ,** ਇਚ੍ਛਨਂ ਪਿਹਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਮਨਂ ਕਰਣਂ ਗਤਿ, ਕਿਰਿਯਾ। ਗਾਰੇਯ੍ਹਾ ਗਤਿ ਅਗਤਿ, ਛਨ੍ਦੇਨ ਅਗਤਿ **ਛਨ੍ਦਾਗਤਿ**। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕਥਂ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨਮ੍ਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਵਮਿਤਰੇਸੁਪਿ। ਪਞ੍ਚਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਯੁਤ੍ਤਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ ਇਤੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਇਮਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਪਲੋਕਨੇਨ ਵਾਤਿ ਇਦਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਲਹੁਕਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨) ''ਅਵਸੇਸਾ ਤੇਰਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਮਤਕਚੀਵਰਦਾਨਾਦਿਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਚਾਤਿ ਏਤਾਨਿ ਲਹੁਕਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਪਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇ ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨਤ੍ਤਾ। **ਧੁਰਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ।

੧੯੭. ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ **ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਙ੍ਖਾਤਮਹਾਸੀਮਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਇਮਂ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ''ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਪਲੋਕਨੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਭੂਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਾਰਣਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਥਿਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯਂ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੬) ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੯੮. **ਤੁਲਾਭੂਤੋ**ਤਿ ਤੁਲਾਸਦਿਸੋ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸਦਾਨਂ। ਇਮਂ ਕਿਰ ਪਾਠਂ ਅਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਕਾਲਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਹੋਨਕਕਮ੍ਮਂ, ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਵਿਨਯਾਗਤੇਨ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨੀਬਨ੍ਧਨਾਦਿਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਊਨਤਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ

ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਾਮਣੇਰਾਨਞ੍ਚ। **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਚੀਵਰੇਪੀ**ਤਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਯਾ ਕਤਾਯ ਸਮਭਾਗਦਾਨੰ। **ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਾਲੇਸੁ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰੁਚਿਤਕ੍ਖਣੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਸਮਪਟਿਵੀਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਮਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤਿਰੇਕਭਾਗੇਨਾਤਿ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਾਟਕਾਪਿ ਦਸੇਵ, ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਸੇਸਾ ਦਸਗ੍ਘਨਕਾ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਦਸਗ੍ਘਨਕਵਸੇਨ ਕੁਸੇ ਪਾਤਿਤੇ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵਾਦਸਗ੍ਘਨਕੋ ਕੁਸੋ ਪਾਤਿਤੋ, ਸੋ ''ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਮਮ ਚੀਵਰੰ ਪਹੋਤੀ''ਤਿ ਤੇਨ ਅਤਿਰੇਕਭਾਗੇਨ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਮਮ ਚੀਵਰੰ ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਗ੍ਘਨਕੇਨ ਮਮ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਊਨੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਗਹੇਤੁਕਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਤਿਰੇਕੰ ਆਵੁਸੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ''ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਚ ਗਣਸਨ੍ਤਕੇ ਚ ਅਪ੍ਪਕੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੰਯਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨਪਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਕ੍ਖੇਪੇ ਦਿਨ੍ਨੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਕ੍ਖੇਪੋ ਨਾਮ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਬ੍ਬੰ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ, ਯਤ੍ਤਕੰ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵੀਸੇ ਅਧਿਕੰ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਅਗ੍ਘਨਕੇ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇ ਦਿਨ੍ਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਚੇ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹੋਨ੍ਤੀ"**ਤ੍ਯਾਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਿਕਲਕੇ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੀਵਰਵਿਕਲਕੰ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਕਲਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਿਕਲਕਾ। ਤਤ੍ਥ **ਚੀਵਰਵਿਕਲਕੰ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ, ਸੇਸਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਕੇਕੰ ਪਨ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲਾਦੀਨੰ ਵਾ ਉਪਾਹਨਥਵਿਕਾਦੀਨੰ ਵਾ ਪਹੋਨਕਾਨਿ ਖਣ੍ਡਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਵਿਤ੍ਥਾਰਮ੍ਪਿ ਅਨੁਵਾਤਪ੍ਪਹੋਨਕਾਯਾਮੰ ਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪਰਿਭੋਗੰ ਪਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਭਾਵੋ ਚੀਵਰਵਿਕਲਕੰ। ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨੇਤੰ ਤੋਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਕੁਸਪਾਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਸਚੇਪਿ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੰ ਸਾਮਣਕੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਤੇਨ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਭਾਗੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕੁਸਪਾਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਵਿਕਲਕਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਧਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਕਲਕੰ ਨਾਮ ਦਸ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਏਕੋ ਵਗ੍ਗੋ ਨ ਪੂਰਤਿ, ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਨਵ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਨਵ ਵਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਮੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਭਾਜੇਥਾ''ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਮਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਭਾਵੋ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਕਲਕੰ ਨਾਮ। ਵਿਸੁੰ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਤੰ ਤੋਸਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਕੁਸਪਾਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਕਲਕੇ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੋ ਚੀਵਰਵਿਭਾਗੋ ਊਨਕੋ, ਤੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਸਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਸਪਾਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸਚੇ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ।

੧੯੯. ਇਤੋ ਪਰੰ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਆਗਤਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤੇਸੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੰ ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸ੍ਵੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਾ ਤਾ ਅਟ੍ਠ ਮਾਤਿਕਾ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਸੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਮਾਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਇਦਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਾਦਿਤੋ ਪਠਮਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਗਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਿਤਾ ਲਾਭੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਮੇ ਲਾਭਗ੍ਗਹਣਾਦਯੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਵਸੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਇਮਾਨਿ ਲਾਭਗ੍ਗਹਣਾਦੀਨਿਯੇਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਪਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਦੀਸੁਯੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੭੯)

''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਰਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਸੇਨਾਸਨਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿ ਪਰਿਵਾਸਮਾਨੱਤਾਰੋਚਨਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਨਿਸ੍ਸਯਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਦਿ ਵਿਧਾਨਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤਾ ਸੀਮਾ **ਲਾਭਸੀਮਾ**। ਲੋਕੇ ਗਾਮਸੀਮਾਦਯੋ ਵਿਯ ਲਾਭਸੀਮਾ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਪਸਿਦ੍ਧਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਨਾਯਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਆਹ **"ਨੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਤੇਨ ਨਾਯਂ ਸਾਸਨਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾ, ਲੋਕਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਜਨਪਦਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਲੋਕਪਸਿਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦ੍ਦੱਤਵਸੇਨ ਵੁੱਤਂ, ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਜਨਪਦਸੀਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਜਨਪਦੋ ਏਵ **ਜਨਪਦਸੀਮਾ,** ਏਵਂ ਰਟ੍ਠਸੀਮਾਦੀਸੁਪਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਣਾਪਵੱਤਿਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਥਵੀਵੇਮਜ੍ਝਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤਂ। ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਦੀਸੁ ਪਨ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੁ ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵਿਯਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਕੂਪਾਦਿਪਵੇਸਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਨਞ੍ਞੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੀਮਕਥਾਯਂ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਤਂਤਂਸੀਮਟ੍ਠਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਕ੍ਕਵਾਲਸੀਮਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਕਉਦਕਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਠਿਤਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਵਾਲਵੋਹਾਰੱਤਾਤਿ। ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸੁ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਇਦਂ ਨਾਨੱਤਂ – ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਾਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੪) ਵੁੱਤੱਤਾ। ''ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਾਯਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਗਾਮੇ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ।

੨੦੦-੧. **ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਵੁੱਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਵੁੱਤ੍ਥੋ। **ਏਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ। **ਪਾਕਵੱਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਦਾਨਂ। ਵ**ੱਤਤੀ**ਤਿ ਪਵੱਤਤਿ। **ਤੇਹਿ ਵੱਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸਂ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਏਸ ਦੇਤਿ, ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੱਤਬ੍ਬਂ।

੨੦੨. **ਦੁਤਿਯਭਾਗੇ ਪਨ ਥੇਰਾਸਨਂ ਆਰੁਲ੍ਹੇ**ਤਿ ਯਾਵ ਸਙ੍ਘਨਵਕਂ ਏਕਵਾਰਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਾਗਂ ਦਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਪੁਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਾਤੁਂ ਦੁਤਿਯਭਾਗੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਤੁਯ੍ਹੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੩) ਭਗਵਤਾ ਵੁੱਤਨਯੇਨ। **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ, 'ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦੇਮ, ਥੇਰਾਨਂ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ''ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਾਰੱਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰੱਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੭੯) ਵੁੱਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੭੯) ਪਨ **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਅਵੁੱਤੱਤਾਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦੇਮ, ਥੇਰਾਨਂ ਦੇਮ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਭੇਦੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ। **ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਉਪਾਹਨੱਤ੍ਥਵਿਕਾਦੀਨਮੱਤ੍ਥਾਯ ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਵ।

੨੦੩. **ਉਪਡ੍ਢਂ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪਡ੍ਢਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇਪਿ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਏਕਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਅਨੁਮਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਉਪਡ੍ਢਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **"ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ"ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਪਨ ਨ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਕ੍ਖੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠੱਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਗਣਨਾਯ ਭਾਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਦਾਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਏਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ''ਕਿੱਤਕਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਕਿੱਤਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁੱਤਵਚਨਮ੍ਪਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਵਚਨਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪੁਗ੍ਗਲੋ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤੱਤਾ"**ਤਿ। **"ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ"ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਵਚਨੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੱਤਾ ਯਥਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੁਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਵਚਨਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਭਵਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਵਿਸੁਂ ਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵੀਸੇਨਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ। **ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕਮੇਵ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਅੱਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪੱਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਏਕਮੇਵ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਲਭਤਿ। ਤਤ੍ਥ

ਕਾਰਣਮਾਹ “**ਕਸ੍ਮਾ? ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ**”ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਪਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੭੯) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੭੯) ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸਦ੍ਦੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਞੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਨ ‘‘ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਸਦਿਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਧਾਨੋ ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘ-ਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਪਾਠਂ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਲਾਭਗ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਵਚਨਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਵਿਸੁਂ ਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਪਿ ਭਾਗਗ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਂ, ਏਵਂ ਉਪਰਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਵਿਸੁਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਗਹਣਂ ਸਿਯਾ, ਸਙ੍ਘਤੋਪਿ ਵਿਸੁਮ੍ਪੀਤਿ ਭਾਗਦ੍ਵਯਂ ਲਭੇਯ੍ਯ ਉਭਯਤ੍ਥ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੂਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਗਿਹਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਰਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਹਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। “**ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਰਾ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਹਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਈਦਿਸਂ ਗਿਹਿਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੦੪. **ਅਨ੍ਤੋਹੇਮਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਞ੍ਞੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਹੇਮਨ੍ਤਤੋ ਪਨ ਪਰਂ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੇਸੁ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ, ਤੇਸਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂਨੋ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਚਨਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤੋ ‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਪਨ ‘‘ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪੇ ਪਦੇਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਅਵੁਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ‘‘ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਏਵਂ ਵਦਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਅਤੀਤਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤਵਸ੍ਸਂ।

੨੦੫. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਆਦਿਸ੍ਸ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ “**ਆਦਿਸ੍ਸ ਦੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਗੁਯਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਵਾ ਆਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ਦਾਯਕੋ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੨੦੬. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਸਙ੍ਘਤੋ ਚ ਗਣਤੋ ਚ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੂਪਕਾਦਿਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤੋ ਦਾਯਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਨਾਮ। ਤਂ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਦਾਨਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਨਾਮਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਚੀਵਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਦੁਭਯਥਾਪਿ ਦੇਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਨਾਮ, ਅਥ ਖੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸਚੇ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਹੇਤੁਂ ਆਗਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਗ੍ਗਹਿਤਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਉਦ੍ਦੇਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਵਤ੍ਤੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ''ਉਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੇਸਨੰ। ਤੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸਕਾਲੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਿਵਸਨ੍ਤੇ ਅਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕੇ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਏਵੰ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੭੯) ਆਗਤਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਵਸੇਨ ਚੀਵਰਵਿਭਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਮਜ੍ਝੇ ਆਗਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਆਗਤਨਯੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ **ਤਸ੍ਸੇ**ਵ **ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ, ਸੇਸਾਨਿ ਞਾਪਕਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਪਞ੍ਞ ਮਾਸੇ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। **ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਤ੍ਥਾਯ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੇਹਿ ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ। **ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ**ਤਿ ਨਾਲਿਕੇਰਾਰਾਮਾਦਿਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ''ਇਦੰ ਇਧ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾਤਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦੇਮਾਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਤੰ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਪਞ੍ਞ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤੰ, ਇਧ-ਸਦ੍ਦੰ ਵਿਨਾ ''ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸੋ ਏਵ ਨਯੋ। **ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਪਞ੍ਞ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞ ਮਾਸੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ''ਕਿਂ ਅਤੀਤਵਸ੍ਸੇ ਇਦੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ, ਉਦਾਹੁ ਅਨਾਗਤਵਸ੍ਸੇ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਮਾਸਤੋ ਪਰੰ, ਗਿਮ੍ਹਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਠਿਤਿਕਾ ਪਨ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਿਤਾਯ ਠਿਤਿਕਾਯ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਠਿਤਾਯ ਪਨ ਠਿਤਿਕਾਯ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਨਵਕਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਚੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਿਤਿਕਾ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੋਹਤਿ। ਅਥ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਿਕਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਪਾਤਿਤੇ ਕੁਸੇ"**ਤਿ ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕੁਸਦਣ੍ਡਕੇ ਪਾਤਿਤਮਤ੍ਤੇ ਸਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੰ ਹੋਤਿ, ਗਹਿਤਮੇਵ ਨਾਮ ਚੀਵਰੰ। ''ਨਾਕਾਮਾ ਭਾਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੩), ਤਤ੍ਥ **ਗਹਿਤਮੇ**ਵ **ਨਾਮਾ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਇਦੰ ਪਤ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਵਿਦਿਤੰ, ਤੇ ਪਨ ਭਾਗਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤੇਸੰ ਪਤ੍ਤਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣਮੇਵ **ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਨਾਨਾਸੀਮਵਿਹਾਰੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨਯੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਨਿਵੁਤ੍ਥਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਪਰਿਹਾਰਾਯ। ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਸੇਨਾਸਨੰ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠੋਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਗਹਿਤਸੇਨਾਸਨੇ ਪਨ ਨਿਵੁਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਸਤਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਬਹੁਤਰੰ ਨਿਵਸਤਿ ਨਾਮਾ"**ਤਿ। ਏਤੇਨ ਚ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨਪਿ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਸਤਿ ਏਵ ਅਪ੍ਪਤਰੰ ਨਿਵਸਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਾਸਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯਦਾਨੰ। **ਨਾਨਾਲਾਭੇਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਾਨਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਲਾਭੋ ਏਤੇਸੂਤਿ ਨਾਨਾਲਾਭਾ, ਦ੍ਵੇ ਵਿਹਾਰਾ, ਤੇਹਿ **ਨਾਨਾਲਾਭੇਹਿ**। ਨਾਨਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਾਕਾਰਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਉਪਚਾਰੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨੂਪਚਾਰਾ, ਤੇਹਿ **ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਹਿ**। **ਏਕਸੀਮਵਿਹਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਏਕਸੀਮਾਯੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਹਾਰੇਹੀਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੬੪) ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਾਨਾਲਾਭੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭੇਹਿ। **ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਨਾਨਾਦ੍ਵਾਰੇਹਿ। **ਏਕਸੀਮਵਿਹਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਿਹਾਰਾਨੰ ਏਕੇਨ ਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋਗਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਹਾਰੇਹੀਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੬੪)। **ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਪਠਮੰ ਗਹਿਤੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ।

੨੦੭. ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਾਲਕਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਲਕਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਭਾਵਸਾਧਨੋਤਿ ਆਹ **"ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯਾ"**ਤਿ। ਪਾਲਿਯੰ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨੰ ਚੀਵਰਦਾਨੇ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਾ ''ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੨੦੮. ਸਚੇਪਿ ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨਞ੍ਞੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ** ਤਿਚੀਵਰਪਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ। **ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਨ੍ਤਿ** ਅਤਿਜਿਣ੍ਣਾਦਿਭਾਵ◌ੇਨ ਨਿਹੀਨਂ। **ਤਤੋਤਿ** ਅਵ◌ਸੇਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤੋ। **ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ** ਪਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਞ੍ਚ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਲਕਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਇਧਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਚ੍ਛਾਵਚਨਤ੍ਤਾ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਕਂ ਅਵ◌ੇਭਙ੍ਗਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਕਂ ਅਵ◌ੇਭਙ੍ਗਿਕਞ੍ਚ ਭਵ◌ਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਸਨ੍ਤੇ ਪਤਿਰੂਪੇ ਗਾਹਕੇ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਾਹਕੇ ਅਸਤਿ ਅਦਤ੍ਵ◌ਾ ਭਾਜਿਤੇਪਿ ਸੁਭਾਜਿਤਮੇਵ◌ਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੭੬) ਤਾਵ **"ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਰਟ੍ਠੇ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੭੬) ਪਨ **"ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਠਮਂ ਉਦਕਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੇਹਿ ਗਹਿਤਂ, ਤੇ ਭਾਗਿਨੋਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਸਮੁਦ੍ਦੇ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ। ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਞ੍ਹਿ ਉਪਾਦਾਯੇਸ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ।

''ਮਤਕਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਵ◌ਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਚੇ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਾਵ◌ਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ''ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਸ੍ਵ◌ਾਧਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਭਣ੍ਡੋ ਬਹੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਕਾਲਕਤੋ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਕਾਲਕਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੇ। ਅਪਿਚ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾ ਬਹੁਪਕਾਰਾ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤਿਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਦਾਤੁਂ। ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਲਹੁਭਣ੍ਡਂ ਲਹੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ, ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਭਾਜੇਤੁਂ। ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਗਰੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ, ਤਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਕਂ ਅਵ◌ੇਭਙ੍ਗਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੯) ਇਮਿਨਾ ਪਾਠੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਿਸਦਾਯਜ੍ਜਂ ਵ◌ਿਚਾਰੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਚੀਵਰਪਤ੍ਤਅਵ◌ਸੇਸਲਹੁਭਣ੍ਡਗਰੁਭਣ੍ਡਵਸੇਨ ਆਮਿਸਦਾਯਜ੍ਜਂ ਤਿਵ◌ਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੁ **ਤਿਚੀਵਰਪਤ੍ਤਂ** ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਭਾਗੋ ਹੋਤਿ, **ਅਵ◌ਸੇਸਲਹੁਭਣ੍ਡਂ** ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਪਞ੍ਚਵ◌ੀਸਤਿਵ◌ਿਧ **ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ** ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ਇਮਿਨਾ ਇਤੋ ਤਿਵ◌ਿਧਭਣ੍ਡਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਣ੍ਡਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮੇਹਿ ਤਿਵ◌ਿਧੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਦਾਯਾਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਵ◌ਿਨਯਧਰਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਗਿਹਿਭੂਤਾ ਞਾਤਕਾ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ''ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਧਨੇ ਇਸ੍ਸਰਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵ◌ਾ, ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ ਆਗਤੋ, ਸੋ ਪਨ ਪਾਠੋ ਵ◌ਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਵ◌ਿਸਯੇ ਆਗਤੋ, ਨ ਦਾਯਜ੍ਜਗਹਣਟ੍ਠਾਨੇ। ''ਗਹਟ੍ਠਾ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵ◌ਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਆਗਤੋ, ਨ ''ਞਾਤਕਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾ ਵ◌ਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਞਾਤਕਾ ਵ◌ਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾ ਵ◌ਾ, ਯੇ ਤਂ ਗਿਲਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਾਗਭੂਤਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮਾਪਿ। ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਯੇ ਗਿਲਾਨਂ ਨੁਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੯) ''ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕੋ ਨਾਮ ਗਿਹੀ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵ◌ਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋਪਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਾਗਂ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਵ◌ਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਞਾਤਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਅਦਾਸਿ, ਕੋਚਿ ਚ ਞਾਤਕੋ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਵ◌ਾ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਾਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵ◌ਾ, ਤੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਤਾਦਿਸੇ ਞਾਤਕੇ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੯) ''ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ ਜੀਵਮਾਨੋਯੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਾਸਿ, ਕੋਚਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਾਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਯਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਯੇਨ ਚ ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ,

ਤਸ੍ਸ ਰੁਚਿਯਾ ਏਵ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਤਮ੍ਪਿ ‘‘ਗਿਹਿਞ੍ਞਾਤਕਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਾ ਟੀਕਾਸੁ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਤਂ।

ਚੀਵਰਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. ਇਦਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **“ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਸੇਨਾਸਨਭਾਜਨੇਯੇਵ ਪਠਮਂ ਆਗਤੇਪਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨਂ ਪਠਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨੇ ਪਨ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਏਤਾਨਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨੀਤਿ ਆਹ **“ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ…ਪੇ॰… ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਸੂ”**ਤਿ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਭਤਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ** ਯਥਾ ‘‘ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਭਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਘਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ**। ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਂ**। ਸਲਾਕਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ**। ਪਕ੍ਖੇ ਪਕ੍ਖਦਿਵਸੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਪਕ੍ਖਭਤ੍ਤਂ**। ਉਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਉਪੋਸਥਭਤ੍ਤਂ**। ਪਾਟਿਪਦੇ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਪਾਟਿਪਦਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਾਹਣਂ ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਦ੍ਵਾਰੇਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸਮੀਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਯ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ। **ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ। **ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸੋ ਦਾਯਕੋ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਙ੍ਘਤੋ ਭਨ੍ਤੇ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ। **ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿਚਤੁਕ੍ਕੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ।

ਅਨ੍ਤਰਘਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ ਪਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਘਰੂਪਚਾਰੋ ਚੇਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਕਵਲ਼ਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਲ਼ਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨਾਨਾਨਿਵੇਸਨੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਸੁ ਨਿਵੇਸਨੇਸੁ। ਲਜ੍ਜੀ ਪੇਸਲੋ ਅਗਤਿਗਮਨਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਮੇਧਾਵੀ ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪੇਸਲੋ ਲਜ੍ਜੀ ਮੇਧਾਵੀ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ”**ਤਿ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਵੁਡ੍ਢਤਰੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇ ਨਵਕਸ੍ਸ ਗਾਹਿਤਂ ਸੁਗ੍ਗਾਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਚੀਵਰਪਰਿਵਾਰਂ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਦਕਮਤ੍ਤਲਾਭੀ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਦਿਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਲਭਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਹਰਿਤੁਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਦੂਤੋ** ਨਾਮ। **ਯਂ ਇਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ‘‘ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਸਦਿਸੇਨ।

“ਏਕਾ ਕੁਟਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀ”ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਠਿਤਿਕਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **“ਰਞ੍ਞੋ ਵਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਠਿਤਿਕਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **“ਏਕਚਾਰਿਕਭਤ੍ਤਾਨੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਹਾਰਕਾ ਹਰਨ੍ਤਿ। **ਗੀਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ, ‘‘ਮਯਾ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚੀਵਰਾਦਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਚਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਚਨਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਅਕਤਭਾਗੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਾਗੋ ਨਾਮ, ਅਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਠਮਮੇਵ ‘ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਿਕਭਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ‘ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੂ’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਿਂ ਆਹਰੀਯਤੀਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਕਤਰਭਤ੍ਤਂ ਤਯਾ ਆਹਰੀਯਤੀ’’ਤਿ ਦਾਯਕਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਪਕਤਿਠਿਤਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਠਿਤਿਕਾਯ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਨਾਮ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਅਵਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਵਦਨ੍ਤੇਨਾ''**ਤਿ। **ਆਲੋਪਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਪਿਣ੍ਡਵਸੇਨ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇਯੇਵ, ਨ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੇ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਪ੍ਪਮਾਣਂਯੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੇ ਆਲੋਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਆਰੁਲ੍ਹਾਯੇਵ ਮਾਤਿਕਂ। ਸਙ੍ਘਤੋ ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇ ਮਾਤਿਕਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾ, ਤੇ ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਾਦਿਸਙ੍ਘਿਕਭਤ੍ਤਮਾਤਿਕਾਸੁ ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਮਾਤਿਕਾਯ ਠਿਤਿਕਾਵਸੇਨ ਆਰੁਲ੍ਹੇ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰੁਚਿਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਾਤਿਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਤੋ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮਾਤਿਕਾਭੇਦਂ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਏਕਵਾਰਨ੍ਤਿ** ਯਾਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ , ਸਬ੍ਬੇ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – **ਏਕਵਾਰਨ੍ਤਿ** ਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਤਕਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਗਹਿਤਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਦਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਏਕਵਾਰਂ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਚੇ, ਯੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਾਸਸ੍ਸ ਨਿਬਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ।

ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੧. ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਤਿ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ। **ਗਾਮਵਸੇਨਪੀ**ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਮਲਾਭਗਾਮਵਸੇਨਪਿ। **ਬਹੂਨਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਿਂਸਂ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਾਨਿ। ਸਚੇ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਾਨਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਪਮਾਣਵਸੇਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪੁਨ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰਂ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਹਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਏਕਗੇਹਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵੀਥਿਯਮ੍ਪਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਘਰਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਸੇਨ। **ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾਪੀ**ਤਿ ''ਅਸੁਕਕੁਲੇ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ।

੨੧੨. **ਵਾਰਗਾਮੇ**ਤਿ ਅਤਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਵਾਰੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਗਾਮੇ। **ਸਟ੍ਠਿਤੋ ਵਾ ਪਣ੍ਣਾਸਤੋ ਵਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਉਦਕਘਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਹਾਰਵਾਰੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਗਤੇਸੁ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਵਾਰੋ। **ਨੇਸਨ੍ਤਿ** ਵਿਹਾਰਵਾਰਿਕਾਨਂ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਪਟਿਪਾਦਨਮੇਵ। ਦੂਰਤ੍ਤਾ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਵਾਰੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਗਾਮੋ **ਵਾਰਗਾਮੋ**। ਵਿਹਾਰਵਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ **ਵਿਹਾਰਵਾਰਿਕਾ,** ਵਾਰੇਨ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਕਾ। **ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮਮੇਵ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਅਤਿਰੇਕਲਾਭਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕੇਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਪਿਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਘਨਵਕੇਨ ਲਦ੍ਧਕਾਲੇ**ਤਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਾਪਿਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਏਕਚਾਰਿਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਤੇਨੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਙ੍ਘਨਵਕੇਨ ਲਦ੍ਧਕਾਲੇ।

ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹਿਸੀਮਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਂ ਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਏਕੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰਸਸਲਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸਸਲਾਕਂ। **ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਪਨ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਧੁਤਙ੍ਗਭੇਦਵਸੇਨ। ‘‘ਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਰਾਮਿਸਸਲਾਕਾ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੬) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੫) – ਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਰਾਮਿਸਸਲਾਕਾਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਪਕ੍ਕਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ‘‘ਏਵਂ ਗਾਹਿਤੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ‘‘ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਸਲਾਕਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਪਨ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਸਲਾਕਾ ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤਾ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ‘‘ਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਰਾਮਿਸਸਲਾਕਾ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯ, ‘‘ਅਤਿਰੇਕਲਾਭੋ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੮) ਚ ‘‘ਅਤਿਰੇਕਲਾਭਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ’’ਤਿ ਸਲਾਕਵਸੇਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ। ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਭਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਤੇਨ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕਾਨਂ ਵਾ ਮਤੇਨ ਇਧ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਗ੍ਗਤੋ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਭਿਕ੍ਖਾ **ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖਾ। ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤਂ। **ਲਦ੍ਧਾ ਵਾ ਅਲਦ੍ਧਾ ਵਾ ਸ੍ਵੇਪਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧੇਪਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਲਭਤਿ...ਪੇ॰... ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵੇ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’**ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਤ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਭਾਵਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸੀਯਤਿ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦੀਯਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **‘‘ਵਿਹਾਰੇ ਅਪਾਪਿਤਂ ਪਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਤਤ੍ਰ ਆਸਨਸਾਲਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯ। **ਵਿਹਾਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਦਿਨ੍ਨਭਤ੍ਤਂ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਿਕਾਯ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਸਾਭਾਗੇ। **ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਵਾਰਗਾਮਸਲਾਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਵਾਰਗਾਮੇ ਸਲਾਕਂ ਦਿਸਾਗਮਿਕਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ, ਤੇਨ। **ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਸ ਸਲਾਕਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਸਲਾਕਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਸਂਗਮਿਕੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਦਿਸਂਗਮਿਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸਲਾਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਏਤੇਸੁ ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਆਸਨ੍ਨਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਤਰਥਾ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨਾਗਤਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਭਾਵੋ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। **ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗੋਚਰਗਾਮੇ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਦਾਯਕਾਨਂ ਗਾਮੇ। **ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਮਹਾਥੇਰੋ ਏਕਕੋਵ ਵਿਹਾਰੇ ਓਹੀਨੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਸਬ੍ਬਸਲਾਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩. ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਕ੍ਖਦਿਵਸੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ **ਪਕ੍ਖਿਕਂ। ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭੀ**ਤਿ ਉਪਸਾਰਮਤ੍ਤਂ, ਲਕ੍ਖਣਿਯੇਸੁਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ, ਉਪੋਸਥਸਮਾਦਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸ੍ਵੇ ਪਕ੍ਖੋਤਿ ਅਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕਂ ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਮਿਯਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਦਾਯਕੇਹਿ ਨਿਯਮਿਤਦਿਵਸੇਨੇਵ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਸਚੇ ਪਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਸ੍ਵੇ ਲੂਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਆਵਾਹਮਙ੍ਗਲਾਦਿਕਰਣਤੋ ਅਤਿਪਣੀਤਂ ਭੋਜਨਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਸ੍ਵੇ ਤਥਾ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਜ੍ਜੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯं (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੫) ਪਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਤੋ ਉਪੋਸਥਿਕਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭੇਦं ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਉਪੋਸਥੇ ਦਾਤਬ੍ਬं ਭਤ੍ਤੰ **ਉਪੋਸਥਿਕं**।

ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੪. ਨਿਬਨ੍ਧਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ''ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਨਿਯਮਿਤं। **ਗਮਿਕੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤੇਨ ਗਮਿਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤं ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਆਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਗਮਿਕਭਤ੍ਤਮੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। **"ਲੇਸं ਓਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੇਸਾਭਾਵੇਨ ਯਾਵ ਗਮਨਪਰਿਬਨ੍ਧੋ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁं ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਞਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬं।

ਧੁਰਭਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੫. ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਭਿਹਟਭਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੧੬. ਤਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਨਾਮੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਗੁਲ਼ਕਭਤ੍ਤੰ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨं। ਸੇਸं ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੭. ਇਤੋ ਪਰं ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੇਨਾਸਨਭਾਜਨਕਥਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨੀਯਕਥਾਯ ਪਨ ਅਪ੍ਪਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭਾਜਨੀਯਕਥਾਯ ਅਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਚ ਤਦਨਨ੍ਤਰं ਤं ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨੀਯं ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤं। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਾਦਯੋਪਿ ਏਵं ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਘਣ੍ਟਿੰ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਚ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। **ਉਪਚਾਰਸੀਮं...ਪੇ॰... ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦं ਸਙ੍ਘं ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕੁਮ੍ਭं ਪਨ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਮ੍ਭं ਦਿਸਾਮੁਖं ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਚੇ ਥਿਨं ਸਪ੍ਪਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ं ਸਪ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। **ਥੋਕं ਥੋਕਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਤੁं ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਵं ਕਤੇ ਠਿਤਿਕਾਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਮਰਿਚਾਦਿਭੇਸਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਅਵਸੇਸਪਤ੍ਤਥਾਲਕਾਦਿਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਪੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਕੇਵਲ਼ं ਭੇਸਜ੍ਜਮੇਵ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਵਸੇਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਪਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੮. ਸੇਨਾਸਨਭਾਜਨਕਥਾਯं **ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਭਾਜਨਮੇਵਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਉਤੁਕਾਲੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚਾਤਿ ਕਾਲਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਉਤੁਕਾਲੇ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹਾਨਉਤੁਕਾਲੇ। **ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਕਾਲੇ। ਭਿਕ੍ਖੁं ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨं ਦਾਤਬ੍ਬं, ਅਕਾਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ''ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਤ੍ਤਾ। **ਏਕੇਕं ਪਰਿਵੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ

ਏਕੇਕੰ ਪਰਿਵੇਣੰ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਲਦ੍ਧਪਰਿਵੇਣੇ। **ਦੀਘਸਾਲਾ**ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਨਸਾਲਾ। **ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੋ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ। **ਅਨੁਦਹਤੀ**ਤਿ ਪੀਲ਼ੇਤਿ। **ਅਦਾਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਬਾਹਨੇ ਪਵਿਸਨਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਦੇਸੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇ ਕਿਰ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ।

੨੧੯. ਨ ਗੋਚਰਗਾਮੋ ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ "**ਨ ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਨਾ ਨੀਹਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪੰ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਤੇਸੁ ਚੇ ਏਕੋ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੋ। **ਭਣ੍ਡਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਭਣ੍ਡੰ, ਸਰੀਰਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੰ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਵ ਅਨਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਕਾਰਣਾਚਿਕ੍ਖਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਦੋਸਾਭਾਵਾ। ਏਵੰ ਪਨ ਗਤੇ ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਗਮਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਖਣ੍ਡਫੁਲ੍ਲਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਦੀਹਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਮੁਣ੍ਡਵੇਦਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਹਮ੍ਮਿਯਵੇਦਿਕਾਯ ਘਟਾਕਾਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਵੇਦਿਕਾਯ। **ਕਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਯਤੋ ਪਕਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ। **ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਯਤੋ ਪਕਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਚ੍ਛਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੋਜਨਦ੍ਵਿਯੋਜਨਨ੍ਤਰੇ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤੰ ਵਾ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਆਰਾਮੰ ਵਾ ਕਹਾਪਣਾਦੀਨਿ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕਾਨੰ ਨਿਯਜਾਤੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਡ੍ਢਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੰ। **ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸੇਨਾਸਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਇਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯਜੇ**ਤਿ ਏਵੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਦ੍ਧਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭਵਿਸਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਤ੍ਥੁ ਪਨਾਤਿ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਿਯੰ, ਤਞ੍ਚ ''ਤਤੋ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਖੇਤ੍ਤਾਦਿਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਨੰ ਹਤ੍ਥੇ ''ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਨਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਿਤਾਯ । **ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੀਵਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਨਾਮ ਤਣ੍ਡੁਲਭਾਗੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚੀਵਰੰ ਕਾਤੁੰ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਾਮਾਸਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ''ਸਙ੍ਘੋ ਚੀਵਰੇਨ ਕਿਲਮਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਸਙ੍ਘਪਰਾਮਾਸਵਸੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। **ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਚੀਵਰਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਚਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚ**-ਕਾਰੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਨਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਵਸੇਨ ਚ ਅਪਲੋਕਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਤੰ ਪਨ ਏਵੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯਜਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਚੀਵਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਚ੍ਚਯੰ ''ਏਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਣਸ੍ਸ। **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਏਵਞ੍ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ, ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਣੰ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਗਾਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਮ੍ਮਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਹਿਤੋਪਿ ਗਾਹੋ ਰੁਹਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਟ੍ਠਪਿ ਸੋਲ਼ਸਪਿ ਜਨੇ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਏਕਤੋਤਿ? ਏਕਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨੰ ਪਨ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯੰ ਅਟ੍ਠਪਿ ਜਨਾ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ। **ਆਸਨਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਮਾਘਰੰ। **ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤੇ ਗਾਮਾਭਿਮੁਖਮਗ੍ਗੇ ਕਤਸਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁਪਿ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਯੋ ਛਨ੍ਨਾ ਕਵਾਟਬਦ੍ਧਾਵ ਸੇਨਾਸਨੰ। ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾਨਿ।

੨੨੦. ਮਹਾਲਾਭਪਰਿਵੇਣਕਥਾਯੰ **ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਭਨ੍ਤਿ। **ਵਿਜਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਆਵਾਸੇਸੂ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ। **ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਕ੍ਖਿਪਨੰ** ਨਾਮ ਤੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਇਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਦਾਨੰ। **ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਹਾਲਾਭੇ ਪਰਿਵੇਣੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੇ ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾਵ ਲਾਭੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੨੧. **ਪਚ੍ਚਯੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ। **ਅਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਪਚ੍ਚਯੋਪਿ। **ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਟਕੰ ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਥ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦੇਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਵਸ੍ਸੰ ਵੁਤ੍ਥਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ। **ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੇ ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਪਾਟਿਪਦਅਰੁਣਤੋਤਿਆਦਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੰ ਪਨ ਪਾਟਿਪਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਾਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਤ੍ਥ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਚਰਤੀਤਿ **ਵਿਤਕ੍ਕਚਾਰਿਕੋ**। ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਦਾਯਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਾਨੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਿਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਚੀਵਰੇ ਗਾਹਿਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ। **ਲਦ੍ਧੰ ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਦਾਯਕਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਆਗਤਾਗਤਸਾਟਕੰ।

ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਾਪਿ ਹਿ ਤੇਨੇਵ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਸਾਮਿਨੋਤਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਠਮਮੇਵ ਕਤਿਕਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ **"ਨੇਵ ਅਦਾਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਵਾਰੇਨ੍ਤਾਨੰ ਗੀਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤੇਸਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇਸੁ ਅਲਦ੍ਧਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਾਨੰ ਏਕਚ੍ਚਾਨਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। **ਭਤਿਨਿਵਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਭਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਨਿਵਿਟ੍ਠੰ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠੰ। **ਭਤਿਨਿਵਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਨੀਯੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੰ। **ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਾਦਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਪਨ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਞ੍ਚ ਇਦਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਞ੍ਚ ਇਮੇਸੰ ਦਾਤੁੰ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਪਲੋਕਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਹਿਤੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋਪਿ ਲਭਤੇਵ**, ਪਗੇਵ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋ। **ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤੰ** ਪਨ ਤੇਮਾਸੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਾਯਕੇਹਿ ਚ ਅਨੁਮਤਤ੍ਤਾ ਭਤਿਨਿਵਿਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੋਪਿ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋਪਿ **ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾ **ਵਦਨ੍ਤਿ**। ਇਦਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਮਾਣੰ, ਤੇਨੇਵ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਏਵੰ ਦਾਯਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਗਹਿਤਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਾਸੋਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਹਿਤੋ, ਨ ਪਾਨੀਯੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭਤਿਕਰਣਮਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਹਿ ਤੰ ਭਤਿਨਿਵਿਟ੍ਠਮੇਵ ਸਿਯਾ, ਭਤਿਕਰਣਮੇਵ ਵਿਧਾਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਾਹਿਤੰ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦਯੋ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੭੪-੩੭੫) ਵਚਨਤੋ **"ਵਤਟ੍ਠਾਨੇ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ । **ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਗੋ ਸਙ੍ਘਿਕਤੋ ਅਮੋਚਿਤੋ ਤੇਸੰ ਵਿਬ੍ਭਮੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਦਾਯਕਮਨੁਸ੍ਸੇ। **ਲਭਤੀ**ਤਿ ''ਮਮ ਪਤ੍ਤਭਾਵੰ ਏਤਸ੍ਸ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਦਾਯਕੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਿਕਤੋ ਵਿਯੋਜਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਰਭਾਗੰ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਗਾਹਤ੍ਤਾ, ਥੇਰੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਠਮਭਾਗਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਭਾਗਤ੍ਤਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੨੨੨. ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਰਾਮੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਯਮਪਰੋਪੀ"**ਤ੍ਯਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਰੋਪੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਦ੍ਵਯਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਨੁ ਚ ''ਅਯਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਉਤੁਕਾਲੇ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਅਯਮਪਰੋਪੀ''ਤ੍ਯਾਦਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਆਸਾਲ੍ਹਿਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸਭੂਤਂ ਆਸਾਲ੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਪਾਟਿਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਮਾਸਗਤਾਯ ਆਸਾਲ੍ਹਿਯਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸਭੂਤਸਾਵਣਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਪਾਟਿਪਦਂ। **ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਯੁਜਪੁਣ੍ਣਮਿਯਾ ਪਾਟਿਪਦਂ।

੨੨੩. **ਉਤੁਕਾਲੇ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਨਵਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਕਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਤਿ। **ਅਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਸਙ੍ਖਤਂ। **ਵਿਪ੍ਪਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਂ। **ਏਕਂ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਂ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਦਤ੍ਵਾ। **ਤਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਭਾਗਂ। ਏਵਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਥਾਵਰੇਨ ਥਾਵਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਪਵਿਸਤਿ, ਨ ਇਤਰਥਾ ਸਬ੍ਬਸੇਨਾਸਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ । **ਸਚੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਸੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਠਪਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਞ੍ਞੇਵ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਜਗ੍ਗਾਹੀ''ਤਿ ਨ ਸਬ੍ਬਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਕਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਞ੍ਹੀ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਯਾਨੁਰੂਪਂ ਤਤਿਯਭਾਗੇ ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੇ ਵਾ ਗਹਿਤੇ ਤਂ ਭਾਗਂ ਦਾਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਤੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਯੇਨ। **ਸੋ ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਭੂਮਿਯਾ ਵਿਹਾਰਕਰਣੇ ਸੋਵ ਸਾਮੀ, ਤਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੨੪. **ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਬਹਿ ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਚਯਂ ਵਾ ਪਮੁਖਂ ਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਤੋ ਬਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ। **ਬਹਿਕੁਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਕੁਟ੍ਟਤੋ ਬਹਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਾਧਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੫. ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਾਧਾਰਣਕਥਾਯਂ **ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕੇਨਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕਸਮ੍ਮੁਤਿਲਦ੍ਧੇਨ। **ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ, ਏਵਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਏਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯੇਵ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਕਤਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। **ਗੁਲ੍ਹਪਿਣ੍ਡੇ…ਪੇ॰… ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੁਲ੍ਹਪਿਣ੍ਡਂ ਤਾਲਪਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਬਹਿਸੀਮਗਤਸ੍ਸਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਓਦਨਪਟਿਵੀਸੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦਿਸਙ੍ਘਿਕਓਦਨਪਟਿਵੀਸੋ। **ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਗਾਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੫) ''ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਗਾਹੇਥਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਬਹਿਗਾਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਗਾਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਗਾਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਗੇਵ ਬਹਿਗਾਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਾਧਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨੀਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਵਿਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਕਥਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵਿਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਆਰਭੀਯਤੇ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਕੋ ਵਿਹਾਰੋ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ।
ਵਿਹਾਰੋ ਸੋ ਕਤਿਵਿਧੋ।
ਕੇਨ ਸੋ ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ।
ਕਥਂ ਕੋ ਤਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ॥

''ਕੇਨ ਸੋ ਗਾਹਿਤੋ ਕਸ੍ਸ।
ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨਿਯਾ ਕਤਿ।
ਕਤਿਹਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਧੁਵਵਾਸਾਯ ਦੀਯਤੇ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਚਤੂਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਵਿਹਾਰਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਵਾਸਭੂਤੋ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵਿਸੇਸੋ। **ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਹਾਰੋ,** ਇਰਿਯਾਪਥਦਿਬ੍ਬਬ੍ਰਹ੍ਮਅਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਵਿਹਾਰੇਹਿ ਅਰਿਯਾ ਏਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਕਤਿਵਿਧੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਗਣਸਨ੍ਤਕਵਿਹਾਰਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਤਿਬ੍ਬਿਧੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਂ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਿਹਾਰਂ ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਂ ਵਾ ਆਵਾਸਂ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਤੋ ਅਭਿਯੋਗੋ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਦੀਘਭਾਣਕਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਪਨ ਗਣਸ੍ਸ, ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤੇ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਆਰਾਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕੋ ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਕੇਨ ਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। **ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। **ਕਥਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ, ਯਦਿ ਗਣਸ੍ਸ, ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ, ਯਦਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। **ਕੋ ਤਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਯਦਿ ਗਣਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਗਣੋ ਤਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਯਦਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਦੀਘਭਾਣਕਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਗਣਸ੍ਸ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ।

ਕੇਨ ਸੋ ਗਾਹਿਤੋਤਿ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇਨ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਗਾਹਿਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ, ਯੋ ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨ ਦੋਸਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨ ਮੋਹਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਏਵਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬੋ, ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ –

‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।

‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ। ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ।

‘‘ਸਮ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੋ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੭)।

ਕਸ੍ਸ ਸੋ ਗਾਹਿਤੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਗਾਹਿਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤੁਂ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਾ ਗਣੇਤੁਂ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਗ੍ਗੇਨ ਗਾਹੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੮)। **ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨਿਯਾ ਕਤੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਗਿਲਾਨੋ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਵੁਡ੍ਢੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ , ਗਿਲਾਨੋ ਗਿਲਾਨਤਾਯ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਗਣਵਾਚਕਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਸੋਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ’’ਤਿ।

ਕਤਿਹਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧੁਵਵਾਸਾਯ ਦੀਯਤੇਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੋ ਦੀਯਤੇ। ਕਤਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ? ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਯ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਚੇਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? **‘‘ਬਹੂਪਕਾਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਤਾਦਿਬਹੁਉਪਕਾਰਭਾਵਂ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਦਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **‘ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚਾ**’ਤਿ। ਤੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰਤ੍ਤੇਪਿ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾਭਾਵੇ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤੇਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰਤ੍ਤਾਭਾਵੇ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਚਨਤੋ। ਓਮਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਏਕੇਨ ਅਙ੍ਗੇਨ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ। ਕਤਮੇਨ ਏਕੇਨ ਅਙ੍ਗੇਨ? ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਯ ਵਾ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਵਾ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? **‘‘ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਦੀਨਂ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੧੯-੧੨੧) ਵਚਨਤੋ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਨ ਦੁਵਿਧੋ ਉਤੁਕਾਲੇ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਚਾਤਿ ਕਾਲਵਸੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਤਯੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾ ਪੁਰਿਮਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਵ। ‘‘ਉਤੁਕਾਲੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ ਚ ਤਙ੍ਖਣਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨੋ ਚਾਤਿ ਦੁਬ੍ਬਿਧੋ। ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪੁਰਿਮਕੋ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਚਾਤਿ ਦੁਬ੍ਬਿਧੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾ’’ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਨ ਆਗਤਂ । ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੮) ਪਨ ‘‘ਤਯੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾ ਪੁਰਿਮਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਆਗਤੋ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ‘‘ਤੀਸੁ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੇਸੁ ਪੁਰਿਮਕੋ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਗਾਹਾ ਥਾਵਰਾ, ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੇ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ’’ਤਿ ਆਗਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਚਰਿਯਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਹਾਰਾ ਸਙ੍ਘਿਕਾਵ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਹਾਰਦਾਯਕਾਨਂ ਵਿਹਾਰਦਾਨਕਾਲੇ ਕੁਲੂਪਕਾ ‘ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਵਵਿਹਾਰਾਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕਾ ਏਵ। ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਏਵਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਜੀਵਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਮਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੋਯੇਵਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੋਰਾਣਕਵਿਹਾਰਾਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ – ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਵਿਹਾਰੇਸੁਪਿ ਦਾਯਕਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਕਾ, ‘‘ਇਮਂ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਇਮਂ ਨਾਮ ਥੇਰਂ ਵਸਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇ ਅਵਦਨ੍ਤਾਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇ

ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਪਨ ਕੁਲੂਪਕਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਦਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਾਪਿ ਦਾਯਕਾ ਅਪ੍ਪਕਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਬਹੁਤਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੂਪਕਮੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕੁਲੂਪਕਾਨਂ ਵਚਨਂ ਨਵਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨੇਸੁ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੬੦; ਪਾਚਿ॰ ੪੯੨) ਵੁਤ੍ਤੁਂ ਏਕਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਜੀਵਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ, ਮਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਠੋ ਮੂਲਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਸਯੇ ਨ ਆਗਤੋ, ਮੂਲਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਂ ਜਗ੍ਗਾਪੇਤੁਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਕਾਰਾਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਵਵਿਹਾਰਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਪੋਰਾਣਕਵਿਹਾਰਾਪਿ ਮੂਲੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਦਿਨ੍ਨਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨੇਵ ਦੀਯਮਾਨਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜੀਵਨ੍ਤੇਯੇਵ ਵਿਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਵਾਦੋ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋਵ।

ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਾ ਨਾਮ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨਵਵਿਹਾਰਾਪਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਕਾਲੇ ਦਾਨਕਾਲੇ ਚ ਕੁਲੂਪਕਭਿਕ੍ਖੁਂਯੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਵ, ਪੋਰਾਣਕਵਿਹਾਰਾਪਿ ਸਿਸ੍ਸਾਨੁਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਏਵ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘਿਕਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਜੇਵਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ਨਵਵਿਹਾਰੇਪਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲਂ। ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤੇਪਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਦਾਨਤੋ ਸਙ੍ਘਿਕਦਾਨਮੇਵ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ ਦਾਯਕਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪੋਰਾਣਕਵਿਹਾਰੇਪਿ ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਰਣਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯਜਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਸਵਤ੍ਥੁਕਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਪਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਯੋ ''ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਂ ਸਾਸਨਂ ਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਵ ਮਮ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਪਣਿਧਾਯ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਕਰਂ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਦਿਕਂ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੁਲੂਪਕਭੂਤਸ੍ਸ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਅਕ੍ਖਰਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾਪਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਾਭਾਵਵਾਦੋਪਿ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋਵ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਵਿਹਾਰਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਯਕਾਯੇਵ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਵਿਹਾਰਦਾਯਕੇ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤੁਨਤ੍ਤੁਪਨਤ੍ਤਾਦਯੋ ਯਾਵ ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? 'ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਹਾਰਸਾਮਿਕੋ'ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ 'ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕੁਲੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ਚ ਵਚਨਤੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਭੂਤੋ ਦਾਯਕੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਇਸ੍ਸਰੋ। 'ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਕੁਲਵਂਸੇ ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ, ਸੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦੇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨੀਹਟਂ ਉਦਕਵਾਹਕਂ ਅਲ਼ਨਾਗਰਾਜਮਹੇਸੀ ਵਿਯ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯) ਵਚਨਤੋ ਵਿਹਾਰਦਾਯਕਸ੍ਸ ਕੁਲਵਂਸੇ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ ਰਾਜਾ ਵਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਸ੍ਸਰੋ ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਂ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ? ''ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਹਾਰਸਾਮਿਕੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਇਦਾਨਿ ਇਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਯਥਾ ਜੇਤਵਨਂ, ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕੋਤਜਾਦਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਜੇਤਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਵਨਂ ਉਯਜਾਨਂ ਜੇਤਵਨਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਯਦਿਪਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਤਸ੍ਸ ਉਯਜਾਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਕਿਣਿਤਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਸ੍ਸਰਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਜੇਤਵਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਯਦਿਪਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਮ੍ਮਾਰੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਦਾਯਕੇਨ ਕਿਣਿਤਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਸ੍ਸਰਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮਿਕੋਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਯਦਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਯਕੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ ਨ ਹੋਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਦਾਨਸ੍ਸ, ਤਥਾਪਿ ਦਾਨਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਸ੍ਸਰਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰੀਯਤਿ, ਨ

ਮੁਖਜਤੋ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਏਵ ਵਿਚਾਰੇਤੁੰ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਨ ਦਾਯਕੋ।

ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਾਦੀਸੁ ਵਿਹਾਰਦਾਯਕੇਸੁ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ॰ ੩੧੭) ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤੰ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੰ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਸੇਯਜਗ੍ਗੇਨ ਗਾਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ॰ ੩੧੮) ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਵਿਚਾਰੇਤੁੰ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਸ੍ਸ ਵਚਨਤੋ ਚ ''ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਭੂਮਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਨ ਸਾ ਭੂਮਿ ਪਠਮੰ ਗਹਿਤਾ, ਸੋ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ''ਉਭੋਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋਯੇਵ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ''ਯੋ ਪਨ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਵਲ੍ਲਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਿਮੇਨ ਉਪਕਰਣੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੰ ਕਾਰੇਤਿ, ਉਪਡ੍ਢੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਉਪਡ੍ਢੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਙ੍ਘਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰਯੇਵ ਸਾਮਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

''ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕੁਲੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਦੀਪਕੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਗਮਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਸੰ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਵਿਹਾਰੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਭਿਕ੍ਖੁਸਾਮਣੇਰਆਰਾਮਿਕੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਇਮੰ ਪਨ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੇਯ੍ਯੰ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਆਰਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕੁਲੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਏਵੰ ਆਰਾਮਿਕਸ੍ਸਪਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ ਓਲੋਕਨਤ੍ਥਾਯ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨੇਵ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਤੇਸੰ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

''ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਕੁਲਵੰਸੇ''ਤਜਾਦਿਵਚਨਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨ ਕਤਾਨੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨੰ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਤਲ਼ਾਕਾਦੀਨੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾਨੰ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਰਾਜਾਦੀਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਸੰਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਦਾਨਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਤੇਸੰ ਰਾਜਾਦੀਨੰ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਚੇਤਿਯਾਨੰ ਦਾਨੰ। ਯਦਿ ਦਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨਅਧਮ੍ਮਿਕਪਅਗ੍ਗਹਅਧਮ੍ਮਿਕਪਰਿਭੋਗਾ ਸਿਯੁੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯) ''ਨਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ ਦਾਨਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਞ੍ਞਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਞ੍ਞਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤੀ''ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯) ''**ਨਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ ਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ...ਪੇ॰... ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਨਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਪਰਿਭੋਗਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੰਯੇਵ ਦਾਨਾਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਚ ਪਰਿਭੋਗਾ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਰਾਜਾਦਯੋ ਇਸ੍ਸਰਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਦਾਨੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਾਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਚ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਾਨੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਚ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਰਿਭੋਗਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਅਥਾਪਿ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ''ਵਿਹਾਰਦਾਨੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗੰ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲਵ॰ ੨੯੫, ੩੧੫) 'ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਅਯੰ ਸਦ੍ਦੋ 'ਦਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਮਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਪਦਾਨਮੇਵ, 'ਦਾਯਕਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਪਨ ਸਾਮਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਮਿਭੂਤੋ ਦਾਯਕੋਵ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਨ ਸਮ੍ਪਦਾਨਭੂਤੋ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ''ਵਿਹਾਰਦਾਨੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਦਾਨਸਮਯੇ ਪਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਦਿਨ੍ਨਸਮਯੇ ਪਵਤ੍ਤਵਸੇਨ। ਦਾਨਕਾਲੇ ਹਿ ਦਾਯਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਦਾਯਕੋ ਸਾਮੀ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਪਦਾਨੰ, ਦਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਪਨ ਸਙ੍ਘੋਵ ਸਾਮੀ ਹੋਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਦਾਯਕੋ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੋ ਵਿਚਾਰੇਤੁੰ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਾਯਕੇਹੀ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੭੩)। ਇਦੰ ਪਨ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣਗਰੁਕਾ ਸਦ੍ਦਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ

ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਦਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਭਾਵੋ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸਨ੍ਤਕਭਾਵੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਕਟੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਭਾਵਸਾਧਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਤਥਾਪਿ ''ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕਭੂਤਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਦੀਨਂ ਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵਾਤਿ। ਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਨਨੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਦਾਯਕਾਦੀਹਿ ਪੁਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਮੇਵ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਤਕਂਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਦਾਯਕਾਦਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤਿ, ਨ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਚ ਬੀਜਗਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਤਕਂ ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਭਾਵਤੋ ਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਦਯੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ, ਏਵਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂਯੇਵ ਤਲਾਕਾਦਿਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਤ੍ਥਂ ਦਾਯਕਾਦਯੋ ਪੁਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਤ੍ਥਂਯੇਵ ਸਾਧੇਤਿ, ਨ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਤਥਾਪਿ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਜਾਤਿਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਿਭੂਮਿਕਾ ਉਪਾਸਕਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਥੇਰਂ ਸਤ੍ਤਹਿ ਜਾਤਿਭੂਮਿਕਵਿਹਾਰੇਹਿ ਪਬ੍ਬਾਜਯਿਂਸੂਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦਾਯਕੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ਤੇ ਥੇਰਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨੋ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ''ਤਿ, ਨ ਖੋ ਪਨੇਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਜਾਤਿਭੂਮਿਕਾ ਉਪਾਸਕਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ''ਵਿਹਾਰਦਾਯਕਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਬਹਵੋ ਉਪਾਸਕਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਥੇਰਂ ਅਯੁਤ੍ਤਚਾਰਿਤ੍ਤਾ ਸਕਲਸਤ੍ਤਵਿਹਾਰਤੋ ਪਬ੍ਬਾਜਯਿਂਸੁ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਦਾਯਕਭਾਵੇਨ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਉਦਾਹਰਣਂ ਨ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਦੀਪਕਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਪਰਾਧਾਨੁਰੂਪਕਰਣਭਾਵਦੀਪਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਯਦਾ ਦਾਯਕੋ ਵਿਹਾਰਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੁਞ੍ਚਚੇਤਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਜਨਪਦਸ੍ਸਾਮਿਕਰਾਜਾਦਯੋ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰਾ ਭਵਿਤੁਂ ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਵਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਭੂਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਗਣੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਸੋਯੇਵ ਇਸ੍ਸਰੋ ਭਵਿਤੁਂ ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਵਾ ਲਭਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ਦਾਯਕਾਦੀਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋ ਭਵਿਤੁਂ ਅਲਭਨਭਾਵੋ ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਦਾਨਸ੍ਸ, ਪਥਵਾਦਿਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਚ ਪੁਨ ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਵਚਨਤੋ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਦੀਯਮਾਨਂ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਾਯਕੇਹੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੩) ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ''ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਾਯਕੇਹੀਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋ ਭਵਿਤੁਂ ਲਭਨਭਾਵੋ ਕਥਂ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ, ''ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਞ੍ਞੀ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭, ੧੨੭) ਆਗਮਨਤੋ ਚ ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕਂ ਗਾਮਦਾਰਕੇਹਿ ਪਂਸ੍ਵਾਗਾਰਕੇਸੁ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ ਵਚਨਤੋ ਚ ''ਅਭਿਯੋਗੇਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਂ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਿਹਾਰਂ ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਂ ਵਾ ਆਵਾਸਂ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਤੋ ਅਭਿਯੋਗੋ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਦੀਘਭਾਣਕਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਪਨ ਗਣਸ੍ਸ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤੇ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੨) ਵਚਨਤੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਕਥਂ ਦਾਯਕਾਦੀਨਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਅਲਭਨਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵੇਲ਼ੁਵਨਵਿਹਾਰਾਦਿਦਾਯਕੇਸੁ ਤੇਸਂ ਵਿਚਾਰਣਂ ਅਨਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸਮ੍ਮੁਤਿਅਨੁਜਾਨਤੋ ਚ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇਸੁ ਕੋਸਮ੍ਬਕਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਤੇਸੁ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਚ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਚ ''ਕਥਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੬੮) ਏਵਂ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰਦਾਯਕਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮਵਿਹਾਰਦਾਯਕਭੂਤੇਸੁ ਆਰੋਚਿਤੇਸੁਪਿ ਤੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨਵਿਚਾਰਣਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਿਤੇ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੇਨ ਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਯੋ ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੭੩) ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਣਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਕਥਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਲਭਨਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਏਵਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ – ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬੋ, ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ –

ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੋ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੭)।

ਏਵਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮਤੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਕਵਿਧਾਨਂ ਅਨੁਜਾਨਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤੁਂ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਾ ਗਣੇਤੁਂ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਗ੍ਗੇਨ ਗਾਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਲਭਨਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

''ਦੀਘਭਾਣਕਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਪਨ ਗਣਸ੍ਸ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਵਿਹਾਰਾਦਿਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮ੍ਭਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੨) ਆਗਮਨਤੋ ਚ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੭) ਆਗਮਨਤੋ ਚ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮਿਵ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੨) ਵਚਨਤੋ ਚ ਗਣਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਗਣਸਨ੍ਤਕਵਿਹਾਰੋ ਗਣੇਨੇਵ ਵਿਚਾਰੀਯਤੇ, ਨੋ ਦਾਯਕਾਦੀਹਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੋਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪੁਗ੍ਗਲੇਨੇਵ ਵਿਚਾਰੀਯਤੇ, ਨੋ ਦਾਯਕਾਦੀਹੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਨਯਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਚ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਗਣਸਨ੍ਤਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸੇਵ ਵਚਨਤੋ ਚ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਿਹਾਰਵਿਚਾਰਣਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚ ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਦਾਯਕਾਨਂ ਵਿਹਾਰਵਿਚਾਰਣਸ੍ਸ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦਯੋ ਏਵ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਯੇਵ ਚ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਤੇਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਭੂਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤਿ, ਕੇਨ ਚ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇ ਤਾਵ ''ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇਸੁ ਕਾਲਕਤੇਸੁਪਿ ਤਦਞ੍ਞੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਨਾਗਤਸਙ੍ਘੋ ਚ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋ, ਤੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਗਣਸਨ੍ਤਕੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਣੇ ਯਾਵ ਏਕੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਾਵ ਗਣਸਨ੍ਤਕੋਵ, ਤੇਨ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਕਾਲਕਤੇਸੁ ਯਦਿ ਸਕਲਗਣੋ ਵਾ ਤਂਗਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਅਵਸਿਟ੍ਠਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਯੇਨ ਚ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਸੋ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਸਚੇਪਿ ਸਕਲਗਣੋ ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਗਣਸਙ੍ਘਪੁਗ੍ਗਲਾ ਇਸ੍ਸਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੇ ਪਨ ਸੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤੇ ਇਸ੍ਸਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋਵ ਇਸ੍ਸਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਕਥං ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਗਰੁਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯං ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਕං ਹੋਤਿ, ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਾਤਬ੍ਬං। ਗਣਸਨ੍ਤਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਸੁ ਪਨ ਤੇਸං ਸਾਮਿਕਤ੍ਤਾ ਦਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਾ ਰੁਹਨ੍ਤਿ, ''ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਜੀਵਮਾਨੋਯੇਵ ਸਬ੍ਬං ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰං ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਾਸਿ, ਕੋਚਿ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸං ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਯਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨං, ਯੇਨ ਚ ਗਹਿਤං, ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨං ਸਨ੍ਤਕං ਹੋਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤං, ਏਕਸ੍ਮਿං ਕਾਲਕਤੇ ਇਤਰੋ ਸਾਮੀ, ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਕੇ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੯) ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯං ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਏਵං ਪਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨං ''ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਦਾਨං ਅਚ੍ਚਯਦਾਨਤ੍ਤਾ ਨ ਰੁਹਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤං ਅਟ੍ਠਕਥਾਯං (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੧੯) ''ਸਚੇ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਕਾਲං ਕਰੋਨ੍ਤੋ 'ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਮਯ੍ਹං ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਹੋਤੁ, ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਹੋਤੁ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਹੋਤੁ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਹੋਤੁ, ਮਾਤੁ ਹੋਤੁ, ਪਿਤੁ ਹੋਤੁ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤੂ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੇਸං ਨ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨං ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨං ਅਚ੍ਚਯਦਾਨං ਰੁਹਤਿ, ਗਿਹੀਨං ਪਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਵਿਨਯਧਰਾ ''ਗਿਹੀਨਨ੍ਤਿ ਪਦං ਸਮ੍ਪਦਾਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨං ਸਨ੍ਤਕං ਅਚ੍ਚਯਦਾਨਵਸੇਨ ਗਿਹੀਨං ਦਦਨ੍ਤੇ ਰੁਹਤਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨං ਪਨ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨං ਦੇਨ੍ਤੇ ਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵං ਸਨ੍ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨං ਦਦਨ੍ਤੋਪਿ ਰੁਹੇਯ੍ਯ ਤੇਸං ਗਿਹਿਭੂਤਤ੍ਤਾ। ''ਅਥ ਚ ਪਨ 'ਮਾਤੁ ਹੋਤੁ, ਪਿਤੁ ਹੋਤੁ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤੂ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੇਸං ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਿਹੀਨං ਪਨਾ''ਤਿ ਇਦං ਨ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨං, ਅਥ ਖੋ ਸਾਮਿਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬං। ਤੇਨ ਗਿਹੀਨං ਪਨ ਸਨ੍ਤਕං ਅਚ੍ਚਯਦਾਨං ਰੁਹਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ''ਸਚੇ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਕਾਲං ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਮਯ੍ਹං ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ''ਨ ਹਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨං ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨං ਅਚ੍ਚਯਦਾਨං ਰੁਹਤਿ, ਗਿਹੀਨං ਪਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਛਟ੍ਠੀਬਹੁਵਚਨං ਸਮਤ੍ਥਿਤං ਭਵਤਿ। ਯਦਿ ਏਵං ''ਗਿਹੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਕਤਮං ਸਮ੍ਪਦਾਨං ਹੋਤੀਤਿ? ''ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ''ਤਿ ਪਦං। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯං (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੧੯) ''ਮਾਤੁ ਹੋਤੁ, ਪਿਤੁ ਹੋਤੁ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਜ੍ਜੁਕਵਤ੍ਥੁਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੧੫੮) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵං ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਦਤ੍ਵਾ ਮਤੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਞਾਤੋ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਮਤੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਥං ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਤਾਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋਵ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਗਣਸਨ੍ਤਕੇ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਅਵਸੇਸਾ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘੋਵ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯං (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੯) ''ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਿਕං ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਪਨ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਗਰੁਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯං ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਕං ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਕਥං ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਲਕਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੇ, ਅਪਿਚ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾ ਬਹੂਪਕਾਰਾ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਿਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨං ਦਾਤੁං। ਯං ਤਤ੍ਥ ਲਹੁਭਣ੍ਡං ਲਹੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰං, ਤං ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਭਾਜੇਤੁං। ਯං ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਭਣ੍ਡං ਗਰੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰං, ਤං ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯං ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੯) ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ''ਗਰੁਭਣ੍ਡං ਗਰੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰං''ਇਚ੍ਚੇਵ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤං, ਨ ''ਵਿਹਾਰ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥං ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਗਰੁਭਣ੍ਡਭਾਵੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਵਿਹਾਰੋ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁ, ਇਦං ਦੁਤਿਯං ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯං,

> ''ਦ੍ਵਿਸਙ੍ਗਹਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤਿਯං ਚਤੁਸਙ੍ਗਹං।
> ਚਤੁਤ੍ਥං ਨਵਕੋਟ੍ਠਾਸං, ਪਞ੍ਚਮං ਅਟ੍ਠਭੇਦਨං॥

> ''ਇਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਰਾਸੀਹਿ, ਪਞ੍ਚਨਿਮ੍ਮਲਲੋਚਨੋ।
> ਪਞ੍ਚਵੀਸਵਿਧං ਨਾਥੋ, ਗਰੁਭਣ੍ਡං ਪਕਾਸਯੀ''ਤਿ॥ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) –

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਇਤਿ ਦਾਯਕੋ ਵਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਲੂਪਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੁਞ੍ਚਚੇਤਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਦਾਯਕੋ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਦਾਤੁਂ ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਮੁਞ੍ਚਚੇਤਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦਾਤੁਂ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਮਾਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਦਾ ਤੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋ ਸਾਮਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਇਸ੍ਸਰਾ। ਯਦਿ ਪਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾਵ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਙ੍ਘੋਵ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਦਾਯਕੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਨੁਮਤਿਯਾ ਏਵ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਵਂ ਮੂਲਤੋਯੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਤਵਿਹਾਰੋ ਵਾ ਮੂਲੇ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਗਣਸਨ੍ਤਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਭੂਤੋਪਿ ਤੇਸਂ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਦਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਘਿਕਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਵਿਹਾਰੋ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਸਙ੍ਘੇਨਪਿ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੭) ''ਅਥ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ 'ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ''ਆਦਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ''ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ ਵਸ੍ਸਕਾਲਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ, ਉਤੁਕਾਲਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ, ਧੁਵਵਾਸਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੁ ਵਸ੍ਸਕਾਲਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ, ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਉਤੁਕਾਲਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ, ਤਙ੍ਖਣਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ''ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਅਸਮੇਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੮) ''ਅਥ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ 'ਕਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ'ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਤਯੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾ ਪੁਰਿਮਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ। ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪੁਰਿਮਕੋ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਮਾਸਗਤਾਯ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਆਯਤਿਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਯੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤੋ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ''ਤੀਸੁ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੇਸੁ ਪੁਰਿਮਕੋ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਗਾਹਾ ਥਾਵਰਾ। ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੇ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਤਾਵ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਕਥਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਉਤੁਕਾਲੇ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ ਉਤੁਕਾਲੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ, ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਉਤੁਕਾਲੋ ਨਾਮ ਹੇਮਨ੍ਤਉਤੁਗਿਮ੍ਹਉਤੁਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠ ਮਾਸਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨਿਯਤਾਵਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇ ਯਦਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਦਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਾਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਂ ਉਤੁਕਾਲੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਾਮ। ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਨ ''ਪੁਰਿਮਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋਪਿ ਹਿ ਆਯਤਿਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਮੇਵ ਪਵਿਸਤਿ, ਨ ਉਤੁਕਾਲੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ''ਅਪਰਜ੍ਜੁਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਆਯਤਿਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਤਙ੍ਖਣਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਚ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਸੁਂ ਆਗਤੋ, ਉਤੁਕਾਲੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਯੇਵ ਤਦਙ੍ਗਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿਪਿ ਤਙ੍ਖਣਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਤੁਕਾਲਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਪਿ ''ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਤਙ੍ਖਣਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋਤਿ ਦੁਬ੍ਬਿਧੋ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸਮ੍ਮੁਤਿਲਦ੍ਧੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਥਾਵਿਨਯਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਨ ਵਿਚਾਰਣਾ ਯਾਵਜ੍ਜਕਾਲਾ ਥਾਵਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਧੁਵਵਾਸਵਸੇਨ ਵਿਚਾਰਣਮੇਵ ਯਾਵਜ੍ਜਕਾਲਾ ਥਾਵਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਭੇਦੇ ‘‘ਧੁਵਵਾਸਵਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ਧੁਵਵਾਸਵਸੇਨ ਵਿਚਾਰਣਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮੁਤਿਲਦ੍ਧੇਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਦੁਵਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਗ੍ਗੋ ਸਙ੍ਘੋ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਫਾਸੁਕਂ ਆਵਾਸਂ ਧੁਵਵਾਸਵਸੇਨ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਯਾਵਜ੍ਜਕਾਲਾ ਥਾਵਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਸਮਗ੍ਗੋ ਸਙ੍ਘੋਵ ਧੁਵਵਾਸਵਸੇਨ ਦੇਤਿ, ਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਥਂ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਾਦੀਨਂ ਵਾ ਗਣਵਾਚਕਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੦; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਬਹੂਪਕਾਰਸ੍ਸ ਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਕਂ ਆਵਾਸਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਗਣਵਾਚਕਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬) ਚ **‘‘ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸੀਮਟ੍ਠਕਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨) ਵਚਨਤੋ ਸਾਧੁਕਂ ਨਿਸ੍ਸਂਸਯੇਨ ਞਾਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਕਥਂ ਪਨ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਦੀਨਂ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਮ੍ਪਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੇਨ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬) ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਥਂ ਪਨ ਦੁਵਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? **‘‘ਬਹੂਪਕਾਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਤਾਦਿਬਹੁਉਪਕਾਰਭਾਵਂ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਦਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **‘ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚਾ’**ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰਤ੍ਤੇਪਿ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾਭਾਵੇ, ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤੇਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰਤ੍ਤਾਭਾਵੇ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਟੀ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਯਾਵਜ੍ਜਕਾਲਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ? ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ, ਨਾਨਾਦੇਸਵਾਸੀਨਂ ਨਾਨਾਚਰਿਯਕੁਲਸਮ੍ਭਵਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਪਰਿਭੋਗਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਚ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ, ਯੋ ਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨ ਦੋਸਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨ ਮੋਹਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨ ਭਯਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ , ਗਹਿਤਾਗਹਿਤਞ੍ਚ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੭)। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੨) ‘‘ਏਵਰੂਪੇਨ ਹਿ ਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਏਕਪਰਿਵੇਣੇ ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਦਾਨਵਿਚਾਰੋ ਯਾਵਜ੍ਜਕਾਲਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ? ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਭਾਵੇਪਿ ਸੀਮਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਸੀਮਟ੍ਠਕਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨)।

ਉਤੁਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਆਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਪਟਿਬਾਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਤੇਮਾਸੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁੰ, ਉਤੁਕਾਲੰ ਪਨ ਨ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੩੧੮)। ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਤਮੇ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾਤਿ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ, ਗਿਲਾਨੋ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਕਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ। **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ** ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਗੋਪੇਨ੍ਤੋ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ। **ਗਿਲਾਨੋ** ਗੇਲਞ੍ਞਾਭਿਭੂਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ। **ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੋ** ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸੇਨਾਸਨਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ, ਗਿਲਾਨੋ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਾਯ ਨਵਕਤਰੇਨ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤਾਯ, ਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਿਲਾਨਤਾਯ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਬਹੂਪਕਾਰਸ੍ਸ ਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਕੰ ਆਵਾਸੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਉਪਕਾਰਕਤਾਯ ਚ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਤਾਯ ਚ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਵਸੇਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਅਪਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਆਗਤੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਦਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ''ਉਤੁਕਾਲੇ ਤਾਵ ਕੇਚਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਠਮਯਾਮੰ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੰ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੰ ਵਾ, ਯੇ ਯਦਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਤਦਾਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਕਾਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਹਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਸਙ੍ਘੇ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੰ ਸਙ੍ਘੰ ਆਰਬ੍ਭ ''ਇਮੰ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਸਨ੍ਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵਿਹਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇ ਤੇਨ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੰ ਸਙ੍ਘੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਕਰਣਕਾਲੇਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੂਪਕਭਿਕ੍ਖੁਮੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਪਾਤਨਕਾਲੇ ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਠੰ ਵਚੀਭੇਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਕੁਲੂਪਕਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਸਾਧਾਰਣਤ੍ਥੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਦਾਨੇਸੁ ਪਠਮੰ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ ਸਙ੍ਘੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ। ਤਤਿਯੰ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਪਿ ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ ਕੁਲੂਪਕਪੁਗ੍ਗਲਮੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੰ, ਕੇਵਲੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵਚੀਭੇਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ''ਕਿੰ ਅਯੰ ਵਿਹਾਰੋ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਵਚੀਭੇਦਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਯੰ ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ –

''ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਮਨੋਸੇਟ੍ਠਾ ਮਨੋਮਯਾ।
ਮਨਸਾ ਚੇ ਪਸਨ੍ਨੇਨ, ਭਾਸਤਿ ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਵਾ।
ਤਤੋ ਨੰ ਸੁਖਮਨ੍ਵੇਤਿ, ਛਾਯਾਵ ਅਨਪਾਯਿਨੀਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨) –

ਵਚਨਤੋ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ''ਯਥਾ ਦਾਯਕਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੫) ਵਚਨਤੋ ਵਚੀਭੇਦਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਇਦੰ ਦਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਪਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਙ੍ਘਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਵਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨੇਸੁ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੬੦) ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਮੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪਿ ਪਰਿਭੋਗਾਪਿ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਰਿਭੋਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੀਸੁ

ਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨੇਸੁ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਤਿਯਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪਿ ਪਰਿਭੋਗਾਪਿ ਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਧਮ੍ਮਿਕਪਰਿਭੋਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਦਿਗਣੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ। ਏਤੇ ਪਨ ਗਣਸਨ੍ਤਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾ ਵਿਹਾਰਾ ਦਾਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸਨ੍ਤਕਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਾ। ਤੇਸੁ ਗਣਸਨ੍ਤਕੇ ਤਾਵ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕੋ, ਤੇਸੁ ਧਰਮਾਨੇਸੁਯੇਵ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋ। ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੯) ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲਕਤੇ ਇਤਰੋ ਸਾਮੀ, ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਿਕਂਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੋਪਿ ਯਦਿ ਸੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਦੇਤਿ, ਕੋਚਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸੋ ਜੀਵਮਾਨੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਦਾਸਿ, ਕੋਚਿ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਯਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਯੇਨ ਚ ਗਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੯) ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਲਕਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੇ, ਅਪਿਚ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾ ਬਹੂਪਕਾਰਾ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਿਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਦਾਤੁਂ, ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਲਹੁਭਣ੍ਡਂ ਲਹੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ, ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਭਾਜੇਤੁਂ, ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਗਰੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ, ਤਂ ਆਗਤਾਨਾਗਤਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਂ ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਂ ''ਪੁਰਿਮਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮੁਤ੍ਤਕੋ ਚਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੮) ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ਆਗਤਾਨਂ ''ਉਤੁਕਾਲੇ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੇ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਨਞ੍ਚ ਏਤਰਹਿ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸ੍ਸ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਡ੍ਢਤਰਗਿਲਾਨਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) ''ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਾਯ ਨਵਕਤਰੇਨ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਿਲਾਨਤਾਯਾ''ਤਿ। ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਦਯੋ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਾਦੀਨਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਸੋਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੦; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ)। ਸੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਏਤਰਹਿ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇਸੁ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੇਸੁ ਯਥਾਕਮ੍ਮਙ੍ਗਤੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, ਸੋਪਿ ''ਅਯਂ ਵਿਹਾਰੋ ਮਯਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਬਜਤ੍ਤੋ ਪਟਿਬਲੋ, ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਵਦਤਿ। ਯੇਨ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋਪਿ ''ਮਯਾ ਪਸੀਦਿਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਸਙ੍ਘੋਪਿ ''ਮਯਮੇਵ ਇਸ੍ਸਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਵਂਦ੍ਵਿਧਾ ਵਾ ਤਿਧਾ ਵਾ ਚਤੁਧਾ ਵਾ ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤਿ।

ਤੇਸੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ''ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਆਸਨਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਯੋ ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ੪੭੩; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੬), ''ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਾਯ ਨਵਕਤਰੇਨ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੯ ਆਦਯੋ; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਮੇਵ ਏਤ੍ਥ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, ਮਯਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਮੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤੁਮਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਬਜਤ੍ਤੋਪਿ ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬), ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਜਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ, ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਵਚਨਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ੭੬, ੮੨) ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਮੇਵ ਏਤ੍ਥ ਬਜਤ੍ਤੋ ਪਟਿਬਲੋ, ਨ ਮਯਾ ਅਞ੍ਞੋ ਬਜਤ੍ਤਤਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਮੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ

ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ''ਤਿ ਸਵ੍ਵੀ। ਵਿਹਾਰਕਾਰਕੋਪਿ ''ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਹਾਰਸਾਮਿਕੋਤਿ ਵਿਨਯਪਾਠੋ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੧੬) ਅਤ੍ਥਿ, ਮਯਾ ਚ ਬਹੁੰ ਧਨੰ ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਅਯੰ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਾ ਪਸਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਵ੍ਵੋ''ਤਿ ਸਵ੍ਵੀ। ਸਙ੍ਘੋਪਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਵਚਨਞ੍ਚ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੬, ੧੨੧, ੧੨੬, ੧੩੧), ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕੰ ਗਾਮਦਾਰਕੇਹਿ ਪੰਸ੍ਵਾਗਾਰਕੇਸੁ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਵਿਹਾਰੋ ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਰੁਚਿਤਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਵ੍ਵੋ''ਤਿ ਸਵ੍ਵੀ।

ਤਤ੍ਥ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਵਚਨੇਪਿ ''ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤ੍ਯਾਦਿਵਚਨੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੬) ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਆਸਨਸਾਲਾਦੀਸੁ ਅਗ੍ਗਾਸਨਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਤਰਾਰਹਤ੍ਤਾ ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇ ਆਗਤੇ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਆਸਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਧੁਵਵਾਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। ''ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਾਯ''ਤ੍ਯਾਦਿਵਚਨਞ੍ਚ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੦; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਸੇਨਾਸਨੇ ਦੀਯਮਾਨੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇ ਆਗਤੇ ਨਵਕਤਰੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਪਨ ਨਵਕਤਰੇਨ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰਤਾਯਾ''ਤਿ ਉਤੁਕਾਲੇ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਸੇਨਾਸਨਦਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਦਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ , ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਸੀਘੰ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ।

ਬਜਤ੍ਤਵਚਨੇਪਿ ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ''ਤ੍ਯਾਦਿਵਚਨਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੪੫-੪੯੬) ਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਮਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਫਾਸੁਕੰ ਆਵਾਸੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੇਨਚਿ ਤਮ੍ਹਾ ਵਿਹਾਰਾ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤ੍ਯਾਦਿਵਚਨਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ੮੨) ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਪਕਾਸੇਤੁੰ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਸੀਘੰ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ।

ਦਾਯਕਵਚਨੰ ਪਨ ਨਾਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ''ਤ੍ਯਾਦਿਪਾਠਸ੍ਸ ਅਮੁਖ੍ਯਵੋਹਾਰਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਗਤਿਯਾ ਅਰਹਾਪਿ ''ਸਤ੍ਤੋ''ਤਿ, ਏਵੰ ਦਾਨਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਾਮਿਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦਾਯਕੋ ''ਵਿਹਾਰਸਾਮਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਸਕਲੇ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਚ ''ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦਾਯਕੋ ਇਸ੍ਸਰੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਦਾਯਕੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ, ''ਸਙ੍ਘਿਕੋ, ਗਣਸਨ੍ਤਕੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੋ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਨਾਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ।

ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਚਨੇਪਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕੋ ਨਾਮ ਵਿਹਾਰੋ''ਤ੍ਯਾਦਿਵਚਨੰ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੬, ੧੨੧, ੧੨੬, ੧੩੧) ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਭਾਵੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦੁਵਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੇਨ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਵਾ। ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇ ਸਤਿ ਦੁਵਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਪਨ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਤਾਦਿਬਹੂਪਕਾਰਤਾਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਤਾਦਿਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਵਿਰਹਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਮਿਸਗਰੁਕਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਵਚਨਮ੍ਪਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਤਾਵ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਥ ਤੀਣਿਪਿ ਵਚਨਾਨਿ ਸੰਸਨ੍ਦੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ''ਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਰੁਚਿਤੋ''ਤਿ, ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਏਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਕਸ੍ਮਾ ਅਭਿਰੁਚਿਤੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਏਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਮ੍ਹੇ ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਾ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੋ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਆਚਰਿਯੋ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ, ਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕੋ, ਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕੋ, ਪਿਯਸਹਾਯੋ, ਲਾਭੀ, ਯਸਸ੍ਸੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਰੁਚਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਨ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ''ਏਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਗ੍ਗਾਸਨੰ ਅਗ੍ਗੋਦਕੰ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡੰ ਅਰਹਤਿ, ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ''ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ, ਵਿਨਯਧਰੋ, ਗਣਵਾਚਕਆਚਰਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਏਸੋ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ, ਏਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਾਦੀਨੰ ਵਾ ਗਣਵਾਚਕਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੯; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ)।

ਇਧ ਪਨ ਸਾਧਕਪਾਠੇ ''ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਸ੍ਮਾ ਸਾਧ੍ਯਵਚਨੇ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਏਤਰਹਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। ਯਦਿ ਕੇਸੁਚਿ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਰਕ੍ਖਣਾਦਿਕੰ ਉਪਕਾਰੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਕੰ ਆਵਾਸੰ ਏਤਰਹਿਪਿ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਧੁਵਵਾਸਵਿਹਾਰੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਕਪਾਠੇ ''ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਾਦੀਨੰ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਆਗਤਾਗਮੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਵਿਨਯਧਰੋ ਮਾਤਿਕਾਧਰੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਗੁਣਵਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਥਾਪਿ ''ਏਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਹੂਪਕਾਰੋ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਸਾਧੁ ਏਸੋਪਿ ਫਾਸੁਕਾਵਾਸਸ੍ਸ ਅਰਹੋ, ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਬਹੂਪਕਾਰਸ੍ਸ ਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਕੰ ਆਵਾਸੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ''ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਵਿਨਯਧਰੋ ਗਣਵਾਚਕਾਚਰਿਯੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਸਾਧੁ ਏਤਸ੍ਸਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾਵ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਾਦੀਨੰ ਵਾ ਗਣਵਾਚਕਾਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੦; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ''ਏਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਸਾਧੁ ਏਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤੋ ''ਏਵੰ ਦੁਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੋ ਵਾ ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠੋ ਵਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਸ੍ਸੀਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੰ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਗਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੩੧੮) ਵਚਨਤੋਤਿ।

ਅਥ ''ਦੁਵਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੇ ਅਸਤਿ ਏਕਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਏਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? **''ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ

ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਦੀਨੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੧੧੯-੧੨੧) ਏਕੇਕਙ੍ਗਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੋ ਏਕਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠੋਵ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ''ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਸੁ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਾ ਸਮਾਨਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰ, ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸਾਤਿ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੧) ਵਚਨਤੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ ਏਕਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਆਵਾਸਿਕਾ ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਯੋ ਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੋ ਚੇ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤਿ ਪੇਸਲੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ, ਸੋ ਤੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਗਮਨਤ੍ਥੰ ਸਙ੍ਗਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋ ਆਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਥੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥੰ ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੰ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਆਗਤਾਗਮੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਵਿਨਯਧਰੋ ਮਾਤਿਕਾਧਰੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ, ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਉਪਲਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਚੁਣ੍ਣੇਨ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ ਮੁਖੋਦਕੇਨ। ਨੋ ਚੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁੰ ਉਪਲਾਪੇਯ੍ਯੁੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯੁੰ ਚੁਣ੍ਣੇਨ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ ਮੁਖੋਦਕੇਨ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੩) ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੩) **''ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ 'ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਤਤ੍ਥ, ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਾ ਸੁਲਭਾ ਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਵਸਥ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਮਾਨਾ'ਤਿ ਏਵੰ ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤਥਾਕਰਣਵਸੇਨ **ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ,** 'ਆਮ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਟਿਵਚਨਦਾਪਨੇਨ **ਉਪਲਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**। ਅਥ ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਚੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਚ, ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਉਪਲਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਕਣ੍ਣਸੁਖੰ ਆਲਪਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਚੁਣ੍ਣਾਦੀਹਿ **ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਸਕਲੋਪਿ ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਇਧ ਨੇਵ ਥੇਰਾ, ਨ ਦਹਰਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਵਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਰੇ ਅਨੁਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਮਹਾਥੇਰਾਨੰ ਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨਾਦੀਨਿ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਸਾਯੰਪਾਤੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਪਨ ਤੇਸੰ ਆਗਮਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ਪਠਮਤਰੰ ਮਹਾਥੇਰਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਸਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿੰਚਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਅਤ੍ਥਿ, 'ਮਯ੍ਹੰ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਅਥਾਪਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਰਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਨ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਦਨ੍ਤਿ 'ਮਯ੍ਹੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਵਸੇਸਾ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੂ'ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਤਾਦਿਸੰ ਬਹਿਸੀਮਤੋ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਮਾਗਤੰ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਧੁਵਨਿਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਫਾਸੁਕੰ ਆਵਾਸੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਸ੍ਸੀਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੰ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਗਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੮) ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸੀਮਤੋ ਆਗਤਸ੍ਸ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ''ਨਿਸ੍ਸੀਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸੀਮੇ ਠਿਤੰਯੇਵ ਸੇਨਾਸਨੰ ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਨ ਨਿਸ੍ਸੀਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸਪਿ ਸੇਨਾਸਨੰ ਨ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬਹਿਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤੇਪਿ ਇਦਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮੰ ਪਵਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਗੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ''ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਕਿਰ ਬਹੁੰ ਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਨ੍ਤਰਿਕਵਿਹਾਰਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੇਸੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਪਿ

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਿਨਾ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹਿਸੀਮਤੋ ਆਗਤੋਪਿ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ। ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਆਵਾਸਾ ਸਜ੍ਜੁਕਂ ਪਾਹੇਤਬ੍ਬੋ ‘ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਾ’ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤਂ ਲਭੇਥ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਲਭੇਥ, ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਯਤ੍ਥ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ, ਸੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਨੋ ਚੇ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ। ਤੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਆਵਾਸਾ ਸਜ੍ਜੁਕਂ ਪਾਹੇਤਬ੍ਬੋ ‘ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਾ’ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤਂ ਲਭੇਥ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਲਭੇਥ, ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਪਾਹੇਤਬ੍ਬੋ ‘ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਾ’ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤਂ ਲਭੇਥ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਲਭੇਥ, ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਸੇਯ੍ਯੁਂ ਚੇ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੩)।

ਏਵਂ ਬਹਿਸੀਮਤੋ ਆਗਤਸ੍ਸਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਿਟ੍ਠਗੁਣਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਣੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਂਸੋ ਪਵੇਣੀ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੋ। ਗਣਾਦਿਭਾਵੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਬਹੂਪਕਾਰਤਾਦਿਭਾਵੋਯੇਵ ਪਮਾਣਂ। ਸਾਮਗ੍ਗਿਕਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਸਮਾਨਗਣੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾਨਮ੍ਪਿ ਲਦ੍ਧਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਤਿਵਿਧਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾਨਮ੍ਪਿ ਓਸਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਕਰਣੇਨ ਸਂਵਾਸੋ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਪਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜੀਪਰਿਸਂ ਵਡ੍ਢਾਪੇਤਿ, ਲਜ੍ਜੀਪਰਿਸਂ ਹਾਪੇਤਿ। ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਂ ਪਨ ਵਿਹਾਰਤੋਪਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਕਲਹਕਾਰਕਮੇਵ ਸਕਲਸਙ੍ਘਾਰਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਪਕ੍ਖਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਅਲਜ੍ਜੀਆਦਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋਯੇਵ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਕਲਸਙ੍ਘਾਰਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੮) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵੁਡ੍ਢਾਪਚਾਯਨਾਦਿਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਰਹਿਤਂ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਏਵਰੂਪੇਨ ਹਿ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਏਕਪਰਿਵੇਣੇ ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਵਾਰਿਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੨੨), ਤਸ੍ਮਾ ਆਵਾਸਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਵਾ, ਸਗਣੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਗਣੋ ਵਾ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸੀਲਵਨ੍ਤਭੂਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਧਰਂ, ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਂ।
ਨੇਕ੍ਖਂ ਜਮ੍ਬੋਨਦਸ੍ਸੇਵ, ਕੋ ਤਂ ਨਿਨ੍ਦਿਤੁਮਰਹਤਿ।
ਦੇਵਾਪਿ ਨਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪਿ ਪਸਂਸਿਤੋ’’ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੬) –

ਅਯਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਭਾਰਨਿਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਫਾਸੁਕਂ ਆਵਾਸਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਯਦਾ ਪਨ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਜਰਾਦੁਬ੍ਬਲਤਾਯ ਵਾ ਰੋਗਪੀਲ਼ਿਤਤਾਯ ਵਾ ਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਵਾ ਗਣੰ ਅਪਰਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਕਲਹਵਿਵਾਦਾਭਾਵਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨੰ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਯੰ ਵਿਹਾਰੋ ਸਙ੍ਘਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਚਿਨਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਗਤਿਗਮਨਾਨਿ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਤਿ। ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਤਮੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤੰ ਕੁਸਲੰ। ਨੋ ਚੇ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਭੂਤੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਅਙ੍ਗਵਿਯੁਤ੍ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਛਨ੍ਦਾਦਿਅਗਤਿੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਵਿਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ।

ਸਚੇ ਪਨ ਸਙ੍ਘੋ ਯੰ ਕਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣਵਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਅਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਭੂਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਤਦਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਕਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਵਿਹਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਙ੍ਘਾਨੁਮਤਿਯਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੩੮-੫੩੯) ''ਸਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਆਮਿਸਗਰੁਕਤਾਯ ਨ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਸੋਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਸਙ੍ਘਿਕੇਸੁ ਹਿ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਵ ਇਸ੍ਸਰੋ''ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

''ਛਨ੍ਦਾ ਦੋਸਾ ਭਯਾ ਮੋਹਾ।
ਯੋ ਧਮ੍ਮੰ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ।
ਨਿਹੀਯਤਿ ਤਸ੍ਸ ਯਸੋ।
ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

''ਛਨ੍ਦਾ ਦੋਸਾ ਭਯਾ ਮੋਹਾ।
ਯੋ ਧਮ੍ਮੰ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ।
ਆਪੂਰਤਿ ਤਸ੍ਸ ਯਸੋ।
ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੭-੧੮; ਪਾਰਿ॰ ੩੮੨, ੩੮੬)।

ਯਦਾ ਪਨ ਥੇਰੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕਮ੍ਮਙ੍ਗਤੋ, ਸਙ੍ਘੋਪਿ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਏਵੰ ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਸੁਞ੍ਞੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦੇਸੇ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵੰ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਤਬ੍ਬਾ ''ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਅਕਤ੍ਥ, ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਦਿਯੁਤ੍ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਿਚਿਨਥ, ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਲਭਨ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਥ, ਨੋ ਚੇ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਅਲਤ੍ਥ, ਅਥ ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਚਿਨਥ। ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਥ। ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ-ਸਨ੍ਤੋਸਕਥਾ-ਸਲ੍ਲੇਖਕਥਾ-ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਕਥਾਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ-ਸੀਲਕਥਾ-ਸਮਾਧਿਕਥਾ-ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ-ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ-ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਿਸ੍ਸਥ, ਸੁਤਪੁਬ੍ਬੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਰਿਯੋਦਾਪਿਸ੍ਸਥ, ਕਙ੍ਖੰ ਵਿਨੋਦਿਸ੍ਸਥ, ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਉਜੁੰ ਕਰਿਸ੍ਸਥ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਸ੍ਸਥ। ਯਸ੍ਸ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਪੇਸਲਸ੍ਸ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੰ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸੀਲੇਨ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸੁਤੇਨ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਚਾਗੇਨ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੪) ''ਕਤਮੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ

ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ, ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਸ੍ਸੁਤਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੁਤਂ ਪਰਿਯੋਦਪੇਤਿ, ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਤਰਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਜੁਂ ਕਰੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਮਾਨੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੀਲੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੁਤੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ , ਚਾਗੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘੇਨੇਵ ਧੁਵਵਾਸਵਿਹਾਰੋ ਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਏਵਂ ਜਿਨਸਾਸਨਸ੍ਸ, ਵਡ੍ਢਿਕਾਮੋ ਸੁਪੇਸਲੋ।
ਅਕਾਸਿ ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਵਾਸਨਿਚ੍ਛਯਨ੍ਤਿ॥

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਵਿਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ।

੨੯. ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੨੨੬. ਏਵਂ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਥਿਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਮਾਹ “**ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਥਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਮਂ ਕਥਿਨਂ? ਸਮੂਹਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਅਨੂਨਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ, ਚੀਵਰਮਾਸੋ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੇਸੁ ਨਾਮਰੂਪੇਸੁ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਤੇਸਂ ਨਾਮਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮੂਹਸਮਵਾਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮੂਹਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਥਿਨਂ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ‘‘ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਮਵਾਯੋ ਨਾਮਂ ਨਾਮਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਧੇਯ੍ਯਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਭਿਲਾਪੋ, ਯਦਿਦਂ ਕਥਿਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਰਿ॰ ੪੧੨) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ, “**ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸੁ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਤਿ ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵੋ। **ਨਾਮਂ ਨਾਮਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ‘ਕਥਿਨ’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਬਹੂਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਾਮਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੧੨) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ, “**ਯੇਸੁ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਨੂਨੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਚੀਵਰਮਾਸੋ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਯੇਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਸਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤੇਸੁ। **ਮਿਸ੍ਸੀਭਾ**ਵੋਤਿ ਸਂਸਗ੍ਗਤਾ ਸਮੂਹਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੨.੪੧੨) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ? ਥਿਰਟ੍ਠੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ ਥਿਰਨ੍ਤਿ? ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰਅਸਮਾਦਾਨਚਾਰਗਣਭੋਜਨਯਾਵਦਤ੍ਥਚੀਵਰਯੋਚਤਤ੍ਥਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੦੬) ‘‘ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ, ਤਥਾ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੦੬) ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬)। ਅਥ ਵਾ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ? ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਟ੍ਠੇਨ। ਕਥਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ? ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਟ੍ਠੇਨ ਕਥਿਨ’’ਨ੍ਤਿ।

ਕਥਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਕੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ? ਟੀਕਾਚਰਿਯਾ ਧਾਤੁਪਚ੍ਚਯੇ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਪਾਟਿਪਦਿਕਵਸੇਨੇਵ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸੁਦ੍ਧਨਾਮਭੂਤੋ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਪਾਟਿਪਦਿਕਸਦ੍ਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਤੀਸੁਪਿ ਵਿਨਯਟੀਕਾਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੦੬; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੦੬; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਿਤਤ੍ਤਾ। ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯਾਤਿ ਪਨ ਥਿਰਤਾ ਚਸ੍ਸ ਹੇਤੁਪਦਮੇਵ। ਅਥ ਵਾ ਕਥਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਥਧਾਤੁਯਾ ਇਨਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਕਥਂ? ਕਥ ਸਙ੍ਗਹੇਤਿਮਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਧਾਤੁਸਞ੍ਞਾਦਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ‘‘ਇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਯੋਗਵਿਭਾਗੇਨ ਵਾ ‘‘ਸੁਪਤੋ ਚਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਇਨਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਕ੍ਖਰਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਸਦ੍ਦਤੋ ਸ੍ਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕਤੇ ਰੂਪਂ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੀਟੀਕਾਪਾਠਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਕਠ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਨੇਤਿ ਧਾਤੁਤੋ ਇਨਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ‘‘ਕਠ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਨੇ, ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯਨ੍ਤੋ ਧਾਤੁ, ਇਨੋ’’ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਬਹੂ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਇਮਂ ਪਾਠਂਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਥਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯਨ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਦਨ੍ਤਜੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਲਿਖਨ੍ਤਿ ਚ, ਨ ਪਨੇਵਂ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾਯਂ ਕਕ੍ਖਲ਼ਪਰਿਯਾਯਂ ਗੁਣਸਦ੍ਦਭੂਤਂ ਕਠਿਨਸਦ੍ਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਾਸਨਵੋਹਾਰਤੋ ਨਾਮਸਦ੍ਦਭੂਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਪਞ੍ਚਕਂ ਕਕ੍ਖਲ਼ੇ’’ਤਿ। ਅਨੇਕੇਸੁ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ

ਜਿਨਸਾਸਨਵੋਹਾਰਤੋ ਨਾਮਸਦ੍ਦਭੂਤੋ ਕਥਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਦਨ੍ਤੁਜੋਯੇਵ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ , ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਾਯੇ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਕਤ੍ਥ ਸਿਲਾਘਾਯਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਤੋ ਇਨਪਚ੍ਚਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਸੰਯੋਗਤ੍ਥਕਾਰੰ ਨਿਸੰਯੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਲਾਘਾਦਿਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਿਯੰ ''ਸਿਲਾਘ ਕਤ੍ਥਨੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਯਞ੍ਚ ''ਕਤ੍ਥਨੰ ਪਸੰਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਚਨੰ ''ਇਦਞ੍ਹਿ ਕਥਿਨਵਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਸਮੇਤਿ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ''ਕਠਧਾਤੁ ਇਨਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ''ਕਠ ਸਮਤ੍ਥਨੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਟੀਕਾਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੦੬; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੦੬; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯਾ''ਤਿ ਹੇਤੁਮੇਵ ਅਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ, ਤੰ ਪਨ ਥਿਰਭਾਵਸ੍ਸ ਹੇਤੁਯੇਵ।

ਕਥੰ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਅਯੰ ਕਥਿਨ-ਸਦ੍ਦੋ ਚਤੂਸੁ ਪਦੇਸੁ ਨਾਮਪਦੰ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਨਾਮੇਸੁ ਸੁਦ੍ਧਨਾਮੰ, ਚਤੂਸੁ ਸੁਦ੍ਧਨਾਮੇਸੁ ਰੁਲ੍ਹੀਸੁਦ੍ਧਨਾਮੰ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਾਟਿਪਦਿਕਸਦ੍ਦੇਸੁ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਪਾਟਿਪਦਿਕਸਦ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

> ''ਰੁਲ੍ਹੀਖ੍ਯਾਤੰ ਨਿਪਾਤਞ੍ਚ-ਪਸਗ੍ਗਾਲਪਨੰ ਤਥਾ।
> ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਮੇਤੇਸੁ, ਨ ਕਤੋ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਛਸੂ''ਤਿ॥

ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਟੀਕਾਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੦੬; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੦੬; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਚਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਕਥਤਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਕਥਿਨੰ,** ਅਯੰ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਪਾਠਵਸੇਨ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਕਠਤਿ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਜੀਵਤੀਤਿ ਕਥਿਨੋ, ਰੁਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸ ਏਸੋਤਿ ਕਥਿਨੋ, ਥਿਰਭਾਵੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਥਿਨੰ,** ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਜਾਤੰ ਠ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਥ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯੰ ਨਯੋ ''ਕਠ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਨੇ''ਤਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਚ ''ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਟੀਕਾਵਚਨੇਨ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੦੬; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੦੬; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਚ ਸਮੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਕਥੀਯਤੇ ਸਿਲਾਘਤੇ ਪਸੰਸੀਯਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹੀਤਿ **ਕਥਿਨੰ,** ਅਯੰ ਨਯੋ ''ਕਤ੍ਥ ਸਿਲਾਘਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਚ ''ਇਦਞ੍ਹਿ ਕਥਿਨਵਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਚ ਸਮੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਙ੍ਖੇਪਰੁਚਿਤ੍ਤਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣੰ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁੰ **''ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁੰ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਹਿ ਦਾਯਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ। ''ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯ੍ਵਾਯੰ ਚਤੁਵਗ੍ਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਪਵਾਰਣੰ ਅਬ੍ਭਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪਠਮਪ੍ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਭਾਵਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਨੁਰਾਯੇਨ ਅਪਵਾਰਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨੰ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ ''ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਵਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **''ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਵਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦਯੋ, ਅਨੁਪਗਤਾਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। **ਆਨਿਸੰਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਚੀਵਰੰ। ਏਕੰ ਅਤ੍ਥਤਚੀਵਰੰਯੇਵ ਹਿ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਵਾ ਸਾਟਕਾ ਵਾ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਾਯੇਵ ਨਾਮ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ। (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੬) **ਇਤਰੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾਨੰ।

ਸੋ ਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਗਣਪੂਰਕੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਲਭਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਤ੍ਤਾ ਆਨਿਸਂਸਂ ਲਭਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕੁਸਲਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਕੋਵਿਦੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮਰਹਤੀ''ਤਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੨੭੦੪) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਸਯਂ ਚੇ ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਕੁਸਲੋ, ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚੇ, ਅਞ੍ਞੇ ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਕੁਸਲੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੇਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਕਾਰਿਤਵਚਨੇਨ ਤੇਹਿ ਬਾਹਿਰਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਸਯਂ ਕਥਿਨਂ ਨ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਦਿਕਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਞ੍ਞੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਆਨਿਸਂਸਂ ਲਭਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਨੇਵਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਆਨਿਸਂਸੋ ਪਨ ਇਤਰੇਸਂਯੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ। **ਦਾਨਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਭੂਤਂ ਅਨ੍ਨਪਾਨਾਦਿਦਾਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਵਤ੍ਥਦਾਨਂ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਦੇਮਾਤਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ''ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੭) ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮੇਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਪਰਿਚਯਤ੍ਤਾ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ। ਏਤ੍ਥੇਕੇ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਾਲੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਨ ਕਾਲੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਯਞ੍ਚ ਕਾਲੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਇਦਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਨ੍ਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਏਤਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਕਾਲਚਿਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘਿਕਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) "**ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤੀ**ਤਿ 'ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ, ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ 'ਇਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ ਸਤਿ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ ਵਾਤਿ? ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭੂਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਭਾਜੇਤੁਕਾਮੋ ਭਾਜੇਯ੍ਯ, ਅਭਾਜੇਤੁਕਾਮੋ ''ਭਾਜੇਤੂ''ਤਿ ਨ ਕੇਨਚਿ ਵਚਨੀਯੋ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਨ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਕੇਨਚਿ ਭਾਜਨੀਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਟੀਕਾਸੁ ਆਗਮਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਥੇਕੇ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਏਕਂ ਮੂਲਂ ਸਙ੍ਘੋਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ 'ਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮਿ, ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤਂ ਦਾਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਚ 'ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥੇਵਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ''ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਏਕਂ ਮੂਲਂ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਮੂਲੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਲਂ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਥਿਨਂ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਥਿਨਂ ਹੋਤਿ? ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਭੂਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਾਰਹਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਥਿਨਚੀਵਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇਯੇਵ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਦਿਨ੍ਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੇ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ''ਕਥਿਨਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਥਿਨਚੀਵਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞਤੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੂਰਣੇ ਸਤਿ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨਾਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਯੇਵ ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਤਂ ਕਾਰਣਭੂਤਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਏਕਂ ਮੂਲਂ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ ''ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਏਕਂ ਮੂਲਂ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੧੯) ਏਤ੍ਥ

ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੰ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਕੇ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਤੰ ਕਾਰਣਭੂਤਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਏਕੰ ਮੂਲੰ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਯਦਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਥਾ 'ਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮਿ, ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿਆਦੀਸੁ ਤੰ ਦਾਨੰ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ 'ਕਥਿਨ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤਮੇਵ ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਏਵੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ''ਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮਿ, ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੀਮਾ ਚ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਦਾਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਸੇਨਾਸਨਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਯਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਦਾਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਮੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਕਥੰ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਪਰਿਣਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯ, ਨਵਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨੇਸੁ ਏਕੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋਪਿ ਨਵਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੁ ਏਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋਪਿ ਨਵਸੁ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਏਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? **ਨਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ ਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਞ੍ਞਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਞ੍ਞਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ''ਨਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਪਰਿਭੋਗਾ''ਤਿ ਆਗਤੰ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ੩੨੯) "**ਨਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਪਰਿਭੋਗਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੰਯੇਵ ਦਾਨਾਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਚ ਪਰਿਭੋਗਾ ਚਾ''ਤਿ ਆਗਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯) ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਦਾਯਕੋ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾ ਗਨ੍ਥਧੁਤਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਹਿਣਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ, ਸਚੇਪਿ ਞਾਤਿਉਪਟ੍ਠਾਕੇਹਿ ਪੇਸਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਇਮੇ ਤਯੋ ਜਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਆਰੁਲ੍ਹਾਯੇਵ ਮਾਤਿਕੰ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਵਮੇਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਿ ਏਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਾਭੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਗਨ੍ਥਧੁਤਙ੍ਗਾਦੀਹਿ ਪਨ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਆਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ''ਕਿੰ ਸਙ੍ਘਤੋ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਉਦਾਹੁ ਯੇ ਜਾਨਾਮਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਮਾਤਿਕੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਦਾਯਕਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੫), ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭੋ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਉਪਨਿਧਾਯ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭੋ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਲਾਭੋ ਸਙ੍ਘੰ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਚਨੇ ਏਵੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਤਸ੍ਮਿੰ ਤੁ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੰਯੇਵ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਸਙ੍ਘੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤੁ ''ਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਕਿੰ ਸਙ੍ਘਤੋ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਉਦਾਹੁ ਯੇ ਜਾਨਾਮਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸਙ੍ਘੰ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਗਹਣਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਨ੍ਥਧੁਤਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਤੋਯੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕਸ੍ਸਪਿ ਦੇਵਸਿਕੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਭਤ੍ਤਵਿਚਾਰਣਤ੍ਤਾ ''ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਗਹਣਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ''ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਸਹ ਸਙ੍ਘੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ''ਇਮੇ ਤਯੋ ਜਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ''ਤ੍ਵੰ ਆਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਸਤਿਪਿ ਸਙ੍ਘੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋਤਿ। ਏਵੰ ''ਅਟ੍ਠ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਸਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਨ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਲਾਭੋ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ , ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਪਕਰਣੇਸੁਪਿ ''ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਲਾਭੋ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਚੀਵਰਲਾਭਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਾਤਿਕਾਸੁ ਚ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਿਸੁੰ, ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਿਸੁੰ ਆਗਤੰ। **ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ**

ਦੇਤੀਤਿ ‘‘ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥੰਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ, ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੰ ਭਨ੍ਤੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਦੇਤੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਚੀਵਰੰ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਉਪਾਸਕਾ ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਵਾ ਸਯੰ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਸਾਦਯੋ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਾਪਿ ‘‘ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥੰਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਸਾਮੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਦਨ੍ਤਾਪਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਚੀਵਰੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕੰ ਧਨੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ, ਏਵਞ੍ਚ ਏਵਞ੍ਚ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਿਵਾਸਥ ਪਾਰੁਪਥ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਕਰਣਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨੰ। ਕੇਚਿ ਅਤੁਟ੍ਠਕਥਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਪੁਗ੍ਗਲਮੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਆਯਤ੍ਤਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ‘ਇਦੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਞ੍ਚ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਏਵੰ ਵਦਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਆਗਮਨਤੋ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਨਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ‘‘ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਗਹੇਤੁੰ ਆਗਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਆਗਮਨਤੋ ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨੰ ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਆਗਮਨਤੋ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨੰ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਾਰਕਾਨਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਏਵੰ ਦਾਯਕਾਨੰ ਵਚਨਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਦਾਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ‘‘ਯਥਾ ਦਾਯਕਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੫) ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਏਵੰ ਇਦਾਨਿ ਦਾਯਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਤੇਸੁ ਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕੋਯੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਦਾਯਕੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਚੀਵਰਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਿਕਭਵਨਤ੍ਥਾਯ ਅਕਰਿਯਮਾਨੰ ਨ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ਅਰਹੰ ਹੋਤਿ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਵਿਰੋਧਤੋ। ਕਥੰ ਵਿਰੋਧੋਤਿ ਚੇ? ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ‘‘ਇਦੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਿਰੋਧੋ। ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਇਮੰ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਇਤ੍ਥੰਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਧਾਤੁਯਾ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨੰ, ਇਧ ਪਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੇ ਅਨਿਸ੍ਸਰਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਕਤ੍ਤਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣਾਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਪਦਾਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਿਰੋਧੋ। ਦਾਯਕੇਨ ਪਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਤੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਇਦਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ‘‘ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਚੀਵਰੰ ‘‘ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਚੀਵਰਦਾਯਕਞ੍ਚ ‘‘ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧਦਾਯਕੋ’’ਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਚੀਵਰੰ। ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਥਾਰਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚੀਵਰਭਾਵਤੋਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਪਾਠਞ੍ਚ ‘ਸਾਧੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਪਾਠਞ੍ਚ ‘ਆਨਿਸੰਸੰ ਲਭਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਪਾਠਞ੍ਚ ਉਪਨਿਧਾਯ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀ’’ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਯਮਾਚਰਿਯਾਨਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ‘‘ਦਿਨ੍ਨੰ ਇਦੰ ਸਙ੍ਘੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਾ-ਧਾਤੁਯਾ ਸਙ੍ਘੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਤਾ, ਇਦਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮੰ, ਇਮਸ੍ਸ ਕਥਿਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ‘‘ਕਥਿਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀਤਿ। **‘‘ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੰ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੇ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਮਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ‘‘ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। **ਆਨਿਸੰਸੰ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੀਮਟ੍ਠਕਭਿਕ੍ਖੂ ਆਨਿਸੰਸੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ‘‘ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਪ੍ਯੇਵੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਪੁਬ੍ਬੇਦਾਯਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਕਥਾ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਕਤੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਾਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਏਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਨਿਸੰਸੰ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਾਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਨਿਸੰਸਲਾਭਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਏਤੇਹਿ ਪਾਠੇਹਿ ''ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੋ ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਇਦੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮੰ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਤਿ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੭) ''ਸਙ੍ਘੋ ਅਜ੍ਜ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਦੇਤਿ, ਅਯੰ ਨਿਚਯਸਨ੍ਨਿਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ। ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਭੂਤੰ ਚੀਵਰਮੇਵ ਦਾਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਕਤ੍ਤਾ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮ੍ਪਦਾਨੰ ਭਵਿਤੁੰ ਅਰਹਭਾਵੋ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਪਾਠਮੇਵ ਉਪਨਿਧਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਕਾਤੁੰ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਸੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਾਯਕਾਨੰ ਏਵੰ ਵਦਤਿ ''ਉਪਾਸਕ ਦਾਨੰ ਨਾਮ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਹਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਾਰਹਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਯਥਾਵਿਨਯੰ ਅਤ੍ਥਤੇਯੇਵ ਕਥਿਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਾਮੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਤੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਪਿਤੇਪਿ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਾਰਹੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਦਾਯਕੋ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਤਾਯ ''ਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਮਣੇਨੇਵ ਸਮਣਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰੰ ਕਥੰ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਾਰਹੰ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਨੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ''ਕਥਿਨੰ ਕੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ? ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦੇਵੇਨ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪਰਮ੍ਪਰਭੂਤੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧਚੀਵਰਤੋ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਾਨੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਅਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਬਹੂਨੰ ਕਿਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਵਸੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਪਿ ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ ਅਰੁਚ੍ਚਨ੍ਤਾਪਿ ਪਵੇਣਿਭੇਦਭਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਚ ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਪਕਰਣਮੇਵਾਨੁਗਤਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਯਥਾਪਕਰਣਾਗਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਞ੍ਚ ਅਮਿਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਚੀਵਰਞ੍ਚ ਅਕਾਲਚੀਵਰਞ੍ਚ ਅਮਿਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ (ਪਾਚਿ॰ ੭੩੮) ''ਥੁਲ੍ਲਨਨ੍ਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ 'ਕਾਲਚੀਵਰ'ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਭਗਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ''ਤਿ ਆਗਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਨੇਕ-ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਦਯੋ ਪਕਰਣੇ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕਰਣਮੇਵਾਨੁਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕਿਰਿਯੰ ਸਦ੍ਦਹਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਚ ਅਨੁਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਵਾ ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਾਯਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਚ ਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਦਾਯਕਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਨਵਭੂਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮੇਵ ਬਹੁਲੰ ਹੋਤਿ, ਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮੇਵ ਬਹੁਲੰ। ਦਲਿਦ੍ਦਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਕਥਿਨਕਾਲੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਚ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਮਹਦ੍ਧਨਾ ਚ ਸਾਟਕਸ੍ਸ ਕੀਣਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਥੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਦਾਨਕਾਲੇ ਚ ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਸਾਦਯੋ ਵਾ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਸਾਮੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ

ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਤੇਸੁ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਵਾ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੋ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਸਙ੍ਘਗਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਦਾਯਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾ-ਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਾਦਿਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੬ ਆਦਯੋ) ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਦਾਨਤੋ ਸਙ੍ਘਿਕਦਾਨਸ੍ਸ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵੰ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਤਵ ਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਉਯਜੋਜੇਤਿ, ਦਾਯਕੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਸਙ੍ਘਗਤਾ ਹੋਤਿ।

ਯਦਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਯਜੋਜਿਤੋਪਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਦਾਯਕੋ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪੁਗ੍ਗਲਗਤਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਪਨ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਯੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਸਙ੍ਘਿਕਵਸੇਨ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਦਾਯਕੋਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਥਿਨਕਾਲਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਕਥਿਨਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਚੀਵਰੰਯੇਵ ਬਹੁਲੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾ ਪਵੇਣਿੰ ਅਭਿਨ੍ਹਿਤੁਕਾਮਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ । ਯਦਿ ਮੁਖਜਤੋ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਸਿਯਾ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤੋ ਪਰੰ ਏਕਸੂਚਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਧਿਕੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਨ ਲਭੇਯਜ।

ਏਕਚ੍ਚੇ ਥੇਰਾ ਸਙ੍ਘਿਕਨ੍ਤਿ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਭਾਜਨਕਾਲੇ ਪਨ ਇਸ੍ਸਰਵਤਾਯ ਯਥਾਰੁਚਿ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮੁਖਜਸਙ੍ਘਿਕਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਅਭਾਜੇਤੁਕਾਮਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਞਾਤਕਾ ਉਪਾਸਕਾਦਯੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਮ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਮ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਕੁਲੂਪਕਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ ਦਾਯਕਾ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ''ਇਮੰ ਚੀਵਰੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਚੀਵਰੰ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੰ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ''ਕਥਿਨੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਥਿਨੰ ਦਾਤੁੰ ਗਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਥਿਨਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਕਾਲੇਸੁ ਵਚਨੰ ਪਨ ਮੁਖਜਕਥਿਨਭੂਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਦੁਪਚਾਰਤੋ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਕਿੰ? ''ਉਪੋਸਥਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਭਤ੍ਤੰ ਚੁਦ੍ਦਸਸੁ ਸਙ੍ਘਿਕਭਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧੰ ਮੁਖਜਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਉਪੋਸਥਾ ਦਾਯਕਾ ਸਾਯੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਭਾਗੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਙ੍ਘੋ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਠਿਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਇਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਦਾਯਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੂਪਕਸ੍ਸ ਵਾ ਞਾਤਿਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਸੁ ਭਤ੍ਤੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਮੁਖਜਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਉਪੋਸਥਭਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਤਦੁਪਚਾਰੇਨ ''ਉਪੋਸਥਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ, ਏਵੰਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਭੂਤੰ ਚੀਵਰੰ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਰਹੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਰਹੰ ਹੋਤਿ, ਤਦੇਵ ਚ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸਕਾਰਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ''ਉਪਾਸਕਾ ਸਙ੍ਘੇ ਦੇਥ, ਸਙ੍ਘੇ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਾਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਸਯੰ ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਤੰ ਚੀਵਰੰ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਰਹਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸਨਿਪ੍ਫਾਦਕਞ੍ਚ। ਏਵੰ ਨਿਯੋਜਨਞ੍ਚ ''ਸਙ੍ਘੇ ਗੋਤਮਿ ਦੇਹਿ, ਸਙ੍ਘੇ ਤੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਪੂਜਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਙ੍ਘੋ ਚਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੬) ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਅਨੁਗਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਦੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਪਨ ਏਵੰ ਕਥੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਖਲਿਮਕ੍ਖਿਤਸਾਟਕੋ**ਤਿ ਅਹਤਵਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਪੁਬ੍ਬਕਰਣੰ ਅਟ੍ਠਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਧੋਵਨਸਿਬ੍ਬਨਰਜਨਕਪ੍ਪਕਰਣੇਨ ਹਿ ਵਿਚਾਰਣਛੇਦਨਬਨ੍ਧਨਾਨਿਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨ

ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੂਚਿਆਦੀਨਿ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੁਪਕਰਣਾਨਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਸਿਬ੍ਬਨਸ੍ਸ ਉਪਕਰਣਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। **ਤਦਹੇਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਕਰਣਸਨ੍ਨਿਧਿਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਾਟਕੰ ਲਦ੍ਧਦਿਵਸੇਯੇਵ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਅਦੇਨ੍ਤੇ ਨਿਚਯਸਨ੍ਨਿਧਿ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਥਾਰਕੇਨਪਿ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਦਿਵਸੇਯੇਵ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇ ਕਰਣਸਨ੍ਨਿਧਿ ਹੋਤਿ।

ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਬਹੂਨਿ ਆਨਿਸੰਸਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਸਾਟਕੋਯੇਵ ਕਥਿਨਸਾਟਕੋ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਸਾਟਕਾ ਬਹਵੋਪਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਾਯੇਵ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤੇਨ ਚ ''ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਅਗ੍ਘੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਦਿ ਅਗ੍ਘੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ, ਏਵੰ ਸਤਿ ''ਬਹ੍ਵਾਨਿਸੰਸਾਨਿ ਕਥਿਨਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਬਹੂਨਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ''ਨ ਅਗ੍ਘੋ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹ੍ਵਾਨਿਸੰਸਭਾਵੋ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਖੋ ਵਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਇਤਰੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਦਾਯਕੋ। **ਤਥਾ ਤਥਾ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ''ਉਪਾਸਕ ਦਾਨੰ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸੰਸੰ, ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਅਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਮਹਪ੍ਫਲਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਾਸਕ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦਾਯਕੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤਿ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਸਿ, ਭਗਵਤਾ ਚ –

'ਯੋ ਸੀਲਵਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਸੁ ਦਦਾਤਿ ਦਾਨੰ।
ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧੰ ਸੁਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ।
ਅਭਿਸਦ੍ਦਹੰ ਕਮ੍ਮਫਲੰ ਉਲ਼ਾਰੰ।
ਤੰ ਵੇ ਦਾਨੰ ਵਿਪੁਲਫਲਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰੂਮੀ'ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੮੨) –

ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਪ੍ਫਲਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਾ ਇਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਦੇਤਿ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂ –

''ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਾਯੰ, ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਅਨੁਸਾਵਨੰ।
ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਰਾਨਿ ਚ।
ਨਿਯੋਜਨਾਨੁਮੋਦਾ ਚ, ਇਚ੍ਚਾਯੰ ਕਥਿਨੇ ਵਿਧੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਠਮੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਾਯਪੁਚ੍ਛਨਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ''ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਬ੍ਬੋ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁੰ...ਪੇ॰... ਪੁਬ੍ਬਕਰਣੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਮਾਤਿਕੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਲਿਬੋਧੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਉਦ੍ਧਾਰੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਆਨਿਸੰਸੰ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ੪੦੯),

''ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵਿਦੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮਰਹਤਿ।
ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾਧਿਟ੍ਠਾ-ਨਤ੍ਥਾਰੋ ਮਾਤਿਕਾਤਿ ਚ।
ਪਲਿਬੋਧੋ ਚ ਉਦ੍ਧਾਰੋ, ਆਨਿਸੰਸਾ ਪਨਟ੍ਠਿਮੇ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੨੭੦੪, ੨੭੦੬) –

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣੇ ਚ ਆਗਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ''ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਂ ਸਤ੍ਤਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਧੋਵਨੇਨ ਵਿਚਾਰਣੇਨ ਛੇਦਨੇਨ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨੇਨ ਰਜਨੇਨ ਕਪ੍ਪਕਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ (ਪਰਿ· ੪੦੮),

''ਧੋਵਨਞ੍ਚ ਵਿਚਾਰੋ ਚ, ਛੇਦਨਂ ਬਨ੍ਧਨਮ੍ਪਿ ਚ।
ਸਿਬ੍ਬਨਂ ਰਜਨਂ ਕਪ੍ਪਂ, ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਵਿ· ਵਿ· ੨੭੦੭) –

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣੇਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ।

ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਪਕਰਣੇਸੁ ਅਨਾਗਤਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਯੁਤ੍ਤਿਪਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਂ? ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ· ੨੬੫) ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਦੀਸੁ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕਵਤ੍ਥੂਸੁ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚੀਵਰੇ, ਤਂ ਪਨ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ· ਅਟ੍ਠ· ੩੭੯) ''ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ 'ਇਮਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕ'ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਾਯਕੇਨ ਚੀਵਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ।

ਸਪ੍ਪਾਯਪੁਚ੍ਛਨਞ੍ਚ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਾਰਹਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਾਰਹਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਪ੍ਪਾਯਇਤਿ ਚ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ ਯੁਤ੍ਤਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? ਸਦ੍ਦਤੋ ਵਗ੍ਗਭੇਦੇ ਸਤਿਯੇਵ ਬਹੁਵਚਨਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਭੇਦੇ, ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਤੋ। ਸਪ੍ਪਾਯਇਤਿਵਚਨਞ੍ਚ ਅਨੁਰੂਪਤ੍ਥੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਤ੍ਥੇ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਤੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਨ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਤ੍ਥਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ· ੩੦੭) ''ਸਙ੍ਘੋ ਇਮਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਤਿ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੁਤ੍ਤਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ''ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਦੀਸੁ ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਚੇ ਬਹੂ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਾ, ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਿਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇਨ (ਚੂਲ਼ਵ· ੩੧੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਬਲਵਚੀਵਰੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਵੁਡ੍ਢੇਸੁ…ਪੇ·… ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਸਨ੍ਨਿਧਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਸਚੇ ਵੁਡ੍ਢੋ''**ਤ੍ਯਾਦਿ। ਨਵਕਤਰੇਨਪਿ ਹਿ ਕਰਣਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੇ ਅਤ੍ਥਤੇ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਲਾਭੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਅਪਿਚਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਚਨਕ੍ਕਮੋ ਪਨ ਏਵਂ ਕਾਤਬ੍ਬੋ – ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇ ਸੀਮਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਇਦਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਕਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ''ਯੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ, ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪੁਰਿਮੇਨ ''ਬਹੂ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਇਧ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਾ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰੇਨ ''ਤੇਨ ਹਿ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪੁਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ''ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਵੁਡ੍ਢੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤਰੇਨ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪੁਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ''ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਦਹੇਵ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤਰੇਨ ''ਸੋ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਙ੍ਘੋ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪੁਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ''ਸੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤਰੇਨ ''ਆਮ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ''ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਇਦੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਮੰ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਦੇਯ੍ਯ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਯ ਞਤ੍ਤਿਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। ''ਯੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ, ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਸਮੇਤਿ। ''ਸੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿਆਦਿ ''ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਬ੍ਬੋ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਾ (ਪਰਿ॰ ੪੦੯) ਸਮੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਿਨਾ ਇਮਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਰੁਕਤ੍ਤਾ ਨ ਅਪਲੋਕਨਮਤ੍ਤੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਗਰੁਕਲਹੁਕਾਨੰ ਭੇਦੋ ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯੰ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਏਵੰ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਕਥਿਨੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਚੇ ਤੰ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤਪਰਿਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਨਾਮ ਨ ਕੇਵਲੰ ਪਕਤਿਸਾਟਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਤ੍ਤਵਿਧਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਤਵਿਧਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਾਦੀਨਿਯੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਯੇਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਾਦੀਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਗਣ੍ਠਿਕਪਟ੍ਟਪਾਸਕਪਟ੍ਟਾਨਿ ਪਨ ਸਿਬ੍ਬਨਨ੍ਤੋਗਧਾਨਿ, ਤਾਨਿਪਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਯੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਨਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਬ੍ਬਨਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੨-੪੬੩) ''ਤਤ੍ਥ **ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨੇਨ ਕਤੰ, **ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨੰ** ਨਾਮ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸੂਚਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਸਕਪਟ੍ਟਗਣ੍ਠਿਕਪਟ੍ਟਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਯਾ ਪਟਿਸਾਮਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਇਦਞ੍ਹਿ ਕਥਿਨਵਤ੍ਥੁੰ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਸਤ੍ਥੰ।

ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤੰ ਪਨ ਕਥਿਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ –

''ਧੋਵਨਞ੍ਚ ਵਿਚਾਰੋ ਚ, ਛੇਦਨੰ ਬਨ੍ਧਨਮ੍ਪਿ ਚ।
ਸਿਬ੍ਬਨੰ ਰਜਨੰ ਕਪ੍ਪੰ, ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੨੭੦੭) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਪੁਬ੍ਬਕਰਣਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪਿਤੰ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਅਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਕਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਪੋਰਾਣਿਕੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਵੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਅਤ੍ਥਰਣਕਾਲੇ ਤਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁ। ਏਤੇਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਣੰ ਨਾਮ ਵਚੀਭੇਦਕਰਣਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਯਵਿਕਾਰਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ । ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) "**ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਰਣੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਤਥਾਵਚੀਭੇਦਕਰਣਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਤਿਵਿਧੋ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ, ''ਇਮੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ, ''ਇਮੰ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੰ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ''ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨਾ''ਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਤਿਵਿਧੰ ''ਇਮੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ, ''ਇਮੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ, ''ਇਮੰ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦੁਵਿਧਂ ਕਾਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਵਾਚਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੋਰਾਣਿਕਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ''ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਨਵਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਿਕਾਰਕਰਣੇਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦੁਵਿਧਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਮ੍ਮੁਖਾਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ''ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭੇ ਵਾ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਤਤ੍ਰ ਦੁਵਿਧਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ, ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਞ੍ਚ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) **''ਦੁਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਰਮ੍ਮੁਖਾਭੇਦੇਨ ਦੁਵਿਧ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਕਤਿਵਿਧੋ? ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਏਕਵਿਧੋ। ਵਚੀਭੇਦਕਰਣੇਨੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਕਾਯਵਿਕਾਰਕਰਣੇਨ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤ-ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ **''ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਤਥਾਵਚੀਭੇਦਕਰਣਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਵਚਨੇਨ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਤਿਵਿਧੋ ਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਭੇਦੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪੋਰਾਣਿਕਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਨਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ, ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪੋਰਾਣਕੋ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੋ, ਨਵੋ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ, ''ਇਮਿਨਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪੋਰਾਣਕੋ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੋ, ਨਵੋ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ, ''ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੧੩) ''ਸਚੇ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਕਿਂ ਪਨ ''ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਉਦਾਹੁ ''ਇਮਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋਪਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ''ਇਮਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ''ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਲਦ੍ਧਨਾਮਤ੍ਤਾ। ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਨ ਚੀਵਰਂ ਵਿਸੇਸਤੋਯੇਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਿਸੇਸਨਾਮਤ੍ਤਾ । ਇਧ ਪਨ ਕਥਿਨਾਧਿਕਾਰੇ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋਯੇਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ਕਥਿਨਾਧਿਕਾਰੇ ''ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨਾ''ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਤੇਚੀਵਰਿਕੋਯੇਵ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਵਤ੍ਥਾਤੇਚੀਵਰਿਕੋਪੀਤਿ? ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਦੁਵਿਧੋ ਧੁਤਙ੍ਗਤੇਚੀਵਰਿਕਵਿਨਯਤੇਚੀਵਰਿਕਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਧੁਤਙ੍ਗਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ''ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਤੇਚੀਵਰਿਕਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰਣਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮੇਵ ਧਾਰੇਤਿ। ਵਿਨਯਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਪਨ ਯਦਾ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਾਰਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਵਸੇਨ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨ੍ਨੇ ਕਾਲੇ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਪਿ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਲਭਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਭੋ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਸੀਮਾਯਾਤਿ? ਯਦਿ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਾ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਪੁਬ੍ਬਕਰਣਮੇਵ ਚੇ ਦਾਯਕੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ

ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਮੋਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੮) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ। ਯਦਿ ਏਵ◌ਂ ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਟੀਕਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਂ ਭਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ‘‘ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਭਣਨਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਵ◌ਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਭਣਨਸੀਮਾ ਹਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਭੂਤਾ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸੀਮਾ ਪਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਭੂਤਾ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਚ ਨਾਮ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਚ ਹੋਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਚਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਂ ਭਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਂ ਭਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮ੍ਪਿ ‘‘ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ‘‘ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਾ’’ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਏਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਵ◌ੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਯਥਿਚ੍ਛਸਿ, ਤਥਾ ਭਵਤੁ, ਅਪਿ ਤੁ ਖਲੁ ‘‘ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਭਣਨਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਭੂਤਾ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸੀਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਭੂਤਾ’’ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਭੂਤਭਾਵ◌ੋ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸੀਮਾਯਂ ਤਾਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਭੂਤਭਾਵ◌ੋ ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਸੀਮਾਯ ਬਹੂ ਵ◌ਿਹਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਤ੍ਥ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤੁਂ “**ਏਕਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਭਣਨਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਭੂਤਭਾਵ◌ੋ ਪਨ ‘‘ਤੇ ਚ ਖੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵ◌ਿਜਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤਾ। ਸੀਮਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਵ◌ਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ‘‘ਸੀਮਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਕਤਮਾ, ਯਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵ◌ਿਜਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨੁਯੋਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੀਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਭਾਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਭਾਵਵ◌ਿਭਾਵਨਂ ਵ◌ਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ‘**ਸੀਮਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ’’ਤਿ ਵ◌ਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਤਿਵ◌ਿਧਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ, ਕਤਿਵ◌ਿਧਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਤਿ? ਤਿਵ◌ਿਧਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਸਮਾਨਸਂਵ◌ਾਸਸੀਮਾਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਵਸੇਨ। ਤਿਵ◌ਿਧਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਗਾਮਸੀਮਾਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਏਵ◌ਂ ਏਕਾਦਸ ਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਾਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਵ◌ਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਸਮਾਨਸਂਵ◌ਾਸਸੀਮਾ ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਭੇਦੋ। ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਪਨ ਗਾਮਸੀਮਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਤਿ ਤਿਵ◌ਿਧਾ’’ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਵ◌ਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਤੀਸੁ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੁ , ਤੀਸੁ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸੂਤਿ ਛਸੁਯੇਵ ਸੀਮਾਸੁ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵਵਚਨਤੋ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਯ ਅਭਣਿਤਬ੍ਬਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸਤਿ ਤਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਗਮਨਤੋ ਸਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਕਮ੍ਮਵ◌ਾਚਾਭਣਨਾਰਹਾ ਚ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਾਰਹਾ ਚਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨਨੁ ਚ ਪਨ੍ਨਰਸਵ◌ਿਧਾ ਸੀਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਛਲੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਾਸੁ ਪਨ ਪਨ੍ਨਰਸਸੁ ਸੀਮਾਸੁ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਸਙ੍ਘਲਾਭਵ◌ਿਭਜਨਾਦਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਲਾਭਸੀਮਾ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਗਹਣਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਸੀਮਾਯੋ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਿਗਮਸੀਮਾ ਨਗਰਸੀਮਾ

ਜਨਪਦਸੀਮਾ ਰਟ੍ਠਸੀਮਾ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾ ਦੀਪਸੀਮਾ ਚਕ੍ਕⱱਾਲ਼ਸੀਮਾਤਿ ਇਮਾ ਪਨ ਸੀਮਾਯੋ ਗਾਮਸੀਮਾਯ ਸਮਾਨਗਤਿਕਾ ਗਾਮਸੀਮਾਯਮੇⱱ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਤਿ ਨ ⱱਿਸੁਂ ⱱੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਅⱱਤ੍ਥਰਿਤ੍ⱱਾ ਗਤਭਾⱱੋ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ‘‘ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ⱱਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾⱱ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ⱱੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ⱱਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਤਂ ਅⱱਤ੍ਥਰਿਤ੍ⱱਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਗਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਸੁ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾⱱ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ⱱੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ‘‘ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਪਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਹੋਤੁ, ਏⱱਂ ਸਤਿ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸਤਿ ਤਤ੍ਥੇⱱ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚਾਪੇਤ੍ⱱਾ ਤਤ੍ਥੇⱱ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਭⱱੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਅⱱਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਕਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਅⱱਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ⱱਿਜ੍ਜਮਾਨਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ⱱਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਲਭਨਟ੍ਠਾਨਂ ⱱਾ ਗਨ੍ਤ੍ⱱਾ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚਾਪੇਤ੍ⱱਾ ਪੁਨ ⱱਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ⱱਾ ⱱਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਤ੍ⱱਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏⱱਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਞਤ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਏⱱਂ ਸਨ੍ਤੇ ‘‘ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਪੁਬ੍ਬਕਰਣਮੇⱱ ਚੇ ਦਾਯਕੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ⱱਾ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇⱱ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ⱱਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ⱱਾ ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਮੋਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ⱱੁਤ੍ਤੇਨ ⱱਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾⱱਚਨੇਨ (ⱱਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾⱱਗ੍ਗ ੩੦੮) ⱱਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ? ਨਨੁ ਅⱱੋਚੁਮ੍ਹ ‘‘ਕਮ੍ਮⱱਾਚਾਭਣਨਸੀਮਾ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਭੂਤਾ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸੀਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਭੂਤਾ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ⱱਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾⱱਚਨੇਨ ਨ ⱱਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਬਦ੍ਧਸੀਮⱱਿਹਾਰਤ੍ਤਾ ਸਮਗ੍ਗਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ⱱਾ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚਾਪੇਤ੍ⱱਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਬਦ੍ਧਸੀਮਭੂਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇⱱ ⱱਿਹਾਰੇ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ⱱੁਤ੍ਤਂ। ਬਦ੍ਧਸੀਮⱱਿਹਾਰੇ ਅਹੋਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ⱱਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਤਤ੍ਥੇⱱ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚਾਪੇਤ੍ⱱਾ ਤਤ੍ਥੇⱱ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਭਾⱱੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿਪਿ ⱱੁਤ੍ਤੋਯੇⱱ। ਯਦਿ ਪਨ ਨ ਚੇⱱ ਬਦ੍ਧਸੀਮⱱਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਏⱱਰੂਪੇ ⱱਿਹਾਰੇ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ⱱਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਂ ⱱਾ ਗਨ੍ਤ੍ⱱਾ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚਾਪੇਤ੍ⱱਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ⱱਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ⱱਾ ⱱਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ⱱਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਏⱱਮੇⱱ ਪਰਮ੍ਪਰਭੂਤਾ ਬਹⱱੋ ਆਚਰਿਯⱱਰਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ‘‘ਬਦ੍ਧਸੀਮⱱਿਰਹਾਯ ਸੁਦ੍ਧਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸਂਯੇⱱ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮⱱਾਚਾਪਿ ⱱਾਚੇਤਬ੍ਬਾ, ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਞਤ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ⱱਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਨੇਸਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ‘‘**ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਸੀਮਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ⱱੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ⱱਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ⱱਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾⱱਗ੍ਗ ੩੦੬) ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਯ ਸੀਮਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਭਾⱱੋ ⱱੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸਂਯੇⱱ ਟੀਕਾਯਂ (ⱱਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾⱱਗ੍ਗ ੩੦੮) ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪਾਠੇ ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂਯੇⱱ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ⱱਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ⱱਾ ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਮੋਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਾਭਣਨਸੀਮਾਯਮੇⱱ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਭਾⱱੋ ਚ ⱱੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਞਤ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸਂਯੇⱱ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ਸਾⱱੇਤ੍ⱱਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇⱱ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ⱱਾ ਅਤ੍ਥਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਤਤ੍ਰੇⱱਂ ⱱਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਇਦਂ ਭਾਸਨ੍ਤਰੇਸੁ ‘‘ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕਥਿਤਂ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਚਤੂਸੁ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇਸੁ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨⱱਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਥਿਨਦਾਨਂ, ਗਰੁਕਲਹੁਕੇਸੁ ਗਰੁਕਂ, ਯਦਿ ‘‘ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਪਕਰਣੇਸੁ ਆਗਤਂ ਅਭⱱਿਸ੍ਸਾ, ਏⱱਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ⱱਚਨਾਨੁਰੂਪਤੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਥਿਨਦਾਨਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮⱱਾਚਂ ⱱਾਚੇਤਬ੍ਬਂ ਅਭⱱਿਸ੍ਸਾ, ਨ ਪਨ ਪਕਰਣੇਸੁ ‘‘ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਆਗਤਂ, ਅਥ ਖੋ ‘‘ਸਙ੍ਘਲਾਭⱱਿਭਜਨਂ, ਆਗਨ੍ਤੁਕⱱਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ⱱਾ ਆਰਾਮਪ੍ਪⱱਿਸਨਂ , ਗਮਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ

ਸੇਨਾਸਨਆਪੁਚ੍ਛਨਂ, ਨਿਸ੍ਸਯਪਅਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਂ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਰਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਆਪੁਚ੍ਛਨਂ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਏਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਆਗਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਿਨਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕੇਵਲਾਯਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਨ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਨਾਮ ਤਿਯੋਜਨਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਿਤਾ ਲਾਭਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਮਿਕੋ ਤਿਯੋਜਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਤੋ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

ਅਥੇਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ – ''ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਠਾਨਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਕਤਪੁਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸਮ੍ਮੁਤਿਚੀਵਰਨਿਦਹਕਸਮ੍ਮੁਤਿਚੀਵਰਭਾਜਕਸਮ੍ਮੁਤੀਨਂ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ...ਪੇ॰... ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ ਇਮਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਪਲੋਕਨੇਨ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਪਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਪਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੪) ਆਗਤੋ। ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ''ਇਮਂ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇਵ 'ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਪਲੋਕਨੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੯੭) ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਆਗਤੋਤਿ।

ਤੇ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਸਚੇਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਂ ''ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ ਪਾਠੋ ''ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਚ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਅਵਚੁਤ੍ਥ, ਤੇ ਪਨ ਪਾਠਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਹਾਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਹਿ ਮਹਾਸੀਮਾ ਏਵ ਪਟਿਯੋਗੀ ਹੋਤਿ। ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ''ਇਮਂ ਪਨ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥਂ ਪਠਮਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ... ਪੇ॰... ਏਵਂ ਬਦ੍ਧਾਸੁ ਪਨ ਸੀਮਾਸੁ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤਿ , ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਵਾ ਠਿਤਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ। ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਪਨ ਠਿਤਾ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਵਸੇਨ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੮) ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਤੇਹਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹਿ ਆਭਤਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿਪਾਠਵਸੇਨਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਥਂ? ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਦਿਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਪਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸਙ੍ਖਾਤਵਿਹਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿ ਪਨ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ – ''ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਵਤ੍ਥੁ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਦੋਸਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ ਯਦਿ ਮਹਾਸੀਮਭੂਤੇ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਯਦਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ, ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਤ੍ਤਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਆਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਵਤ੍ਥੁ ਮਹਾਸੀਮਾਯਂ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੋਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਦੋਸੇ ਸਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ,

ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਸੀਮਭੂਤਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਸਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਿ, ਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਵਿਹਾਰਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਭੂਤਾ ਮਹਾਸੀਮਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਕਥਂ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਇਮਿਨਾਯੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ। ਯਦਿ ਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਨਾਮ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਅਨਿਯਮਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਵਿਹਾਰੇਨ ਸਹ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾ ਏਕਸੀਮਾਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਠਿਤਂ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ''ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਿਹਾਰਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਭੂਤਾ ਮਹਾਸੀਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ''ਤਿ। ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਨਿਯਮਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਨਭਾਵੋ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ''ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤਭੋਜਨਸਾਲਤੋ ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਕਆਵਾਸਤੋ ਵਾ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾ ਪਨ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇਸੁ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ 'ਭਿਕ੍ਖੂਸੁਪਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਵਡ੍ਢਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਲਾਭੋ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ਵਚਨਤੋਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਭਾਵੋ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਕਥਿਨਤ੍ਥਰਣਂ ਨਾਮ ਨ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਪਨ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਭੂਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੁਵਿਸੋਧਿਤਪਰਿਸਾਯ ਬਦ੍ਧਾਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ''ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ? ਗਣਨਵਸੇਨ ਤਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਕਥਿਨਤ੍ਥਰਣਂ ਨਾਮ ਨ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ''ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਨ ਗਣੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੧੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਂ ਠਾਨੇਸੁ ਅਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਚ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਭੂਤਂ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਕਥਿਨਦਾਯਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਏਕੋਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਲਭਤੀਤਿ। ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਭਾਵੋ ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ''ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਵਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਥਿਨਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ, ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਇਦਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ''ਭਾਸਨ੍ਤਰੇਸੁ ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾ ਚ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਮਹਾਵਗ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੬) ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ''ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ…ਪੇ॰… ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਨਦਾਨਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਨੁਮੋਦਨਾ ਪਾਠੋ ਆਗਤੋ, ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ੪੧੨) ''ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਸਚੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਮੋਦਕੇਨ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਾਤਬ੍ਬਂ…ਪੇ॰… ਅਨੁਮੋਦਾਮਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਨੁਮੋਦਨਾ ਪਾਠੋ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਨੁਮੋਦਨਾ ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਧਿ

ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਤੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯ ਸਤਿ ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾਤਿ।

ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਸੁਂ ਅਨਾਗਤਾਯ ਸਤਿ ''ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਧਿ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯਂ ਪਵਿਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਮਹਾਵਗ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾ ਵਿਸੁਂ ਆਗਤਾਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯਂ ਨ ਪਵਿਸਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯ ਉਪਚਾਰਭੂਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਪਠਮਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਸਹ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਂ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੇਵ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਉਪਚਾਰਭਾਵਤੋ ਸਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਦੇਸਿਤਾ। ਯਥਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਵਿਧਿਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ''ਪਠਮਂ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗਾਹਾਪਨਾਦਿਨਾ ਸਹ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗਾਹਾਪਨਾਦਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗਾਹਾਪਨਾਦਿਨਾ ਸਹ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯ ਉਪਚਾਰਭੂਤਤ੍ਤਾ ਕਥਿਨਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਹ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯਂ ਨ ਪਵਿਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਥ ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਚ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤੁਲ੍ਯਕਿਰਿਯਾ ਅਤੁਲ੍ਯਕਤ੍ਤਾਰੋ ਅਤੁਲ੍ਯਕਮ੍ਮਾ ਅਤੁਲ੍ਯਕਾਲਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਭਾਸਨ੍ਤਰੇਸੁ ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾਯਂ ਨ ਪਵਿਸਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਿਰਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ? ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਦਾਨਕਿਰਿਯਾ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ੍ਨਰਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕਾਰਣਭੂਤਾ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾ, ਏਵਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਿਰਿਯਾ। ਕਥਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਤ੍ਤਾਰੋਤਿ? ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਏਵਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਤ੍ਤਾਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ? ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਕਥਿਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਮੂਹਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ? ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਛਾ, ਏਵਂ ਅਤੁਲ੍ਯਕਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚੀਭੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਏਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਨ ਞਤ੍ਤਿਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਦਿਨਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ''ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਏਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਵਚੀਭੇਦੇਨਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ''ਨ ਞਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਰੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ।

ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ? ਗਣਨਵਸੇਨ ਤਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਕਤਰਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾ, ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੀਟੀਕਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਕ੍ਯੇ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਤ੍ਤਾ ''ਸੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਾਰੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਰਣਕਿਰਿਯਾ ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਉਦ੍ਧਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਾਠੇ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਅਤ੍ਥਾਰਂ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ

ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿਆਦਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਟੀਕਾਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵੰ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੀਟੀਕਾ-ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਕਾਰਕੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੰ ਕਥਿਨਦਾਨਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣੰ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰੇਵੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਟੀਕਾਚਰਿਯਾ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ। ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ਚੇ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾ। ਕਥੰ ਵਿਰੁਦ੍ਧੋਤਿ ਚੇ? ''ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਵਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦਯੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਦਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇਪਿ ਗਣਪੂਰਕਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਸਿਯੁੰ। ਅਥ ਚ ਪਨ ''ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾਨੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਨਿਸੰਸਹੇਤੁਭੂਤੰ ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਵਚੀਭੇਦੰਯੇਵ ''ਅਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦਯੋ ਪਞ੍ਞਾਨਿਸੰਸਹੇਤੁਭੂਤੰ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਪਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘਪੂਰਕਭਾਵੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪੁਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਏਕੋ ਵਾ, ਇਤਰੇ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੇਯੇਵ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦਯੋ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤੇਹਿ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਟੀਕਾਚਰਿਯਾ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਚਿਮ੍ਹਾਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ''ਇਤਰੇ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ''ਅਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਨ, ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਿ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁੰ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਕਥੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦੰ ''ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੇਨ ਸਮਾਨਕਾਲਵਿਸੇਸਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਵਿਸੇਸਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਪੁਬ੍ਬਵਚਨੇਨਾਪਰਵਚਨੰ ਗਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਯਮੁਨੋਦਕੰ ਵਿਯ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ, ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਚ ''ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਾਵਨੰ ਵਿਸੁੰ ਕਥਿਨਤ੍ਥਰਣੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਨੁਕ੍ਕਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ , ਤਸ੍ਮਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਅਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਮੇਵ ਉਪਚਾਰਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ''ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਨ ਗਣੋ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਵਚਨੇਨ (ਪਰਿ॰ ੪੧੪) ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੀਟੀਕਾ-ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਸੁ ਆਗਤਪਾਠਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਕਥੰ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਨਨੁ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੀਟੀਕਾਯੰ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਤ੍ਤਾ ''ਸੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ''ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ''ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮੰ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ...ਪੇ॰... ਇਦੰ ''ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਟੀਕਾਸੁ ਨੀਤਤ੍ਥਤੋ ਆਗਤਪਾਠੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਟੀਕਾਚਰਿਯਾ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਟੀਕਾਵਚਨਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਟੀਕਾਪਾਠਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਥੰ? ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੀਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਸੋ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚੰਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ਚੋਦਕੇਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਤੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ **''ਪਞ੍ਚੰਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾ, ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚੰਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਥੰ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਭੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯ ''ਸੋ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚੰਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਪਞ੍ਚੰਨ੍ਨੰ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਾਨੰ ਏਵ ਸੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ

ਏਕਦ੍ਵਿਤਿਚਤੁਪੁਗ੍ਗਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ‘‘ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਨ ਗਣੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਤੀ’’ਤਿ ਆਗਤਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਆਗਮਵਿਰੋਧੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਚੋਦਨਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ **‘‘ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**’’ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾ, ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਭੋ ਚੋਦਕਾਚਰਿਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ‘‘ਸੋ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਾਲੇ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਯਕਾ, ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਦਾਯਕਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਾਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਫਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ਆਗਮਵਿਰੋਧੋ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ‘‘ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ? ਗਣਨਵਸੇਨ ਤਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ਪਰੇਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ ‘‘ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਭੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯ ‘‘ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਕਿਂ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ‘‘ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਤਿ? ਭੋ ਭਦ੍ਰਮੁਖ ‘‘ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ‘‘ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਦੁਸ੍ਸੇਨ ਏਵ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਠਿਤਿਕਾਯ ਲਦ੍ਧਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਯਕਾ, ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਯੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਊਨੇਸੂਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਾਰਣਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਫਲਸਿਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ‘‘ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਜਵਸੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨਾਹ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਚ ਟੀਕਾਵਚਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ‘‘ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੇਨ ਚ ਸਮੇਤਿ।

‘‘ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕਿਰਿਯਾ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਲਾਭਕਾਰਣਭੂਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਰਿਯਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਵਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਲਭਮਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇਨ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਥਿਨਤ੍ਥਰਣਂ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਕਤਂ, ਤਂ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਿਸ੍ਸਾਨੁਸਿਸ੍ਸਾ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰਦਾਨਾਦਿਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਦਿਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਾਦਿਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਜਟਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਗੁਮ੍ਬਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਸਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਕਰਣਤ੍ਥਂ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਆਗਮਤੋ ਚ ਅਨੇਕਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਥਯਿਮ੍ਹਾਤਿ।

ਸਾਸਨੇ ਗਾਰਵਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਤੋ।
ਮਯਾ ਕਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ, ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੁ ਸਾਧਵੋ॥

ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਿਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਯੁਤ੍ਤੰ ਚੇ ਹੋਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁ।
ਨੋ ਚੇ ਯੁਤ੍ਤੰ ਮਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਤਿ॥

ਇਤੋ ਪਰਾਨਿਪਿ ਕਾਰਣਸਾਧਕਾਨਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਵਚਨੇਨ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਂ ਕਤਟ੍ਠਾਨਭਾਵੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਚਨਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਂਸਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

"ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ"ਤਿ ਵਾਚਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਕਿਂ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਕਾਯਵਿਕਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ? ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਹਿ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਥਿਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੮) ''ਅਤ੍ਥਾਰੋ ਏਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਵਚੀਭੇਦੇਨਾ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਾਪਨਅਨੁਮੋਦਨੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ, ਤੇਨ ''ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਰਾ ਪਨ੍ਨਰਸ ਧਮ੍ਮਾ ਜਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੩) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੇਨ ਸਹੇਵ ਪਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸਾ ਆਗਤਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਮੋਦਾਪੇਤੀਤਿ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸਾ ਆਗਤਾ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨਾਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਆਗਮਨਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਮੋਦਾਪੇਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਤੇ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਨਿਸਂਸਾ ਆਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੦੩) ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਮੋਦਕਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਮੋਦਕੇਨ ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰੇਹਿ ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ, ਏਵਂ ਸੇਸਨਯਦ੍ਵਯੇਪਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ। ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਸਙ੍ਘਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਯੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਪੁਰਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ, ਤੇਯੇਵ ਅਨੁਮੋਦਿਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਗਤਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ ਵਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਮੋਦਨ੍ਤਾਪਿ ਆਨਿਸਂਸਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚੀਵਰਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਤੇ ਪਨ ਕਥਿਨੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਚੇ ਕਥਿਨਚੀਵਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਭਤਂ ਆਨਿਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਂ ਅਤ੍ਥਤਚੀਵਰਮੇਵ ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਭਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਂ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰਂ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ''ਵਤ੍ਥਮੇਵ ਇਧ ਆਨਿਸਂਸੋ ਨਾਮ, ਨ ਅਗ੍ਘੋ, ਕਥਿਨਸਾਟਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਭਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸਾਟਕਾਨਂ ਬਹੁਲਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਕਥਿਨਸਾਟਕਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਵਸੇਨਾ''ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨਿਸ੍ਸਰੋ,** ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਯੇਵ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦਾਯਕੇਹਿ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਇਸ੍ਸਰੋ,** ਕਸ੍ਮਾ? ਦਾਯਕੇਹਿ ਅਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ, ਮੂਲਕਥਿਨਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘੇ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੇਹਿ ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਵਤ੍ਥੇ। **ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਕਥਿਨਸਾਟਕਂਯੇਵ ਅਹਤਂ ਵਾ ਅਹਤਕਪ੍ਪਂ ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਚੀਵਰਂ ਪਨ ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਯਥਾਬਲਂ ਪੁਰਾਣਂ ਵਾ ਅਭਿਨਵਂ ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਵਾ ਬਲਵਂ ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੇ ਠਿਤਿਕਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇ ਲਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਕਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਕਾਰਣਯੋਗ੍ਗਾਨਿ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵ**ਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਂ ਲਭਿਂਸੁ, ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਸ੍ਸਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਸੀਮਾਯਂ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਕਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਆਸਨਗ੍ਗਹਣਂ ਪਨ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਤਂ। ਏਤੇਨ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਾਨਂ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਨ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਨਸਾਟਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਭਤੇਸੁ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਕਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਨ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਸਙ੍ਘਿਕਵਸੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਭਣ੍ਡਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਨਨ੍ਤਰਕਥਾਯਂ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਥਂ? ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰਂ ਕੁਸਪਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ‘‘ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਤ੍ਥ ਕੁਸਪਾਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਠਪਿਤਚੀਵਰੇਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘**ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬਹੁ ਰਾਸਿਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਠਿਤੇਨ। **ਭਾਜੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਂ ਘੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭਾਜੇਤੁਂ...ਪੇ॰... ਏਵਂ ਠਪਿਤੇਸੁ ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸੇਸੁ ਕੁਸੋ ਪਾਤੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ।

ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਤਿਓਲਾਰਿਕਮੇਵ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਮਹਗ੍ਘਤਾਯ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਤਾਯ ਸਮਗ੍ਘਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਤਥੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਓਲਾਰਿਕਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਣੇਪਿ ਭਾਗਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਕੇ ‘‘ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਣਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨੇਵ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਯਦਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਂ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਗਣਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯਜ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਕਥਿਨਵਸੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ‘‘ਨ ਮਯਂ ਕਥਿਨਵਸੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮ, ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਵੇਨੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਯੁਤ੍ਤਂ। ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਵਸਤਿ, ਆਗਤਞ੍ਚ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਤਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਭਾਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ‘ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਸ੍ਸ ਪਨੇਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮; ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦੁਵਿਧਂ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯਜਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ‘‘ਇਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯਜੇ ਦਾਯਕਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਦੇਯਜਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਮ੍ਪਿ ਸਵਿਹਾਰਾਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ‘‘ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ ਨ ਏਵਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਵਾਸਪਟਿਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯ ਪਚ੍ਚਯਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਯੇਸਂ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲਂ ਪਚ੍ਚਯਮੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਅਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਗਾਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਚ। ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਪਅਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਨਞ੍ਹਿ ਹਤ੍ਥੇ ‘ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਤੋ ਯਂ ਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਥਿਨਚੀਵਰਭਾਵੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦੇਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਭਾਵੇਨੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਯਥਾ ਦਾਯਕਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੫) ਵਚਨਤੋ।

ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ‘‘ਇਦਂ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਤ’’ਨ੍ਤਿ ਜਾਨੇਯਜ, ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ‘‘ਮਮਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਤ’’ਨ੍ਤਿ ਜਾਨੇਯਜ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੩੨੯) ‘‘ਨਵ ਅਧਮ੍ਮਿਕਦਾਨਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿ। ਅਥ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਨੇਯਜ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਚੇਤਿਯਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਾ ਠਪੇਤੀਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯) ‘‘**ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ**

ਦੇਤੀਤਿ ‘ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘ਇਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਦੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿ।

‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਥਂ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ‘‘ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਨ ਲਭਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕੇਕਂ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਸਾਟਕਂ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਚੀਵਰਾਨਂ ਵਾ ਸਾਟਕਾਨਂ ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਪੁਨ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੁਤਿਯਭਾਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਚੀਵਰੇਸੁ ਵਾ ਸਾਟਕੇਸੁ ਵਾ ਖੀਣੇਸੁ ਯੇ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਾਦੀਨਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਦਿਵਸੇ ਦਿਨ੍ਨਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਏਵ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਯਾਵ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਾਰਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇਨ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਆਰਾਮਿਕੇਹਿ ਆਭਤਚੀਵਰਾਨਿਪਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੇਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਵਚਨਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਗਾਹਾਪਨਤੋ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਸਤਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇ ਤਸ੍ਸਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਠਿਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕੇਕਂ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਸਾਟਕਂ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘਨਵਕਸ੍ਸ ਦਾਨਕਾਲੇਪਿ ਮਹਾਥੇਰਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਂ ਦੀਯਤਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਠਿਤਿਕਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਠਿਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਦੁਤਿਯਭਾਗੇ ਪਨ ਥੇਰਾਸਨਂ ਆਰੁਲ੍ਹੇ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨਂ ਪਠਮਭਾਗੋ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਦੁਤਿਯਭਾਗਤੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਠਿਤਿਕਾਵਿਚਾਰੋ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਭਾਜਨਕਥਾਤੋ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੦੨) ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰਾਨਿ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਥਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਗ੍ਘਸਮਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਚੀਵਰਭਾਜਨੇ ਅਗ੍ਘਸਮਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੩) ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਚੀਵਰਂ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਭਾਜੇਤੁਂ...ਪੇ॰... ਅਥ ਖੋ ਚੀਵਰਭਾਜਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ ‘ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਚੀਵਰਂ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮਂ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸਂ ਠਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) ‘‘**ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘ਇਦਂ ਥੂਲਂ, ਇਦਂ ਸਣ੍ਹਂ, ਇਦਂ ਘਨਂ, ਇਦਂ ਤਨੁਕਂ, ਇਦਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਦੀਘਤੋ ਏਤ੍ਤਕਂ, ਪੁਥੁਲਤੋ ਏਤ੍ਤਕ’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ। **ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘ਇਦਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਇਦਂ ਏਤ੍ਤਕ’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਗ੍ਘਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਏਕੇਕਮੇਵ ਦਸਦਸਅਗ੍ਘਨਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ। ਨੋ ਚੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਯਂ ਨਵ ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਤਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਏਕਅਗ੍ਘਨਕੇਨ ਚ ਦ੍ਵਿਅਗ੍ਘਨਕੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਤੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਸਮੇ ਪਟਿਵੀਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਦੀਯਮਾਨੇ ਦਿਵਸੋ ਨ ਪਹੋਤਿ, ਦਸ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਦਸ ਦਸ ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸੇ ਏਕਵਗ੍ਗਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸਂ ਠਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਠਪਿਤੇਸੁ ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸੇਸੁ ਕੁਸੋ ਪਾਤੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ‘‘ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਚੀਵਰਭਾਜਨੇ ਅਗ੍ਘਸਮਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਕੁਸਪਾਤੋ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰਭਾਜਨੇ ਅਗ੍ਘਸਮਤ੍ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਕੁਸਪਾਤੋ ਚ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ‘‘ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਤੇ ਪਨ ਕਥਿਨੇ ਸਚੇ ਕਥਿਨਚੀਵਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਭਤਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਾਯਕਾ ‘ਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਥਿਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੇਮਾ’ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨਿਸ੍ਸਰੋ। ਅਥ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਸੇਸਚੀਵਰਾਨਿਪਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ

ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਪਨ ਏਕਾਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਠਿਤਿਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਗ੍ਘਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਕੁਸਪਾਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਾ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ''ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਚੀਵਰਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨੇਵ ਅਗ੍ਘਸਮਤ੍ਤੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਕੁਸੋ ਪਾਤੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਵੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਠਿਤਿਕਾਯ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਚ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਚੀਵਰਤੋ ਚ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਵਸੇਸਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸੇ ਬਲਵਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਏਕੰ ਵਤ੍ਥੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਤੇਸੁ ਪਨ ਵਰੰ ਵਰੰ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ । ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਪਨ ਸਚੇ ਕਾਲੰ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਸਙ੍ਘੇ ਕੋਚਿ ਦਸਹਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਥੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਦੇਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਨਵਕੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ 'ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਚ੍ਛਥ, ਪਠਮਭਾਗੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੰ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ। ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਾਹਿਤੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਲਤ੍ਥੁੰ, ਲਦ੍ਧੰ ਲਦ੍ਧੰ ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਸਮਕੰ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਪਨ ਸਮਕੇ ਲਦ੍ਧੇ ਅਵਸਿਟ੍ਠੋ ਅਨੁਭਾਗੋ ਥੇਰਾਸਨੇ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ਵਚਨਤੋ ਤੰਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤਾਯੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲਵਗ੍ਗ ੨.੩੧੮) "**ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਚੀਵਰੇ ਗਾਹਿਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ। **ਲਦ੍ਧੰ ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਆਗਤਾਗਤਸਾਟਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲਵਗ੍ਗ ੩੧੮) "**ਪਠਮਭਾਗੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਚੇ ਪਠਮਗਾਹਿਤਵਤ੍ਥਤੋ ਮਹਗ੍ਘੰ ਹੋਤੀਤਿ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਟੀਕਾਸੁ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਦਾਨੇ ਪਚ੍ਛਾ ਆਭਤੰ ਮਹਗ੍ਘਵਤ੍ਥੰ ਮਹਾਥੇਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤੰਯੇਵ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਵਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਰੰ ਵਰੰ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

''ਸਚੇ ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਲਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਗਣਨਾਯ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਗ੍ਘਗਣਨਾਯ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਗਤਿਕਭਾਵਸ੍ਸ ਵਚਨਤੋ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਤ੍ਥਗਣਨਾਵਸੇਨੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਅਗ੍ਘਸਮਭਾਵੇਨਾਤਿ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ''ਯੋ ਬਹੂਨਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਬਹੂਨਿ ਹਿ ਕਥਿਨਾਨਿਸੰਸਵਤ੍ਥਾਨਿ ਵਿਭਜਨਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਹਿ, ਨੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ।
ਕਥਿਨੇ ਚੀਵਰੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੁ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾ॥

ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ, ਯੁਤ੍ਤੰ ਚੇ ਧਾਰਯਨ੍ਤੁ ਤੰ।
ਅਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੰ, ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੁ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ॥

''ਯੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਸੋ ਨੇਸੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੀਵਰਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਸਙ੍ਘੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਗਤਾਗਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ''ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ

ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਆਨਿਸੰਸੋ ਪਨ ਇਤਰੇਸਂਯੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੩) ਪਾਠਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸਂਯੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨੇਵਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਠਪਿਤਞ੍ਹਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰਮੇਵ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਾਦਿਕਾਲਚੀਵਰਂ ਪਨ ਸਮਕਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੩) "**ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਉਪਡ੍ਢਪਟਿਵੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇ ਸਾਮਣੇਰਾ ਅਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਸੁ ਯੁਤ੍ਤਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂਯੇਵ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯੇ ਪਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਮਕੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰੇ ਠਪਿਤੇਨ ਅਕਾਲਚੀਵਰੇਨੇਵ ਕਥਿਤਂ, ਕਾਲਚੀਵਰਂ ਪਨ ਸਮਕਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਸਾਮਣੇਰਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਾ, ਯੇਨ ਆਨਿਸਂਸਂ ਲਭੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ? ਆਮ ਉਪਗਤਾਤਿ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਅਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਗਤਾ, ਏਕੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸੋ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਸੋ ਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਗਣਪੂਰਕੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਵਚਨਤੋ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬) ''ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤਿ, ਵਸ੍ਸਿਕੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਲਭਤੀਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਾ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋਤਿ।

ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸੇਸੁ ਯਦਿ ਆਰਾਮਿਕਾ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਹਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਵਤ੍ਥੇਹਿਪਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਵਿਭਜਨਕਾਲੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬) ''ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚੇਤਾਪਿਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਮੇਵ ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਪਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਸੁ ਚੇਤਾਪਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਸੀਮਾਯਂ ਬਹੂ ਵਿਹਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਤਰਸੀਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ? ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ। ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂਯੇਵ ਹਿ ਸਙ੍ਘਲਾਭਵਿਭਜਨਾਦਿਕਂ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੬) "**ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਸੀਮਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਤਕਚੀਵਰਾਦਿਭਾਗਿਯਤਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਾਭਾਵਤੋ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਤਂ 'ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ'ਤਿ''।

ਏਵਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇ ਰੁਚਿਤਾਯ ਮਾਤਿਕਾਪਲਿਬੋਧਉਬ੍ਭਾਰੇ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਅਨ੍ਤੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਂ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਮਾਤਿਕਾ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾ, ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਾ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਾ, ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾ, ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾ, ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਾ, ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਾ, ਸਹੁਬ੍ਭਾਰਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤਂ ਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਭਵਤਿ, ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਾਨਿ ਅਲਭਨੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਪਕ੍ਕਮਨਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਭੂਤਂ ਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਪੁਰਾਣਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਸੋ ਬਹਿਸੀਮਾਯਮੇਵ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਚੀਵਰਨਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਤਿ **ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਅਕਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਮਂ ਚੀਵਰਂ ਨੇਵ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪੋਰਾਣਵਿਹਾਰਞ੍ਚ ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੇਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਤਿ **ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਤਮੇਵ ਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਬਹਿਸੀਮਗਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਧੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਚ ਪੋਰਾਣਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਂ ਕੁਰੁਮਾਨਂ ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਅਗ੍ਗਜਾਦੀਹਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਨਾਸਨਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਤਿ **ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ , ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਸੀਮਗਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਧੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਸੋ ਕਤਚੀਵਰੋ ਸੁਣਾਤਿ ''ਵਿਹਾਰੇ ਕਿਰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥਿਨਂ ਉਬ੍ਭਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨਸ੍ਸ ਕਥਿਨਂ ਉਬ੍ਭਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨਬ੍ਭਾਰੋ ਸਵਨਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਤਿ **ਸਵਨਨ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰਕਾਰਣਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਸੀਮਗਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਧ ਬਹਿਸੀਮਾਯਮੇਵ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਾਮਿ, ਨ ਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਂ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਚੀਵਰਾਸਾ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਭਵਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਸਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕੋ** ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸੋ ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਸੋ ਕਤਚੀਵਰੋ ''ਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਭਵਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਚੀਵਰਕਾਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਿਮਦਿਵਸਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸੀਮਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ''ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸੋ ਕਤਚੀਵਰੋ ''ਵਿਹਾਰਂ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਂ ਪਪ੍ਪੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਭਵਤਿ। ਅਯਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋ** ਨਾਮ। ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਵਿਧੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਅਟ੍ਠ ਮਾਤਿਕਾ ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੩੧੦) ''ਅਟ੍ਠਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤਿਕਾ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਾਰਾਯ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾ ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਾ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾ ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕਾ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਾ ਸਹੁਬ੍ਭਾਰਾਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੋ ਕਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ 'ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ''ਤਿਆਦਿ, ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਕਰਣੇ ਚ –

> ''ਪਕ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਨਾਸਨਂ।
> ਸਵਨਮਾਸਾ ਚ ਸੀਮਾ ਚ, ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋਤਿ ਅਟ੍ਠਿਮਾ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੨੭੦੯)।

ਪਲਿਬੋਧੋ ਦੁਵਿਧੋ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ, ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ''ਪੁਨ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ **ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰਂ ਅਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਂ ਵਾ, ''ਅਞ੍ਞਤੋ ਚੀਵਰਂ ਲਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਆਸਾ ਵਾ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ **ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੨੫) ''ਕਤਮੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧਾ? ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ ਚ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ ਚ। ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਸਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ, ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ 'ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰਂ ਅਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਂ ਵਾ, ਚੀਵਰਾਸਾ ਵਾ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਉਬ੍ਭਾਰੋ ਦੁਵਿਧੋ ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਉਬ੍ਭਾਰਅਨੁਰੁਬ੍ਭਾਰਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਾ ਚ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਵਿਹਾਰੇ ਅਨੁਰੁਬ੍ਭਾਰੰ ਪਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹ ਅਨੁਰੁਬ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਸਹੁਬ੍ਭਾਰਸਙ੍ਖਾਤੋ ਏਕੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਾ ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਉਬ੍ਭਾਰੋ** ਨਾਮ। ਬਹਿਸੀਮੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੰ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਅਟ੍ਠਮਾਤਿਕਾਯ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋ** ਨਾਮ।

ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਸਹੁਬ੍ਭਾਰਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੇਵ ਕਤਾ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਕੋ ਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋਤਿ? ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋ ਬਹਿਸੀਮੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯਮੇਵ ਠਿਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤੋ। ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋ ਬਹਿਸੀਮੰ ਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਟ੍ਠੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਹ ਕਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਾ ਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਤਾ, ਕੇਵਲੰ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ ਪਲਿਬੋਧਾਨੰ ਉਪਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਨਿਸੰਸੇਹਿ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁੱਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ –

> ''ਅਟ੍ਠੰਨ੍ਨੰ ਮਾਤਿਕਾਨੰ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਤੋਪਿ ਵਾ।
> ਉਬ੍ਭਾਰਾਪਿ ਦੁਵੇ ਵੁੱਤ੍ਤਾ, ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨਾ''ਤਿ॥

ਤਟ੍ਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ "**ਅਟ੍ਠੰਨ੍ਨੰ ਮਾਤਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਸੀਮਗਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤ੍ਤਾ। ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਮਾਤਿਕਾ ਬਹਿਸੀਮੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤ੍ਤਾ, ਸਹੁਬ੍ਭਾਰੋ ਇਮਾਸੰ ਅਟ੍ਠੰਨ੍ਨੰ ਮਾਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਚ। **ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਤੋਪਿ** ਵਾਤਿ ਬਹਿਸੀਮੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮੇਨ ਉਬ੍ਭਤਕਥਿਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਨਤੋ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋਤਿ ਮਹੇਸਿਨਾ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਾਰਾ ਦੁਵੇ ਵੁੱਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਬਹਿਸੀਮੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਉਬ੍ਭਾਰੋ, ਬਹਿਸੀਮੰ ਅਗਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰੋਤਿ ਏਕੋਯੇਵ ਉਬ੍ਭਾਰੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁੱਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੰ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਥਿਨੰ ਉਬ੍ਭਤਨ੍ਤਿ? ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਾਤੁਕਾਮੇਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਆਗਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਦਾਤੁਕਾਮੇਹਿ ਯਾਚਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੁੱਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ੯੨੫) ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ ਸਙ੍ਘੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਾਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਮਹੇ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੰ ਯਾਚੀ''ਤਿਆਦਿ। ਕਥੰ ਪਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ? ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨੰ ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ। ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨੰ ਉਦ੍ਧਰਤਿ। ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਾਰੋ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਉਬ੍ਭਤੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥਿਨੰ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਵੁੱਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਥਿਨੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁੰ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਥਿਨੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੰ। ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ – ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ...ਪੇ॰... ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ।

ਏਤੇਨ ਚ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤੰ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਉਬ੍ਭਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ ਉਬ੍ਭਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਥਾਰਕਮ੍ਮਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਹਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੰ ਉਬ੍ਭਤੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਸ੍ਸ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ ਇਮਾਯ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਿਨ੍ਨਦੁਸ੍ਸੰ ਪੁਨ ਆਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਨ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸਵਿਗਮਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਮਾਯ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸਵਿਗਮਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਿਨ੍ਨਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਹਰਾਪਨੰ। ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਪਞ੍ਚਾਨਿਸੰਸਲਾਭਕਾਰਣੰ ਅਤ੍ਥਰਣਕਮ੍ਮਮੇਵ ਇਮਾਯ ਕਥਿਨਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤਿ, ਨ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ

ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਨ ਲਭਤਿ, ਚੀਵਰਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਗਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਜਨੀਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਂ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਉਦਾਹੁ ਏਕਚ੍ਚਾਨਨ੍ਤਿ, ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਕਮ੍ਮੇਨ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਵਿਗਮਨਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭਨ੍ਤਰਾਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਮੁਖੋਲੋਕਨਂ ਵਿਯ ਸਿਯਾਤਿ? ਯਦਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮੂਲਕਲਾਭਤੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਮੂਲਕਲਾਭੋ ਮਹਨ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਸਂ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨਂ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਅਪ੍ਪਕੋ, ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਸਮੋ, ਕੁਲਪ੍ਪਸਾਦਤ੍ਥਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੨੭) ''ਕੀਦਿਸੋ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਕੀਦਿਸੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਰਮੂਲਕੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਮਹਾ, ਉਬ੍ਭਾਰਮੂਲਕੋ ਅਪ੍ਪੋ, ਏਵਰੂਪੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਰਮੂਲਕੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਅਪ੍ਪੋ, ਉਬ੍ਭਾਰਮੂਲਕੋ ਮਹਾ, ਏਵਰੂਪੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਮਾਨਿਸਂਸੋਪਿ ਸਦ੍ਧਾਪਰਿਪਾਲਨਤ੍ਥਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋਵਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਾਨਂ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਮ੍ਮਮੇਵ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤਿ, ਨ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਦਾਨਭੂਤਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ।

ਆਨਿਸਂਸਕਥਾਯਂ **ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਕਿਰਿਯਾ। **ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰੋ**ਤਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚਰਣਂ। ਯੋ ਹਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਭਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਾਮ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸਭਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕੁਲੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮਯੋ ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯੋ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਮਯੋ''ਤਿ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ (ਪਾਚਿ॰ ੨੯੯-੩੦੦)। **ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਵਾ ਵਿਨਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨਂ, ਏਵਂ ਕਰੋਤੋਪਿ ਦੁਤਿਯਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਦੁਤਿਯਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਾਮ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੨)।

ਗਣਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਗਣਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਦਾਯਕਾਨਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਭੁਞ੍ਜਨਂ। ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਾਮ ''ਗਣਭੋਜਨੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਮਯੋ ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯੋ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮਯੋ ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਮਯੋ ਮਹਾਸਮਯੋ ਸਮਣਭਤ੍ਤਸਮਯੋ, ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਮਯੋ''ਤਿ ਆਗਤਂ ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੇ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੫)। **ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਾਮ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੨)। **ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਤਕਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਂ। **ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੇਨ ਆਰਾਮੁਯ੍ਯਾਨਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਆਦਿਨਾ। **ਯਂ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਮੇਵ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਕਂ ਆਗਤਾਗਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵ਼ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਲਜ੍ਜੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਪੇਸਲੋ।
ਕਰੇਯ੍ਯ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ, ਉਬ੍ਭਾਰਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਧੁਕਨ੍ਤਿ॥

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਏਕੂਨਤਿਂਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩੦. ਗਰੁਭਣ੍ਡਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੨੨੭. ਏਵਂ ਕਥਿਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗਰੂ**ਤਿ –

“ਪੁਮੇ ਆਚਰਿਯਾਦਿਮ੍ਹਿ, ਗਰੁ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁਪਿ।
ਗਰੁ ਤੀਸੁ ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ, ਦੁਜ੍ਜਰਾਲਹੁਕੇਸੁ ਚਾ”ਤਿ॥ –

ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੇਕਤ੍ਥੇਸੁ ਅਲਹੁਕਵਾਚਕੋ। **ਭਣ੍ਡ**-ਸਦ੍ਦੋ “ਭਾਜਨਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ, ਭਣ੍ਡਂ ਮੂਲਧਨੇਪਿ ਚਾ”ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਾਜਨਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨ ਗਰਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਤਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਗਰੂਨਿ, ਭਡਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਭਣ੍ਡਾਨਿ, ਗਰੂਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਭਣ੍ਡਾਨਿ ਚਾਤਿ **ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿ,** ਆਰਾਮਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਇਤਿ ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਭਗਵਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਞ੍ਚੇਸੁ **ਮਸਾਰਕੋ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਟਨਿਯੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ। **ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਟਨੀਹਿ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਡਂਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤੋ। **ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਮੇਣ੍ਡਕਾਦੀਨਂ ਪਾਦਸਦਿਸੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਤੋ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਕੋਚਿ ਵਙ੍ਕਪਾਦਕੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ “ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ”ਤਿ। **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ “ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ ਨਾਮ ਮਞ੍ਚੋ ਅਙ੍ਗੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਹੋਤੀ”ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ (ਪਾਚਿ॰ ੧੩੧) ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟਨਿਯੋ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਦਸਿਖਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਆਣਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤਮਞ੍ਚੋ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੀਠੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਉਣ੍ਣਭਿਸਿਆਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾਤਿ ਉਣ੍ਣਭਿਸਿ ਚੋਲ਼ਭਿਸਿ ਵਾਕਭਿਸਿ ਤਿਣਭਿਸਿ ਪਣ੍ਣਭਿਸੀਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਸੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ । **ਪਞ੍ਚ ਭਿਸਿਯੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਪੂਰਿਤਭਿਸਿਯੋ। ਤੂਲਗਣਨਾਯ ਹਿ ਏਤਾਸਂ ਗਣਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਉਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਮੇਵ ਗਹਿਤਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਮਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਜਾਤੀਨਂ ਪਕ੍ਖਿਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਂ ਲੋਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਇਧ ਉਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ, ਛਨ੍ਨਂ ਅਨੁਲੋਮਚੀਵਰਾਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭਿਸਿਚ੍ਛਵਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਭਿਸਿਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਪਨ ਅਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਬਲਮੇਵ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਗੁਣਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਪਿ ਉਣ੍ਣਭਿਸਿਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਚੋਲ਼ਭਿਸਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਵਚੋਲ਼ਂ ਵਾ ਪੁਰਾਣਚੋਲ਼ਂ ਵਾ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਤਾ **ਚੋਲ਼ਭਿਸਿ,** ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਕਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਵਾਕਭਿਸਿ,** ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਤਿਣਭਿਸਿ,** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਦ੍ਧਤਮਾਲਪਤ੍ਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਣ੍ਣਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ **ਪਣ੍ਣਭਿਸੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਮਾਲਪਤ੍ਤਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਿਸ੍ਸਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਸਿਯਾ ਪਮਾਣਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਞ੍ਚਭਿਸਿ ਪੀਠਭਿਸਿ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਭਿਸਿ ਚਙ੍ਕਮਨਭਿਸਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਭਿਸੀਤਿ ਏਤਾਸਂ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਪਮਾਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨੇਤਂ ਉਣ੍ਣਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਤੂਲਮ੍ਪਿ ਭਿਸਿਯਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਂ ਮਸੂਰਕੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਮਸੂਰਕੋ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਮਯਭਿਸਿਯਂ। ਏਤੇਨ ਮਸੂਰਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇ ਤੀਣਿ ਤੂਲਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਂ ਲਤਾਤੂਲਂ ਪੋਟਕੀਤੂਲਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਰੁਕ੍ਖਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਮ੍ਬਲਿਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਤੂਲਂ। **ਲਤਾਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਂ ਯਾਸਂ ਕਾਸਞ੍ਚਿ ਲਤਾਨਂ ਤੂਲਂ। **ਪੋਟਕੀਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਟਕੀਤਿਣਾਦੀਨਂ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਤਿਣਜਾਤਿਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਚ੍ਛੁਨਲ਼ਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਤੂਲਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੯੭) ਪਨ “**ਪੋਟਕੀਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਰਕਤਿਣਤੂਲ”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਬ੍ਬਭੂਤਗਾਮਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰੁਕ੍ਖਵਲ੍ਲਿਤਿਣਜਾਤਿਯੋ ਹਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਤੂਲਂ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭਿਸਿਂ ਪਨ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ “ਅਕਪ੍ਪਿਯਤੂਲ”ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨ

ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇ ਏਤੰ ਤੂਲਮੇਵ, ਹੰਸਮੋਰਾਦੀਨੰ ਸਬ੍ਬਸਕੁਣਾਨੰ, ਸੀਹਾਦੀਨੰ ਸਬ੍ਬਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਞ੍ਚ ਲੋਮਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਿਯਙ੍ਗੁਪੁਪ੍ਫਬਕੁਲਪੁਪ੍ਫਾਦਿ ਪਨ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਪ੍ਫੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਮਾਲਪਤ੍ਤੰ ਸੁਦ੍ਧਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਿਸ੍ਸਕੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭਿਸੀਨੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਪਞ੍ਚਵਿਧੰ ਉਣ੍ਣਾਦਿਤੂਲਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਦ੍ਧਕਾਯਿਕਾਨਿ ਪਨ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਅਦ੍ਧਕਾਯਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਕਾਯਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ, ਯੇਸੁ ਕਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸੀਸੰ ਉਪਦਹਨ੍ਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, **ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣੰ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਤੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਣ੍ਣਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੰ ਮਿਨਿਯਮਾਨੰ ਵਿਦਤ੍ਥਿ ਚੇਵ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੰ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਹੋਤਿ, ਦੀਘਤੋ ਪਨ ਦਿਯਡ੍ਢਰਤਨੰ ਵਾ ਦ੍ਵਿਰਤਨੰ ਵਾਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਯੰ ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਣ੍ਣਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੰ ਉਪਨਿਧਾਯ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਠਪੇਤਬ੍ਬਚੋਲ਼ਕੰ ਤਿਕੋਣਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। ''ਇਦਞ੍ਚ ਠਾਨੰ ਗਣ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੭) ਪਨ **"ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣੰ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਗੀਵਾਯ ਸਹ ਸਕਲੰ ਸੀਸੰ ਠਪੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **'ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ'**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਦਞ੍ਚ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਠਪੇਤਬ੍ਬਚੋਲ਼ਪ੍ਪਮਾਣਦਸ੍ਸਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ ਵਟ੍ਟੰ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤੰ ਯਥਾ ਕੋਟਿਤੋ ਕੋਟਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪੁਥੁਲਟ੍ਠਾਨੰ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਿਬ੍ਬਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਤੋ ਅਧਿਕੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੰ ਪਨ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਠਪਿਤਚੋਲ਼ੰ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿੰ ਆਹਚ੍ਚ ਦਿਗੁਣੰ ਕਤੰ ਤਿਕਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਣ੍ਣਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੰ ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੰ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੰ ਕੋਟਿਤੋ ਕੋਟਿੰ ਆਹਚ੍ਚ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਹੋਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਠਪੇਤਬ੍ਬਚੋਲ਼ਕੰ ਪਕਤਿਯਾਯੇਵ ਤਿਕਣ੍ਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿੰ ਆਹਚ੍ਚ ਦਿਗੁਣਕਤਕਾਲੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਚੋਲ਼ਕੰ ਵਟ੍ਟੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਵਾ, ਦਿਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਨਿਯਮਾਨੰ ਤਿਕਣ੍ਣਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਕਣ੍ਣਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੰ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਚੋਲ਼ਕਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੰ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਚੋਲ਼ਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣੇਨ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

"ਕਮ੍ਬਲਮੇਵ...ਪੇ॰... ਉਣ੍ਣਭਿਸਿਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗੋਨਕਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਉਣ੍ਣਮਯਤ੍ਥਰਣੰ ਭਿਸਿਯੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਮਸੂਰਕੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਮਯਭਿਸਿਯੰ, ਚਮ੍ਮਮਯੰ ਪਨ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੰ ਤੂਲਪੁਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੭) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੯੭) ਪਨ **"ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਗਲਵਾਟਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਸੀਸੰ ਉਪਦਹਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸੀਸਪ੍ਪਮਾਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਤਿਰਿਯੰ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **'ਯਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਤੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੂ'**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੰ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੰ ਤਿਰਿਯਤੋ ਮੁਟ੍ਠਿਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਰਞ੍ਜਰੋ**ਤਿ ਬਹੁਉਦਕਗਣ੍ਹਨਕਾ ਮਹਾਚਾਟਿ। ਜਲੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਅਲਨ੍ਤਿ **ਅਰਞ੍ਜਰੋ,** ਵਟ੍ਟਚਾਟਿ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਦੀਘਮੁਖੋ ਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਦ੍ਵਿਸਙ੍ਗਹਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਠਮਦੁਤਿਯਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਾਨਿ ''ਆਰਾਮੋ ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਚ ''ਵਿਹਾਰੋ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵੇਦ੍ਵੇਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਗਹਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤਤਿਯੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯੰ** ''ਮਞ੍ਚੋ ਪੀਠੰ ਭਿਸਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਚਤੁਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਗਹੰ ਹੋਤਿ। **ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯੰ** ''ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ ਲੋਹਭਾਣਕੰ ਲੋਹਵਾਰਕੋ ਲੋਹਕਟਾਹੰ ਵਾਸਿ ਫਰਸੁ ਕੁਠਾਰੀ ਕੁਦਾਲੋ ਨਿਖਾਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਵਕੋਟ੍ਠਾਸਵਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਞ੍ਚਮੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯੰ** ''ਵਲ੍ਲਿ ਵੇਲ਼ੁ ਮੁਞ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜੰ ਤਿਣੰ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡੰ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਭੇਦਨੰ ਅਟ੍ਠਪਭੇਦਵਨ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਞ੍ਚਨਿਮ੍ਮਲਲੋਚਨੇ**ਤਿ ਮੰਸਚਕ੍ਖੁਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂਨੰ ਵਸੇਨ ਨਿਮ੍ਮਲਪਞ੍ਚਲੋਚਨੋ।

ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਂ ਕੀਟਾਗਿਰਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਗਾਮਕਾਵਾਸਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਂ ਕੀਟਾਗਿਰਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਵੇਭਙ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। **ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਾਧਾਰੋ। **ਗਾਮਕਾਵਾਸਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਕੀਟਾਗਿਰਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਾਧਾਰੋ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਾਲ਼ਿਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੧) ''ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਇਧ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਮਕਾਵਾਸਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕੀਟਾਗਿਰਿਵਤ੍ਥੁ ਪਨ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ। ਸਾਮਞ੍ਞਾਧਾਰੋ ਪਨ ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭਾਵਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

੨੨੮. **ਥਾਵਰੇਨ ਚ ਥਾਵਰਂ, ਗਰੁਭਣ੍ਡੇਨ ਚ ਗਰੁਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਪੁਰਿਮਦ੍ਵਯਂ **ਥਾਵਰਂ,** ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤਯਂ **ਗਰੁਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਮਕਮੇਵ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਊਨਕਂ ਦੇਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਸਾਮਨ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੂਰਤਰਂ ਦੁਕ੍ਖਗੋਪਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚੇ ਮਹਗ੍ਘਤਰਂ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। **ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬਹੁਤਰਂ ਰੁਕ੍ਖਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਤਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇਸੁ ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਥੇਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭੂਮਿਯਂ ਕਤਪਾਸਾਦਾਦਿਨਾ, ਅਵਤ੍ਥੁਕੇਨ ਵਾ ਸਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪਨ ਅਵਤ੍ਥੁਕੇਨੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਕੇਵਲਂ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਭੂਮਿਤੋ ਅਥਾਵਰਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਥਾਵਰੇਸੁਪਿ ਥਾਵਰਵਿਭਾਗਂ ਞਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ।

"**ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਂ 'ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। 'ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿ ਵਿਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੧) ਪਨ "**ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ 'ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ 'ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਯਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੇਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਕੇਵਲਂ...ਪੇ॰... ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਥਾਵਰੇਨ ਥਾਵਰਮ੍ਪਿ ਅਥਾਵਰਮ੍ਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਥਾਵਰੇਨ ਅਥਾਵਰਮੇਵ ਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। "**ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਾ ਮਹਗ੍ਘਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਮਞ੍ਚਾਦਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਚ। **ਮਹਗ੍ਘਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਨਾਮ ਦਨ੍ਤਮਯਮਞ੍ਚਾਦਿ, ਪਾਵਾਰਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਅਤ੍ਥਰਣਾਦੀਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ "**ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਆਸਨ੍ਦਿਆਦਿ, ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਦਿ ਚ। **ਮਹਗ੍ਘਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੨੯. "**ਕਾਲ਼ਲੋਹ ...ਪੇ॰... ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਕਂਸਲੋਹਮਯਮ੍ਪਿ ਭਾਜਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਉਪਰਿ ''ਕਂਸਲੋਹਵਟ੍ਟਲੋਹਭਾਜਨਵਿਕਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਗਿਹਿਵਿਕਟਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿਆਦਿਕੇਨ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਹਿ ''ਵਟ੍ਟਲੋਹਕਂਸਲੋਹਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤੋ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਪਾਦਗ੍ਗਣ੍ਹਨਕੋ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਯ ਤਂ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਚਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਲੋਹਕਂਸਲੋਹਮਯਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਦਗ੍ਗਣ੍ਹਨਕਵਾਰਕਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਯ ਅਭਾਜਨੀਯਮੇਵ, ਗਿਹੀਹਿ ਦੀਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਵਿਯ ਸਯਮੇਵ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਯ ਆਰਾਮਿਕਾਦਯੋ ਚੇ ਸਯਮੇਵ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਯੋਗਕਾਲੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ''ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

ਪਣ੍ਣਸੂਚਿ ਨਾਮ ਲੇਖਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਾਨਿਪੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਉਪਰਿ ਭਾਜਨੀਯਵਾਸਿਆਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇਸੁਪਿ।

ਅਨਾਮਾਸਮ੍ਪੀਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਮ੍ਪਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਉਪਕ੍ਖਰੇਤਿ ਉਪਕਰਣੇ। **ਸਿਖਰਂ** ਨਾਮ ਯੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਪਤ੍ਤਬਨ੍ਧਕੋ** ਨਾਮ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਆਦਿਕਾਰਕੋ। ''ਪਟਿਮਾਨਂ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪਤ੍ਤਕਾਰਕੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

"**ਅਡ੍ਢਬਾਹੂ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਂਸਕੂਟ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਡ੍ਢਬਾਹੁ** ਨਾਮ ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩੨੧) "**ਅਡ੍ਢਬਾਹੂ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਂਸਕੂਟਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੧) ਪਨ "**ਅਡ੍ਢਬਾਹੁਪ੍ਪਮਾਣਾ** ਨਾਮ ਅਡ੍ਢਬਾਹੁਮਤ੍ਤਾ, ਅਡ੍ਢਬਜਾਮਮਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯੋਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁਕਾ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਾ।

"**ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦੀਘਸੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋ ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਪਣ੍ਣਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰। ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੧) ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੧) "**ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਰਦਣ੍ਡਾਦਿਸੂਚਿਆਕਾਰਤਨੁਦਣ੍ਡਕਮਤ੍ਤੋਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ। **ਰਿਤ੍ਤਪੋਤ੍ਥਕੋਪੀ**ਤਿ ਅਲਿਖਿਤਪੋਤ੍ਥਕੋਪਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਪਣ੍ਣਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਸਨ੍ਦਿਕੋਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਪੀਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਉਚ੍ਚਕਮ੍ਪਿ ਆਸਨ੍ਦਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੭) ਵਚਨਤੋ । ਏਕਤੋਭਾਗੇਨ ਦੀਘਪੀਠਮੇਵ ਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਾਸਨ੍ਦਿਕੋ ਪਨ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਤ੍ਤਙ੍ਗੋ** ਨਾਮ ਤੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਅਪਸ੍ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਮਞ੍ਚੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਭਦ੍ਦਪੀਠ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਤ੍ਤਮਯਂ ਪੀਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪੀਠਿਕਾ**ਤਿ ਪਿਲੋਤਿਕਬਨ੍ਧਂ ਪੀਠਮੇਵ। **ਏਲ਼ਕਪਾਦਪੀਠਂ** ਨਾਮ ਦਾਰੁਪਟਿਕਾਯ ਉਪਰਿਪਾਦੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਫਲਕਂ ਵਿਯ ਕਤਪੀਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਮਣ੍ਡਕਵਣ੍ਟਕਪੀਠਂ** ਨਾਮ ਆਮਲਕਾਕਾਰੇਨ ਯੋਜਿਤਬਹੁਪਾਦਪੀਠਂ। ਇਮਾਨਿ ਤਾਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਪੀਠਾਨਿ। ਦਾਰੁਮਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪੀਠਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

"**ਘਟ੍ਟਨਫਲਕਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। **ਘਟ੍ਟਨਮੁਗ੍ਗਰੋ** ਨਾਮ ਅਨੁਵਾਤਾਦਿਘਟ੍ਟਨਤ੍ਥਂ ਕਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੧) "**ਘਟ੍ਟਨਫਲਕਂ ਘਟ੍ਟਨਮੁਗ੍ਗਰੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਟ੍ਠੇ ਦਣ੍ਡਮੁਗ੍ਗਰੇ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਮਟ੍ਠਫਲਕਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਅਪਰੇਨ ਮਟ੍ਠਫਲਕੇਨ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਉਪਰਿ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ ਉਪਰਿਫਲਕਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕੋਟੀਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਆਕਡ੍ਢਨਵਿਕਡ੍ਢਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਹਰਣਂ ਪਨ ਨਿਟ੍ਠਿਤਰਜਨਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਲ੍ਲਕਾਲੇ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਫਲਕਮੁਗ੍ਗਰੇਹਿ ਘਟ੍ਟਨਂ ਸੁਕ੍ਖਕਾਲੇ ਥਦ੍ਧਭਾਵਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਮ੍ਬਣ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਕੇਹਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸਦਿਸਕਤਪਾਨੀਯਭਾਜਨਂ। **ਰਜਨਦੋਣੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਰਜਨਂ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਪਨ "**ਅਮ੍ਬਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦੋਣਿਕਨਾਵਾਫਲਕੇਹਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸਦਿਸਂ ਕਤਂ। ਪਾਨੀਯਭਾਜਨਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰਜਨਦੋਣੀ**ਤਿ ਏਕਦਾਰੁਨਾਵ ਕਤਂ ਰਜਨਭਾਜਨਂ। **ਉਦਕਦੋਣੀ**ਤਿ ਏਕਦਾਰੁਨਾਵ ਕਤਂ ਉਦਕਭਾਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

"**ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇਪਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਨੇਤਿ ਅਪਰੇ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩੨੧) ਪਨ "**ਦਣ੍ਡਮੁਗ੍ਗਰੋ** ਨਾਮ 'ਯੇਨ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਪੋਥੇਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, 'ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਸਬ੍ਬਂ

ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ, ਭਾਜਨੀਯਮੇਵ, ਸੇਨਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮੇਵ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੧) ਪਨ “**ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਸਯਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਮਹਾਚਮ੍ਮਂ ਏਲ਼ਕਚਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਛਤ੍ਤਮੁਟ੍ਠਿਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਤ੍ਤਕਟਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਪਚਨਕਟਾਹਂ। **ਗਣ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਗਣ੍ਠਿਕਾ। **ਵਿਧੋ**ਤਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਵਿਧੋ।

ਇਦਾਨਿ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਆਰਾਮੋ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮੋ ਵਾ ਫਲਾਰਾਮੋ ਵਾ। **ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਰਾਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋਕਾਸੋ। ਤੇਸੁ ਵਾ ਆਰਾਮੇਸੁ ਵਿਨਟ੍ਠੇਸੁ ਤੇਸਂ ਪੋਰਾਣਕਭੂਮਿਭਾਗੋ। **ਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਸਾਦਾਦਿਸੇਨਾਸਨਂ। **ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੋਕਾਸੋ। **ਮਞ੍ਚੋ** ਨਾਮ ਮਸਾਰਕੋ ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਞ੍ਚਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। **ਪੀਠਂ** ਨਾਮ ਮਸਾਰਕਾਦੀਨਂਯੇਵ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੀਠਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਭਿਸਿ** ਨਾਮ ਉਣ੍ਣਭਿਸਿਆਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਸੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਂ** ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਲਤਾਤੂਲਪੋਟਕੀਤੂਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਪੁਣ੍ਣਂ। **ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ** ਨਾਮ ਕਾਲ਼ਲੋਹੇਨ ਵਾ ਤਮ੍ਬਲੋਹੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤਕੁਮ੍ਭੀ। **ਲੋਹਭਾਣਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਭਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਞ੍ਜਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਾਰਕੋ**ਤਿ ਘਟੋ। **ਕਟਾਹਂ** ਕਟਾਹਮੇਵ। **ਵਾਸਿ**ਆਦੀਸੁ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਸੁ ਚ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ…ਪੇ॰…।

ਤਤ੍ਥ ਥਾਵਰੇਨ ਥਾਵਰਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਨਾ ਆਰਾਮਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਂ ਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਂ। **ਇਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਥਾਵਰੇਨ, ਪਚ੍ਛਿਮਰਾਸਿਤ੍ਤਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਮਞ੍ਚਾਦਿਨਾ ਚੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇਹਿ ਚ। **ਮਹਗ੍ਘਕਪ੍ਪਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਮਯਮਞ੍ਚਾਦਿਨਾ ਚੇਵ ਪਾਵਾਰਾਦਿਨਾ ਚ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਥਾਵਰਂ। **ਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ…ਪੇ॰… ਏਵਂ ਤਾਵ ਥਾਵਰੇਨ ਥਾਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਇਤਰੇਨ ਇਤਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ** ਪਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕਂ ਗਾਮਦਾਰਕੇਹਿ ਪਂਸ੍ਵਾਗਾਰਕੇਸੁ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ…ਪੇ॰… ਸਤਗ੍ਘਨਕੇਨ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇਨ ਵਾ ਮਞ੍ਚੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਮਞ੍ਚਸਤਮ੍ਪਿ ਲਭਤਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਞ੍ਚੇਨ ਮਞ੍ਚੋਯੇਵ, ਆਰਾਮਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁਵਿਹਾਰਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁਪੀਠਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਪੀਠਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇਸੁਪਿ।

ਕਾਲ਼ਲੋਹਤਮ੍ਬਲੋਹਕਂਸਲੋਹਵਟ੍ਟਲੋਹਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਂਸਲੋਹਂ ਵਟ੍ਟਲੋਹਞ੍ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਹਂ। ਤੀਣਿ ਹਿ ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਹਾਨਿ ਕਂਸਲੋਹਂ ਵਟ੍ਟਲੋਹਂ ਹਾਰਕੂਟਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਿਪੁਤਮ੍ਬੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ **ਕਂਸਲੋਹਂ**। ਸੀਸਤਮ੍ਬੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ **ਵਟ੍ਟਲੋਹਂ**। ਰਸਤਮ੍ਬੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ **ਹਾਰਕੂਟਂ**। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਂਸਲੋਹਂ ਵਟ੍ਟਲੋਹਞ੍ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਹ''ਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕਗਣ੍ਹਨਕੋ। **ਸਾਰਕੋ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਮਕੁਲ਼ਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਵਿਤ੍ਥਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਏਕਂ ਭਾਜਨਂ। ਸਰਾਵਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਞ੍ਚਨਕਾਦੀਨਂ ਗਿਹਿਉਪਕਰਣਾਨਂ ਗਹਣਂ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨੇਵ ਗਿਹਿਉਪਕਰਣਤ੍ਤਾ। ਪਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਮਹਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਭਾਜਨੀਯਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪਕਰਣਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਚ ਏਤਾਨਿ, ਏਵਂ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਪਿ ਭਾਜਨੀਯਾ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਯਥਾ ਚ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡੇ, ਏਵਂ ਲੋਹਭਣ੍ਡੇਪਿ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾ ਭਾਜਨੀਯਕੋਟ੍ਠਾਸਮੇਵ ਭਜਤੀ''ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਤਰਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੇਨ। **ਗਿਹਿਵਿਕਟਾ**ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਵਿਕਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਕਰਣੇਨ ਵਿਰੂਪਂ ਕਤਾ। **ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਿਪ੍ਫਲਿਕੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿ। **ਆਰਕਣ੍ਟਕਂ** ਸੂਚਿਵੇਧਕਂ। **ਤਾਲ਼ਂ** ਯਨ੍ਤਂ। **ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਵੇਧਕੋ** ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਵਲਯਂ। **ਯਥਾ ਤਥਾ ਘਨਕਤਂ ਲੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਵਟ੍ਟਿ ਲੋਹਗੁਲ਼ੋ ਲੋਹਪਿਣ੍ਡਿ ਲੋਹਚਕ੍ਕਲਿਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਘਨਕਤਂ ਲੋਹਂ। **ਖੀਰਪਾਸਾਣਮਯਾਨੀ**ਤਿ ਮੁਦੁਕਖੀਰਵਣ੍ਣਪਾਸਾਣਮਯਾਨਿ।

ਗਿਹਿਵਿਕਟਾਨਿਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤਾ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਗੇਵ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਰੂਪਾਦਿਮਯਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਆਮਾਸਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੇ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੇਸਾਤਿ ਤਤੋ ਮਹਤ੍ਤਰੀ ਵਾਸਿ। **ਯਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਯਾ ਕੁਠਾਰੀ ਪਨ। **ਕੁਦਾਲੋ** ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ। **ਨਿਖਾਦਨੰ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਮੁਖੰ ਵਾ ਹੋਤੁ ਦੋਣਿਮੁਖੰ ਵਾ ਵਙ੍ਕੰ ਵਾ ਉਜੁਕੰ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨੀਦਣ੍ਡਵੇਧਨਮ੍ਪਿ, ਦਣ੍ਡਬਨ੍ਧਞ੍ਚੇ, ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਕੁਦਾਲੋ ਦਣ੍ਡਬਨ੍ਧਨਿਖਾਦਨੰ ਵਾ ਅਗਰੁਭਣ੍ਡੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। **ਸਿਪਾਟਿਕਾ** ਨਾਮ ਖੁਰਕੋਸੋ, ਸਿਖਰੰ ਪਨ ਦਣ੍ਡਬਨ੍ਧਨਿਖਾਦਨੰ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਿਖਰਮ੍ਪਿ ਨਿਖਾਦਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਵਾਸਿ ਅਦਣ੍ਡਕੰ ਫਲਮਤ੍ਤੰ, ਭਾਜਨੀਯੰ। **ਉਪਕ੍ਖਰੇ**ਤਿ ਵਾਸਿਆਦਿਭਣ੍ਡੇ।

ਪਤ੍ਤਬਨ੍ਧਕੋ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਕਾਦਿਕਾਰਕੋ। ''ਪਟਿਮਾਨੰ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪਤ੍ਤਕਾਰਕੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਿਪੁਚ੍ਛੇਦਨਕਸਤ੍ਥੰ ਸੁਵਣ੍ਣਚ੍ਛੇਦਨਕਸਤ੍ਥੰ ਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮਚਮ੍ਮਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਕਖੁਦ੍ਦਕਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਪਿਪ੍ਫਲਿਕੰ ਅਨੁਲੋਮਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਇਤਰਾਨੀ**ਤਿ ਮਹਾਕਤ੍ਤਰਿਆਦੀਨਿ।

ਅਡ੍ਢਬਾਹੁਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅੰਸਕੂਟਪ੍ਪਮਾਣਾ, ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਮਿਯੰ ਜਾਤਾ, ਆਰਕ੍ਖਸੰਵਿਧਾਨੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ ਰਕ੍ਖਿਤਾ ਚ ਸਾ ਮਞ੍ਜੂਸਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਯਥਾ ਤੰ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਗੋਪਨਤੋ ਗੋਪਿਤਾ ਚਾਤਿ **ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਾ**। ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਾਪਿ ਪਨ ਅਰਕ੍ਖਿਤਾ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ ਨ ਹੋਤਿ। **ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇ ਚ ਚੇਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਚ ਕਤੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੇਨ ਚੇਤਿਯਸਨ੍ਤਕੰ ਰਕ੍ਖਿਤੁੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤੰ ਪਨਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਿਤਞ੍ਚੇਵ ਅਵਟ੍ਟਿਤਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤੰ।

ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦੀਘਸੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋ ਪਰਿਣਾਹਤੋ ਸੀਹਲ-ਪਣ੍ਣਸੂਚਿਦਣ੍ਡਮਤ੍ਤੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵੇਲੁਭਣ੍ਡੇ। ਦਡ੍ਢੰ ਗੇਹੰ ਯੇਸੰ ਤੇਤਿ **ਦਡ੍ਢਗੇਹਾ। ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ''ਮਾ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਨ ਨਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ। ਦੇਸਨ੍ਤਰਗਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਿਕਾਵਾਸੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ।

ਅਵਸੇਸਞ੍ਚ ਛਦਨਤਿਣਨ੍ਤਿ ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜੇਹਿ ਅਵਸੇਸੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਛਦਨਤਿਣੰ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋਪੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣੋ। ਲਿਖਿਤਪੋਤ੍ਥਕੋ ਪਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ ਨ ਹੋਤਿ। **ਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਾਨੀ**ਤਿ ਮਿਗਾਦੀਨੰ ਚਮ੍ਮਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬੰ ਚਕ੍ਕਯੁਤ੍ਤਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਥਸਕਟਾਦਿਕੰ ਸਬ੍ਬੰ ਚਕ੍ਕਯੁਤ੍ਤਯਾਨੰ। ਵਿਸਙ੍ਖਤਚਕ੍ਕੰ ਪਨ ਯਾਨੰ ਭਾਜਨੀਯੰ। **ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਾਸਿ** ਨਾਮ ਯਾ ਸਿਪਾਟਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮੁਟ੍ਠਿਪਣ੍ਣੰ** ਤਾਲਪਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਮੁਟ੍ਠਿਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ''ਮੁਟ੍ਠਿਪਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। "**ਮੁਟ੍ਠਿਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਛਤ੍ਤਚ੍ਛਦਪਣ੍ਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਅਰਣੀਸਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਣੀਯੁਗਲੰ, ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ ਅਧਰਾਰਣੀਤਿ ਅਰਣੀਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤੰਅਗ੍ਘਨਕਵਾਲਿਕਾਯਪਿ ਥਾਵਰੰ ਵਡ੍ਢਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕੁਣ੍ਡਿਕਾ**ਤਿ ਅਯਕੁਣ੍ਡਿਕਾ ਚੇਵ ਤਮ੍ਬਲੋਹਕੁਣ੍ਡਿਕਾ ਚ। **ਭਾਜਨੀਯਕੋਟ੍ਠਾਸਮੇਵ ਭਜਤੀ**ਤਿ ਭਾਜਨੀਯਪਕ੍ਖਮੇਵ ਸੇਵਤਿ , ਨ ਤੁ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਞ੍ਚਨਕੋ ਪਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸੰਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਗਰੁਭਣ੍ਡਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਤਿੰਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩੧. ਚੋਦਨਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੨੩੦. ਏਵਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚੋਦਨਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥੇਤੁਂ **"ਚੋਦਨਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਚੋਦੀਯਤੇ **ਚੋਦਨਾ,** ਦੋਸਾਰੋਪਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਾਰਣਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲਵ॰ ੪, ੫) ''ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। **"ਚੋਦੇਤੁਂ ਪਨ ਕੋ ਲਭਤਿ, ਕੋ ਨ ਲਭਤੀ"**ਤਿ ਇਦਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਨਾਪਿ ਚੋਦਨਾਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਚੋਦੇਤੁਂ ਅਨਿਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾ **'ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਮੇਵਾ'**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਅਨਿਸ੍ਸਰਭਾਵੇ ਤਾਹਿ ਕਤਚੋਦਨਾਪਿ ਚੋਦਨਾਰਹਤ੍ਤਾ ਚੋਦਨਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਪਞ੍ਚਪਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ ਲਭਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਚੋਦਕੋ ਯੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਪਮਾਣਮੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਚੋਦਨਾਪਿ ਰੁਹਤੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਥੇਰੋ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਸੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੩੮੫-੩੮੬) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੮੬) ਪਨ ''ਅਮੂਲਕਚੋਦਨਾਪਸਙ੍ਗੇਨ ਸਮੂਲਕਚੋਦਨਾਲਕ੍ਖਣਾਦਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **'ਚੋਦੇਤੁਂ ਪਨ ਕੋ ਲਭਤਿ, ਕੋ ਨ ਲਭਤੀ'**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **'ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤੀ'**ਤਿਆਦਿਸੁਤ੍ਤਂ ਯਸ੍ਮਾ ਯੇ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਚੋਦਕਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾਵ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਵਚਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੋਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚੋਦੇਤੁਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਪਰਿਯੋਸਾਨੇਹਿ ਪਠਮਚੋਦਕੇਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤੁਞ੍ਚ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਸਾਧਕਭਾਵੇਨ ਉਦ੍ਧਟਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗਰੁਕਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨਂ। **ਅਵਸੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ** ਨਾਮ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ। ''ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਨ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਪਕਦਿਟ੍ਠਿ **ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾ** ਨਾਮ। **ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਂ ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਜੀਵਹੇਤੁਪਿ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ''ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਸੋ ਅਰਹਾ''ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ, ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੨੮੭) ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਛਨ੍ਨਂ। ਨ ਹੇਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਏਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਆਜੀਵਹੇਤੁਪਿ ਏਤਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਆਜੀਵਹੇਤੁਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਤਮ੍ਮੂਲਿਕਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਚੋਦੇਤਿ।

''ਕਸ੍ਮਾ ਮਂ ਨ ਵਨ੍ਦਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ''ਅਸ੍ਸਮਣੋਸਿ, ਅਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯੋਸੀ''ਤਿ ਅਵਨ੍ਦਨਕਾਰਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਨ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਚੋਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਏਵ ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਨ੍ਦਿਯਭਾਵੇ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਚੂਲਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਮਜ੍ਝਿਮਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਵਨ੍ਦਿਯੇਸੁ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਰੁਹਨਤੋ ਤਦੇਵ ਯੁਤ੍ਤਤਰਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯਾਵ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਤਾਵ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਯਦਾ ਪਨ ''ਅਸ੍ਸਮਣੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਤਦਾ ਨ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਹਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਆਮਿਸਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਚੋਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਚੋਦਨਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨ ਤਾਵ ਤਾ ਚੋਦਨਾ ਹੋਤੀ"**ਤਿ।

੨੩੧. ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੁਦਿਤੋ, ਚੁਦਿਤੋ ਏਵ **ਚੁਦਿਤਕੋ,** ਅਪਰਾਧਵਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਚੋਦੇਤੀਤਿ **ਚੋਦਕੋ,** ਅਪਰਾਧਪਕਾਸਕੋ। ਚੁਦਿਤਕੋ ਚ ਚੋਦਕੋ ਚ ਚੁਦਿਤਕਚੋਦਕਾ। **ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਹਨ੍ਤਿ ਵਿਯੋਜੇਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯ ਅਲਜ੍ਜੀਨੰ ਤਜ੍ਜਨਿੰ ਵਾ ਕਲਹੰ ਵਾਤਿ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾ, ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਤਿ, ਤਾਯ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨੰ ਨਾਮ ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨਮੇਵ। ਅਲਜ੍ਜੁਸ੍ਸਨ੍ਨਾਯ ਹਿ ਪਰਿਸਾਯ ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤੇਹਿ ਦਸਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੩੧-੨੩੨) –

''ਤੇਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਯਮਾਨੇ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚੇਵ ਭਸ੍ਸਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਚੇਕਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ । ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਰੂਪੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ। ਦਸਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੰਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ , ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਧਾਤਾ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ, ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਸ੍ਵਾਗਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਨਿ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਸੋ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ, ਵਿਨਯੇ ਖੋ ਪਨ ਛੇਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸੰਹੀਰੋ, ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਉਭੋ ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਅਸ੍ਸਾਸੇਤੁੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁੰ ਪੇਕ੍ਖੇਤੁੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਪਸਾਦੇਤੁੰ, ਅਧਿਕਰਣਸਮੁਪ੍ਪਾਦਵੂਪਸਮਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਅਧਿਕਰਣੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਧਿਕਰਣਸਮੁਦਯੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਧਿਕਰਣਨਿਰੋਧੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਧਿਕਰਣਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇਹਿ ਦਸਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁੰ।

''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਠਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬੋ, ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ –

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਯਮਾਨੇ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚੇਵ ਭਸ੍ਸਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਚੇਕਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਇਮੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਯਮਾਨੇ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚੇਵ ਭਸ੍ਸਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਚੇਕਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਇਮੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ। ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਚ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਇਮੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸੋ ਭਾਸੇਯ੍ਯ।

''ਸਮ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਚ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਇਮੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ।

ਤੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਮਤੇਹਿ ਵਿਸੁੰ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਵਾ ਪਰਿਸਾਯ ''ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। **ਤੁਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਚੋਦਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

"**ਕਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ। **ਕਿਮ੍ਹਿ ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਸੀ**ਤਿ ਕਿਮ੍ਹਿ ਨਨ੍ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਸਿ। **ਨਾਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਾਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੩੮੫-੩੮੬) ਵੁਤ੍ਤੰ,

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯं (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੩੯੬) ਪਨ – **ਕਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ, ਕਤਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਮ੍ਹਿ ਨਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਕਤਰਾਯ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਤਂ ਚੋਦੇਸੀ''ਤਿ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾਯ ਭਾਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ''ਸੀਲਾਚਾਰਦਿਟ੍ਠਿਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਕਤਰਾਯਾਤਿ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ, ਨ ਪਨ ''ਕਿਮ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਪਦਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਨ ਹਿ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੋ ਚੋਦਕਂ ਬਾਲਂ ਅਪਰਿਚਿਤਭਾਸਾਯ ''ਕਿਮ੍ਹਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਕਿਮ੍ਹਿ ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਸੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ। ''ਕਤਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਸੁਕਾਯ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ''ਨ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਨਾਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

"**ਤਸ੍ਸ ਨਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬਾਲਸ੍ਸ ਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ। ''ਤਸ੍ਸ ਨਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਚ ''ਕਿਮ੍ਹਿ ਨਂ ਚੋਦੇਸੀਤਿ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਪ੍ਪਕਾਸਨਮੇਵ ਨਯਦਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ **ਕਿਮ੍ਹਿ-ਨਂ-ਪਦਾਨਂ**ਪਰਿਯਾਯਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਂ। ਨ ਹਿ ਬਾਲੋ ''ਕਤਰਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਂ ਚੋਦੇਸੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ ਞਾਤੇਪਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਂ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਸਰੂਪਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨੇਵ ਅਜਾਨਨੇਨ ਅਲਜ੍ਜੀ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। **ਕਿਮ੍ਹਿ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਅਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋਵ। ''ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ "**ਅਲਜ੍ਜੀਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਹਿਤੀ**ਤਿ ਏਤਿ, **ਹਿ**-ਕਾਰੋ ਏਤ੍ਥ ਆਗਮੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠਸਨ੍ਤਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਨਿਯਾਮੇਨ। **ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਪਟਿਵਚਨਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਦੋਸੇ ਆਵਿਭੂਤੇਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ''ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਦੋਸਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਏਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸੁਦ੍ਧਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਸ੍ਸੇਵ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਚੋਦਕੇਨੇਵ ਅਲਜ੍ਜਿਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਠਾਤਬ੍ਬਤੋ। ਦੋਸੋਪਗਮਪਟਿਞ੍ਞਾ ਏਵ ਹਿ ਇਧ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਏਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਨ ਦੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਦੋਸੇ ਆਵਿਭੂਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋਪਗਮਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਕਾਤਬ੍ਬਤਾਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਵਿਵਾਦਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ **ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ। ਸਞ੍ਞਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਥਾਪਚ੍ਛੇਦਤ੍ਥਂ ਅਭਿਮੁਖਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁਂ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ**ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧੋਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਚੋਦਕਪਕ੍ਖੇ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਭਾਵਤੋ ਬਹਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਨ੍ਦੇਹੇ ਏਵ ਹਿ ਸਤਿ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਸੁਦ੍ਧਲਦ੍ਧਿਯਾ ਪਨ ਸਤਿ ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਸਚ੍ਚਤੋਪਿ ਪਟਿਭਾਤਿ, ਕਥਂ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਨਾ ਸਿਯਾਤਿ।

ਤਥਾ ਨਾਸਿਤਕੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮ੍ਪਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਤੋ ਵਿਯੋਜਨਂ ਨਾਮ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਕੋ ਨਾਸਨਪ੍ਪਕਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਪਰਿਭੋਗਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਤੇਸਂ ਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮ੍ਭੋਗੇ ਯੋਜਨਤ੍ਥਂ।

ਵਿਰਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਨ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਲਜ੍ਜੀਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਏਵ, ਪੁਰਿਮੋ ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੋ ਨ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ''ਸਚੇ ਮਯਾ ਕਤਦੋਸਂ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਾ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਨ ਦੇਤਿ। **ਠਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਿਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਾਯਵਾਚਾਸੁ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤਿ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਕ੍ਖਿਕਾਨਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਵੂਪਸਮਿਤਸ੍ਸਪਿ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਦੁਵੂਪਸਨ੍ਤਤਾਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਨਾਸਿਤਕੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੩੨. **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵਤ੍ਥੁਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਅਵਹਾਰਾ ਸਾਧੁਕਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਅਵਹਾਰਾ** ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਕਾਨਿ, ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਕਾਨਿ** ਨਾਮ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਏਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਞ੍ਚਕਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਪਞ੍ਚਕਂ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰਪਞ੍ਚਕਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਤੇ ਪਨ ਅਵਹਾਰਾ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਕਾਨਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਏਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਾਨਿ ਪਦਭਾਜਨੇ (ਪਾਰਾ॰ ੯੨) ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ‘‘ਆਦਿਯੇਯ੍ਯ, ਹਰੇਯ੍ਯ, ਅਵਹਰੇਯ੍ਯ, ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਕੋਪੇਯ੍ਯ, ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

‘‘ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ ਹਰਨ੍ਤੋਵ।
ਹਰਨ੍ਤੋ ਇਰਿਯਾਪਥਂ।
ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਠਾਨਾ।
ਚਾਵੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਾਜਿਕੋ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨੇਵ। ਕਥਂ? **ਆਦਿਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਆਰਾਮਂ ਅਭਿਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵਿਮਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਸਾਮਿਕੋ ‘‘ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ। **ਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਨ੍ਤੋ ਸੀਸੇ ਭਾਰਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਆਮਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਖਨ੍ਧਂ ਓਰੋਪੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਅਵਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ‘‘ਦੇਹਿ ਮੇ ਭਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ‘‘ਨਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਭਣਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵਿਮਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਸਾਮਿਕੋ ‘‘ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਵਿਕੋਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ‘‘ਸਹਭਣ੍ਡਹਾਰਕਂ ਨੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਦੁਤਿਯਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਥਲਟ੍ਠਂ ਭਣ੍ਡਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਆਮਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਨਾਨਾਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਦਾਸਸ੍ਸ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਯੋਗਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਦਿਯਨਹਰਣ ਅਵਹਰਣ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਕੋਪਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨਵਸੇਨ **ਏਕਭਣ੍ਡਪਞ੍ਚਕਂ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

‘‘ਤਤ੍ਥ ਨਾਨੇਕਭਣ੍ਡਾਨਂ, ਪਞ੍ਚਕਾਨਂ ਵਸਾ ਪਨ।
ਆਦਿਯਨਾਦਿਪਞ੍ਚਕਾ, ਦੁਵਿਧਾਤਿ ਉਦੀਰਿਤਾ’’ਤਿ॥

ਕਤਮਂ **ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਞ੍ਚਕਂ**? ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੋ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਸਾਹਤ੍ਥਾਣਤ੍ਤਿਕੋ ਚੇਵ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੋਤ੍ਥਸਾਧਕੋ।
ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਕੋ ਚਾਤਿ, ਇਦਂ ਸਾਹਤ੍ਥਪਞ੍ਚਕ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ** ਨਾਮ ਪਰਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ ਸਹਤ੍ਥਾ ਅਵਹਰਤਿ। **ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ** ਨਾਮ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਆਣਾਪੇਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੋ** ਨਾਮ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੋਕਾਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਪਾਤਨਂ। **ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ** ਨਾਮ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ ਯਦਾ ਸਕ੍ਕੋਸਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਆਣਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਪਰੋ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਵਹਰਤਿ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਤੇਲਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਂ ਤੇਲਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਿਵਨਕਾਨਿ ਉਪਾਹਨਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ , ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ** ਪਨ ਆਰਾਮਾਭਿਯੋਗਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਣ੍ਡਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਾਵਕਾਲਿਕਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਾਨਿ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਇਦਂ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਞ੍ਚਕਂ।

ਕਤਮਂ **ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਪਞ੍ਚਕਂ**? ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ ਸਹਪਯੋਗੋ ਸਂਵਿਦਾਵਹਾਰੋ ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਪੁਬ੍ਬਸਹਪਯੋਗੋ ਚ, ਸਂਵਿਦਾਹਰਣਂ ਤਥਾ।
ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਸਾਹਤ੍ਥਪਞ੍ਚਕ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਆਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਠਾਨਾਚਾਵਨਵਸੇਨ, ਖਿਲਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਚ **ਸਹਪਯੋਗੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਂਵਿਦਾਵਹਾਰੋ** ਨਾਮ ‘‘ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਅਵਹਰਣਂ। ਏਵਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕੇਨਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਣ੍ਡੇ ਠਾਨਾ ਚਾਵਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। **ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸਞ੍ਜਾਨਨਕਮ੍ਮਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਕੇਤਤੋ ਅਪਚ੍ਛਾ ਅਪੁਰੇ ਤਂ ਅਵਹਰਤਿ, ਸਙ੍ਕੇਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕੇਤਕਰਣਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਅਵਹਾਰੋ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸਞ੍ਞੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਅਕ੍ਖਿਨਿਖਣਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਣਂ । ਸਚੇ ਹਿ ਏਵਂ ਕਤਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਅਪਚ੍ਛਾ ਅਪੁਰੇ ‘‘ਯਂ ਅਵਹਰਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਅਵਹਰਤਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਰਕਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਅਵਹਾਰੋਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਪਞ੍ਚਕਂ।

ਕਤਮਂ **ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰਪਞ੍ਚਕਂ**? ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਹਾਰੋ ਕੁਸਾਵਹਾਰੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਥੇਯ੍ਯਾ ਪਸਯ੍ਹਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਕੁਸਾ ਤਥਾ।
ਅਵਹਾਰਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ, ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰਪਞ੍ਚਕ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਵਹਰਤਿ, ਕੂਟਤੁਲਾਕੂਟਮਾਨਕੂਟਕਹਾਪਣਾਦੀਹਿ ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰੋ **ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਪਨ ਪਸਯ੍ਹ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਗਾਮਘਾਤਕਾਦਯੋ ਵਿਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਬਲਿਤੋ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਧਿਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਰਾਜਭਟਾਦਯੋ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰੋ **ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਪਨ **ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ** ਨਾਮ।

ਸੋ ਭਣ੍ਡੋਕਾਸਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ **ਭਣ੍ਡਪਰਿਕਪ੍ਪੋ** – ਸਾਟਕਤ੍ਥਿਕੋ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਚੇ ਸਾਟਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਪਸਿਬ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਸਾਟਕੋ ਹੋਤਿ, ਉਦ੍ਧਾਰੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ ਹੋਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ। ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿਯੇਵ। ‘‘ਸੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਯਂ ਲਦ੍ਧਂ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਦਵਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ‘‘ਚੋਰੋ ਚੋਰੋ’’ਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧੋ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸਾਮਿਕਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿਯੇਵ। ਅਞ੍ਞੋ ਚੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ। ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਯ ‘‘ਪਗੇਵੇਤਂ ਮਯਾ ਗਹਿਤਂ, ਮਮ ਦਾਨਿ ਸਨ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਯ੍ਵਾਯਂ ‘‘ਸਚੇ ਸਾਟਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ, ਅਯਂ ਭਣ੍ਡਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਨਾਮ। **ਓਕਾਸਪਰਿਕਪ੍ਪੋ** ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਨ ਪਰਪਰਿਵੇਣਾਦੀਨਿ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਭਨੇਯ੍ਯਭਣ੍ਡਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਦ੍ਵਾਰਪਮੁਖਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਚੇ ਮਂ ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਤਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਸ੍ਸਾਮਿ। ਨੋ ਚੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਆਦਾਯ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ, ਅਯਂ ਓਕਾਸਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਨਾਮ। ਏਵਮਿਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਵਹਰਣੰ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਹਾਰੋ**। ਸੋ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਯ੍ਯਾਨਾਦੀਸੁ ਪਰੇਸੰ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਿਕਾਦਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪੰਸੁਨਾ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਉਦ੍ਧਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਤਾਵ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸਾਮਿਕਾ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ''ਸ੍ਵੇ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਾਲਯਾਵ ਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਤੰ ਉਦ੍ਧਰਤੋ ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਅਵਹਾਰੋ। ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ ਏਤੰ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ''ਗਤਾਦਾਨਿ ਤੇ, ਛਡ੍ਡਿਤਭਣ੍ਡੰ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਪੰਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯੰ। ਤੇਸੁ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁਪਿ ਗਹਿਤੰ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਪਚ੍ਛਾ ਞਤ੍ਵਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਦਦਤੋ ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗੇਨ ਤੇਹਿ ਨ ਦਿਟ੍ਠੰ। ਯੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪੰ ਭਣ੍ਡੰ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਿਤੰਯੇਵ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਦੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਦ੍ਦਮੇ ਵਾ ਵਾਲਿਕਾਯ ਵਾ ਪਵੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਵੇਸਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਵਹਾਰੋ।

ਕੁਸੰ ਸਙ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਵਹਰਣੰ **ਕੁਸਾਵਹਾਰੋ** ਨਾਮ। ਸੋਪਿ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਲੀਵਮਯੰ ਵਾ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮਯੰ ਵਾ ਕਤਸਞ੍ਞਾਣੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੁਸੰ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇ ਭਾਜਿਯਮਾਨੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤੰ ਸਮਗ੍ਘਤਰੰ ਵਾ ਮਹਗ੍ਘਤਰੰ ਵਾ ਸਮਸਮੰ ਵਾ ਅਗ੍ਘੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਤਿਤੰ ਕੁਸੰ ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਤਾਵ। ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤਿਤੇ ਰਕ੍ਖਤੇਵ। ਯਦਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਤੇ ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਕੁਸੰ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਉਦ੍ਧਟਮਤ੍ਤੇ ਅਵਹਾਰੋ। ਸਚੇ ਪਠਮਤਰੰ ਪਰਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਕੁਸੰ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਪਾਤਨੇਪਿ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸੰ ਉਦ੍ਧਰਤੋ ਉਦ੍ਧਾਰੇਯੇਵ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਪਾਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਕੁਸਾਵਹਾਰੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਤੋ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੨) ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ।

ਸਾਮੀਚੀਤਿ ਵਤ੍ਤੰ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਜਨਸਮ੍ਮਦ੍ਦੋਤਿ ਮਹਾਜਨਸਙ੍ਖੋਭੋ। **ਭਟ੍ਠੇ ਜਨਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਪਗਤੇ ਜਨਕਾਯੇ। **"ਇਦਞ੍ਚ ਕਾਸਾਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਹੀ**"ਤਿ ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ ਏਵਮਾਹ? ਚੀਵਰਸ੍ਸਾਮਿਕੇਨ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਵਹਾਰਕੋਪਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾਮਿਕੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ ''ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਚੀਵਰਸ੍ਸਾਮਿਕੇਨ ਚ ''ਮਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਤੇਨਪਿ ਅਵਹਾਰਕੇਨ ਆਲਯੋ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋਯੇਵ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ। ਕਥੰ? ਅਵਹਾਰਕਸ੍ਸ ''ਮਯਾ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਨ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ , ਇਤਰਸ੍ਸ ''ਮਯਾ ਪਠਮੰ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਸਮਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੰ।

ਦਾਰੁਅਤ੍ਥੰ ਫਰਤੀਤਿ ਦਾਰੂਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਿ। **ਮਯਿ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਰਞ੍ਞਾ ਪਸਾਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਥੇਰੇਨ ਪਨ ''ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਮਞ੍ਞਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਕਦਿਵਸੰ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਨਾ ਯਾ ਅਯੰ ਅਗ੍ਘਹਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸਾਮਿਨਾ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬੰ ਪਨੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਸਾਣਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਰਞ੍ਚ **ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰੰ**।

‘‘ਧਾਰੇਯਜ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵਿਵਰਣੰ **“ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿੰ** ਵਾ”ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਮੰ ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਕਾ ਗਾਥਾ –

‘‘ਦੁਤਿਯੰ ਅਦੁਤਿਯੇਨ, ਯੰ ਜਿਨੇਨ ਪਕਾਸਿਤੰ।
ਪਰਾਜਿਤਕਿਲੇਸੇਨ, ਪਾਰਾਜਿਕਪਦੰ ਇਧਾ’’ਤਿ॥

ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਅਦੁਤਿਯੇਨ ਪਰਾਜਿਤਕਿਲੇਸੇਨ ਜਿਨੇਨ ਦੁਤਿਯੰ ਯੰ ਇਦੰ ਪਾਰਾਜਿਕਪਦੰ ਪਕਾਸਿਤੰ, ਇਧ ਤੇਨ ਸਮੰ ਅਨੇਕਨਯਵੋਕਿਣ੍ਣੰ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਅਞ੍ਞੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਾਜਿਤਕਿਲੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨੇ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹਿ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਨ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੫੯) ਪਨ **“ਪਰਾਜਿਤਕਿਲੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਜਿਤਕਿਲੇਸੇਨ, ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ।

ਤੇਨਾਤਿ ਤੇਨ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। **ਅਤ੍ਥੋ** ਨਾਮ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਨਾਮ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ **ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ**, ਤੇ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ। ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਓਤਿਣ੍ਣੇਤਿ** ਚੋਦਨਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਰੋਚਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਓਤਿਣ੍ਣੇ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਨਿਯਮਨੰ। **ਅਵਤ੍ਵਾਵਾ**ਤਿ ‘‘ਤ੍ਵੰ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾਵ। **ਕਪ੍ਪਿਯੇਪਿ ਚ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤੁੰ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਮਾਤੁਪਿਤੁਆਦਿਸਨ੍ਤਕੇਪਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ। **ਲਹੁਵਤ੍ਤਿਨੋ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਨੋ। **ਆਸੀਵਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਘਮੇਵ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਫਰਣਸਮਤ੍ਥਵਿਸੰ।

੨੩੩. ਪਕਤਿਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਧਿਗਮਧਮ੍ਮੋਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਰੇਸੰ ਆਰੋਚਨੰ **ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨੰ**। ਤੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੇਨ ਛ ਠਾਨਾਨਿ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿੰ ਤੇ ਅਧਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਮਪੁਚ੍ਛਾ। **ਕਿਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਧਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਪੁਚ੍ਛਾ। **ਕਦਾ ਤੇ ਅਧਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਪੁਚ੍ਛਾ। **ਕਤ੍ਥ ਤੇ ਅਧਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਓਕਾਸਪੁਚ੍ਛਾ। **ਕਤਮੇ ਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾ**ਤਿ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਪੁਚ੍ਛਾ। **ਕਤਮੇਸੰ ਤ੍ਵੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਲਾਭੀ**ਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਧਮ੍ਮਪੁਚ੍ਛਾ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਛਟ੍ਠਾਨਵਿਸੋਧਨੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁਮਾਹ **“ਸਚੇ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰਣਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਬ੍ਯਾਕਰਣਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਸ ਅਯਾਥਾਵਤੋਪਿ ਹੋਤੀਤਿ। **ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸੋਧਨਤ੍ਥੰ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਜਾਤਰੂਪਪਤਿਰੂਪਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਰੂਪੰ ਵਿਯ ਖਾਯਤੀਤਿ ਜਾਤਰੂਪੰ ਨਿਘੰਸਨਤਾਪਨਛੇਦਨੇਹਿ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬੰ, ਏਵਮੇਵ ਇਦਾਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸੋਧਨਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ** ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਭਾਵਤੋ। ਸੇਸਪੁਚ੍ਛਾਸੁਪਿ **“ਪਾਕਟੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿ ਪਦੇ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਾ ਕਿਲੇਸਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਸਚਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸੇਸੁ ਸਨ੍ਦੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ ਮਹਾਨਾਮਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਸੋ ਹਿ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਸਮਾਨੋਪਿ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ਕੋ ਸੁ ਨਾਮ ਮੇ ਧਮ੍ਮੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ, ਯੇਨ ਮੇ ਏਕਦਾ ਲੋਭਧਮ੍ਮਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਦੋਸਧਮ੍ਮਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਮੋਹਧਮ੍ਮਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੫) ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਯੰ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਾ ਨਿਰਵਸੇਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞੀ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਯਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿ **ਆਗਮਨਪਟਿਪਦਾ। ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਾ, ਉਦਾਹੁ ਨ ਸੁਦ੍ਧਾਤਿ ਵਿਚਾਰਣਵਸੇਨ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ। **“ਨ ਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੯੭-੧੯੮)। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੯੭)

ਪਨ **“ਨ ਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਂ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸਿ। **ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਕਮੇਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਤਮਾਨਤੋ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੁਜ੍ਝਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਦੀਘਰਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਵ੍ਵਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਯਦੀ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਪਵ੍ਵਾਯਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਲਗ੍ਗਤ੍ਤਾ **“ਆਕਾਸੇ ਪਾਣਿਸਮੇਨ ਚੇਤਸਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦਿਸਂ, ਸਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ, ਇਦਞ੍ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਾਮਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਾਮ…ਪੇ॰… ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਤਾ, ਜੀਵਿਤਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਤਾ ਜੀਵਿਤਨਿਕਨ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਚ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਨਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪਟਿਜਾਨਨਂ ਇਮਿਨਾ ਭਯੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ, ਅਮ੍ਬਿਲਾਦਿਦਸ੍ਸਨੇ ਖੇਲੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਨਾ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵੀਮਂਸਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨੇਵ ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਂ।

ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋਤਿ ਇਦਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਭਾਯਨਕਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸੂਰਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਯਨਤੋ, ਰਜ੍ਜਨੀਯਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਬਦਰਸਾਲਵਾਦਿਅਬਲਮਦ੍ਦੂਨਾਦੀਨਂ ਉਪਯੋਜਨੇਪਿ ਖੇਲੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸੁਵਿਸੋਧਿਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੩੪. **“ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਾਸਨਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ **“ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਲਿਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਪਞ੍ਚਹੁਪਾਲਿ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ? ਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਪਾਲਿਤੋ (ਪਰਿ॰ ੪੪੨) ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਨੀਹਰਿਂਸੁ, ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਤੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ, ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿ ਏਵਮਾਹ 'ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਵੁਸੋ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੮) ਏਵਮਾਦਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ ਨੀਹਰਿਂਸੁ। ਸਾ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਜਾਤਂ, ਏਵਮਞ੍ਞਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨੇਤਰਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ, ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਸਕਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਦੇਸੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਧਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਂ ਪਕਾਸੇਸੁਂ ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੫) **“ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਸਨਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ…ਪੇ॰… ਤਾਯ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਥੇਰੋ ਏਤਦਗ੍ਗਟ੍ਠਪਨਂ ਲਭਤਿ। ਅਪਿਚ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ 'ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ…ਪੇ॰… ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸੇਸਤ੍ਤਯਂ **ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਯਂ 'ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਞ੍ਹਿ ਵਿਨਯਂ, ਮਹਾਥੇਰਾ'ਤਿ ਗਾਥਾ ਸੁਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵੁ**ਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਲਿਨ੍ਦਪਞ੍ਹੇ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਜ੍ਜਤੇ ਅਨੇਨ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਪਦਂ, ਭਗਵਤਾ ਕਣ੍ਠਾਦਿਵਣ੍ਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਆਹਚ੍ਚ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਂ ਪਦਂ **ਆਹਚ੍ਚਪਦਂ,** ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਆਹਚ੍ਚਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ ''ਕਣ੍ਠਾਦਿਵਣ੍ਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਕਰਣਾਦੀਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਵ ਭਾਸਿਤਂ ਵਚਨਂ **ਆਹਚ੍ਚਪਦ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੫) ਪਨ ''ਅਟ੍ਠ ਵਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਆਹਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਦਨਿਕਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਦਾਹਟੇਨ ਕਣ੍ਠੋਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਪਦਸਮੂਹੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਇਦਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ''ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਯਾ 'ਇਦਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ'ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ , ਤਞ੍ਚੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਤਂ ਵੋ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ਇਧ ਰਸੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਰਸੋਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ”**ਨ੍ਤਿ। **ਰਸੋ**ਤਿ ਸਾਰੋ ''ਪਤ੍ਤਰਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੨੮-੬੩੦) ਵਿਯ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਞ੍ਞਾਤਸੁਤ੍ਤਸਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਸੋ**ਤਿ ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਵਤ੍ਥੁਕਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਲੋਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਰਸੇਨਾ**ਤਿ

ਤਸ੍ਸ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਰਸੇਨ, ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਟੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਤ੍ਤਛਾਯਾ ਵਿਯ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਪਭੁਤਿਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਆਨੀਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤਨ੍ਤਿ ਇਧ ''ਆਚਰਿਯਵੰਸੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ **"ਆਚਰਿਯਵੰਸੋਤਿ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ"**ਤਿ, ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ''ਆਚਰਿਯਵੰਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਆਭਤੋਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਕਾਰਣੋਪਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧੋ ਉਹਾਪੋਹਨਯਪਵਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਦਿਪਮਾਣਪਤਿਰੂਪਕੋ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋਮਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਾਲ਼ੀਤਿ ਇਧ ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੇਸਪਿਟਕੇਸੁਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਚਤੁਨਯਾ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੇਵ।

"ਮਹਾਪਦੇਸਾਤਿ ਮਹਾਓਕਾਸਾ। ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਯੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਵਿਨਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨੀਯਤਿ ਅਸਨ੍ਦੇਹਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵਾ ਕਾਰਣਾਨਿ **ਮਹਾਪਦੇਸਾ,** ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ 'ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਪਾਲ਼ਿਯੇਵ ਮਹਾਪਦੇਸਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **'ਯੇ ਭਗਵਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿ। ਇਮੇ ਚ ਮਹਾਪਦੇਸਾ ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਧ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ **"ਮਹਾਪਦੇਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਓਕਾਸਾ ਮਹਾਵਿਸਯਾ, ਤੇ ਅਤ੍ਥਤੋ 'ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ'ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਤੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਨਯਤੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਅਤ੍ਥਨਯਾ ਏਵ। ਤੇ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਸਰੂਪਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇਸੁ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨੁਲੋਮੇਸੁ ਚ ਸੇਸੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਨਿਵਤ੍ਤਿਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤਾਯ ਮਹਾਗੋਚਰਾਤਿ 'ਮਹਾਪਦੇਸਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਨ 'ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਯਾ ਇਦਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਪਾਲ਼ਿਯੇਵ ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। 'ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਲਵਤਰ'ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹੇਸਾ ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਪਾਲ਼ਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਯੇਨਾਯਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਪਾਲ਼ਿਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਗਹਿਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਾਵ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ, ਤਂਪਕਾਸਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **'ਯੇ ਭਗਵਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿ। 'ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ'ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਨਯੇਨ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਗਹਿਤਬ੍ਬਾ ਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਮਹਾਪਦੇਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੫) ''ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਇਧ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ 'ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਮਹਾਪਦੇਸਨਯਸਿਦ੍ਧਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ 'ਠਾਨਂ ਓਕਾਸੋ ਪਦੇਸੋਤਿ ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨਿ 'ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨਵਕਾਸੋ'ਤਿਆਦਿ ਸਾਸਨਤੋ, 'ਨਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਚ 'ਅਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਚ 'ਅਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਪਨ ਪਦੇਸੋ'ਤਿ ਚ ਲੋਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਪਦੇਸਾਤਿ ਮਹਾਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਞਾਪਕੋ ਹੇਤੁ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਵਿਯ। ਤੇ ਦੁਵਿਧਾ ਵਿਨਯਮਹਾਪਦੇਸਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਮਹਾਪਦੇਸਾ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਮਹਾਪਦੇਸਾ ਵਿਨਯੇ ਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੪੨) ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤੇ 'ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ'ਤਿ'' ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਅਵਸੇਸਂ ਪਿਟਕਦ੍ਵਯਂ, **ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸੇਤਿਆਦਿ।

ਯਦਿ ਸਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕਦੇਸਨਾਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾ, ਸਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਪਠਮਂ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਸਙ੍ਗਾਯਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਵਾਚਨਾਮਗ੍ਗਂ ਆਰੋਪਿਤਤ੍ਤਾ ''ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਅਟ੍ਠਕਥਾਤਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੁਲ਼੍ਹੋਯੇਵ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਮਹਾਮਹਿਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਂ ਆਭਤੋ, ਪਚ੍ਛਾ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਯੇਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਠਪਿਤੋ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧਿਸਙ੍ਕਰਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ। ਭਗਵਤੋ ਪਕਿਣ੍ਣਕਦੇਸਨਾਭੂਤਾ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਭੂਤਾ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤੇਨ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾ

ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇਸੁ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਚ ਏਸਾ, ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਪਿ ਪਮਾਣਭੂਤਾ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਵਚਨਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਦਯੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲੇਨ ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਭੂਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਚ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਵਿਸੁੰ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਦਵਸੇਸੰ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਧਾ ਵਿਨਯੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਕਪ੍ਪੀਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸਾ ਨ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਆਚਰਿਯਵਾਦੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿਯੇਵ ਅਨੁਗਤਬੁਦ੍ਧਿਯਾ। **ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਨਯਗ੍ਗਹਣੇਨ। ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿੰ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਠਮੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਪਿਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ "**ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਸੂ**"ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਸ੍ਸਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾ ਏਸਾ ਕਥਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਥੇਰਵਾਦੋ**ਤਿ ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰਾਦੀਨੰ ਗਾਹੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਤੰ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਯਤੋ ਗਹਿਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਪਾਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਹਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੰ ਸਾਟ੍ਠਕਥੰ ਪਾਲ਼ਿੰ। **ਪਾਲ਼ਿਯਾ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਥੰ ਪਰੇਨਾਭਤਾਯ ਸਾਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਚਰਿਯਵਾਦੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰੇਨ ਚ ਸਮੁਦ੍ਧਟਅਟ੍ਠਕਥਾਯ। **ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੇਤਬ੍ਬਾ। **ਓਤਰਤਿ ਚੇਵ ਸਮੇਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਦ੍ਧਟੇਹਿ ਸੰਸਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਓਤਰਤਿ, ਪਰੇਨ ਉਦ੍ਧਟੇਨ ਸਮੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਾ**ਤਿ ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦੋਸਵਾਸਨਾਯ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਮਾਦਪਾਠਵਸੇਨ ਆਚਰਿਯਵਾਦਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇਨ ਅਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਇਤਰੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। **ਸਮੇਨ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਵ ਅਤ੍ਥਾ ਮਹਾਪਦੇਸਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਦ੍ਧਟਅਤ੍ਥਾਨੰਯੇਵ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਲਵਤਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤੇਕਦੇਸਤ੍ਤੇਪਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ''ਇਦੰ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਇਦੰ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ "**ਸੁਤ੍ਤਾ…ਪੇ॰… ਬਲਵਤਰ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹਿਯੰ। **ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸੰ। "**ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਠਿਤਕਾਲਸਦਿਸ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰਯੇਵ ਕਥਿਤਧਮ੍ਮਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਧਰਮਾਨਬੁਦ੍ਧਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੁਤ੍ਤੇ ਹਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤੇ ਬੁਦ੍ਧੋਵ ਪਟਿਬਾਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। "**ਸਕਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਸਕਵਾਦੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੋਹਰਤਿ। **ਪਰਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਵਾਦੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਕਾਯੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ "**ਸਕਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੋ ਯਥਾਭੂਤਮਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨਸੀਲੋ, ਸੋ ਸਕਵਾਦੀ। **ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੁਲ਼੍ਹੰ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨੰ। **ਪਰਵਾਦੀ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਵਾਸੀ ਵਾ, ਯੋ ਵਿਪਰੀਤਤੋ ਅਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨਸੀਲੋ, ਸੋਵ ਇਧ 'ਪਰਵਾਦੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੁਲ਼੍ਹੰ ਵਾ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹੰ ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤੋ ਵਾ ਵਞ੍ਚਨਾਯ ਵਾ 'ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਗਤਮਿਦ'ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨੰ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੰ। ਕੇਚਿ 'ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਸਕਵਾਦੀਪਰਵਾਦੀਨੰ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੁਲ਼੍ਹਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ 'ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੁਲ਼੍ਹੰ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਗਹੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫)। ਨ ਹਿ ਸਕਵਾਦੀ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਸੁਤ੍ਤਾਦਿੰ ਪਮਾਣਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯੇਨ ਤੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਠਾਤਬ੍ਬੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ 'ਪਰੋ ਤਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਸਾਧਕੰ ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਬਹੁੰ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ…ਪੇ॰… ਸਾਧੂਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫), ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਵਾਦਿਨਾਪਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯੇ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹਮ੍ਪਿ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹਮਿਚ੍ਚੇਵ ਦਸ੍ਸੀਯਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਨੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯੇ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਕੂਟਤਾ, ਆਗਤਸ੍ਸ ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਚ੍ਛਾਯਾਯ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ ਚ ਵਿਸੇਸਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਯੰ ਕੂਟੰ, ਤੰ ਅਪਨੀਯਤਿ। ਯੰ ਅਞ੍ਞਥਾ

ਯੋਜਿਤਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਰੀਤਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਦਵ੍ਹੇਨ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨਾ ਕਰੀਯਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਗਹਿਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਸੋ ਸਕਵਾਦਿਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਗਤਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਪਕਰਣੇ 'ਸਕਵਾਦੇ ਪਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਸਤਾਨਿ ਪਰਵਾਦੇ ਪਞ੍ਚਾ'ਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਗ੍ਗਹਣਨਾਨਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਗਤਮੇਵ ਗਹਿਤਂ, ਨ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੫) ਪਨ **"ਪਰਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮਯਵਿਜਾਨਨਕੋ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਿਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਂ? 'ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਾ'ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਕਵਾਦਿਸ੍ਸ, ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਲਸ੍ਸ ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਉਦਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਪਰਵਾਦੀ ਚ।

> 'ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਸ੍ਸ ਯਂ ਤੋਯਂ, ਪੁਰਾਣਂ ਪਿਤ੍ਤਵਡ੍ਢਨਂ।
> ਤਮੇਵ ਤਰੁਣਂ ਤੋਯਂ, ਪਿਤ੍ਤਘਂ ਬਲਵਡ੍ਢਨ'ਨ੍ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ਧਞ੍ਞਫਲਸ੍ਸ ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਆਹਾਰਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਫਰਣਤੋ 'ਯਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀ''ਤਿ। **ਖੇਪਂ ਵਾ ਗਰਹਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ''ਤਿ ਖੇਪਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਛਡ੍ਡਨਂ ਵਾ ''ਕਿਮੇਸ ਬਾਲੋ ਵਦਤਿ, ਕਿਮੇਸ ਬਾਲੋ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਗਰਹਂ ਨਿਨ੍ਦਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ। **"ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਵਾਦਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫)। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ **"ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਨਤੋ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਅਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਤਦਨੁਰੂਪੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਂਸਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। 'ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸਂਸਨ੍ਦਤੀ'ਤਿ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਵਾਦੀ। **ਪਰੋ**ਤਿ ਪਰਵਾਦੀ। **ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨ ਅਯਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਤਾਦਿਸੇ ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਅਤ੍ਥਸਂਸਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਾਰਯ੍ਹਾਚਰਿਯਵਾਦੋ**ਤਿ ਪਮਾਦਲਿਖਿਤੋ, ਭਿਨ੍ਨਲਦ੍ਧਿਕੇਹਿ ਚ ਠਪਿਤੋ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੪੫) ਪਨ – **ਪਰੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਙ੍ਕਂ ਪਰਿਹਰਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਅਵਹਾਰੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ''ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਮਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਸੁਙ੍ਕਂ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਗਤਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ। **ਪਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **"ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਅਵਹਰਾ**ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਯੋਗੋਵ ਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਲਟ੍ਠੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਥੇਰਵਾਦਤ੍ਤਾ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਤਂ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ।

ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਅਨਿਯਤਹੇਤੁਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਤਹੇਤੁਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਲਿਖਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵਾਰਮ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ਆਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਿਕਾਦਿਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਓਤਰਨ੍ਤਂਯੇਵ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ, ਨੇਤਰਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧੇ **"ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੁਲ਼੍ਹਂ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਪਮਾਦਲੇਖਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਅਮਤਪਦਂ, ਪਮਾਦੋ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧) ਵਚਨਤੋ ਦਿਨ੍ਨਭੋਜਨੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਿਚ੍ਚੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਰੁਲ਼੍ਹਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨੋ ਚੇ ਤਥਾ

ਪਵ੍ਵਾਯਤੀ''ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ "**ਨੋ ਚੇ ਤਥਾ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ, ਨ ਓਤਰਤਿ ਨ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ। **ਬਾਹਿਰਕਸੁਤ੍ਤਂ** ਵਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਸਮੇਨ੍ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਰੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਯੇਸੁ ਪਮਾਦਲੇਖਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਥੇਰਵਾਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਥਾਯਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ''ਮੂਲਬੀਜਂ ਨਾਮ ਹਲਿਦ੍ਦਿ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਂ ਵਚਾ... ਪੇ॰... ਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੧) ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਠਤ੍ਤਾ ''ਹਲਿਦ੍ਦਿਗਣ੍ਠਿਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਮੂਲੇ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਚਰਿਯਵਾਦੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਨ ਹਿ ਗਣ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਗਣ੍ਠਿ ਜਾਯਤੀਤਿ। **ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਤੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੋਰਾਣਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਪਾਸਾਦੇ ਗਬ੍ਭਂ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਯਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਏਵ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਵਦਨ੍ਤੇਸੁ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨਂਯੇਵ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। **ਪਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਸਯਿਤੇਸੁ ਕੇ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ – ਯੋ ਚ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ, ਯੋ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਤੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਥੇਰਵਾਦਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ।

ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਦਿਵਾ ਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪੋ ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਾਦੇ ਭੂਮਿਤੋ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਭਙ੍ਗੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ।

ਅਥਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਨ੍ਤਿ ''ਦੋਮਨਸ੍ਸਮ੍ਪਾਹਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦ ਦੁਵਿਧੇਨ ਵਦਾਮਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪੀਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੬੦) ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਸਦਾਰਪੋਸੇ ਦੋਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੬੫) ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਕਵਾਦੀ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਰਾਗਸਹਿਤੇਨੇਵ ਅਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਾਦਯੋ ਆਹੁ। ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਏਤ੍ਥ **ਪਰੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਿਕੋ, ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿਯੇਵ ਆਹਰਤਿ, ਤਾਨਿ ਸਕਵਾਦੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਮ੍ਹਿ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸਮੇਤਿ, ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਤੀਤਿ ਆਗਤਂ।

ਨਨੁ ਚ ''ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਲਵਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਪਨ ''ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਨਾਯਂ ਵਿਰੋਧੋ, ''ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਲਵਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਕਮਤੇਯੇਵ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸਕਮਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਾ, ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਤੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਬਲਵਤਰੋ, ਆਚਰਿਯਵਾਦਤੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਬਲਵਤਰਂ, ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਲਵਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਆਨੀਤਂ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯੇ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਸੁਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਆਨੀਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਆਚਰਿਯਵਾਦਅਤ੍ਤਨੋਮਤੀਸੁ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮੇਨ੍ਤਂਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਇਧ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋਤਿ ਅਯਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾਗਤੋ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਨਯੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੂਟਸੁਤ੍ਤਂ ਬਾਹਿਰਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਚਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਬਾਹਿਰਕਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਅਨਾਰੁਲ੍ਹਗੁਲ੍ਹਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਦੀਨਿ ਚ ਮਹਾਸਙ੍ਘਿਕਨਿਕਾਯਵਾਸੀਨਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਵੇਦਲ੍ਲਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗੁਲ੍ਹਉਮ੍ਮਗ੍ਗਾਦਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ । ਇਤਰਂ ਗਾਰਯ੍ਹਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਮੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਤੋ ਆਨੀਤਸੁਤ੍ਤਤੋਪਿ ਸਕਨਿਕਾਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯੇਵ ਬਲਵਤਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਸਕਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਪਰਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਾਰੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਓਤਾਰਣਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਯੋਜੇਤੁਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਸਕਵਾਦੀਪਰਵਾਦੀਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਾਦਿਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਵਾਦੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਅਥ ਵਾ ਏਵਂ ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਾਦਿਮੁਖੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵਿਵਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਿਵਾਦਵਤ੍ਥੁਂ ਤਬ੍ਬਿਨਿਚ੍ਛਯਮੁਖੇਨ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਚ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਵਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਚ ਓਤਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਰੋ ਕਾਰਣਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਪਰਵਾਦੀ ਕਾਰਣਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਬਹੁਂ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਪਰਵਾਦੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਬਹੁਂ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **“ਸਾਧੂਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਕਾਯੇ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਸਕਵਾਦਿਨਾ ਪਰਵਾਦੀਵਚਨੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਕਾਰੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਆਚਰਿਯਵਾਦਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਉਦ੍ਧਟਂ ਹੇਤੁਂ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ।

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਕਵਾਦੀਪਰਵਾਦੀਨਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਸਾਧਕਂ ਕਾਰਣਪਤਿਰੂਪਕਚ੍ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਾਹਸ੍ਸ, ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਾਹਸ੍ਸ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਪਟਿਪਾਦਨੀਯਂ ਅਵਿਭੂਤਕਾਰਣਂ ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ, ਕਾਰਣਪਤਿਰੂਪਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਵਿਨਯਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਵਿਨਯਂ ਪਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਵਿਚਾਰਣਂ ਆਗਮ੍ਮਾ”**ਤਿ। **ਰੁਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯਜਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੇ ਸਤਿ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਣਂ ਰੁਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਣਂ **ਗਾਲ੍ਹਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ,** ਅਪਰਾਪਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਗ੍ਗਹਣਂ **ਸੋਤਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ,** ਗਰੁਕਭਾਵਸਙ੍ਖਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਯੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਰੁਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਰਣਂ ਰੁਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂਨਿਵਾਰਣਚਿਤ੍ਤਂ ਦਲ੍ਹਤਰਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਸੋਤਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਗਰੁਕਭਾਵੇ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਬਹੂਹਿ ਸੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਾਰਣੇਹੀਤਿ ਬਹੂਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚੇਵ ਤਤੋ ਆਨੀਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਾਰਣੇਹਿ ਚ। ਅਥ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਚ ਲਦ੍ਧਕਾਰਣੇਹਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਣਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਵਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਣਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ **“ਏਵ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋ**ਤਿ ਸਕਵਾਦੀਪਰਵਾਦੀਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸਕਵਾਦੀਸੁਯੇਵ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ‘‘ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਭੋਪਿ ਸਕਵਾਦਿਨੋਯੇਵ ਸਿਯੁਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ‘‘ਏਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤਿਰੇਕਕਾਰਣਂ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਪੁਰਿਮਂ ਪੁਰਿਮਂ ਅਤਿਰੇਕਕਾਰਣਂ ਨਾਮ, ਯੋ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਬਹੁਤਰਂ ਕਾਰਣਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਅਤਿਰੇਕਕਾਰਣਂ ਲਭਤਿ ਨਾਮ।

ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ**। ਤੇਨਾਹ “**ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵਤ੍ਤੁ**”ਨ੍ਤਿ। ਵਾਚਾਯ ਉਗ੍ਗਤਂ ਵਾ**ਚੁਗ੍ਗਤਂ**, ਵਚਸਾ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਵਾ**ਚੁਗ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਉਗ੍ਗਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣਂ “**ਪਾਲ਼ਿਤੋ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸਕਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ **ਸੁਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਪਟਿਪਾਦਕਂ ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਵਚਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣਂ “**ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚਾ**”ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਪਕਾਸਨਤੋ “**ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**”ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ “**ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ**”ਤਿ ਥੇਰਵਾਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਸਵਨਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ‘‘ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਨਯੇਤਿ ਵਿਨਯਾਚਾਰੇ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ “**ਵਿਨਯਂ ਅਜਹਨ੍ਤੋ ਅਵੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ**”ਤਿ, ਤੇਨ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ “**ਅਲਜ੍ਜੀ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਪੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਠਮਲਕ੍ਖਣਸਮਨ੍ਨਾਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਲਾਭਗਰੁਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਨਯੇ ਠਿਤਤਾਯ ਅਭਾਵੇ ਪਠਮਲਕ੍ਖਣਯੋਗਾ ਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਅਨਤ੍ਥਕਰੋ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਙ੍ਘਭੇਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਵਤ੍ਤਕਲਹਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ **ਸਙ੍ਘਰਾਜੀ**ਤਿ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ**ਤਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ। **ਤਨ੍ਤਿਂ ਅਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਅਵੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ।

ਵਿਤ੍ਥੁਨਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਥੁਨਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਤਿ ਵਾ। **ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਪਤਿ। **ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਯਂ ਯਂ ਪਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ**”ਤਿ। **ਸਕਵਾਦਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਰਵਾਦਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ‘‘ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਿ ਕਸਟਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ, ਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ, ਤਦੁਭਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਉਚ੍ਛੁ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਚ੍ਛੁਪਿ ਵਿਕਾਲੇ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਏਕੇਕਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਲਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ।

ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਰਮ੍ਪਰਾ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ ਪਹਾਯ…ਪੇ॰… ਯਥਾ ਆਚਰਿਯੋ ਚ ਆਚਰਿਯਾਚਰਿਯੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਞਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। ਨ ਹਿ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਨਾਮਮਤ੍ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਰਜਾਨਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਵਚਨਸ੍ਸ ਅਪਰਵਚਨੇਨ ਸਹ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਜਾਨਨਤੋ। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਾਦਿਤੋ। **ਕਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥੁਪਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ ‘‘ਥੇਰਵਾਦਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ, ਥੇਰਪਟਿਪਾਟਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਪਰਿਵਟ੍ਟਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਪਰਮ੍ਪਰਾ।

ਇਮੇਹਿ ਚ ਪਨ ਤੀਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇਨ ਚੇਵ ਅਚਲਤਾਯ ਚ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤਾ, ਤਤਿਯੇਨ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਰੂਪੇਨ ਅਨਾਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨਯਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤਾ। **ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਾਵਸੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਓਤਿਣ੍ਣੇ। **ਚੋਦਕੇਨ ਚ ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਓਤਿਣ੍ਣਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚੋਦਕੇਨ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ, ਚੁਦਿਤਕੇਨ ‘‘ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਤ੍ਥੁ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਯੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਹਿਦਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੭) ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ।

ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਮਾਤਿਕਾਯ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **"ਪਞ੍ਚੰਨ੍ਨੰ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। **ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਉਜ੍ਝਾਯਤਿ ਖੀਯਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੬) ਆਗਤੰ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੰ। **ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਾਲੇ ਵਿਕਾਲਸਞ੍ਞੀ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਕਾਲੇ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਕੰ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੦) ਦੁਕਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ।

ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਆਗਤਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਦਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਅਨੁਰਨ੍ਰੂਰਾ ਵੁੱਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ''ਵਤ੍ਥੁੰ ਓਲੋਕੇਤੀ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਦਵਸੇਸਾ ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਗਹਿਤਾ। **ਪਟਿਲਾਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਸਿਬ੍ਬਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੦) ਆਗਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਡਯ੍ਹਮਾਨੰ ਅਲਾਤੰ ਅਗ੍ਗਿਕਪਾਲਾਦਿਤੋ ਬਹਿ ਪਤਿਤੰ ਅਵਿਜ੍ਝਾਤਮੇਵ ਪਟਿਉਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪੁਨ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਜ੍ਝਾਤੰ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਰਨ੍ਰੂਰਾ ਵੁੱਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਦ੍ਧਿਮਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯੇ''ਤਿਆਦਿ ਵਿਯ ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁੰ ਅਨੋਕ੍ਤਵਾ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਰੇ।

ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਆਪਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ਯਥਾਭੂਤੰ ਆਵਿਕਰਣੇਪਿ ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਯੰ ਪਨ ਮੇਥੁਨਾਦੀਸੁ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤੰ, ਤੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਯੋ ਪਨ ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਓਲਾਰਿਕਾਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁੰ। ਯਾਵ ਸੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਾਵਿਕਰੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਦੇਹੋ ਨ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਨਾਸਿਤਕੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਸੁਖੁਮਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਸਭਾਵਸ੍ਸ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਘਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਵੁੱਤੰ। **ਸੁਖੁਮਾ**ਤਿ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਖੁਮਤਾਯ ਸੁਖੁਮਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਿਤ੍ਤਲਹੁਕਾ"**ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਲਹੁਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਲਹੁ ਸੀਘਪਰਿਵਤ੍ਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਲਹੁਕਾ। ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ। **ਤੰਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਮਨਉਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾ ਵਤ੍ਥੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਾਰਣਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤੰਵਤ੍ਥੁਕੰ।

ਯੰ ਆਚਰਿਯੋ ਭਣਤਿ, ਤੰ ਕਰੋਹੀਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਯੋ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਿਮੇਵ ਗਵੇਸਤਿ, **ਤੇਨਪਿ। ਪਾਰਾਜਿਕੋਸੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕੋਟਿਯਾਪਿ ਸਙ੍ਕਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤੰ। ਤੇਨੇਵ **"ਪਾਰਾਜਿਕਚ੍ਛਾਯਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। **"ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਯੰਵਤ੍ਥੁਕੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਤੰ ਅਮਨਸਿਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਵੁੱਤੰ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) ਪਨ **"ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾਸਙ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਾਜਿਕਾਭਾਵਪਕ੍ਖੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀਨੰ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸੋਧਨਵਸੇਨ ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਪਾਕਟਭਾਵਤੋ ਸੁਖਵਲਞ੍ਜਤਾਯ ਚ **"ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰੰ ਤਾਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਾ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤਪਰਿਚਯੇਨ ਤਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਅਭਿਰੁਚਿਤੰ ਮਨਸਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੇਵ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਘਟਯਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਰਨ੍ਰੂਰਾ ਖਣ੍ਡੰ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਚਿਰਕਾਲੰ ਘਟਯਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਾਕਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਾਕਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ।

ਸਚੇ ਕਤਪਾਰਾਜਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਅਸਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤੰ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ **"ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਘਟਯਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਘਟਯਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੋਭਾਦਿਬਹੁਲਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਸੀਲਸ੍ਸਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਤੰ ਇਧ ਪਾਰਾਜਿਕਮੂਲਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਕਤਪਾਪਮੂਲਕੇਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਮਾਧਿਯਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਘਟਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਤੇਨਾਹ

"**ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਗ੍ਗਿਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਤ੍ਤਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਤਾ ਸਯਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਾ ਚ ਦੇਵਤਾ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾਹਿ ਅਞ੍ਞਾ ਪਰਚਿਤ੍ਤਵਿਦੁਨਿਯੋ ਦੇਵਤਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਥਂ? ਇਦਾਨਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਿਨਯਧਰਾ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਿਸਯੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਵਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੇ ਚੁਦਿਤਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਅਦੀਯਮਾਨਾਯ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸੁਸਾਨੇ ਏਕਕਮੇਵ ਸਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਯਾਪਿਯਮਾਨੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਭਯਸਨ੍ਤਾਸਵਿਰਹਿਤੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਸਾਨੇ ਸਯਿਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਂ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਭਯਸਨ੍ਤਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਸਯਿਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਂ ''ਅਸੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਿਸਯੇ ਏਵ ਤਥਾਰੂਪੋ ਵਿਚਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਠਮਚਤਉਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਿਸਯੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਚ ਓਲਾਰਿਕੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾ ਪਨ ਸੁਖੁਮਾ ਚਿਤ੍ਤਲਹੁਕਾ, ਤੇ ਸੁਖੁਮੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਖੁਮੇਨ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਤਂਵਤ੍ਥੁਕਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋ''ਤਿ। ਟੀਕਾਯਞ੍ਚ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਤਂਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾ ਵਤ੍ਥੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਂਵਤ੍ਥੁਕ''ਨ੍ਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਕਾਰਣਂ।

ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਚ੍ਛਾਯਾਦਿਸ੍ਸਨੇਯੇਵ ਤਥਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸੁਦ੍ਧਭਾਵਦਿਸ੍ਸਨੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਸਚਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੋ ਧਰਤਿ...ਪੇ॰... ਅਥ ਦਹਰਸ੍ਸਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਚ੍ਛਾਯਾਵ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਤੇਨਪਿ 'ਪਾਰਾਜਿਕੋਸੀ'ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਤਤੋ ਦੁਲ੍ਲਭਤਰਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ, ਏਵਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ, ਇਦਮੇਕਂ। ਨਿਸੀਦਾਪਿਯਮਾਨੇਪਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋਕਾਸੇਯੇਵ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸੁਸਾਨੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ, ਇਦਮੇਕਂ। ਵਿਵਿਤ੍ਤੋਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਾਪਿਯਮਾਨੇਪਿ ਦਿਵਾਯੇਵ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਰਤ੍ਤਿਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦਿਵਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਦਿਵਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤੋ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ, ਇਦਮੇਕਂ।

ਈਦਿਸਂ ਵਿਧਾਨਂ ਸਯਂ ਆਰੋਚਿਤੇ ਏਵ ਵਿਧਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਰੇਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੇ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਵਂ ਕਤਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਯਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਿਤੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਗਿਹੀਨਂ ਅਸਕ੍ਖਿਕਅਟ੍ਟਕਰਣੇ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਾਪਨਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਯਾਕੁਸਲਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਵਿਤਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ, ਅਸਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਮਹੋਸਧਪਣ੍ਡਿਤਾਦਯੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਅਸਕ੍ਖਿਕਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਟਂ ਉਦਕਨਿਮੁਜ੍ਜਾਪਨਾਦਿਨਾ ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤਿ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਚਨਂ ਪਰਿਸਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਚਨਞ੍ਚ ਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਵਿਤਥਞ੍ਚ ਞਤ੍ਵਾਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤਿ। ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੂਰਜਾਤਿਕਾਪਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕਾਪਿ ਸਨ੍ਤਿ। ਸੁਸਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਪਕਤਿਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਭਯਸਨ੍ਤਾਸਕਰਂ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਨ ਅਤਿਵਿਯ ਭਯਾਨਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ , ਏਵਂਭੂਤੇ ਸੁਸਾਨੇ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਏਕੋ ਅਸਹਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਯਮਾਨੋ ਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਕਿਂ ਨ ਭਾਯੇਯ੍ਯ, ਕਥਂ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਸਯਿਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ, ਤਥਾਰੂਪਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ''ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਅਲਜ੍ਜੀ ਪਨ ਸੂਰਜਾਤਿਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਜ੍ਜਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਕਾਮੋ ਭਾਯਨ੍ਤੋਪਿ ਅਭਾਯਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਵਿਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਨਤ੍ਥਂ ਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਭਯੇਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ, ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਕਾਰਣਂ।

ਅਥਾਪਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – ਯਥਾ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਾਪਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਸਚ੍ਚਵਾਦੀਨੰ ਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਕੁਮ੍ਭੀਲਾਦਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਸੀਘੰ ਪ੍ਲਵਨ੍ਤਿ, ਸਚ੍ਚਵਾਦੀਨੰ ਪਨ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸੁਖੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਯੋ ਆਗਤਾ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਸਯਿਤੁੰ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਨੰ ਪਨ ਤਥਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਦੇਵਤਾਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਯਸਨ੍ਤਾਸਰਹਿਤਾ ਸੁਸਾਨੇ ਸਯਿਤੁੰ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਦੇਵਤਾ ਸਕ੍ਖਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਦੀਸੁ ਤਥਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ''ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਓਕਾਸੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ 'ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰੰ ਤਾਵ ਮਨਸਿਕਰੋਹੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਤਸ੍ਸ ਅਰੋਗੰ ਸੀਲੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਘਟਯਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਾਕਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਕਗ੍ਗੰ ਹੋਤਿ, ਦਿਵਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਲੰ ਭਿਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਘਟਯਤਿ, ਪਤੋਦਾਭਿਤੁਨ੍ਨੰ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਗ੍ਗਿਨਾ ਡਯ੍ਹਤਿ, ਤਤ੍ਤਪਾਸਾਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੫) "**ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਘਟਯਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਖਣ੍ਡੰ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ ਚਿਰਕਾਲੰ ਘਟਯਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਾਕਟਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਚੇ, ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਾਕਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਕਤਪਾਰਾਜਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਅਸਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤੰ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੫) "**ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਘਟਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਮੂਲਕੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਖਣ੍ਡੰ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਟਯਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਪਗੁਣਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਪਗੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਕਗ੍ਗੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਬਹੁਲਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਸੀਲਸ੍ਸਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਤੰ ਇਧ ਪਾਰਾਜਿਕਮੂਲਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਕਤਪਾਪਮੂਲਕੇਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਮਾਧਿਯਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ '**ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਘਟਯਤੀ**'ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਸਗਾਰਵੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਿਸਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਞ੍ਚਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਨ੍ਨੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ, ਨ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸੰਸਯਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ ਵਿਨਯਧਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ''ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਬ੍ਬਵਿਧਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਓਕਾਸੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰੇ ਤਾਵ ਮਨਸਿਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ , ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਸੁਸਾਨੇ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਹੀ''ਤਿਆਦਿ। ਆਗਤਕਾਲੇਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਾਸੁਦ੍ਧਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਹੋਤੁ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਇਦਾਨਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਿਸਯੇ ਚੋਦੇਨ੍ਤਾਨੰ ਕਥੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਚੋਦਕੇਨ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਆਰੋਚਿਤੇ ਚੁਦਿਤਕੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ''ਸਨ੍ਤਮੇਤੰ, ਨੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭੂਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ''ਏਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਨ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਕਿੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਤੰ ਤਿਪਿਟਕਚੂਲਾਭਯਤ੍ਥੇਰੇਨਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੫-੩੮੬) ''ਏਵੰ ਲਜ੍ਜਿਨਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਅਲਜ੍ਜੀ ਬਹੂਸੁਪਿ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਨ ਦੇਤਿ, ਸੋ 'ਨੇਵ ਸੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਨ 'ਅਸੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ, ਜੀਵਮਤਕੋ ਨਾਮ ਆਮਕਪੂਤਿਕੋ ਨਾਮ ਚੇਸ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੰ ਵਤ੍ਥੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਥਾ ਨਾਸਿਤਕੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ।

੨੩੫. ਏਵੰ ਵਿਨਯਧਰਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਛਟ੍ਠਾਨਓਲੋਕਨਞ੍ਚ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ...ਪੇ॰... ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਾ ਸਾ...ਪੇ॰... ਜਾਨਨਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਾ ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਾ ਚੋਦਨਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਅਯੋਸਾਨਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਵੁਤ੍ਤਚੋਦਨਾਪਭੇਦਜਾਨਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਯ੍ਯਥਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਸੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਤਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚੋਦਨਾਯ ਕਤਿ ਮੂਲਾਨਿ, ਕਤਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਕਤਿ ਭੂਮਿਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤਿਹਾਕਾਰੇਹੀ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੩੬੨) ਚੋਦਨਾਕਣ੍ਡੇ ''ਚੋਦਨਾਯ ਕਤਿ ਮੂਲਾਨਿ, ਕਤਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਕਤਿ ਭੂਮਿਯੋ, ਕਤਿਹਾਕਾਰੇਹਿ ਚੋਦੇਤੀ''ਤਿ। **ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਪਿ ਪਰਤੋ ''ਚੋਦਨਾਯ ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਭੂਮਿਯੋ। ਕਤਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਚੋਦੇਤਿ, ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਚੋਦੇਤਿ, ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਚੋਦੇਤਿ, ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਚੋਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਚੋਦਨਾਕਣ੍ਡੇ (ਪਰਿ॰ ੩੬੨) ਤਥਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤੋਤਿ। **ਪਨ੍ਨਰਸਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਤਾ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਸਮਾਚਾਰਤਾ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਤਾ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਤਾ, ਉਭਯਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਵਾਗਤਤਾ, ਕਾਲੇਨ ਵਚਨਤਾ, ਭੂਤੇਨ ਵਚਨਤਾ, ਸਣ੍ਹੇਨ ਵਚਨਤਾ, ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨ ਵਚਨਤਾ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਚਨਤਾ, ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਾ, ਹਿਤੇਸਿਤਾ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਤਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਤਾ, ਵਿਨਯਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਚਕੇ (ਪਰਿ॰ ੪੩੬) ''ਚੋਦਕੇਨੁਪਾਲਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਰੰ ਚੋਦੇਤੁਕਾਮੇਨ ਏਵੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਨੁ ਖੋਮ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਨੁ ਖੋਮ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਮੇਤ੍ਤੰ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ...ਪੇ॰... ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਨੁ ਖੋਮ੍ਹਿ ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ...ਪੇ॰... ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਮੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਸ੍ਵਾਗਤਾਨਿ...ਪੇ॰... ਕਾਲੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਅਕਾਲੇਨ, ਭੂਤੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਅਭੂਤੇਨ, ਸਣ੍ਹੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਫਰੁਸੇਨ, ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ...ਪੇ॰... ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਾ, ਹਿਤੇਸਿਤਾ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਤਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਤਾ, ਵਿਨਯਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਾ**ਤਿ ਕਾਰੁਣਿਕਭਾਵੋ। ਇਮਿਨਾ ਕਰੁਣਾ ਚ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤੋ । **ਹਿਤੇਸਿਤਾ**ਤਿ ਹਿਤਗਵੇਸਨਤਾ । **ਅਨੁਕਮ੍ਪਤਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਹਿਤੇਨ ਸੰਯੋਜਨਤਾ। **ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਤਾ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਤਾ। ਵਤ੍ਥੁੰ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਮ੍ਮਕਰਣੰ **ਵਿਨਯਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ** ਨਾਮ। ਅਮੂਲਕਮ੍ਪਿ ਸਮੂਲਕਮ੍ਪਿ ''ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਦ੍ਵੇ ਮੂਲਾਨੀ**"ਤਿ। **ਕਾਲੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕੋ ਏਕੰ ਓਕਾਸੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ **ਕਾਲੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਗਣਮਜ੍ਝੇ ਸਲਾਕਗ੍ਗਯਾਗੁਅਗ੍ਗਵਿਤਕ੍ਕਮਾਲਕਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਆਸਨਸਾਲਾਦੀਸੁ, ਉਪਟ੍ਠਾਕੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤਕ੍ਖਣੇ ਵਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ **ਅਕਾਲੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। ਤਚ੍ਛੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ **ਭੂਤੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। ਤੁਚ੍ਛੇਨ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ **ਅਭੂਤੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। ''ਅਮ੍ਭੋ ਮਹਲ੍ਲਕ ਪਰਿਸਾਵਚਰ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕ ਪਤਿਰੂਪੰ ਤਵ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਫਰੁਸੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਮਹਲ੍ਲਕਾ ਪਰਿਸਾਵਚਰਾ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਪਤਿਰੂਪੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਸਣ੍ਹੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨ ਵਦਤਿ** ਨਾਮ। **ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸਚ੍ਚੇ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪੇ ਚਾ**ਤਿ ਵਚੀਸਚ੍ਚੇ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਯ ਚ। ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਹਿ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਕੋਪੋ ਚ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਨ ਕੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ, ਪਰੋ ਚ ਨ ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨੋਤਿਣ੍ਣੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ – ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਥਾ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਚੋਦਨਾਕਣ੍ਡੇ (ਪਰਿ॰ ੩੬੩) ''ਚੋਦਕੇਨ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ? ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ? ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ? ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ? ਚੋਦਕੇਨ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਚੋਦਕੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਪਰੋ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਲੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਨੋ ਅਕਾਲੇਨ, ਭੂਤੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਨੋ ਅਭੂਤੇਨ, ਸਣ੍ਹੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਨੋ ਫਰੁਸੇਨ, ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਨੋ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਨੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋਤਿ। ਚੋਦਕੇਨ ਏਵੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਕਥੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ

ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ ਸਚ੍ਚੇ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪੇ ਚ। ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਙ੍ਘੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨੋਤਿਣ੍ਣਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਥਾ ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੨-੩੬੩) "**ਚੋਦਨਾਯ ਕੋ ਆਦੀ**ਤਿਆਦਿਪੁਚ੍ਛਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਸਚ੍ਚੇ ਅਕੁਪ੍ਪੇ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ ਅਕੁਪ੍ਪੇ ਚ, ਯਂ ਕਤਂ ਵਾ ਅਕਤਂ ਵਾ, ਤਦੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚੋਦਕੇ ਵਾ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇ ਵਾ ਕੋਪੋ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। **ਓਤਿਣ੍ਣਾਨੋਤਿਣ੍ਣਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਓਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਵਚਨਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਜਾਨਨਵਿਧਿ – ਏਤ੍ਤਕਾ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਥਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਥਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਥਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਥਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤੋ 'ਆਵੁਸੋ, ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹਰਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਚੋਦਨਾ ਚੇਵ ਸਾਰਣਾ ਚ। **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾ ਚੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਵਿਨਯੇਨ ਚ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਚ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਭੂਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚ ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਤਕਂ ਦ੍ਵਯਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਚੋਦਨਾਕਣ੍ਡਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵ ਮਹਾਸਙ੍ਗਾਮਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਚੋਦਕੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਚੋਦੇਸਿ, ਕਿਮ੍ਹਿ ਨਂ ਚੋਦੇਸੀ**ਤਿ ਚੋਦਨਾਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ੨੩੭) ਪਨ ਪਵਾਰਣਟ੍ਠਪਨਵਸੇਨ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਂ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਵਾਰਣਂ ਠਪੇਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਏਵਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਮਹਾਸਙ੍ਗਾਮਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵ ਚੂਲ਼ਸਙ੍ਗਾਮਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਸਙ੍ਗਾਮੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਧਿਕਰਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਚੇਵ ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਚ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ਸਮੋਸਰਨ੍ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਵਿਯ। ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਕਵਾਦਦੀਪਨਤ੍ਥਾਯ ਤਤ੍ਥ ਅਵਚਰਤਿ, ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਸੋ **ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ** ਨਾਮ ਯਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ, ਤੇਨ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨ ਨੀਚਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨੀਚਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਾਨਦ੍ਧਜਂ ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਹਤਮਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ । **ਰਜੋਹਰਣਸਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਸਮੇਨ, ਯਥਾ ਰਜੋਹਰਣਸ੍ਸ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਪਾਦੇ ਪੁਞ੍ਛਿਯਮਾਨੇ ਨੇਵ ਰਾਗੋ ਨ ਦੋਸੋ, ਏਵਂ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਪਤਿਰੂਪੇ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਯਥਾਪਤਿਰੂਪਂ ਆਸਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨੇ ਥੇਰਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਾਨਾਕਥਿਕੇਨਾਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਂ ਤਂ ਤਂ ਅਨਤ੍ਥਕਥਂ ਅਕਥੇਨ੍ਤੇਨ। **ਅਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਮ੍ਪਿ ਰਾਜਕਥਾਦਿਕਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਅਕਥੇਨ੍ਤੇਨ। **ਸਾਮਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵਾ ਰੂਪਾਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸਮਥਚਾਰਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰਟ੍ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਵਤ੍ਤਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵਾ ਕਥਾ **ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ। ਏਵਰੂਪੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਯਂ ਵਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਪਰੋ ਵਾ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਤੁਂ ਪਹੋਤਿ, ਸੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਆਵੁਸੋ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ ਪਞ੍ਹੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤ੍ਵਂ ਕਥੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। **ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਨਾਤਿਮਞ੍ਞਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਾ ਨ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਿਯ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਅਰਿਯੋ

ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵ◌ੋ ਨਾਮ, ਸੋ ਨਾਤਿਮਞ੍ਞਿਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਕਿਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗੇਨਾ’’ਤਿ ਨਾਵਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਵ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ‘‘ਕੋ ਨਾਮ ਤੁਯ੍ਹਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ’’ਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਨ ਜਾਤੀ**ਤਿ ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਯੋ ਤ੍ਵ◌ਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਯੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਜਾਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨ ਆਗਮੋ**ਤਿ ‘‘ਦੀਘਭਾਣਕੋ ਤ੍ਵ◌ਂ ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਆਗਮੋ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। **ਕੁਲਪਦੇਸੋ**ਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਤ੍ਰਸ੍ਸ ਪੇਮਂ ਵ◌ਾ ਦੋਸੋ** ਵ◌ਾਤਿ ਤਤ੍ਰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਏਤੇਸਂ ਕਾਰਣਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਪੇਮਂ ਵ◌ਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ ਦੋਸੋ ਵ◌ਾ।

ਨੇ ਪਰਿਸਕਪ੍ਪਿਕੇਨਾਤਿ ਪਰਿਸਕਪ੍ਪਕੇਨ ਪਰਿਸਾਨੁਵ◌ਿਧਾਯਕੇਨ ਨ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਂ ਪਰਿਸਾਯ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਦੇਵ ਚੇਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬੇ ਚ ਅਕਥੇਤਬ੍ਬੇ ਚ ਸਞ੍ਞਾਜਨਨਤ੍ਥਂ ਹਤ੍ਥਵ◌ਿਕਾਰੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਵ◌ਿਧਿਯਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਪਟਿਵ◌ੇਧਮੇਵ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੇਨ, ‘‘ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਇਦਂ ਵਕ੍ਖਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਰਿਤੁਲਯਨ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਚ ਆਸਨਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਆਸਨਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਮਣ੍ਡਲੇ ਵ◌ਿਚਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਵ◌ਿਨਯਧਰੇ ਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਸਬ੍ਬਾ ਪਰਿਸਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਵ◌ੀਤਿਹਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗੋ ਸੇਵ◌ਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ। **ਅਸਾਹਸਿਕੇਨ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਹਸਾ ਕਾਰਿਨਾ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਹਸਾ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਚਨਕ੍ਖਮੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵ◌ਾਚਂ ਖਮਨਸੀਲੇਨ। **ਹਿਤਪਰਿਸਕ੍ਕਿਨਾ**ਤਿ ਹਿਤੇਸਿਨਾ ਹਿਤਗਵ◌ੇਸਿਨਾ ਕਰੁਣਾ ਚ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਂ ਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨਸੁਰੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਨ ਅਸੁਰੁਤ੍ਤੇਨ, ਅਸੁਰੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਵ◌ਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਸੁਨ੍ਦਰਵਚਨਂ, ਤਂ ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁਂ ਵ◌ੂਪਸਮੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਅਤ੍ਤਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਲਜ੍ਜਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਪਰਿਸਾ ਸਕ੍ਕਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਰੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਚੋਦਕੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਚੋਦਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਚੁਦਿਤਕੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਚੁਦਿਤਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਧਮ੍ਮਚੋਦਕੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਚੋਦਕਚੁਦਿਤਕੇਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨ। **ਅਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਅਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੋਸਟਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ। **ਮਨ੍ਦੋ ਹਾਸੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਲ੍ਹੋ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਨਨੁ ਤ੍ਵ◌ਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਉਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤਂ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗੋ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬੋ। **ਭੀਰੁ ਅਸ੍ਸਾਸੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂ ਵ◌ਾ ਗਣਮਜ੍ਝਂ ਵ◌ਾ ਅਨੋਸਟਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਾਰਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ‘‘ਮਾ ਭਾਯਿ, ਵ◌ਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਕਥਯਾਹਿ, ਮਯਂ ਤੇ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤਂ ਕਥਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਚਣ੍ਡੋ ਨਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਪਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਤਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸੁਚਿ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਉਜੁਮਦ੍ਦਵ◌ੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਜੁ ਸੀਲਵ◌ਾ ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦਿਰਹਿਤੋ, ਸੋ ਮਦ੍ਦਵ◌ੇਨੇਵ ਉਪਚਰਿਤਬ੍ਬੋ। **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਧਮ੍ਮਗਰੁਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਗਰੁਕੋ, ਅਯਮੇਵ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਚ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਇਤਿ ਵ◌ਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵ◌ਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵ◌ਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਚੋਦਨਾਦਿਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਏਕਤਿਂਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩੨. ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾ

੨੩੬. ਏਵੰ ਚੋਦਨਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਥੇਤੁੰ “**ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਗਰੁ ਅਲਹੁਕੰ ਪਟਿਕਰਣੰ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਗਰੁਕਾ, ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਗਰੁਕਾ ਚ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿ, ਵੁਟ੍ਠਹਤੇ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ, ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ **ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ**। ਕਿੰ ਤੰ? ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਵਾਸਮਾਨਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਹਿ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਪਰਿਵਾਸੋ, ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸੋ ਪਨ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ “**ਤਿਵਿਧੋ ਪਰਿਵਾਸੋ**”ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੫) ‘‘ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਪਰਿਵਾਸੋ – ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸੋ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸੋ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋਤਿ। ਤੇਸੁ ‘ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ, ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਏਵੰ ਮਹਾਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੮੬) ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸੋ **ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸੋ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤੋ’’ਤਿ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

੨੩੭. **ਏਵੰ ਯੋ ਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ’’ਤਿ ਚ ਆਗਤੇਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨਕਾਲੇ ਤਥਾ ਅਭਣਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ’’ਤਿ ਚ ਏਵੰ ਸਕਸਕਨਾਮੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯਮੇਵ **ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬੰ**, ਨ ਤਤੋ ਬਹਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਸਮਾਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਰੋਚਨੇ ਸਤਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। **ਪਰਿਵਾਸੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮਿ, ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ**ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਏਕੇਕੇਨ ਵਾ ਉਭੋਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਾ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਏਕਪਦੇਨਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਵਾਸੋ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਨ ਸੁਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵ, ਸਮਾਦਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ**, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪੁਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤੁੰ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ, ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਸਤਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਰਤ੍ਤਾ।

ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ ਏਵੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਅਹੰ ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘੋ ਧਾਰੇਤੂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਨੇ ਵਿਯ ‘‘ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਕਰਣੇ ਸਤਿ ਏਕਵਾਰੰ ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ ਉਪਪਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਵੇਦਿਯਾਮਹੰ ਭਨ੍ਤੇ, ਵੇਦਿਯਤੀਤਿ ਮੰ ਸਙ੍ਘੋ ਧਾਰੇਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ “**ਵੇਦਿਯਾਮੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਾਮਿ, ਨ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਹੰ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੯੭) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸੁਖੰ ਵੇਦੇਮਿ ਵੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੁਭਵਨਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੯੭) ਪਨ ‘‘ਵੇਦਿਯਾਮੀਤਿ ਜਾਨੇਮਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਾਮਿ, ਨ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਹੰ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਲਿਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਦੀਪਙ੍ਕਰੋ ਲੋਕਵਿਦੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਞਾਣਤ੍ਥੋ ਅਨੁਭਵਨਤ੍ਥੋ ਚ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੯੭) ਪਨ “**ਵੇਦਿਯਾਮਹ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਮਹੰ, ਆਰੋਚੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਨੁਭਵਾਮੀਤਿਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਮੰ ਪਨ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਨਵਚਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਤੁ –

''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਾਲਿਕੇਦਾਰਂ, ਸੁਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਪਟਿਵੇਦੇਮਿ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ, ਨ ਨਂ ਵਾਰੇਤੁਮੁਸ੍ਸਹੇ''ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਆਰੋਚਨਤ੍ਥੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ…ਪੇ॰… ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਦਹੇਵ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਪਰਿਹਾਰਤ੍ਥਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਮਾਲ਼ਕੇ ਨਾਰੋਚਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ''ਸਭਾਗਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸਭਾਗਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਂ ਅਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਏਵ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦਿਸਦ੍ਦਸਵਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਮਹਾਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਵਨੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਂ, **ਗੁਮ੍ਬੇਨ** ਵਾਤਿਆਦਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ। **ਸੋਪਿ ਕੇਨਚਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪੁਰੇਅਰੁਣੇ ਏਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਰੋਚਨਾਯ ਕਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਬਹਿਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇਸੁਪਿ ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਦੋਸੋ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਦੋਸੋ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ ਆਰੋਚਨਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਹਵਾਸਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਅਯਞ੍ਚਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਾ। **''ਅਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੋ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਿਟ੍ਠਅਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ। **ਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ।

੨੩੮. ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦਿਵਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਵਸਿਤਦਿਵਸੇਸੁ ''ਸਿਯੁਂ ਨੁ ਖੋ ਤਿਵਿਧਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਦਿਵਸਾਨਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਰਿਵਾਸਦਿਵਸਤ੍ਤਾ ਨ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਸਤਿ ਚ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਭਾਵੇ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਦਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਨਯਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ। ਏਕੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ ਦਿਵਸੇਹਿ ਅਧਿਕਤਰਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਪਰਿਵਸਿਤ੍ਵਾ ਨਨੁ ਚਾਯਂ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾਨੇਨ ਮਾਨਤ੍ਤਮੇਵ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਯਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ''**ਤਿਆਦਿ। ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਤੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਏਵ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ, ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨਨੁ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਂ ''ਸੋ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸੋ ਸਙ੍ਘਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਤਿ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤੋ''ਤਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਵਤ੍ਤੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਏਵ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **''ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਤ੍ਤਾ''**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਤੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਏਵ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਨ ਸਮਾਦਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦਿਵਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''**ਤਿ।

ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਦੋਸਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ। **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿਆਦਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਚਨੇਨ ਤਥਾ ਏਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **''ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ''**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਆਗਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਵਾਸਾਦਿਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਤਂ ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੯੭) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਾ ਮੁਚ੍ਚਨਪਯੋਜਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੩੯. ਅਬ੍ਭਾਨਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਤੇਨਾਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਬ੍ਭਾਨਂ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਾਨਯਾਚਨਤ੍ਥਂ ਮਾਨਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਸਮਾਦਿਯਨਕਾਲੇਪਿ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਤਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤਮੇਵ◌ਾਤਿ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਬ੍ਭਾਨਂ ਨ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਮਾਨਤ੍ਤਯਾਚਨਕਾਲੇਪਿ ਪਰਿਵ◌ਾਸਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਮੇਵ◌ਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੨੪੦. ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਬ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਚ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਸ੍ਸ ਚ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਤ੍ਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ ਅਬ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ।

‘‘ਅਨਨ੍ਤੁਰਾਯਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨ੍ਤੁਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞਾਯ ਛਾਦਯਤੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵ◌ਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। ਅਵ◌ੇਰਿਭਾਵ◌ੇਨ ਸਭਾਗੋ **ਅਵ◌ੇਰਿਸਭਾਗੋ**। ‘‘ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਇਧੇਵ ਪਕਾਸਿਤਂ। ਲਹੁਕੇਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਲਹੁਕਸਭਾਗਂ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰੋਚਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕਿਰ। ‘‘ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ (ਮਹਾਵ◌ ੧੭੧) ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲਹੁਕਸ੍ਸੇਵ◌ਾਯਂ ਸਮਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਪਟਿਕਰਣਂ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਲਹੁਕੇਸੁਪਿ ਸਭਾਗਂ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿਕਰਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਇਤਰਥਾ ਤਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਰੋਚਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿਕਰਣਮਨੁਞ੍ਞਾਤਂ , ਤੇਨੇਵ ਇਧ “**ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ ‘‘ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਨਿਰਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੇਸੇਹਿ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਕਙ੍ਖਾਵ◌ਿਤਰਣਿਯਮ੍ਪਿ (ਕਙ੍ਖਾ◌ ਅਟ੍ਠ◌ ਨਿਦਾਨਵ◌ਣ੍ਣਨਾ) ਪਕਾਸਿਤੋਵ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – ਯਦਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਰੋਚਨਵਸੇਨ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਕਤੇ ‘‘ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸੋਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ◌ ੩੮੬) ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਗਰੁਕਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ ਲਹੁਕਂ ਵ◌ਾ, ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਉਭੋਸੁ ਨਯੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। “**ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿ **ਆਪਤ੍ਤਿ। ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਮ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰੋਚਨਂ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਪਰਿਹਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਸਤਿਯੇਵ ਅਨ੍ਤੁਰਾਯੇ ਅਨ੍ਤੁਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞੀ ਛਾਦੇਤਿ, ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤੁਰਾਯਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨ੍ਤੁਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵ◌ਾ ਅਨਨ੍ਤੁਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵ◌ਾ ਛਾਦਯਤੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵ◌ਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਅਵ◌ੇਰੀ**ਤਿ ਹਿਤਕਾਮੋ। **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਅਰੁਣੇ। **ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਅਸੁਚਿਮੋਚਨਾਦਿਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਂ। **ਸੁਕ੍ਕਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਸੁਕ੍ਕਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਸੁਚਿਮੋਚਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਪਕਾਸਨਤੋ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਸਜਾਤਿਯਸਾਧਾਰਣਵ◌ਿਜਾਤਿਯਵ◌ਿਨਿਵਤ੍ਤਸਭਾਵ◌ਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਏਵ ਪਕਾਸਨਤੋ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਂ ਤਾਯਤੀਤਿ ਹਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਨਾਮਪਕਾਸਨਤੋ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਸਭਾਵਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ।

ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਤਿ ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਤਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵ◌ਾਸਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨੇ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ। ਕਾ ਸਾ? ਆਪਤ੍ਤਿ। ਦਿਵਸਾਦੀਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸਨਂ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ। ਕੋ ਸੋ? ਵ◌ਿਨਯਕਮ੍ਮਕਰਣਂ। ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵ◌ਾਸੋ**।

ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸਕਥਾ

੨੪੨. ਸੁਜ੍ਝਨਂ ਸੁਦ੍ਧੋ, ਕੋ ਸੋ? ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਗਮੋ। ਅਮਤਿ ਓਸਾਨਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤੋ, ਸੁਦ੍ਧੋ ਅਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ, ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਚਾਤਿ **ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸੋ,** ਸੁਦ੍ਧਕਾਲਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਸੁਦ੍ਧਕਾਲਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਰਿਵਾਸੋ।

ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾ

੨੪੩. ਸਮੋਧੀਯਤੇ ਸਮੋਧਾਨਂ, ਨਾਨਾਕਾਲਿਕਾ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਗ੍ਘਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮੋਧਾਨਂ ਏਕੀਕਰਣਂ , ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਪਰਿਵਾਸੋ **ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ**ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਂ ''ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਂ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਜਤ੍ਥਧਾਤੁਯਾ ਕਮ੍ਮਨਿ ਚ ਨਯਨਤ੍ਥਧਾਤੁਯਾ ਕਮ੍ਮਨਿ ਚ ਤਦਤ੍ਥਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਰਿਣਾਮੇ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਯਾਦੇਸਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਪੁਬ੍ਬਕਸਧਾਤੁਯਾ ਚ ਨਯਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ''ਮੂਲਾਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋ... ਪੇ॰... ਮੂਲਾਯ'' ਇਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ''ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂਨੋ ''ਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ਮਕ੍ਖੇਯ੍ਯੁਂ ਵਾ, ਨ ਪਨੇਤਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨਵਪਾਠੇਸੁਯੇਵ ਅਯਂ ਪਾਠੋ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਟ੍ਠਕਥਾਦਿਤੋ ਆਗਤੇਸੁ ਪੋਰਾਣਪਾਠੇਸੁ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਕਥਂ ਯੋਜਿਯਮਾਨੇ ਅਯਂ ਪਾਠੋ ਸਦ੍ਦਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾਕਾਰੋਯੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਾਠੋ ਪੋਰਾਣਪਾਲ਼ਿਪਾਠੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਰਣਵਸੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ''ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਥਂ ਪਨੇਤਸ੍ਸ ਪੋਰਾਣਪਾਠਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਪਕਰਣੇ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੧੦੨) ''ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਦਾਯਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ...ਪੇ॰... ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਤਿ ਇਦਂ ਕਰਣਵਸੇਨ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸਵਸੇਨ ਉਤ੍ਤਰਪਦੇਨ ਸਮਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਂ ਹੇਤੁ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤੋ। ਸਾ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੧੦੨) ''ਅਥ ਵਾ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦੇਨ ਸਹ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਦਿਵਸੇ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਕਿਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੧੦੨) ''ਉਦਾਯਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ...ਪੇ॰... ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਉਦਾਯਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਦਿਵਸੇ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਂ ਦੇਤੂਤਿ ਯੋਜਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇ **ਆਵਿਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛਭਾਵਂ ਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਕਟਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਲਜ੍ਜੀਗਣਤੋ ਵਿਯੋਜਨਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾ

੨੪੪. ਅਗ੍ਘੇਨ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਅਰਹਵਸੇਨ ਸਮੋਧਾਨਂ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਂ, ਆਪਨ੍ਨਾਸੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਿਰਤਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ, ਤਾਸਂ ਅਗ੍ਘੇਨ ਸਮੋਧਾਯ ਤਾਸਂ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਊਨਤਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦੀਯਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ । ਸਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਏਕਦਿਵਸੇ ਆਪਨ੍ਨਾ ਸਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਦਸਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਰਤ੍ਤਿਸਤਂ ਛਾਦਯਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। "**ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ** ਨਾਮ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਬਹੁਰਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰੋ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੪੬. ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕਕਥਾਯਂ ਯਦਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਾਤੁ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕਿਂ ਤੇਨ ਪੁਨ ਉਪਜ੍ਝਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਕਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਉਦਾਹੁ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਸਤਿ ਤਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਾਹ "**ਸਚੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤਕਾਲੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਕਥਂ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਯਾ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯੋ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਾਧਾਰਣਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾਦਯੋ। **ਅਸਾਧਾਰਣਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦਯੋ। ਹੋਤੁ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤਭਾਵੋ, ਪੁਨ ਪਕਤਿਲਿਙ੍ਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪੁਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ "**ਪੁਨ ਪਕਤਿਲਿਙ੍ਗੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਾਧੇਤੁਂ "**ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯ ਟੀਕਾਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੯; ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੬੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਇਧ ਪਨ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਕਥਾਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਾਯੇਵ ਕਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ।

੨੪੭. ਤਤ੍ਥ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਾਧਾਰਣਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ,** ਨ ਪੁਨ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵੇ ਅਪਰਿਵਾਸਾਰਹਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇਯੇਵ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਛਾਰਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤੇ ਆਚਿਣ੍ਣੇਯੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਪੁਨ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸਚੇ ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਕੁਸਲੇਨ ਪਟਿਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ। **ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ,** ਨ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਵਾ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

''ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਚੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕਾਲੇ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਕਾਲੇ ਛਨ੍ਨਾਯੇਵ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹਾ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕਾਲੇਤਿ ਅਯਮੇਤਾਸਂ ਵਿਸੇਸੋ। **ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤੇ ਆਚਿਣ੍ਣੇਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪਰਿਵਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਵਸੇਸਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਸਤੇਕਿਚ੍ਛਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਰੋਗਾਤੁਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਸੁਖਕਾਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਮੇਨਂ ਕਾਰੁਣਿਕੋ ਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ ਕਰੁਣਾਸਞ੍ਚੋਦਿਤੋ ਤਿਕਿਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗੇਲਞ੍ਞਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਿਤਸੁਖਂ ਜਨੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਸਮਙ੍ਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਭਾਵਤੋ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਮੇਨਂ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਭਗਵਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸੋ ਅਨੇਕੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਸੁਖੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤਿ, ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਨੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਪਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਕਾਮਾਨਂ ਨਯਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਟੀਕਾਚਰਿਯਾਦਯੋਪਿ। ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਨਯੇ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸਿਸ੍ਸਾਦਯੋਪਿ ਤਥੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਦਿਵਚਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤਥਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਹਿ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨਤ੍ਥਂ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ।

ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ‘‘ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ‘‘ਤ੍ਵਂ ਕਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਕਤਰਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਂ ਮੋਚੇਤੁਕਾਮਚੇਤਨਾ, ਉਪਕ੍ਕਮੋ, ਮੁਚ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੋ, ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਵਾਯਾਮੋ, ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਾਦਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦਰਾਗੋ, ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਓਭਾਸਨਂ, ਤਙ੍ਖਣਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਅਤ੍ਤਕਾਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਰਾਗੋ, ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਵਣ੍ਣਭਣਨਂ, ਤਙ੍ਖਣਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇ ਯੇਸੁ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਤਾ , ਨਾਲਂਵਚਨੀਯਤਾ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵੀਮਂਸਨਪਚ੍ਚਾਹਰਣਾਨੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਕੁਟਿਕਾਰੇ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤਾ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਮਾਣਸਮ੍ਭਵੋ, ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਤਾ, ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਾ, ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਿਕਤਾ, ਵਾਸਾਗਾਰਤਾ, ਲੇਪਘਟਨਾਤਿ ਸਤ੍ਤ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਛਧਾ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਵਿਹਾਰਕਾਰੇ ਤਾਨਿਯੇਵ ਛ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਦੁਟ੍ਠਦੋਸੇ ਯਂ ਚੋਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੁਪਗਮਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਯੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਚੋਦੇਤਿ , ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਅਮੂਲਕਤਾ, ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਚੋਦਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਙ੍ਖਣਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯੇ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕਞ੍ਚਿਦੇਸਂ ਲੇਸਮਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਿਯਨਤਾ, ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਛ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਸਙ੍ਘਭੇਦੇ ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨਂ, ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨੁਭਾਸਨਂ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕੇ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਕ੍ਕਮਨਂ, ਏਵਂ ਇਧ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਦੁਬ੍ਬਚੇ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਕ੍ਕਮਨਂ, ਏਵਂ ਇਧ ਅਵਚਨੀਯਕਰਣਤਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਕੁਲਦੂਸਕੇ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਕ੍ਕਮਨਂ, ਏਵਂ ਇਧ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਪਾਪਨਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਅਙ੍ਗਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤਿ, ‘‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਨੋ ਚੇ, ‘‘ਨਾਯਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਾਯਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀ, ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨੀ ਅਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੇਸੇਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਪਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਚ੍ਛਾਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ‘‘ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਾਦੇਸਿ, ਨ ਛਾਦੇਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਨ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਦਸਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਕਾਰਣੇਨ ਛਾਦੇਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਕਾਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਦਸਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਕਾਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਏਵਮ੍ਪਿ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ‘‘ਅਞ੍ਞਕਾਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਤ੍ਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਸਰਨ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ

‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਨ੍ਨਭਾਵੇ ਵੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਵੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ‘‘ਨ ਤ੍ਵੰ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ‘‘ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ‘‘ਸਰਨ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ‘‘ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ‘‘ਤ੍ਵੰ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੧੪੪) ‘‘ਸੋ ਏਵੰ ਵਦਤਿ ‘ਯਾਯੰ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਜਾਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੰ, ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਰੂਹਤਿ। ਯਾ ਚ ਖ੍ਵਾਯੰ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਜਾਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਅਧਮ੍ਮਿਕੰ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੰ, ਅਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਨ ਰੂਹਤਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ’’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਸੋ ਏਵੰ ਵਦਤਿ ‘ਯਾਯੰ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਰਮਾਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੰ, ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਰੂਹਤਿ। ਯਾ ਚ ਖ੍ਵਾਯੰ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਸਰਮਾਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਅਧਮ੍ਮਿਕੰ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੰ, ਅਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਨ ਰੂਹਤਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ’’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਸੋ ਏਵੰ ਵਦਤਿ ‘ਯਾਯੰ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੰ, ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਰੂਹਤਿ। ਯਾ ਚ ਖ੍ਵਾਯੰ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਮਤਿਕਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਅਧਮ੍ਮਿਕੰ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨੰ, ਅਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਨ ਰੂਹਤਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ’’’ਤਿ ਚ।

ਏਵੰ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ, ਤੀਸੁ ਪਰਿਵਾਸੇਸੁ ਕਤਰਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਤ੍ਵੰ ਕਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਛਾਦੇਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਕਤੀਹੰ ਤ੍ਵੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕਾਹਮੇਵਾਹੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਦ੍ਵੀਹੰ ਤੀਹੰ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਯਾਵਤੀਹੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਤਾਵਤੀਹੰ ਤ੍ਵੰ ਪਟਿਵਸਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਯਾਵਤੀਹੰ ਜਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਾਵਤੀਹੰ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਕਾਮਾ ਪਰਿਵਤ੍ਥਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ‘‘ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੨) ਞਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਪੁਚ੍ਛਨੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਪੁਚ੍ਛਨੰ ਪਨ ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸ ਅਨਨੁਰੂਪਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ‘‘ਸੋ ਦੁਵਿਧੋ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋਤਿ, ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਚੇਸ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਸਕਲੰ ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੰ ਵਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵੇਮਤਿਕਸ੍ਸ ਚ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਪਨ ‘ਅਹੰ ਏਤ੍ਤਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ’ਤਿ ਜਾਨਾਤੁ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਅਕਾਰਣਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। ਦੁਵਿਧਞ੍ਹਿ ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨੰ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਮਹਾਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗੁਮ੍ਬਵਤਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ‘‘ਸਚੇ ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸਭਾਗਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਵਤ੍ਤੰ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੋਧੇਤੁੰ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। ‘‘ਮਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸਚੇ ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸਭਾਗਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਵਤ੍ਤੰ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਗਣੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੋਧੇਤੁੰ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ

ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗੁਮ੍ਬੇਨ ਵਾ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੮) ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਬਹੁਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਕਾਰਣਾਨਿ ਸੋਧੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਅਥ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੋਧੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। **ਸਭਾਗਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਸਭਾਗਾਨਂ ਵੇਰੀਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਤਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨; ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੬) ''ਤਸ੍ਮਾ ਅਵੇਰਿਸਭਾਗਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਾ। ਯੋ ਪਨ ਵਿਸਭਾਗੋ ਹੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਰੋਚੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸਭਾਗਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਂ ਅਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਯੇਵ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਵਿਹਾਰੇਯੇ**ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ''ਅਥ ਨ ਸਕ੍ਕਾ...ਪੇ॰... ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਗਣਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਮਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ''ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਗਣੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। **ਅਥ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੋਧੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਭਿਕ੍ਖੁਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਕਾਰਣਾਨਿਪਿ ਸੋਧੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਪਰਿਵਾਸਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਕਾਲੇ ਅਰੁਣੋਦਯਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। **ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਵਿਨਾ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਆਵਾਸਅਭਿਕ੍ਖੁਕਅਨਾਵਾਸਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤਵਤ੍ਤਭੇਦਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੬)।

ਮਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਤਿ ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਵਿਸਮਮਿਦਂ ਨਯਦਸ੍ਸਨਂ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਦ੍ਵੇਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਏਵਾਤਿ ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਥਾਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦਿਸਦ੍ਦਸਵਨਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਸੁਵਿਦੂਰਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਮਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਬੁਦ੍ਧਮਤਞ੍ਞੁਨੋ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੯੭) ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋਤਿਆਦਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਚਨੇਨ ਤਥਾ ਏਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਮਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ **ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍**ਵਾਤਿਆਦਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਵਨੂਪਚਾਰਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਟੀਕਾਚਰਿਯੋ "**ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਇਦਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦਿਸਦ੍ਦਸਵਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, '**ਮਹਾਮਗ੍ਗਤੋ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਵਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਂ, **ਗੁਮ੍ਬੇਨ** ਵਾਤਿਆਦਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਵਿਧਂ ਠਾਨਂ ਪਰਿਵਸਨਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੁ ਚ ਯਦਿ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਤਿ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ, ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਦਿਟ੍ਠਅਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ ''ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਚ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ

ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਚਾਰੋ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਸਕਲਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਹੋਤਿ, ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦਿਸਙ੍ਘਲਾਭੋ ਯਦਿ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਬਹਿਸੀਮਾਯਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨਪਿ ਏਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲਵਗ੍ਗ ੯੭) "**ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਆਗਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਵਾਸਾਦਿਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਵਸਨਸ੍ਸ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨਸ੍ਸ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਪਕਰਣੇਸੁ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤਨਯੋ ਪਕਰਣਾਗਤਨਯੋ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਦੋਸੇ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਬਹਿਸੀਮਗਮਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਤ੍ਤਾ, ਵਾਲਸਰੀਸਪਾਦਿਪਰਿਸਯਸ੍ਸ ਚ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਪਰਿਹਰਣਵਸੇਨ ਲਕ੍ਖਣਪਾਰਿਪੂਰਿਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਪਰਿਵਾਸਵਸਨਞ੍ਚ ਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਚਰਿਯਾ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਪਤਿਰੂਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਕਤਤ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਸਾਲਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਪਜ੍ਜਨਮਞ੍ਚਂ ਸਬ੍ਬਤੋ ਛਨ੍ਨਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਸਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਨਂ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਵਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਸਾਮਣੇਰਾਦਯੋ ਨਿਵਤ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਯਾਮੇ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦੂਛਿਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਲਾਯਂ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਞ੍ਚਕੇਸੁ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਕਾਲੇ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਪਕਰਣੇਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਆਚਰਿਯਨਯੋ** ਨਾਮ। ਏਸ ਨਯੋਪਿ ਯਥਾਰੁਤਤੋ ਪਕਰਣੇਸੁ ਅਨਾਗਤੋਪਿ ਪਕਰਣਾਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਦੋਸੇ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਲਜ੍ਜਿਪੇਸਲੇਹਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਹਿ ਵਿਨਯੇ ਪਕਤਞ੍ਞੂਹਿ ਵਿਚਾਰਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਪਸਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਲੋਮਨਯੋ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕਤ੍ਤਾ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਦੋਸੇ ਚ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ ਦਿਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਨਾਗਮਨਕਾਲਭਾਵਤੋ, ਸਦ੍ਦੂਛਿਜ੍ਜਨਕਾਲਭਾਵਤੋ ਚ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਦੋਸੇ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਲੋਮੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਨਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਸਾਲਾਕਰਣਮਞ੍ਚਕਰਣਾਦੀਨਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਏਤਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਥਾਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤਸਾਲਾਕਰਣਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕਤਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਦੋਸਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ, ਤਂ ''ਤਯੋ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾ ਸਹਵਾਸੋ, ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਅਨਾਰੋਚਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠਂ (ਚੂਲਵ॰ ੮੩) ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਮਞ੍ਚਕਰਣਂ ਸਹਵਾਸਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਦੋਸਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ, ਤਂ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠਞ੍ਚ (ਚੂਲਵ॰ ੮੧) ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਠਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਗਮਨਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਗਮਨੇ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਗਮਨਂ ਰਤ੍ਤਿਗਮਨਸ੍ਸ ਬਹੁਪਰਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ, ਤਂ ''ਅਨ੍ਤਰਾਯਤੋ

ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਾਕਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤਾਪਨੰ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ, ਤੰ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਮਾਤਿਕਾਪਾਠੰ (ਪਾਚਿ॰ ੪੯) ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਪੁਰਿਮਯਾਮੇ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਛਿਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਲਾਯੰ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਪਨੰ ਅਞ੍ਞਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਦ੍ਦਸਵਨਵਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ, ਤੰ ਅਨਾਰੋਚਨਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦੋਸਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ, ਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਪਾਠੰ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਪਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਪੁਰਿਮਯਾਮਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਨਾਯੰ ਦੋਸੋ, ਹਿਯ੍ਯੋਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਯਾਵ ਅਜ੍ਜਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਏਕੋ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੋ ਅਜ੍ਜਅਰੁਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਾਮ, ਅਜ੍ਜਅਰੁਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਛਾਕਾਲੋ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਬਹਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇਸੁ ਕਤਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰੁਣੋਦਯਤੋ ਪੁਰੇ ਕਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇ ਕਤੰਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਵਤ੍ਤੰ ਅਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨੇ ਚ ਸਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਕਾਲੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੁੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਸਮਾਦਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨੰ ਞਾਯਾਗਤੰ ਹੋਤਿ, ''ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਞ੍ਚ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ।

ਏਵੰ ਹੋਤੁ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਕਸ੍ਮਾ ''ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਨੁ ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਮਾਰੋਚਿਤਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ ਆਰੋਚਿਤੰ, ਅਯੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਇਦਾਨਿ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਾਲ਼ਕਸੀਮਾਯ ਆਰੋਚਿਤਮ੍ਪਿ ਪੁਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ''ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਾਠੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਅਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਞ੍ਚਕੇਸੁ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਨੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚੇਸੁ ਨਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤਸਾਲਤੋ ਨਿਬ੍ਬੋਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਬਹਿ ਨਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਹਵਾਸਰਅਆਚ੍ਛੇਦਦੋਸਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਯੇਵਾਤਿ? ਨ ਪਨੇਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਹੇਵ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਸਹਵਾਸਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧) ''ਸਚੇ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਏਕਤੋ ਵਸੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਵਾ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰੰ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਵਿਬ੍ਭਮੇਯ੍ਯੁੰ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸੰ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਕਾਲੇ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਰੁਣੇ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਰਤ੍ਤਿ ਗਣਨੂਪਗਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਰੁਣਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਭਾਵੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ।

''ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਆਰੋਚਾਪੇਤਿ, ਨਨੁ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ ਆਰੋਚਿਤਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ, ਤਥਾਪਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਪਰਿਸਸਙ੍ਕਮਨਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ, ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ ਅਭਿਨਵਾਗਤਾਨੰ ਸਬ੍ਭਾਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਅਸਤਿ ਪਨ ਅਭਿਨਵਾਗਤਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਆਰੋਚਨੇ ਦੋਸਾਭਾਵਤੋ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨੰ ਞਾਯਾਗਤੰ ਹੋਤਿ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਕਾਲੇ ਪਨ ਸਮਾਦਾਨੇ ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ ਅਵਸ੍ਸੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਮੇਵ । ਕਸ੍ਮਾ? ਦਿਵਸਨ੍ਤਰਭਾਵਤੋ। ''ਦੇਵਸਿਕੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੦) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਾਯੰ ਸਮਾਦਾਨਕਾਲੇ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਾਯੰ ਸਮਾਦਾਨਕਾਲੇ ਏਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਪਿ, ਨ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਪਿ, ਅਨਾਗਤਾਨੰ ਕਥੰ ਆਰੋਚੇਤੁੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਰੋਚਨੇ ਚ ਸਤਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਅਰੁਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨਤੋ ਪੁਰੇਯੇਵ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨੋ ਮਤਿ, ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਪਕਰਣਾਗਤਨਯੇਨ ਵਾ ਪਕਰਣਾਨੁਲੋਮਆਚਰਿਯਨਯੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਣੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਨਯਕੋਵਿਦੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਨ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਭੂਤੇਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕਾਮਾਨੰ ਪੇਸਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਸਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਵਤ੍ਤਾਨਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਲਜ੍ਜੀਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕਥਾਯ ਕੁਸਲਤ੍ਥੰ ਨਾਨਾਵਾਦਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਪਕਤਤ੍ਤੁਸਾਲੰ ਕੁਰੁਮਾਨੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸਾਲਾਯ ਮਜ੍ਝੇ ਥਮ੍ਭੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੰ ਪਦੇਸੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਪਦ੍ਵਤ੍ਤੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨੰ ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਗੀਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਕਤੇ ਸੁਕਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚ। ਏਕਚ੍ਚੇ ‘‘ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਟਿ ਤਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਏਵੰ ਕਤੇ ਸੁਕਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚ, ਤੰ ਵਚਨੰ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਦੀਸੁ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਤੇਸੰ ਪਰਿਕਪ੍ਪਮੇਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਨੇਸੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ – ‘‘ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਪਨ ਉਪਚਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਞ੍ਚ ‘‘ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ ਏਵ, ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਪਨ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭) ‘‘ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟੀਕਾਵਚਨਞ੍ਚ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੯੭) ‘‘ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ, ‘ਇਦੰ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਵਚਨਞ੍ਚ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੯੭) **‘‘ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਆਗਤਭਾਵੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਵਾਸਾਦਿਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਵਚਨਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਅਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮੇਵ ਪਮਾਣੰ, ਤਤੋ ਊਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਕਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਥਮ੍ਭਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਗੀਵਾ ਵਾ ਕਟਿ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਸਹਵਾਸਤੋ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਤੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਤ੍ਤਭੇਦਦੋਸਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥੇਵੰ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਠੇਸੁ ਪਠਮਪਾਠਸ੍ਸ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਛਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਯਦਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁਕਾਮੋ, ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਉਪਚਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਤਿ। ਏਤੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਛਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਬਹਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ ਆਸਨੇਪਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਨ ਛਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਇਤਰੇਨ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਰੇਪਿ ਉਚ੍ਚਤਰੇ ਵਾਲਿਕਤਲੇਪਿ ਵਾ ਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਪਨ ਉਪਚਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧)। ਇਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇ ਛਮਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਦੀਪਕੋ ਅਯੰ ਪਾਠੋ, ਨ ਮਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਪਨਟ੍ਠਾਨਸਯਨਟ੍ਠਾਨਦੀਪਕੋ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਸਕਲੰ ਪਾਠੰ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਏਕਦੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਅਯੋਨਿਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਪਾਠਸ੍ਸ ਪਨ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਬਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ? ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ? ਅਜਾਨਨ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਤੇਨ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਉਪਚਾਰੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੋਤਿ ਆਰੋਚਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭੂਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਗੁਮ੍ਬੇਨ ਵਾ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤੰ ਠਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਚੇ ਏਸ ਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਦ੍ਦੰ ਵਾਸ੍ਸ ਸੁਣਾਤਿ, ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਚ। ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ ਏਵ, ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ ਪਨ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭)। ਇਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਠੋ ਆਰੋਚਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਦੀਪਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦਿਦੀਪਕੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਤਤਿਯਪਾਠਸ੍ਸ ਪਨ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਕਿੰ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਟ੍ਠਾਨੰ ਆਗਤਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨੰ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨੰਯੇਵ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਸਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ

ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂਯੇਵ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਬਹਿਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਾਨਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਬਹਿਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਆਕਾਸਾਦਿਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੯੭)। ਇਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਠੋ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਲਕ੍ਖਣਦੀਪਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦਿਦੀਪਕੋਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਠਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਪਿ ਤਤਿਯਪਾਠਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸਦਿਸੋਵ।

ਪਞ੍ਚਮਪਾਠਸ੍ਸ ਪਨ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – **ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਵਾਸਾਦਿਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਅਨਾਰੋਚਨਊਨੇਗਣੇਚਰਣਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਗਣਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵਸਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਗਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਵਾਸਵਿਪ੍ਪਵਾਸਅਨਾਰੋਚਨਊਨੇਗਣੇਚਰਣਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਵਤ੍ਤਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭) ''ਅਯਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਗਣਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਵ ਵਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਦੋਸੋ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਇਤਿ ਅਯਞ੍ਚ ਪਾਠੋ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਗਤੇਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਤ੍ਤਾ ਦੋਸਾਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਮਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦੀਨਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਾਠਾਨਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮੇਵ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਵਿਚਾਰਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਿਸ੍ਸਾਨੁਸਿਸ੍ਸਾਦਯੋਪਿ ਤਥੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦੇਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ।

ਕਥਂ? ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕਤਤ੍ਤਸਾਲਾਯ ਮਜ੍ਝੇ ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ ਮਿਨਿਂਸੁ, ਤਦਪ੍ਪਮਾਣਂ । ਨ ਹਿ ਥਮ੍ਭੇਨ ਵਾ ਸਾਲਾਯ ਵਾ ਸਹਵਾਸੋ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਨਾਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੩) ''ਤਤ੍ਥ **ਸਹਵਾਸੋ**ਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਕਤੋ ਵਾਸੋ। **ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ**ਤਿ ਏਕਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾਸੋ''ਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਗੀਵਾਟ੍ਠਪਨਂ ਵਾ ਕਟਿਟ੍ਠਪਨਂ ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਪਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਹਿ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਕਦੇਸਮਤ੍ਤਂ।

ਤੇਸਂ ਪਨ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ – ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਸਕਲਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣੇ ਸਤਿ ਸਹਵਾਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਬਹਿਕਰਣੇ ਸਤਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਤੇਨ ਉਪਡ੍ਢਂ ਅਨ੍ਤੋ ਉਪਡ੍ਢਂ ਬਹਿ ਹੋਤੂਤਿ, ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣਵਸੇਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਹਵਾਸਦੋਸੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇਨ ਕਥਿਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਯਨੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੮੧) ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧) ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ**”ਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਵਾਸੋ** ਨਾਮ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਸੇਨਾਸਨਂ। **ਅਨਾਵਾਸੋ** ਨਾਮ ਚੇਤਿਯਘਰਂ ਬੋਧਿਘਰਂ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਅਟ੍ਟਕੋ ਦਾਰੁਅਟ੍ਟਕੋ ਪਾਨੀਯਮਾਲ਼ੋ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਤਤਿਯਪਦੇਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਂ, 'ਏਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਛਦਨਤੋ ਉਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਆਵਾਸੇਯੇਵ ਨ ਲਭਤੀ'ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ 'ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਉਦਕਪਾਤੇਨ ਵਾਰਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ 'ਏਤੇਸੁ ਏਤ੍ਤਕੇਸੁ

ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਛਦਨਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਚ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਚ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਦਕਪਾਤੇਨ ਵਾਰਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਪਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਦਹੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਸਟ੍ਠਵਸ੍ਸੋਪਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ, ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਂ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਪਚ੍ਛਾ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ। ਨੋ ਚੇ ਜਾਨਾਤਿ , ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ, ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਲਾਯਪਿ ਵਿਹਾਰੇਪਿ ਛਦਨਤੋ ਉਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਹਵਾਸਦੋਸੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਮਜ੍ਝਿਮਤ੍ਥਮ੍ਭਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਾਯਾਮੇਨ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਬਾਹਿਰੇ ਲੇਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਤੇ ਸਾ ਬਾਹਿਰਲੇਖਾ ਆਵਟ੍ਟਤੋ ਦ੍ਵਾਸਤ੍ਤਤਿਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇਨ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਿਯਮਾਨਂ ਛਭਾਗਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਛਭਾਗਾਨਂ ਸੀਮਾਯ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞਪਿਯਮਾਨੇ ਛਲੇਵ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਟ੍ਟਮਣ੍ਡਲੇ ਛ ਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਵਸਿਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਕਿਰ ਨੇਸਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਯਮਾਨੇ ਸਹਵਾਸੋ ਸਿਯਾ, ਬਾਹਿਰੇ ਸਯਮਾਨੇ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸਪੀਤਿ। ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਸਕਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਪਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਕੁਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਕਥਂ? ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ ਹੋਤੂਤਿ ਨੇਸਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਪਨ ਮਜ੍ਝਿਮਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਨਿਯਮਾਨਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਬਾਹਿਰਲੇਖਾ ਥਮ੍ਭਤੋਯੇਵ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ। ਤੇ ਹਿ ਥਮ੍ਭਤੋ ਬਹਿ ਏਕਰਤਨਦ੍ਵਿਤਿਰਤਨਾਦਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ, ਬਾਹਿਰਤੋਪਿ ਲੇਖਾਯੇਵ ਥਮ੍ਭਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸੂਪਰਿ ਨਿਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਹਿ ਦ੍ਵਿਰਤਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਤਿਰਤਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਲੇਖਾਯ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਹੋਤਿ ਬਹਿਪਿ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸਪਿ ਛਭਾਗਸੀਮਾਯੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ , ਨ ਤਸ੍ਸੂਪਰਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮਞ੍ਚੋ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ। ਮਞ੍ਚੋ ਹਿ ਏਕਰਤਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵਿਰਤਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸੀਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਸਯਮਾਨਾ ਨ ਸੀਮਾਯ ਉਪਰਿਯੇਵ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਰਤਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸੀਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਯਿਨੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਊਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਕਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਪਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ।

ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਦਿ ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕਾਦਿਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਪਰਿਵਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਤਾਦਿਸਆਵਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਵਾਸੇ ਵਾ ਛਦਨਤੋ ਉਦਕਪਤਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਸਯੇਯ੍ਯ, ਸਹਵਾਸੋ ਨਾਮ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤ-ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਯੇਵ, ਨਵਕਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਸਮਵਸ੍ਸਾ ਚੇ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਯੇਵ , ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਭਯਮ੍ਪੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਤਯੋ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾ ਸਹਵਾਸੋ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਅਨਾਰੋਚਨਾ''ਤਿ ਚ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਵਾਸੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੮੨) ਚ "ਵੁ**ਡ੍ਢਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ... ਪੇ॰... ਸਚੇ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਏਕਤੋ ਵਸੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਵਾ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਂ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਵਿਬ੍ਭਮੇਯ੍ਯੁਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧) ਚ ਇਮੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇਹਿ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਪਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਆਵਾਸੇ ਨ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ, ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਬਹਿਸੀਮਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਯਮਤ੍ਥੋ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕਾ ਆਵਾਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕਤਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੬) ਚ ‘‘ਤਯੋ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ...ਪੇ॰... ਅਨਾਰੋਚਨਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾ ਸਹਵਾਸੋ, ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਅਨਾਰੋਚਨਾ, ਊਨੇਗਣੇਚਰਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੯੨) ਚ **‘‘ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ**ਤਿ ਏਕਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾਸੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਅਯਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਗਣਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਵ ਵਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਦੋਸੋ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਚ **‘‘ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਆਗਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਹਵਾਸਾਦਿਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਗਤੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਟ੍ਠਕਥਾ-ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਪਾਠੇਹਿ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰੇ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਂ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਵਾਸਕਾਲੇ ‘‘ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਕਾਲੇ ‘‘ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਵਚਨਤੋ ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਭੂਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵਸਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚਿਤਕਾਲਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਗਤੇਸੁਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਨਯੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੯੭) **‘‘ਸੋਪਿ ਕੇਨਚਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪੁਰੇਅਰੁਣੇ ਏਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਰੋਚਨਾਯ ਕਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਬਹਿਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇਸੁ ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਦੋਸੋ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਦੋਸੋ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ ਆਰੋਚਿਤਤ੍ਤਾ ਸਹਵਾਸਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **‘ਅਯਞ੍ਹਾ**’ਤਿਆਦੀ’’ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ‘‘ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਹੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਕਮ੍ਮਾਰਹਭਿਕ੍ਖੂਹਿ। ਯਥਾ ਲੋਕੇ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਾਦਿ ਦਣ੍ਡਕਾਰਕੇਹਿ ਏਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਦਣ੍ਡਾਰਹੇਹਿ, ਏਵਮਿਧਾਪੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨ ਹਿ ਵਤਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਕਾਰਿਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੯੭) **‘‘ਗੁਮ੍ਬੇਨ ਵਾ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੯੭) **‘‘ਗੁਮ੍ਬੇਨ** ਵਾਤਿਆਦਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਜਹਨਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਞ੍ਚ ਮਾਨਤ੍ਤਦਾਨਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਸਂਸਯਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਂਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਕਥਯਾਮ।

ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਵਤ੍ਤੇ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਙ੍ਘਨਵਕੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫) ਤਸ੍ਮਾ ਆਰੋਚਿਤਕਾਲਾਦੀਸੁ ‘‘ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ‘‘ਅਹਂ ਆਵੁਸੋ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੇਯਜਾਪਰਿਯਨ੍ਤਆਸਨਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗਿਤਾਯ ਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ, ਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਨਵਕਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਉਪੋਸਥਂ ਪਵਾਰਣਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਓਣੋਜਨਂ ਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੫)। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੮੧) ‘‘ਪਕਤਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ **‘‘ਵੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਦਹੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚ ‘ਅਹਂ ਇਮਿਨਾ ਸੁਖਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤੋ’ਤਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖੇਨ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ‘ਇਦਂ ਆਚਰਿਯ ਆਸਨਂ, ਏਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਥਾ’ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ‘‘ਆਚਰਿਯਾ’’ਤਿ ਆਲਪਨਵਿਸੇਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਯਦਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨਪਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਇਧਾਪਿ ‘‘ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯਜ, ਨ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤੇਸਂ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੭) ‘‘ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ

ਸਚੇ ਨਵਕਤਰੋ ਹੋਤਿ, 'ਆਵੁਸੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ, 'ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਞ੍ਚ ''ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਭੂਤਂ ਪਕਤਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਬਹਵੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਮਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨਮਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਤੇ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਵੁਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨਿਯੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਚਨਕਾਲੇ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਵਨਕਾਲੇ ਚ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਕਾਲੇ ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਨਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਵਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇ ਨਵਕਟ੍ਠਾਨਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਨਾਰਹੋ, ਆਸਨਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗਿਤਾਯ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇਯੇਵ ਨਿਸੀਦਨਾਰਹੋਤਿ, ਤਦੇਤਂ ਏਵਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਮਾਨੋ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਕਮ੍ਮਾਰਹਭਾਵੇਨ ਆਸਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਮੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਚ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਬਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਨਾਰਹੋ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ, ਨਿਕ੍ਖਮਾਪਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਤਾਰੋਚਨਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨਾਨਂ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਹਚ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਚੀਵਰਕਣ੍ਣਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਆਦੀਹਿ ਬਾਧਿਤਤ੍ਤਾ ਅਗਾਰਵਕਿਰਿਯਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਆਰੋਚਨਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੯੭) ''ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਕਾਮੋ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਮਾਦਾਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਨ੍ਤੋ ਞਾਯਾਗਤੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ ਸਾਯਂ ਵਤ੍ਤਾਰੋਚਨਕਾਲੇ ਬਹੂਸੁ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਸੁ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਪਠਮਂ ਸਮਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਨਵਕਤਰਂ ਸਮਾਦਾਪੇਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਾਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਕਾਲੇ ਪਨ ਨਵਕਤਰਂ ਪਠਮਂ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ – ਯਦਾ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਪਠਮਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਂ ਅਵਸੇਸਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਰਸਾਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਨਵਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨਂ ਦਸ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਸੇਸਾਨਂ ਅਪਕਤਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਨਵਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਰੋਚਿਤਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਤੋ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਦੁਤਿਯੋ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨਂ, ਤਤਿਯੋ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਕੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਿਤਾਨਂ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਏਵਂ ਯਥਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਹੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਕੇ ਪਨ ਪਠਮਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਰੋਚਿਤਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਦਾ ਅਪਕਤਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਆਰੋਚਿਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਸੇਸਾਨਂ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਊਨਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਅਧਿਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਨਵਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂਵਾਦੀਨਂ ਪਨ ਤੇਸਮਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾਦੇ ਪਕਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਪਕਤਤ੍ਤਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਿਤਾਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਨਾਰੋਚਿਤਾਨਂ। ਏਵਂ ਪਨ ਪਕਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਪਕਤਤ੍ਤਾਪਿ ''ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਰੋਚਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ''ਸਚੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰੋਚਿਤਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਾਯਂ ਆਰੋਚਨਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਸਾਯਂ ਵੁਡ੍ਢਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਯਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ

ਦ੍ਵਾਰਜਗ੍ਗਨਸਯਨਸੋਧਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਵ੍ਵੇਸੰ ਆਰੋਚਿਤੰ ਨ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਾਤੋ ਸਯੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਵ੍ਵੇਸੰ ਆਰੋਚਨੰ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੰ ਵਾ ਅਨਾਗਮੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਤੇਸੰ ਆਰੋਚਨੰ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਅਸੁਤਭਾਵਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਾਸਙ੍ਕੋ ਹੋਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨੰ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਾਰੋਚਨਸ੍ਸ ਪਕਰਣੇਸੁ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੭੬) ‘‘ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਹਿਪਿ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ‘ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਥਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਸਾਯੰ ਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਤ੍ਥੰ ਪਕਤਤ੍ਤਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਯਨਸਮੀਪੰ ਗਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਯਨਪਵ੍ਵਾਪਨਪਅਕ੍ਖਾਰਠਪਨਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਆਲੋਲੇਨ੍ਤਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨੰ ਵਤ੍ਤਾਰੋਚਨੰ ਨ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਾਤੋ ਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨਕਾਲੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਤ੍ਤਾਰੋਚਨਵਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਪਨਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਨਿਦ੍ਦਾਪਸੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਅਸ੍ਸੁਤਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵਤ੍ਤਾਰੋਚਨੰ ਸਾਸਙ੍ਕੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਹੋਤੁ ਸਾਸਙ੍ਕੰ, ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਅਸ੍ਸੁਤਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਆਰੋਚਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਆਰੋਚਨੇਨ ਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਕੋ ਦੋਸੋਤਿ ਚੇ? ਆਰੋਚਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾ ਆਰੋਚਿਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਪਿ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਤੋਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ, ਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਵ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) ‘‘ਸਚੇ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋਪਿ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਵਾ ਸਾਵੇਤੁੰ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥਵ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ਨਿਦ੍ਦਾਭਾਵੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਭੇਰਿਆਦਿਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਸਕਟਨਾਵਾਦਿਯਾਨਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨੁ ਖੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੰ ਮਵ੍ਵਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਅਯਵ੍ਹਿ ਨੇਸੰ ਛਤ੍ਤਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਾਵੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਗਤਕਾਲੇ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਤੇ ਏਵੰ ਸਵ੍ਵਾਪੇਤਬ੍ਬਾ – ਮਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਮਵ੍ਵਿਤ੍ਥ, ਨਾਯੰ ਪਾਠੋ ਬਹਿਸੀਮਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਵ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ‘‘ਯੇਪਿ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੰ ਅਪ੍ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰਸੀਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਾਵਸ੍ਸ ਜਾਨਿਤਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੂਰੇਸਦ੍ਦਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ‘‘ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਦ੍ਦੋ, ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾਦਿਤਭੇਰਿਘਣ੍ਟਾਦਿਸਦ੍ਦੋ, ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਾਜਿਤਸਕਟਨਾਵਾਦਿਸਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਰੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਰਵੀਕਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ‘ਸਮਣੋ ਅਯ’ਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ।

ਦਿਵਾ ਦੂਰੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਜਨਕਾਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ‘‘ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੁ ਖੋ’’ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੰ ਮਵ੍ਵਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਾਰਣੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਵ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਨਦੀਆਦੀਸੁ ਨਾਵਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਰਤੀਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਆਕਾਸੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਤਥਲਅਰਵ੍ਵਾਦੀਸੁ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਚੇ ‘ਭਿਕ੍ਖੂ’ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਨਾਵਾਦੀਹਿ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਮਾਣੰ। ਅਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨੇ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਵਾ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਵਾ ਕਿੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਬਹਵੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਦੰ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨੰ ਸਦ੍ਦਸਵਨਞ੍ਚ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ‘‘ਪਭਾਤੇ ਸਤਿ ਤੰ ਦ੍ਵਯੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਗਮਨਕਾਲਸਦ੍ਦਕਰਣਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਮਵ੍ਵਮਾਨਾ ਅਨੁਗ੍ਗਤੇਯੇਵ ਅਰੁਣੇ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤੰ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਤ੍ਤਾਤਿ।

ਅਥ ਪਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ‘‘ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਛਾਦੇਸਿ, ਕੀਵਤੀਹੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸੀ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘‘ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਨਸ੍ਸਰਾਮਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਨਸ੍ਸਰਾਮਿ,

ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ੵੇਮਤਿਕੋ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ੵੇਮਤਿਕੋ’’ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿੵਾਸਾਰਹੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ੵਾ ਤਸ੍ਸਪਿ ਦੁੵਿਧਤ੍ਤਾ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੵਸੇਨ ‘‘ਤੇਸੁ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਸ੍ਸ ਅਰਹੋ’’ਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਲੋਮਕ੍ਕਮੇਨ ੵਾ ਆਰੋਚਿਤਦਿੵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਲੋਮਕ੍ਕਮੇਨ ੵਾ ‘‘ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਤ੍ੵਂ ਆਰੋਚਨਆੵਿਕਰਣਾਦਿੵਸੇਨ ਸੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ੵਾ ‘‘ਆਮ ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਹਂ ਸੁਦ੍ਧੋਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਚ੍ਚਂ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਾਰਹੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ੵਾ ਤਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਕਾਲਂ ਅਪਨੇਤ੍ੵਾ ਅਸੁਦ੍ਧਕਾਲੵਸੇਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ੵਾ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿੵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਆਰੋਹਤਿ, ਅਧੋਪਿ ਓਰੋਹਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਅਨੁਲੋਮੵਸੇਨ ੵਾ ਪਟਿਲੋਮੵਸੇਨ ੵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋ ‘‘ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਅਹਂ ਨ ਜਾਨਾਮਿ ਨਸ੍ਸਰਾਮਿ, ੵੇਮਤਿਕੋ ਹੋਮੀ’’ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਾਰਹੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ੵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾੵ ੵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਾ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ੵਾ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿੵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਉਦ੍ਧਂਆਰੋਹਨਅਧੋਓਰੋਹਨਭਾੵੋ ਪਨੇਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ੵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ੵੁਤ੍ਤੋਯੇੵ। ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ੵਿਧਾਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨੇੵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਬਹੵੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਅਯਂ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਾਰਹੋ, ਅਯਂ ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਾਰਹੋ’’ਤਿ ਅੵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਕਮ੍ਮੵਾਚਾਯਂ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨਸ੍ਸਰਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨਸ੍ਸਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ੵੇਮਤਿਕੋ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ੵੇਮਤਿਕੋ’’ਤਿ ਅੵਿਸੇਸੵਚਨਮੇੵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ‘‘ਇਮਾਯ ਕਮ੍ਮੵਾਚਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿੵਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ੵਾ ਪਞ੍ਚਾਹਮਤ੍ਤਂ ੵਾ ਦਸਾਹਮਤ੍ਤਂ ੵਾ ਪਰਿੵਸਿਤ੍ੵਾ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਰਤ੍ਤਿਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾਹਿ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਾਹਮਤ੍ਤਂ ੵਾ ਦਸਾਹਮਤ੍ਤਂ ੵਾ ਪਰਿੵਸਿਤ੍ੵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਏੵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਰਿੵਸਨ੍ਤਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯੁਂ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ੵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ। ੵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੨) ‘‘ਯਾੵਤੀਹਂ ਜਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਾੵਤੀਹਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਕਾਮਾ ਪਰਿੵਤ੍ਥਬ੍ਬਂ। ਪਰਿੵੁਤ੍ਥਪਰਿੵਾਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਨਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ੵੀਸਤਿਗਣੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਤਤ੍ਥ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਬ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦਿੵਸਮਤ੍ਤਂ ਅਪਰਿੵਸਿਤ੍ੵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਸ੍ਸ ਮਾਨਤ੍ਤਦਾਨਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਅਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤੋ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨਬ੍ਭਾਨਾਰਹਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਾਨਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਅਨਬ੍ਭਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਭਗੵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ੵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਪਨ ਚੂਲ਼ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ‘‘ਤਂ ਗਹੇਤ੍ੵਾ ਪਰਿੵਸਨ੍ਤੇਨ ਯਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਅਪਨੇਤ੍ੵਾ ਅੵਸੇਸਂ ਮਾਸਂ ੵਾ ਦ੍ੵਿਮਾਸਂ ੵਾ ਪਰਿੵਸਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ‘‘ਤਂ ਗਹੇਤ੍ੵਾ ਗਹਿਤਦਿੵਸਤੋ ਯਾੵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਦਿੵਸੋ, ਤਾੵ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਗਣੇਤ੍ੵਾ ਪਰਿੵਸਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ੵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਰਤ੍ਤਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਰਿੵਸਨ੍ਤੋਯੇੵ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਾਹਦਸਾਹਰਤ੍ਤਿਪ੍ਪਮਾਣਮਤ੍ਤਂ ਪਰਿੵਸਨ੍ਤੋਤਿ ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇੵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਦੇਸਨਆਰੋਚਨਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਸੋਧੇਤ੍ੵਾ ੵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿੵਾਸਂ ਦਾਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਰੂਪੋ, ਦੇਸਨਆਰੋਚਨਾਦੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਸੋਧੇਤ੍ੵਾ ਪਮਾਦੵਸੇਨ ਚਿਰਕਾਲਂ ੵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਜਨਪਦੵਾਸਿਕਾਦੀਨਂ ਦਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੋਤਿ ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅੵਸੇਸੵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ੵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇੵ ੵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਪਨ ੵਿਨਯਧਰੇਨ ‘‘ਤ੍ੵਂ, ਆੵੁਸੋ, ਕਤਰਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਤੇ ਛਾਦਿਤਾ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ੵਾ ਪਕ੍ਖਮਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾ, ਤੇਨਾਹਂ ਸਙ੍ਘਂ ਪਕ੍ਖਪਰਿੵਾਸਂ ਯਾਚਿਤ੍ੵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਕ੍ਖਪਰਿੵਾਸੇ ਪਰਿੵਸਿਤ੍ੵਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੵਤ੍ਤੋੵ ਹੁਤ੍ੵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ੵਾ ਪਞ੍ਚਾਹਮਤ੍ਤਂ ਛਾਦਿਤਾ’’ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿੵਾਸਾਰਹੋ, ਤੀਸੁ ਚ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿੵਾਸੇਸੁ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨਾਰਹੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ੵਾ ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤ੍ੵਂ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੋ’’ਤਿ ੵਤ੍ੵਾ ਤਂ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ੵਾ ਪਰਿੵੁਤ੍ਥਦਿੵਸੇ ਅਦਿੵਸੇ ਕਤ੍ੵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ

ਪਞ੍ਚ ਦਿਵਸੇ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਥ ਪਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਂ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਾਰਹੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਿਰਤਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ, ਤਾਸਂ ਅਗ੍ਘੇਨ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਿਰਤਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ, ਤਾਸਂ ਅਗ੍ਘੇਨ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਸਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਤੇਸੁਪਿ ''ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ, ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਾਸਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ਦਸਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਨ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਸਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਯੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਤਥਾਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਨਯਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ''ਪਞ੍ਚਦਸ ਦਿਵਸਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ 'ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ...ਪੇ॰... ਏਵਂ ਯਾਵ ਸਟ੍ਠਿਸਂਵਚ੍ਛਰਂ, ਅਤਿਰੇਕਸਟ੍ਠਿਸਂਵਚ੍ਛਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਤੋ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੇਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਯਂ ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਠਿਤਕਾਲਸਦਿਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਾ ਸਮਕਊਨਤਰਅਤਿਰੇਕਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਾ, ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਯੋਜੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਹੋਤੁ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਥਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਇਦਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੇਵਸਿਕਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਾਰੋਚਨਾਵਿਕਰਣਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਕਾਹਿਕਦ੍ਵੀਹਿਕਾਦਿਵਸੇਨਪਿ, ਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਗਿਲਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਦਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵੇ ਸਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਸਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਦਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵੇ ਪਨ ਅਸਤਿ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਪਰਿਯਨ੍ਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣਂ ਞਾਯਾਗਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਤਥਾਪਿ ਯਦੇਤਂ ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਇਮਿਨਾਯੇਵ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਥਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਅਜਾਨਨੇ ਚ ਸਤਿ ''ਯਾ ਚ ਖ੍ਵਾਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਜਾਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਅਧਮ੍ਮਿਕਂ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ, ਅਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਨ ਰੂਹਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞੀ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਆਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤਾਭਾਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ ਅਧਮ੍ਮਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਮਯਾ ਛਾਦਿਤਾ''ਤਿ ਛਨ੍ਨਕਾਲਮੇਵ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਦਜਾਨਭਾਵੇ ਸਤਿਪਿ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ ਰੁਹਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਪਰਿਵਾਸੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੧੫੬-੧੫੭) ''ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨਸ੍ਸਰਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨਸ੍ਸਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਵੇਮਤਿਕੋ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਅਸਰਣਵੇਮਤਿਕਭਾਵੇ ਸਤਿਪਿ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਾਦਿਤਕਾਲਂ ਤਥਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਥਾਪਿ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ – ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋਪਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋਪਿ, ਅਤ੍ਥਿ

ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋਪਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋਪਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਾਪਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਪਿ, ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਤੇਨੇਵ ਪਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ? ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਏਵ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸੰਸਯੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਵੁੱਤੁਵ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ''ਅਵ੍ਵਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁੱਟ੍ਠਾਨੇ ਇਦੰ ਲਕ੍ਖਣੰ – ਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ 'ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ। ਯੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ 'ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ 'ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ, ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ 'ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ। ਏਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ'ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ ਏਕੰ ਵਿਨਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ। ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ 'ਏਕੰ ਆਪਜ੍ਜਿ'ਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਬ੍ਬਾਸੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁੱਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਅਥ ਪਨ ਵਿਨਯਧਰੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿੰ ਏਕੰ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿੰ, ਏਕੰ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ, ਏਕੰ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚੰ, ਏਕੰ ਅਤ੍ਤਕਾਮੰ, ਏਕੰ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੰ, ਏਕੰ ਕੁਟਿਕਾਰੰ, ਏਕੰ ਵਿਹਾਰਕਾਰੰ, ਏਕੰ ਦੁਟ੍ਠਦੋਸੰ, ਏਕੰ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ, ਏਕੰ ਸਙ੍ਘਭੇਦੰ, ਏਕੰ ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕੰ, ਏਕੰ ਦੁਬ੍ਬਚੰ, ਏਕੰ ਕੁਲਦੂਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਆਗਤਨਯੇਨ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਾਨੰ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋ, ਕਿੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ? ਵੁੱਚ੍ਚਤੇ – ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯੰ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਦੀਯਤਿ, ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੋ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸੰ ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਦੀਯਤਿ, ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੂਨੰ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸਮੋਧਾਨਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਇਤਰੋ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੂਨਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਆਚਰਿਯਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰੋ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲਵਗ੍ਗ ੧੦੨) "**ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ** ਨਾਮ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਬਹੁਰਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾਪਤ੍ਤਿਯੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰੋ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨੰ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਸਿਯਾ ''ਏਵੰ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ ਚ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੋ ਚ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੋ ਵਾ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨੋ ਵਾ, ਅਥ ਤਦੁਭਯਾ ਵਾ''ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੰ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਚ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਚ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁੱਟ੍ਠਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਚ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਚ ਨੋ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿ। ਯਦਿ ਚ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨੰ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਸਮਾਨਕਾਲਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੂਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁੱਟ੍ਠਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨੋ ਅਸਮਾਨਕਆਲਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿ ਚ, ਅਥ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਦਦੇਯ੍ਯ, ''ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਕਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵੇ ਪਰਿਵਾਸਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁੱਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵੁੱਚ੍ਚਤੇ – ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕੰ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਵਾ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ ਨਾਮਵਸੇਨ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਤਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ** ਚੇਵ **ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ**। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ **ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ** **ਆਪਤ੍ਤਿ** ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿੰ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨਾਪਿ ''ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ''ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ''ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ ਗਹਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਵਸੇਨ ਪਰਿਵਾਸੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ''ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨੇਵ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਚ ਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਚ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿ ਚ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਵੁੱਤੁਵ੍ਹੇਤੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ ''ਏਤ੍ਥ ਚ 'ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿੰ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ'ਤਿਪਿ 'ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿ'ਨ੍ਤਿਪਿ ਏਵੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਪਿ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਨਾਮਵਸੇਨਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਪਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਯੰ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨੋ''ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੫)

ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਇਧ ਵਿਸੁਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਏਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਾਯੇਵੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਅਲ''ਨ੍ਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਆਚਰਿਯਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਤੀਸੁ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸੇਸੁ ਓਧਾਨਸਮੋਧਾਨੋ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਯ ਓਧੁਨਿਤਕਾਲੇਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਾ ਪਨ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ''ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਏਤੇਸਂ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ਵਿਸੇਸਸਮ੍ਭਵਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨੇਵ ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਨਾਮਿਕਾਯਂ ਵਿਨਯਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਨਾਮਿਕਾਯਂ ਵਿਨਯਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਪਿ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥਪਿ ਹਿ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ''ਤਿਪਿ ''ਏਕਾ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਏਕਾ ਕੁਲਦੂਸਕਾ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ''ਤਿਪਿ ''ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਥੁਗੋਤ੍ਤਨਾਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਕਿਤ੍ਤਨਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿਪਿ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਨ ਪਨੇਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਤ੍ਥਾਦਿਕਿਤ੍ਤਨਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਾਲਸ੍ਸ ਅਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਕਾਲਂ ਪਰਿਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਤੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਵਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਿਸ੍ਸਕਸਮੋਧਾਨਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿਪਿ ਅਚਿਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪਰਿਵਾਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਾਨਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਮਾਨਤ੍ਤਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਨਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਸਮੋਧਾਨਮਾਨਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਏਕਰਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸਂ ਅਦਤ੍ਵਾਵ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ **ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਨਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨਾ ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਏਕਰਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਦਿਵਸਂ ਪਰਿਵਾਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮਾਨਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਕ੍ਖਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ **ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਕਾਲੇਯੇਵ ਪੁਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਅਦਿਵਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮੋਧਾਨਪਰਿਵਾਸਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ **ਸਮੋਧਾਨਮਾਨਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਕਾਲੇਪਿ ਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਕਾਲੇਪਿ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਕਾਲੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਸੁ ਤੀਣਿ ਮਾਨਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਯਾਨਿ ਪਨ ਪਰਿਵਾਸਮਾਨਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਗਿਹਿਆਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਸਤਿ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾਦਾਤਬ੍ਬਭਾਵੇ ਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਂਸਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਏਕਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਚੇ ਕੋਚੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਬ੍ਭਮਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੂਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਮਤਿ, ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ ਗਿਹੀ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਮਣੇਰੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਾ ''ਗਿਹੀਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਵਾ ਗਿਹੀ ਹੋਤਿ । ਤੇਸੁ ਪਠਮੇਨ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪੁਨ

ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਨ ਰੁਹਤਿਯੇਵ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਨ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **"ਸੋ ਚੇ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰੋ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਰਣਗਮਨਾਦੀਨਂ ਵ◌ਿਨਸ੍ਸਨਤੋ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੧੦੮) ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸਮਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰਣਗਮਨਾਦਿਸਾਮਣੇਰਭਾਵਸ੍ਸਪਿ ਵ◌ਿਨਸ੍ਸਨਤੋ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਸਙ੍ਘਲਾਭਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ, ਗਿਹੀ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ''ਸਾਮਣੇਰੋਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇ ਕਤੇ ਸਿਯਾ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵ◌ੋ, ਤਤੋਪਿ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਸਿਯਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵ◌ੋ। ''ਗਿਹੀਤਿ ਮਂ ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਗਿਹਿਭਾਵ◌ਂ ਉਪਗਤੇਪਿ ਪੁਨ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵ◌ੇ ਪਰਿਵ◌ਾਸੇ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਗਿਹਿਸਾਮਣੇਰਭਾਵ◌ਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਨ ਰੁਹਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਮੇਵ ਪਰਿਵ◌ਾਸਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਂ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਸੋ ਚੇ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਵ◌ਿਬ੍ਭਨ੍ਤਕੋ ਸੋ ਵ◌ਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵ◌ਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਪੁਰਿਮਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤਕਾਲੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਰਿਵ◌ਾਸਦਾਨਂ ਏਵ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਵ◌ਾਸਦਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤਕਾਲੇ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ, ਦੁਦਿਨ੍ਨੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਯਤ੍ਤਕੋ ਕਾਲੋ ਪਰਿਵ◌ੁਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਤਤ੍ਤਕੋ ਕਾਲੋ ਸੁਪਰਿਵ◌ੁਤ੍ਥੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੁਪਰਿਵ◌ੁਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਸੇਸੋ ਕਾਲੋ ਪਰਿਵਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਇਦਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਕਾਲੇ ਪਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵ◌ਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸਦਿਵਸਮਤ੍ਤਂ ਪਰਿਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇਯੇਵ ਪਰਿਵ◌ਾਸੇ ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵ◌ਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਅਵਸੇਸਪਞ੍ਚਦਿਵਸੇ ਪਰਿਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦੀਸੁਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਨਾਨਾਸਂਵ◌ਾਸਕਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਸਹਸਂਵ◌ਾਸੋਯੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਪਰਿਵ◌ਾਸੋ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਸਚੇ ਪੁਨ ਓਸਾਰੀਯਤੀਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸਂਵ◌ਾਸਕਭਾਵ◌ਂ ਪਵ◌ੇਸੀਯਤਿ। ''ਸਚੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਾਤੁਭਵਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤਤ੍ਰੇਵ◌ਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ – **ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦਾਤਬ੍ਬਮਾਨਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਡ੍ਢਮਾਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਗਰੁਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੪੯; ਚੂਲਵ॰ ੪੦੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੫੧)। ਤਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਾਰਸੀਮਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਹਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਗਣਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ, ਸਚੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਵ◌ਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਵ◌ਾ ਏਕਵਤ੍ਥੁਕਾ ਵ◌ਾ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾ ਵ◌ਾ, ਤਾਸਂ ਤਾਸਂ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਥੁਗੋਤ੍ਤਨਾਮਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਯਂ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਆਦਾਯ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਏਕਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਮੁਖਮਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਂ – ਤਾਯ ਆਪਨ੍ਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਡ੍ਢਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ ''ਅਹਂ , ਅਯ੍ਯੇ, ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ, ਸਾਹਂ, ਅਯ੍ਯ,ਏ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਯ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਟਿਬਲਾਯ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ, ਸਾ ਸਙ੍ਘਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਯ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਯਾਚਤਿ। ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਯ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ। ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਦਾਮਿ। ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਯ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ, ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ।

ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਨਤ੍ਤਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੰ ਵਸਿਤੁਕਾਮਾਯ ਤਥੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਕਤਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਪੁਨ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰਯੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਤੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ । ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਹਿ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਾਹਕਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ ਏਕੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਰ ਨੋ ਅਯ੍ਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੇਸੇਥਾ''ਤਿ। ਸਙ੍ਗਹੰ ਅਕਾਤੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ''ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਚਤੂਹਿ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਨਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮੂਪਚਾਰਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗੁਮ੍ਬਵਤਿਆਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰਤੋਪਿ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ। ਚਤੂਹਿ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਮਹਾਪਚ੍ਚਰੀਸੁ ਪਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤੰ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿਪਿ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਉਪਾਸਕੇ ਅਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯੰਯੇਵ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਚ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚ ਉਪਚਾਰੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਗਾਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਏਵੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਚ ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ''ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮਿ, ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਾਵ ਏਵੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ ''ਅਹੰ, ਅਯ੍ਯੇ, ਏਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿੰ ਗਾਮਨ੍ਤਰੰ, ਸਾਹੰ ਸਙ੍ਘੰ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਯ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤੰ ਯਾਚਿੰ, ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਸਙ੍ਘੋ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਯ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤੰ ਅਦਾਸਿ, ਸਾਹੰ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਚਰਾਮਿ, ਵੇਦਿਯਾਮਹੰ ਅਯ੍ਯੇ, ਵੇਦਿਯਤੀਤਿ ਮੰ ਸਙ੍ਘੋ ਧਾਰੇਤੂ''ਤਿ।

ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ ''ਅਹੰ, ਅਯ੍ਯਾ, ਏਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿੰ...ਪੇ॰... ਵੇਦਿਯਾਮਹੰ ਅਯ੍ਯਾ, ਵੇਦਿਯਤੀਤਿ ਮੰ ਸਙ੍ਘੋ ਧਾਰੇਤੂ''ਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਆਰੋਚੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਆਰੋਚਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਸਾਸਙ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਾਨੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ, ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਤੰ ਠਾਨੰ ਏਤਿ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਨੋ ਚੇ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ । ਸਚੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨੰ ਵਤ੍ਤਕਰਣਤ੍ਥੰ ਪਗੇਵ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਗਣਓਹੀਯਨਗਾਮਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਾਯ ਅਰੁਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਤਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਅਖਣ੍ਡਾ ਪਞ੍ਚਦਸ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਮਾਨਤ੍ਤੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਯ ਪਨ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ''ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਤ੍ਤਕਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਤੰ ਗਾਮੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ। ਸਚੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੰ ਗਾਮੂਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਅਜਾਨਨਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਆਦੀਸੁ ਪਨ ''ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਥੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਉਪੋਸਥੇ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਪਵਾਰਣਾਯ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਦੇਵਸਿਕੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਨੋ ਚੇ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤਤ੍ਰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ

ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਬਹਿਗਾਮੇ ਵਾ ਸਙ੍ਕੇਤਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਅਮ੍ਹੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਤਾਯ ਸਙ੍ਕੇਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਸਙ੍ਕੇਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਹਾਰੇ ਸਬ੍ਬਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਕ੍ਕਾ ਨ ਹੋਤਿ ਆਰੋਚੇਤੁਂ, ਬਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਾਹਿ ਆਨੀਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਵਿਹਾਰੋ ਦੂਰੋ ਹੋਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕੋ, ਉਪਾਸਕੇ ਚ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਯਂ ਏਕਾ ਵਸਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸਾ ਏਕਾ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ।

ਏਵਂ ਅਖਣ੍ਡਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਗਣੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਬ੍ਭਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਸਚੇ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਮਾਨਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਇਦਂ ਪਨ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੨) ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਭਾਵੇਨ ਆਗਤਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਟਂ। ਅਯਂ ਪਨਾਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ – ਇਦਂ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਲਹੁਭਾਵਤ੍ਥਂ ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਈਦਿਸਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ। ‘ਦੁਬ੍ਬਲਜਾਤਿਕਾ ਹਿ ਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯੋ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਂ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਯਿਂਸੁ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮਯ’ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਾ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਵਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਟਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰਪ੍ਪਕਰਣੇ ਉਦ੍ਧਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਸਞ੍ਜਾਤਸਦ੍ਧਾਪੇਮਗਾਰਵਾਦਿਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਰੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਮਾਨਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੪੮. ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਯਂ **ਨਵਕਤਰਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਵਕਤਰਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਂ। ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਵਕਤਰਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹ ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਾਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਾਦੀਨਮ੍ਪੀ"**ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਾਦੀਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਨਂ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਚ ਤੇਸਂ ਪਕਤਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਅਧੋਤਪਾਦਟ੍ਠਪਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਦਾਰੁਫਲਕਖਣ੍ਡਾਦਿਂ। **ਪਾਦਘਂਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਾਦਿਂ। ਪਾਦੇ ਘਂਸਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਾਦਘਂਸਨਂ,** ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਾਦਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਾਦਘਂਸਨਿਯੋ ਸਕ੍ਖਰਂ ਕਥਲਂ ਸਮੁਦ੍ਦਫੇਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੯)। **ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਹਿਪਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਮਾ ਮਂ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਪਿ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯੋ ਯੋ ਵੁਡ੍ਢੋਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਯੋ ਯੋ ਵੁਡ੍ਢੋ। **ਨਵਕਤਰਸ੍ਸ ਸਾਦਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਨਵਕਤਰਸ੍ਸ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦਿਂ ਸਾਦਿਤੁਂ। **"ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ"**ਤਿ ਇਦਂ ਪਵਾਰਣਦਿਵਸੇਸੁ ਸਙ੍ਘੇ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਗਤਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਨਵਕਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਵਾਰਿਤੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਓਣੋਜਨੰ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ, ਤੰ ਪਨ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਪਾਪਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਯਦਿ ਪਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ।

ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦੀਯਮਾਨੰ ਭਤ੍ਤੰ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਗਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਹਾਪੇਲ਼ਭਤ੍ਤੇਪੀ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਆਦਿਭਾਜਨੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੀਯਮਾਨਭਤ੍ਤੇਸੁਪਿ। ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੫) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ।

''ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਬਿਧੰ ਸਾਮਣੇਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਞ੍ਞੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕੇਨ ਆਣਤ੍ਤੇਪਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਓਵਦਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਟਿਬਲਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ। ਆਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਵਚਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦੋਸੰ। **ਜੇਟ੍ਠਕਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਕਿੰ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਰਜੇਹਿ ਹਤਾ ਉਪਹਤਾ ਭੂਮਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਰਜੋਹਤਭੂਮਿ,** ਰਜੋਕਿਣ੍ਣਭੂਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਲਾਭੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿੰ ਵਿਹਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਚ੍ਛਤੋ ਠਤ੍ਵਾ। **ਸੇਨਾਸਨੰ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗਿਤਾਯ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ''ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਹਿਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਬਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਤੇਨ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਵਿਹਾਰੰ ਗਤੇਨਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਚ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਸੇਸੇਨ।

ਓਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ। **ਸਹਵਾਸੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਛਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਯਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਨ ਸੇਸਇਰਿਯਾਪਥਕਪ੍ਪਨੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਉਕ੍ਕੰਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾਦਿਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਤੋ ਪਨ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਦਿਕਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਵ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਦਿਕਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਾ ਏਵ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕਮ੍ਮਵਾਚਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਕਮ੍ਮਭੂਤਾ ਵਾਚਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਪਿ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਵਚਨੀਯਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ **ਸ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਸਨ੍ਤਿ''ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ''ਮਾ ਪਕ੍ਕਮਾਹੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਹਿ ਵਿਨਯਧਰਾਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਣਾਯ ਪਵਤ੍ਤਨਕਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਕੇਨਚਿ ਸਵਚਨੀਯੇ ਕਤੇ ਅਨਾਦਰੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਣਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਰਜੋਹਤਭੂਮੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਵਿਸੇਸਨੰ। **ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਚੀਵਰੰ। **ਸੇਨਾਸਨੰ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਨ ਲਭਤਿ। **ਅਪਣ੍ਣਕਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਅਵਿਰਦ੍ਧਪਟਿਪਦਾ। **ਸਚੇ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਸਯਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਵਾਯਮਨ੍ਤੋਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਨੰ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ। **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਛਦਨਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਛਦਨੇਹਿ ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਓਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨਾਦਿਬ੍ਯਾਪਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧੰ, ਪੀਲ਼ਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਪੀਠੇ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤਟ੍ਟਿਕਾਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਦੀਘਾਸਨੇਸੁਪਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਤ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਸੇਸਕਮ੍ਮਾਨਿ।

“**ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਲਭਤਿ** ਸੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗਿਤਾਯ। ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਨਿ ਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘ਤਦਹੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇ’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਮਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਪਚ੍ਛਾ ਅਪੁਰਿਮਂ ਨਿਪਜ੍ਜਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਭੇਦਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦਿਨਵਕਤਰਂ। ਪਠਮਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਵਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਪੁਨ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਮਾਦਿਯਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਾਨਤ੍ਤੇ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਊਨੇਗਣੇਚਰਣਦੋਸਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤੁਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਪਠਮਂ ਆਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਯਥਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾ ਸਮਾਦਿਯਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ’’ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੭੬) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਇਦਂ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਂ ‘‘ਚਤੁਨਵੁਤਿਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੭੫) ਆਗਤਂ, ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਤਕਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫-੮੪) ਵਣ੍ਣਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪਕਰਣੇ (ਵਿ॰ ਸਙ੍ਗ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੮) ਪਨ ‘‘ਨ ਛਮਾਯਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਂ ‘‘ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਚਤੁਤ੍ਥੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਠਮਂ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵ੍ਵਥਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ – ‘‘ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਚਤੁਤ੍ਥੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਅਥ ਖੋ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤੇ ਨ ਪਵੇਸੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਾਨਿਯੇਵ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤੇ ਪਵੇਸੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ। ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਆਗਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਠਮਂ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਠਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩੩. ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

੨੪੯. ਏਵੰ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਂ ਕਥੇਤੁਂ "**ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਰੀਯਤੇ ਤਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ, ਅਪਲੋਕਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ। ਇਤਰਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅ-ਕਾਰੋ ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਮ੍ਮਂ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਕਮ੍ਮਞ੍ਚ **ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਂ** ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਂ ਵਿਯ, ਫਲਾਫਲਂ ਵਿਯ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਚ **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਦ੍ਵਯਂ। **ਅਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਦ੍ਵਯਂ। ਅਥ ਵਾ **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ਚਤੂਸੁਪਿ ਏਤੇਸੁ ਲਹੁਕਕਮ੍ਮਂ। **ਅਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ਗਰੁਕਕਮ੍ਮਂ। ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਨਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ , ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਪਕ੍ਖਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਾ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤੋ ਊਨਾਧਿਕਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਮ੍ਮਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਮ੍ਮਾਨਂ ਉਦ੍ਦੇਸਕਥਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਪਲੋਕੀਯਤੇ ਆਯਾਚੀਯਤੇ ਅਪਲੋਕਨਂ, ਅਪਪੁਬ੍ਬਲੋਕਧਾਤੁ ਆਯਾਚਨਤ੍ਥੋ, ਯੁਪਚ੍ਚਯੋ ਭਾਵਤ੍ਥਵਾਚਕੋ। ਅਪਲੋਕਨਵਸੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ,** ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਨੁਮਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਞਾਪਨਾ ਞਤ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਜਾਨਾਪਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ,** ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਞਤ੍ਤਿਯਾਯੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੀ ਦੁਤਿਯਾ, ਞਤ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਾ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਂ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਞ੍ਚ ਤਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚਾਤਿ **ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ,** ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੀ ਚਤੁਤ੍ਥੀ, ਞਤ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਤਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚਾਤਿ **ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ,** ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਤੀਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ। ਤੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਏਵੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੪੮੨ ਆਦਯੋ) ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਤੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ "**ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤਿਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ? ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਤ੍ਥੁਤੋ**ਤਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਵਤ੍ਥੁਤੋ। **ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਮੇਵ। **ਸੀਮਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨਭੂਤਬਦ੍ਧਸੀਮਤੋ। **ਪਰਿਸਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਛਨ੍ਦਾਰਹਭੂਤਕਾਰਕਸਙ੍ਘਤੋ। ਤਾਨਿਯੇਵ ਹਿ ਪਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਤੋ ਤਂ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਾਲਿਨਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁਂ "**ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਰੋਤਿ, ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਂ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਕਰਣੀਯਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਅਤਥਾਕਰਣੇਨ, ਸਤਿਵਿਨਯੋ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੋ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਨਿਯਸਕਮ੍ਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸਾਰਣੀਯਕਮ੍ਮਂ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਵਾਸੋ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਭਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤੇਰਸਕਮ੍ਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ, ਉਪੋਸਥੋ ਪਵਾਰਣਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਦਿਵਸੇ ਕਰਣੇਨ, ਪਣ੍ਡਕੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ ਪਿਤੁਘਾਤਕੋ ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋ ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤੇਰਸਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਏਕਤਿਂਸ ਕਮ੍ਮਾਨਿ **ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਂ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ** ਹੋਤਿ। ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਞ੍ਚ, ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਕਾਰਣਾਨਿ ਅਨੋਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਮੇਵ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਸੀਮਤੋ ਏਕਾਦਸ ਕਾਰਣਾਨਿ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਸਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਾਰਣਾਨਿ

ਚਤੁਵਗ੍ਗਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਦਸਵਗ੍ਗਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸਙ੍ਘੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮਪਤ੍ਤਛਨ੍ਦਾਰਹਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਙ੍ਘਾਨਂ ਵਸੇਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘਾਦੀਸੁ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਸੇਸਨਾਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੇ ਕਮ੍ਮੇ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

੨੫੦. ਤਤੋ ਪਰਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਠਾਨਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤਿ ਠਾਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

੨੫੧. ਤਤੋ ਤਾਨਿਯੇਵ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ **“ਅਯਂ ਤਾਵ ਪਾਲ਼ਿਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯਂ ਚਤੂਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਕਤਮਂ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਙ੍ਖਾਤਮਹਾਸੀਮਟ੍ਠਕਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ। ਨ ਹਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਸਙ੍ਘੇ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤ੍ਤਾ ਬਹੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਤ੍ਥਂ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। **ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਸੀਮਾਯਂ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਗਣਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਨਾਗਤਾਨਂ ਪਕਤਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੇ ਕਮ੍ਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਅਵਸੇਸਾ ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੯੭)। **ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਹਰਿਤਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਆਗਤਾਪਿ ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਗ੍ਗਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਅਭਣਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ਇਮਿਨਾ ‘‘ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਕਿਂ ਅਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਇਤਰਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **“ਤਤ੍ਰ”**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਞ੍ਞਵਸੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੋ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨੇਵ। ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਕ੍ਖਰਪਰਿਹੀਨਾਦੀਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਕੋਪੋ ਸਿਯਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ **“ਸਚੇ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕ੍ਖਰਪਰਿਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੁ-ਕਾਰ ਣਾ-ਕਾਰ ਤੁ-ਕਾਰਾਦੀਨਂ ਭਸ੍ਸਨਂ। **ਪਦਪਰਿਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਣਾਤੂਤਿਆਦੀਨਂ ਵਿਭਤਜਨ੍ਤੁਪਦਾਨਂ ਭਸ੍ਸਨਂ। **ਦੁਰੁਤ੍ਤਪਦਂ** ਪਨ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਇਦਂ ਅਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ ਦਲ੍ਹਿਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀ”**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ। **ਅਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪੇ ਠਾਨਾਰਹੇ ਪੁਰੇਕਤਕਮ੍ਮੇ। **ਦਲ੍ਹਿਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਥਿਰਤਰਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ ਏਕਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਭਾਰੇ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾਦਿਰਜ੍ਜੂਹਿ ਬਨ੍ਧਨਂ ਵਿਯ। **ਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਪਰਿਹੀਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕੁਪ੍ਪੇ ਅਟ੍ਠਾਨਾਰਹੇ ਪੁਰੇਕਤਕਮ੍ਮੇ। **ਕਮ੍ਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਅਕ੍ਖਰਪਰਿਹੀਨਾਦੀਨਂ ਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਮ੍ਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ ਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਵਾ ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਪੁਰੇਤਰਂ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ ਅਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਇਦਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਦਲ੍ਹਿਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰੇਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ ਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮੇ ਸਤਿ ਇਦਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਪ੍ਪਂ ਠਾਨਾਰਹਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਮ੍ਮਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। ਇਮਂ ਪਾਠਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ

ਆਚਰਿਯਵਰਾ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਮ੍ਪਿ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਭੂਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ? ਨ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਾਯ ਏਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਿਗੁਣਤਿਗੁਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਸਦ੍ਦੂਹਨ੍ਤਾਯੇਵ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਨੋ ਸਦ੍ਦੂਹਨ੍ਤਾਤਿ? ਨੋ ਅਸਦ੍ਦੂਹਨ੍ਤਾ , ਸਦ੍ਦੂਹਨ੍ਤਾਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਕਰਣੇ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਆਗਮਤੋਪਿ ਆਦੀਨਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਆਨਿਸਂਸਮੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਕਥਂ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਯਥਾ ਹਿ ਲੋਕੇ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਰਾਜਾਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਾਭਿਸਿਞ੍ਚਨੇ ਆਦੀਨਵਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਭਿਸੇਕਾਨੁਭਾਵੇਨ ਰਾਜਿਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਆਨਿਸਂਸਮੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਸਾਸਨੇ ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਪਟਿਮਂ ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ''ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਹਿ ਅਭਿਸੇਕਮਙ੍ਗਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਕਰਣੇ ਆਦੀਨਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਤਿਰੇਕਤਰਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਦਿਆਨਿਸਂਸਮੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਏਵਮੇਵ ਕਤਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪੁਨਦੇਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨੇ ਆਦੀਨਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗੇ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਕੋਪਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਦਾਨਿ ਕਤਕਮ੍ਮੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਅਙ੍ਗੇ ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਦਲ੍ਹਿਕਮ੍ਮਥਿਰਤਰਸਮ੍ਭਵਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਆਗਮਤੋ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਪਾਠੇਸੁ ਦੁਰੁਤ੍ਤਪਦਸ੍ਸ ਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨਯੇਨ ਵਚਨਤੋ। ਸੇਸਬ੍ਯਤ੍ਤਿਦੋਸਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਦੋਸਾਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਸਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸਾਨਞ੍ਚ ਸੋਧਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਠੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਵ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋਪਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਇਦਾਨਿ ਕਤਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਆਗਮਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਇਮਂ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਾਠਂ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਠਮਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੇ ਦੁਰੁਤ੍ਤਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚਿਰਕਾਲੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦੇਤਂ ਵਚਨਂ ਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਂ, ਨ ਟੀਕਾਦੀਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ, ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਚਨਤੋਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਚਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਣਨੇ ਬ੍ਯਤ੍ਤਿਦੋਸਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਦੋਸਾਨਿ ਪਚ੍ਛਿਮਭਣਨੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਣਨ੍ਤੋ ਸੋਧੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਸਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਖਣੇ ਤਮੇਵ ਵਤ੍ਥੁ, ਸਾ ਏਵ ਸੀਮਾ, ਸਾ ਏਵ ਪਰਿਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਵਚਨੇਨ ਸੋਧੇਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਤ੍ਤਿਭੂਤੇਪਿ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੀਮਸਙ੍ਕਰਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸੀਮਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਇਦਾਨਿ ਤਦਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਸੀਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਸਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਇਦਾਨਿ ਤਦਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਚ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤੋ ਪਠਮਕਾਲੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਣਨਤੋਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ਭਣਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਸਿਕ੍ਖਾਯ ਦਹਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਏਵ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪੁਰੇਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਭਾਵੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਤਾਯ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਦਹਰੋ ਸਿਯਾ। ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਭਾਵੇਨ ਇਦਾਨਿ ਕਤਕਮ੍ਮੇਯੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਭਾਵੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਦਹਰੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਦਹਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਦਹਰੋ ਸਮਾਨੋ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਏਵਂ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਪਚ੍ਛਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਏਵ ਲਦ੍ਧੁਪਸਮ੍ਪਦਭਾਵਂ ਤਥਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯਮੇਵ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? **''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ

ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ ਦਸਵਸ੍ਸਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਂ ਚੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਣੋ ਪੂਰਤਿ, ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਸੋਪਿ ਚ ਯਾਵ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਾਵਸ੍ਸ ਨੇਵ ਸਗ੍ਗਨ੍ਤਰਾਯੋ, ਨ ਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਯੋ। ਞਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੦੬) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਕੋਪਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੀਮਵਿਪਨ੍ਨਪਅਸਵਿਪਨ੍ਨਞਤ੍ਤਿਵਿਪਨ੍ਨਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਵਿਪਨ੍ਨਭੂਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਕੋਪਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਮ੍ਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪਿ ਪਞ੍ਚ ਵਿਪਤ੍ਤਿਦੋਸਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕਰਣੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੋਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਕਾਲੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪਰਕਮ੍ਮਕਾਲੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਨਵਸਿਕ੍ਖਮੇਵ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਦਹਰਾਵ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰਣਞ੍ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤੁਕਾਮੋ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਹਰਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਗਾਰਵੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਏਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾ ਅਟ੍ਠਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਯਮੇਵ ਪਤਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਠਿਤਾਯ ਸਤਿ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤੁਕਾਮੋਯੇਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਵਿਤੁਕਾਮੋ, ਸੋ ਪਨ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਮੇਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਗਹਣਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰਣਂਯੇਵ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਗਹਣੇ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਂ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨੇ ਸਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾਪਿ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਹਰਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੋਯੇਵ।

ਯਦਿ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ। ਪਚ੍ਛਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਠਿਤੋਪਿ ਦਹਰਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤਰੂਪੋ। ਯਦਿ ਪਨ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਮੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਛਿਮਕਮ੍ਮਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਿਤਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਾਪਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਪਤਿਤਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਯੋਗਤੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਚ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਚ ਅਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋ ਭਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਪੋਰਾਣਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਗਹਣੇ ਪਨ ਸਤਿ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਮ੍ਮਂ ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਯੇਵ, ਪੁਰਿਮਂ ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਠਿਤੋ ਏਵ। ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਕਮ੍ਮਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦਲ੍ਹਿਕਮ੍ਮਥਿਰਤਰਭੂਤਾਯ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਯ ਠਿਤੋਯੇਵ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਗਹਣਤੋ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਵਸਿਕ੍ਖਾਗਹਣਂ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਮਂ ਪਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਵਾਦਂ ਅਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਆਚਰਿਯਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਏਕਚ੍ਚੇ ਥੇਰਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਿਂ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪੁਨ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਤੇ ਥੇਰਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਭਣਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਥੇਰਾ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਨਾਮ ਅਸਨਿ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਪਤਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਤੇ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਆਣਾਭੂਤਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਏਕਵਾਰਂ ਭਣਮਾਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਸਿਜ੍ਝਾਪੇਤਿ, ਨ ਅਨੇਕਵਾਰ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ‘‘ਕਮ੍ਮਸਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਣਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ। ਬਹਵੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਂ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਗੁਣਾਪਰਾਧਕਾ ਏਤੇ ਸਮਣਾ’’ਤਿ। ਤੇ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਂ ਅਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ਥੇਰਾ ''ਪਠਮਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾਭਣਨਕਾਲੇਯੇਵ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਪਰਭਾਗੇ''ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਞ੍ਞੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਮੇਵ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇ, ਅਥ ਚ ਪਨਿਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਭੂਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਨੀਤਤ੍ਥਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਿਂਸੁ। ਨੇਯਜਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚਤੂਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਕਰਮੇਵ ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮੇ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਦਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੂਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਕਰਣੀਯਾਦੀਸੁਪੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਰਣੀਯਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਯ ਕਰਣੀਯਂ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ। **ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਰਣੀਯਂ ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਲਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਕਰੋਤਿ। **ਸਤਿਵਿਨਯਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਬ੍ਬਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ। **ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਵਾਲਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਪਾਪਸ੍ਸ। **ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਕਲੋਹਿਤਕਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਸ੍ਸ। **ਨਿਯਸਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਯਜਸਕਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ। **ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਕੁਲਦੂਸਕਸ੍ਸ। **ਪਟਿਸਾਰਣੀਯਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਭਿਕ੍ਖੁਸਅਸਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕੇ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਦੂਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੁਸਦਿਸਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਰਿਵਾਸਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ। **ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਕਂ। **ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ। **ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ।

ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਤਿ। ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਂ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਏਕਾਦਸਸੁ ਮਾਸੇਸੁ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਮਗ੍ਗਿਦਿਵਸੋ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਪਨ੍ਨਰਸਾ ਚ, ਏਤਂ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾ ਉਪੋਸਥਂ ਵਾ ਪਵਾਰਣਂ ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੇ ''ਸਮਗ੍ਗਾ ਜਾਤਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਅਪ੍ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤੀਤਿ ਅਪ੍ਪਵਾਰਣਦਿਵਸੇ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਪਵਾਰਣਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਮਗ੍ਗਿਦਿਵਸੋ ਚ ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਦਿਵਸੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਚ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯੋ, ਏਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਪਵਾਰਣਦਿਵਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤਿ ਨਾਮ। ਇਧਾਪਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮੇ ਸਾਮਗ੍ਗੀਪਵਾਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਣਾ ਕਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੩)।

''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇਨ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ। ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਤੇ ਪਨ ਦੋਸਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **'ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਤਂ ਸੁਕਤਂ ਹੋਤੀ'**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਾਨਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਪਤ੍ਤਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਾਦਯੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਅਪਨੀਤਮਤ੍ਤੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਾਵਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਆਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਆਹਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ

ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਭੂਤੰ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਚੋਦਨਾ ਚੇਵ ਸਾਰਣਾ ਚ। **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ** ਨਾਮ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾ ਚੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾਭਾਵੋ **ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ**। ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਮਾਸਤ੍ਤਾ '**ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸ**'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਦਿਵਸੋ ਚਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਨ੍ਨਰਸਿਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯੋ**ਤਿ ਪਠਮਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੩.੪੮੩) ਆਗਤਂ।

''ਠਪਿਤਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਨਂ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਕਤਾਯ ਸਾਮਗ੍ਗੀਪਵਾਰਣਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ '**ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸ**'ਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਨਾਨਾਸੀਮਾਸੁ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਵਿਸੁਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨਂ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੋ ਏਵ ਤੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਵਾਰਣਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਕਤਪਵਾਰਣਾਨਂ ਪੁਨ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਵਿਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਾਮਗ੍ਗੀਦਿਵਸੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਸਾਮਗ੍ਗੀਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਨ੍ਨਰਸੀਉਪੋਸਥੋਵ ਹੋਤਿ। ਉਪਰਿ ਪਵਾਰਣਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਦਿਵਸੋ ਚਾ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਵਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਵਾਰਣਸਙ੍ਗਹਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਦਿਵਸੋ ਚ। **ਦ੍ਵੇ ਚ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯੋ। **ਏਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਦ੍ਵਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਾਮਗ੍ਗੀਪਵਾਰਣਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਵਾਰਣਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਞ੍ਚ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਸਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸੀਨਂ ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯੋ, ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਪਨ੍ਨਰਸੀਪੀਤਿ ਇਮੇਪਿ ਤਯੋ ਦਿਵਸਾ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਾ ਏਵਾਤਿ ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਵਿਧਮ੍ਪਿ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੨.੪੮੩) ਆਗਤਂ।

ਏਵਂ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਞਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਵਿਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਮਞਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ''ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ''ਏਸਾ ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਕਲਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਵਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ''ਏਸਾ ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੫੨. ਚਤੁਤ੍ਥਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਵਿਪਤ੍ਤਿਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ **"ਯ੍ਵਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਬਜਞ੍ਜਨਪ੍ਪਭੇਦੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਦਸਧਾ ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਭੇਦੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਸਧਾ ਦਸਵਿਧੇਨ ਬਜਞ੍ਜਨਾਨਂ ਪਭੇਦੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਨਾਯਂ ਪਭੇਦੋਤਿ ਆਹ '**ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ**'ਤਿ। ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਅਕ੍ਖਰਾਨਂ ਜਨਿਕਾ ਬੁਦ੍ਧਿ ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿ, ਤਾਯ **ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ,** ਅਕ੍ਖਰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਭੇਦੇਨੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਵਾ ਸਂਯੋਗਪਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਗਰੁਕਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੩.੪੮੫) ਪਨ ''ਠਾਨਕਰਣਾਨਿ ਸਿਥਿਲਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮਕ੍ਖਰਂ **ਸਿਥਿਲਂ,** ਤਾਨਿਯੇਵ ਧਨਿਤਾਨਿ ਅਸਿਥਿਲਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮਕ੍ਖਰਂ **ਧਨਿਤਂ**। ਦ੍ਵਿਮਤ੍ਤਕਾਲਂ **ਦੀਘਂ,** ਏਕਮਤ੍ਤਕਾਲਂ **ਰਸ੍ਸਂ। ਦਸਧਾ ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਭੇਦੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਿਥਿਲਾਦਿਵਸੇਨ ਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਕ੍ਖਰੁਪ੍ਪਾਦਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਸਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਭੇਦੋ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਹਿ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਾਨਿ ਚ। ਸਂਯੋਗੋ ਪਰੋ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਸਂਯੋਗਪਰੋ। ਨ ਸਂਯੋਗਪਰੋ **ਅਸਂਯੋਗਪਰੋ** 'ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਥੇਰਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨ ਖਮਤੀ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤ-ਕਾਰ ਨ-ਕਾਰਸਹਿਤਾਰੋ ਅਸਂਯੋਗਪਰੋ। **ਕਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਕਣ੍ਠਾਦੀਨਿ'' ਇਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪੁਨ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੨.੪੮੫) ''ਤਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਰਾਨਨ੍ਤਰਿਤਾਨਿ ਸ-ਕਾਰ ਮ-ਕਾਰਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ 'ਸਂਯੋਗੋ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਸਂਯੋਗੋ ਪਰੋ ਯਸ੍ਸ ਅ-ਕਾਰਾਦਿਨੋ, ਸੋ **ਸਂਯੋਗਪਰੋ** ਨਾਮ। **ਰਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅ-ਕਾਰਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਰਹਿਤਂ ਪਦਂ। **ਅਸਂਯੋਗਪਰ**ਨ੍ਤਿ 'ਯਸ੍ਸ ਨ ਖਮਤੀ'ਤਿਆਦੀਸੁ ਸ-ਕਾਰ ਨ-ਕਾਰਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਹਿਤਂ ਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਥ-ਕਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ 'ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ'ਤਿਆਦਿਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗਨ੍ਤਰੇ ਸਿਥਿਲਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ 'ਸੁਣਾਟੁ ਮੇ'ਤਿਆਦਿਂ ਵਦਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਰੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿਯੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰੂਪਂ ਆਦੇਸਂ। ਯਞ੍ਹਿ 'ਸਚ੍ਚਿਕਤ੍ਥਪਰਮਤ੍ਥੇਨਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਸਚ੍ਚਿਕਟ੍ਠਪਰਮਟ੍ਠੇਨਾ'ਤਿ ਚ 'ਅਤ੍ਥਕਥਾ'ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਅਟ੍ਠਕਥਾ'ਤਿ ਚ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਦਿਟ੍ਠਪਯੋਗਂ ਤਦਨੁਰੂਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨਾਹ **'ਅਨੁਕ੍ਕਮਾਗਤਂ ਪਵੇਣਿਂ ਅਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੇਨਾ**'ਤਿਆਦਿ। **'ਦੀਘੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਰਸ੍ਸ**'ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ 'ਭਿਕ੍ਖੂਨ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਭਿਕ੍ਖੁਨ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ 'ਬਹੂਸੂ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਬਹੁਸੂ'ਤਿ ਵਾ 'ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਨ ਖਮਤੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਖੋ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਅਨੁਰੂਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਏਵ ਦੀਘਰਸ੍ਸਾਦਿਰਸ੍ਸਦੀਘਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪਨ 'ਨਾਗੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਨਗੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਸਙ੍ਘੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਸਘੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਤਿਸ੍ਸੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਤਿਸੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਯਾਚਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ 'ਯਾਚਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਅਨਨੁਰੂਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਵਤ੍ਤੁਂ । ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਪਨ ਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ। ਸੇਸਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੨੫੩. ਸੀਮਵਿਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੀਮਕਥਾਯਂ ਸਬ੍ਬੇਨ ਕਥਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਪਰਿਸਵਿਪਤ੍ਤਿਕਥਾਯ **ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੇ**ਤਿ ਚਤੁਵਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। **ਅਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਟ੍ਠਪਨਾਦਿਨਾ ਵਾ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਭਾਵੇਨ ਵਾ ਨ ਬਹਿਕਤਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ **"ਅਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾ ਠਪਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੨੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਠਪਿਤਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਪਕਤਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ ਗਰੁਕਟ੍ਠਾਪਿ ਅਪਕਤਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਵਸੇਸਾ...ਪੇ॰... ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਪਨ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਤੋ ਅਧਿਕਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾਵ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਤੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨੇਵ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੩.੪੮੮) ਪਨ ''ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਚ ਪਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **'ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**'ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ। **ਨ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਾ ਏਤੀ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਆਹਟਾਪਿ ਅਨਾਹਟਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਆਗਤੋ। ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਆਗਤਾ, ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਹਿ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਅਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧. ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ; ੨.੪੩੧) –

''ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ।
ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤਥੇਵ ਞਾਤੋ।
ਸੋ ਯੇਹਿ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਚ੍ਚਜਨ੍ਤਾ।
ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਅਕਂਸੁ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ।
ਤਂ ਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਪਮਾਦਲੇਖਂ।

ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਗਾਰਵਾਨੰ।
ਯਸ੍ਮਾ ਪਮਾਣੰ ਇਧ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਕਰਣਟ੍ਠਾਨੰ ਏਕਾਦਸਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਮਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਬਦ੍ਧਸੀਮਭੂਤੰਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਏਕਾਦਸਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਸੀਮਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੮੬) ਵਚਨਤੋ ਨ ਅਬਦ੍ਧਉਪਚਾਰਸੀਮਭੂਤੰ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਏਕਾਦਸਵਿਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨) "**ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ** ਨਾਮ ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨੰ ਛਨ੍ਦੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਪਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯੰ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਸੋਧਨਞ੍ਚ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਨ੍ਤੋਸੀਮੰ ਪਵਿਟ੍ਠਪਵਿਟ੍ਠਾਨੰ ਸਙ੍ਘਲਾਭੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਭੂਤੰ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਕਮ੍ਮੰ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰੇਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਵਾਦੋਪਿ ''ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਭੂਤੰ ਕਥਿਨਦਾਨਕਮ੍ਮੰ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਮੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਵਾਦੋਪਿ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਰੋਧੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਮੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ ਕਥਿਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸੰਸਯੋ ਵਿਨੋਦੇਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲੇਖਕਾਰੇਹਿ ਪਰਿਚਯਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਾਨੰ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਲਿਖਿਤੰ ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰਪਾਠੰ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਚ ਆਰਮ੍ਭਕਾਲੇ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਪਾਠੋ ਨੇਵ ਸਰਣਗਮਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਨਾਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਭਣਿਤੇਪਿ ਨ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਾ ਹਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਭਣਿਤੇ ਵਡ੍ਢਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕਰਣਾਚਰਿਯਾ ਸਰਣਗਮਨਾਰਮ੍ਭੇਪਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਰਮ੍ਭੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰਪਾਠਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਨੰ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਨ ''ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ'' ਇਤਿ ਪਦਾਨੰ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਆਦਿਪ੍ਪਕਰਣੇਸੁ ''ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ'' ਇਤਿਪਦਾਨੰ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਭਗਵਤੋ ਯਥਾਭੂਤਗੁਣਦੀਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਚਰਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭੇਸੁ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਥੰ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਭਣਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਪਨ ਨ-ਕਾਰ ਮੋ-ਕਾਰਾਦੀਨੰ ਠਾਨਕਰਣਾਦਿਸਮ੍ਪਦੰ ਅਹਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਦੀਘਰਸ੍ਸਾਦਿਵਿਸੇਸੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇਨ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਭਣਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਤਿਆਯਤਕੇਨ ਗੀਤਸਦ੍ਦਸਦਿਸੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਯਤਕੇਨ ਗੀਤਸ੍ਸਰੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਗਾਯਿਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਗਾਯੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੪੯)।

''ਏਕਮਤ੍ਤੋ ਭਵੇ ਰਸ੍ਸੋ, ਦ੍ਵਿਮਤ੍ਤੋ ਦੀਘਮੁਚ੍ਚਤੇ।
ਤਿਮਤ੍ਤੋ ਤੁ ਪ੍ਲੁਤੋ ਞੇਯ੍ਯੋ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚਡ੍ਢਮਤ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਕਰਣਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨ-ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਰਸ੍ਸਭੂਤੇ ਅਸਰੇ ਏਕਮਤ੍ਤੰ, ਨ-ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਅਡ੍ਢਮਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਿਯਡ੍ਢਮਤ੍ਤਕਾਲੰ ਪਮਾਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੇ। ਮੋ-ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਦੀਘਭੂਤੇ ਓ-ਕਾਰਾਦਿਸਰੇ ਦ੍ਵਿਮਤ੍ਤੰ, ਮ-ਕਾਰਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਅਡ੍ਢਮਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤਾਕਾਲੰ ਪਮਾਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੇ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਨਨੁ ''ਪ੍ਲੁਤੋ ਤਿਮਤ੍ਤੋ ਞੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚੰ, ਸਾ ਪਨ ਦੂਰਤੋ ਅਵ੍ਹਾਯਨਾਦੀਸੁਯੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਕਾਰਿਕਾਯੰ –

''ਦੂਰਤੋ ਅਵ੍ਹਾਨੇ ਗੀਤੇ, ਤਥੇਵ ਰੋਦਨੇਪਿ ਚ।
ਪ੍ਲੁਤਾ ਤਿਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਨੇਤ੍ਥ ਗਯ੍ਹਰੇ''ਤਿ॥ –

ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਪਨ ਕਾਲੇਨ ਏਕਮਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਅਕ੍ਖਿਨਿਮਿਸਉਮ੍ਮਿਸਮਤ੍ਤਕਾਲੇਨਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਏਕੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ''ਅਙ੍ਗੁਲਿਫੋਟਨਕਾਲਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਤ੍ਥੇਰੇਨ –

''ਪਮਾਣੰ ਏਕਮਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਨਿਮਿਸੁਮ੍ਮਿਸਤੋਬ੍ਰਵੁਂ।
ਅਙ੍ਗੁਲਿਫੋਟਕਾਲਸ੍ਸ, ਪਮਾਣੇਨਾਪਿ ਅਬ੍ਰਵੁ''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵਚਨਤੋ ਸੁਦ੍ਧਰਸ੍ਸਸਰਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਮਤ੍ਤਾਪਮਾਣੰ, ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਰਸ੍ਸਸਰਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਯਡ੍ਢਮਤ੍ਤਾਪਮਾਣੰ, ਸੁਦ੍ਧਦੀਘਸਰਟ੍ਠਾਨੇ ਦ੍ਵਿਮਤ੍ਤਾਪਮਾਣੰ, ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਦੀਘਸਰਟ੍ਠਾਨੇ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤਾਪਮਾਣੰ ਕਾਲੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੇ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰਭਣਨੇ ਬਲਵਉਸ੍ਸਾਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਾ ਰਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਦ੍ਵਿਤਿਮਤ੍ਤਾਕਾਲੰ ਦੀਘਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਚਤੁਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਕਾਲੰ ਸਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਤਦਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਠਮਵਾਰੇ ਭਣਿਤ੍ਵਾ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਪਦੰ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਭਣਿਤ੍ਵਾ ਸ-ਕਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ''ਭਗਵਤੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਭਣਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਪਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਭਣਨ੍ਤਞ੍ਚ ਬਹੂ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਤੀਣਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਿ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਭਿਨ੍ਨਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਙ੍ਕਰਵਿਰਹਿਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭਣਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵਂ ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰਪਾਠੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਤਯੋ ਵਾਰਾ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਭਿਨ੍ਨੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਰਵਿਰਹਿਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਮੇਕੇਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਯਥਾ ਨਾਮ ਜਵੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਠਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਸਹਸਾ ਠਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਕਪਾਦਮਤ੍ਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਆਦਿਤੋ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਠਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਪਦਮਤ੍ਤੰ ਭਣਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਵਾਰੇਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ? ਤਦਾ ਪਨ ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਥੋਕੰ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਘਾਤੰ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ''ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰੰ ਭਣਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਵਾਰੇ ਬਲਵਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਭਣਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਯਥਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ ਯਤ੍ਤਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਵਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰਪ੍ਪਮਾਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਭਣਨ੍ਤੇਨਪਿ ਸੀਮਮਣ੍ਡਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਵਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰਪ੍ਪਮਾਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਣਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਮੋ-ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਓ-ਕਾਰਨ੍ਤਪਦੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਦਾਨੰ ਅਤਿਰੇਕੇਨ ਸਰੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਅਨੁਕਰਣਸਦ੍ਦੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਾਪਯਮਾਨਾ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਤਾਦਿਸੰ ਭਣਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਨ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਲਭਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਪਨ ਭਣਨੰ ਤੇਸੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਸਿਸ੍ਸਾਨੁਸਿਸ੍ਸਾ ਏਵ ਤਥਾ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇ ਆਚਰਿਯਾ। ਤੇ ਪਨ ਪੋਰਾਣਾਚਰਿਯਾਨੰ ਸਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਨੁਕਰਣਸਦ੍ਦਰਹਿਤਮ੍ਪਿ ਸਹਿਤੰ ਵਿਯ ਖਾਯਮਾਨੰ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਅਤਿਮਨੋਰਥੰ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ। ਨ ਹਿ ਵਿਨਯੇ ਵਾ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇਸੁ ਵਾ ਤਥਾ ਭਣਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਤਨ੍ਤਿ।

ਬਹੂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਸਿਥਿਲੰ ਧਨਿਤਞ੍ਚ ਦੀਘਰਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਨਯੇ ਕਥਿਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ''ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸੁ ਵਗ੍ਗੇਸੁ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇਸੁ ਕਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਕੋਵਿਦਾਨੰ ਵਿਨਯਧਰਬਹੁਸ੍ਸੁਤਤ੍ਥੇਰਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਅਲਦ੍ਧੋਪਦੇਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਚਨਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹੇਯ੍ਯੋਪਾਦੇਯ੍ਯੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਦੇਸਤੋ ਆਗਤਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਾਨੰ ਸਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਮਹਾਥੇਰਾਨੰ ਅਨੋਸਰੇਨ ਭਣਮਾਨਾਨੰ ਸਰੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਥੇਰਵਰਾਨੰ ਮਤਿੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠੰ ਯਥਾਸੁਤੰ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਹਸਿਤਬ੍ਬੰ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਕਥੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਬਜਗ੍ਘਿਯਾ ਸਦ੍ਦਸਦਿਸੰ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਸਕੁਣਿਯਾ ਸਦ੍ਦਸਦਿਸੰ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਤਮ੍ਬੁਲਕਸਟਪਾਤੰ

ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਨਮਨ੍ਤਾ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਾਮਤੋ ਨਮਨ੍ਤਾ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਿਲਾਸਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਭਣਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਉਮਙ੍ਗਲੇਣਾਦੀਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਵਚਨਂ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਭਣਨ੍ਤਾ ''ਅਹਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਕੁਸਲੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਬਾਲਜਨੇ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾਨਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਸਾਸਨਂ ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਅਥਾਪਰੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਾਮਕਾਵਾਸਾਦੀਸੁ ਵਸਨ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਪਯਿਰੁਪਾਸਮਾਨਾ ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਞਤ੍ਤਿਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸੀਮਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਤਥਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਬਹਵੋ ਸਿਸ੍ਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਪਰਿਸਂ ਵਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲੇਹਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਹਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਹਾਯਕੇਹਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕੇਹਿ ਏਕਸਮ੍ਭੋਗਸਂਵਾਸਕਰੇਹਿ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂ –

''ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਸ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ, ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਂ ਵਦੇ।
ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਲ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ, ਨ-ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਂ ਵਦੇ''ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਸਿਲੋਕਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਰਣਗਮਨੇਪਿ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਠਂ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਮ੍ਪਿ ''ਪਠਮਂ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਪਾਠਂ ''ਪਠਮਂ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਆਗਮਤੋਪਿ ਕਾਰਣਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੁਤ੍ਤਿਚਿਨ੍ਤਾ – ''ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਸ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ, ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਂ ਵਦੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ-ਕਾਰੋ ਤਾਲੁਜੋ, ਤ-ਕਾਰੋ ਦਨ੍ਤਜੋ, ਏਵਮੇਤੇ ਅਕ੍ਖਰਾ ਠਾਨਤੋਪਿ ਅਸਮਾਨਾ। ਚ-ਕਾਰੋ ਜਿਵ੍ਹਾਮਜ੍ਝਕਰਣੋ, ਤ-ਕਾਰੋ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗਕਰਣੋ, ਏਵਂ ਕਰਣਤੋਪਿ ਅਸਮਾਨਾ। ਚ-ਕਾਰੋ ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਤ-ਕਾਰੋ ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਏਵਂ ਵਗ੍ਗਤੋਪਿ ਅਸਮਾਨਾ। ਸਂਯੋਗਕ੍ਖਰਵਸੇਨ ਨ ਪੁਬ੍ਬਕ੍ਖਰਾ ਸੁਤਿਂ ਲਭਨ੍ਤਾ ਸਰਵਿਸੇਸਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਚ-ਕਾਰੇਨ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਕਾਰਾਚਰਿਯਾ ''ਸਂਯੋਗੇ ਪਰੇ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਸਂਯੋਗਪੁਬ੍ਬਾ ਏ-ਕਾਰੋ-ਕਾਰਾ ਰਸ੍ਸਾਇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਥਂ ਅਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਿਕੇਨ ਅਸਮਾਨਕਰਣੇਨ ਅਸਮਾਨਵਗ੍ਗੇਨ ਸਂਯੋਗਕ੍ਖਰੇਨ ਲਦ੍ਧਸੁਤਿਕਾ ਅਕ੍ਖਰਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਿਕੇਨ ਅਸਮਾਨਕਰਣੇਨ ਅਸਮਾਨਵਗ੍ਗੇਨ ਸਂਯੋਗਕ੍ਖਰੇਨ ਲਦ੍ਧਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤੇ ਅਕ੍ਖਰਾ ਅਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਿਕਾ ਅਸਮਾਨਕਰਣਾ ਅਸਮਾਨਵਗ੍ਗਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਨਾਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਿਕਾ ਅਨਾਸਨ੍ਨਕਰਣਾ ਅਨਾਸਨ੍ਨਵਗ੍ਗਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਵੀਣਂ ਵਾਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਦੂਰੇ ਤਨ੍ਤਿਸ੍ਸਰੇਨ ਤਤੋ ਦੂਰੇ ਤਨ੍ਤਿਸ੍ਸਰੋ ਅਸਮਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਿਕੇਨ ਅਕ੍ਖਰੇਨ ਦੂਰਕਰਣੇਨ ਤਤੋ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਦੂਰਕਰਣੋ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕੋ ਕਥਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਵਗ੍ਗਕ੍ਖਰਾਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਵਸੇਨ ਅਸਮਾਨਸੁਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ''ਵਗ੍ਗਨ੍ਤਂ ਵਾ ਵਗ੍ਗੇ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਵਗ੍ਗਨ੍ਤਕਰਣੇ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਵਗ੍ਗਸ੍ਮਿਂ ਪਰੇ ਅਞ੍ਞਵਗ੍ਗਨ੍ਤਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ''ਵਗ੍ਗੇ ਘੋਸਾਘੋਸਾਨਂ ਤਤਿਯਪਠਮਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਚ ਅਸਦਿਸਦ੍ਵੇਭਾਵਕਰਣੇ ਅਞ੍ਞਵਗ੍ਗੇ ਅਞ੍ਞਵਗ੍ਗਦ੍ਵੇਭਾਵੋ ਨ ਹੋਤਿ।

ਯਦਿ ਚ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤਕ੍ਖਰੋ ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤਕ੍ਖਰੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕੋ ਸਿਯਾ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਕਿਂ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤਕ੍ਖਰਲੇਖਨੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤਮੇਵ ਲਿਖੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਪਨ ਅਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਪਯੋਗਾਨੁਰੂਪਂ ਪਠਮਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਸਦਿਸਦ੍ਵੇਭਾਵਟ੍ਠਾਨੇ ''ਕਚ੍ਚੋ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ''ਤਿ, ਅਸਦਿਸਦ੍ਵੇਭਾਵਟ੍ਠਾਨੇ ''ਵਚ੍ਛੋ ਵਚ੍ਛਾਯਨੋ''ਤਿ ਤਤਿਯਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਸਦਿਸਦ੍ਵੇਭਾਵਟ੍ਠਾਨੇ ''ਮਜ੍ਜਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ, ਅਸਦਿਸਦ੍ਵੇਭਾਵਟ੍ਠਾਨੇ ''ਉਪਜ੍ਝਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਸਮਾਨਕਰਣਸਮਾਨਵਗ੍ਗਕ੍ਖਰਾਨਮੇਵ ਦ੍ਵੇਭਾਵੋ ਲਿਖੀਯਤਿ, ਨੋ ਇਤਰੇਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਯੋਗਾਨੁਰੂਪਂ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਜ-ਕਾਰਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸਕਵਗ੍ਗਸੁਤਿਵਸੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਵਗ੍ਗਸੁਤਿਵਸੇਨ। ਸ-ਕਾਰਨ੍ਤੇ ਪਨ ਸ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਤ-ਕਾਰੇਨ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਿਕਤ੍ਤਾ ਸਮਾਨਕਰਣਤ੍ਤਾ ਚ ਵਗ੍ਗਾਵਗ੍ਗਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨੇਪਿ ਅਵਗ੍ਗਕ੍ਖਰਾਨਂ ਵਗ੍ਗਕ੍ਖਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਚ

ਅਵਗ੍ਗਕ੍ਖਰਾਨਂ ਵਗ੍ਗਕ੍ਖਰਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਸੁਂ ਸੁਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਚ ਸ-ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤਭਣਨਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਸ-ਕਾਰੋਪਿ ਹਿ ਦਨ੍ਤਜੋ, ਤ-ਕਾਰੋਪਿ, ਸ-ਕਾਰੋਪਿ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗਕਰਣੋ, ਤ-ਕਾਰੋਪਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਿਕਾਨਂ ਸਮਾਨਕਰਣਾਨਂ ਅਕ੍ਖਰਾਨਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਭਾਵੋ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਲ-ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਂ ਨ-ਕਾਰਨ੍ਤਭਣਨੇਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਨ-ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਂ ਅਸਮਾਨਸੁਤਿਭਾਵੋ ਲ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਨ-ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿਚਿਨ੍ਤਾ।

ਆਗਮਚਿਨ੍ਤਾ ਪਨ ਏਵਂ ਕਾਤਬ੍ਬਾ –

''ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਸ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ, ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਂ ਵਦੇ।
ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਲ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ, ਨ-ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਂ ਵਦੇ''ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਸਿਲੋਕੋ ਕੁਤੋ ਪਭਵੋ, ਕਤ੍ਥ ਆਗਤੋ, ਕੇਨ ਕਾਰਿਤੋਤਿ? ਤਤ੍ਥ **ਕੁਤੋ ਪਭ**ਵੋਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਸ੍ਮਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵਾ ਪਭਵੋ। **ਕਤ੍ਥ ਆਗਤੋ**ਤਿ ਵਿਨਯੇ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਾ ਟੀਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਆਗਤੋ। **ਕੇਨ ਕਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਨੇਤ੍ତਿਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪੇਟਕੋਪਦੇਸਕਚ੍ਚਾਯਨਪ੍ਪਕਰਣਕਾਰਕੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵਾ ਮੁਖਮਤ੍ਤਦੀਪਨਿਕਾਰਕੇਨ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਾਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਪਦਰੂਪਸਿਦ੍ਧਿਕਾਰਕੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪਿਯਾਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣਕਾਰਕੇਨ ਅਗ੍ਗਵਂਸਾਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਸਤ੍ਥਕਾਰਕੇਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਵਾ ਕਾਰਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਆਗਮਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ਸਤਿ ਅਯਂ ਸਿਲੋਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਸ੍ਮਾ ਪਭਵੋ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵਾਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਵਿਨਯੇ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਾ ਟੀਕਾਸੁ ਵਾ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਹਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਕਚ੍ਚਾਯਨਾਚਰਿਯਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਕਾਰਕੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਕਤੋਤਿਪਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤਂ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਮਯਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਮ੍ਹਾ – ਰਾਮਞ੍ਞਦੇਸੇ ਕਿਰ ਸਕਭਾਸਾਯਂ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ , ਤੇਨੇਵ ਰਾਮਞ੍ਞਦੇਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਸਚ੍ਚ''ਇਤਿ ਇਮਂ ਪਾਠਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ''ਸਤ੍ਤ''ਇਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਪਞ੍ਚਙ੍ਗ''ਇਤਿ ਪਾਠਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ''ਪਨ੍ਤਙ੍ਗ''ਇਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਯਥਾਪਾਠਂ ਵਤ੍ਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਕਭਾਸਾਨੁਰੂਪਤੋ ਅਯਂ ਸਿਲੋਕੋ ਕਾਰਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਮਰਮ੍ਮਭਾਸਾਯ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਸੁਤਿਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞਾਯਨਤੋ ਮਰਮ੍ਮਦੇਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਸਿਲੋਕਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਪਠਮਂ ਉਪਤ੍ਝਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੋ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। ਰਾਮਞ੍ਞਦੇਸਿਯਾਪਿ ਸਕਭਾਸਾਯ ਵਿਸੁਂ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਂ ਸਕਭਾਸਾਕਥਨਕਾਲੇਯੇਵ ਭਾਸਾਨੁਰੂਪਂ ਤ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਨ-ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ, ਮਾਗਧਭਾਸਾਕਥਨਕਾਲੇ ਪਨ ਮਾਗਧਭਾਸਾਯ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਮਾਗਧਭਾਸਾਨੁਰੂਪਂ ਚ-ਕਾਰਨ੍ਤ ਞ-ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਸੁਤਿਵਸੇਨ ਯਥਾਪਾਠਮੇਵ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਨੋ ਮਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਆਗਮਚਿਨ੍ਤਾ।

ਜਿਨਸਾਸਨਮਾਰਬ੍ਭ, ਕਥਾਯਂ ਕਥਿਤਾ ਮਯਾ।
ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੁ, ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਜਿਨਸਾਵਕਾ॥

ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ, ਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ ਧਾਰਯਨ੍ਤੁ ਤਂ।
ਅਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇ ਪਜਹਨ੍ਤੁ, ਮਾਨਦੋਸਵਿਵਜ੍ਜਿਤਾਤਿ॥

੨੫੪. ਏਵਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਠਾਨਪ੍ਪਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਠਾਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥਮੇਵ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ। **"ਏਤਰਹਿ ਸਚੇਪਿ ਸਾਮਣੇਰੋ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਅਵਣ੍ਣਭਾਸਨਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਦਿਂ

ਕਪ੍ਪਿਯਾਦਿਭਾਵੇਨ ਦੀਪਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਪਵਿਸਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਤਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਪਰੀਤਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਵ **"ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਗਾਹਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਕਾਰਣਤ੍ਤੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਚ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਨਾਸਨਾਯ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। **ਕਾਯਸਮ੍ਭੋਗਸਾਮਗ੍ਗੀ**ਤਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿ। **ਸੋਰਤੋ**ਤਿ ਸੁਭੇ ਰਤੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਰਤੋਤਿ ਵਾ **ਸੋਰਤੋ।** **ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮੁਖਰਾਦਿਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਰੋਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਦੇਸਿਤਾਯਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਖੁਂਸਨਾਦਿਤੋ ਅਨੋਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋਵ। ਓਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਰਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਦਾਨਂ। ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮੇ ਹਿ ਕਤੇ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਪ੍ਪਦਾਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਨ੍ਨਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਦਿਕਤੇਹਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ''ਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨ-ਕਾਰੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗੀਵਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ ਨਿਮ੍ਮਦਨਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਛਨ੍ਨਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਕਤੋਪਿ ਅਭਾਯਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ''ਸਙ੍ਘੇਨਾਹਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ''ਤਿ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪਪਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਅਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਵਿਧਾਨਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤਾਪਸਙ੍ਗਤੋ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਕਤੇਨ। ਯਥਾ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਕਤੇਹਿ, ਏਵਮੇਵ ਤਤੋ ਅਧਿਕਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਚ ''ਸੋਰਤੋ ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ, ਞਾਣੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ।

ਯਂ ਤਂ ਭਗਵਤਾ ਅਵਨ੍ਦਿਯਕਮ੍ਮਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਥ ਖੋ"**ਤਿਆਦਿ ਪਾਲ਼ਿਉਦ੍ਧਟਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਇਮਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਵਿਸੇਸਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤਦਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਿਸੇਸਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਯ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। **"ਕਮ੍ਮਞ੍ਞੇਵ ਲਕ੍ਖਣ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਓਸਾਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਕਮ੍ਮਞ੍ਞੇਵ ਲਕ੍ਖਣਮਸ੍ਸਾਤਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਾਯਤਨਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕੋਪਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿਆਦਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਉਪਰਿ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੩.੪੯੫-੪੯੬) ਪਨ ''ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ **ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ**। ਓਸਾਰਣਨਿਸ੍ਸਾਰਣਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਨਾਮਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਲਕ੍ਖੀਯਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੪੯੫-੪੯੬) ਪਨ ''ਇਮਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਞੇਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ **ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ**। ਓਸਾਰਣਨਿਸ੍ਸਾਰਣਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਨਾਮਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਲਕ੍ਖੀਯਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ** ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਵਿਯ। ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਸ੍ਸ ਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਨ੍ਦਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਵਿਧਾਨਂ। **ਨ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਂ ਕਤਿਕਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਨਂ ਵਿਯ ਹਿ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਅਨਾਦਰੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਹੋਤਿ।

੨੫੫. **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਪਿ ਪਨੇਤੰ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਨ੍ਦਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਪਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੰ ਲਬ੍ਭਤਿ ਏਵ। ਸਲਾਕਦਾਨਟ੍ਠਾਨੰ **ਸਲਾਕਗ੍ਗੰ** ਨਾਮ, ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਨੰ ਭਾਜਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ **ਯਾਗਗ੍ਗਭਤ੍ਤਗ੍ਗਾਨਿ** ਨਾਮ। ਏਤੇਸੁਪਿ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਉਪੋਸਥੇ ਵਿਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੋ, ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮੰ ਨ ਹੋਤਿ, ''ਮਯਮੇਤੰ ਨ ਜਾਨਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਖੀਯਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਪਨ ਕਤੇ ਖੀਯਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਘਿਕਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਦਾਤੁੰ ਅਪਲੋਕੇਨ੍ਤੇਹਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਅਨੁਮਤਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਯੋ ਪਨ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਅਪਲੋਕਨੰ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਤੰ ਉਪਾਯੇਨ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਗਤੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੰ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਹ **"ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੰ"**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਯਦਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ ਚੀਵਰੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਕਿੰ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕੇਨ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਨਾਲ਼ਿ ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਨਾਲ਼ਿ** ਵਾਤਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਮਾਣਦਸ੍ਸਨੰ। ਤੇਨ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਪਲੋਕੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਕਦਿਵਸੰਯੇ**ਵ ਵਾਤਿਆਦਿ ਦਸਵੀਸਤਿਦਿਵਸਾਨੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇਯੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨੰ। ਤੇਨ ''ਯਾਵਜੀਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਯਾਵਰੋਗਾ ਵੁਟ੍ਠਹਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਅਪਲੋਕੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਣਪਲਿਬੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਣਵਤ੍ਥੁੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਞ੍ਚ ਇਣਾਯਿਕੇਹਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲਸ੍ਸ ਸਾਸਨੁਪਕਾਰਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਪਨ ਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾ ਮਹਾਇਣੰ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਤ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ।

"ਛਤ੍ਤੰ ਵਾ ਵੇਦਿਕੰ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵੇਦਿਕਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਚਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਵਲਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਅਗ੍ਗਚਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੩.੪੯੫-੪੯੬) ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਠਪਿਤਵਤ੍ਥੁਤੋ। **ਸਙ੍ਘਿਕੇਨਪੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੇਹਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਨਾਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਦਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਰਿਯਮਾਨੰ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਕਾਰੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਰੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਪਹੋਨਕੰ ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਬਹੁੰ ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਧਿਕੰ ਪਨ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ।

ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦਿਵਸੇਪਿ ਕਤੰ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ''ਯੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੰ...ਪੇ॰... ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਮਯ੍ਹੰ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਕਤਿਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿਪਿ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ। **ਤੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨੰ। **ਸਾ ਏਵ ਕਤਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਕਤਿਕਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪੁਰਿਮਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਮੇ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਕਤਕਤਿਕੇ ਵਿਹਾਰੇ। **ਪਰਿਵੇਣਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਜਗ੍ਗਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਅਰਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇ ਫਲਾਫਲਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਾ ਚ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਤਿਕਾ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯੇਹਿ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਬੀਜਾਨਿ ਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਾ, ਤੇਪਿ ਦਸਮਭਾਗੰ ਦਤ੍ਵਾ ਰੋਪਕੇਹੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਜਗ੍ਗਿਤੇਹਿ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ। **ਮੂਲੇ**ਤਿਆਦਿਕਾਲੇ, ਪੁਬ੍ਬੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੀਘਾ ਕਤਿਕਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਾ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਕਤਿਕਾ। **ਨਿਕ੍ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਭਾਜਿਤਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੀਯਨਮਤ੍ਤਮੇ**ਵ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਖੀਯਨੇਨ ਬਹੁੰ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨੰ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਖੀਯਨ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਹੋਨਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ वਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾਤਿ ਤਥਾ वੁਤ੍ਤੇ ਤੇਨੇव ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਨ੍ਨਂ वਿਯ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀवਸਮ੍ਭवੋ ਹੋਤੀਤਿ वੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨੁवਿਚਰਿਤ੍वਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੋ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿवੀਸਤੋ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੋ, ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਚ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਦਾਤੁਂ ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਸੀ''ਤਿ ਏवਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਤ੍वਾ ਯਥਾ ਤੇ ਸਙ੍ਘੇ ਏव ਪਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਏवਂ वਤ੍वਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਿਲਾਨਗਮਿਕਿਸ੍ਸਰਾਦੀਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪੁਗ੍ਗਲਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨੇव ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਨ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਪਿ ਦਾਤੁਂ ਨ वਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸਙ੍ਘਿਕਮੇव ਯਥਾਕਤਿਕਾਯ ਦਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਦਯੋ ਸਯਮੇव वਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨ वਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ''ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭवਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪੁਬ੍ਬੇ वੁਤ੍ਤਮੇ**वਾ**ਤਿ ''ਕੁਦ੍ਧੋ ਹਿ ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੇਪਿ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾवੇ ਕਾਰਣਂ ਪੁਬ੍ਬੇ वੁਤ੍ਤਮੇव, ਤੇਹਿ ਕਤਅਨਤ੍ਥਾਭਾवੇਪਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭवਿਤੁਂ वਟ੍ਟਤਿ, ''ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਆਦਿ ਪਨ वਤ੍ਤੁਂ ਨ वਟ੍ਟਤਿ।

ਗਰੁਭਣ੍ਡਤ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਜੀवਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਆਰਾਮਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ ਦਾਰੂਨਞ੍ਚ ਗੇਹਸਮ੍ਭਾਰਾਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ ''ਸਬ੍ਬਂ ਤ੍वਮੇव ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਦਾਤੁਂ ਨ वਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ वੁਤ੍ਤਂ। **ਅਕਤਾ**वਾ**ਸਂ** वਾ **ਕਤ੍**वਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅविਜ੍ਜਮਾਨਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਕਤ੍वਾ। **ਜਗ੍ਗਿਤਕਾਲੇ**ਤਿ ਫਲवਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਜਗ੍ਗਨਕਾਲੇ**ਤਿ ਜਗ੍ਗਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲੇ।

੨੫੬. **ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭੇਦੇ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਭੇਦੇ।

ਇਤਿ विਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂवਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ विਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮविਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਤੇਤ੍ਤਿਂਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩੪. ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਏਵਂ ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਂ ਕਥੇਤੁਂ “**ਇਦਾਨਿ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਰੇਨ ਕਿਣ੍ਣਾਤਿ ਪਕਿਣ੍ਣਾ, ਦਿਵਾਸੇਯਜਾਤਿ ਕਥਾ ਵਿਯ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਗਣਭੋਜਨਕਥਾਦਯੋ। **ਪਕਿਣ੍ਣਕਾ** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕ-ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਮਾਤਿਕਾ –

ਗਣਭੋਜਨਕਥਾ ਚ, ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਚ ਭੋਜਨਾ।
ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਤਤੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਂ॥

ਪਟਿਭਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪ੍ਪ-ਕਤਭੋਜਨਮੇਵ ਚ।
ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੁਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤਾ, ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰਿਕਾ ਤਥਾ॥

ਦੀਘਾਸਨਂ ਗਿਲਾਨੁਪ-ਟ੍ਠਾਨਂ ਮਰਣਵਣ੍ਣਕਂ।
ਅਤ੍ਤਪਾਤਨਮਪ੍ਪਚ੍ਚ-ਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤਥਾ॥

ਦਵਾਯ ਸਿਲਾਵਿਜ੍ਝਨਂ, ਦਾਯਾਲਿਮ੍ਪਨਕਂ ਤਥਾ।
ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੁਲਾਭਤਂ, ਗੋਪਕਦਾਨਮੇਵ ਚ॥

ਯਮ੍ਮਿਕਾਯਾਚਨਾ ਚੇਵ, ਉਚ੍ਚਾਰਾਦੀਨ ਛਡ੍ਡਨਂ।
ਨ੍ਹਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖਘਂਸਨਾਨਿ, ਵਲਿਕਾਦੀਨ ਧਾਰਣਂ॥

ਦੀਘਕੇਸਾ ਆਦਾਸਾਦਿ, ਨਚ੍ਚਾਦਜਙ੍ਗਚ੍ਛੇਦਾਦਿ ਚ।
ਪਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਪਰਿਸ੍ਸਵਨ ਨਗ੍ਗਿਯਂ॥

ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਂ ਆਸਿਤ੍ਤਕਂ, ਮਲ਼ੋਰਿਕੇਕਭਾਜਨਂ।
ਚੇਲਪਤਿ ਪਾਦਘਂਸੀ, ਬੀਜਨੀ ਛਤ੍ਤਮੇਵ ਚ॥

ਨਖਾਲੋਮਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਾ, ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਾ।
ਕਾਜ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਞ੍ਚੇਵ, ਰੁਕ੍ਖਾਰੋਹਨਕਮ੍ਪਿ ਚ॥

ਛਨ੍ਦਾਰੋਪਾ ਲੋਕਾਯਤਾ, ਖਿਪਿਤਂ ਲਸੁਣਂ ਤਥਾ।
ਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾਦੀਨਿ, ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ ਚ ਵਨ੍ਦਿਯਾ॥

ਵਨ੍ਦਨਾਕਾਰਕਥਾ ਚ, ਆਸਨ੍ਦਾਦਿਕਥਾਪਿ ਚ।
ਉਚ੍ਚਾਸਨਮਹਾਸਨਂ, ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗਕਂ॥

ਉਪਾਹਨਂ ਯਾਨਞ੍ਚੇਵ, ਚੀਵਰਂ ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਂ।

ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਞ੍ਚ, ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਣਾ॥

ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਕਞ੍ਚੇਵ, ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ ਤਥਾ।
ਛਚੀਵਰਂ ਰਜਨਾਦਿ, ਅਤਿਰੇਕਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ॥

ਅਟ੍ਠਵਰਂ ਨਿਸੀਦਨਂ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਮੇਵ ਚ।
ਓਕਾਸੋ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯੋ ਚ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਕੋਪਿ ਚ॥

ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਚੇਵ, ਸਤ੍ਤਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਤਥਾ।
ਨਹਾਪਿਤੋ ਦਸਭਾਗੋ, ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਪਦੇਸੋਪਿ ਚ॥

ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਵਸਾ ਮੂਲਕਂ।
ਪਿਟ੍ਠਂ ਕਸਾਵ ਪਣ੍ਣਞ੍ਚ, ਫਲਞ੍ਚ ਜਤੁ ਲੋਣਕਂ॥

ਚੁਣ੍ਣਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਬਾਧਂ, ਅਞ੍ਜਨਂ ਨਤ੍ਥੁਮੇਵ ਚ।
ਧੂਮਨੇਤ੍ਤਂ ਤੇਲਪਾਕਂ, ਸੇਦਂ ਲੋਹਿਤਮੋਚਨਂ॥

ਪਾਦਬ੍ਭਞ੍ਜਂ ਗਣ੍ਡਾਬਾਧੋ, ਵਿਸਞ੍ਚ ਘਰਦਿਨ੍ਨਕੋ।
ਦੁਟ੍ਠਗਹਣਿਕੋ ਪਣ੍ਡੁ-ਰੋਗੋ ਛਵਿਦੋਸੋਪਿ ਚ॥

ਅਭਿਸਨ੍ਨਦੋਸਕਾਯੋ, ਲੋਣਸੁਵੀਰਕੋ ਤਥਾ।
ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਾਦਿਕਥਾ ਚ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹੋ॥

ਤਤੋ ਨਿਹਤਕਥਾ ਚ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹੋ।
ਵਨਟ੍ਠਂ ਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠਞ੍ਚ, ਤਥਾ ਅਕਤਕਪ੍ਪਤਂ॥

ਯਾਗੁਕਥਾ ਗੁਲ਼ਕਥਾ, ਮਹਾਪਦੇਸਮੇਵ ਚ।
ਆਨਿਸਂਸਕਥਾ ਚੇਤਿ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਮ੍ਹਿ ਆਗਤਾ॥

ਗਣਭੋਜਨਕਥਾ

੧. ਤਤ੍ਥ ਗਣਿਤਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਗਣੋ, ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਮੂਹੋ, ਇਧ ਪਨ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਗਣੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਭੁਞ੍ਜਤੇ ਭੋਜਨਂ, ਬ੍ਯਵਹਰਣਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਾ ਭੋਜਨਕਿਰਿਯਾ, ਗਣਸ੍ਸ ਭੋਜਨਂ ਗਣਭੋਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਗਣਭੋਜਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਨਕਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ**ਤਿ ਗਿਲਾਨਾਦਿਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਸਮਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਗਣਭੋਜਨਂ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨੇਵ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਗਣਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ਗਣਭੋਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਤ੍ਥੁਅਨੁਰੂਪਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ''ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਆਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **"ਗਣਭੋਜਨਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਸਵਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਤ੍ਵਂ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹਿ, ਤ੍ਵਂ

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਸਵਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਗਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਵਿਸੁਂ ਗਹਣੇ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭੋਜਨਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ, ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ‘ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭੁਞ੍ਜਥਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ‘ਭੁਞ੍ਜਥਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ‘‘ਓਦਨਂ ਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਵਾ ਭੋਜਨਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਵੁਤ੍ਤੇ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ‘‘ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭੁਞ੍ਜਥਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਓਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾਵ ਤੇ ਏਵਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸੁਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਗਣਵਸੇਨ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਂਸੂਤਿ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੧੭-੨੧੮) ਪਨ **‘‘ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵੇਵਚਨੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਭੋਜਨਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’ਤਿਆਦਿਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮੇਨਪਿ ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਾਦਿਵਤ੍ਥੂਸੁ ‘ਇਧੇਵ ਭੁਞ੍ਜਥਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਓਦਨਾਦਿਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਵਚਨੇ **ਵਿਚਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਾਦਿਵਸੇਨ ਸਂਵਿਦਹਤਿ। **ਘਟ੍ਟੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਵਾਤਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ, ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟੇਤਿ। **ਵਲ਼ੇਤੀ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ। ‘‘ਅਭਿਨਵਸ੍ਸੇਵ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਰਣਂ ਇਧ **ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ, ਪੁਰਾਣਚੀਵਰੇ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੧੭-੨੧੮) ਪਨ **‘‘ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਵਾਧਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣਚੀਵਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਕਂ ਅਨ੍ਤਂ ਚੀਵਰੇ ਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਠਪੇਤਿ। **ਪਚ੍ਚਾਗਤਂ ਸਿਬ੍ਬਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਤਿਯਅਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਆਹਤਂ ਸਿਬ੍ਬਤਿ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਬਨ੍ਧਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰੇਨ ਲਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਬਨ੍ਧਤਿ। **ਘਟ੍ਟੇਤੀ**ਤਿ ਪਮਾਣੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਤਿਗੁਣਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਟ੍ਟੇਤਿ। **ਵਲ਼ੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਗੁਣਸੁਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਚਕ੍ਕਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਵਟ੍ਟੇਤਿ ਏਕਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਦਣ੍ਡਯਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤਗੁਲ਼ਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਨਾਲ਼ਿਕਾਦੀਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨੦੯-੨੧੮) ਨ ‘‘ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਮੋਘਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਵਾਤੇ ਯਥਾ ਏਕਤਲ਼ਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਵਲ਼ੇਤੀ**ਤਿ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਟ੍ਟਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਂ ਪਟ੍ਟਪਰਿਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚ, ਨਵਚੀਵਰਕਾਰਕੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਇਤਰੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਚਤੁਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸ, ਤਂ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਚਤੁਤ੍ਥਂ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨ**’’ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਆਗਤੇ ਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋਯੇਵ ਚ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਯਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਣਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਜਨਕਨਿਮਨ੍ਤਨਭਾਵਤੋ **‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨ**’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਗਣੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੨੦) ਪਨ **‘‘ਸਮ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। **ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸਙ੍ਘੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

‘‘ਯਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ…ਪੇ॰… ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ **‘‘ਇਤਰੇਸਂ ਪਨ ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੋਤੀ**’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਚੀਵਰਕਾਰਕੋ ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਚਨੇਨ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ।

ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਾਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਣੇ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਸਵਨੇ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਇਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਤੇਸੁਪਿ ਭੋਜਨਕਿਚ੍ਚੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਤਾਨਿ ਚ ਤੇਹਿ ਏਕਤੋ ਨ ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕਤੋ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ ਏਕੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਮਹਾਥੇਰੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਥਾ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥ। **ਯਾਨੀ**ਤਿ ਕੁਮ੍ਮਾਸਾਦੀਨਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਏਕੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਤੋ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ…ਪੇ॰… ਮੋਚੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਸਾਦਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਗਣਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਦੂਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਭਯੇਨ "**ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਆਦੀਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੀਯਮਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਵਤ੍ਤਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਨਿਵਤ੍ਤਥਾ''ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਕਥਾ

੨. ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਕਥਾਯਂ ਪਨ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਭੋਜਨਂ **ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ**। ਕਿਂ ਤਂ? ਪਠਮਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਭਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜਨਕਿਰਿਯਾ। ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਗਣਭੋਜਨਂ ਵਿਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਚ ਨ ਪਸਵਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੋ। ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨੇਵ ਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਅਸਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ ਠਪਿਤਂ। ਪਰਿਵਾਰੇ (ਪਰਿ॰ ੮੬) ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯਂ ਅਨੁਜਾਨਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਮੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਨਾਕਾਸਿ, ਭਗਵਤਾ ਚ ਵਿਸੁਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ 'ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਕੁਲੇ ਲਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖਤੋ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਚਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਯੇਨ ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨਤੋ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਭੋਜਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਉਪਰਿ, ਤਂ ਉਪਰਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ**"ਤਿ। ਹਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਹਤ੍ਥਗਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਹਤ੍ਥਂ ਪਨ…ਪੇ॰… ਯਥਾ ਯਥਾ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ**"ਤਿ। ਖੀਰਸ੍ਸ ਰਸਸ੍ਸ ਚ ਭਤ੍ਤੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ "**ਖੀਰਂ ਵਾ ਰਸਂ ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

"**ਮਹਾਉਪਾਸਕੋ**ਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸਾਮਿਕੋ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ 'ਆਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ 'ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵਿਭਾਵਿਤੋ''ਤਿ ਮਹਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਬ੍ਬੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ''ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਏਤਂ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ ਪਠਮਂ ਲਦ੍ਧਭਾਵੇ ''ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੨੯) ਪਨ **"ਖੀਰਂ ਵਾ ਰਸਂ** ਵਾ"ਤਿ ਪਞ੍ਚਭੋਜਨਾਮਿਸ੍ਸਂ ਭਤ੍ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਠਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਭੋਜਨਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਿਵਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **'ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨਾ'**ਤਿਆਦੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨੨੯) ਪਨ ''ਏਤ੍ਥ 'ਮਹਾਉਪਾਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ...ਪੇ॰... ਪਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਚਨਤੋ, 'ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹਾ'ਤਿ ਪਾਲਿਤੋ, ਖਨ੍ਧਕੇ 'ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ, ਪਠਮਗਹਿਤਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨਭੋਜਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਭੋਜਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਸਙ੍ਘਗਣਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਗਹਟ੍ਠਸਨ੍ਤਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਪਠਮਂ ਨਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿਪਰਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾ

੩. ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾਯਂ **"ਪਕਤਿਵਚਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੇਨ ਸੋਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਪਕਤਿਵਚਨਂ ਨਾਮ। **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ 'ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਾਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਈਦਿਸੇਨ ਵਚਨੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਸਾਦਿਯਨਂ, ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ, ਭਤ੍ਤਿਯਘਰਤੋ ਅਞ੍ਞਘਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਨਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਸਮਯਸ੍ਸ ਵਾ ਆਪਦਾਨਂ ਵਾ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੨੯੮) ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੨੯੮) ਪਨ **"ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੋ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਸਚੇਪਿ ਪਕਤਿਵਚਨਸ੍ਸ ਸਵਨੂਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤੋ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **'ਅਪਿਚ...ਪੇ॰... ਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ**'ਤਿਆਦਿ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮਾਦੀਨਞ੍ਞੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਤੋ ਗਾਮਵੀਥਿਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਂ ਵਿਨਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਘਰੂਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ। ਯਂ ਪਨ ਪਾਲਿਯਂ 'ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਘਰੂਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਪਠਮਪਾਦਂ ਉਮ੍ਮਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ'ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਗਾਮੇ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਘਰੂਪਚਾਰਂ ਅਨੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿਮਜ੍ਝੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਘਰਦ੍ਵਾਰਾਭਿਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ 'ਵੀਥਿਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਘਰੂਪਚਾਰਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ 'ਯਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਤੋ, ਤੇਸਂ ਗਣਨਾਯਾ'ਤਿ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਸਾਦਿਯਨਂ, ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਾ, ਭਤ੍ਤਿਯਘਰਤੋ ਅਞ੍ਞਘਰੂਪਸਙ੍ਕਮਨਂ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਨਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਸਮਯਾਪਦਾਨਂ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿ। ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇਪਿ **"ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵ **ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ ਇਧ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨਾ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾਭਾਵੋ, ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਪਂਸੁਕੂਲਕਥਾ

੪. ਪਂਸੁਕੂਲਕਥਾਯਂ **ਅਭਿਨ੍ਨੇ ਸਰੀਰੇ**ਤਿ ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਹੇ ਅਲ੍ਲਸਰੀਰੇ। ''ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਹੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਰਿਯਾਯਭੇਦਮਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਅਲ੍ਲਸਰੀਰੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਸਭਾਗਸਰੀਰੇਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਰੀਰੇ। ਵਿਸਭਾਗਸਰੀਰਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇਨ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸੀਸੇ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਵਿਸਭਾਗਸਰੀਰੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਕਾਤੁਂ ਸਾਟਕਞ੍ਚ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ । ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਪਨ ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **"ਯਥਾਕਮ੍ਮਂ ਗਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਪੇਤਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਮਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਹੇਤਿ ਆਸਨ੍ਨਮਰਣਤਾਯ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਸਮਙ੍ਗਿਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ '**ਅਲ੍ਲਸਰੀਰੇ**'ਤਿ। ਕੁਣਪਸਭਾਵ◌ੰ ਉਪਗਤਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਨਮੇਵ ਅਲ੍ਲਭਾਵਤੋ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਵ◌ਿ**ਸਭਾਗਸਰੀਰੇ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਰੀਰੇ। '**ਸੀਸੇ** ਵ◌ਾ'ਤਿਆਦਿ ਅਧਕ੍ਖਕੇ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੇ ਪਦੇਸੇ ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਾਮਸਨ੍ਤੇਨ ਕਤੰ ਸੁਕਤਮੇਵ। ਮਤਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਹਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਿਚ੍ਚ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਮਾਸਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ◌ਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਨ ਹਿ ਅਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਕੇਪਿ ਚਿਤ੍ਤਾਦਿਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ ਭਵਨ੍ਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤੇ ਮਤਿਤ੍ਥਿਸਰੀਰੇ ਨਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੩੫) ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਵ◌ੁਤ੍ਤਾਪਿ ਪੰਸੁਕੂਲਕਥਾ ਪੰਸੁਕੂਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਹਿ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੦) ਏਵ◌ੰ ਆਗਤਾ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ 'ਏਕੰਯੇਵ ਭਗਵਤਾ ਚੀਵਰੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਨ ਦ੍ਵ◌ੇ'ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ ਪੰਸੁਕੂਲਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਿਤੁੰ, ਤਦੁਭਯੇਨਪਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿੰ ਵਣ੍ਣੇਮੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **"ਏਕੰਯੇਵ ਭਗਵਤਾ ਚੀਵਰੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਨ ਦ੍ਵ◌ੇ**ਤਿ ਤੇ 'ਕਿਰ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨਾ'ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ 'ਗਹਪਤਿਕੇਨ ਵ◌ਾ ਪੰਸੁਕੂਲੇਨ ਵ◌ਾ'ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਅਤ੍ਥੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿੰਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ **ਇਤਰੀਤਰੇਨਪੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੇਨਪਿ ਮਹਗ੍ਘੇਨਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਅਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਨਯਪੰਸੁਕੂਲਮਤ੍ਤਸਾਦਿਯਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਪੰਸੁਕੂਲਧੁਤਙ੍ਗਧਰਸ੍ਸ ਪਨ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ''ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਸਮਾਦਾਨਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਗਮੇਸੁੰ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ, ਤੇ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਲਭਿੰਸੁ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਗਮੇਸੁੰ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਭਾਗੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਨ ਮਯੰ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਾਗਮਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਨਾਗਮੇਨ੍ਤਾਨੰ ਨਾਕਾਮਾ ਭਾਗੰ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਗਮੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਤੇ ਸੁਸਾਨਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਤੇ ਨ ਅਚ੍ਛਿੰਸੁ, ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੁਯੇਵ। **ਨਾਕਾਮਾ ਭਾਗੰ ਦਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਦਾਤੁੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦਾਤਬ੍ਬੋ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਮੇਸੁੰ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ, ਤੇ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਲਭਿੰਸੁ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਮੇਸੁੰ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ, ਆਵ◌ੁਸਾ,ਏ ਭਾਗੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਨ ਮਯੰ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਆਗਮੇਨ੍ਤਾਨੰ ਅਕਾਮਾ ਭਾਗੰ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਠਮੰ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਛਾ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਠਮੰ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ, ਤੇ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਲਭਿੰਸੁ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਛਾ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ, ਤੇ ਨ ਲਭਿੰਸੁ। ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਭਾਗੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਨ ਮਯੰ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਚ੍ਛਾ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਪਚ੍ਛਾ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਨਾਕਾਮਾ ਭਾਗੰ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਦਿਸਾ ਸੁਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਮਿੰਸੁ ਪੰਸੁਕੂਲਾਯ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਲਭਿੰਸੁ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਲਭਿੰਸੁ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਲਭਿੰਸੁ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਭਾਗੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ ''ਨ ਮਯੰ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਲਭਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਦਿਸਾਨੰ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਅਕਾਮਾ ਭਾਗੰ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਗਮੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰੇ ਅਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਗਮੇਨ੍ਤਾਨਂ ਅਕਾਮਾ ਭਾਗਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ। **ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਸੁਸਾਨਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੇ। ਯਦਿ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਇਧਾਗਤਾ ਏਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਵ੍ਵਾਣੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ । ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਚੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ, ਯੇਨ ਗਹਿਤਂ, ਸੋ ਏਵ ਸਾਮੀ। **ਸਦਿਸਾ ਸੁਸਾਨਂ ਓਕ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਂ ਓਕ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਏਕਦਿਸਾਯ ਵਾ ਓਕ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਸਾਨਂ ਓਕ੍ਕਮਿਂਸੁ ਪਂਸੁਕੂਲਾਯ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਲਭਿਂਸੁ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਲਭਿਂਸੁ। ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਲਭਿਂਸੁ, ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਭਾਗਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ ''ਨ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਲਭਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਂ ਅਕਾਮਾ ਭਾਗਂ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਲਦ੍ਧਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਸਬ੍ਬੇ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਬਹਿਮੇਵ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾਯੇਵ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ। ਏਤੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਛਡ੍ਡਿਤੇ ਏਵ ਅਕਾਮਾ ਭਾਗਦਾਨਂ ਵਿਹਿਤਂ, ਕੇਵਲਂ ਛਡ੍ਡਿਤੇ ਪਨ ਕਤਿਕਾਯ ਅਸਤਿ ਏਕਤੋ ਬਹੂਸੁ ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁ ਯੇਨ ਗਹਿਤਂ, ਤੇਨ ਅਕਾਮਾ ਭਾਗੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਮਾਨਾ ਦਿਸਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਸਦਿਸਾਤਿ ਆਹ "**ਏਕਦਿਸਾਯ ਵਾ ਓਕ੍ਕਮਿਂਸੂ**"ਤਿ।

ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਕਥਾ

੫. ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਕਥਾਯਂ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਥਾ**ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ। ਸੇਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਹਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਮੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਮਤ੍ਤਂਯੇਵ ਹਰਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਂ ਤਾਵ ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਾਗਮਨਸ੍ਸ ਵਾ ਅਜਾਨਨਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਥੇਰੇਹਿ ਨੇਵ ਤਾਵ...ਪੇ॰... ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਂ ਦਦਮਾਨਾ ਸਯਂ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯਪਿ ਭਞ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ''ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਈਦਿਸੇਸੁ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨੇਵ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਨ ਤੇਸਂ ਧਾਰਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਧਜਾਨਂ ਧਾਰਣੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯਾਨਿ ਚ ਨੇਸਂ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਥੇਰਾਨਂ ਸਯਮੇਵ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਯਦਿ ਲਦ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਲਦ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ''ਨੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਚੀਵਰਂ ਵਾ... ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਪਵਿਟ੍ਠਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਰੁਚਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਚ ''ਯਂ ਆਵਾਸਂ ਪਠਮਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਠਿਤਵਿਹਾਰਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਨਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਾ...ਪੇ॰... ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਪਾਰੁਪਿਤੁਞ੍ਚ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਯਂ ਆਵਾਸਂ ਪਠਮਂ...ਪੇ॰... ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਹਾਰਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਚੀਵਰਂ। **ਚਿਮਿਲਿਕਾਹੀ**ਤਿ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਹਿ। **ਤਸ੍ਸ ਉਪਰੀ**ਤਿ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਉਪਰਿ। **ਵਿਦੇਸਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਚੀਵਰਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦੇਸਗਤੇਨ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ...ਪੇ॰... ਠਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਚ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਨਿਯਮਿਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਭੋਗੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਚੀਵਰਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨੇਨ।

ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਸਰੀਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਂ ਜਿਣ੍ਣਂ। **ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ "**ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ**

ਪਰਿਵਤ੍ਤਾਪੇਨੁਸ੍ਸਾ"ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੰ ਨਾਮ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਪਵਾਰਿਤਾਨੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਵਤ੍ਤੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ। ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਹਿ ਪਵਾਰਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਯੰ ਯੰ ਪਵਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਯੰ ਚੀਵਰਾਦਿੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਵਾਰੇਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੀਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਞਾਤਕਾਨੰ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਤਾ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਚ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੧੫) ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਧਮ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਸਮਣੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਚਾਰਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾ, ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕਤਨਿਮਨ੍ਤਨਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਤੋ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

''ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭੂਤਗਾਮਵਿਕੋਪਨੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨੇਵਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਠਮੰ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਲਿਙ੍ਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧਿੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਲਦ੍ਧਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ।

ਯੰ ਆਵਾਸੰ ਪਠਮੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਹਾਰਚੀਵਰਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਨਪਿ ਤਿਣਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਗ੍ਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਚਿਮਿਲਿਕਾਹੀ**ਤਿ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਹਿ। **ਪਰਿਭੋਗੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਚੀਵਰੰ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨੇਨ। **ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੰ ਓਭਗ੍ਗਵਿਭਗ੍ਗਤਾਯ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਜਿਣ੍ਣੰ।

ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਞਾਤਕਾਨੰ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਟ੍ਠਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰਥਾ ''ਞਾਤਕਾਨੰ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਨੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੨੬) ਪਨ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ...ਪੇ॰... ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਿਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ 'ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ'ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਤਾ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਚ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

''ਤਞ੍ਚੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨੀ ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਚੀਵਰੇਹਿ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮੰ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਤੋ ਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੩) **ਅਭਿਹਟ੍ਠੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭੀ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੋ, ਹਰਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਗਣ੍ਹਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਪੇਯ੍ਯ, ਇਚ੍ਛੰ ਰੁਚਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ ਵਦੇਯ੍ਯ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਭਿਹਟ੍ਠੁੰ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਯਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤੰ ਆਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਯਾਵਤਕੰ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਾਵਤਕੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਵਮਿਧਪਿ **ਅਭਿਹਟ੍ਠੁੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਾਭਿਹਾਰੋ ਵਾਚਾਭਿਹਾਰੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਅਭਿਹਾਰੋ। ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਹਿ ਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਯਤ੍ਤਕੰ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਵਾਚਾਯ ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਦੁਸ੍ਸਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ, ਯਤ੍ਤਕੰ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਭਿਹਟ੍ਠੁੰ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਨ੍ਤਿ ਸਅਨ੍ਤਰੰ ਉਤ੍ਤਰੰ ਪਰਮੰ ਅਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾਤਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮੰ, ਨਿਵਾਸਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਰੁਪਨੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਤੋ ਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਅਭਿਹਟਚੀਵਰਤੋ ਏਤ੍ਤਕੰ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਇਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨ ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਵੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਸਚੇ ਤੀਣਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਯਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਸਭਾਗਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਤੇਨ ਏਕੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਕਤਿਯਾਵ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਚਰਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵੰ ਏਕੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਏਕੰ ਨਟ੍ਠੰ, ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਕੰ ਨਟ੍ਠੰ, ਏਕੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਸ੍ਸ ਏਕੰਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਟ੍ਠੰ, ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਚਤੂਸੁ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਏਕੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੀਸੁ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਾ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਹਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਤਾਯ ਠਾਤਬ੍ਬੰ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸੇਸਕੰ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਸੰ ਪੁਨ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਾਦਿਗੁਣਵਸੇਨ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਞਾਤਕਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਞਾਤਕਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤਾਨੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਵਾਰਿਤਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤਾਨੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ''ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਕਤਿਯਾ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਣਾ ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਿਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਇਦਮ੍ਪਿ ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ , ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮੇ ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਪਗ੍ਗਾਹਿਕਸਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਵਾਣਿਜਕਾਨੰ ਆਪਣੰ, ''ਪਗ੍ਗਾਹਿਤਸਾਲ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਅਭੀਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਹਰਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਵਰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾਯੰ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਆਹ "**ਇਚ੍ਛਾਪੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ। **ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਅਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸਹਿਤੰ। **ਉਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ। **ਅਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੀਵਰੋ, ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਮਯੇ ਤੀਣਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨੀਤਿ ਸੋ ''ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੀਵਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਵ "**ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨ ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਮਯੇ ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਵਿਨਯੇ ਤੇਚੀਵਰਿਕਭਾਵੰ, ਧੁਤਙ੍ਗਤੇਚੀਵਰਿਕਭਾਵੰ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਏਵੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮੰ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਤੋ ਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਅਸਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨ। ਯਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਥਾਪੀ**ਤਿ ''ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੰ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਨ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਸਾਦਿਯਨੰ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਪਦਭਾਜਨੇਨ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਤੰ ਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**"ਨ੍ਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਚੀਵਰੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਟ੍ਠੇ ਬਹੂਨਿਪਿ ਗਹੇਤੁੰ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਦਭਾਜਨਸ੍ਸ ਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨ... ਪੇ॰... ਤੰ ਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪਦਭਾਜਨੇ ਚ ਨ ਤਾਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਯਮ੍ਪਿ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਨਟ੍ਠਾਨੀ''ਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਗ੍ਗਹਣੰ ਸਰੂਪਕਥਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਪਾਲ਼ਿਯੰ

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾਸਮ੍ਭਵਤੋ । ਨ ਹਿ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁੰ। ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ତਿਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪਮਾਣੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪਮਾਣਤੋ ਸਾਦਿਯਨੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਿਕਸ੍ਸ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ, ਨ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਤਿਚੀਵਰਤੋ ਅਧਿਕਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਠਿਤੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਲਬ੍ਭਨੀਯਭਾਵਤੋ ਤੇਨਪਿ ਸਾਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਪਕਤਿਯਾਵ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਚਰਤੀ**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਸੇਨ ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਅਲਾਭੇਨ ਵਾ ਚਰਤਿ। ''ਦ੍ਵੇ ਨਟ੍ਠਾਨੀ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**"ਤਿ। **ਏਕੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਚੀਵਰਾਨੰ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਟ੍ਠੇਸੁ ਏਕੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ ਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਤਾਯ ਅਵਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਯਸ੍ਸ ਏਕੰਯੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਨਟ੍ਠਸੇਸਚੀਵਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

''ਸੇਸਕੰ ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਹੋਤੂਤਿ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮ, ਸੇਸਕੰ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਸਮਯੇਪਿ ''ਸੇਸਕਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰਯੇਵ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵ। **ਪਵਾਰਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਪਵਾਰਿਤਾਨੰ। **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਾਦਿਯਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾਨੰ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਤਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ **"ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਸਲ੍ਲੇਖਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਿਦੰ...ਪੇ॰... ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਮਾਣੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸੰਸਨ੍ਦਿਯਮਾਨੰ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਯੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਚਨੰ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਪਨ ਤੀਸੁਪਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਦਿਯਨਪਟਿਬਦ੍ਧਤਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ 'ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਓਕਾਸੋਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤੰ। ਇਧ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਅਧਿਕੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਤਾ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਕਾਰਣਤਾ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਚ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੨੨-੫੨੪) ਪਨ ''ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਪਗ੍ਗਾਹਿਕਸਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਾਪਣੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਾਣਿਜਕੇਹਿ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨਤਾਯ 'ਪਗ੍ਗਾਹਿਕਸਾਲਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਚੀਵਰਸ੍ਸ। **ਤੇਚੀਵਰਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਿਚੀਵਰਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਾਦੀਸੁ ਨਿਹਿਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਤਾਵਕਾਲਿਕੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਾਵਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭੂਤਗਾਮਵਿਕੋਪਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਣਪਣ੍ਣੇਹਿ ਛਦਨੰ ਵਿਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਅਸਬ੍ਬਚੀਵਰੇਨ। 'ਦ੍ਵੇ ਨਟ੍ਠਾਨੀ'ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ '**ਦ੍ਵੇ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**'ਤਿ। **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ 'ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾਨੰ ਪਵਾਰਿਤਾਨ'ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੨੬) ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤਿ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਯੇਸੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਸਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾ, ਨ ਤਾਵ ਤੇਸੰ, ਤੇਹਿ ਅਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਤ੍ਤਾ, ਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਕਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਦਿਯਨਪਟਿਬਦ੍ਧਤਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ’ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਤੁਰਿਚੀਵਰਤਾ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਕਾਰਣਤਾ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਚ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨੀ’’ਤਿ।

ਇਦਂ ਤਤ੍ਤੁਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਧਿਕਾਰੇਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਗਹਿਤਂ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਸਮਯੇਸੁ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਮਤ੍ਤਸੋ ਗਹਿਤਭਾਵੋ ਤਤ੍ਤੁਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਅਧਿਕਾਰੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ।

ਚੀਵਰਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ

ਇਤੋ ਪਰਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਚੀਵਰਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਕ੍ਖਾਮ – ਤਤ੍ਥ **ਯਮ੍ਪਿ ਤਜਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਮ੍ਪਿ ਤੇ ਅਹਂ। ਸੋ ਕਿਰ ‘‘ਮਮ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਉਪਾਹਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਾਨਿ ਵਹਨ੍ਤੋ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨੇਵਮਾਹ ‘‘ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਲਮੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ।

ਸਯਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਚੀਵਰਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚ ਬਹੂਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਅਬਦ੍ਧਾਨਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਠਿਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੋ, ‘‘ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਆਹਰ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਆਹਰਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਆਹਰਾਪਯਤੋ ਚ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ‘‘ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਆਹਰਾ’’ਤਿ ਵਦਤੋਪਿ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ।

ਅਞ੍ਞਂ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ‘‘ਚੀਵਰਂ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਏਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਆਣਤ੍ਤੋ ਬਹੂਨਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਗਣ੍ਹ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵਦਤੋ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ‘‘ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵਦਤੋ ਏਕਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ।

ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੂਚਿਮ੍ਪਿ। ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਸੂਚੀਸੁਪਿ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ। ਸਿਥਿਲਵੇਠਿਤਾਸੁ ਏਵਂ। ਗਾਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾਸੁ ਪਨ ਏਕਮੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੂਚਿਘਰੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਿਥਿਲਬਦ੍ਧਗਾਲ੍ਹਬਦ੍ਧੇਸੁ ਤਿਕਟੁਕਾਦੀਸੁ ਭੇਸਜ੍ਜੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸੋ ਵਾ ਦੇਤੀਤਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਇਦਂ ਸਾਰੁਪ੍ਪ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਾ ਦੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਨ ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਮਯਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ‘ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਅਦਮ੍ਹਾ, ਸੋਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਨ ਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਸਿ, ਨ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਸਿ, ਨ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਸੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਮਞ੍ਞੇ ਭਣਥ, ਇਦਂ ਵੋ ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸੋ ਵਾ ਦੇਤਿ। ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਵਾ ਪਨ ਦਹਰਂ ‘‘ਨਿਵਤ੍ਤੇਥ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਭਣਤਿ, ਸੋ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰੁਨ੍ਧਥਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਚੇ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਾਧੁ। ਸਚੇ ‘‘ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਮਞ੍ਞੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਣਥ, ਗਣ੍ਹਥ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸੋਯੇਵ ਦੇਤਿ। ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਂ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮਯਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ‘ਵਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਅਦਮ੍ਹਾ, ਸੋਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਚਰਸੀ’’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਇਤਰੋ ‘‘ਗਣ੍ਹਥ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਸੋ ਵਾ ਦੇਤਿ। ‘‘ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੇਮਿ। ਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੇਮਿ, ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੇਮਿ। ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੇਮਿ, ਅਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੇਮਿ। ਅਵਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੇਮਿ, ਵਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਦੇਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਨ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦਦਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਪਨ

ਵਟ੍ਟਤਿ। ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਯਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਤੋ ਉਦ੍ਧਟਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਯਮ੍ਪਿ ਤ੍ਯਾਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਨ੍ਤਿ** ਕਾਰਣਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਂ ਕਾਰਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਹਂ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਚੀਵਰਂ ਅਦਾਸਿਂ, ਤਂ ਨ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀਤਿ। **ਯਨ੍ਤਿ** ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਰਾਮਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਮ੍ਪਿ ਤੇ ਅਹਂ ਚੀਵਰਂ ਅਦਾਸਿਂ, ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਣਤ੍ਤੋ ਬਹੂਨਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ''ਚੀਵਰਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਚੀਵਰਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। **ਏਕਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ** ਇਦਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਏਕਮੇਵ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਾਮਸਤਿ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਸਿਥਿਲਂ ਗਾਲ਼੍ਹਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਤ੍ਤਂ ਏਕਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਆਵੁਸੋ ਮਯਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਗਣ੍ਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤੇਨੇਵ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸਪਿ ਦਾਨਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਾਮਂ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਸਮਯੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੋਯੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ। **ਦੇਤੀ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠੋ ਵਾ ਕੁਪਿਤੋ ਵਾ ਦੇਤਿ। **ਰੁਦ੍ਧਥਾ**ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਥ। **ਏਵਂ ਪਨ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਤਾਵ ''ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭਤਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦਿਨ੍ਨਂ। **ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਨਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਂ ਅਗ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਤਾ, ਸਾਮਂ ਦਿਨ੍ਨਤਾ, ਸਕਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਕੋਧਵਸੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਂ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਅਯਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਪਾਠੋ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੬੩੫)।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੬੩੧) ਪਨ "**ਯਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਤੇ ਅਹਂ ਚੀਵਰਂ ਅਦਾਸਿਂ, ਤਂ 'ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਦਾਸਿਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਕੁਪਿਤੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀਤਿ ਏਵਂ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਆਣਤ੍ਤੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਯਦਿ ਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਦਾ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਏਕਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਯਦਿ ਆਣਤ੍ਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਯੋਗਕਰਣਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਚੀਵਰਂ ਪਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਸੋ ਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਕਮੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਨਯੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋ। **ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਸਾਮਣੇਰਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੋਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਾਮਂ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਹਰਾਪੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮੇ ਅਕਤੇ ਭਤਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਚੀਵਰਤਾ, ਸਾਮਂ ਦਿਨ੍ਨਤਾ, ਸਕਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਕੋਧਵਸੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਂ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਟਿਭਾਨਚਿਤ੍ਤਕਥਾ

੬. ਪਟਿਭਾਨਚਿਤ੍ਤਕਥਾਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੯) ਪਨ "**ਕਰੋਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਂ 'ਕਿਂ ਨ ਕਰੋਸੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਜਾਤਕਪਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਕਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। '**ਪਰੇਹਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁ**'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਰੂਪਮ੍ਪਿ ਸਯਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਕਥਾ

੭. ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨੀ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਸੁ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਠਮਂ ਕਤਂ ਪਕਤਂ, ਵਿ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਕਤਂ ਵਿਪ੍ਪਕਤਂ, ਵਿਪ੍ਪਕਤਂ ਭੋਜਨਂ ਯੇਨ ਸੋ **ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨੋ,** ਪਠਮਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਭੋਜਨਕਿਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਰਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨੋਯੇਵ ਹਿ ਸੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ, ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਦੀਸੁਪਿ ਪੀਤੇਸੁ ਖਾਦਿਤੇਸੁਪਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਭੋਜਨਕਿਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ। **ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਲਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਦਕੇ ਅਸਨ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਉਦ੍ਦਿਸਾਪਨਕਥਾ

੮. ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਉਦ੍ਦਿਸਾਪਨਕਥਾਯਂ **ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ, ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ, ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾਚਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਚ੍ਚਤਰੇਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਾਸਨਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਨੀਚਤਰੇਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰਿਕਕਥਾ

੯. ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰਿਕਕਥਾਯਂ ਤੀਣਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਿਵਸ੍ਸਂ, ਤੀਣਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਤਿਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰਂ, ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੋਤਿ ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰੋ, ਤੇਨ **ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰੇਨ, ਅਨ੍ਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਮਜ੍ਝਤ੍ਥਵਾਚਕੋ, ਣ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਠਿਤਤ੍ਥੇ। ਤੇਨਾਹ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩੨੦) "**ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੇਨਾ''ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੦) ਪਨ ਸਰੂਪਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰੋ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਇਮੇ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਤਿਵਿਧਾ ਇਮੇ ਸਮਾਨਾਸਨਿਕਾ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਦੀਘਾਸਨਕਥਾ

੧੦. ਦੀਘਾਸਨਕਥਾਯਂ **ਸਂਹਾਰਿਮਂ** ਵਾਤਿ ਸਂਹਰਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕਟਸਾਰਕਾਦਿ। **ਅਸਂਹਾਰਿਮਂ** ਵਾਤਿ ਸਂਹਰਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਪਾਸਾਣਾਦਿ ਆਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੦) "**ਦੀਘਾਸਨਂ** ਨਾਮ ਮਞ੍ਚਪੀਠਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਂ ਏਕਤੋ ਸੁਖਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਪਹੋਤੀ''ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਂ ਪਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਹੋਨਕਾਸਨਮ੍ਪਿ ਦੀਘਮੇਵਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ…ਪੇ॰… ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦੀਘਾਸਨਨ੍ਤਿ ਹਿ** ਵੁਤ੍ਤ"ਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਹੋਨਕੇ ਹਿ ਅਦੀਘਾਸਨੇ ਸਮਾਨਾਸਨਿਕੇਹੇਵ ਸਹ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਂ ਪਹੋਨਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਹਿਤੇ ਦੀਘਾਸਨੇ ਪਨ ਅਸਮਾਨਾਸਨਿਕੇਹਿਪਿ ਸਹ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਹਿਪਿ ਸਹ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਵ।

ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਨਕਥਾ

੧੧. ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਨਕਥਾਯੰ **ਪਲਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ, ਮਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਚੇਪਿ ਏਕਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ, ਏਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮਾਨਾਚਰਿਯਕਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਯੋਜੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੇਜ੍ਜੇਨ ''ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਥਾ ਕਾਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੀਹਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਹਰਿਤੁੰ, ਛਡ੍ਡੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੬੫-੩੬੬) ਪਨ "**ਭੂਮਿਯੰ ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਅਕਾਸੀ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨਭੂਮਿਯੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤੂਪਲਿਤ੍ਤੰ ਕਾਰੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਯੋਜੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਮਰਣਵਣ੍ਣਕਥਾ

੧੨. ਮਰਣਵਣ੍ਣਕਥਾਯੰ **ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦੇਨ ਸਗ੍ਗਪਾਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਭਾਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਏਵੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਨੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਭਾਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵੋਹਾਰਵਸੇਨ, ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾਕ੍ਖਣੇ ਕਰੁਣਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਪਾਸੇ ਬਦ੍ਧਸੂਕਰਮੋਚਨੰ ਵਿਯ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਯਥਾਯੁਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਯਥਾਯੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇਨ, ਯਾਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਵਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੦) "**ਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾਕ੍ਖਣੇ ਕਰੁਣਾਯ ਅਭਾਵਤੋ, ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਪਾਸੇ ਬਦ੍ਧਸੂਕਰਮੋਚਨੰ ਵਿਯ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। 'ਯਥਾਯੁਨਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੦) ਪਨ "**ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦੇਨ ਸਗ੍ਗਪਾਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਏਵੰਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਨੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਭਾਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਆਪਨ੍ਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵੋਹਾਰਵਸੇਨ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨੇਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਸੇ ਬਦ੍ਧਸੂਕਰਮੋਚਨੇ ਵਿਯ ਨ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਮਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਤ੍ਤੁਪਾਤਨਕਥਾ

੧੩. ਅਤ੍ਤੁਪਾਤਨਕਥਾਯੰ **ਵਿਭਤ੍ਤਿਬਜਤ੍ਤਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇਨ। **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ**ਤਿ ਸਮਾਧਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ। ਅਤਿਵਿਯ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ "**ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ ਆਹਾਰੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਪਟਿਲਾਭੰ। **ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਭਾਗਾਨੰ ਲਜ੍ਜੀਭਿਕ੍ਖੂਨੰਯੇਵ ਅਰਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਾਯ ਅਨੇਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੰ ਨ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਪਚ੍ਚਯੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਭਾਗਾਨਞ੍ਹਿ ਬਜਾਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਖੇਤ੍ਤੰ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ''ਸਭਾਗਾਨਞ੍ਹਿ ਲਜ੍ਜੀਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਦੰ 'ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੰ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਧਿਗਮਨ੍ਤਰਾਯੰ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਅਧਿਗਤੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੰ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿੰ ਪਨ ਅਰਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚੋਦਨਾਯ "**ਸਭਾਗਾਨਞ੍ਹਿ ਲਜ੍ਜੀਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ, ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵਾਤਿ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੨-੧੮੩) "**ਵਿਭਤ੍ਤਿਬਜਤ੍ਤਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇਨ। **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ**ਤਿ ਸਮਾਧਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ। **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਪਟਿਲਾਭੰ। **ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ ਲਜ੍ਜੀਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਵਸ੍ਸੰ ਅਧਿਗਮੰ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਅਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਆਹਾਰੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਧਿਗਮਨ੍ਤਰਾਯਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਮੇਵ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਦਧਿਗਮੇ ਸੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਵ। ਕਿੰ ਪਨਾਧਿਗਮੰ ਆਰੋਚੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ ਸਭਾਗਾਨਞ੍ਹੀਤਿਆਦੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੧-੧੮੩) ''ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, 'ਤਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਮਾ ਹੋਤੂ'ਤਿ **ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੰ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ** ਤਪ੍ਪਭਵੰ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਲਜ੍ਜਾਯਨ੍ਤੋ **ਆਹਾਰੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ** ਸਭਾਗਾਨੰ ਬਜਾਕਤਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਖੇਤ੍ਤੰ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾ

੧੪. ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾਯੰ **ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਉਦ੍ਧੰ ਵਾ ਅਧੋ ਵਾ ਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨੰ ਓਕਾਸਦਾਨਤ੍ਥੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਉਦ੍ਧੰ ਵਾ ਅਧੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੇਹਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਾਟਕੰ ਵਲਿੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਲਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**"ਤਿ। ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਣਞ੍ਚੇਤੰ ਗਿਹੀਨੰ ਸਨ੍ਤਕੇਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੦) ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਾਟਕੰ ਵਲਿੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਆਹ '**ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਲਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**'ਤਿ। ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਣਞ੍ਚੇਤੰ ਗਿਹੀਨੰ ਸਨ੍ਤਕੇ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੮੦) "**ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਗੇ ਹਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਵਲਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ।

ਦਵਾਯਸਿਲਾਵਿਜ੍ਝਨਕਥਾ

੧੫. ਦਵਾਯਸਿਲਾਵਿਜ੍ਝਨਕਥਾਯੰ **ਦਵਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਾਚਕੋ। ਪਟਿਪੁਬ੍ਬਵਿਧ-ਧਾਤੁ ਪਵਟ੍ਟਨਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਾਸਾਣੋ ਨ ਪਵਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। **ਸਿਲਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਸਾਣਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਸੋ ਏਵ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੋਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨ ਵਟ੍ਟੇਜਾਤਿ ਆਹ "**ਚੇਤਿਯਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਧੋਵਨਦਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਧੋਵਨਦਣ੍ਡੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੮੨-੧੮੩) ਪਨ "**ਭਣ੍ਡਕੰ ਵਾ ਧੋਵਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਚੀਵਰੰ ਵਾ ਧੋਵਨ੍ਤਾ। **ਧੋਵਨਦਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਧੋਵਨਦਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਦਾਯਾਲਿਮ੍ਪਨਕਥਾ

੧੬. ਦਾਯਾਲਿਮ੍ਪਨਕਥਾਯੰ **ਅਲ੍ਲ...ਪੇ॰... ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਅਗ੍ਗਿੰ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਲਿਮ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖੰ ''ਅਸੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿੰ ਪਾਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚ ਪਟਪਟਾਯਮਾਨਸਦ੍ਦਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤੋ ਅਗ੍ਗਿ **ਪਟਗ੍ਗਿ। ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਕਰਣੰ। **ਸਯੰ ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਤੇਰਿਤਾਨੰ ਵੇਲ਼ੁਆਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ। **ਨਿਰੁਪਾਦਾਨੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਧਨਰਹਿਤੋ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੯੦) ਪਨ "**ਖਿਡ੍ਡਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਾਦੀਸੁ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਲ੍ਲੇਸੁ ਪਨ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤੋ,

ਪਟਿਮੁਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿ **ਪਟਗ੍ਗਿ,** ਤਸ੍ਸ ਅਲ੍ਲਤਿਣਾਦੀਸੁਪਿ ਦਾਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਾਵਗ੍ਗਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਅਕਤ੍ਵਾ ਏਕਦੇਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਣਿਕਂ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਮਹਨ੍ਤੋਪਿ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਗ੍ਗਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਡਾਵਗ੍ਗਿਨੋ ਪਟਿਪਥਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਹ ਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਤਿਣਾਦਿਚ੍ਛੇਦਨਪਰਿਖਾਖਣਨਾਦਿਆਰਕ੍ਖਕਰਣਂ। ਤੇਨਾਹ '**ਤਿਣਕੁਟਿਕਾਨਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਭੂਮਿਤਚ੍ਛਨ**'ਨ੍ਤਿਆਦੀ''ਤਿ, ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੯੦) ਪਨ "**ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਣਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ '**ਸਮਨ੍ਤਾ ਭੂਮਿਤਚ੍ਛਨ**'ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੁਲਾਭਤਕਥਾ

੧੭. ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੁਲਾਭਤਕਥਾਯਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ ਏਤੇਸੂਤਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ, ਮਚ੍ਛਰਿਨੋ, ਤੇਸੁ **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੇਸੁ**। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੁਲਾਨਿ,** ਮਜ੍ਝੇਲੋਪਤਤਿਯਾਤਪ੍ਪੁਰਿਸਸਮਾਸੋ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਕੁਲਾਨਿ, ਤੇਸੁ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੁਲੇਸੁ ਲਭਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰੀਨਂ ਤੇਸਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਰਣੇਨ, ਅਪ੍ਪਣੀਤਦਾਯੀਨਂ ਤੇਸਂ ਪਣੀਤਦਾਨੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਕਾਰਣਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਰੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਵਿਸਮਿਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਯਮ੍ਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਅਪਿਹਿਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **ਗਨ੍ਧਹਲਿਦ੍ਦਾਦਿਮਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ । ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਸਰੀਰੇ ਰੋਗਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਗੋਪਕਦਾਨਕਥਾ

੧੮. ਗੋਪਕਦਾਨਕਥਾਯਂ ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗੋਪੇਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਗੋਪਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਂ **ਗੋਪਕਦਾਨਂ,** ਉਯ੍ਯਾਨਪਾਲਕਾਦੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਦਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਣ੍ਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕੇਹੇਵ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ, ਲਿਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਦਾਰਕਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਨਤ੍ਤਾਦਯੋ ਦਾਰਕਾ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਗੋਪਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਗਿਹੀਨਂ ਗੋਪਕਦਾਨੇ ਯਤ੍ਤਕਂ ਗੋਪਕਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘਿਕੇ ਪਨ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਤ੍ਤਾ "**ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੫੬) "**ਪਣ੍ਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ 'ਏਤ੍ਤਕੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਤ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਦਾਰਕਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਨਤ੍ਤਾਦਯੋ ਯੇ ਕੇਚਿ ਗੋਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਇਧ 'ਦਾਰਕਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ, ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੫੬) ਪਨ "**ਆਰਾਮਰਕ੍ਖਕਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ, ਭਾਗਂ ਵਾ ਸਾਮਿਕਾ ਨ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਨ ਦਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਧ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਮ੍ਪਿ 'ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਤ੍ਥਾਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ। **ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਾਵਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਆਵਾਸੇ। **ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਨੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਬਫਲਾਦੀਨਿ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿ। **ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ''ਇਮੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਫਲਾਨਿ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੇਸੁਯੇਵ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾ। **ਤੇਸੁਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤੁਂ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ। **ਨ ਤੇਸੁ...ਪੇ॰... ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤੇਸਂ ਕਤਿਕਾਯ ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਨ

ਖਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਫਲਾਨਿ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਂ ਦਿਵਸਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਕਤਾਯ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਕਤਿਕਾਯ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਦੀਪਿਤੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ **"ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਤਮੇਵ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ, ਰਟ੍ਠੇਵਾ।

ਸੇਨਾਸਨਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਞ੍ਚ। **ਲਾਮਕਕੋਟਿਯਾ**ਤਿ ਲਾਮਕਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਲਾਮਕਸੇਨਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਨਾਸਨੇਪਿ ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਲਾਮਕਕੋਟਿਯਾਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਪਿ ਲਾਮਕਕੋਟਿਯਾਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਮੂਲਵਤ੍ਥੁਚ੍ਛੇਦਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਤੀਸੁਪਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਤਾਵ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਲਾਮਕਕੋਟਿਯਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਸੇਨਾਸਨਭੂਮਿਯੋ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤਿ। ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਧਮ੍ਮਸਨ੍ਤਕੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਂ ਕਾਤੁਂ, ਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਕੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮਪੂਜਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ''ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਖੋ ਏਤਂ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਅਧਿਵਚਨਂ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਇਤਿਪੀ''ਤਿ ਚ ''ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭) ਚ ਵਚਨਤੋ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ 'ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਂ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਗਿਲਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੫) ਵਚਨਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਕੇਨ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਨ ਹਿ ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਂ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਗਿਲਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੫) ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਚ ਏਕਸਦਿਸਤਾ, ਤਦੁਪਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਫਲਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ''ਯੋ ਮਂ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨੀਕਰਣੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਗਿਲਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਮਮ ਓਵਾਦਕਾਰਕੇਨ ਗਿਲਾਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੫)। ਭਗਵਤੋ ਚ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯੋ ਵੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ ਦੇਸਿਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਵੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੬) ਵਚਨਤੋ ''ਅਹਞ੍ਚ ਖੋ ਪਨਿਦਾਨਿ ਏਕਕੋਵ ਓਵਦਾਮਿ ਅਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਮਯਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਇਮਾਨਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਓਵਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੧੬) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਨ ਚ ''ਯੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਨ ਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਵਕੋ ਨਾਮ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਏਸ ਚੁਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਗਰੁਕਤ੍ਤਾ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਯੋ ਏਵ ਪਸਤ੍ਥਤਰੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ **"ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ। **ਅਞ੍ਞੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ। **ਤੇਸੁਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਦਾਯਕੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤੁਂ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ। ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿਪਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸਾਨਾਦੀਸੁ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤੇਸਂ ਕਤਿਕਾਯ ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਫਲਾਫਲਾਨਿ ਅਭਾਜੇਤ੍ਵਾ 'ਏਤ੍ਤਕੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਫਲਾਨਿ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਫਲਾਫਲੇਹਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਵਾ 'ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਵਾ 'ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਾਯੇਵ ਉਪਨੇਮਾ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਨੇਨ੍ਤਾਨਂ ਆਵਾਸਿਕਾਨਂ ਕਤਿਕਾਯ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ 'ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਦੀਪਿਤੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ, ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ 'ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਤਮੇਵ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ, ਰਟ੍ਠੇ ਵਾ। **ਸੇਨਾਸਨਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਞ੍ਚ। 'ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਰਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ '**ਮੂਲਵਤ੍ਥੁਚ੍ਛੇਦਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ**'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤਵਤ੍ਥੁਨੋ ਮੂਲਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ 'ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਰਸੇਨਾਸਨਾਨਿ

ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਲਾਮਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਸੇਨਾਸਨਭੂਮਿਯੋ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਇਤਰਥਾ ਕੇਚਿ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਰਾਜਿਕ ੧੫੩) “**ਏਤ੍ਥ** ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਪਰਚਕ੍ਕਾਦਿਭਯਂ ਆਗਤਂ। **ਮੂਲਵਤ੍ਥੁਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ‘ਸਬ੍ਬਸੇਨਾਸਨਾਨਂ ਏਤੇ ਇਸ੍ਸਰਾ’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਤਰੇ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਯਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤੁਞ੍ਞਾਤਹੇਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਪਿ ਚ ‘ਦਹਰੋ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਭੂਮਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਿਕਾਰਕ੍ਖਯਾਚਨਕਥਾ

੧੯. ਧਮ੍ਮਿਕਾਰਕ੍ਖਯਾਚਨਕਥਾਯਂ “**ਗੀਵਾਯੇਵਾ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। **ਤੇਸਂ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯਾ**ਤਿ ‘ਚੋਰੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਮ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕੇਚਿ ਦਣ੍ਡਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਞ੍ਞਾਯ। ਏਤੇਨ ਕੇਵਲਂ ਭਯੇਨ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਵਾ ਸਹਸਾ ‘ਚੋਰੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦਣ੍ਡਿਤੇਪਿ ਨ ਦੋਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਞ੍ਹਿ ‘ਚੋਰੋ ਅਯ’ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਥਨੇ ਏਵ ਗੀਵਾ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਪਨ ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ‘ਅਸੁਕੋ ਚੋਰੋ ਏਵਮਕਾਸੀ’ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਸੁ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਾਪੇਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨ ਗੀਵਾ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਯੇਸਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਹਿ ਸਯਂ ਚੋਰਸ੍ਸ ਅਦਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘ਤ੍ਵਂ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾ’ਤਿ ਆਣਤ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਤਿ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਤ੍ਤਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਾਮੀਚਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਚਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਮ੍ਪਿ ‘ਇਮਿਨਾ ਗਹਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਆਹਰਾਪੇਹਿ, ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਹੀ’ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਦਣ੍ਡੇ ਗਹਿਤੇਪਿ ਨ ਗੀਵਾ ਏਵ ਦਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਅਸੁਕਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ’ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪੁਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨੇ (ਪਾਰਾ॰ ੧੨੧) ਵਿਯ। ਦਾਸਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ ਵਿਯ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਅਡ੍ਡਕਰਣੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘**ਕਪ੍ਪਿਯਅਡ੍ਡੋ ਨਾਮ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**’ਤਿ। ਕੇਨਚਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵੋਹਾਰਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਡੇ ਕਤੇਪਿ ਤਂ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦਾਸਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਯ ਰਕ੍ਖਂ ਯਾਚਿਤੁਂ ਵੋਹਾਰਿਕੇਨ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕ੍ਕਮਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਹਿ ਚ ਅਡ੍ਡਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਅਡ੍ਡਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੬੭੯) ਆਗਤੋ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੬੮੧) “**ਗੀਵਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਗੀਵਾ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਆਵੁਧਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਧਾਰਾ ਨ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਆਕਾਰੇਨ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਛਡ੍ਡਨਕਥਾ

੨੦. ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਛਡ੍ਡਨਕਥਾਯਂ ਅਟ੍ਠਮੇ ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਛਡ੍ਡਨੇ ‘‘ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਭਾਵੋ, ਅਨਪਲੋਕਨਂ, ਵਲਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਪਾਕਾਰਤਾ, ਛਡ੍ਡਨਂ ਵਾ ਛਡ੍ਡਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਨਵਮੇ ਹਰਿਤੂਪਰਿ ਛਡ੍ਡਨੇ **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ। ਇਧ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਕਾ ਆਰਾਮਾਦਿਗੋਪਕਾ ਚ ਸਾਮਿਕਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੮੩੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੮੩੦) ਪਨ ‘‘ਅਟ੍ਠਮੇ ਵਲਞ੍ਜਿਯਮਾਨਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਾਦਿਤਾ, ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਾਦੀਨਂ ਛਡ੍ਡਨਾਦੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਨਵਮੇ ‘ਮਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਾਲ਼ਿਕੇਰਮ੍ਪੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹਰਿਤੂਪਰਿ ਛਡ੍ਡਨਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ‘**ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਬੀਜੇਸੂ**’ਤਿਆਦਿ। ਯਤ੍ਥ ਚ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਹਰਿਤੇ ਵਚ੍ਚਾਦਿਂ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੮੩੨) ਪਨ ‘‘ਸਾਮਿਕੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ ਛਡ੍ਡੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋਵ

ਸੇਯ੍ਯੋ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਇਧ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਕਾ ਆਰਾਮਾਦਿਗੋਪਕਾ ਚ **ਸਾਮਿਕਾ** ਏਵ। 'ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੇ ਆਰਾਮੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਕਚਵਰੰ ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਾ ਚੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਛਡ੍ਡੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ। ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਨ ਸੇਖਿਯਵਣ੍ਣਨਾਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੫੧) "**ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸਾ ਉਚ੍ਚਾਰੋ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਕਤੋ ਨਾਮ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਨ ਹਰਿਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਮ੍ਪਿ ਜੀਵਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲੰ ਪਥਵਿਯੰ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾਖਾ ਵਾ ਭੂਮਿਲਗ੍ਗਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਹਰਿਤਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ, ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਤੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਹਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਗਿਲਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ ਕਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੰ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਤਿਣਣ੍ਡੁਪਕੰ ਵਾ ਪਲਾਲਣ੍ਡੁਪਕੰ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਿਤੰ ਓਤ੍ਥਰਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। 'ਖੇਲ਼ੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ'ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨ ਉਦਕੇ**ਤਿ ਏਤੰ ਪਰਿਭੋਗਉਦਕਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕੇਸੁ ਪਨ ਅਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਦਕੋਘੇ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਦਕਟ੍ਠਾਨੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਏਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਅਨੁਦਕਟ੍ਠਾਨੰ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸੰ ਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੬੫੨) "**ਖੇਲ਼ੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦਕਗਣ੍ਡੁਸਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਛੁਕਚਵਰਾਦਿਞ੍ਚ ਮੁਖੇਨੇਵ ਹਰਿਤੁੰ ਉਦਕੇਸੁ ਛਡ੍ਡੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਿ – ''ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕੇਸੁ ਪਨ ਅਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦੀਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਚੇਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਹਿ **ਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਟੀਕਾਚਰਿਯਾ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ''ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕੇਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਪਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਅਪਰਿਭੋਗੇਸੂ''ਤਿ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤਵਿਸੇਸਨਪਦਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤੰ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ ''ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪਰਿਭੋਗਾਨਿ ਚਨ੍ਦਨਿਕਾਦਿਉਦਕਾਨਿ ਏਵ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਨ ਪਰਿਭੋਗਾਨਿ ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦਿਉਦਕਾਨੀ''ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕਾਨਿ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦਿਉਦਕਾਨਿ ਪਨ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾਨੀਤਿ। ਕਥੰ ਪਨ ''ਅਪਰਿਭੋਗੇਸੂ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤਪਦਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਆਗਮਤੋ ਚ। ਕਥੰ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ? ''ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕਾਨਿ ਪਰਿਭੋਗਾਨਿਪਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਿਭੋਗਾਨਿਪੀ''ਤਿ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰਿਯਭਾਵਤੋ। ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੇ ਹਿ ਸਮ੍ਭਵੇ ਏਵ ਸਤਿ ਵਿਸੇਸਨੰ ਸਾਤ੍ਥਕੰ ਸਿਯਾ। ਕਥੰ ਆਗਮਤੋ? ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਆਚਰਿਯਬੁਦ੍ਧਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ੧੯੫੪) ''ਤੇਸੰ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਪਰਿਭੋਗਾਨਿਯੇਵ ਉਦਕਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਨ ਪਰਿਭੋਗਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟੀਕਾਯੰ "**ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਪਰਿਭੋਗਜਲੰ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤੇਸੰ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਮੇਵ ਕਾਰਣਮਾਹਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਤਲ਼ਾਕਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾਦਿਉਦਕੇਸੁ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾਦਿਕਰਣੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਮੇਤੰ। ''ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਦਕੋਘੇ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਦਕਟ੍ਠਾਨੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਏਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਅਨੁਦਕਟ੍ਠਾਨੰ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਨਦੀਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦੀਸੁ ਨਾਵਾਦੀਹਿ ਗਤਕਾਲੇ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ''ਤੀਰੰ ਉਪਨੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਉਪਨੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕੇਪਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨੁਲੋਮਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਨਹਾਨੇਰੁਕ੍ਖਾਦਿਘੰਸਨਕਥਾ

੨੧. ਨਹਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਘੰਸਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਪਦਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਪਦਫਲਕਾਕਾਰੇਨ, ਜੂਤਫਲਕਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਮੱਲਕਮੂਲਕਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਖੇਲ਼ਮੱਲਕਮੂਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੩) ਪਨ

"**ਅਟ੍ਠਪਦਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਜੂਤਫਲਕੇ ਅਟ੍ਠਗਬ੍ਭਰਾਜਿਆਕਾਰੇਨ। **ਮਲ੍ਲਕਮੂਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਖੇਲ਼ਮਲ੍ਲਕਮੂਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਣ੍ਣਕੇ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਵਟ੍ਟਕਪਾਲਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਪੁਥੁਪਾਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਕਸਿਤਹਤ੍ਥਤਲੇਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਹਤ੍ਥਪਰਿਕਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨੪੪) ਪਨ ''ਪੁਥੁਪਾਣਿਨਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਪੁਥੁਪਾਣਿਕਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਅਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਨਹਾਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਨਹਾਯਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਹਾਨਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਹਾਨਵਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਸਾਦਾਵਹਨਤੋ, ਗਿਹਿਪੁਰਿਸਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਯਾਤਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾ…ਪੇ॰… ਨ ਓਤਰਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਸੁ ਅਨੁਦਕਸਾਟਕੇਨ ਨਹਾਯਿਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ "**ਸਬ੍ਬਦਿਸਾ ਪਨ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖਾਣੁਗੁਮ੍ਬਲਤਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਖਾਣੁ…ਪੇ॰… ਉਕ੍ਕਾਸਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਉਦ੍ਧਂਮੁਖੇਨ ਚੀਵਰਾਪਨਯਨਂ ਹਰਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਵਕੁਜ੍ਜ…ਪੇ॰… ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਤਤੋ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਪਨਵਤ੍ਤਮਾਹ "**ਕਾਯਬਨ੍ਧਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ । ਤਤੋ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾਯ ਸਤਿ ਤਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਓਤਰਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਾਯ ਅਸਤਿਯਾ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਸਚੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਠਿਤਕੇਨੇਵ ਨ ਓਤਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਹਿਰਿਕਾਕਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਇਧ ਹਿਰਿਮਨ੍ਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **ਉਦਕਨ੍ਤੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ। ਉਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇ, ਸਮਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਪਸਾਰਿਤੇ ਸਤਿ ਵਾ ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ "**ਸਚੇ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਓਤਰਨ੍ਤੇਨ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਓਤਰਨ੍ਤੇਨ ਸਣਿਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਵੇਗੇਨ ਨ ਓਤਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾਨੁਰੂਪਮਾਹ "**ਸਣਿਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਉਦਕੋਘਤਰਙ੍ਗਵਾਤਾਦੀਹਿ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਚਲਿਤਕਾਯੋ ਸਿਯਾ, ਅਤਿਉਤ੍ਤਾਨੇ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਾਯੋ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨਾਭਿਪ੍ਪਮਾਣਮਤ੍ਤਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰਾਦੀਹਿ ਵੀਚਿਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਦ੍ਧਟਚਪਲਭਾਵੋ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਵੀਚਿਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **ਆਗਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖੇਨ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਮੁਖੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਪ੍ਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਮਾਹ "**ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। **ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾਵ ਠਾਤਬ੍ਬਂ,** ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਤਾਵ ਕਾਯਤੋ ਉਦਕਂ ਓਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੋਕਂ ਕਾਲਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਚੀਵਰਂ ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਖਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਵਲਿਕਾਦਿਕਥਾ

੨੨. ਵਲਿਕਾਦਿਕਥਾਯਂ "**ਮੁਤ੍ਤੋਲਮ੍ਬਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਣ੍ਡਲਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਞੋਪਚਿਤਾਕਾਰੇਨ ਓਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੪੫)। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੫) ਪਨ "**ਮੁਤ੍ਤੋਲਮ੍ਬਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਣ੍ਡਲਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਲਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਯਞ੍ਞੋਪਚਿਤਸੁਤ੍ਤਾਦਿਆਕਾਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਲਯ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਵਲਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨੪੫) ਪਨ ''ਕਣ੍ਣਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਮੁਤ੍ਤੋਲਮ੍ਬਕਾਦੀਨਂ ਕੁਣ੍ਡਲਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। 'ਕਾਯੂਰ'ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੋ। 'ਕੇਯੂਰਾਦੀਨੀ'ਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨੁਦ੍ਧਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੀਘਕੇਸਕਥਾ

੨੩. ਦੀਘਕੇਸਕਥਾਯਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੬) ਪਨ "**ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲੇ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ, ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਮਾਸਸ੍ਸ ਵਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਸ੍ਸ ਵਾ

ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਗਣਨਾਯ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੋਚ੍ਛੇਨਾ**ਤਿ ਉਸੀਰਹੀਰਾਦੀਨਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਮਕਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਕੋਚ੍ਛੇਨ। **ਚਿਕ੍ਕਲੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਲੇਸਯੁਤ੍ਤਤੇਲੇਨ। **ਉਣ੍ਹਾਭਿਤਤ੍ਤਰਜਸਿਰਾਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਣ੍ਹਾਭਿਤਤ੍ਤਾਨਂ ਰਜੋਕਿਣ੍ਣਸਿਰਾਨਂ। **ਅਦ੍ਦੁਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਅਲ੍ਲਹਤ੍ਥੇਨਾ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਉਪਰਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੫) ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਸ੍ਸੁਂ ਕਪ੍ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਮਸ੍ਸੁਂ ਵਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਗੋਲੋਮਿਕਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਰਸ੍ਸਕਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਮੁਖਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਡ੍ਢਦੁਕਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਦਾਠਿਕਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ 'ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਗਿਹੀ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ'ਤਿ । ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਸ੍ਸੁ ਕਪ੍ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਮਸ੍ਸੁ ਵਡ੍ਢਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਗੋਲੋਮਿਕਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਚਤੁਰਸ੍ਸਕਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਪਰਿਮੁਖਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਅਡ੍ਢਦੁਕਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਦਾਠਿਕਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਸਂਹਰਾਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਗਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੫) "**ਮਸ੍ਸੁਂ ਕਪ੍ਪਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਮਸ੍ਸੁਂ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਮਸ੍ਸੁਂ ਵਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਸ੍ਸੁਂ ਦੀਘਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਗੋਲੋਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਨੁਕਮ੍ਹਿ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਏਲ਼ਕਮਸ੍ਸੁ ਵੁੱਚਤਿ। **ਚਤੁਰਸ੍ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਕੋਣਂ। **ਪਰਿਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਰੇ ਲੋਮਸਂਹਰਣਂ। **ਅਡ੍ਢਦੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਰੇ ਲੋਮਰਾਜਿਟ੍ਠਪਨਂ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਸ੍ਸੁਕਪ੍ਪਾਪਨਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ।

ਪੁਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੫) ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਕ੍ਖਰਿਕਾਯਪਿ ਮਧੁਸਿਤ੍ਥਕੇਨਪਿ ਨਾਸਿਕਾਲੋਮਂ ਗਾਹਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨਾਸਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਣ੍ਡਾਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਲਿਤਂ ਗਾਹਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ 'ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਗਿਹੀ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ'ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਲਿਤਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਗਾਹਾਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਗਤਂ। ''ਸਕ੍ਖਰਾਦੀਹਿ ਨਾਸਿਕਾਲੋਮਗ੍ਗਾਹਾਪਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਪਨ ਸਣ੍ਡਾਸੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁੱਤਂ। "**ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਲਿਤਂ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਮੁਕਾਯ ਵਾ ਨਲਾਟੇ ਵਾ ਦਾਠਿਕਾਯ ਵਾ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੀਭਚ੍ਛਂ ਠਿਤਂ, ਤਾਦਿਸਂ ਲੋਮਂ ਪਲਿਤਂ ਵਾ ਅਪਲਿਤਂ ਵਾ ਗਾਹਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁੱਤਂ।

ਆਦਾਸਾਦਿਕਥਾ

੨੪. ਆਦਾਸਾਦਿਕਥਾਯਂ **ਆਦਾਸੋ** ਨਾਮ ਮਣ੍ਡਨਪਕਤਿਕਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖਚ੍ਛਾਯਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕਂਸਲੋਹਾਦੀਹਿ ਕਤੋ ਭਣ੍ਡਵਿਸੇਸੋ। **ਉਦਕਪਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਉਦਕਟ੍ਠਪਨਕੋ ਪਾਤਿਸਰਾਵਾਦਿਕੋ ਭਾਜਨਵਿਸੇਸੋ। **ਕਂਸਪਤ੍ਤਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਆਦਾਸਭਾਵੇਨ ਅਕਤਾਨਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਆਲੋਕਕਰਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਜਾਤਿਫਲਿਕਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, **ਕਞ੍ਜਿਯਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਦ੍ਰਵਜਾਤਿਕਾਨਿ ਤੇਲਮਧੁਖੀਰਾਦੀਨਿ। **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਣਪਚ੍ਚਯਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਞ੍ਛਵਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਵਣੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਆਯੁਂ ਸਙ੍ਖਰੋਤੀਤਿ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਕੋ ਸੋ? ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਂ **ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ**, ਤਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਓਲੋਕੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਮਾਹ "**ਜਿਣ੍ਣੋ ਨੁ ਖੋਮ੍ਹਿ ਨੋਤਿ ਏਵ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਮਮ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਨੁ ਖੋ ਵਾ, ਨੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਨੁ ਖੋ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਇਮਿਨਾ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਸੋਭਤਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਨੋ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹਵਸੇਨ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

ਨ ਮੁਖਂ ਆਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਛਵਿਵਣ੍ਣਕਰੇਹਿ ਮੁਖਲੇਪਨੇਹਿ ਨ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਉਮ੍ਮਦ੍ਦਨੇਹਿ ਨ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਚੁਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਚੁਣ੍ਣਕੇਨ ਨ ਮਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਮਨੋਸਿਲਿਕਾਯ ਮੁਖਂ ਲਞ੍ਜੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋਸਿਲਾਯ ਤਿਲਕਾਦਿਲਞ੍ਜਨਾਨਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ । ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਨੋਸਿਲਾਯਮੇਵ, ਹਰਿਤਾਲਾਦੀਹਿਪਿ ਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਅਙ੍ਗਰਾਗਾਦਯੋ** ਪਾਕਟਾਯੇਵ।

ਨਚ੍ਚਾਦਿਕਥਾ

੨੫. ਨਚ੍ਚਾਦਿਕਥਾਯੰ “**ਸਾਧੁਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਗੀਤੰ। **ਚਤੁਰਸ੍ਸੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਤ੍ਤੇਨ। ਤਰਙ੍ਗਵਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਧਾਨਾਨਿ ਨਟ੍ਠਪ੍ਪਯੋਗਾਨੀ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੪੮-੨੪੯) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੮-੨੪੯) “**ਸਾਧੁਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤੰ ਗੀਤੰ। **ਚਤੁਰਸ੍ਸੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਤ੍ਤੇਨ। ਤਰਙ੍ਗਵਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘**ਸਬ੍ਬੇਸੰ...ਪੇ॰... ਲਕ੍ਖਣ**’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਤ੍ਤਕਾਹਿ ਮਤ੍ਤਾਹਿ ਅਕ੍ਖਰੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਅਧਿਕਮਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਨੰ **ਵਿਕਾਰਕਥਨੰ** ਨਾਮ, ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਥਨਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨੪੮-੨੪੯) ਪਨ “**ਸਾਧੁਗੀਤੰ** ਨਾਮ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗੀਤਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਦਨ੍ਤਗੀਤੰ** ਗਾਯਿਤੁਕਾਮਾਨੰ ਵਾਕ੍ਕਰਣੀਯੰ। ਦਨ੍ਤਗੀਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ ‘**ਯੰ ਗਾਯਿਸ੍ਸਾਮਾ**’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਚਤੁਰਸ੍ਸਵਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ ਚਤੁਪਾਦਗਾਥਾਵਤ੍ਤੰ। ‘ਤਰਙ੍ਗਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਧਾਨਾਨਿ ਨਟ੍ਠਪ੍ਪਯੋਗਾਨੀ’ਤਿ ਲਿਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਙ੍ਗਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕਥਾ

੨੬. ਅਙ੍ਗਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਥੁੱਲਚ੍ਚਯੰ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੫੧) ਪਨ “**ਅਙ੍ਗਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਵਿਰਹਿਤੰ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਬੀਜੇ ਹਿ ਛਿਨ੍ਨੇ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਪਣ੍ਡਕੋ ਨਾਮ ਅਭਬ੍ਬੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕੇ ਪਨ ‘ਬੀਜਸ੍ਸਪਿ ਛੇਦਨਕ੍ਖਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ, ਕਮੇਨ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਪਣ੍ਡਕੋ ਨਾਮ ਅਭਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਾਦਿਸੰ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਰਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਤ੍ਤਕਥਾ

੨੮. ਪਤ੍ਤਕਥਾਯੰ “**ਭੂਮਿਆਧਾਰਕੇ**ਤਿ ਵਲਯਾਧਾਰਕੇ। **ਦਾਰੁਆਧਾਰਕਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਕਦਾਰੁਨਾ ਕਤਆਧਾਰਕੇ, ਬਹੂਹਿ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਕਤਆਧਾਰਕੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਤੀਹਿ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਕਤੋ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਭੂਮਿਯੰ ਪਨ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘ਦ੍ਵੇ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤਪਤ੍ਤੰ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਭੂਮਿਯੰ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਆਲਿਨ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮੁਖਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨੰ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ’ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ** ਨਾਮ ਗੇਹਸ੍ਸ ਬਹਿਕੁਟ੍ਟਪਾਦਸ੍ਸ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥੰ ਕਤਾ ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਯ। ਮਿਡ੍ਢਨ੍ਤੇਪਿ ਆਧਾਰਕੇ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਧਾਰਕ’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਮਿਡ੍ਢਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਧਾਰਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਆਧਾਰਕੇ ਠਪਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘**ਪਤ੍ਤਮਾਲ਼ੋ** ਨਾਮ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਅਗਮਨਤ੍ਥੰ ਵਟ੍ਟੰ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ’ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਘਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ ਯੋਜਿਤੰ ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ। **ਤਾਵਕਾਲਿਕੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਕਿਦੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਆਮਿਸੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਘਟਿਕਟਾਹੇ**ਤਿ ਭਾਜਨਕਪਾਲੇ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਅਭੁੰ ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂ, ਵਡ੍ਢਿ। ਨ ਭੂਤਿ **ਅਭੂ,** ਅਵਡ੍ਢਿ। ਭਯਵਸੇਨ ਪਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ‘**ਅਭੁ**’ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ਵਿਨਾਸੋ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਵਸੀਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਵਸੀਸਮਯੰ ਪਤ੍ਤੰ। ਪਕਤਿਵਿਕਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਚੇਤੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਅਭੇਦੇਪਿ ਵਾ ਤਦੁਪਚਾਰਵਸੇਨੇਵਾਯੰ ਵੋਹਾਰੋ ‘ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਚਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਏਕੰ ਉਦਕਗਣ੍ਡੁਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਾਮਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਪਤ੍ਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਡੁਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਹਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਮਿਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਏਕਗਣ੍ਡੁਸੰ ਗਹਣਮਤ੍ਤੇਨ। **ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਮੰਸੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਤੁ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੫੩-੨੫੫) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੫੨) ਪਨ “**ਗਿਹਿਵਿਕਟਾਨੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਾਨਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਨ ਅਚ੍ਛੁਪਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਫੁਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਰੂਪਕਾਕਿਣ੍ਣਾਨਿ** ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾਦਿਆਕਿਣ੍ਣਾਨਿ। **ਭੂਮਿਆਧਾਰਕੇ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤੇ ਵਲਯਾਧਾਰਕੇ। ਏਤਸ੍ਸ ਵਲਯਾਧਾਰਕਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਤਾਯ ਠਪਿਤਾ ਪਤ੍ਤਾ ਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ‘ਤਯੋ ਪਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਯਂ ‘ਭੂਮਿਆਧਾਰਕੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਦਾਰੁਆਧਾਰਕਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਕਦਾਰੁਨਾ ਕਤਆਧਾਰਕੇ ਚ ਬਹੂਹਿ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਕਤਆਧਾਰਕੇ ਚ, ਏਤੇ ਚ ਉਚ੍ਚਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਸਹ ਪਤਨਸਭਾਵਾ, ਤੇਨ ‘**ਸੁਸਜ੍ਜਿਤੇਸੂ**’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਮਕੋਟਿਸਦਿਸੇਨਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਧਮਕਰਣਾਦਿਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਮਕਸ੍ਸ ਕੋਟਿਯਾ ਸਦਿਸੋ। ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਦਾਰੁਆਧਾਰਕਸ੍ਸ ਅਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਤਾਯ ਠਪਿਤੋਪਿ ਪਤ੍ਤੋ ਪਤਤੀਤਿ ‘ਅਨੋਕਾਸੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਆਲਿਨ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮੁਖਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨਂ, ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਾਹਿਰਪਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਾਦੀਨਂ ਬਹਿਕੁਟ੍ਟੇ। **ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਕਾਯ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਧਾਰਕੇ ਪਨ ਤਤੋ ਬਹਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਵ੍ਵੇਨ ਪਨ ਭਣ੍ਡਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਵ੍ਵੇਨ ਭਾਰਭਣ੍ਡੇਨ ਭਣ੍ਡਕੇਨ। ‘**ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਿਤੁ**’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਯ ਅਂਸਬਦ੍ਧਕੋ ਯਥਾ ਲਗ੍ਗਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨ ਪਰਿਗਲ਼ਤਿ, ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਪਿ ਉਪਰਿ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ‘ਉਪਰਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਾ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨਸਙ੍ਕਾਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਛਤ੍ਤੇ ਵਾ। **ਯੋ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਪੂਰੋਪਿ ਤੁਚ੍ਛਪਤ੍ਤੋਪਿ। **ਪਰਿਹਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤੁਂ। ਪਤ੍ਤਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਣ੍ਣਪੁਟਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਛਵਸੀਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਛਵਸੀਸਮਯੋ ਪਤ੍ਤੋ, ਪਕਤਿਵਿਕਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਚੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਚਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ। ‘ਪਟਿਗ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਹਤ੍ਥੇਨ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਨਘਂਸਨਵਸੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਧੋਵਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਹਿ ਪਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੋ ਧੋਵਿਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। **ਏਕਂ ਉਦਕਗਣ੍ਡੁਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਦਕਮੇਵ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਹਤ੍ਥੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਡੁਸਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਾਮਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਗਣ੍ਡੁਸਂ ਗਹੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਬਹਿ ਉਦਕੇਨ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲੀਸੁ ਆਮਿਸਮਤ੍ਤਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਹੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਟਿਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਯਂ ਨ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋਪਿ ਅਵ੍ਵੇਸਂ ਖਾਦਨਾਰਹਂ ਠਪੇਤੁਂ ਲਭਤਿ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇਯੇਵ ਯਥਾਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। **ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਮਂਸਮੇਵ ਨਿਰਵਸੇਸਂ ਉਪ੍ਪਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨੫੪) ਪਨ “**ਆਲਿਨ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮੁਖਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨਂ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਿਡ੍ਢਿਕਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਗੇਹਸ੍ਸ ਬਹਿਕੁਟ੍ਟਪਾਦਸ੍ਸ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥਂ ਕਤਾ ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤ੍ਥ ‘**ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਭੇਦਾਸਙ੍ਕਾਰਅਭਾਵੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਪਤ੍ਤਮਾਲ਼ੋ ਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪਤਨਤ੍ਥਂ ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਾਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਕਤੋ। ‘ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਿਕਾ ਪਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਕਾ ਕਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਕਤਾ’ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ਮਿਡ੍ਢਨ੍ਤੇ ਆਧਾਰਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਮਞ੍ਚੇ ਆਧਾਰਕੇਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਿਸੀਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਆਸਨ੍ਨਭੂਮਿਕਤ੍ਤਾ **ਓਲਮ੍ਬੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ**। ‘ਅਂਸਕੂਟੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੪) ਵਚਨਤੋ ਅਗ੍ਗਹਤ੍ਥੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿਆਦਿ ਯਦਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਿਤਪਤ੍ਤੇ ਭੇਦਸਞ੍ਞਾ, ਪਗੇਵ ਅਵ੍ਵੇਨ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਪਚੁਰਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਘਟਿਕਪਾਲਮਯਂ **ਘਟਿਕਟਾਹਂ। ਛਵਸੀਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ, ਖੀਰਸ੍ਸ ਧਾਰਾ’ਤਿਆਦਿਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਆਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਸਾਚਿਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਪਿਸਾਚਦਾਰਕਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦਿਨ੍ਨਕਮੇਵ** ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। **ਚਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਚ ਕਣ੍ਟਕਾਨਿ ਚ **ਅਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਾਨਿ**। ਏਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤੁ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਲਿਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਬ੍ਬਪਂਸੁਕੂਲਾਦਿਕਥਾ

੨੯. ਸਬ੍ਬਪંਸੁਕੂਲਾਦਿਕਥਾਯਂ ਪਂਸੁ ਵਿਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵੇਨ ਉਲਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ**, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂਯੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰਣਸੀਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਕਤਮਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਮਞ੍ਚਪੀਠਞ੍ਚ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਚੀਵਰਂ ਵਿਨਯਵਸੇਨ ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਵਿਨਯਵਸੇਨੇਵ। ਕਤਮਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ ਪਨ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **"ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯ**"ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਅਕ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਉਭੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਕਥਾ

੩੦. ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਕਥਾਯਂ **ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯਾਚਿਯਮਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਚੋਲ਼ਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਟਚ੍ਛੁਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਕਟਚ੍ਛੁਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪਕਤਿਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਸ੍ਸ ਵਿਧਾਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਟਚ੍ਛੁਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਧਾਨਂ **"ਕਟਚ੍ਛੁਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ** ਨਾਮ ਤੀਸੁ ਦਣ੍ਡਕੇਸੁ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੮) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਟਚ੍ਛੁਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਚੋਲ਼ਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਟਚ੍ਛੁਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਤੋਪਿ ਧਮਕਰਣੋ ਖੁਦ੍ਦਕਤਰੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਧਮਕਰਣਸ੍ਸ ਵਿਧਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਨ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਣ੍ਡਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ ੨੫੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਤੋਪਿ ਦਣ੍ਡਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਮਹਨ੍ਤਤਰਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਦਣ੍ਡਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਨ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਤ੍ਥਰਕ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੯) ਵਚਨਤੋ ਦਣ੍ਡਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਤੋਪਿ ਓਤ੍ਥਰਕਂ ਮਹਨ੍ਤਤਰਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਾਨਂ ਵਿਧਾਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੯) ਆਗਤਮੇਵ।

ਨਗ੍ਗਕਥਾ

੩੧. ਨਗ੍ਗਕਥਾਯਂ **ਨ ਨਗ੍ਗੇਨ ਨਗ੍ਗੋ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਗ੍ਗੇਨ ਨਵਕਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਗ੍ਗੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋ ਨ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਗ੍ਗੇਨ ਨਗ੍ਗੋ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਅਭਿਵਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੧) ਭਗਵਤਾ ਵਚਨਤੋ ਨ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ । ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵ**ਦਿ** ਅਭਿਵਾਦਨਥੁਤੀਸੂਤਿ ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਚੁਰਾਦਿਗਣਤ੍ਤਾ ਣੇ-ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥਤ੍ਤਾ।

> ''ਅਕਮ੍ਮਕੇਹਿ ਧਾਤੂਹਿ, ਭਾਵੇ ਕਿਚ੍ਚਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤੇ।
> ਸਕਮ੍ਮਕੇਹਿ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ, ਅਰਹਸਕ੍ਕਤ੍ਥਦੀਪਕਾ''ਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਤਬ੍ਬ-ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਨ ਨਗ੍ਗੇਨ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਨਗ੍ਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਯੋਜਨਾ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ –

> ''ਕਿਚ੍ਚਾ ਧਾਤੁਹ੍ਯਕਮ੍ਮੇਹਿ, ਭਾਵੇਯੇਵ ਨਪੁਂਸਕੇ।
> ਤਦਨ੍ਤਾ ਪਾਯਤੋ ਕਮ੍ਮੇ, ਸਕਮ੍ਮੇਹਿ ਤਿਲਿਙ੍ਗਿਕਾ''ਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਧਾਤੁਯਾ ਸਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੰ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਕਮ੍ਮਾਨੁਰੂਪਞ੍ਚ ਲਿਙ੍ਗੰ ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਯੋਜਨਾ ਕਤਾਤਿ? ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਭਾਵਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

‘‘ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯੰ, ਸਕਮ੍ਮਾਖ੍ਯਾਤਪਚ੍ਚਯਾ।
ਭਾਵੇਪਿ ਤੰ ਯਥਾ ਗੇਹੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਤੇ’’ਤਿ॥

ਯਥਾ ਆਖ੍ਯਾਤਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਸਕਮ੍ਮਕਧਾਤੁਤੋ ਭਵਨ੍ਤਾਪਿ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਅਸਤਿ ਕਮ੍ਮੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਭਾਵਤ੍ਥਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਸਕਮ੍ਮਕਧਾਤੁਤੋ ਭਵਨ੍ਤਾਪਿ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਾਭਾਵਤੋ ਕਮ੍ਮੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਭਾਵਤ੍ਥਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਨਜ੍ਝਾਹਰਿਤੰ, ਕਮ੍ਮਾਨੁਰੂਪਞ੍ਚ ਲਿਙ੍ਗੰ ਨ ਠਪਿਤੰ, ਭਾਵਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਅਯੰ ਨਾਮ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਕਤ੍ਤਾਰਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨ ਨਗ੍ਗੇਨ ਨਗ੍ਗੋ ਅਭਿਵਾਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨਗ੍ਗੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਗ੍ਗੋ ਨਵਕਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਅਭਿਵਾਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਕਾਰਿਤਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਧਾਤੁਯਾ ਚ ਸਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ਨਵਕਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਾਤੁਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮੰ , ਪੁਨ ਕਾਰਿਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਰਿਤਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨਵਕਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਰਿਤਕਮ੍ਮੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

‘‘ਹੇਤੁਕ੍ਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀ-ਭਾਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਯਤੇ।
ਹੇਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਧਾਨਤ੍ਤਾ, ਅਞ੍ਞਥਾਨੁਪਪਤ੍ਤਿਤੋ’’ਤਿ॥

ਨ ਨਗ੍ਗੇਨ ਅਭਿਵਾਦਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਨਗ੍ਗੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨ ਅਭਿਵਾਦਾਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਾਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਾਵੇਯੇਵ ਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨਨੁ ਵਨ੍ਦਾਪਕੇ ਸਤਿ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ, ਅਥ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਾਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ‘‘ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਸਦ੍ਦਪਟਿਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਭਾਵਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ –

‘‘ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾ ਨ ਭਵੇ ਸਨ੍ਤ-ਮਪ੍ਯਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਾ ਭਵੇ।
ਤੰ ਯਥਾਨੁਦਰਾ ਕਞ੍ਞਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਤਿ ਚਾ’’ਤਿ॥

ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨਿ ਏਤਾਹੀਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਯੋ**।

ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਕਥਾ

੩੨. ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਕਥਾਯੰ **“ਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧੰ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਵਾਟੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਗਨ੍ਧੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨੋ ਲਿਮ੍ਪਿਤੁਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਧੋਵਨਾਵਸਾਨੇ ਹਤ੍ਥਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਹਤ੍ਥਮੇਵ ਲਿਮ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਾਯਮ੍ਪਿ ਮੁਖਮ੍ਪਿ ਆਲਿਮ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ‘‘ਸੁਗਨ੍ਧੋ ਵਤਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠਾਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ‘‘ਕਵਾਟੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿਕੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਕਵਾਟਧੂਪਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਧੂਪਨਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ‘‘ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਧਾਰਣਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਵੇਰਮਣੀ’’ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਤੋ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **“ਪੁਪ੍ਫੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ**”ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪੁਪ੍ਫੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪਿਲਨ੍ਧਨਾਦੀਨਿ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫੇਸੁ ਲਦ੍ਧੇਸੁ ‘‘ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧੰ ਵਤਿਦੰ ਪੁਪ੍ਫ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਹਟ੍ਠਾਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਙ੍ਘਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਤਮ੍ਪਿ

ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਪਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਿਙ੍ਘਿਤਬ੍ਬਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦਿਪਾਠਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ ਚੇਤਿਯਪਟਿਮਾਪੂਜਨਾਦੀਨਿ ਚ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਆਸਿਤ੍ਤਕੂਪਧਾਨਕਥਾ

੩੩. ਆਸਿਤ੍ਤਕੂਪਧਾਨਕਥਾਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭਰਣਸੀਲਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਤਮ੍ਬਲੋਹੇਨ ਵਾ ਰਜਤੇਨ ਵਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਹਿਰਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਵਾਤਿਆਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਆਸਿਤ੍ਤਕੂਪਧਾਨਸ੍ਸ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਰਤਨਪੇਲ਼ਾ ਏਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਥ ਖੋ **ਦਾਰੁਮਯਾਪੀ**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਨ ਵਿਲੀਵਮਯਤਾਲਪਣ੍ਣਮਯਵੇਤ੍ਤਮਯਾਦਿਕਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ।

ਮਲ਼ੋਰਿਕਕਥਾ

੩੪. ਮਲ਼ੋਰਿਕਕਥਾਯਂ **"ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਲ਼ੋਰਿਕ"**ਨ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਗੋਪਨਤ੍ਥਂ ਆਧਾਰਕੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। **ਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਾਧਾਰਕੋ ਪਧਾਨਤੋ ਮਲ਼ੋਰਿਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਪੀਠਾਦੀਨਿਪਿ ਆਧਾਰਕਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਤ੍ਥੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਆਧਾਰਕਂ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਦਂ ਵਿਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਵਿਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਸੁ ਕਤਮਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ **"ਆਧਾਰਸਙ੍ਖੇਪਗਮਨਤੋ ਹਿ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ"**ਤਿ।

ਏਕਭਾਜਨਾਦਿਕਥਾ

੩੫. ਏਕਭਾਜਨਾਦਿਕਥਾਯਂ **ਏਕਤੋਭੁਞ੍ਜਨਂ** ਨਾਮ ਏਕਭਾਜਨਸ੍ਮਿਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਸਹਭੁਞ੍ਜਨਂ, ਨ ਨਾਨਾਭਾਜਨੇ। ਏਕਭਾਜਨਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਨ ਨਾਨਾਕ੍ਖਣੇਤਿ ਆਹ **"ਸਚੇ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਪਗਤੇ** ਤਸ੍ਸ ਅਪਗਤਤ੍ਤਾ **ਇਤਰਸ੍ਸ ਸੇਸਕਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ**। ਇਮਿਨਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਅਭੁਞ੍ਜਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਤਰਸ੍ਸਪੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਇਤਰਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਇਤਰੀਤਰਕਥਨਂ, ਸੇਸਭੁਞ੍ਜਕਇਤਰਤੋ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤਭਿਕ੍ਖੁਮੇਵਾਹ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੀਣੇ** ਤਸ੍ਸ ਖਣਤ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਗਹਿਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਪੁਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ**। ਇਮਿਨਾ ਸਹਅਭੁਞ੍ਜਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਨ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਤਿਪਿ ਨਾਨਾਅਤ੍ਥਰਣੇ ''ਨ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਤੁਵਟ੍ਟਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਤੁਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੪) ਵਚਨਤੋ। **ਨ ਏਕਤ੍ਥਰਣੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ** ਸਤਿਪਿ ਨਾਨਾਮਞ੍ਚੇ ''ਨ ਏਕਤ੍ਥਰਣਾ ਤੁਵਟ੍ਟਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੪) ਵਚਨਤੋ, ਪਗੇਵ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਏਕਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਨਾਨਾਮਞ੍ਚਨਾਨਾਅਤ੍ਥਰਣੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁ ਕਥਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਯਮਾਹ **"ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਯਂ ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਸਦ੍ਦੋ ਨ ਚਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਤਿ ਆਹ **"ਏਕਂ ਅਤ੍ਥਰਣਞ੍ਚੇਵ ਪਾਵੁਰਣਞ੍ਚ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾ"**ਤਿ, ਤਿਪਦਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਬਾਹਿਰਤ੍ਥਸਮਾਸੋਯਂ। ਕੇਸਮੇਤਮਧਿਵਚਨਨ੍ਤ੍ਯਾਹ **"ਏਕਂ ਅਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਂ ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਪਦਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਸਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਂਹਾਰਿਮਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਚੇਲਪਟਿਕਕਥਾ

੩੬. ਚੇਲਪਟਿਕਕਥਾਯੰ **ਚੇਲਪਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਲਸਨ੍ਥਰੰ। ਕਿੰ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ? ''ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਕਿਰ 'ਸਚੇ ਅਹੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਲਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਚੇਲਪਟਿਕ'ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਸਨ੍ਥਰਿ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਚੇਸ ਪੁਤ੍ਤਲਾਭਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਨ ਅਕ੍ਕਮਿ। ਯਦਿ ਅਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਪਚ੍ਛਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਅਲਭਨ੍ਤੋ 'ਨਾਯੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ'ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਇਦੰ ਤਾਵ ਭਗਵਤੋ ਅਨਕ੍ਕਮਨੇ ਕਾਰਣੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਯੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੇ ਗਿਹੀਨੰ ਪਰਿਭੂਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਭਵਤੋ ਮੋਚੇਤੁੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ, ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੮) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੮) ਪਨ **"ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ 'ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਨ ਅਯੰ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਤੋ'ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤਪਤ੍ਥਨਾਯ ਕਤਭਾਵੰ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਸੋ ਹਿ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਅਪੁਤ੍ਤਕੋ, ਸੁਤਞ੍ਚਾਨੇਨ ਅਹੋਸਿ 'ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਿਰ ਅਧਿਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾ ਇਚ੍ਛਿਤੰ ਲਭਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਸੋ 'ਸਚਾਹੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਇਮੰ ਚੇਲਪਟਿਕੰ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ 'ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ'ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ 'ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਸੋ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਦੀਪੇ ਵਸਮਾਨੋ ਭਰਿਯਾਯ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਅਨੇਕਸਕੁਣਪੋਤਕੇ ਖਾਦਿ। 'ਸਚਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪੁਤ੍ਤੰ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਉਭੋਹਿ ਪਨ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦੇਹਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ , ਤੇਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਦੁਸ੍ਸੇ ਪਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤੇ 'ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਧਿਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਿਤੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਲੋਕੇ ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ, ਮਯਾ ਚ ਮਹਾਅਧਿਕਾਰੋ ਕਤੋ, ਨ ਚ ਪੁਤ੍ਤੰ ਲਭਾਮਿ, ਤੁਚ੍ਛੰ ਇਦੰ ਵਚਨ'ਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਣਾਨੰ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਾਮ, ਚੇਲਪਟਿਕਮ੍ਪਿ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਯੇਯ੍ਯੁੰ, ਏਤਰਹਿ ਚ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਚਿਤ੍ਤਵਿਦੁਨੋ, ਤੇ ਭਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਭਬ੍ਬਤੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਨ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਨਾਗਤੇ ਪਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਮਨ੍ਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਗਤੰ ਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁ ਸਚੇ ਪਤ੍ਥਿਤੰ ਸਮਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤੰ ਕੁਸਲੰ। ਨੋ ਚੇ ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ, 'ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਧਿਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇਯੇਵ ਮਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਇਮੇ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪੂਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਜਨਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਥੇਰੋ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਰਣੇਸੁ ਤਤਿਯਕਾਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੮) ''ਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨ ਚੇਲਪਟਿਕੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨ ਏਵ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਨੋ ਅਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ''ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੮) ਵਚਨਤੋ ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਥਾਯ ਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਸਿਰਿਸੋਭਗ੍ਗਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨਾਤਿ ਚ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ''ਗਿਹੀਨ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੮) ਵਚਨਤੋ ਗਿਹੀਨੰ ਏਵ ਚੇਲਸਨ੍ਥਰੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਚ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੮) **"ਯਾ ਕਾਚਿ ਇਤ੍ਥੀ ਅਪਗਤਗਬ੍ਭਾ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਗਰੁਗਬ੍ਭਾ ਵਾ"**ਤਿ ਅਨਿਯਮਵਾਚਕੇਨ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਚਨਤੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਖੋ ''ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਗਬ੍ਭਾ ਵਾ ਵਿਜਾਤਿਪੁਤ੍ਤਾ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਪੁਰਿਸਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **"ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੂ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਤੰਸਦਿਸੇਸੁ ਯੇਸੁ ਕੇਸੁਚਿ ਮਙ੍ਗਲਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਯੇਸੰ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਗਿਹੀਨੰ ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਥਾਯ ਯਾਚਿਯਮਾਨਾਨੰ ਚੇਲਸਨ੍ਥਰੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੮) ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧੋਤਪਾਦਕੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਵਚਨਤੋ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੮) ''ਤੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਧੋਤਪਾਦਕੰ ਅਯਾਚਿਯਮਾਨੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, **"ਧੋਤੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਧੋਤੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ, ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਪਾਦਘੰਸਨੀਯਕਥਾ

੩੭. ਪਾਦਘੰਸਨੀਯਕਥਾਯਂ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਾਦਘੰਸਨਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਕਤਕਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਆਹ। ਕਤਕਂ ਨਾਮ ਕੀਦਿਸਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਸਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਕਤਕਂ ਨਾਮ ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾਕਾਰ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਬਾਹੁਲਿਕਾਨੁਯੋਗਤ੍ਤਾ”**ਤਿ। ਤਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਪਾਦਘੰਸਨਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਾਦਘੰਸਨਿਯੋ”**ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਬੀਜਨੀਕਥਾ

੩੮. ਬੀਜਨੀਕਥਾਯਂ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਬੀਜਨਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਚਮਰੀਵਾਲੇਹਿ ਕਤਬੀਜਨੀ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਛਬੀਜਨਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਮਕਸਬੀਜਨੀਆਦਿ ਵਟ੍ਟਤੀ”**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਪ੍ਪਿਯਛਬੀਜਨਿਯੋ** ਨਾਮ ਮਕਸਬੀਜਨੀ, ਵਾਕਮਯਬੀਜਨੀ, ਉਸੀਰਮਯਬੀਜਨੀ, ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਮਯਬੀਜਨੀ, ਵਿਧੂਪਨਂ, ਤਾਲਵਣ੍ਟਞ੍ਚਾਤਿ। ਤਾਸਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਵਿਧੂਪਨਨ੍ਤਿ ਬੀਜਨੀ ਵੁਚ੍ਚਤੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਉਸੀਰਮਯਂ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਮਯਞ੍ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਬੀਜਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਬੀਜਨਿਂ। **ਤਾਲਵਣ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤਂ ਮਣ੍ਡਲਿਕਬੀਜਨਿ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਛਤ੍ਤਕਥਾ

੩੯. ਛਤ੍ਤਕਥਾਯਂ **ਛਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਤੀਣਿ ਛਤ੍ਤਾਨਿ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ, ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤਂ, ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤਂ ਪਣ੍ਡਰਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। **ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਲੀਵਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। **ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਤਂ। **ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਂ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਛਤ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਜਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚ। ਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਦਣ੍ਡੇਨ ਕਤਂ ਏਕਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਛਤ੍ਤਮੇਵ। **“ਵਿਲੀਵਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਣੁਵਿਲੀਵੇਹਿ ਕਤਂ ਛਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਦਣ੍ਡਕੇਨ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਸਹ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗੋਪਾਲਕਾਦਯੋ ਵਿਯ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੬੩੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੨.੬੩੪) ਪਨ **“ਵਿਲੀਵਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਣੁਪੇਸਿਕਾਹਿ ਕਤਂ। **ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਾਨੀ**ਤਿ ਦੀਘਸਲਾਕਾਸੁ ਤਿਰਿਯਂ ਵਲਯਾਕਾਰੇਨ ਸਲਾਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਬਦ੍ਧਾਨਿ ਦੀਘਞ੍ਚ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ ਉਜੁਕਮੇਵ ਸਲਾਕਾਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਲ਼੍ਹਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਰਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੀਘਦਣ੍ਡਕੇਹੇਵ ਸਙ੍ਕੋਚਾਰਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੇਹੇਵ ਤਿਰਿਯਂ ਬਦ੍ਧਾਨਿ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਦਣ੍ਡਕੇਨ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਛਿਨ੍ਨਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਛਤ੍ਤਧਾਰਕਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਨਖਕਥਾ

੪੦. ਨਖਕਥਾਯਂ ਦੀਘਨਖਧਾਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੀਘਾ ਨਖਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਨਖੇਨਪਿ ਨਖਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਮੁਖੇਨਪਿ ਨਖਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਕੁਟ੍ਟੇਪਿ ਘਂਸਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਖਚ੍ਛੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਨਖਚ੍ਛੇਦਨਸਤ੍ਥਕਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ‘‘ਨਖਚ੍ਛੇਦਨਂ ਵਲਿਤਕਂਯੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੮੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। **“ਵਲਿਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਖਚ੍ਛੇਦਨਕਾਲੇ ਦਲ਼੍ਹਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਵਲੀਹਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੮੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਂਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਗ੍ਗਮਂਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨ। **ਵੀਸਤਿਮਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਨਖੇ ਲਿਖਿਤਮਟ੍ਠੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਲੋਮਕਥਾ

ਲੋਮਕਥਾਯਂ ‘‘ਸਮ੍ਬਾਧੇਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਗਿਹੀ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੫) ਵਚਨਤੋ ਸਂਹਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਵਣੋ ਹੋਤਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਲੋਮਂ ਸਂਹਰਾਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੫) ਵਚਨਤੋ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਭੇਸਜ੍ਜਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਲੋਮਂ ਹਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਿਸਾਚਿਲ੍ਲਿਕਾ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਜ੍ਝਾਯਨਪਚ੍ਚਯਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੀਘਂ ਨਾਸਿਕਾਲੋਮਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੫) ਵਚਨਤੋ ਧਾਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਣ੍ਡਾਸ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਸਣ੍ਡਾਸੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਸਿਕਾਲੋਮਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਹਰਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਰਕੇਸਂ। **ਗਾਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ** ‘‘ਮਾ ਮੇ ਜਰਾਭਾਵੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਬੀਭਚ੍ਛਂ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਪਲਿਤਂ ਵਾ ਅਪਲਿਤਂ ਵਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਰਂ ਵਾ ਅਪਣ੍ਡਰਂ ਵਾ। **ਗਾਹਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਪ੍ਪਸਾਦਾਵਹਤ੍ਤਾਤਿ।

ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਕਥਾ

੪੧. ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਕਥਾਯਂ **ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਬਨ੍ਧਿਤਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਸੇਸੋ। ਅਥ ਵਾ **ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਬਨ੍ਧਿਤਕਾਯਬਨ੍ਧਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਯਥਾ ‘‘ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਸੀਸੇਨ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੇਨ ਲੋਹਿਤੇਨ ਪਟਿਵਿਸਕੇ ਉਜ੍ਝਾਪੇਸੀ’’ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇਨ ਯਤ੍ਥ ਸਰਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬ”**ਨ੍ਤਿ। **ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ** ਨਾਮ ਛ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਕਲਾਬੁਕਂ, ਦੇਡ੍ਡੁਭਕਂ, ਮੁਰਜਂ, ਮਦ੍ਦਵੀਣਂ, ਪਟ੍ਟਿਕਂ, ਸੂਕਰਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਲਾਬੁਕਂ** ਨਾਮ ਬਹੁਰਜ੍ਜੁਕਂ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭਕਂ** ਨਾਮ ਉਦਕਸਪ੍ਪਸੀਸਸਦਿਸਂ। **ਮੁਰਜਂ** ਨਾਮ ਮੁਰਜਵਟ੍ਟਿਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। **ਮਦ੍ਦਵੀਣਂ** ਨਾਮ ਪਾਮਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਈਦਿਸਞ੍ਹਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਗੇਵ ਬਹੂਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਟ੍ਟਿਕਂ, ਸੂਕਰਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਵੀਤਾ ਵਾ ਮਚ੍ਛਕਣ੍ਟਕਵਾਯਿਮਾ ਵਾ ਪਟ੍ਟਿਕਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਾ ਕੁਞ੍ਜਰਚ੍ਛਿਕਾਦਿਭੇਦਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੂਕਰਨ੍ਤਕਂ** ਨਾਮ ਕੁਞ੍ਚਿਕਕੋਸਕਸਣ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਰਜ੍ਜੁਕਂ, ਪਨ ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ ਸੂਕਰਨ੍ਤਕਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੁਰਜਂ ਮਦ੍ਦਵੀਣ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦਸਾਸੁਯੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਪਾਮਙ੍ਗਦਸਾ ਚੇਤ੍ਥ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਉਪਰਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੋਭਕਂ** ਨਾਮ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਸਿਬ੍ਬਨਂ। **ਗੁਣਕਂ** ਨਾਮ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਸਿਬ੍ਬਨਂ। ਏਵਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤਾ ਹਿ ਅਨ੍ਤੋ ਥਿਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਵਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਸਨ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨੭੭-੨੭੮) ਪਨ ‘‘ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਨਾਮ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਿਤਂ । **ਪਾਮਙ੍ਗਦਸਾ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਿਬ੍ਬਨਾਕਾਰੇਨ ਵਰਕਸੀਸਾਕਾਰੇਨ। **ਪਵਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਸਨ੍ਤੋ, ‘ਦਸਾਮੂਲ’ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵਾ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵਾ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾਤਿ ਲਿਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਕਥਾ

੪੨. ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਕਥਾਯਂ **ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾਦਿਵਸੇਨ ਗਿਹਿਨਿਵਤ੍ਥਂ ਨ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਕਂ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੦; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਨਾਮ ਨਾਭਿਮੂਲਤੋ ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਸਣ੍ਠਾਨਂ ਓਲਮ੍ਬਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਚੋਲ਼ਿਕਇਤ੍ਥੀਨਂ ਨਿਵਾਸਨਂ ਵਿਯ। **ਮਚ੍ਛਵਾਲ਼ਕਂ** ਨਾਮ ਏਕਤੋ ਦਸਨ੍ਤਂ ਏਕਤੋ ਪਾਸਨ੍ਤਂ ਓਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ। **ਚਤੁਕਣ੍ਣਕਂ** ਨਾਮ ਉਪਰਿਤੋ ਦ੍ਵੇ, ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਣ੍ਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ। **ਤਾਲਵਣ੍ਟਕਂ** ਨਾਮ ਤਾਲਵਣ੍ਟਾਕਾਰੇਨ ਸਾਟਕਂ ਓਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਂ। **ਸਤਵਲਿਕਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਸਾਟਕਂ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਓਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਓਵਟ੍ਟਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਥਂ, ਵਾਮਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਸੁ ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵਲਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਜਾਣੁਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਲਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਂਵੇਲ੍ਲਿਯਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਲ੍ਲਕਮ੍ਮਕਾਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਚ੍ਛਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ

ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸੇਤਪਟਪਾਰੁਤਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਗਿਹਿਪਾਰੁਤਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸੇਤਪਟਪਾਰੁਤਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਾਰੁਤਂ ਏਕਸਾਟਕਪਾਰੁਤਂ ਸੋਣ੍ਡਪਾਰੁਤਂ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਿਕਪਾਰੁਤਂ ਮਹਾਜੇਟ੍ਠਕਪਾਰੁਤਂ ਕੁਟਿਪਵੇਸਕਪਾਰੁਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਾਰੁਤਂ ਪਾਲ਼ਿਕਾਰਕਪਾਰੁਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਲਕ੍ਖਣਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਾਰੁਤਂ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ **ਗਿਹਿਪਾਰੁਤਂ** ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸੇਤਪਟਾ ਅਡ੍ਢਪਾਲਕਨਿਗਣ੍ਠਾ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਉਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਪਾਵੁਰਣਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਏਕਸਾਟਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਵਤ੍ਥਸਾਟਕਸ੍ਸ ਏਕੇਨ ਅਨ੍ਤੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਉਭੋਸੁ ਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਸੁਰਾਸੋਣ੍ਡਾਦਯੋ ਸਾਟਕੇਨ ਗੀਵਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਉਰੇ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬੇਨ੍ਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾ ਖਿਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਿਕਾਯੋ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਓਗੁਣ੍ਠਿਕਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਮਹਾਜੇਟ੍ਠਾ ਦੀਘਸਾਟਕਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਏਕੇਨ ਅਨ੍ਤੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਕਸ੍ਸਕਾ ਖੇਤ੍ਤਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਸਾਟਕਂ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਉਪਕਚ੍ਛਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਏਕੇਨ ਅਨ੍ਤੇਨ ਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਉਪਕਚ੍ਛਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਾਟਕਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਪਾਲ਼ਿਕਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਂਸਪਾਰੁਪਨੇਨ ਪਾਰੁਤਂ ਵਾਮਬਾਹੁਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਅਂਸਕੂਟੇ ਆਰੋਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਤੇ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਏਵਰੂਪੇ ਪਾਰੁਪਨਦੋਸੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਂ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਅਨਾਦਰੇਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

ਕਾਜਕਥਾ

੪੩. ਕਾਜਕਥਾਯਂ **ਮੁਣ੍ਡਵੇਠੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਞ੍ਞੋ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਭਤੋਕਾਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਜੇ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਉਭੋਸੁ ਭਾਗੇਸੁ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਵਹਿਤਬ੍ਬਭਾਰਂ। **ਏਕਤੋਕਾਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋਯੇਵ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਵਹਿਤਬ੍ਬਭਾਰਂ। **ਅਨ੍ਤਰਾਕਾਜ**ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਹਿਤਬ੍ਬਭਾਰਂ। **ਸੀਸਭਾਰਾਦਯੋ** ਸੀਸਾਦੀਹਿ ਵਹਿਤਬ੍ਬਭਾਰਾਦਯੋ ਏਵ। **ਓਲਮ੍ਬਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਓਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਵਹਿਤਬ੍ਬਭਾਰਂ। ਏਤੇਸੁ ਉਭਤੋਕਾਜਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸੇਸਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ।

ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਕਥਾ

੪੪. ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਖਾਦਨੇ ਪਞ੍ਚ ਦੋਸੇ, ਖਾਦਨੇ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚ ਦੋਸਾ** ਨਾਮ ਅਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸਂ, ਮੁਖਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ, ਰਸਹਰਣਿਯੋ ਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਪਿਤ੍ਤਂ ਸੇਮ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਤਿ, ਭਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਨਚ੍ਛਾਦੇਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੂਨਂ ਹਿਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਹਾਨਿਂ ਜਨੇਤਿ। **ਨਚ੍ਛਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਾ** ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤੋ ਦੀਘਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨੇ ਚ ਅਤਿਮਦਾਹਕਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਂ ਪਰਮਂ ਏਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮਂ**। ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਮਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸਾਤਿ **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਚ੍ਛਿਮਂ। ਅਤਿਮਦਾਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕਂ। ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਂ ਮਹਾਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਨਾਮ, ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਂ ਖੁਦ੍ਦਕਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਨਾਮ, ਪਞ੍ਚਛਸਤ੍ਤਙ੍ਗੁਲਂ ਮਜ੍ਝਿਮਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦੁਵਿਧੇਨ ਉਦਕੇਨ ਤਿਵਿਧੇਨ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ। "**ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੨) ਮਾਹ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਤੋ ਅਧਿਕਪ੍ਪਮਾਣਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਤਕਮੇਵ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲੇਨ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ''ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵਡ੍ਢਕਿਹਤ੍ਥਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਂ ਪਮਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗੇਹਾਦੀਨਿ ਮਿਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲਭੂਤੇਨ ਵਡ੍ਢਕਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਰਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੮੦-੨੮੨) "**ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲੇਨਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਅਙ੍ਗੁਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ

੨.੨੯੨) “**ਪਮਾਣਙ੍ਗੁਲੇਨਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ, ਕੇਚਿ ਪਨ ‘ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪਚ੍ਛਿਮਵਚਨੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਕਣ੍ਠੇ ਅਵਿਲਗ੍ਗਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ’’ਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਰੋਹਨਕਥਾ

੪੫. ਰੁਕ੍ਖਾਰੋਹਨਕਥਾਯਂ ਪੁਰਿਸੋ ਪਮਾਣੋ ਯਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ **ਪੋਰਿਸੋ**, ਉਦ੍ਧਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਹਤ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਯਪ੍ਪਮਾਣੋ ਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਉਚ੍ਚੋ ਰੁਕ੍ਖਪਦੇਸੋ, ਤਂ **ਪੋਰਿਸਂ ਰੁਕ੍ਖਂ**, ਅਵਯਵੇ ਸਮੁਦਾਯਵੋਹਾਰੋ ਯਥਾ ‘‘ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਦਿਟ੍ਠੋ’’ਤਿ, ਆਭੁਸੋ ਪਦਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਪਦਾ**, ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ। ਯਾਵ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇਤਿ **ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ**, ਰੁਕ੍ਖੋ, ਅਤ੍ਥ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਯੋਜਨਵਾਚਕੋ। ਯਾਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਾਵ ਅਭਿਰੁਹਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਛਨ੍ਦਾਰੋਪਨਕਥਾ

੪੬. ਛਨ੍ਦਾਰੋਪਨਕਥਾਯਂ **ਛਨ੍ਦਸੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯ। **ਨ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਨਾਮਗ੍ਗਂ ਨ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਕਾਯ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਮਾਗਧਭਾਸਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਾਤਿ ਸਕ੍ਕਟਾ, ਅਟ੍ਠਕਵਾਮਕਾਦੀਹਿ ਸਮਿਤਪਾਪੇਹਿ ਇਸੀਹਿ ਕਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਕ੍ਕਰਿਤਬ੍ਬਾ ਪੂਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਕ੍ਕਟਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ, ਤਦਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪੂਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਾਸੀਯਤੇਤਿ ਭਾਸਾ, ਸਕ੍ਕਟਾ ਚ ਸਾ ਭਾਸਾ ਚਾਤਿ **ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾ**। ਵੇਦਤ੍ਤਯਗਤਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ, ਸਸ੍ਸ ਏਸਾਤਿ **ਸਕਾ**, ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਨ੍ਤਜਤ੍ਥੋ। ਮਗਧੇ ਜਾਤਾ **ਮਾਗਧਿਕਾ**, ਆਦਿਕਪ੍ਪਕਾਲੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਚ੍ਚਤੇਤਿ ਉਤ੍ਤਿ, ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਿ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ**, ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਥੀਯਤੇਤਜਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

‘‘ਸਾ ਮਾਗਧੀ ਮੂਲਭਾਸਾ।
ਨਰਾ ਯਾਯਾਦਿਕਪ੍ਪਿਕਾ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਚਾਸ੍ਸੁਤਾਲਾਪਾ।
ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਾਪਿ ਭਾਸਰੇ’’ਤਿ॥

ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਲੋਕਾਯਤਕਥਾ

੪੭. ਲੋਕਾਯਤਕਥਾਯਂ ਲੋਕਿਯਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕੋ ਚਾਤਿ ਲੋਕੋ, ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ। ਆਭੁਸੋ ਯਤਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਯਤਂ, ਲੋਕਸ੍ਸ ਆਯਤਂ **ਲੋਕਾਯਤਂ**, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਭੁਸੋ ਵੀਰਿਯਕਰਣਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਜਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਤਂ? ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਤ੍ਥਂ। **ਸਬ੍ਬਂ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ**, ਕਸ੍ਮਾ? ਸਕੁਣਾਦੀਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਸਬ੍ਬਂ ਅਨੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ** ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਭੋਜਨਸ੍ਸ ਕੇਨਚਿ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਸੇਤੋ ਕਾਕੋ** ਅਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸੇਤਤ੍ਤਾ, **ਕਾਲ਼ੋ ਬਕੋ** ਪਾਦਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ਤ੍ਤਾਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵ ਕਾਰਣਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਾਰਣਂ। ਤੇਨ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ **ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਾਰਣਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ**। ਤਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਤਿਤ੍ਥਂ, ਪਟ੍ਟਨਂ। ਤਿਤ੍ਥਂ ਵਿਯਾਤਿ ਤਿਤ੍ਥਂ, ਲਦ੍ਧਿ, ਤਂ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਾ। ਸਾਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੇ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਤ੍ਥਂ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਤ੍ਥਂ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਤ੍ਥਂ। ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਵਿਜ੍ਜਾ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਵਿਜ੍ਜਾ** ਨਾਮ ਯਾ ਕਾਚਿ ਬਾਹਿਰਕਾ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਾ। **ਨ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਨ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਖਿਪਿਤਕਥਾ

੪੮. ਖਿਪਿਤਕਥਾਯਂ ਖਿਪੀਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਖਿਪਿਤੋ। ਖਿਪਿ ਅਬਜਤ੍ਤੁਸਦ੍ਦੇਤਿ ਧਾਤੁ। ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ **ਖਿਪਿਤੇ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਜਨ੍ਤੁਂ। ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ''ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। **ਜੀ**ਵਾਤਿ ਜੀਵ ਪਾਣਧਾਰਣੇਤਿ ਧਾਤੁ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੋ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਖਿਪਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਜੀਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਖਿਪਿਤੇ ਗਿਹਿਨਾ ''ਜੀਵਥ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਸਤਿ ''ਚਿਰਂ ਜੀਵਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਨ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਕਿਂ ''ਗੋਸੁ ਦੁਯ੍ਹਮਾਨਾਸੁ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ । ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ''ਸਨ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ ਪਦਂ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਪਦਂ, ''ਗੋਸੁ ਦੁਯ੍ਹਮਾਨਾਸੂ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਪਨ ''ਸਨ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਕਤਿਵਿਕਤਿਵਸੇਨ ਕਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਲਸੁਣਕਥਾ

੪੯. ਲਸੁਣਕਥਾਯਂ ''ਲਸੁਣਂ ਨਾਮ ਮਾਗਧਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੯੫) ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੯੫) ਪਨ "**ਮਾਗਧਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਗਧੇਸੁ ਜਾਤਂ। ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਲਸੁਣਮੇਵ ਹਿ ਇਧ ਲਸੁਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣਮੇਵ, ਨ ਏਕਦ੍ਵਿਤਿਮਿਞ੍ਜਕਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ 'ਜਾਤਿਦੇਸਂ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਮਾਗਧਕਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਣ੍ਡਿਕੇ ਏਕਤੋਯੇਵ ਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਂ ਮਿਞ੍ਜਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ, ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

ਪਲਣ੍ਡੁਕਾਦੀਨਂ ਵਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਮਿਞ੍ਜਾਯ ਵਾ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਣ੍ਣੇਨ ਤਾਵ **ਪਲਣ੍ਡੁਕੋ** ਨਾਮ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। **ਭਞ੍ਜਨਕੋ** ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੋ, ਹਰਿਤਕੋ ਹਰਿਤਵਣ੍ਣੋ, ਮਿਞ੍ਜਾਯ ਪਨ ਪਲਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸ ਏਕਾ ਮਿਞ੍ਜਾ ਹੋਤਿ, ਭਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ, ਹਰਿਤਕਸ੍ਸ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਚਾਪਲਸੁਣੋ ਅਮਿਞ੍ਜਕੋ। ਅਙ੍ਕੁਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਪਨ ''ਪਲਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਮਿਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ, ਹਰਿਤਕਸ੍ਸ ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇ ਪਲਣ੍ਡੁਕਾਦਯੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਸੂਪਸਮ੍ਪਾਕਾਦੀਸੁ ਪਨ ਮਾਗਧਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪਾਦੀਸੁ ਵਾ ਮਚ੍ਛਮਂਸਵਿਕਤਿਯਾ ਵਾ ਤੇਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਬਦਰਸਾਲ਼ਵਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਮ੍ਬਿਲਪਾਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਯਾਗੁਪਤ੍ਤੇਪਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਸਭਾਵੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਸੂਪਸਮ੍ਪਾਕਾਦਿਂ ਵਿਨਾਵ। **ਬਦਰਸਾਲ਼**ਵਂ ਨਾਮ ਬਦਰਫਲਾਨਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਖਾਦਨੀਯਵਿਕਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ ੩.੭੯੩-੭੯੭) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾਦਿਕਥਾ

੫੦. ਨਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾਦਿਕਥਾਯਂ "**ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਤਭੂਮਿ** ਨਾਮ ਸਣ੍ਹਮਤ੍ਤਿਕਾਹਿ ਕਤਾ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾਦਿਭੂਮਿ । **ਸੇਨਾਸਨਂ** ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਕਾਯੇਵ। **ਤਥੇ**ਵ ਵ**ਲ਼ਞ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਨੀਹਾਰੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। 'ਨੇਵਾਸਿਕਾ ਪਕਤਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ'ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦਯੋ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਪਿ ਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਾ। **ਲੋਮੇਸੂ**ਤਿ ਲੋਮੇਸੁ ਫੁਸਨ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੩੨੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੪) "**ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਤਭੂਮਿ** ਵਾਤਿ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾਦਿਕਤਸਣ੍ਹਭੂਮਿ ਵਾ। **ਸੇਨਾਸਨਂ** ਵਾਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿ ਵਾ। **ਤਥੇ**ਵ ਵ**ਲ਼ਞ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਧੋਤਪਾਦਾਦੀਹਿ ਵਲ਼ਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਧੋਤਪਾਦਾਦੀਹਿ ਵਲ਼ਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ , '**ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪੀ**'ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦਯੋ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਪਿ ਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਇਧ ਲੋਮਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩੨੩-੩੨੪)

‘‘ਨੇਵਾਸਿਕਾ ਪਕਤਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦਯੋ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਪਿ ਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਲਿਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਵਨ੍ਦਿਯਵਨ੍ਦਿਯਕਥਾ

੫੧. ਅਵਨ੍ਦਿਯਵਨ੍ਦਿਯਕਥਾਯਂ ਇਧ ਪਕਰਣਾਚਰਿਯੇਨ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਦਸ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ, ਤਯੋ ਵਨ੍ਦਿਯਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਚ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਪਰਿ॰ ੪੬੭ ਆਦਯੋ) ਪਨ ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਚਕੇ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਕਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ, ਪਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਯਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ‘‘ਕਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਵਨ੍ਦਿਯਾਤਿ? ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਉਪਾਲਿ, ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਰਚ੍ਛਗਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਓਤਮਸਿਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਸੁਤ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਅਪਰੇਪਿ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਯਾਗੁਪਾਨੇ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਏਕਾਵਤ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਨਗ੍ਗੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਅਪਰੇਪਿ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਉਚ੍ਚਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਅਪਰੇਪਿ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਪੁਰੇਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਚ੍ਛਾਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ , ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਪਣ੍ਡਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਅਪਰੇਪਿ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ’’ਤਿ।

‘‘ਕਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਨ੍ਦਿਯਾਤਿ? ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਉਪਾਲਿ, ਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਪਚ੍ਛਾਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪੁਰੇਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਆਚਰਿਯੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਸਮਾਰਕੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੇ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪਜਾਯ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਪਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਯਾ’’ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੬੭) “**ਓਤਮਸਿਕੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਗਤੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਦੀਸੁਪਿ ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯ। **ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਸੁਤਤ੍ਤਾ ਵਨ੍ਦਨਂ ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੋ। **ਸੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਏਕਾਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ ਵੇਰੀ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਯਂ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਵਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ ਪਾਦੇਨਪਿ ਪਹਰੇਯ੍ਯ। **ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਚਿਨ੍ਤਯਮਾਨੋ। **ਖਾਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੋ। **ਉਚ੍ਚਾਰਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਾਵਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੋ** ਅਨੋਕਾਸਗਤਤ੍ਤਾ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ ਤਿਵਿਧੇਨਪਿ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਅਵਨ੍ਦਿਯੋ, ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਕਤਾ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਪਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਵਨ੍ਦਿਯੇਸੁ ਨਗ੍ਗਞ੍ਚ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ , ਇਤਰੇਸਂ ਪਨ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਚ ਵਨ੍ਦਨਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਚ੍ਛਾਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਦਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨੇਵ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ। ਤੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਨਿਯਮੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਞ੍ਚਕੇਸੁ ਤੇਰਸ ਜਨੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਵਨ੍ਦਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਆਚਰਿਯੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯੋ ਉਦ੍ਦੇਸਾਚਰਿਯੋ ਓਵਾਦਾਚਰਿਯੋਤਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਵਨ੍ਦਿਯੋ’’ਤਿ ਆਗਤੋ।

“**ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਤਞ੍ਹਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਦੀਸੁ ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੩.੪੬੭) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟਿ॰ ਪਰਿਵਾਰ ੨.੪੬੭) ਪਨ “**ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਦੀਸੁਪਿ ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਓਨਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਲਾਟਂ ਵਾ ਅਕ੍ਖਿ ਵਾ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ। ਏਤੇਨ ਵਨ੍ਦਤੋਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਅਭਾਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਾਯ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵਂ

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ। ਨਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਪਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। **ਏਕਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦੋਸਾਗਤਿਪਕ੍ਖੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੋ, ਪਵਿਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ '**ਸਪਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ**'ਤਿ। **ਵਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ। ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਉਦ੍ਦੇਸਾਚਰਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯਾਚਰਿਯੋ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਨਵਕਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਤੇ ਵੁਡ੍ਢਾ ਏਵ ਵਨ੍ਦਿਯਾ'ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਆਗਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ° ਟੀ° ਪਰਿਵਾਰ ੪੬੭) "**ਏਕਾਵਤ੍ਤੋ**ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਦ੍ਧੋ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਵਤ੍ਥੋਤਿਪਿ ਕੇਚਿ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਉਦ੍ਧਟਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਏਕਾਵਤ੍ਤੋਤਿ ਹਿ ਉਦ੍ਧਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਸੁਤਤ੍ਤਾ ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੋ 'ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ'ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਆਗਤਂ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਰਿ° ਅਟ੍ਠ° ੪੭੭) "**ਦਸ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਨਾਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਸ ਜਨਾ। **ਅਞ੍ਜਲਿਸਾਮੀਚੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਞ੍ਜਲਿ ਚ ਤੇਸਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਨੇਵ ਪਾਨੀਯਪੁਚ੍ਛਨਤਾਲਵਣ੍ਟਗ੍ਗਹਣਾਦਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਂ ਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਜਲਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਸਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਦਸਨ੍ਨਂ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਆਗਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

''ਨਵਕਤਰੇਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਕਤਿ ਧਮ੍ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨਵਕਤਰੇਨੁਪਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਨਵਕਤਰੇਨੁਪਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋਹਿ ਪਾਣਿਤਲੇਹਿ ਪਾਦਾਨਿ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਨ੍ਤੇਨ ਪੇਮਞ੍ਚ ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਵਕਤਰੇਨੁਪਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਰਿ° ੪੬੯) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਨਯੋਵ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੋ।

ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸਰੂਪਞ੍ਚ ਕਥਿਤਂ। ਕਥਂ? ਵੁਡ੍ਢਤਰਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ ਉਭੋ ਅਂਸੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਚ ਉਭੋ ਅਂਸੇ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਏਤੇਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਪਨ ਏਕਂਸਂ ਕਤਾਪਿ ਅਕਤਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਕਰਪੁਟਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਹਤ੍ਥਤਲਪਕਾਸਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਨ ਹਤ੍ਥਮੁਟ੍ਠਿਪਕਾਸਨਾਦਿਨਾ ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਚ ''ਨ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣਛੁਪਨਾਦਿਮਤ੍ਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਖੋ ਉਭੋਹਿ ਪਾਣਿਤਲੇਹਿ ਪਾਦਾਨਿ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਨ੍ਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਚ ''ਏਵਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਨ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨਾਦਰਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਖੋ ਪੇਮਞ੍ਚ ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਵਨ੍ਦਨਾਨਯੋ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਕਥਂ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਰੂਪਂ ਕਥਿਤਂ? ਇਧ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਕਂ, ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਕਂ, ਉਭੋਹਿ ਪਾਣਿਤਲੇਹਿ ਪਾਦਾਨਿ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਏਕਂ, ਪੇਮਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਕਂ, ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਕਂ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਰੂਪਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਕਲਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤਸੁਖਕਾਰਕੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮਿਨਾ ਕਾਯਪਣਾਮਮਨੋਪਣਾਮਵਸੇਨ ਮਹਤੋ ਹਿਤਸੁਖਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਨਾਨਯੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਅਭਿਨਵਆਗਤਾਨਂ ਦਹਰਾਨਞ੍ਚ ਸਾਮਣੇਰਾਨਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਨਾਨਯਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਨ ਇਮਂ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਂ ਪਾਲ਼ਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਵੇਣੀਆਗਤਨਯਂਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਯਦਿ ਠਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਥ, ਦ੍ਵੇ ਪਾਦਤਲਾਨਿ ਸਮਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿ ਸਮਂ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਲਾਟੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਭਿਮੁਖਂ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਥਾਤਿ,

ਅਯਂ ਨਯੋ ''ਏਵਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਕਦਲਿ ਵਿਯ ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰਾਭਿਮੁਖਂ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ''ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਪਾਦਤਲਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿ, ਨਲਾਟਞ੍ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਨੀਤਿ ਸਰੂਪਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਥ, ਪਠਮਂ ਦ੍ਵੇ ਪਾਦਤਲਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਸਮਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਸਮਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਰਾਨਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਜਾਣੂਨਂ ਉਪਰਿ ਸਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿ ਸਮਂ ਫੁਸਿਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਰਪੁਟਂ ਸਿਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨਲਾਟੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਥ। ਤਤੋ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਚ ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਰਾਨਿ ਚ ਭੂਮਿਯਂ ਸਮਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮਂ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥਪਿਟ੍ਠੀਨਂ ਉਪਰਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਥਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਦ੍ਵੇ ਪਾਦਤਲਾਨਿ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਥਾ ਦ੍ਵੇ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਏਕਂ, ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਰਾਨਿ ਏਕਂ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿ ਏਕਂ, ਸੀਸਂ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਰੂਪਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ।

ਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾਨਂ ਵਨ੍ਦਨਕਾਲੇ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਠਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਸਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇਨ ਥੇਰਾਨਂ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿਯੇਵ ਸਮ੍ਬਾਹਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਠਮਂ ਥੇਰਾਨਂ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਸਚੀਵਰਂਯੇਵ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਸਂ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਛੁਪਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਸਪਿ ਨਯੋ ਨ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਰਾਮਞ੍ਞਦੇਸਿਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨਕਾਲੇ ਥੇਰਾਨਂ ਪਾਦਗ੍ਗਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਪਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਗ੍ਗਮੇਵ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਮ੍ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਸੀਸੇਨ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਚੁਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਲੇਹਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਪ੍ਪਵਾਸਾਗਤਪਿਯਮਨਾਪਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਆਚਰਿਯਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਰਿਯਂ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਉਭੋਹਿ ਪਾਣਿਤਲੇਹਿ ਪਾਦਾਨਿ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਨ੍ਤੇਨ ਪੇਮਞ੍ਚ ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਆਗਤਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਪਿ ਨ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਲ਼ਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਵੇਣੀਵਸੇਨੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਹਿਤਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਉਦ੍ਧਟੋ। ਪਵੇਣੀਆਗਤਨਯਤੋ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯੋ ਬਲਵਤਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣਂ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯੋ ਸਮਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਆਸਨ੍ਦਾਦਿਕਥਾ

੫੫. ਆਸਨ੍ਦਾਦਿਕਥਾਯਂ **ਚਤੁਰਸ੍ਸਪੀਠ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਚਤੁਰਸ੍ਸਂ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਾਦਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਮਚਤੁਰਸ੍ਸਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸਾ ਪਨ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਪਿ ਉਚ੍ਚਪਾਦਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਵੇਤ੍ਤੇਹੇਵ ਚਤੁਰਸ੍ਸਾਦਿਆਕਾਰੇਨ ਕਤਂ ਭਦ੍ਦਪੀਠਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵੇਤ੍ਤਮਯਪੀਠ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦਾਰੁਪਟ੍ਟਿਕਾਯ ਉਪਰੀ**ਤਿ ਅਟਨਿਆਕਾਰੇਨ ਠਿਤਦਾਰੁਪਟਲਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ। ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਸਨਕਾਲਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਉਪਰੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਲ਼ਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦਦ੍ਵਯਂ ਵਿਯ ਵਙ੍ਕਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨੇਤਂ "**ਏਲ਼ਕਪਾਦਪੀਠ**"ਨ੍ਤਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੨੯੭) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਕਥਾ

੫੬. ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਕਥਾਯਂ "**ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਆਹਰਿਮਾਨਿ ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨਿ, 'ਅਕਪ੍ਪਿਯਰੂਪਾਕੁਲੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ'ਤਿ ਸਾਰਸਮਾਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੀਘਲੋਮਕੋ ਮਹਾਕੋਜਵੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਲੋਮੋ ਕਾਲ਼ਕੋਜਵੋ। 'ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਾਨਿ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਲੋਮਾਨੀ'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਾਨਚਿਤ੍ਰੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਚਿਤ੍ਰੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ। **ਘਨਪੁਪ੍ਫਕੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ**ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯਲੋਹਿਤਤ੍ਥਰਣੋ । **ਪਕਤਿਤੂਲਿਕਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤੂਲਲਤਾਤੂਲਪੋਟਕੀਤੂਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤੂਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਪੁਣ੍ਣਾ ਤੂਲਿਕਾ। '**ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ**ਤਿ ਉਭਤੋਦਸਂ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣਂ। **ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ**ਤਿ ਏਕਤੋਦਸਂ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਸਮਾਸੇ ਪਨ '**ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ**ਤਿ ਏਕਤੋਉਗ੍ਗਤਪੁਪ੍ਫਂ। **ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ**ਤਿ ਉਭਤੋਉਗ੍ਗਤਪੁਪ੍ਫ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। '**ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਕਸਟਮਯ'ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੁਦ੍ਧਕੋਸੇਯਜਨ੍ਤਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤੰ। ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕੰ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕ’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤਾਪਿ ਤੂਲਿਕਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਯਾਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਮਞ੍ਚਾਦੀਸੁ ਚ ਉਪਨੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਦੇਸਨਾਯ ਪਨ ਗਹਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕੰ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਅਜਿਨਚਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਅਜਿਨਮਿਗਚਮ੍ਮੇਹਿ। ਤਾਨਿ ਕਿਰ ਚਮ੍ਮਾਨਿ ਸੁਖੁਮਤਰਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਪਟ੍ਟਤਿਪਟ੍ਟਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **‘ਅਜਿਨਪ੍ਪਵੇਣੀ’**ਤਿ। ਉਤ੍ਤਰੰ ਉਪਰਿਭਾਗੰ ਛਾਦੇਤੀਤਿ **ਉਤ੍ਤਰਚ੍ਛਦੋ,** ਵਿਤਾਨੰ, ਤਞ੍ਚ ਲੋਹਿਤਵਿਤਾਨੰ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘ਉਪਰਿਬਦ੍ਧੇਨ ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨੇਨਾ’**ਤਿ, ‘ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨੇਸੁ ਚ ਕਾਸਾਵੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੁਸੁਮ੍ਭਾਦਿਰਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਹਾਉਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਉਪਧਾਨੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘ਅਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਦਾਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਚੇ ਤਿਰਿਯੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀ’ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾਯੰ (ਚੂਲਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੯੭) ਪਨ ‘ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਸੀਸੂਪਧਾਨਞ੍ਚ ਪਾਦੂਪਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਿਲਾਨੋਯੇਵ ਮਞ੍ਚੇ ਤਿਰਿਯੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਭਿਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ ਆਗਤੋ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੫੪) – ਪਨ **ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਆਹਰਿਮਾਨਿ ਵਾਲਰੂਪਾਨਿ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਲੋਮੀਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀਹਿ ਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨੰ। ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਹਿ ਊਨਾਨਿ ਕਿਰ ਉਦ੍ਦਲੋਮੀਆਦੀਸੁ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। **ਵਾਨਚਿਤ੍ਰੋ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੋ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣੋ। **ਘਨਪੁਪ੍ਫਕੋ**ਤਿ ਬਹਲਰਾਗੋ। **ਪਕਤਿਤੂਲਿਕਾ**ਤਿ ਤੂਲਪੁਣ੍ਣਾ ਭਿਸਿ। **ਵਿਕਤਿਕਾ**ਤਿ ਸੀਹਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾਨਚਿਤ੍ਰਾਵ ਗਯ੍ਹਤਿ। **“ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ**ਤਿ ਉਭਤੋਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣੰ। **ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਦਸੰ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕੋਸੇਯਜਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਿਯਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੀਤੰ, ਸੁਵਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤੰ ਕਿਰ ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸੰ ਕਸਟਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਵ ‘‘ਕੋਸੇਯਜਕਸਟਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਲਿਤ੍ਤੰ। **ਸੁਦ੍ਧਕੋਸੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਨਰਹਿਤੰ।

ਅਜਿਨਮਿਗਚਮ੍ਮਾਨੰ ਅਤਿਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਦੁਪਟ੍ਟਤਿਪਟ੍ਟਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਅਜਿਨਪ੍ਪਵੇਣੀ”**ਤਿ। **ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤੇਨ ਵਿਤਾਨੇਨ। ਯੰ ਪਨ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੰ ਵਾਨਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਲੇਪਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ, ਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਭਤੋਲੋਹਿਤਕੂਪਧਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚਿਤ੍ਤੰ** ਵਾਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਉਭਤੋਉਪਧਾਨੇਸੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਲੋਹਿਤਕਸਦ੍ਦੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਲਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਰਣਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਕਾਸਾਵੰ ਪਨ ਲੋਹਿਤਙ੍ਗਵੋਹਾਰੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਤਾਨੇਪਿ ਉਭਤੋਉਪਧਾਨੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਚੇ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਨ ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਤਥਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤੰ ਪਨ ਉਪਧਾਨੰ ਉਪੋਸਥਿਕਾਨੰ ਗਹਟ੍ਠਾਨੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਮੇਵ ਹਿ ਤਦਾ ਤੇਸੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕੰ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾ ਏਵ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੇ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਅਭਿਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਪਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗਕਥਾ

ਪਾਸਾਦਪਰਿਭੋਗਕਥਾਯਂ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਞ੍ਚ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨.੩੨੦) ਪਨ “**ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਰਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਚਿਤ੍ਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘ਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੦) ‘ਸਙ੍ਘਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗੋਨਕਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਵਿਸਯੇ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਪਿ ਤੇਸਂ ਗਹਣੇ ਦੋਸਾਭਾਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਪਾਹਨਕਥਾ

ਉਪਾਹਨਕਥਾਯਂ “**ਅਦ੍ਦਾਰਿਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਭਿਨਵਾਰਿਟ੍ਠਫਲਵਣ੍ਣਾ, ਉਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਕਾਕਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਣ੍ਣਾਹਿ ਕਤਪਾਦੁਕਾ**ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਲੋਮਮਯਕਮ੍ਬਲੇਹਿ, ਉਣ੍ਣਾਲੋਮੇਹਿ ਏਵ ਵਾ ਕਤਪਾਦੁਕਾ। **ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਮੁਖਵਾਨਰਜਾਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵਾ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੪੬) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੪੬) ਪਨ “**ਅਦ੍ਦਾਰਿਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਲ੍ਲਾਰਿਟ੍ਠਫਲਵਣ੍ਣਾ, ਤਿਨ੍ਤਕਾਕਪਕ੍ਖਵਣ੍ਣਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿਲਿਤ੍ਤਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ‘**ਚੋਲ਼ਕੇਨ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**’ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਥਾ ਪੁਞ੍ਛਿਤੇ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਚਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾਪਨਯਨਤ੍ਥਂ ਕਾਲ਼ਰਤ੍ਤਾਦਿਰਜਨੇਹਿ ਰਞ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਕਾਲ਼ਰਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਚੋਲ਼ਾਦੀਹਿ ਅਪਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਚਮ੍ਮਗਤਿਕਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਖਲ੍ਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਣ੍ਹਿਪਿਧਾਨਚਮ੍ਮਂ ਅਪਰਿਗਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਪਣ੍ਹਿਯਾ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਅਪਿਧਾਯ ਆਰੋਪਨਬਨ੍ਧਨਮਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵਿਚਿਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟ੍ਟਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਵਣ੍ਣਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਖਲ੍ਲਕਾਦੀਸੁ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਬਿਲ਼ਾਲਸਦਿਸਮੁਖਤ੍ਤਾ ਮਹਾਉਲੂਕਾ **ਪਕ੍ਖਿਬਿਲ਼ਾਲਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਚਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਪਕ੍ਖਲੋਮਮੇਵ। **ਉਣ੍ਣਾਹਿ ਕਤਪਾਦੁਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਣ੍ਣਾਮਯਕਮ੍ਬਲੇਹਿ ਕਤਪਾਦੁਕਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਮੁਖਵਾਨਰਜਾਤਿ। **ਚਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨਤ੍ਥਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭੂਮਤ੍ਥਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੫੯) ਪਨ “**ਮਿਗਮਾਤੁਕੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਵਾਤਮਿਗੋਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ‘**ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ** ਕਾਲ਼ਮੁਖੋ ਕਪੀ’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਚਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਪਰਤੋ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਾਹਾਰੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧੇ ‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੋਚਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਤੋ ‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਚਮ੍ਮਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਣਾਨੀ’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯) ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਮਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਾਨਕਥਾ

ਯਾਨਕਥਾਯਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੩) ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤਂ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਤ੍ਥਵਟ੍ਟਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਵਾਕ੍ਯਪਰਿਸਮਾਪਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਸਾਰਥਿ ਵਾ…ਪੇ॰… ਪੁਰਿਸਾ ਵਾ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ**”ਤਿ। “**ਪੀਠਕਸਿਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੀਠਕਯਾਨਂ। **ਪਾਟਙ੍ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਦੋਲਿਕਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੫੩) ਵੁਤ੍ਤਂ, “**ਪੀਠਕਸਿਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਕਾਦਿਨਾ ਕਤਂ ਪੀਠਕਯਾਨਂ। **ਪਟਪੋਤਲਿਕਂ** ਅਨ੍ਦੋਲਿਕਾ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਯਾਨਂ ਉਪਾਹਨੇਨਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੫੩)।

ਚੀਵਰਕਥਾ

੫੭. ਚੀਵਰਕਥਾਯੰ “**ਅਹਤਕਪ੍ਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਾਰਧੋਤਾਨੰ। **ਉਤੁਦ੍ਧਟਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਤੁਤੋ ਦੀਘਕਾਲਤੋ ਉਦ੍ਧਟਾਨੰ ਹਤਵਤ੍ਥਕਾਨੰ, ਪਿਲੋਤਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਾਪਣਿਕੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਪਣਤੋ ਪਤਿਤਪਿਲੋਤਿਕਚੀਵਰੇ। **ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਟ੍ਟਸਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਬ੍ਬਮਿਦੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ ਤੁਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪਨਖਣ੍ਡੰ **ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ**, ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤੰ **ਤੁਨ੍ਨੰ**, ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣੰ **ਓਵਟ੍ਟਿਕੰ। ਕਣ੍ਡੁਪਕੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮੁਦ੍ਦਿਕਾ। **ਦਲ਼ੀਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਵ ਉਪਸ੍ਸਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪਨਕੰ ਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਗਤੰ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੪੮) ਪਨ “**ਅਚ੍ਛੁਪੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਯਜੰ। **ਹਤਵਤ੍ਥਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾਤੀਤਵਤ੍ਥਾਨੰ। **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪਨਖਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲੀਯਾਪਨਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦਿਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਪਟ੍ਟੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ। **ਏਕਚ੍ਚਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਪਟ੍ਟੰ ਅਗ੍ਗਪਟ੍ਟੰ। **ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ ਅਜ੍ਝਾਪੇਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡੰ ਲਗ੍ਗਾਪੇਯਜੰ।

ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਕਥਾ

ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਕਥਾਯੰ **ਤੀਸੁ ਪਨ ਚੀਵਰੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਏਕੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛਿਨ੍ਨਕੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਛਿਨ੍ਨਕੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਛਿਨ੍ਨਕੰ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੫) ਵਚਨਤੋ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਸਤ੍ਤਖਣ੍ਡਾਦਿਵਸੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਚੇ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟੰ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਾਟਕੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕੰ ਚੀਵਰੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇਸੁ ਸਾਟਕੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ, ਏਕੰ ਚੀਵਰੰ ਛਿਨ੍ਨਕੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਸਾਟਕੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟੰ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਾਧੇਤੁੰ “**ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਵਾਧਿਕਮ੍ਪਿ ਆਰੋਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਸਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਮ੍ਪਿ ਆਰੋਪੇਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਕਥਾ

ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਕਥਾਯੰ ‘‘ਨਗ੍ਗਿਯੰ ਕੁਸਚੀਰੰ ਫਲਕਚੀਰੰ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੰ ਵਾਲਕਮ੍ਬਲੰ ਉਲ੍ਲੂਕਪਕ੍ਖਿਕੰ ਅਜਿਨਕ੍ਖਿਪ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਾਦਾਨਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ । ਤਤ੍ਥ **ਨਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਗ੍ਗਭਾਵੋ ਅਚੇਲਕਭਾਵੋ। **ਕੁਸਚੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸੇਨ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰੰ। **ਵਾਕਚੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਪਸਾਨੰ ਵਕ੍ਕਲੰ। **ਫਲਕਚੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਕਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ ਫਲਕਾਨਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰੰ। **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਸੇਹਿ ਤਨ੍ਤੇ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਕਮ੍ਬਲੰ। **ਵਾਲਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਮਰੀਵਾਲੇਹਿ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਕਮ੍ਬਲੰ। **ਉਲੂਕਪਕ੍ਖਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਲੂਕਸਕੁਣਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੇਹਿ ਕਤਨਿਵਾਸਨੰ । **ਅਜਿਨਕ੍ਖਿਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਲੋਮੰ ਸਖੁਰੰ ਅਜਿਨਮਿਗਚਮ੍ਮੰ। ਤਾਨਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਦ੍ਧਜਭੂਤਾਨਿ ਅਚੀਵਰਭਾਵੇਨ ਪਾਕਟਾਨੀਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਪੋਤ੍ਥਕੋ ਪਨ ਅਪਾਕਟੋਤਿ ਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਨੀਲਕਾਦੀਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਕਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। “**ਤਿਪਟ੍ਟਚੀਵਰਸ੍ਸ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਪਟ੍ਟਚੀਵਰੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਿਪਟ੍ਟਾਦੀਨਞ੍ਚ ਬਹੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਈਦਿਸਾਨਿ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਵਣ੍ਣਾਨਿ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਞ੍ਚੁਕੰ** ਨਾਮ ਸੀਸਤੋ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਾਰੁਲ਼੍ਹਵਤ੍ਥੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। **ਵੇਠਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸਵੇਠਨੰ। **ਤਿਰੀਟ**ਨ੍ਤਿ ਮਕੁਟੰ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਤਿਰੀਟਕੰ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਕਥਾ

ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਕਥਾਯੰ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਨ੍ਦੋ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਨ੍ਦੋ। ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਮਯਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੰ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਸਿਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਡ੍ਢਕੁਸਿਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਣ੍ਡਲਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਵਟ੍ਟਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ,

ਗੀਵੇਯਕਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਜਙ੍ਘੇਯਕਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਬਾਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਥਲੂਖਂ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਞ੍ਚ ਅਨਭਿਚ੍ਛਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੫) ਵਚਨਤੋ ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗਧਖੇਤ੍ਤਂ ਅਚ੍ਛਿਬਦ੍ਧਂ ਪਾਲ਼ਿਬਦ੍ਧਂ ਮਰਿਯਾਦਬਦ੍ਧਂ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਬਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੀਵਰਂ ਸਂਵਿਦਹਿ। ਤਥਾ ਇਦਾਨਿਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਚੀਵਰਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ''**ਅਚ੍ਛਿਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਕੇਦਾਰਬਦ੍ਧਂ। **ਪਾਲ਼ਿਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਦੀਘਮਰਿਯਾਦਬਦ੍ਧਂ। **ਮਰਿਯਾਦਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਰਸ੍ਸਮਰਿਯਾਦਬਦ੍ਧਂ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾਯ ਮਰਿਯਾਦਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਬਦ੍ਧਂ, ਚਤੁਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ। **ਕੁਸਿਮ੍ਪਿ ਨਾਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਕੁਸੀ**ਤਿ ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਅਨੁਵਾਤਾਦੀਨਂ ਦੀਘਪਟ੍ਟਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਡ੍ਢਕੁਸੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾਰਸ੍ਸਪਟ੍ਟਾਨਂ ਨਾਮਂ। **ਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲਂ। **ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਣ੍ਡਲਂ। **ਵਿਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਅਡ੍ਢਮਣ੍ਡਲਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਮਜ੍ਝਿਮਖਣ੍ਡਂ। **ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਖਣ੍ਡਾਨਿ। **ਗੀਵੇਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੀਵਾਵੇਠਨਟ੍ਠਾਨੇ ਦਲ਼੍ਹੀਕਰਣਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ। **ਜਙ੍ਘੇਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਜਙ੍ਘਪਾਪੁਣਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਥੇਵ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਪਟ੍ਟਂ। ਗੀਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਜਙ੍ਘਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਪਟ੍ਟਾਨਮੇਤਂ ਨਾਮਨ੍ਤਿ। **ਬਾਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟਾਨਂ ਬਹਿ ਏਕੇਕਂ ਖਣ੍ਡਂ। ਇਤਿ ਪਞ੍ਚਖਣ੍ਡਿਕਚੀਵਰੇਨੇਤਂ ਵਿਚਾਰਿਤਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਅਨੁਵਿਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕਪਸ੍ਸਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖਣ੍ਡਾਨਮੇਤਂ ਨਾਮਂ। **ਬਾਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੇਨ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬਾਹਾਯ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤਾ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤਾ ਬਹਿਮੁਖਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਏਤਂ ਨਾਮਂ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਨਯੋ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੪੫) ਆਗਤੋ।

ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਕਥਾ

ਦਣ੍ਡਕਥਿਨੇਨਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਕਥਾਯਂ – ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਖੀਲਂ ਨਿਕ੍ਖਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਨ੍ਤਿ, ਚੀਵਰਂ ਵਿਕਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਥਿਨਂ ਕਥਿਨਰਜ੍ਜੁਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਓਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਵਿਸਮੇ ਕਥਿਨਂ ਪਤ੍ਥਰਨ੍ਤਿ, ਕਥਿਨਂ ਪਰਿਭਿਜ੍ਜਤਿ...ਪੇ॰... ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਸਮੇ ਕਥਿਨਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਪਤ੍ਥਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ।

ਛਮਾਯ ਕਥਿਨਂ ਪਤ੍ਥਰਨ੍ਤਿ, ਕਥਿਨਂ ਪਂਸੁਕਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਜੀਰਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਵਾਤਂ ਪਰਿਭਣ੍ਡਂ ਆਰੋਪੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਂ ਬਿਦਲਕਂ ਸਲਾਕਂ ਵਿਨਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁਂ ਵਿਨਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਕਂ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰਿਕਾਯੋ ਵਿਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਲ਼ਿਮ੍ਭਕਨ੍ਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਾ ਵਙ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੋਘਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਧੋਤੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਥਿਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਕਥਿਨਂ ਦੁਸ੍ਸਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਧੋਤੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਥਿਨਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਅਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਲ੍ਲੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਥਿਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਕਥਿਨਂ ਦੁਸ੍ਸਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਲ੍ਲੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਥਿਨਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਅਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਉਪਾਹਨਾ ਕਥਿਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਕਥਿਨਂ ਦੁਸ੍ਸਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਉਪਾਹਨੇਨ ਕਥਿਨਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਅਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਚ੍ਚਾਵਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਂ ਰੂਪਿਯਮਯਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਗਿਹੀ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ…ਪੇ॰… ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੂਚਿਯੋਪਿ ਸਤ੍ਥਕਾਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪਿ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵੇਸਨਵਿਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ। ਆਵੇਸਨਵਿਤ੍ਥਕੇ ਸਮਾਕੁਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਥਵਿਕਨ੍ਤਿ। ਅਂਸਬਦ੍ਧਕੋ ਨ ਹੋਤਿ…ਪੇ॰… ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਂਸਬਦ੍ਧਕਂ ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਸੀਤੇਨਪਿ ਉਣ੍ਹੇਨਪਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਥਿਨਸਾਲਂ ਕਥਿਨਮਣ੍ਡਪਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਸਾਲਾ ਨੀਚਵਤ੍ਥੁਕਾ ਹੋਤਿ, ਉਦਕੇਨ ਓਤ੍ਥਰੀਯਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਚਯੋ ਪਰਿਪਤਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਨਿਤੁਂ ਤਯੋ ਚਯੇ ਇਟ੍ਠਕਚਯਂ, ਸਿਲਾਚਯਂ, ਦਾਰੁਚਯਨ੍ਤਿ। ਆਰੋਹਨ੍ਤਾ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਯੋ ਸੋਪਾਨੇ ਇਟ੍ਠਕਸੋਪਾਨਂ, ਸਿਲਾਸੋਪਾਨਂ, ਦਾਰੁਸੋਪਾਨਨ੍ਤਿ। ਆਰੋਹਨ੍ਤਾ ਪਰਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਲਮ੍ਬਨਬਾਹਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਸਾਲਾਯ ਤਿਣਚੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਪਤਤਿ । ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਗੁਮ੍ਫੇਤ੍ਵਾ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਸੇਤਵਣ੍ਣਂ ਕਾਲਵਣ੍ਣਂ ਗੇਰੁਕਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਂ ਲਤਾਕਮ੍ਮਂ ਮਕਰਦਨ੍ਤਕਂ ਪਞ੍ਚਪਟਿਕਂ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਕਥਿਨਂ ਉਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਉਨ੍ਦੂਰੇਹਿਪਿ ਉਪਚਿਕਾਹਿਪਿ ਖਜ੍ਜਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਥਿਨਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਂ ਪਰਿਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੋਘਂਸਿਕਾਯ ਕਥਿਨਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਂ ਵਿਨਿਵੇਠਿਯਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੁਟ੍ਟੇਪਿ ਥਮ੍ਭੇਪਿ ਕਥਿਨਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਤ੍ਤਿਖੀਲੇ ਵਾ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇ ਵਾ ਲਗ੍ਗੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤੋ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੋ।

"**ਕਥਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਮ੍ਪਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਕਟਸਾਰਕਕਿਲਞ੍ਜਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ। **ਕਥਿਨਰਜ੍ਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਯ ਦੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਕਥਿਨੇ ਚੀਵਰਂ ਵਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। **ਕਥਿਨਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਦੀਘਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਮਾਣੇਨ ਕਤਂ ਕਥਿਨਂ ਇਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰਂ ਪਤ੍ਥਰਿਯਮਾਨਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਦਣ੍ਡਕੇ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਣ੍ਡਕਥਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਇਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਮਾਣੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਿਦਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਕਟਸਾਰਕਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਪਟਿਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਗੁਣਕਰਣਂ। **ਸਲਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਵੇਸਨਸਲਾਕਂ। **ਵਿਨਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ ਰਜ੍ਜੁਂ। **ਵਿਨਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਾ ਚੀਵਰਂ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ ਸੁਤ੍ਤਕਂ। **ਵਿਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਂ। **ਵਿਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਚਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਾਚਿ ਮਹਨ੍ਤਾ। **ਕਲ਼ਿਮ੍ਭਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਸਞ੍ਞਾਕਰਣਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦਿਂ। **ਮੋਘਸੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀਨਂ ਦਾਰੂਸੁ ਕਾਲ਼ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਹਲਿਦ੍ਦਿਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਞ੍ਞਾਕਰਣਂ। **ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੂਚਿਮੁਖਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕੋਸਕਂ। **ਆਵੇਸਨਵਿਤ੍ਥਕਂ** ਨਾਮ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਤਿਚਙ੍ਕੋਟਕਾਦਿ। **ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਂਸੁਂ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਂ ਕਾਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਗੁਮ੍ਫੇਤ੍ਵਾ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਛਦਨਂ ਓਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਘਨਦਣ੍ਡਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਚੇਵ ਬਹਿ ਚ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਲਿਮ੍ਪਿਤੁਨ੍ਤਿ

ਅਤ੍ਥੋ। **ਗੋਘੰਸਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਵੇਲੁੰ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਹਰਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਸੰਹਰਿਤਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੬)।

“**ਅਨੁਵਾਤੰ ਪਰਿਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦੀਸੁ ਕਰੋਤੀਤਿ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਬਿਦਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਗੁਣਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਕਸ੍ਸ ਦੁਗੁਣਕਰਣੰ? ਯੇਨ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦਿਨਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਤੰ, ਤਸ੍ਸ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਗੁਣੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕਞ੍ਚੁਕੰ। **ਪਾਤਿ** ਨਾਮ ਪਟਿਗ੍ਗਹਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤੋ ਭਾਜਨਵਿਸੇਸੋ। **ਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। **ਨੀਚਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚਿਨਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨੀਚਵਤ੍ਥੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੦-੨੬੨)।

“**ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਪਟਲਮ੍ਪਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਚੀਵਰਕੋਟਿਯੋ ਸਮਕੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਯਥਾਸੁਖੰ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਾ ਉਪਰਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਥਿਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਕਰਜ੍ਜੁ ਕਥਿਨਰਜ੍ਜੂਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪਦਲੋਪੀ ਸਮਾਸੋਤਿ ਆਹ “**ਯਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਟਲਾਨੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਧਿਕੇ ਜਾਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਲਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਟਲਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਸਮਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨਕਰਜ੍ਜੁ ਕਥਿਨਰਜ੍ਜੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੬) **ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਜੀਰਤੀ**ਤਿ ਕਥਿਨੇ ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਜੀਰਤੀ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

“**ਬਿਦਲਕੰ** ਨਾਮ ਦਿਗੁਣਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਕਸ੍ਸ ਦਿਗੁਣਕਰਣੰ? ਯੇਨ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦਿਨਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਤੰ, ਤਸ੍ਸ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਗੁਣੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਖੁਦ੍ਦਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨੁਵਾਤਪਰਿਭਣ੍ਡਾਦਿਵਿਧਾਨਕਰਣੇ ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਸਲਾਕਾਯ ਸਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਞਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਾਸਿਬ੍ਬਿਤੰ ਸੁਖੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਦਣ੍ਡਕਥਿਨੇ ਕਤੇ ਨ ਬਹੂਹਿ ਸਹਾਯੇਹਿ ਪਯੋਜਨੰ। ‘ਅਸੰਕੁਟਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਸਮੰ ਹੋਤਿ, ਕੋਣਾਪਿ ਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ‘ਹਲਿਦ੍ਦਿਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਞ੍ਞਾਕਰਣ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਹਲਿਦ੍ਦਿਸੁਤ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰੰ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕੇਚਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਨੋ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ** ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕੋਸੋ। **ਪਾਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਸਣ੍ਠਾਨੰ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਥਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕੋਸਥਵਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗ ੨੫੬) ਆਗਤੰ।

ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਾਦਿਕਥਾ

ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਾਦਿਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ, ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ ਹੋਤੁ, ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਯਤੁ, ਇਤਰੀਤਰੇਨਪਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿੰ ਵਣ੍ਣੇਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੭) ਵਚਨਤੋ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਧੁਤਙ੍ਗੋ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ । ਯੋ ਪਨ ਗਿਹੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਯਿਤੁੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਸਾਦਿਯਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਧੁਤਙ੍ਗੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮਿ, ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗੰ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨਤੋ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਯਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਗਹਪਤਿਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਹਪਤੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰੰ। **ਇਤਰੀਤਰੇਨਪੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੇਨਪਿ ਮਹਗ੍ਘੇਨਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

“**ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਤਰੇਨ ਇਤਰੇਨ। **ਇਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਅਨਿਯਮਵਚਨੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ-ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪ੍ਪਗ੍ਘੇਨਪਿ ਮਹਗ੍ਘੇਨਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ**”ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੩੭), ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਵਾਰੰ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਸੇਯ੍ਯਪਾਵਾਰੰ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਜਵ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੭) ਵਚਨਤੋ ਪਾਵਾਰਾਦੀਨਿਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਵਾਰੋ**ਤਿ ਸਲੋਮਕੋ ਕਪ੍ਪਾਸਾਦਿਭੇਦੋ। **ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਕਤਿਕੋਜਵਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯਕੋਜਵੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕੋਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯੋ ਪਾਵਾਰਸਦਿਸੋ। “**ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿ ਕੋਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੀਸੁ

ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ‘ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯ’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪੁਪ੍ਫਂ ਕੋਜਵ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੩੭) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੩੭) “**ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯਕੋਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ‘ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯ’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਂ ਉਣ੍ਣਾਮਯਤ੍ਥਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੩੭) ਪਨ “**ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯਕੋਜਵ**ਂ ਨਾਮ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪੁਪ੍ਫਂ ਕਿਰਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਬਲ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੮) ਵਚਨਤੋ ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯਾਦੀਨਿ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿਪਿ ਕਮ੍ਬਲਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ । **ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਾਸੀ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂਅਗ੍ਘਨਕੋ ਕਾਸਿਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਛਚੀਵਰਕਥਾ

ਛਚੀਵਰਕਥਾਯਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛ ਚੀਵਰਾਨਿ ਖੋਮਂ ਕਪ੍ਪਾਸਿਕਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ ਕਮ੍ਬਲਂ ਸਾਣਂ ਭਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੯) ਵਚਨਤੋ ਖੋਮਾਦੀਨਿ ਛ ਚੀਵਰਾਨਿ ਦੁਕੂਲਾਦੀਨਿ ਛ ਅਨੁਲੋਮਚੀਵਰਾਨਿ ਚ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ “**ਖੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤਂ ਖੋਮਪਟ੍ਟਚੀਵਰਂ। **ਕਪ੍ਪਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਾਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤਂ। **ਕੋਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਕਾਰਕਪਾਣਕੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤਂ। **ਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯਚੀਵਰਂ। **ਸਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਣਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਕਤਚੀਵਰਂ। **ਭਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਵਰਂ। ਭਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵਾਕਮਯਮੇਵਾਤਿ ਕੇਚਿ। ਦੁਕੂਲਂ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ ਸੋਮਾਰਪਟਂ ਚੀਨਪਟਂ ਇਦ੍ਧਿਜਂ ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਛ ਚੀਵਰਾਨਿ ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਾਨੀਤਿ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਦੁਕੂਲ**ਞ੍ਹਿ ਸਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਂ ਵਾਕਮਯਤ੍ਤਾ। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਦੇਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਂ **ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ**। ‘ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਕੋਸੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋ’ਤਿ ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਕੋਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਮਾਰਦੇਸੇ ਚੀਨਦੇਸੇ ਚ ਜਾਤਵਤ੍ਥਾਨਿ **ਸੋਮਾਰਚੀਨਪਟਾਨਿ**। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਮਯਤ੍ਤਾ। **ਇਦ੍ਧਿਜਂ** ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਖੋਮਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਏਵ ਅਨੁਲੋਮਂ। ਦੇਵਤਾਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ **ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਂ**। ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਜਾਲਿਨਿਯਾ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਸਦਿਸਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਖੋਮਾਦੀਨਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਂ ਹੋਤਿ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੪੬੨-੪੬੩) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੪੬੩) ਪਨ “**ਖੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤਂ ਖੋਮਪਟਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਵਾਕਮਯਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਪ੍ਪਾਸਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਯਿਤਂ **ਕਪ੍ਪਾਸਿਕਂ**। ਏਵਂ ਸੇਸਾਨਿਪਿ। **ਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਾਦੀਨਂ ਲੋਮਮਯਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾਯਿਤਂ ਪਟਂ। **ਭਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾਯਿਤਂ ਚੀਵਰਂ, ਭਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵਾਕਮਯਮੇਵਾਤਿ ਕੇਚਿ । ਦੁਕੂਲਂ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ ਸੋਮਾਰਪਟਂ ਚੀਨਪਟਂ ਇਦ੍ਧਿਜਂ ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਛ ਚੀਵਰਾਨਿ ਏਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਅਨੁਲੋਮਾਨੀਤਿ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਦੁਕੂਲ**ਞ੍ਹਿ ਸਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਂ ਵਾਕਮਯਤ੍ਤਾ। ‘ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋ’ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਕੋਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਮਾਰਦੇਸੇ ਚੀਨਦੇਸੇ ਚ ਜਾਤਵਤ੍ਥਾਨਿ **ਸੋਮਾਰਚੀਨਪਟਾਨਿ**। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਮਯਤ੍ਤਾ। **ਇਦ੍ਧਿਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਚੀਵਰਂ, ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਦੇਵਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਖੋਮਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨੁਲੋਮਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਰਜਨਾਦਿਕਥਾ

ਰਜਨਾਦਿਕਥਾਯਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛ ਰਜਨਾਨਿ ਮੂਲਰਜਨਂ ਖਨ੍ਧਰਜਨਂ ਤਚਰਜਨਂ ਪਤ੍ਤਰਜਨਂ ਪੁਪ੍ਫਰਜਨਂ ਫਲਰਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਰਜਨੇਸੁ ਏਕਕੇਨ ਚੀਵਰਂ ਰਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਛਕਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਡੁਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਰਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਾਯ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ। ਛਰਜਨਾਨਂ ਸਰੂਪਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਛਕਣੇਨਾ**ਤਿ ਗੋਮਯੇਨ। **ਪਣ੍ਡੁਮਤ੍ਤਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਯ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਜਨਂ ਪਚਿਤੁਂ ਚੁਲ੍ਲਂ ਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਸੀਤੁਦਕਾਯ ਚੀਵਰਂ ਨ ਰਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਾਯ ਹਿ ਰਜਿਤਚੀਵਰਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਤੁਦਕਾ**ਤਿ ਅਪਕ੍ਕਰਜਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਤ੍ਤੁਰਾਲੁਮ੍ਪਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਉਤ੍ਤੁਰਾਲੁਮ੍ਪਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਤ੍ਤੁਰਾਲੁਮ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਕਂ, ਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਧਾਰਕਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਰਜਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਤੇ ਰਜਨਂ ਨ ਉਤ੍ਤਰਤਿ। ਤਤ੍ਥ **“ਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਕੇ ਅਨ੍ਤੋਰਜਨਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝੇ ਉਦਕਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਕਤੋ ਬਹਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਰਜਨਚ੍ਛਲ੍ਲਿ। **ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਚ੍ਛਲ੍ਲਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੪੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੪੪) ਪਨ **“ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਤੇ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਾਧਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਰਜਨੋਦਕਂ, ਬਹਿ ਛਲ੍ਲਿਕਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯੋਜਨੇ ਕਤੇ। **ਨ ਉਤ੍ਤਰਤੀ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਉਦਕਤੋ ਫੇਣੁਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਾ ਨ ਉਤ੍ਤਰਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੪੪) ਪਨ ‘‘ਗੋਮਯੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਿਰੂਪਤ੍ਤਾ ਵਾਰਿਤਂ। ਕੁਙ੍ਕੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਦਕੇ ਵਾ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਕਾਯ ਵਾ ਥੇਵਕਂ ਦਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਰਜਨਸ੍ਸ ਪਕ੍ਕਾਪਕ੍ਕਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਕੇ ਵਾ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਕਾਯ** ਵਾਤਿ ਸਚੇ ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਹੋਤਿ, ਉਦਕਪਾਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨੋ ਥੇਵੋ ਸਹਸਾ ਨ ਵਿਸਰਤਿ, ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਯਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸਰਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਜਨੁਲ੍ਲੁਙ੍ਕਂ ਦਣ੍ਡਕਥਾਲਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਰਜਨਸ੍ਸ ਓਲੋਕਨਕਾਲੇ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਦਣ੍ਡਕਥਾਲਿਕਾਨਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਰਜਨੁਲ੍ਲੁਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਂ। **ਦਣ੍ਡਕਥਾਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡਮੇਵ ਦਣ੍ਡਕਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਜਨਕੋਲਮ੍ਬਂ ਰਜਨਘਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਤਾਨਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਰਜਨਕੋਲਮ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਕੁਣ੍ਡਂ। ਤਤ੍ਥ **ਰਜਨਕੁਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕਰਜਨਟ੍ਠਪਨਕਂ ਮਹਾਘਟਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਜਨਦੋਣਿਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਪਾਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤੇ ਚੀਵਰੇ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਰਿਭਿਜ੍ਜਨਤੋ ਚੀਵਰਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਰਜਨਦੋਣਿਕਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਛਮਾਯ ਚੀਵਰੇ ਪਤ੍ਥਰਿਯਮਾਨੇ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਂਸੁਕਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਤਿਣਸਨ੍ਥਰਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੀਵਰਵਂਸਂ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇ ਉਪਚਿਕਾਦੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਵਾ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ ਮਜ੍ਝੇਨ ਚੀਵਰੇ ਲਗ੍ਗਿਤੇ ਰਜਨਸ੍ਸ ਉਭਤੋ ਗਲਿਤਤ੍ਤਾ।

‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਣ੍ਣੇ ਬਨ੍ਧਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਕਣ੍ਣੇ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣੇ ਬਨ੍ਧਿਯਮਾਨੇ ਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਜਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਕਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ ਏਵਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇ ਰਜਨਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਗਲਿਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਰਜੇਤੁਂ, ਨ ਚ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਥੇਵੇ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਤਥਾ ਰਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਾਵ ਰਜਨਬਿਨ੍ਦੁ ਗਲਿਤਂ ਨ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਦਕੇ ਓਸਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਪਤ੍ਥਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਂ ਉਦਕੇ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਤ੍ਥਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰਜਿਤਤ੍ਤਾ ਥਦ੍ਧਂ। **ਉਦਕੇ ਓਸਾਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ। ਰਜਨੇ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਤਂ ਉਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਮਦ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਣਿਨਾ ਆਕੋਟੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਫਰੁਸਂ ਚੀਵਰਂ ਪਾਣਿਨਾ ਆਕੋਟੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੪) ਵਚਨਤੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਦਨ੍ਤਕਾਸਾਵਾਨਿ ਨ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਨ੍ਤਕਾਸਾਵਾਨੀ**ਤਿ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਵਾਰੇ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਦਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ।

ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਕਥਾ

ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਕਥਾਯਂ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੭) ਵਚਨਤੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਤੋ ਪਰਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੭) ਵਚਨਤੋ ਉਬ੍ਭਤੇਪਿ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ

ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਅਨੁਬ੍ਭਤੇਪਿ ਕਥਿਨੇ ਪਞ੍ਚਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਦਸਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਮ੍ਪਿ ਦਸਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੭) ਵਚਨਤੋ ਦਸਾਹਤੋ ਪਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਪਨ ਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਯਾਮੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲੰ ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਵਿਤ੍ਥਤੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਯਾਮੰ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੰ** ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਙ੍ਗੁਲਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਡ੍ਢਕੀਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਤਿਵਙ੍ਗੁਲੰ ਹੋਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਅਡ੍ਢਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੁਲੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੀਘਤੋ ਵਡ੍ਢਕੀਹਤ੍ਥੇਨ ਏਕਹਤ੍ਥੰ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਡ੍ਢਕੀਹਤ੍ਥੇਨ ਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੇਨ ਛਲਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਊਨਪ੍ਪਮਾਣੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਧਿਕਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਅਟ੍ਠਵਰਕਥਾ

ਅਟ੍ਠਵਰਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕੰ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤੰ ਗਮਿਕਭਤ੍ਤੰ ਗਿਲਾਨਭਤ੍ਤੰ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਤ੍ਤੰ ਗਿਲਾਨਭੇਸਜ੍ਜੰ ਧੁਵਯਾਗੁੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਦਕਸਾਟਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਦਾਨਾਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚੀਵਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਯੰ ਓਵਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨਗ੍ਗਿਯੰ ਅਸੁਚਿ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਪਟਿਕੂਲੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਵੀਥਿਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ, ਕਿਲਨ੍ਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਗਮਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਸਤ੍ਥਾ ਵਾ ਵਿਹਾਯਿਸ੍ਸਤਿ , ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਵਾਸੰ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਕਾਲੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਲਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਮਿਕਭਤ੍ਤੰ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਪ੍ਪਾਯਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਬਾਧੋ ਵਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨਭਤ੍ਤੰ। ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸੂਰੇ ਭਤ੍ਤੰ ਨੀਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਤ੍ਤੰ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਪ੍ਪਾਯਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਬਾਧੋ ਵਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨਭੇਸਜ੍ਜੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦੇ ਦਸਾਨਿਸੰਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਯਾਗੁ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਧੁਵਯਾਗੁ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਨਗ੍ਗਿਯੰ ਅਸੁਚਿ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਪਟਿਕੂਲੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ।

ਨਿਸੀਦਨਾਦਿਕਥਾ

ਨਿਸੀਦਨਾਦਿਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਯਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚੀਵਰਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸੇਨਾਸਨਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸੀਦਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੩) ਵਚਨਤੋ ਕਾਯਾਦੀਨੰ ਅਸੁਚਿਮੁਚ੍ਚਨਾਦਿਤੋ ਗੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸੀਦਨੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਧਾਨੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਮਹਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਆਕਙ੍ਖਤਿ, ਤਾਵਮਹਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕੇਨ ਨਿਸੀਦਨੇਨ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਅਗੋਪਨਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁ ਵਾ ਪੀਲ਼ਕਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਕਚ੍ਛੁ ਵਾ ਆਬਾਧੋ, ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਈਦਿਸੇਸੁ ਆਬਾਧੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਚੀਵਰਾਦਿਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਮਾਣੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੫) ਵਚਨਤੋ ਮੁਖਸੋਧਨਤ੍ਥਾਯ ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਿਚੀਵਰੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਥਵਿਕਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਚਾਤੁਮਾਸੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਤਤੋ ਪਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ, ਨਿਸੀਦਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ, ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿੰ ਯਾਵ ਆਬਾਧਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਤਤੋ ਪਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ,

ਮੁਖਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁੰ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਵਚਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਵ।

ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਕਥਾ

੫੮. ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਕਥਾਯੰ **ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੪) ਇਮੰ ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤਪਾਠੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ…ਪੇ॰… ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਥੇਵ ਆਗਤੰ ‘‘ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ। ਤਤ੍ਥ **ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ…ਪੇ॰… ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਸਤਿ ‘‘ਪੇਸਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤੰ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਅਕਤੰ, ਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਕਮ੍ਮੰ ਪੁਨ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਖਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਿ ਵਚਨਤੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਪਾਠੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ਵਚਨਤੋ। **ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਪਾਠੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਯਿਰਮਾਨਞ੍ਚ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੇਹਿ ਚਾਤਿਆਦਿ ਪਨ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਪੇਸਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਭਨ੍ਤਿ ਆਘਾਤੰ, ਲਭਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੰ, ਵਧੇਨ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਟ੍ਠਿਮ੍ਪਿ ਆਵਿਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੪) ਪਾਠਞ੍ਚ ‘‘ਤੇਸੰਯੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਭਨ੍ਤਿ ਆਘਾਤੰ, ਲਭਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੰ, ਵਧੇਨ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤੁੰ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਆਵਿਕਾਤੁੰ, ਏਕੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਮੇਤੰ ਖਮਤੀ’’ਤਿ ਇਮੇ ਪਾਠੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਚਨਤੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਤੀਣਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੀਹਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦੇਹਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤੰ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਥੰ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਸਮ੍ਭਵੋਤਿ? ਨਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਦ੍ਦਵਸ੍ਸ ਚ ਨਿਵਾਰਣਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੧੫੪) **“ਤੇਸੰ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਬਹੂਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਓਕਾਸਕਤਕਥਾ

੫੯. ਓਕਾਸਕਤਕਥਾਯੰ **ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੋਕਾਸਕਤੋ**ਤਿਆਦਿ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੋਕਾਸਕਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੋਕਾਸਕਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਚੋਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਕਾਸੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦੇਤੁੰ, ਕਰੋਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਓਕਾਸੰ, ਅਹੰ ਤੰ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੩) ਇਦੰ ਪਾਠੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਸੁ **ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ, ਸਾਸਨਤੋ ਚਾਵੇਤੁਕਾਮੋ। **ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਪਰੰ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤੁਕਾਮੋ ਪਰਿਭਾਸਿਤੁਕਾਮੋ। **ਕਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤੁਕਾਮੋ। **ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਵਾਰਣਟ੍ਠਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਉਪੋਸਥੰ, ਪਵਾਰਣੰ ਵਾ ਠਪੇਤੁਕਾਮੋ। **ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੋ। **ਧਮ੍ਮਕਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ। ਇਤਿ ਪਰੰ ਚੋਦੇਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਸੂ**ਤਿ ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਕਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵੁਟ੍ਠਾਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਸੁ ਓਕਾਸੰ ਅਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ

ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ, ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

''ਠਪਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਪਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਸ੍ਸ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਕਾਸਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਕਾਸਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਓਦਿਸ੍ਸ ਕਥੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਕਥਾ

੬੦. ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਕਥਾਯਂ ''ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਦਮਾਨੇ ਕਿਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਦਾਤੁਂ, ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਂ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਵਿਨਿਪਾਤੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੧) ਵਚਨਤੋ ਦਾਯਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਗਿਹੀਨਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **"ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਸਞ੍ਞਾਤੀਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤਿਯੇਵ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਨ ਸਚੇ ਰਜ੍ਜੇ ਠਿਤਾਪਿ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਿ, ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਾਤੁਭਗਿਨੀਆਦੀਨਂ ਞਾਤਕਾਨਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਯਂ –

''ਨ ਲਬ੍ਭਂ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤੁਂ, ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ।
ਲਬ੍ਭਂ ਪਿਤੂਨਂ ਸੇਸਾਨਂ, ਞਾਤੀਨਮ੍ਪਿ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ॥

ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ ''ਮਾਤਰਂ ਪਨ ਪਿਤਰਂ ਵਾ 'ਇਮਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਵਦਤੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, 'ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ'ਤਿ ਵਦਤੋ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਤਕਂ 'ਇਮਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਵਦਤੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, 'ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ'ਤਿ ਵਦਤੋ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਂ ਹੋਤਿ। 'ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੯੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੇਸਞ੍ਞਾਤਕੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤਦਭਾਵਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ 'ਮਾਤਰਂ ਪਨ ਪਿਤਰਂ ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੫੯੩-੫੯੫) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਕਥਾ

੬੧. ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਕਥਾਯਂ **ਅਨ੍ਤਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਮਜ੍ਝਵਾਚਕੋ। ਵਸਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਵਾਸਕੋ, ''ਅਨ੍ਤਰੇ ਵਾਸਕੋ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਰੂਪਭਵੋ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੀਸਮਾਸਵਸੇਨ ''ਅਨ੍ਤਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਉਤ੍ਤਰਸਦ੍ਦੋ ਉਪਰਿਵਾਚਕੋ, ਆਭੁਸੋ ਸਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਸਙ੍ਗੋ, ''ਉਤ੍ਤਰੇ ਆਸਙ੍ਗੋ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਉਤ੍ਤਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਨ੍ਤਰੋ ਚ ਉਤ੍ਤਰੋ ਚ ਅਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਾ, ਸਹ ਅਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਹਿ ਯੋ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੋ,** ਸਹਪੁਬ੍ਬਪਦਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣਦ੍ਵਿਪਦਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਸਮਾਸੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਹ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਚ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਚ ਯੋ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੋ,** ਤਿਪਦਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਸਮਾਸੋ। ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਮਤ੍ਤਧਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਾਮੋ ਨ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਮਦਕ੍ਖਿ ਤਿਦਣ੍ਡਕੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਂ ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਞ੍ਚ ਦਿਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋ।

ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾ

੬੨. ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਯਂ ਸਂਹਰੀਯਤੇਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿ, ਤਸ੍ਸਾ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ**, ਭਾਵਯੋਗੇ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਛਟ੍ਠੀ। **ਨਿਕ੍ਖੇਪਾਯਾ**ਤਿ ਠਪਨਾਯ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਾਯ ਪਞ੍ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਹੋਤਿ। **ਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ''ਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਵਾ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਦੀਪਾਰਗਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਦਿਯਾ ਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। **ਅਗ੍ਗਲਗੁਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੋ ਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਲਂ ਦਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਸੁਗੁਤ੍ਤੁਵਿਹਾਰੋ ਵਾ ਹੋਤਿ। **ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਂ ਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਂ ਅਸਮਾਦਾਨਚਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ। **ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਹਾਰੋ ਨ ਸੁਗੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕਤ੍ਤਾ ਚੋਰਾਦੀਨਂ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚ। **ਭਣ੍ਡੁਕ੍ਖਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਟ੍ਠਪਨਭਣ੍ਡੁਕ੍ਖਲਿਕਾਯ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਕਥਾ

੬੩. ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਕਥਾਯਂ **ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਛਿਨ੍ਦਨਾਦਿ **ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਚਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥਿਪੀਲਨਂ **ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ''ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਦਹਨਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੭੯)। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੭੯) ਪਨ "**ਵਤ੍ਥਿਪੀਲ਼ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਵਤ੍ਥਿਗਤਤੇਲਾਦਿ ਅਨ੍ਤੋਸਰੀਰੇ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਤ੍ਥਿਮਦ੍ਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੭੯) ਪਨ "**ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇਪਿ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਦਹਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਤ੍ਥਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਰਮਤਾਦੀਪਨਤੋ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ 'ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ। ਤੇਨ ਸਮ੍ਬਾਧਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਬਾਧੇਯੇਵ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਬਾਧਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ , ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਨੇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਤ੍ਥ '**ਸਤ੍ਥਂ** ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਹਾਰਕਂ ਵਾਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯਾ'ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬੭) ਵਿਯ ਯੇਨ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਵਾ'ਤਿਆਦਿ। ਖਾਰੁਦਾਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਸਾਖੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਕੇ ਪਨ 'ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ'ਤਿ ਪਾਠਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਥੀਤਿ ਕਿਂ? ਅਗ੍ਘਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਾਯ ਛਿਨ੍ਦਨਂ ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ 'ਸਤ੍ਥਹਾਰਕਂ ਵਾਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੀਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਣ੍ਡਵੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਾਤਣ੍ਡਕਾ, **ਆਦਾਨਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਹਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬਕਥਾ

੬੪. ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬਕਥਾਯਂ ਨਹਾਪਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਤਿ ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਹਾਪਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ **ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬੇਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ। **ਖੁਰਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਰਾਦਿਨਹਾਪਿਤਭਣ੍ਡਂ, ''ਲਦ੍ਧਾਤਪਤ੍ਤੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨਯੋਯਂ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸਮਾਦਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬੇਨ ਖੁਰਭਣ੍ਡਂ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੩) ਚ ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਾ ਅਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਨਾਮ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਮਾਦਪਨਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਖੁਰੇਨ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤਂ ਖੁਰਭਣ੍ਡਂ, ਖੁਰਭਣ੍ਡਖੁਰਕੋਸਨਿਸਿਤਪਾਸਾਣਖੁਰਥਵਿਕਾਦਯੋ ਨ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਾ ਏਵ। ਸੇਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੦) ਪਨ ''ਨ,

ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਸਮਾਦਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਦਸਸੁ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ, ਅਥ ਖੋ ਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦਸਭਾਗਕਥਾ

੬੫. ਦਸਭਾਗਕਥਾਯਂ **ਸਙ੍ਘਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਾਨਿ **ਬੀਜਾਨਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਾਯ ਭੂਮਿਯਾ। **ਭਾਗਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮੂਲਭਾਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਸਮਭਾਗਂ ਭੂਮਿਸਾਮਿਕਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਬੀਜਾਨਂ ਫਲਾਨਿ ਰੋਪਕੇਹਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ । **ਇਦਂ ਕਿਰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪੋਰਾਣਕਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਕਪ੍ਪਕਾਲੇ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਂ ਨਾਮ ਰਾਜਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਣ੍ਡੁਲਫਲਸਾਲਿਖੇਤ੍ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤਣ੍ਡੁਲਫਲਾਨਿ ਦਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਭੂਮਿਸਾਮਿਕਭੂਤਸ੍ਸ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਰਾਜਿਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਿਕਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਨਾਮਿਕਾਯਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੪) “**ਦਸਭਾਗਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਸਮਭਾਗਂ ਦਤ੍ਵਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘ਦਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਭੂਮਿਸਾਮਿਕਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ’’ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਥੇਯ੍ਯਕਥਾ

੬੬. ਪਾਥੇਯ੍ਯਕਥਾਯਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿਆਦਿ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰੇ ਅਮਿਤਪਰਿਭੋਗਭੂਤੇਨ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਅਭਿਯਾਚਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਪਠਮਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚ ਗੋਰਸੇ ਖੀਰਂ ਦਧਿਂ ਤਕ੍ਕਂ ਨਵਨੀਤਂ ਸਪ੍ਪਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੯) ਪਞ੍ਚ ਗੋਰਸਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਅਭਿਯਾਚਨਾਨੁਰੂਪਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਜਾਨਿਤੁਂ “**ਸਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗਾ ਕਨ੍ਤਾਰਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸੇਸਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਥਾ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। “**ਏਕਦਿਵਸੇਨ ਗਮਨੀਯੇ ਮਗ੍ਗੇ ਏਕਭਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਯਾਚਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। “**ਦੀਘੇ ਅਦ੍ਧਾਨੇ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਚੇ ਮਾਸਗਮਨੀਯੇ ਮਗ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤਾਹਗਮਨੀਯੋ ਏਵ ਕਨ੍ਤਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਹਯਾਪਨੀਯਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਭਿਕ੍ਖਸੁਲਭਪਿਣ੍ਡਮਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਨ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾ

੬੭. ਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾਯਂ ਮਹਾਪਦੇਸਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ, ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਦ੍ਵੇਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ, ਤਥਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੇਪੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ “**ਪਰਿਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਦੇਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਂ **ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ**। ‘ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ ਕੋਸੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋ’ਤਿ ਹਿ ਅਭਿਧਾਨਕੋਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚੀਨਦੇਸੇ ਸੋਮਾਰਦੇਸੇ ਚ ਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਾਨਿ ਚੀਨਸੋਮਾਰਪਟਾਨਿ। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਮਯਤ੍ਤਾ। **ਇਦ੍ਧਿਮਯਂ** ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਖੋਮਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਂ। ਦੇਵਤਾਹਿ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਂ **ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਂ,** ਤਂ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਜਾਲਿਨਿਯਾ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਸਦਿਸਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਖੋਮਾਦੀਨਂਯੇਵ ਅਨੁਲੋਮਂ ਹੋਤਿ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵਤੋ। **ਦ੍ਵੇ ਪਟਾਨਿ ਦੇਸਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਨਾਞ੍ਞਨਿਵਤ੍ਤਨਪਦਂ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਪਟ੍ਟਸ੍ਸਪਿ ਦੇਸਨਾਮੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਤੁਮ੍ਬਾ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਭਾਜਨਾਨਿ। **ਫਲਕਤੁਮ੍ਬੋ** ਲਾਬੁਆਦਿ। **ਉਦਕਤੁਮ੍ਬੋ** ਉਦਕੁਕ੍ਖਿਪਨਕੁਟਕੋ। **ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲੁਵਿਲੀਵੇਹਿ ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਛਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਂ।

"**ਯਾਵਕਾਲਿਕਪਕ੍ਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਮਾਨਿ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸੀਤੁਦਕੇ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਪਾਨਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਤਿ ਏਵ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਸਰੂਪਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ '**ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨਾ**'ਤਿਆਦਿ। **ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਨਿਕਸਟੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਾਤਬ੍ਬਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਯਾਮਕਾਲਿਕਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਮੇਵਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਰਸਾ**ਤਿ ਫਲਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਉਚ੍ਛੁਰਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੩੦੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਦ੍ਵੇ ਪਟਾ ਦੇਸਨਾਮੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਚੀਨਪਟਸੋਮਾਰਪਟਾਨਿ। **ਤੀਣੀ**ਤਿ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣੇਨ ਸਹ ਤੀਣਿ। **ਇਦ੍ਧਿਮਯਂ** ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। **ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਂ** ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੇਨ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩੦੫)।

ਸਂਸਟ੍ਠਕਥਾ

ਸਂਸਟ੍ਠਕਥਾਯਂ **ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਛਲ੍ਲਿਮ੍ਪਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲੇਨੇਵ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਨਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਕਪ੍ਪਤਿ। ਉਪਰਿ ਸਪ੍ਪਿਪਿਣ੍ਡਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਤਲਪਾਯਾਸਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਯਂ ਪਾਯਾਸੇਨ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ ਸਪ੍ਪਿ, ਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬਦ੍ਧਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਕ੍ਕੋਲਜਾਤਿਫਲਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਯਾਗੁਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦੀਸੁਪਿ, ਤੇਲਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਲਟ੍ਠਿਮਧੁਕਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵਂ ਯਂ ਯਂ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਏਕਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਂ ਹੋਤਿ ਸਂਸਟ੍ਠਂ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾਵਕਾਲਿਕਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਾਨਿ ਤੀਣਿਪਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਂ ਉਪਨੇਤਿ। ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਂ ਉਪਨੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਞ੍ਞੇਵ ਉਪਨੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਛਾਹਂ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਾਹਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਤਦਹੇਵ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ਹਿ ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕਾਲਯਾਮਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਸੁ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਨ੍ਨਿਧਿਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮੇਸੁ ਚ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਦ੍ਵਯਂ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥਕਞ੍ਚੇਵ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਞ੍ਚ ਯਾਵਜੀਵਿਕਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਮ੍ਪਿ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੧) ਵਚਨਤੋ ਸਾਰਦਿਕੇਨ ਆਬਾਧੇਨ ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਾਗੁਪਿ ਪੀਤਾ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਭੁਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇ ਤੇਨ ਕਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਲੂਖਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤਾ ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤਗਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂ ਯਂ ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਚੇਵ ਅਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜਸਮ੍ਮਤਞ੍ਚ, ਲੋਕਸ੍ਸ ਆਹਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਆਹਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਂ ਤੇਲਂ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤਂ, ਤਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ "**ਸਾਰਦਿਕੇਨ ਆਬਾਧੇਨਾ**ਤਿ ਸਰਦਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਿਤ੍ਤਾਬਾਧੇਨ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨਪਿ ਤੇਮੇਨ੍ਤਿ, ਕਦ੍ਦਮਮ੍ਪਿ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਆਬਾਧੋਪਿ ਖਰੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਪਿਤ੍ਤਂ ਕੋਟ੍ਠਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਹਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੦) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੦) **"ਪਿਤ੍ਤਂ ਕੋਟ੍ਠਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬਹਿਸਰੀਰੇ ਬਜ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਅਬਦ੍ਧਪਿਤ੍ਤਂ ਕੋਟ੍ਠਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਿਤ੍ਤਂ ਕੁਪਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੬੦) **"ਯਂ ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਞੇਵ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਤੋ 'ਤਦੁਭਯੇਨ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਕਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨਤੋ ਨਿਦਾਨਾਨਪੇਕ੍ਖਂ ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਨਿਦਾਨਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਦਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇਪਿ ਹਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਭਾਵਾਪੇਕ੍ਖੋਤਿ। ਤਥਾ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ 'ਆਹਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਆਹਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਕਤੋ, ਕੁਤੋਯੇਵ ਪਨ ਲਬ੍ਭਾ ਤਦਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਭਗਵਤਾ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਨ੍ਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਯਂ ਪਨ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੦) ਵਚਨਂ, ਤਂ 'ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਕਾਲੇ ਏਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ 'ਯਂ ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਞੇਵ ਅਸ੍ਸਾ'ਤਿਆਦਿਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੁਮਤਿਯਾ ਪਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਆਬਾਧਾਨੁਰੂਪਸਪ੍ਪਾਯਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਤਞ੍ਚ ਨ, 'ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਕਿਸਾਦਿਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯਥਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਫਾਣਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਨਵਨੀਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਪ੍ਪੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨਵਨੀਤਂ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਯਥਾ ਫਾਣਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ਪਰਤੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਉਚ੍ਛੁਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗੁਲ਼ੋਦਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ, ਤਥਾ ਨਵਨੀਤੇ ਵਿਸੇਸਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਨਵਨੀਤਂ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਸੇਸਵਿਧਿ ਪਨਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਵਸੇਨ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੧੯-੬੨੧) ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ 'ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੇਨ ਅਧੋਤਮ੍ਪਿ ਪਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਿ ਪਕ੍ਕਾਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਪਕ੍ਕਾ, ਤਥਾ ਫਾਣਿਤਮ੍ਪਿ। ਨਵਨੀਤਂ ਅਪਕ੍ਕਮੇਵਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਦੁਤਿਯਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਦੁਤਿਯਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਪਿ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੧) ਵਚਨਤੋ ''ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਾਨਿਪਿ ਤਾਨਿ ਪਾਕਤਿਕਾਨਿ ਲੂਖਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਨਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਸੇਨੇਸਿਤਾਨਿ। ਤੇ ਤੇਨ ਚੇਵ ਸਾਰਦਿਕੇਨ ਆਬਾਧੇਨ ਫੁਟ੍ਠਾ ਇਮਿਨਾ ਚ ਭਤ੍ਤਾਚ੍ਛਾਦਕੇਨ ਤਦੁਭਯੇਨ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਕਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਪਿ ਵਿਕਾਲੇਪੀਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **"ਨਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਜੀਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਾਤਰੋਗਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। **ਸੇਨੇਸਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਿ। **ਭਤ੍ਤਾਚ੍ਛਾਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਂ ਅਰੋਚਿਕੇਨਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੧) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਟੀਕਾਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੧; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੧-੨੬੨) ਪਨ **"ਨਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੁਚਿਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੨) ਪਨ ''ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਸਾਯਨੀਯਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਸਪ੍ਪਿ ਨਵਨੀਤਂ ਤੇਲ਼ਂ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤਂ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਪਰਮਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਧ ਪਨ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਵਸਾਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਵਸਾਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਅਚ੍ਛਵਸਂ ਮਚ੍ਛਵਸਂ ਸੁਸੁਕਾਵਸਂ ਸੂਕਰਵਸਂ ਗਦ੍ਰਭਵਸਂ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕਂ ਕਾਲੇ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ। ਵਿਕਾਲੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਿਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕਂ ਵਿਕਾਲੇ ਸਂਸਟ੍ਠਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਕਾਲੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਿਕਾਲੇ

ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕੰ ਵਿਕਾਲੇ ਸੰਸਟ੍ਠੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ। ਕਾਲੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕੰ ਵਿਕਾਲੇ ਸੰਸਟ੍ਠੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਕਾਲੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਕਾਲੇ ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕੰ ਕਾਲੇ ਸੰਸਟ੍ਠੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੨)। ਤਤ੍ਥ "**ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੨) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਟੀਕਾਸੁ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੨; ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੧-੨੬੨) ਪਨ "**ਸੁਸੁਕਾ**ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਭਵਾ ਏਕਾ ਮਚ੍ਛਜਾਤਿ, ਕੁਮ੍ਭਿਲਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੰਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੰ। **ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਪਰਿਭੋਗੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤੁਕਾਲਿਕਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੂਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ, ਹਲਿਦ੍ਦਿੰ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰੰ ਵਚੰ ਵਚਤ੍ਤੰ ਅਤਿਵਿਸੰ ਕਟੁਕਰੋਹਿਣਿੰ ਉਸੀਰੰ ਭਦ੍ਦਮੁਤ੍ਤਕੰ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ। ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਚਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਵਚੰ। ਸੇਸੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਪਿਟ੍ਠਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਪਿਟ੍ਠਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਸਦੰ ਨਿਸਦਪੋਤਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਵਚਨਤੋ ਪਿਸਿਤੇਹਿ ਚੁਣ੍ਣਕਤੇਹਿ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਨਿਸਦਞ੍ਚ ਨਿਸਦਪੋਤਕਞ੍ਚ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਸਦੰ ਨਿਸਦਪੋਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਸਨਸਿਲਾ ਚ ਪਿਸਨਪੋਤੋ ਚ। ਨਿਸਦਨ੍ਤਿ ਪਿਸਨ੍ਤਿ ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦਯੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਿਸਦੰ,** ਪਿਸਨਸਿਲਾ। ਨਿਸਦਨ੍ਤਿ ਪਿਸਨ੍ਤਿ ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦਯੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨਿਸਦੰ, ਪੋਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪੋਤੋ, ਦਾਰਕੋ। ਖੁਦ੍ਦਕਪ੍ਪਮਾਣਤਾਯ ਪੋਤੋ ਵਿਯਾਤਿ ਪੋਤੋ, ਨਿਸਦਞ੍ਚ ਤੰ ਪੋਤੋ ਚਾਤਿ ਨਿਸਦਪੋਤੋ, **ਤੰ ਨਿਸਦਪੋਤਕੰ**। ਨਿਪੁਬ੍ਬਸਦ ਚੁਣ੍ਣਕਰਣੇਤਿ ਧਾਤੁ।

ਕਸਾਵਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਕਸਾਵਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਸਾਵਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨਿਮ੍ਬਕਸਾਵੰ ਕੁਟਜਕਸਾਵੰ ਪਟੋਲਕਸਾਵੰ ਫਗ੍ਗਵਕਸਾਵੰ ਨਤ੍ਤਮਾਲਕਸਾਵੰ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਕਸਾਵਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਵਚਨਤੋ ਤਾਨਿਪਿ ਕਸਾਵਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਫਗ੍ਗਵ**ਨ੍ਤਿ ਲਤਾਜਾਤਿ। **ਨਤ੍ਤਮਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਞ੍ਜੰ। "**ਕਸਾਵੇਹੀ**ਤਿ ਤਚਾਦੀਨਿ ਉਦਕੇ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਊਸਰੇਹੀ''ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੩) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਣ੍ਣਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਪਣ੍ਣਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨਿਮ੍ਬਪਣ੍ਣੰ ਕੁਟਜਪਣ੍ਣੰ ਪਟੋਲਪਣ੍ਣੰ ਨਤ੍ਤਮਾਲਪਣ੍ਣੰ ਫਗ੍ਗਵਪਣ੍ਣੰ ਸੁਲਸਿਪਣ੍ਣੰ ਕਪ੍ਪਾਸਪਣ੍ਣੰ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਵਚਨਤੋ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਅਫਰਨ੍ਤਾਨਿ ਤਾਨਿਪਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ

ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਚ੍ਛਵਸ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਣ੍ਣਨਾਯੰ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਪਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਯੰ ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਤਦੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਫਲਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਫਲਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਫਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਬਿਲ਼ਙ੍ਗੰ ਪਿਪ੍ਪਲਿੰ ਮਰਿਚੰ ਹਰੀਤਕੰ ਵਿਭੀਤਕੰ ਆਮਲਕੰ ਗੋਟ੍ਠਫਲੰ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਫਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਵਚਨਤੋ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਅਫਰਨ੍ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਜਤੁਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਜਤੁਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਤੂਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਹਿਙ੍ਗੁੰ ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁੰ ਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕੰ ਤਕੰ ਤਕਪਤ੍ਤਿੰ ਤਕਪਣ੍ਣਿੰ ਸਜ੍ਜੁਲਸੰ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਜਤੂਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਵਚਨਤੋ ਤਾਨਿ ਜਤੂਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਹਿਙ੍ਗੁਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕਾ** ਹਿਙ੍ਗੁਜਾਤਿਯੋਯੇਵ। **ਤਕਤਕਪਤ੍ਤਿਤਕਪਣ੍ਣਯੋ** ਲਾਖਾਜਾਤਿਯੋ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯੰ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੬੩) ਪਨ "**ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁ** ਨਾਮ ਹਿਙ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਪਲ੍ਲਵਪਵਾਲ਼ਪਾਕਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। **ਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕਾ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਸਾਖਪਾਕਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। **ਤਕੰ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਚਪਾਕੋਦਕੰ। **ਤਕਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਪਾਕੋਦਕੰ। **ਤਕਪਣ੍ਣੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲਪਾਕੋਦਕੰ। ਅਥ ਵਾ '**ਤਕੰ** ਨਾਮ ਲਾਖਾ। **ਤਕਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਹਸਾਖਾ । **ਤਕਪਣ੍ਣੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਕਲਾਖਾ'ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਗਿਲਾਨਾਗਿਲਾਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਖਨ੍ਧਕੇ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੰ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕੰ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਲੋਣਸੋਵੀਰਕੰ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨ'ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੩) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਦ੍ਧੰ 'ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਗਿਲਾਨਾਗਿਲਾਨਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ'ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਗੁਲ਼ੋਦਕਾਦਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧੋ। **ਆਹਾਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਰਪਯੋਜਨੰ, ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਯਾਪਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਚ। **ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ। **ਪਿਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਪਿਸਿਤਤਲੇਹਿ। **ਕੋਟ੍ਠਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਫਲੰ, ਮਦਨਫਲੰ ਵਾਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਲੋਣਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾ

ਲੋਣਭੇਸਜ੍ਜਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਸਾਮੁਦ੍ਦਂ ਕਾਲ਼ਲੋਣੰ ਸਿਨ੍ਧਵੰ ਉਬ੍ਭਿਦੰ ਬਿਲੰ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਲੋਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥੰ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਵਚਨਤੋ ਤਾਨਿ ਲੋਣਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮੁਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੇ ਵਾਲੁਕੰ ਵਿਯ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਕਾਲ਼ਲੋਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਲੋਣੰ। **ਸਿਨ੍ਧਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਵਣ੍ਣੰ ਪਬ੍ਬਤੇ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। **ਉਬ੍ਭਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਤੋ

ਅਙ੍ਕੁਰਂ ਵਿਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। **ਬਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚਿਤਂ, ਤਂ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੩) ਪਨ "**ਉਬ੍ਭਿਦਂ** ਨਾਮ ਊਸਰਪਂਸੁਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੩) ਪਨ "**ਉਬ੍ਭਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਊਸਰਪਂਸੁਮਯਂ ਲੋਣਂ। **ਬਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਣਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਚੁਣ੍ਣਕਥਾ

ਚੁਣ੍ਣਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁ ਵਾ ਪੀਲ਼ਕਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਕਚ੍ਛੁ ਵਾ ਆਬਾਧੋ ਕਾਯੋ ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਛਕਣਂ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਰਜਨਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕਂ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਦੁਕ੍ਖਲਂ ਮੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪)। "**ਕਾਯੋ ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਕਾਯਗਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਰੀਸਕੋਸੁਮ੍ਬਾਦਿਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਛਕਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਯਂ। **ਰਜਨਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਨਕਸਟਂ, ਪਾਕਤਿਕਚੁਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਰਜਨਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੪) ਪਨ "**ਛਕਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਯਂ। **ਪਾਕਤਿਕਚੁਣ੍ਣਂ** ਨਾਮ ਅਪਕ੍ਕਕਸਾਵਚੁਣ੍ਣਂ। ਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੪-੨੬੫) "**ਛਕਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਯਂ। **ਪਾਕਤਿਕਚੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਕ੍ਕਕਸਾਵਚੁਣ੍ਣਂ, ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੬੪) "**ਛਕਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਯਂ। **ਪਾਕਤਿਕਚੁਣ੍ਣਂ** ਨਾਮ ਅਪਕ੍ਕਕਸਾਵਚੁਣ੍ਣਂ। ਤੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੁਣ੍ਣਚਾਲਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪) ਵਚਨਤੋ ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੁਣ੍ਣੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਚਾਲਿਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਚੁਣ੍ਣਚਾਲਿਨੀ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਸ੍ਸਚਾਲਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪) ਵਚਨਤੋ ਸਣ੍ਹੇਹਿ ਚੁਣ੍ਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਦੁਸ੍ਸਚਾਲਿਨੀ ਵਟ੍ਟਤਿ । "**ਚੁਣ੍ਣਚਾਲਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਦੁਕ੍ਖਲੇ ਕੋਟ੍ਟਿਤਚੁਣ੍ਣਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੪-੨੬੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੬੪) "**ਚਾਲਿਤੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧਕਥਾ

ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧੇ ਆਮਕਮਂਸਂ ਆਮਕਮਂਸਲੋਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪) ਵਚਨਤੋ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਮਕਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤਸ੍ਸ ਆਮਕਲੋਹਿਤਂ ਪਿਵਿਤਸ੍ਸ ਸੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਬਾਧੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਮਕਮਂਸਞ੍ਚ ਖਾਦਿ, ਆਮਕਲੋਹਿਤਞ੍ਚ ਪਿ**ਵੀਤਿ ਨ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖਾਦਿ, ਨ ਪਿਵਿ, ਅਮਨੁਸ੍ਸੋ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੀ''ਤਿ।

ਅਞ੍ਜਨਕਥਾ

ਅਞ੍ਜਨਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਜਨਂ ਕਾਲ਼ਞ੍ਜਨਂ ਰਸਞ੍ਜਨਂ ਸੋਤਞ੍ਜਨਂ ਗੇਰੁਕਂ ਕਪਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗੇ ਸਤਿ ਅਞ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ "**ਅਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਚਨਮੇਤਂ। **ਕਾਲ਼ਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾ ਅਞ੍ਜਨਜਾਤਿ। **ਰਸਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਕਤਂ। **ਸੋਤਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਦੀਸੋਤਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਅਞ੍ਜਨਂ। **ਗੇਰੁਕੋ** ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣਗੇਰੁਕੋ। **ਕਪਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਪਸਿਖਤੋ ਗਹਿਤਮਸੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੫) "**ਸੁਵਣ੍ਣਗੇਰੁਕੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤੁਤ੍ਥਾਦੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੪-੨੬੫) ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਨ੍ਦਨਂ ਤਗਰਂ ਕਾਲ਼ਾਨੁਸਾਰਿਯਂ ਤਾਲੀਸਂ ਭਦ੍ਦਮੁਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਜਨੂਪਪਿਸਨੇਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ "**ਚਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨਾਦਿਕਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਨ੍ਦਨਂ। **ਤਗਰਾਦੀਨਿ** ਪਾਕਟਾਨਿ। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਅਞ੍ਜਨੂਪਪਿਸਨੇਹੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ

ਪਿਸਿਤਬ੍ਬੇਹਿ। ਨ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਞ੍ਜਨੂਪਪਿਸਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੪) ਟੀਕਾਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੫) ਪਨ "**ਅਞ੍ਜਨੂਪਪਿਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਪਿਸਿਤਬ੍ਬਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚੁਣ੍ਣਜਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੪-੨੬੫) ਪਨ ''ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਞ੍ਜਨੂਪਪਿਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਜਨੇ ਉਪਨੇਤੁਂ ਪਿਸਿਤਬ੍ਬਭੇਸਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਜਨਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਜਨਠਪਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਅਞ੍ਜਨੀ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ ਦਨ੍ਤਮਯਂ ਵਿਸਾਣਮਯਂ ਨਲ਼ਮਯਂ ਵੇਲ਼ੁਮਯਂ ਕਟ੍ਠਮਯਂ ਜਤੁਮਯਂ ਲੋਹਮਯਂ ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਏਤਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਿਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਅਟ੍ਠਿਮਯਂ। **ਦਨ੍ਤਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤਾਦਿਸਬ੍ਬਦਨ੍ਤਮਯਂ। **ਵਿਸਾਣਮਯੇਪਿ** ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਲ਼ਮਯਾਦਯੋ** ਏਕਨ੍ਤਕਪ੍ਪਿਯਾਯੇਵ।

''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਿਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਜਨੀਅਪਿਧਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਨਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਪਿਧਾਨਂ ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਨਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਪਤਨਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਜਨੀਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਏਤਾਯੇਵ ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਲਾਕਟ੍ਠਾਨਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਜਨਿਸਲਾਕਟ੍ਠਾਨਿਯਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਲਾਕਟ੍ਠਾਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸਲਾਕਂ ਓਦਹਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸੁਸਿਰਦਣ੍ਡਕਂ ਵਾ ਥਵਿਕਂ ਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਜਨਿਤ੍ਥਵਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਥਵਿਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਂਸਬਦ੍ਧਕਂ ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੫) ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਜਨਿਤ੍ਥਵਿਕਾਯ ਅਂਸੇ ਲਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯ ਅਂਸਬਦ੍ਧਕਮ੍ਪਿ ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਨਤ੍ਥੁਕਥਾ

ਨਤ੍ਥੁਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਤੇਲਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਸੀਸਾਭਿਤਾਪਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਤੇਲਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਤ੍ਥੁਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਨਤ੍ਥੁਕਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਨਤ੍ਥੁਯਾ ਅਗਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਨਤ੍ਥੁਕਰਣੀ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਨਤ੍ਥੁਕਰਣੀ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਏਤਾਯੇਵ ਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿਯੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਮਕਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਨਤ੍ਥੁ ਵਿਸਮਂ ਆਸਿਞ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਯਮਕਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯਮਕਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਸੋ ਤਾਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਨਾਲ਼ਿਕਾਹਿ ਏਕਂ ਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿਂ।

ਧੂਮਨੇਤ੍ਤਕਥਾ

ਧੂਮਨੇਤ੍ਤਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧੂਮਂ ਪਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਯਮਕਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿਯਾ ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਧੂਮਂ ਪਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧੂਮਨੇਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਿਂ ਆਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨਪਚ੍ਚਯਾ ਕਣ੍ਠੇ ਦਹਨ੍ਤੇਨ ਧੂਮਨੇਤ੍ਤਧੂਮੋ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਧੂਮਨੇਤ੍ਤਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਮਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਏਤਾਨਿ ਏਵ ਧੂਮਨੇਤ੍ਤਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਿਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਪਾਣਕਾਦਿਅਪ੍ਪਵਿਸਨਤ੍ਥਂ

ਧੂਮਨੇਤ੍ਤੁਤ੍ਥਵਿਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਮਕਤ੍ਥਵਿਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਏਕਤੋ ਘੰਸਿਯਮਾਨੇ ਸਤਿ ਯਮਕਤ੍ਥਵਿਕੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅੰਸਬਦ੍ਧਕੰ ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੬) ਵਚਨਤੋ ਧੂਮਨੇਤ੍ਤੁਤ੍ਥਵਿਕਸ੍ਸ ਅੰਸਬਦ੍ਧਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਤੇਲਪਾਕਕਥਾ

ਤੇਲਪਾਕਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਲਪਾਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਵਾਤਾਬਾਧੇ ਸਤਿ ਤੇਲਪਾਕੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਲਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭੇਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤਿਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜੰ ਤੇਲੰ ਪਾਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਪਿਵੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਤੇਲਪਾਕੇ ਮਜ੍ਜਸ੍ਸ ਨ ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਗਨ੍ਧੋ ਨ ਰਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਮਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਤੇਲੰ ਪਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਯਸ੍ਮਿੰ ਤੇਲਪਾਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਜਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਵਾ ਗਨ੍ਧੋ ਵਾ ਰਸੋ ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਤੇਲੰ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤਿਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜਾਨੀ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜਾਨਿ, ਬਹੁੰ ਮਜ੍ਜੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਿਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਅਤਿਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜਤ੍ਤਾ ਅਪਿਵਿਤਬ੍ਬੇ ਤੇਲੇ ਸਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਣਿ ਤੁਮ੍ਬਾਨਿ ਲੋਹਤੁਮ੍ਬੰ ਕਟ੍ਠਤੁਮ੍ਬੰ ਫਲਤੁਮ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਤੇਲਪਕ੍ਕਭਾਜਨਾਨਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਤੁਮ੍ਬਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ।

ਸੇਦਕਮ੍ਮਕਥਾ

ਸੇਦਕਮ੍ਮਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੇਦਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਅਙ੍ਗਵਾਤੇ ਸਤਿ ਸੇਦਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ । ਤਤ੍ਥ **ਅਙ੍ਗਵਾਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਵਾਤੋ। ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਭਾਰਸੇਦ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਸੇਦਕਮ੍ਮੇਨ ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਸਮ੍ਭਾਰਸੇਦੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਭਾਰਸੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਪਣ੍ਣਸਮ੍ਭਾਰਸੇਦੰ। ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸੇਦ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਸਮ੍ਭਾਰਸੇਦਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਮਹਾਸੇਦੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਸੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸੇਦੰ, ਪੋਰਿਸਪ੍ਪਮਾਣੰ ਆਵਾਟੰ ਅਙ੍ਗਾਰਾਨੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪੰਸੁਵਾਲਿਕਾਦੀਹਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਵਾਤਹਰਣਪਣ੍ਣਾਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਲਮਕ੍ਖਿਤੇਨ ਗਤ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਸਰੀਰੰ ਸੇਦੇਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਙ੍ਗੋਦਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਮਹਾਸੇਦੇਨ ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਭਙ੍ਗੋਦਕੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਭਙ੍ਗੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਪਣ੍ਣਭਙ੍ਗਕੁਥਿਤੰ ਉਦਕੰ, ਤੇਹਿ ਪਣ੍ਣੇਹਿ ਚ ਉਦਕੇਨ ਚ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸੇਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਦਕਕੋਟ੍ਠਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਭਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਉਦਕਕੋਟ੍ਠਕੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਕਕੋਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਕੋਟ੍ਠੇ ਚਾਟਿੰ ਵਾ ਦੋਣਿੰ ਵਾ ਉਣ੍ਹੋਦਕਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸੇਦਕਮ੍ਮਕਰਣੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਲੋਹਿਤਮੋਚਨਕਥਾ

ਲੋਹਿਤਮੋਚਨਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਹਿਤੰ ਮੋਚੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਪਬ੍ਬਵਾਤੇ ਸਤਿ ਲੋਹਿਤੰ ਮੋਚੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਬ੍ਬਵਾਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬੇ ਵਾਤੋ ਵਿਜ੍ਝਤਿ। **ਲੋਹਿਤੰ ਮੋਚੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਲੋਹਿਤੰ ਮੋਚੇਤੁੰ। ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਹਿਤੰ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸਾਣੇਨ ਗਾਹੇਤੁਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭)।

ਪਾਦਬ੍ਭਞ੍ਜਨਕਥਾ

ਪਾਦਬ੍ਭਞ੍ਜਨਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਦਬ੍ਭਞ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਪਾਦੇਸੁ ਫਲਿਤੇਸੁ ਪਾਦਬ੍ਭਞ੍ਜਨਂ ਪਚਿਤਬ੍ਬਂ। ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਜ੍ਜਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਪਾਦਬ੍ਭਞ੍ਜਨਤੇਲੇਨ ਨਕ੍ਖਮਨੀਯੇ ਸਤਿ ਪਜ੍ਜਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥ ਪਜ੍ਜਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਫਲਿਤਪਾਦਾ ਪਾਕਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਸੁ ਨਾਨਾਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਜ੍ਜਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤੁਂ, ਪਾਦਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਭੇਸਜ੍ਜਂ ਪਚਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਣ੍ਡਾਬਾਧਕਥਾ

ਗਣ੍ਡਾਬਾਧਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਗਣ੍ਡਾਬਾਧੇ ਸਤਿ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਸਾਵੋਦਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਕਸਾਵੋਦਕੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਕਸਾਵੋਦਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਲਕਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਤਿਲਕਕ੍ਕੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਤਿਲਕਕ੍ਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਤਿਲਕਕ੍ਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠੇਹਿ ਤਿਲੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਕਬਲ਼ਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਕਬਲ਼ਿਕਾਯ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਕਬਲ਼ਿਕਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਬਲ਼ਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਣਮੁਖੇ ਸਤ੍ਤੁਪਿਣ੍ਡਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਣਬਨ੍ਧਨਚੋਲ਼''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਵਣਬਨ੍ਧਨਚੋਲ਼ੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਵਣਬਨ੍ਧਨਚੋਲ਼ਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਸਪਕੁਟ੍ਟੇਨ ਫੋਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਸਚੇ ਵਣੋ ਕੁਣ੍ਡਵਤੀ, ਸਾਸਪਕੁਟ੍ਟੇਨ ਫੋਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਸਪਕੁਟ੍ਟੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਸਪਪਿਟ੍ਠੇਨ।

''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧੂਮਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਯਦਿ ਵਣੋ ਕਿਲਿਜ੍ਜਿਤ੍ਥ, ਧੂਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਣਸਕ੍ਖਰਿਕਾਯ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਯਦਿ ਵਡ੍ਢਮਂਸਂ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ , ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਡ੍ਢਮਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਮਂਸਂ ਆਣੀ ਵਿਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। **ਲੋਣਸਕ੍ਖਰਿਕਾਯ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਰੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਣਤੇਲ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਯਦਿ ਵਣੋ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਵਣਰੁਹਨਤੇਲਂ ਪਚਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਕਾਸਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਣਪਟਿਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੭) ਵਚਨਤੋ ਯਦਿ ਤੇਲਂ ਗਲ਼ਤਿ, ਵਿਕਾਸਿਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਣਪਟਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਕਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਲਰੁਨ੍ਧਨਪਿਲੋਤਿਕਂ। **ਸਬ੍ਬਂ ਵਣਪਟਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਣਪਟਿਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਹਾਵਿਕਟਕਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਵ।

ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਇਦਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਦਟ੍ਠਵਿਸੇ ਸਤਿ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਨ ਕਾਰਣੇਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਵਿਸਪੀਤਕਥਾ

ਵਿਸਪੀਤਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੂਥਂ ਪਾਯੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੮) ਵਚਨਤੋ ਪੀਤਵਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਗੂਥਂ ਪਾਯੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸ੍ਵੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ, ਨ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੮) ਵਚਨਤੋ ਤਦੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੬੮) ਪਨ **ਨ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਚੇ ਭੂਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਪਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧਕਥਾ

ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਤਾਲੋਲ਼ਿਂ ਪਾਯੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੀਤਾਲੋਲ਼ਿਂ ਪਾਯੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧੋ**ਤਿ ਵਸੀਕਰਣਪਾਣਕਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੋਗੋ। ਟੀਕਾਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੯) ਪਨ "**ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧੋ** ਨਾਮ ਵਸੀਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਘਰਣਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਭੇਸਜ੍ਜਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਆਬਾਧੋ। ਤੇਨਾਹ

‘ਵਸੀਕਰਣਪਾਣਕਸਮੁਟ੍ਠਿਤਰੋਗੋ’ਤਿ। **ਘਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਭੇਦੇਨ ਘਰਣਿਯਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਮ੍ਪਿ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੭-੨੬੯) “**ਘਰਦਿਨ੍ਨਕਾਬਾਧੋ** ਨਾਮ ਘਰਣਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਵਸੀਕਰਣਭੇਸਜ੍ਜਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਆਬਾਧੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੀਤਾਲੋਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਕਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਫਾਲੇ ਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤਿਕੰ ਉਦਕੇਨ ਆਲੋਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਾਯੇਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਟ੍ਠਗਹਣਿਕਕਥਾ

ਦੁਟ੍ਠਗਹਣਿਕਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਮਿਸਖਾਰੰ ਪਾਯੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਦੁਟ੍ਠਗਹਣਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਮਿਸਖਾਰੰ ਪਾਯੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਟ੍ਠਗਹਣਿਕੋ**ਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਗਹਣਿਕੋ, ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਮਿਸਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖੋਦਨੰ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਛਾਰਿਕਾਯ ਪਗ੍ਘਰਿਤੰ ਖਾਰੋਦਕੰ। ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯੰ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੭-੨੬੯) ਪਨ “**ਤਾਯ ਛਾਰਿਕਾਯ ਪਗ੍ਘਰਿਤੰ ਖਾਰੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ ਤੰ ਛਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤੇ ਤਤੋ ਛਾਰਿਕਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਗ੍ਘਰਿਤੰ ਖਾਰੋਦਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਣ੍ਡੁਰੋਗਾਬਾਧਕਥਾ

ਪਣ੍ਡੁਰੋਗਾਬਾਧਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੰ ਪਾਯੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਪਣ੍ਡੁਰੋਗਾਬਾਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੰ ਪਾਯੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮੁਤ੍ਤਪਰਿਭਾਵਿਤੰ ਹਰੀਤਕੰ।

ਛਵਿਦੋਸਾਬਾਧਕਥਾ

ਛਵਿਦੋਸਾਬਾਧਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਨ੍ਧਾਲੇਪੰ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਛਵਿਦੋਸਾਬਾਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਨ੍ਧਾਲੇਪੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਭਿਸਨ੍ਨਕਾਯਕਥਾ

ਅਭਿਸਨ੍ਨਕਾਯਕਥਾਯੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਰੇਚਨੰ ਪਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਅਭਿਸਨ੍ਨਕਾਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਰੇਚਨੰ ਪਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਸਨ੍ਨਕਾਯੋ**ਤਿ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਦੋਸਕਾਯੋ। ਅਚ੍ਛਕਞ੍ਜਿਯਾ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਚ੍ਛਕਞ੍ਜਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਅਚ੍ਛਕਞ੍ਜਿਯੰ ਪਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਚ੍ਛਕਞ੍ਜਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲੋਦਕਮਣ੍ਡੋ। ਅਕਟਯੂਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਕਟਯੂਸ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਅਕਟਯੂਸੰ ਪਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕਟਯੂਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਿਨਿਦ੍ਧੋ ਮੁਗ੍ਗਪਚਿਤਪਾਨੀਯੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੯) ਪਨ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੭-੨੬੯) “**ਅਕਟਯੂਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਟਾਕਟੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਟਾਕਟ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਕਟਾਕਟੰ ਪਾਯੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਟਾਕਟ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਵ ਧੋਤਸਿਨਿਦ੍ਧੋ। ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯੰ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੩.੨੬੯) ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਿਯਞ੍ਚ (ਵਿ॰ ਵਿ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨.੨੬੭-੨੬੯) “**ਕਟਾਕਟੇਨਾ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗੇ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੇਨ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੯) ਵਚਨਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯੰ ਪਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਮੰਸਰਸੇਨ।

ਲੋਣਸੋਵੀਰਕਕਥਾ

ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਕਥਾਯਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਂ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਪਾਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੩) ਵਚਨਤੋ ਗਿਲਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਂ ਪਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਗਿਲਾਨੇਨ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਚ ‘‘ਪਾਨਪਰਿਭੋਗੇਨਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵ◌ਿਕਾਲੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਂ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਰਸਾਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਏਕਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਕਿਰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਹਰੀਤਕਾਮਲਕਵ◌ਿਭੀਤਕਕਸਾਵ◌ੇ ਸਬ੍ਬਧਞ੍ਞਾਨਿ ਸਬ੍ਬਅਪਰਣ੍ਣਾਨਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਓਦਨਂ ਕਦਲਿਫਲਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਫਲਾਨਿ ਵ◌ੇਤ੍ਤਕੇਤਕਖਜ੍ਜੂਰਿਕਲੀਰਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬਕਲੀਰੇ ਮਚ੍ਛਮਂਸਖਣ੍ਡਾਨਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਚ ਮਧੁਫਾਣਿਤਸਿਨ੍ਧਵਲੋਣਤਿਕਟੁਕਾਦੀਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਂ ਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਂ ਦ੍ਵ◌ੇ ਤੀਣਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਜਮ੍ਬੁਰਸਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਵ◌ਾਤਕਾਸਕੁਟ੍ਠਪਣ੍ਡੁਭਗਣ੍ਡਲਾਦੀਨਂ ਸਿਨਿਦ੍ਧਭੋਜਨਭੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਰਪਾਨਂ ਭਤ੍ਤਜੀਰਣਕਭੇਸਜ੍ਜਂ ਤਾਦਿਸਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਪਾਕਤਿਕਮੇਵ। ਅਗਿਲਾਨਾਨਂ ਪਨ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਪਾਨਪਰਿਭੋਗੇਨਾਤਿ।

ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ (ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੨.੧੯੧-੧੯੨) ਪਨ ‘‘ਪਾਨਪਰਿਭੋਗੇਨਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਵ◌ਿਮਤਿਵ◌ਿਨੋਦਨਿਯਂ (ਵ◌ਿ॰ ਵ◌ਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੯੨) ਪਨ ‘‘ਪਾਨਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਵ◌ਂ ਪਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਪਨ ‘ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਪਾਕਤਿਕਮੇਵ, ਅਗਿਲਾਨਾਨਂ ਪਨ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨ’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗੁਲ਼ਂ ਵ◌ਿਯ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾਯਂ (ਵਜਿਰ॰ ਟੀ॰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ੨੬੩) ਪਨ ‘‘ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ । ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਖਨ੍ਧਕੇ ‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ਂ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕਂ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਲੋਣਸੋਵ◌ੀਰਕਂ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨ’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਦ੍ਧਂ ‘ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਗਿਲਾਨਾਗਿਲਾਨਵਸੇਨ ਦੁਵ◌ਿਧਾ’ਤਿ’’ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨ੍ਤੋਵ◌ੁਤ੍ਥਾਦਿਕਥਾ

ਅਨ੍ਤੋਵ◌ੁਤ੍ਥਾਦਿਕਥਾਯਂ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਉਦਰਵ◌ਾਤਾਬਾਧੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ‘ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਭਗਵਤੋ ਉਦਰਵ◌ਾਤਾਬਾਧੋ ਤੇਕਟੁਲਯਾਗੁਯਾ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ’ਤਿ ਸਾਮਂ ਤਿਲਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਡੁਲਮ੍ਪਿ ਮੁਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਸਾਮਂ ਪਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸਿ ‘ਪਿਵਤੁ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਕਟੁਲਯਾਗੁ’ਨ੍ਤਿ। ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕਾਲਂ ਵ◌ਿਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕਾਲਂ ਵ◌ਿਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਂ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਂ, ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਤਥਾਗਤਾਨਂ। ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ‘ਧਮ੍ਮਂ ਵ◌ਾ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮ, ਸਾਵਕਾਨਂ ਵ◌ਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ‘ਕੁਤਾਯਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯਾਗੂ’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਵ◌ਿਗਰਹਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵ◌ਾ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵ◌ਿਕਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨਨੁਲੋਮਿਕਂ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸਮਣਕਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਰਣੀਯਂ, ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਚੇਤੇਸ੍ਸਸਿ, ਯਦਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨ੍ਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ, ਤਦਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਯਦਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਦਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਯਦਪਿ ਸਾਮਂ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਦਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ਨੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਵ◌ਾ ਪਸਾਦਾਯ...ਪੇ॰... ਵ◌ਿਗਰਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਨ੍ਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂ ਪਕ੍ਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਬਹਿ ਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਂ ਸਾਮਂ ਪਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਂ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵ◌ੁਤ੍ਥਂ ਬਹਿ ਪਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕਂ,

ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥੰ ਬਹਿ ਪਕ੍ਕੰ ਸਾਮੰ ਪਕ੍ਕੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਬਹਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੁਤ੍ਥੰ ਬਹਿ ਪਕ੍ਕੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਕ੍ਕੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਥਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਕਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਾਮੰ ਪਕ੍ਕਤਾਤਿ ਇਮੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਅਙ੍ਗਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਮ੍ਭਵੇ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਏਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੇ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਯੰ ਵੁਤ੍ਥੰ। **ਸਾਮੰ ਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਚਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਯਾਗੁਯਾ ਸੁਲਸਿਪਣ੍ਣਾਨਿ ਵਾ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰੰ ਵਾ ਲੋਣੰ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਯਾਗੁੰ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਮੀ''ਤਿ ਪਨ ਚਾਲੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਭਤ੍ਤੁੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਿਦਹਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾਵ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਭਤ੍ਤੁੰ ਵਾ ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤੂ''ਤਿ ਪਿਦਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਨ ਪਾਕੰ ਪਚਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪਕ੍ਕੰ ਪੁਨ ਪਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੪) ''ਖੀਰਤਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸਕਿੰ ਕੁਥਿਤੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪੁਨਪਾਕਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤੋ ਵਾਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਸਮਯੇ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾਸੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤੋ ਪਚਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਸਮਯੇ ਅਨ੍ਤੋ ਪਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮੰ ਪਚਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਸਮਯੇ ਸਾਮਮ੍ਪਿ ਪਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਥੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕੰ ਸਾਮੰ ਪਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੪) ਵਚਨਤੋ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਸਮਯੇ ਤੀਣਿਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ।

ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਥਾ

ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਥਾਯੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਤ੍ਥ ਫਲਖਾਦਨੀਯੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਗ੍ਗਹਿਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੫) ਵਚਨਤੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ।

ਤਤੋਨੀਹਟਕਥਾ

ਤਤੋ ਨੀਹਟਕਥਾਯੰ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤੋ ਨੀਹਟੰ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੁੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੬) ਵਚਨਤੋ ਯਸ੍ਮਿੰ ਦਾਨੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਦਾਨਤੋ ਨੀਹਟੰ ਭੋਜਨੰ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਵਾਰਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੭੬) "**ਤਤੋ ਨੀਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਨੀਹਟ''ਨ੍ਤਿ।

ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਥਾ

ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਥਾਯੰ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੁੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੁੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੭) ਵਚਨਤੋ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੁੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੰ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੁੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਵਾਰਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ।

ਵਨਟ੍ਠਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠਕਥਾ

ਵਨਟ੍ਠਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਡਾਹਾਬਾਧੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ ‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਕਾਯਡਾਹਾਬਾਧੋ ਕੇਨ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ’ਤਿ। ਭਿਸੇਹਿ ਚ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਮੁਲ਼ਾਲਿਕਾਹਿ ਚਾਤਿ...ਪੇ॰... ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਸੇ ਚ ਮੁਲ਼ਾਲਿਕਾਯੋ ਚ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਡਾਹਾਬਾਧੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ...ਪੇ॰... ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਨਟ੍ਠਂ ਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੮) ਵਚਨਤੋ ਵਨਟ੍ਠਂ ਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠਂ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਵਾਰਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਨਟ੍ਠਂ ਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵਨੇ ਚੇਵ ਪਦੁਮਿਨਿਗਚ੍ਛੇ ਚ ਜਾਤਂ।

ਅਕਤਕਪ੍ਪਕਥਾ

ਅਕਤਕਪ੍ਪਕਥਾਯਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਬੀਜਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਂ ਅਕਤਕਪ੍ਪਂ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੮) ਵਚਨਤੋ ਅਬੀਜਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਞ੍ਚ ਫਲਂ ਅਗ੍ਗਿਸਤ੍ਥਨਖੇਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਰੁਣਫਲਂ, ਯਸ੍ਸ ਬੀਜਂ ਅਙ੍ਕੁਰਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਕਂ ਅਮ੍ਬਪਨਸਾਦਿ, ਤਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਅਸਤਿ ਕਪ੍ਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਯਾਗੁਕਥਾ

ਯਾਗੁਕਥਾਯਂ ‘‘ਦਸਯਿਮੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਨਿਸਂਸਾ ਯਾਗੁਯਾ। ਕਤਮੇ ਦਸ, ਯਾਗੁਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਆਯੁਂ ਦੇਤਿ, ਵਣ੍ਣਂ ਦੇਤਿ, ਸੁਖਂ ਦੇਤਿ, ਬਲਂ ਦੇਤਿ, ਪਟਿਭਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਯਾਗੁਪੀਤਾ ਖੁਦਂ ਪਟਿਹਨਤਿ, ਪਿਪਾਸਂ ਵਿਨੇਤਿ, ਵਾਤਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਵਤ੍ਥਿਂ ਸੋਧੇਤਿ, ਆਮਾਵਸੇਸਂ ਪਾਚੇਤਿ। ਇਮੇ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਦਸਾਨਿਸਂਸਾ ਯਾਗੁਯਾਤਿ।

‘ਯੋ ਸਞ੍ਞਤਾਨਂ ਪਰਦਤ੍ਤਭੋਜਿਨਂ।
ਕਾਲੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਦਦਾਤਿ ਯਾਗੁਂ।
ਦਸਸ੍ਸ ਠਾਨਾਨਿ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛਤਿ।
ਆਯੁਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਸੁਖਂ ਬਲਞ੍ਚ॥

‘ਪਟਿਭਾਨਮਸ੍ਸ ਉਪਜਾਯਤੇ ਤਤੋ।
ਖੁਦ੍ਦਂ ਪਿਪਾਸਞ੍ਚ ਬ੍ਯਪਨੇਤਿ ਵਾਤਂ।
ਸੋਧੇਤਿ ਵਤ੍ਥਿਂ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ ਭਤ੍ਤਂ।
ਭੇਸਜ੍ਜਮੇਤਂ ਸੁਗਤੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ॥

‘ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਯਾਗੁਂ ਅਲਮੇਵ ਦਾਤੁਂ।
ਨਿਚ੍ਚਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਸੁਖਤ੍ਥਿਕੇਨ।
ਦਿਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ ਪਤ੍ਥਯਤਾ ਸੁਖਾਨਿ।
ਮਾਨੁਸ੍ਸਸੋਭਗ੍ਗਤਮਿਚ੍ਛਤਾ ਵਾ’ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਦਾਨੇ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਗੁਞ੍ਚ ਮਧੁਗੋਲ਼ਕਞ੍ਚਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੨)

ਵਚਨਤੋ ਯਾਗੁਞ੍ਚ ਮਧੁਗੋਲ਼ਕਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨੁਮੋਦਨਾਗਾਥਾਯ ''ਪਤ੍ਥਯਤਂ ਇਚ੍ਛਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਾਨਂ ''ਅਲਮੇਵ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਪਤ੍ਥਯਤਾ ਇਚ੍ਛਤਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੩) ਵਚਨਤੋ ਤਥਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। **ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੂ**ਤਿ ਯਾ ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿ। **ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ।

ਗੁਲ਼ਕਥਾ

ਗੁਲ਼ਕਥਾਯਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ਂ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੪) ਵਚਨਤੋ ਗਿਲਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਗਿਲਾਨੋ ਪਨ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗੁਲ਼ੋਦਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। "**ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਗੁਲ਼ਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੮੪) ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਰੂਪੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਏਵ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਤਕਾਸੁ ਕਥਾਸੁ ਯਾ ਯਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਰਣੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਾ ਸਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪੇਸਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਟੀਕਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਚਨੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੁ।

ਚਤੁਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾ

੬੭. **ਯਂ ਭਿਕ੍ਖ**ਵੇਤਿਆਦਿ ਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਉਪਦਿਸ੍ਸਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਮਹਾਪਦੇਸਾ**, ਮਹਨ੍ਤਾ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾ ਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਮਹਾਪਦੇਸਾ**, ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਪਦੇਸੋ ਪਵਤ੍ਤਿਦੇਸੋਤਿ **ਮਹਾਪਦੇਸਾ**। ਕੇ ਤੇ? ਇਮੇਯੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਠਾ, ਅਤ੍ਥਾ ਵਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰਾ**ਤਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ। **ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍**ਵਾਤਿ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਧਞ੍ਞਫਲਰਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ। **ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨੀ**ਤਿ –

''ਸਾਲਿ ਵੀਹਿ ਚ ਕੁਦ੍ਰੂਸੋ, ਗੋਧੁਮੋ ਵਰਕੋ ਯਵੋ।
ਕਙ੍ਗੁਤਿ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ, ਨੀਵਾਰਾਦੀ ਤੁ ਤਬ੍ਭਿਦਾ''ਤਿ –॥

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਅਪਰਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਯੋ। **ਅਟ੍ਠ ਪਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਬਪਾਨਂ ਜਮ੍ਬੁਪਾਨਂ ਚੋਚਪਾਨਂ ਮੋਚਪਾਨਂ ਸਾਲੂਕਪਾਨਂ ਮੁਦ੍ਦਿਕਪਾਨਂ ਮਧੁਕਪਾਨਂ ਫਾਰੁਸਕਪਾਨਞ੍ਚ।

ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨਾਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਨਯੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ "**ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ** ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ''ਤਿ। **ਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਞ੍ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨੀਤਤ੍ਥਤੋ ਆਗਤਮੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ । **ਅਞ੍ਞਾਨਿਪੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ। ਏਤੇਨ ਮਹਾਪਦੇਸਾ ਨਾਮ ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਨੇਕਾਨਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਞਾਣਾਨੁਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਿਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਆਨਿਸਂਸਕਥਾ

੬੮. ਆਨਿਸਂਸਕਥਾਯਂ ਵਿਨਯਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਵਿਨਯਧਰੋ**, ਸਿਕ੍ਖਨਵਾਚਨਮਨਸਿਕਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਤਦਨੁਲੋਮਕਰਣਾਦਿਨਾ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਕਾ**। ਕੇ ਤੇ? ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਾ।

ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੇਵ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਭਿਤਬ੍ਬਆਨਿਸਂਸਾ, ਨ ਅਞ੍ਞਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਵਾ ਮੂਲਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ, ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਮੂਲਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਕਾ,** ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਪੁਣਨਹੇਤੁਭਵਾ ਆਨਿਸਂਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਕਤਮੇ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਾਦੀਨਂ ਸਰੂਪਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ "**ਅਤ੍ਤਨੋ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮਤ੍ਥੇਤੁਂ "**ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਾਨਂ ਸਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਯੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਥਮਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ "**ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਗੁਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿਅਨਾਪਜ੍ਜਨਭਾਵੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਭਾਵੇਨ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ –

> ''ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।
> ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਗੂਹਤਿ।
> ਅਗਤਿਗਮਨਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤਿ।
> ਏਦਿਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯) –

ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਲਜ੍ਜੀਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨ ਲਜ੍ਜਤਿ ਨ ਹਿਰੀਯਤੀਤਿ ਅਲਜ੍ਜੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਅਲਜ੍ਜਿਤਾ**। ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਅਞ੍ਞਾਣਤਾ**। ਕੁਕਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ, ਤੇਨ ਪਕਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾ**। ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ , ਤਸ੍ਮਿਂ **ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ** , ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾ**। ਇਤਰਂ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਦੇਸੁ ਯਕਾਰਲੋਪੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। ਸਰਤੀਤਿ ਸਤਿ, ਸਮੁਸ੍ਸਨਂ ਸਮ੍ਮੋਸੋ। ਸਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮੋਸੋ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾ**। ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਥ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਨਯਾਨੁਯੋਗੇਨ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਿਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਣ੍ਟਕੋ ਇਤਿ ਸਾਮਣੇਰੋ ਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰੋ, ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਜਾਤਾ ਵੇਸਾਲਿਕਾ, ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਪੁਤ੍ਤਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਾ, ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਚ ਤੇ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਵੇਸਾਲਿਕਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਾ, ਅਰਿਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰੋ ਚ ਵੇਸਾਲਿਕਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਰਿਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੁਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰਵੇਸਾਲਿਕਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ**। ਪਰੂਪਹਾਰੋ ਚ ਅਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਞ੍ਚ **ਪਰੂਪਹਾਰਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਾ**। ਕੇ ਤੇ? ਵਾਦਾ। ਤੇ ਆਦਿ ਯੇਸਂ ਤੇਤਿ ਪਰੂਪਹਾਰਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਾਦਯੋ। ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਵਾਦਾ, ਪਰੂਪਹਾਰਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਾਦਯੋ ਵਾਦਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਪਰੂ...ਪੇ॰... ਵਾਦਾ। ਕੇ ਤੇ? ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਦਿਨੋ। ਅਰਿਟ੍ਠ...ਪੇ॰... ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਪਰੂਪਹਾਰ...ਪੇ॰... ਵਾਦਾ ਚ ਮਹਾਸਙ੍ਘਿਕਾਦਯੋ ਚ ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯਦ੍ਵਨ੍ਦਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਆਨਿਸਂਸਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਸਂਵਣ੍ਣਨਾਭੂਤੇ ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਨਾਮ

ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸਤਿਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਗਮਗਾਥਾਸੁ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ ਸਾਸਨੁਜ੍ਜੋਤਕਾਰਿਨਾ ਪਰਕ੍ਕਮਬਾਹੁਨਾ ਨਰਿਨ੍ਦੇਨ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋ ਸੋ ਅਹਂ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਂ ਅਕਾਸਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਗਾਥਾਯਂ **ਤੇਨੇਵ** ਪਰਕ੍ਕਮਬਾਹੁਨਰਿਨ੍ਦੇਨੇਵ **ਕਾਰਿਤੇ ਰਮ੍ਮੇ** ਰਮਣੀਯੇ **ਪਾਸਾਦਸਤਮਣ੍ਡਿਤੇ** ਪਾਸਾਦਾਨਂ ਸਤੇਨ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ **ਨਾਨਾਦੁਮਗਣਾਕਿਣ੍ਣੇ ਭਾਵਨਾਭਿਰਤਾਲਯੇ** ਭਾਵਨਾਯ ਅਭਿਰਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਲਯਭੂਤੇ **ਸੀਤਲੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਜੇਤਵਨੇ** ਜੇਤਵਨਨਾਮਕੇ ਵਿਹਾਰੇ **ਵਸਂ** ਵਸਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਅਥ ਵਾ **ਵਸਂ** ਵਸਨ੍ਤੋ **ਸੋਹਂ** ਸੋ ਅਹਂ **ਯੋਗੀਨਂ ਹਿਤਂ** ਹਿਤਭੂਤਂ **ਸਾਰਂ** ਸਾਰਵਨ੍ਤਂ **ਇਮਂ** ਈਦਿਸਂ **ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹਂ** ਅਕਾਸਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੇਸਗਾਥਾਸੁ **ਇਮਿਨਾ** ਗਨ੍ਥਕਰਣੇਨ **ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ** ਮਯ੍ਹਂ **ਸਿਦ੍ਧਂ, ਅਞ੍ਞਂ** ਇਤੋ ਗਨ੍ਥਕਰਣਤੋ ਅਞ੍ਞਭੂਤਂ ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ **ਮਯਾ ਪਸੁਤਂ** ਹੋਤਿ, ਏਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੁਤਿਯੇ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵੇ ਤਾਵਤਿਂਸੇ ਪਮੋਦੇਨ੍ਤੋ ਸੀਲਾਚਾਰਗੁਣੇ ਰਤੋ ਪਞ੍ਚਕਾਮੇਸੁ ਅਲਗ੍ਗੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਪਠਮਂ** ਪਠਮਭੂਤਂ **ਫਲਂ** ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾਨ ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਮ੍ਹਿ ਲੋਕਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਂ **ਨਾਥਂ** ਨਾਥਭੂਤਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਹਿਤੇ ਰਤਂ **ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਂ** ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਨਾਮਕਂ **ਮੁਨਿਪੁਙ੍ਗਵਂ** ਮੁਨਿਸੇਟ੍ਠਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਤਸ੍ਸ ਧੀਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ **ਅਗ੍ਗਂ ਫਲਂ** ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ **ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ** ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਜਿਨਸਾਸਨਂ **ਸੋਭੇਯਜਂ** ਸੋਭਾਪੇਯਜਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਕਟਯੋਜਨਾ।

ਏਤਿਸ੍ਸਾਯ ਪਨ ਯੋਜਨਾਯ ਸਤਿ ਆਚਰਿਯਵਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ। ਕਥਂ? ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਇਤੋ ਦੁਤਿਯਭਵੇ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਿਮਭਵੇ ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਲਭੇਯਜਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਨਾ, ਸਾ ਅਯੁਤ੍ਤਰੂਪਾ ਹੋਤਿ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਸਤ੍ਤਭਵਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਞ੍ਚ ਦੇਵਾਨਂ ਭਵਸਤੇਨਪਿ ਭਵਸਹਸ੍ਸੇਨਪਿ ਭਵਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨਪਿ ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਲੋ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਅਥਾਪਿ ਵਦੇਯਜ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਭਵੇਯਜਾ''ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਤਾਨਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪੁਨ ਕਾਮਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਯਮਕਪ੍ਪਕਰਣੇ (ਯਮ॰ ੨.ਅਨੁਸਯਯਮਕ. ੩੧੨) ''ਰੂਪਧਾਤੁਯਾ ਚੁਤਸ੍ਸ ਕਾਮਧਾਤੁਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤੇਵ ਅਨੁਸਯਾ ਅਨੁਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਥਾਪਿ ਵਦੇਯਜ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਯੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਲਭੇਯਜਾ''ਤਿ, ਤਥਾ ਚ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਸੋਭੇਯਜਂ ਜਿਨਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤਤ੍ਤਮੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤੋ ਸਾਸਨਂ ਸੋਭਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਿਯਞ੍ਚ –

''ਜੋਤਯਨ੍ਤਂ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ, ਸਾਸਨਂ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸਂ।
ਪਸ੍ਸੇਯਜਂ ਸਕ੍ਕਰੇਯਜਞ੍ਚ, ਗਰੁਂ ਮੇ ਸਾਰਿਸਮ੍ਭਵ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਭਿਕ੍ਖੁਭੂਤਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥਾਪਿ ਵਦੇਯਜ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਦੀਘਾਯੁਕੋ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਭਵੇਯਜਾ''ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕਭੂਤੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਨ ਭਵੇਯਜਾਤਿ, ਆਚਰਿਯੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਰੋ ਅਨੇਕਗਨ੍ਥਕਾਰਕੋ ਅਨੇਕੇਸਂ ਗਨ੍ਥਕਾਰਕਾਨਂ ਥੇਰਾਨਂ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਭੂਤੋ, ਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਧੇਵ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਠਪਿਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨੀਨਾਮਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟੀਕਾਯ ਅਵਸਾਨੇ ਚ ਠਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ।

ਅਥ ਵਾ ਇਮਿਨਾ...ਪੇ॰... ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਫਲਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਤਾਵਤਿਂਸੇ ਪਮੋਦਨਸੀਲਾਚਾਰਗੁਣੇ ਰਤਂ ਪਞ੍ਚਕਾਮੇਸੁ ਅਲਗ੍ਗਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਤ੍ਵਾਨ ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਮ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਸੋਭੇਯਜਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਥ ਵਾ ਇਮਿਨਾ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਕਾਮੇਸੁ ਅਲਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਮ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਫਲਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਿਨਸਾਸਨਂ ਸੋਭੇਯਜਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ

ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਿਨਸਾਸਨਂ ਸੋਭੇਸਿ, ਏਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਨਯਾਨਿ ਯਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨੁਕੂਲਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾ

੧. ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤਲੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਮਰਮ੍ਮਵਿਸਯੇ ਸੁਤੇ।
ਤਮ੍ਬਦੀਪਰਟ੍ਠੇ ਠਿਤੰ, ਪੁਰੰ ਰਤਨਨਾਮਕੰ॥

੨. ਜਿਨਸਾਸਨਪਜ੍ਜੋਤੰ , ਅਨੇਕਰਤਨਾਕਰੰ।
ਸਾਧੁਜ੍ਜਨਾਨਮਾਵਾਸੰ, ਸੋਣ੍ਣਪਾਸਾਦਲਙ੍ਕਤੰ॥

੩. ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਤਨਪੁਰਮ੍ਹਿ, ਰਾਜਾਨੇਕਰਟ੍ਠਿਸ੍ਸਰੋ।
ਸਿਰੀਸੁਧਮ੍ਮਰਾਜਾਤਿ, ਮਹਾਅਧਿਪਤੀਤਿ ਚ॥

੪. ਏਵਂਨਾਮੋ ਮਹਾਤੇਜੋ, ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ ਧਮ੍ਮਤੋ।
ਕਾਰਾਪੇਸਿ ਰਾਜਾ **ਮਣਿ-ਚੂਲ਼ੰ** ਮਹਨ੍ਤੁਚੇਤਿਯੰ॥

੫. ਤਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਬ੍ਰਹਾਰਞ੍ਞੇ, **ਤਿਰਿਯੋ** ਨਾਮ **ਪਬ੍ਬਤੋ**।
ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਞ੍ਞਵਾਸੀਨਂ, ਨਿਵਾਸੋ ਭਾਵਨਾਰਹੋ॥

੬. ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਦੋਸੇਹਿ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਪਾਗਤੋ।
ਅਰਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯਲਙ੍ਕਤੋ॥

੭. ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਤੇ ਵਸਨ੍ਤੋ, ਮਹਾਥੇਰੋ ਸੁਪਾਕਟੋ।
ਤਿਪੇਟਕਾਲਙ੍ਕਾਰੋਤਿ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਲਦ੍ਧਲਞ੍ਛਨੋ॥

੮. ਤੇਭਾਤੁਕਨਰਿਨ੍ਦਾਨਂ, ਗਰੁਭੂਤੋ ਸੁਪੇਸਲੋ।
ਕੁਸਲੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਕਾਰਕੋ॥

੯. ਸੋਹਂ ਲਜ੍ਜੀਪੇਸਲੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਭਿਯਾਚਿਤੋ।
ਸਾਸਨਸ੍ਸੋਪਕਾਰਾਯ, ਅਕਾਸਿਂ ਸੀਲਵਡ੍ਢਨਂ॥

੧੦. **ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰਂ** ਨਾਮ, ਲਜ੍ਜੀਨਂ ਉਪਕਾਰਕਂ।
ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹ-ਵਣ੍ਣਨਂ ਸਾਧੁਸੇਵਿਤਂ॥

੧੧. ਰੂਪਛਿਦ੍ਦੂਨਾਸਕਣ੍ਣੇ , ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਛਿਦ੍ਦੁਸੁਞ੍ਞਸੁਞ੍ਞਰੂਪੇ, ਕਲਿਯੁਗਮ੍ਹਿ ਆਗਤੇ॥

੧੨. ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਅਯਂ ਟੀਕਾ, ਮਯਾ ਸਾਸਨਕਾਰਣਾ।
ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੋਣ੍ਣਵਿਹਾਰੇਸੁ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਲਦ੍ਧਕੇਤੁਨਾ॥

੧੩. ਇਮਿਨਾ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੁਸਲੇਨ ਚ।

ਇਤੋ ਚੁਤਾਹੰ ਦੁਤਿਯੇ, ਅਤ੍ਤਭਾਵਮ੍ਹਿ ਆਗਤੇ॥

੧੪. ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਦੇਸਮ੍ਹਿ, ਪਬ੍ਬਤੇ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨੇ।
ਆਸਨ੍ਨੇ ਮਣਿਗੁਹਾਯ, ਮਞ੍ਜੂਸਕਦੁਮਸ੍ਸ ਚ॥

੧੫. ਤਸ੍ਮਿੰ ਹੇਸ੍ਸੰ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵੋ, ਅਤਿਦੀਘਾਯੁਕੋ ਵਰੋ।
ਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਮਾਮਕੋ॥

੧੬. ਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਸਾਸਨੰ, ਤਾਵ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨੰ।
ਬੋਧਿਪੂਜੰ ਸਙ੍ਘਪੂਜੰ, ਕਰੇਯਜੰ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ॥

੧੭. ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨੰ, ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚੰ ਕਰੇਯਜਹੰ।
ਪਰਿਯਤ੍ਤਾਭਿਯੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਕਙ੍ਖਾਵਿਨੋਦਯੇਯਜਹੰ॥

੧੮. ਸਾਸਨੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ, ਰਾਜੂਨੰ ਸਹਾਯੋ ਅਸ੍ਸੰ।
ਸਾਸਨੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ, ਵਾਰੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਸ੍ਸੰ॥

੧੯. ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨੇ ਤੁ, ਮਞ੍ਜੂਸੰ ਰੁਕ੍ਖਮੁਤ੍ਤਮੰ।
ਨਨ੍ਦਮੂਲਞ੍ਚ ਪਬ੍ਭਾਰੰ, ਨਿਚ੍ਚੰ ਪੂਜੰ ਕਰੇਯਜਹੰ॥

੨੦. ਯਦਾ ਤੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਮਹਾਯਸਾ।
ਤਦਾ ਤੇਸੰ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪੰ, ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਰੇਯਜਹੰ॥

੨੧. ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ, ਯਾਵ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਾ ਅਹੰ।
ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਮ੍ਹਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਭਵਾਮਹੰ॥

੨੨. ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਸਾਸਨੇ।
ਤੋਸਯਿਤ੍ਵਾਨ ਜਿਨੰ ਤੰ, ਲਭੇ ਬਜਾਕਰਣੁਤ੍ਤਮੰ॥

੨੩. ਬਜਾਕਰਣੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਨ, ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਾਰਮੀ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੇਸ੍ਸੰ ਸਦੇਵਕੇਤਿ॥

ਵਿਨਯਾਲਙ੍ਕਾਰਟੀਕਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।